

תָּא חֲזִי, מַה פְּתִיב, וַיֵּשֶׁב יִשְׂרָאֵל בְּאַרְצָא מִצְרַיִם בְּאַרְצָא
 גּוֹשָׁן וַיֵּאֲחֻזּוּ בָּהּ וַיִּפְּרוּ וַיִּרְבּוּ מְאֹד. וַיֵּאֲחֻזּוּ בָּהּ,
 אַחְסַנְתָּ עַלְמִין. וַיֵּאֲחֻזּוּ בָּהּ, דְּהָא לְהוֹן אַתְחֲזִי, כְּמַה
 דְּאוּקְמוּהָ. (ד"א ל"ג אָמַר רַבִּי יוֹסִי) וַיִּפְּרוּ וַיִּרְבּוּ מְאֹד, וְדַאי, דְּהָא
 צְעָרָא לָא שְׂרָאָת בְּהוּ, וְקִיִּימִי בְּתַפְנוּקִי עַלְמָא, וּבְגִין כִּף
 וַיִּפְּרוּ וַיִּרְבּוּ מְאֹד. בְּרוּךְ יִי לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן:

פְּרִשְׁת וַיְחִי

(אמרו המגידים מתוך הלשון ניכר שאינו מספר הזוהר (עד ויחי יעקב. רבי חייה פתח וכו' בדף רט"ו ע"א) (והאור ניכר מתוך החושך. ולדיתינו כי הוא ממדרש הנעלם ובלשון הקודש היה. והמתחכמים להתהלל שנו שפת אמת והפסידו כונת והבנת המאמר כי לא ידעו ולא הבינו לעשות הלשון על מתכונתו והנה יהיה בעיני כל מעיין כדברי הספר החתום וכבר היינו משמיטין אותו כי בהעתקה שבא מצפת טוב"ב לא מצאנו אותו. אלא מפני הרואים שלא יתפארו עלינו לאמר כי מלאכתנו חסרה הדפסנו אותו כאשר הוא ואין כח בידינו לתקן את אשר עותו)

וַיְחִי יַעֲקֹב בְּאַרְצָא מִצְרַיִם
 שְׁבַע עֶשְׂרֵה שָׁנָה וְגו'.
 אָמַר רַבִּי יוֹסִי, לְבָא חֲמָא
 בְּנְבוּאָה, בְּמִצְרַיִם, דִּיהוֹן
 בְּנוּהִי בְּכַמָּה גְלוּוֹן, עַד הָכָא
 וְעַד עַדְנָא דְקִין מְשִׁיחָא.
 וְלֹא מָטָא לְנְבוּאָה דְוַיְחִי
 אֱלֹא בְּמִצְרַיִם. וְהִיא
 נְבוּאָתָא מְעַלְיָתָא,
 מְדַאֲתַנְבִּיאָו (ד"א לָא אַתְנַבִּיאָו)

אַתְנַבִּיאָו דְכּוּוֹתָהּ, וְלֹא מָטָא לְהוּ שׁוּם אִינִישׁ מִן בְּנֵי
 נְבִיאָה, אֱלֹא הוּא וּמִשָּׁה. בְּמִשָּׁה פְּתִיב, (שמות לג) כִּי לֹא
 יֵרְאֵנִי הָאָדָם וְחִי. בְּיַעֲקֹב פְּתִיב, וַיְחִי יַעֲקֹב. וַיְחִי,
 נְבוּאָתָהּ דְנַחְתָּא מְאִסְפְּקִלְרִיאָה (מְאִירְתָּא) דְנְהָרָא.

בְּעֵי לְמִימַר (חפץ יהוא הנה בעיניה) נְבוֹאֵן דְּגְלוּתָא דְּעֶרְעָן
 לְבִנוּהֵי בְּאַרְעָא דְּכְנַעַן וּבְכָל אַרְעָא דְּאַתּוּתַב בְּהָ.
 מְאַרְעָא דְּמִצְרַיִם הָוּה תְּבִיר לְבֵיהָ. דְּכְתִיב, (בראשית מב) כִּי
 יֵשׁ שֹׁבֵר בְּמִצְרַיִם.

וְעַל דָּא מָטָא, וַיְחִי יַעֲקֹב בְּמִצְרַיִם, וְלֹא הָוּה חֲדִי. (סי א)
 כִּי בְּאַרְעָא (דף ריב ע"א) הָהִיא סְפִיקוֹן דְּעַמִּין, סְפִירִין
 דְּכוּרִסֵּי יְקָרָא. וְלֹא מָטָא לְהוֹן שׁוּם אִינִישׁ, לָא מִן עֲלָאָה
 וְלֹא מִן תַּתָּאָה, אֶלָּא ח"י. וְרִזָּא דָּא, כִּי לֹא יִרְאַנִי הָאָדָם
 וְחִי. כַּמָּה הוּא רִזָּא עֲלָאָה בְּדָא קָרָא, וְאַנֵּן חֲבַרְיָא
 תְּמִיּהִין עֲלֵייהוּ, עַל וַיְחִי דְּדְכִיר עֲמִיהָ יַעֲקֹב. הָוּה לֵיהָ
 לְמִימַר קָמִי יִשְׂרָאֵל. יִשְׂרָאֵל מִנִּין, דְּכְתִיב, (ירמיה ב) קִדְּשׁ
 יִשְׂרָאֵל לְה' רַאשִׁית וְגו'. (שמות ד) בְּנֵי בְּכוּרֵי יִשְׂרָאֵל. רַבִּי
 אֶלְעָזָר בְּרִיה דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, וְכִי לֹא אָמַר קָרָא,
 (בראשית כה) וַיִּמְכֹּר אֶת בְּכוֹרָתוֹ לְיַעֲקֹב.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן אַבּוּהָ, בְּעִידְנָא דְּהוּוּ יִשְׂרָאֵל קְשִׁיטִין
 וְזַפְּאִין וְעַבְדִּין זְכוּ, וְלֹא הוּוּ רְתִיתִין יִשְׂרָאֵל, אֶלָּא
 יַעֲקֹב לְחֻדִּיהָ. בְּדִין טְבָאן דְּעַבְדִּין, הָוּה לְמַעַבְדָּא לְהוּ
 טְבָאן סְגִיאִין דָּא בְּדָא.

מְדַחְבוּ, וְאַתְגְּלִיאוּ עַל חוּבִיהוֹן, וְעַל עוּבְדִּיהוֹן בִּישִׁין,
 לָא הוּוּ סְבָלִין יְתִיהָ, דְּלֹא יְהוּיִין לְעֲלָמָא,
 בְּקוּשְׁטָא עַל חוּבִיהוֹן. וְעַל דָּא אֲתִי מְכִילְתָּא דְּרַחֲמֵי

וַיִּדְנֶא לְחֹדֶד, יִשְׂרָאֵל, וַיְהִיבִית (ויִשְׂרָאֵל יְהִיבִית) יְתֵהוֹן בְּאַרְעָא
 גְּלוּתֵהוֹן. יָאוֹת בְּעֵי בְרִי, אֲבָל אֵינִישׁ מִסְתַּכַּל וַיִּנְדַּע
 יְתִיָה, יַעֲקֹב דִּמְתַּלַּף עִם וַיְחִי, קִדְשׁ. וְעַל דִּנְא רִזָּא
 אֲמַרִין, יַעֲקֹב בַּחַר יְתִיָה סַפִּירָא בְּכוֹרְסִי יִקְרָא.

רַבִּי שְׁמַעוֹן פֶּתַח וְאָמַר, (ישעיה נז) וְאֵת דַּכָּא וְשִׁפְלֵ רוּחַ
 לְהַחֲיוֹת רוּחַ שְׁפָלִים וּלְהַחֲיוֹת לֵב גְּדַפְאִים. לֵב
 גְּדַפְאִים, דָּא יַעֲקֹב. כְּמָא דְאֵת אֲמַר, תַּחֲוֹת מִן דִּרְגָא
 נְחִיתַת עֲלוּהִי גְבִיאִין בְּרַכָּאן בְּמִצְרַיִם. תְּנָא אֲמַר רַבִּי
 אֲבָא, לְבָא חָמָא, דִּיעֲקֹב דִּהוּה בְּמִצְרַיִם לִית גְּבוּאֵתִיָה
 מִעֲלִיּוֹתָא. (ס"א דְאַרְעָא סְנִיָּאָה) אַרְעָא סְנִיָּאָה.

תָּא חֲזִי, לֹא זָכִי לְבַרְךְ לְחַד מִבְּנוֹהִי, וְלֹא הוּה בִּידִיָה
 רוּחָא לְבַרְךְ אֲלָא בְּמִצְרַיִם, כַּד בְּרִיךְ יְתֵהוֹן כָּל חַד
 וְחַד בְּרִזָּא. וְרִזָּא (בראשית מב) וַיִּרָא יַעֲקֹב כִּי יֵשׁ שֹׁבֵר
 בְּמִצְרַיִם וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב לְבָנָיו לְמָה תִּתְרָאוּ. תָּא חֲזִי, דְלֹא
 אִיתִיָּהִיבַת גְּבוּאֵתָא, אֲלָא לְתַבִּירִי לְבָא. כְּמָא דְאֵת
 אֲמַר, (בראשית מב) רְדוּ שָׁמָּה וְשִׁבְרוּ לָנוּ מִשָּׁם וְנַחֲיָה וְלֹא
 נָמוֹת.

אֲמַר רַבִּי יוֹסִי, תַּחֲוֹת פְּרֻסִי יִקְרָא קִדְשֵׁא, יַעֲקֹב סַפִּיר,
 דְּאִיְהִי מְכִילְתָּא דִּדְנֶא לְסִטְרִיָה, אֲתָא אֲמַר,
 לֹא יַעֲקֹב יֵאמַר עוֹד שְׁמֵךְ כִּי אִם יִשְׂרָאֵל כִּי
 שְׂרִית עִם אֱלֹהִים וְעִם אַנְשִׁים וְתוּכַל. אֵת מִשְׁכַּח דִּיעֲקֹב

חָזָא לְסִטְרִיהּ מְכִילְתָּא דְדִינָא, וַיִּזְרַח לּוֹ הַשֶּׁמֶשׁ כַּאֲשֶׁר
עָבַר אֶת פְּנוּאֵל וְגו', וְרָזָא דְמַלְאָה (ירמיהו ו) אוּי לָנוּ כִּי פָנָה
הַיּוֹם כִּי יִנְטוּ צְלָלֵי עָרְב.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, כַּד אֲתַגְלִיאוּ מִן יְרוּשָׁלַם, וְאַעֲדִיאוּ
תְדִירָא, וְסָאִיב מְסַנְאָה יֵת הֵיכְלָא. בְּעַדְנָא הָהִיא
לֹא סוּבְלַת מַלְכוּתָא לְיִשְׂרָאֵל עַל חוּבִיהוֹן, אֶלָּא יִשְׂרָאֵל.
בְּגִין דְּהִיא מִתְרִי גִיסָא, רַחֲמֵי וְדִינָא.

וּמַלְאָה דְלֹא יַעֲקֹב יֵאמַר עוֹד שְׁמַךְ כִּי אִם יִשְׂרָאֵל, כַּד
אֲתַפְרִישׁ בְּסִבְיָרִיהּ. יִשְׂרָאֵל יַעֲקֹב עֲלָאָה דָּא מִן
דָּא, וּבְגִינְהוֹן הָוּה חוּטְרָא דְמִשָּׁה גְלִיפָא מִתְרִין סִטְרוּי
מִשְׁמִיָּה קְדִישָׁא, חַד רַחֲמֵי בְדִינָא, וְחַד דִּינָא בְדִינָא.

וְרָזָא (במדבר כג) לֹא הִבִּיט אֲוֹן בְּיַעֲקֹב וְלֹא רָאָה עֲמָל
בְּיִשְׂרָאֵל, מִדְּאֲנָן בְּגִלּוּתָא, דְּחִיקָן בֵּין שְׁנַאֵי,
וְאַסְתְּלִיקַת מִטְרוּנִיתָא מִן מַלְפָּא, וְאַתְרַחֲיקַת מִנִּיהּ, הוּא
יִשְׂרָי שְׁכִינְתָּא בִּינָא וַיִּפְרָקִינָא. וְרָזָא (ישעיה מד) כֹּה אָמַר
ה' מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל וְגוּאֵלוּ ה' צְבָאוֹת. וַיְחִי חֵי, (ישעיה סו) כֹּה
אָמַר ה' הַשָּׁמַיִם כְּסֵאֵי וְהָאָרֶץ הַדּוֹם רַגְלֵי.

בְּנִין עֲלָאָה, שְׁתִּי רַגְלֵי חֵי, לִי רַבְתָּא, י' לַח' זַעֲרָתָא,
ח' לְתִיו, וַי' לּוֹ, ו' לְד', הָדָא הוּא דְנַפְיָק מִעֲלָאָה.
תַּחֲוֹת כְּרִסְיָה יְקָרָא, מְאֲבָן טָבָא בְּאָרְץ מְצָרִים. הֵיִינוּ
דְּכַתִּיב, (ישעיה יט) וְנָגַף ה' אֶת מְצָרִים וְגו', י"ב פְּרִישָׁא.
(ישעיה כו) כִּי טַל אֲוֹרוֹת טַלְףְּ א' בְּגִין פְּרִישָׁא.

וּבְגִין דָּא מִתְחַלֵּף כְּחֵדָא, ב' פְּרִישָׁא גְלוּתָא, א' פְּרִישָׁא
 קְדַמֵּיתָא. תָּא חֲזִי, מֵאֵי דְכְּתִיב, (ישעיה ב) בֵּית
 יַעֲקֹב לְכוּ וְנִלְכֶה בְּאוּר ה', בְּגְלוּתָא, אֲתוּוּן דְּאֲתַגְזִיר
 עֲלֵיהוֹן, עַל חוּבֵיהוֹן, בְּקוּשְׁטָא בְּדִינָא הוּו, בְּאוּרֵייתָא
 תְּקַנְתָּא, וְתַפְקוּן מִן חֲמָרָא טִינָא, דְּהִיא גְלוּתָא, וְתַהֲכוּ
 לְנַהֲרָא דִּי.

א' רְצוּנוּ לומר בְּאָרְץ, אֲתַצִּי אֲתָא בְּתִיגְנָא דְּסִיפְרָא
 דְּאוּרֵייתָא. וְאֲנָא אֲתַפְּלִיג בְּאָרְץ, בְּאָרְץ אֲתָּ מִשְׁכַּח
 בְּתִיגְנָא דְּסִפְרָא דְּאוּרֵייתָא, ר"ץ מִתְּלַפִּין כְּחֵדָא גְלוּתָא.
 מֵאֵי גְלוּתָא דְּמִצְרָאֵי. אַרְבַּע (דף ריב ע"ב) מָאָה שְׁנִין הוּו אָמַר
 לְאַבְרָהָם, דִּיהָא גְלוּתָא לְבְנוּהִי בְּמִצְרָאֵי, וְכִי הוּיִת
 מְנִיתָא יְתַהוֹן, מָאתָן וְתַשְׁעִין שְׁנִין הוּו.

תָּא חֲזִי, וַיָּמַת יוֹסֵף בֶּן מֵאָה וְעֶשְׂרֵת שָׁנִים. רַבִּי שְׁמַעוֹן
 פָּתַח וְאָמַר, (ישעיה ו) הִנֵּה הָעֹלָמָה הָרָה וַיּוֹלְדֶת בֶּן
 וְקָרְאת שְׁמוֹ עֲמֻנוּאֵל, עֲדוּי וְלִידָה, דְּאֲתַמְּלִי לְגְלוּיָאן
 וְעָקְתָן סְגִיאִין וְעִידָן בִּישִׁין. וְאַף עַל גַּב דִּיהוּ בְּאֵלִין,
 מְטְרוּנֵייתָא אֲזִידְעוּעַת וְאֲתַרְחַקַת מִן בְּעֵלָה, תְּהָא עֲמָנָא
 בְּגְלוּתָא, בֶּן מֵאָה וְעֶשְׂרֵת הוּו גְלוּפָא דְּאֲתוּסָף, יְתַרְעִי
 לְמִימַר וְהוּו עֵבֶר מִן גְלוּתָא מֵאָה וְעֶשְׂרֵת שְׁנִין, וּמָאתָן
 וְתַשְׁעִין, הוּי אַרְבַּע מָאָה שְׁנִין, וְלֹא אֲתַמְּנִי גְלוּתָא
 דִּיעֲקֹב, אֲלָא מְדַמִּית יוֹסֵף, (וְהִיִּינוּ דָא עַל גְּבִי דָא דְּאָמַר וּמַעַת הוּסַר

הַתְּמִיד וְלִתְתַּת שְׁקוּץ שׁוּמִם וְגו').

וַיְהִי יְמֵי יַעֲקֹב שְׁנַי חַיָּיו שִׁבְעַ שָׁנִים וְאַרְבָּעִים וּמֵאָה
 שָׁנָה, הֲכָא רִזָּא בְּגָלוּתָא בְּמַנְיִנָא, תְּקוּנָתָא יְהוֹן
 בְּנִיָּא דְאַתְגַּלְיִין בְּמַכִּילָתָא דְדִינָא תְּלָתָא גְלוּוֹן. קְדַמָּא
 דְּמַצְרָאִי, דְאַתְמַתַּל בְּשִׁבְעַ שָׁנִין. רַבִּי חַיִּיא פִּתַּח וְאָמַר,
 (שיר השירים ב) הַשְּׁבַעֲתִי אֶתְכֶם בְּנוֹת יְרוּשָׁלַם בְּצַבָּאוֹת אוֹ
 בְּאֵילוֹת וְגו'.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר מֵהֲכָא, (ירמיה לא) מֵרַחוֹק ה' נִרְאָה לִי
 וְאַהֲבַת עוֹלָם אֶהְבֵּתִיךָ וְגו'. הֲכָא רִזָּא בְּגָלוּתָא
 תְּקַנָּתָא יְהוֹן בְּנוֹהֵי דִישְׂרָאֵל. מִשְׁתַּרְי גַּלְיָא וַיִּתְרַעֲי
 לְמִימַר, יְהוֹן בְּנִיא קְדִישָׁא דְאַתְגַּלוּוֹן עַל חוּבֵיהוֹן
 בְּדִינָא, שָׁנִין סְגִיָּאִין יְהָא. (ויקרא כו) שִׁבְעַ פְּחַטְאֲתִיכֶם,
 כִּי שִׁבְעַתִּים יוֹקֵם קִין, בְּגָלוּתָא קְדַמָּא
 (בראשית ד) דְּמַצְרָאִי, דְּהִיא זְעִירָא.

תְּנִינָא, גְלוּתָא דְשׁוֹפְטִים, דְאַתְמַתַּל לְאַרְבָּעִים שָׁנִין,
 בְּשִׁבְעַ דְּאִינְהוּ סְגִיָּאִי מְנִיָּה. תְּלִיתָאִי, גְלוּתָא
 דְאַנְן בֵּיה אַרִיכָא, דְאַתְמַתַּל לְמָאָה שָׁנִין, לְאַרְבָּעִין
 וְהֵינּוּ דָא עַל גְּבִי עֵלָאָה דְאָמַר (דניאל יב) וּמַעַת הוֹסֵר
 הַתְּמִיד וְלָתַת שְׁקוּץ שׁוּמִם וְגו'.

וַיִּקְרְבוּ יְמֵי יִשְׂרָאֵל לָמוֹת. רַבִּי חֲזַקְיָה אָמַר, חָמָא דָא
 עֲקָתָא דְגְלוּתָא דְהוּה עָרְעַן לְבְנוּהֵי, קְרִיבָא
 אֲנַפְשִׁיה וּדְחִיקַת לְמַמַּת, לָא אֲשַׁתָּאֵר חֵי, כַּד הוּה נַחֲת

מִדְרָגִין, בְּדִיל חוֹבֵיהוֹן דִּישְׂרָאֵל, לָא נַחֲת עִמָּהוֹן
 בְּגָלוֹתָא, וּפָאָה חוֹלְקָהוֹן, דְּאִי לָא נַחֲת עִמָּהוֹן בְּגָלוֹתָא,
 אֲשַׁתְּאָרֵן בֵּינֵי עַמְמֵיָא, וְאֵת אִמְרַת (ישעיה ב) מִדּוּעַ בָּאתִי
 וְאִין אִישׁ קָרַאתִי וְאִין עוֹנָה. וְאִין עוֹנָה, דָּא יִשְׂרָאֵל,
 בָּאתִי וְאִין אִישׁ, דָּא שְׂכִינָה. הַקְצוֹר קְצָרָה יְדֵי מִפְדוּת
 וְאִם אִין בִּי כַח לְהַצִּיל הֵן בְּגַעַרְתִּי אֲחָרִיב יָם אֲשִׁים
 נְהָרוֹת מְדַבֵּר. קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא יְהִיב חוֹלְקָא לְיִשְׂרָאֵל
 דְּלָא יִשְׁלוּט רַבְרַבְנָא אַחְרָא בְּהוֹן. נַחְתוּ לְגָלוֹתָא,

שְׂכִינְתָא עִמָּהוֹן וְהוּא רַחֵיק מִמְטְרוֹנִיתָא:

וַיִּקְרָא לְבָנוּ לְיוֹסֵף וַיֹּאמֶר לוֹ אִם נָא מִצָּאתִי חֵן
 בְּעֵינֶיךָ, חָקֵר יֵת בְּנוֹהֵי כְּלָהוֹן, וְאִמַר לְהוֹן,
 עֲקָתָן סְגִיֵּאִין, בִּישִׁין רַבְרַבִּין, חָמִית לְמִיעַל לְבְרִיכוֹן
 אֲשַׁכְּחֵן רַחֲמֵי עֲלָאִי.

וְאִי אַתוֹן בְּעָאן לְמִיפְקֵן מִכָּל עֲקָתָא, קִיִּימוּ לִי, וְהָבוּ
 בִּינְנָא רַבּוֹן עֲלֵמָא וְתַעֲבְדוֹן קְשׁוּט וְדִינָא, וְתִהְוִי
 כְּאַבְהַתְּכוֹן, וּפְקִידֵי בְּכָל דָּר וְדָר דִּיִּיתִי בְּתַרִּיכוֹן, וְאִי
 אַתוֹן בְּעָאן לְמַעַבְדַּד הָכִי, תַּפְקוֹן מִכָּל עֲקָתָא דִּיִּיתִי
 עֲלִיכוֹן.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, (עמוס ה) וְהִצִּיגוּ בַשַּׁעַר מִשְׁפַּט אֲוִלִי

יַחֲנֵן ה' אֱלֹהֵי צְבָאוֹת שְׂאֲרִית יוֹסֵף. (דאָתקֶרִיאָוּ בְּנוֹהֵי יִשְׂרָאֵל

כְּלָהוֹן יוֹסֵף) וְאִי תַעֲבְדוֹן הָכִי, לָא תַקְבְּרוֹן חַד מִן בְּרִי, אֲלָא

אַתִּי תַתּוֹבּוֹן לְאַרְעֵכוֹן בְּשִׁלְמָא.

הָדָא הוּא דְכְתִיב, (בראשית כד) שִׁים נָא יָדְךָ תַּחַת יָרְכִי,
 מֵהוּ יָדְךָ. פֶּתַח וְאָמַר, (תהלים מדה) חֲגוּר חֲרָבְךָ עַל יָרֶךְ
 גְּבוּר הוֹדֶךָ וְהִדְרֶךָ, סִיפָא דְקָאִי בְּהַ חֶסֶד וְאַמֶּת, תִּרְיִן
 סְפִירָן סְפִירָן, וְלֹא שְׂבָקִין דָּא לְדָא. וְעַל דָּא אָמַר, (תהלים
 פט) חֶסֶד וְאַמֶּת יִקְדְּמוּ פָנֶיךָ, (איכה ד) פָּנֵי ה' חִלְקָם. וְאִי הוּוּ
 טָבָאן בְּנוּהִי, וְעֵבִידוּ מַה דְקִיִּמוּ, לָא מִית חַד מִבְּנֵיִהוּ
 בְּמִצְרָאִי, דְכָל טַב וְטַב דְגָזִיר שְׂמָא דְאַלְהָא עַל אֵינְשָׂא,
 לָא הוּי אֱלֹא עַל דִּיהוֹן טָבִין. וְאִי לָא, לָא. כְּמָה דְאָמַר
 דָּוִד, (מלכים א ב) לְמַעַן יִקִּים ה' אֶת דְּבָרוֹ אֲשֶׁר דִּבֶּר עָלַי
 לֵאמֹר אִם יִשְׁמְרוּ בְנֵיךָ אֶת דְּרָכָם לִלְכֹת לְפָנַי בְּאַמֶּת. וְאִי
 לָא, לָא (מִיִּיתִי בְּרַכָּאן דְאָמַר עֲלִיהוֹן).

תָּא חֲזִי, כְּמָה הוּא עָדִיף רוּחָא דְאָבָא מְרוּחָא דְבְרָא.
 דְרוּחָא דְאָבָא הוּא רוּחָא דְבְרָא, רוּחָא מְרוּחָא
 סְלָקָא. וְאִי סִייעַת אוּרָא אַחְרָא בְרוּחָא, לָא נְפִיק שְׁלִים.
 דִּהָא חֶסֶר הוּא בְהָאִי אוּרָא. וְהֵינּוּ (ירמיה ב) פָּרַה
 לְמַד מִדְּבַר בְּאוֹת נִפְשָׁה שְׂאֵפָה רוּחַ.

תָּנָא, (ויקרא ע"ה ע"ב, ע"ש כי שם בא כל הענין בשלמותו) רַב הַמְנוּנָא
 סָבָא אֹזֶל לְקַפּוּטְקִיָּא, עָאֵל לְקַמִּיִּהוּ רַב יִיסָא
 סָבָא. אָמַר לִיָּה, בְּמָאִי עִסְקִיתוּ. וּוִי לִיָּה, וּוִי לְנַפְשִׁיָּה. אִי
 אֲשַׁתְּלַף רוּחָא דְמִסָּבָא דְאֲשַׁתְּכַח עִמִּיָּה וְאוּרִית לִיָּה
 לְבְרִיָּה. וְהָאִי אִיָּהוּ דְקוּדְשָׂא בְרִיךְ הוּא לִית לִיָּה חוּלְקָא.

שְׁבִיק לִיָּה חוֹלְקָא שְׁבִיק לִיָּה לְשִׁיזָאָה לִיָּה לְעֵלְמָא
 דְּאִתִּי. אָמַר לִיָּה, מָנָא לָךְ הָא. אָמַר לִיָּה, הֲכָא אוֹלִיפְנָא,
 דְּהֵאִי יְרוּתָא בִּישְׁתָּא, אַחְסִינִין (אחרי מות עו ע"א) כְּלָהוּ בְּנוֹי אִי
 לָא יְתוּבוּן, דְּהָא לִית מְלָה קִימָא קָמִי תְּשׁוּבָה. וְאִנָּא הֲכִי
 אוֹלִיפְנָא, דְּהָא אֲסוּוּתָא דָּא יְהִבוּ לִי זְמָנָא חֲדָא, דְּהוּינָא
 רְשִׁים בְּאַנְפִּי, וְיוּמָא חֲדָא הוּינָא אוֹזִיל בְּאַרְחָא וְעֲרַעְנָא
 בְּחַד זַכָּאָה, וְעַל יְדוּי אֲתַעְבַּר מְנָאִי הֵהוּא רְשִׁמָּא. אָמַר
 לִיָּה מַה שְׁמָךְ, אָמַר לִיָּה אֲלַעְזָר, וְקָרִינָא לִיָּה אֲלַעְזָר
 אַחֲרָא, אָמַר לִיָּה בְּרִיךְ רַחֲמֵנָא דְּחַמִּינָא לָךְ, זַכָּאָה
 חוֹלְקָךְ בְּעֵלְמָא דִּין, וּבְעֵלְמָא דְּאִתִּי:

וַיֹּאמֶר הַשְּׁבַעָה לִי וְגו'. רַבִּי חֲזַקְיָה פָּתַח וְאָמַר, (ישעיה סב)
 גִּשְׁבַּע ה' בִּימֵינוּ וּבְזֵרוּעַ עֵזוֹ, קָיִים קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא דִּיפּוּק לְיִשְׂרָאֵל מִן גְּלוּתָא דְּלֵהוּן, וְדָא קָיִים
 לְהוּן, קָיִים, דְּלֹא יִשְׁבוּק לוֹן בְּאַרְעַ שְׁנַאִיְהוּן. (בראשית לב)
 וַיֹּאמֶר שְׁלַחֲנִי כִּי עָלָה הַשָּׁחַר וַיֹּאמֶר לֹא אֶשְׁלַחְךָ כִּי אִם
 בְּרַכְתָּנִי. מֵאֵן בְּרַכְתָּנִי. יֵהֵב לוֹן גְּלוּתָא, וְקָיִים לוֹן דִּיפְקוֹן
 מִנִּיה.

תְּנָא, זְמִין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְבְּרִיְהוּן דִּיִּשְׂרָאֵל, דִּיהוּן
 כָּל חֲדָא וְחֲדָא תַּחֲוֹת פְּרֻסִיָּה, וַיְהוּן מַעְלִיִּין מִכָּל
 עֲלָאִי, בְּגִין דָּא תְּשַׁכַּח וַא"ו אַרִיכָא. קָיִים קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא לְשְׁלֵמוּתָא דְּו' דְּר"א וּבְגִין שְׁתָּא וַיִּשְׁתַּחוּ יִשְׂרָאֵל עַל

ראש המטה. סגיד ישראל דליתי משיחא בסוף מניינא
דא, ותשרי שכינתא עמהון.

ויחי אחר הדברים האלה ויאמר ליוסף הנה אביך חולה
וגו': מתניתין, אמר רבי חזקיה, לא אתא קרא
לאשמועינן דעבד, אלא אתא קרא לאתיא מה דיהוי
בסוף גלותא, כל אלין לסוף מניינא דאתמני. צבי
למימר דייתי משיחא, ויימא ליה אבוך דבשמייא בהיל
לסבר אפך, ספין לקצא דמשיחא. יהא רעוא מן אלהא
דשמיא, דיסב בריה דאסגיאנו בגלותא, ומדאתנשיאו
בהו, דנשי יתהון קודשא בריך הוא בחוביהון בקושטא.
כד אתא רבי אבא אמר, לאו לדרשא קא אתינא,
חשוב רזא דמלתא (בראשית ל) יוסף ה' לי בן אחר,
כדפרישנא לעיל, האי שמייה קדישא ביוסף, יהו
יאמר, הא אבוך מארי עלמא, דאתי למעבד טבא
לבריה, דיפקון מן גלותא דלהון. ואי את לא רעי
בקושטך, רבועא ידו"ד אחד יעבד יתך, וידעי דתיתוב
מטרוניתא לאתרא.

דאבהתנא אינון רתיכין דלעילא, (בראשית יז) ויעל
אלהים מעל אברהם, אבהן שוקי עלמא,
תתן תתן אמת לייעקב חסד לאברהם, תנא דייתי
משיחא.

רַבִּי יוֹסִי פָתַח וְאָמַר, (זכריה ד) וְהָיָה יוֹם אֶחָד הוּא יוֹדֵעַ
 לַה' לֹא יוֹם וְלֹא לַיְלָה וְהָיָה לְעֵת עָרֵב יִהְיֶה אוֹר.
 רוּצָה לְמִימַר, תְּרִין מְעַרְעֵין בִּישִׁין דְּאִתָּן לְבְנוּהֵי לְמַהוּי
 בְּגָלוּתָא בְּאַרְע שְׁנַאיִהוֹן, וְלֹא יִסְתְּכֵי בְּהוֹן, כַּמָּה שְׁנִין
 סְגִיִּיאִין, עַל חוּבֵיהוֹן בְּקוּשְׁטָא, הָכִי יִזְנַח יִתְהוֹן בְּאַרְע
 שְׁנַאיִהוֹן. וַיִּסַּב בְּנִיִּיהוּ דְּאַרְע לְהוֹן בִּישִׁין אֱלִין, וַיִּדְבַּר
 לְהוֹן לְאַרְע טַב כְּפִירוּשָׁא דְקָרָא.

וְהוּא תְּרִי רַבְרַבָּן סְגִיִּיאִין מְעַלְיִיאַן הוּא מְטַרְקָן תַּחְתּוֹת
 כְּרִסֵּי יְקָרָא, דְּאַפְטְרוּפָא דִּישְׂרָאֵל מְכִילְתָּא
 חֲמִישָׁאָה, בְּדִיל דִּיהוֹן בְּגָלוּתָא כָּל עֵדְנָא הֲדִין, וְאַרְע
 דְּנִשִּׁי יִתְהוֹן בְּאַרְע שְׁנַאיִהוֹן.

וְהוּא תְּרִין מְכִילְתָּן, בְּתִרִין סְפִין, נְפַק חֲדָא וּמְלִיל
 לְקַבֵּל רַבּוֹן עֲלֵמָא, וַיְהִיב לֵיהּ רִשׁוּ דִּימְלִיל כָּל מֵאן
 דְּבַעֵי, וְחֲזִי בִישְׂרָאֵל מִן גִּיסָא חֲדָא לְמַגְזֵר בְּהוֹן
 בִּישְׂרָאֵל, דִּיפְקוֹן מִן גְּלוּתָא, בְּדִין אֲבַתְהוֹן. וּמִן גִּיסָא
 אַחְרִינָא, רָעָא לְמַגְזֵר עֲלִיהוֹן, בְּדִיל חוּבֵיהוֹן, דְּאָמְרוּ
 עֲלֵיִיהוּ בִישָׂא סְגִיָּאָה. הָא ד' מְכִילְתָּן, וְלֹא הוּא בְּהוֹן
 מְכִילְתָּא חֲמִישָׁאָה אַפְטְרוּפָא דִּישְׂרָאֵל, וּמְלִילוּ כָּל דְּרַעוּ.
 עַד דְּמָטָא לְוֹתְהוֹן מְכִילְתָּא חֲמִישָׁאָה, וְהוּא (דף ריג ע"ב)
 בְּכַרְסֵי יְקָרָא מִן שְׂמָא קְדִישָׁא, וְאָמַר עַל בְּנוּהֵי
 דִּישְׂרָאֵל טַב, וְלֹא הוּוּ רַתִּיין תְּרִין מְכִילְתָּן קַמִּיתָא

לְמַלְלָא קַמִּיה, בְּדִין מְכִילְתָא חֲמִישָׁא דְאִתְמַתְל
 לְלִילְיָא, וְנִפְק לְנְהוּרָא דְלְהוֹן. וְעַל דָּא פְתַח, וְהָיָה יוֹם
 אֶחָד הוּא יוֹדֵעַ לְה' לֹא יוֹם וְלֹא לִילָה וְהָיָה לְעַת עָרַב
 יְהִיָּה אֹר.

תְּנִינָא (בראשית א) וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לְאֹר יוֹם וְלַחֲשָׁךְ קָרָא
 לְלִילָה, וְהָתָם אָמַר וְחֲשָׁךְ עַל פְּנֵי תְהוֹם, וְקִשְׂיָא
 דִּידִיה אֲדִידִיה. אֲתָא רַבִּי אֶלְעָזָר לְרַבִּי שְׁמַעוֹן אַבּוּי,
 וְאָמַר לִיה אָבִא מְאָרִי, מַאי דָא. אָמַר לִיה, מְבִרָאשִׁית
 עַד ו' דוֹרוֹת בְּרָא יְדוּ"ד אֶחָד, צָבִי לְמִימַר, ו' דְשָׁמִיָּה,
 יְהֵב בֵּיה רוּחַ חֲכָמָה, עַד הָכָא לָא הוּה מְנַדֵּעַ מַהוּ חֲשָׁךְ.
 קָם רַבִּי אֶלְעָזָר וְנִשְׁק יְדוּי דְאַבּוּי.

קָם רַבִּי אָבִא וְשָׂאֵל, מַאי חֲשָׁךְ. אִסְתַּחֲרוּ חֲבֵרִיא וְלֹא
 מָטוּ מַאי דְשָׂאֵלוּ, עֲבָדוּ עוֹבְדָא, וּמָטָא קָלָא מִן
 קָדָם רַבּוֹן עֲלֵמָא, בְּהָאִי קָרָא, (איוב י) אֶרֶץ עֵיפְתָהּ וְגו'
 צְלָמוֹת וְלֹא סְדָרִים, וְתוֹפֵעַ כְּמוֹ אוֹפֵל, גִּיהֲנָם מְקַמִּי
 דְאִתְבְּרִי עֲלֵמָא, הוּה גְנִיז לְרִשְׁיַעֲיָא, וּוִי לְהוֹן לְחֵיבִיא,
 דִּיהוֹן פֶּד יַעֲבִיד אֱלֹהָא יִתְ אֵלִין, (ישעיה ס) כִּי הִנֵּה חֲחֲשָׁךְ
 יִכְסֶה אֶרֶץ וְעַרְפֵּל לְאוּמִים וְעַלְיָךְ יִזְרַח יְי וְכְבוֹדוֹ עַלְיָךְ
 יִרְאֶה. זַכָּאָה חוּלְקָהוֹן דִּישְׂרָאֵל, דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לָא
 בְּרָא לְהוֹן דָּא, (תהלים קמד) אֲשֶׁרִי הָעַם שָׁכְכָה לוֹ אֲשֶׁרִי הָעַם
 שְׂיִי אֱלֹהִיו:

וַיִּגַד לְיַעֲקֹב וַיֹּאמֶר הִנֵּה בְנִי יוֹסֵף בָּא אֵלַיךָ. רַבִּי יוֹסֵי
 אָמַר, מִלְּאֲכָא הוּא, דְּהוּוּ עֲתִיד לְמִימַר טַב עַל
 בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, כִּד יְתִיבּוֹן לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּכֹל
 עֲקֻתָּהוֹן, כִּד יִיְתִי קִצָּא דְמִשִּׁיחָא, בְּכֹל עֲקֻתָּא דְתִיתִי
 עֲלֵיהוֹן, יִימְרוּן לְמַכִּילְתָּא בְּרִיךְ אֲתִי לוֹתָךְ, וַיִּתְּפָרְקוּן
 טָבְאִי. זַכָּאָה חוּלְקֵהוֹן דִּישְׂרָאֵל, דְּאֲתִקְרִיאוּ בְּנוֹי
 דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּאִינוּן כְּמִלְּאֲכִיָּא, (אִיּוֹב ל"ח) וַיִּרְיַעוּ
 כָּל בְּנֵי אֱלֹהִים, הוּי"ה מֵאִי.

תָּא חֲזִי, מִנֵּין שְׁקָרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְיַעֲקֹב א"ל,
 אֲתָּ בְּעֻלָּאָה, וְאֲנָא אֵהָא בְּתַתָּאָה, (נ"א אֲתָּ תְּהָא בְּתַתָּאָה, וְאֲנָא
 אֵהָא אֱלֹהָא בְּעֻלָּאָה), מֵאִי קָא מִיִּירִי. (בְּרַאשִׁית י"ז) וַיַּעַל אֱלֹהִים מֵעַל
 אַבְרָהָם, אֲבַהֲתֵן אִינוּן רְתִיכָאן דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.
 תְּנָא, (מִיכָה ז') תַּתֵּן אֲמַת לְיַעֲקֹב חֶסֶד לְאַבְרָהָם, הָא תְּרִין
 סְפִירוֹן, בְּתִרִין רְתִיכֹן, רַבְּרֹבֵן עֲלֵאִין.

תְּלִיתָאָה יִצְחָק, מֵאִי (בְּרַאשִׁית ל"א) וַיִּשְׁבַּע יַעֲקֹב בְּפַחַד
 אָבִיו יִצְחָק. וּבְגִין פַּחַד יִצְחָק דְּהוּוּ סְפִירָה,
 וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּהוּא פְּרָסִי יִקְרָא רְתִיכָא עֲלָאָה,
 וְסְפִירָה דִּיצְחָק הִיא מֵעֲלָאָה, מְפָרְשָׁא יִתִּיר מִכָּל סְפִירוֹן
 דְּאַבְהֵתָא, הֵדָא הוּא דְּכְתִיב וַיִּשְׁבַּע יַעֲקֹב בְּפַחַד אָבִיו
 יִצְחָק.

רַבִּי אַבְא פָּתַח וְאָמַר, (בְּרַאשִׁית ל"א) אֱלֹהֵי אַבְרָהָם וְאֱלֹהֵי

נְחֹר יִשְׁפֹּטוּ בֵּינֵינוּ אֱלֹהֵי אֲבֵיהֶם, וַיִּשְׁבַּע יַעֲקֹב בְּפִחַד
אָבִיו יִצְחָק, מֵהָאֵי קָרָא אֶת יָכִיל לְמַנְדַּע דָּא.

וַיִּתְחַזַּק יִשְׂרָאֵל וַיֵּשֶׁב עַל הַמָּטָה, וְרוּזָא דְקָרָא, (דנִיאל יב)
בַּעַת הַהִיא יַעֲמֹד מִיכָאֵל הַשָּׂר הַגָּדוֹל הָעוֹמֵד
עַל בְּנֵי עַמְךָ וְהִיָּתָה עֵת צָרָה. רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, דָּא
גְּבוּרַת יְדָא דְמִיכָאֵל רַבְרָבָא. וַיֵּשֶׁב עַל הַמָּטָה, כְּמָה לִּיה
הָוּה מְקַדְמַת דְּנָא סְגִיד. לְמָאן הָוּה סְגִיד, סְגִיד לְעֶרְסָא,
הָוּה עֶרְסָא פְּתִיחָא מִנִּיה. לְמַהוּלְתָּא הָוּה סְגִיד, דְּהָא הוּת
חֲבִיבָא מִינִיה.

(מלאכי ב) כִּי חָלַל יְהוּדָה קֹדֶשׁ ה' אֲשֶׁר אָהַב וּבָעַל בַּת אֵל
נֹכַר, כִּד אֶסְתַּלַּק זַיְוִיָּה מִנִּיה עַל חוּבִיָּהוֹן, לָא הָוּה
לִיה לְמִיקָם קַמִּיה, וְאַתְרַכַּת מַטְרוֹנִיתָא מִן מְלָכָא, בְּדִיל
דְּלָא יְכֻלָּא לְשַׁבְּקָא לָהּ לְבַרְהָא בֵּין עַמִּין לְמַקְטְלֵהוֹן,
וְהָוּה בְּאַרְעָא קִדְיִשָּׁא הוּא, בְּהָא דִּיהוֹן עַמִּין נוֹכְרָאִין מִן
עַמִּיה. צָבִי לְמִימַר, עָאֵל שְׁכִינְתָּא בֵּינִיהוֹן בְּגָלוּתָא,
וְעַדְנָא דְּלָא הָוּה בְּאַרְעָא, וְהִיא בְּאַרְעַ עַמְמִין, בְּזַיְוִיא
דִּישְׂרָאֵל, אֶסְתַּמְרוּ עַמְמֵיָא דִּי בְּסַחְרֵינִיהוֹן.

תַּאנָּא, אָמַר רַבִּי יוֹסִי, תַּרְיִן רַבְרַבִּין הוּוּ תַּחֲתוֹת פְּרָסִי
יְקָרָא קִדְיִשָּׁא, וְהָא בְּשָׁמִיָּה חַד מָאנִי בְּעֶרְסָא,
דְּהוּה שְׂדֵי אַגוּזִיָּה דְּהִיכְלָא. וְהָא אַנְן בְּגָלוּתָא, לָא
אַשְׁתַּאֲרַר בֵּינָנָא אֶלָּא דָּא דְּבִינֵי דְּזַיְוִיָּה, וְהוּא חֲתוּף מִן
שָׁמִיָּה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

הָדָא הוּא דְכְתִיב, (שמות כג) הִנֵּה אֲנֹכִי שׁוֹלַח מִלְאָךְ לְפָנֶיךָ
 לְשֹׁמְרֶךָ וְגו', לֹא לְמַלְלָא הָכִי, אֱלָא בְּעֵלְמָא
 דְאַתִּי, כִּד פְּרִישְׁנָא בְּסִטְרִין וְהוּא צוּרִין בְּאַרְחָא, אֲנָא
 שְׂרִינָא שְׂכִינְתָא בִּינִיכּוֹן לְמַאֲרִיהוֹן בְּגָלוּתָא וְהִיא נְטֻרַת
 יִתְכוּן, עַד (דף ריד ע"א) דְתִיתִי יִתְכוּן לְאַרְעֵכוֹן, כְּמָה דְהוּא יִתּוּן
 מְקַדְמַת דְנָא. אֲשֶׁר הִכִּינוֹתִי, מוֹתְבֵן מְקַדְמַת דְנָא.

דָּא שְׂכִינְתָא מִן מִטְטְרוֹן. וְאַתְרַכַּת מִטְרוֹנִיתָא מִן
 מְלָפָא, עַד דְתִיתּוּב לְאַתְרָהָא, וְרוּזָא (דברים א) כִּי רַק
 עוּג מְלֶךְ הַבָּשָׂן נִשְׁאַר מִיֵּתֵר הַרְפָּאִים הִנֵּה עֲרָשׁוֹ עָרֵשׁ
 בְּרוּזֵל הֵלֵא הוּא בְּרַבַּת בְּנֵי עַמּוֹן, כְּדִפְרִישְׁנָא בְּאַתְרִיהָ.
 וְאַרְחָא, דְאַתְמַתֵּל לְגָלוּתָא, נְטֻר יִתְהוֹן בְּגָלוּתָא, עַל
 עֲקָתָא דְתִיתִי עֲלִיכּוֹן, עַד דְיִיתִי וַיִּיעוּל יִתְכוּן לְאַרְעָא,
 דְקִיִּים לְאַבְהַתְכוּן דְאַתְנַטְרַת.

רַבִּי שְׁמַעוֹן פָּתַח וְאָמַר (רות א) לִינִי הַלֵּילָהּ וְהִיא בְּבִקְרָא אִם
 יִגְאַלְךָ טוֹב יִגְאַל, אָמַר רַבִּי יוֹסִי, שְׁלִיט רַחֲמֵי עַל
 דִּינָא. (בראשית א) וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת הָאֹר כִּי טוֹב, טוֹב וְאוֹר
 שׁוֹיֵן, דְהוּא מִבּוֹעֵי דְנַחְלִין, דְנַפְק מִנְהוֹן יִמָּא וְנַחְלָא
 דְבְּעֵלְמָא.

תָּנָא אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, זְמַנָּא חָדָא סְלִיקְנָא וְנַחֲתִנָּא
 לְאַנְהָרָא בְּמִבּוֹעֵי דְנַחְלִין, וְסְלִיק בְּתַרְאֵי רַבִּי
 אָבָא. אָמַר לִי, בְּמֵאֵי עֵסְקִיתוּ. אָמְרִית לִיהָ, בְּהֵאֵי קָרָא

(קהלת א) דְּכָל הַנְּחָלִים הוֹלְכִים אֶל הַיָּם וְהַיָּם אֵינָנוּ מֵלֵא.
 מִזִּוּיָּה אֶתְבְּרִיאוּ כָּל רַבְרֵיִיא דְּמֵן עֲלֵמָא, וּמֵן זִוּיָּה
 אֶתְנַבְיֵעוּ כָּל נַחֲלֵיִיא, נַחֲלֵיִיא הוּוּ אֵינּוֹן לְהֵא קָרָא,
 דְּמֵאִיכִי בְּהֵא גְלוּתָא, דְּהֵא חֲשׂוּכָא כְּמוּפְלָא, חֲבַתָּא
 דְּאָמָא עָבִיד לְהוּ, וְאִי לָאוּ, נַחֲלָא עָבִיד בְּרַתִּיָּה. רַבְרָבָא
 תְּנִינְתָא הוּא, הוּא תַּחֲוֹת קַדִּישָׁא, דְּגַנִּי אַגְנִים דְּהֵיכְלָא.
 דְּהֵא רַבְרָבָא דִּישְׂרָאֵל דְּאֶתְמַנִּי עֲלִיהוֹן, בְּכָל עֵידָן דְּהוֹת
 מִטְרוּנִיתָא עִם מַלְכָּא, הוּוּ נְפִיק וְעָל קַדְמִיהוֹן
 מִטְטְרוּוֹן. וְהוּא קָבִיל פּוֹלְחָנְהוֹן לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 כְּנוּרָא. כִּד אֶתְבַּטִּיל נוּרָא וְאֶתְגַּלִּיאוּ, אֶסְתַּלַּק זִוּיָּה,
 וְאֶסְתַּלַּקָּא מִטְרוּנִיתָא מִן מַלְכָּא. הָא לָא הוּוּ שְׁלִים עַד
 דְּיִיתִי גִיסָא אַחְרָא, דְּלָא הוּוּ בְּגִלוּתָא מְנִיתָא.
 וְשִׁמְהוֹן דְּאֶתְקִרִיאת יַד, הֵיא מִבּוּעָא לְכֵלָא, וְתִשְׁכַּח יַד
 הוּי"ה, (ישעיה נט) הֵן לָא קִצְרַת יַד הוּי"ה, דְּלָא
 אַדְכַּר יַדָּא אֱלָא בְּשִׁמָּא דְּחַד.

אַתָּא רַבִּי אֶלְעָזָר, וְשִׂאל לְרַבִּי שְׁמַעוֹן אַבּוּי, וּבְכַה
 וְאָמַר לִיָּה, גִּלִּי לִי הֵאֵי רְזָא אַבָּא מֵאֵרִי. אָמַר לִיָּה
 בְּהֵאֵי קָרָא אֶתְגַּלִּי לָךְ, (שמות יז) כִּי יַד עַל פֶּס יָה מִלְחָמָה
 לִי, פֶּס בְּגִין הוּי"ה, שְׁלִיט רַחֲמֵי עַל דִּינָא. צַבִּי לְמִימַר,
 יְהֵא רַעוּא דִּיְהֵא לְעֵלְמָא בְּאַתַּר גְּבוּרַת, יַד יִי רַבַּתָּא
 קָרְבָּא דְּהוֹת בְּמִצְרִים, וְאִי לָאוּ הוּוּ בְּדִינֵי.

וַיִּיְתֵי מְשִׁיחָא, יִיְתֵי בְּחֻדְתּוֹ בִּידָא רַבְתָּא, וַיִּגַּח קָרְבָּא
 בְּעַמְלָק. (שמות יג) בְּחֻזְק יָד הוֹצִיאָךְ ה' מִמִּצְרַיִם,
 וְכֹד יִיְתֵי שְׂמָא דִּיד בְּתוּקְפָא יְדָא לְחוּדִיָּה, הוּא בְּעִידְנָא,
 דִּיִּגַּיִח קָרְבָּא בְּעַמְלָק, לִיְתֵי מְשִׁיחָא. רַבִּי אֶלְעָזָר מְסִייעַ,
 וַיִּצָּא יִי וְנִלְחַם בַּגּוֹיִם הָהֵם כִּיּוֹם הַלְחָמוֹ כִּיּוֹם קָרַב. (זכריה יד)

כ"ס בְּגִין יְדוּ"ד.

תָּא חֲזִי, כַּמָּה הִיא יְדָא רַבְתָּא דְלָא מָטָא לְהָאֵי יְדָא
 עֲלָאָה, לְאַבְהֵן רַבְרָבָא לָא אַגְנִים. וּבְדָא יְדָא נְפָקוּ
 מִמִּצְרַיִם, בְּגִין דְּמְשֻׁיִין שְׁוִין, מִנֵּי ד' לְד', שְׁוִין דָּא
 דָּרַע, שְׂמָא דִּידָא רַבְתָּא, דִּיפּוּק מִן אִינוּן שְׁוִין
 בְּאַתּוּתְהוֹן דְּמִנְיִינִיהוֹן כְּמִנְיִינִיהוֹן, דְּקַבְלָא תְרִין יְדָא,
 תְרִין.

כִּי צִד לָא אֶתְמַנְעוּ דָּא מִן דָּא, וְלָא שְׁוִין. אֶתְפָּרֵשׁ תְרִין
 אֲלִין בְּרִיךְ הוּא דְבְּאַתּוּתְהוֹן סִייעָאן יְדָא בְּעֲלָה
 ה', תְרִין לְאַב מִנְיִינִיהוֹן מִתְפָּרֵשׁ. מֵאֲלִין אֶתְבְּרִיאוּ שְׂמִיא
 וְאַרְעָא וְדַעַמִּיָּה. וְאִינוּן סְפִירָא קְדַמָּאָה, דְּהִיא כְּתָרָא
 עֲלָאָה. תְנִינָא, (משלי טו) בְּכָל מְקוֹם עֵינֵי ה' צוֹפוֹת רָעִים
 וְטוֹבִים. תְּלִיתָאָה, הֵם מְסִייעָתָן לְשְׂמָא חַד ו' דְּעַבְד כַּמָּה
 אֶתּוּן בְּאַרְעָא דְּמִצְרַיִם.

וְחָסְרָא יו"ד מַנְיָה, וְלֹא אֲשֶׁתְּלִים. אֲתָא אַבְרָהָם וְחָבַב
 לְקוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאָמַר לִיה בֶּן אֲשֶׁתְּלִים שְׂמָא,
 וְאֶתְגַּזֵּר, וְאֲשֶׁתְּלִים שְׂמָא בְּיו"ד דְּמִילָה. בְּאַנְפוּי דְּאַנְשָׁא
 שִׁי"ן דְּשַׁד"י, וְד', חָסֵר יו"ד, אֲשֶׁתְּלִים בְּיו"ד דְּמִילָה,
 וְכַדִּין אֶקְרוּן בְּנִים לָהּ, בְּנִין קַדִּישִׁין.

וְכַד מְסַאֲבִין לִיה לְהָאֵי אֶת קַיְמָא קַדִּישָׁא, וְעָאִיל לִיה
 לְרֵשׁוֹ אַחְרָא, סְלִיק מַנְיָה הָאֵי קַדוּשָׁא דְּחוֹתְמָא,
 וְהוּא כְּמָה דְּחָרִיב עֲלֵמָא, וְסָאִיב חוֹתְמָא, דְּאֲשֶׁתְּלִים בִּיה
 שְׂמָא דְּקוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְהָא הוּא חָרִיב עֲלֵמָא.

רַבִּי אַבָּא הוּהוּ אָזִיל מִקְפוּטְקִיָּא, וְהוּהוּ עַמִּיָּה רַבִּי יוֹסִי.
 עַד דְּהוּוּ אָזִיל, חָמוּ חַד בַּר נָשׁ דְּהוּהוּ אֶתִּי, וְרִשִׁימָא
 חַד בְּאַנְפוּי, אֲבָל ווִי לֹון לְחַיִּיבִיָּא, דִּימוֹתוֹן בְּלֹא
 תְּשׁוּבָה, דְּלֹא יַעֲדִי מַנְיָה רִשִׁימָא, לָא בְּעֲלֵמָא דִּין, וְלֹא
 בְּעֲלֵמָא דְּאֶתִּי:

וַיֹּאמֶר אֵלֵי הַנְּבִי מִפְּרֻךְ וְהַרְבִּיתִּיךָ. רַבִּי אַבָּא פִּתַח
 וְאָמַר, הָאֵי קָרָא (ישעיה כט) לֹא עֲתָה יְבוֹשׁ יַעֲקֹב
 וְלֹא עֲתָה פָּנָיו יַחֲרוּ. וְכִי אֵינִישׁ דְּאָמַר טַב לְבַר נָשׁ
 כְּפוּתִיָּה. אֵי לָא יִשְׁלִים מַה דְּאָמַר, אַפוּהִי מִתְבִּישֵׁן, עַל
 אַחַת כְּמָה וְכְמָה מִן עֲלָאֵי לְבַר נָשׁ, דְּאֵי לָא מִיִּיתִי כָּל
 טַב דְּאָמַר עַל בְּנוּהִי, אַנְפוּהִי מִתְבִּישֵׁן.

אָמַר קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא לִיה, אָנָּא יִשְׂרָאֵל עֲלָאָה,

דְּאֵנָּא מִפְּשִׁינְךָ וְאִסְגִּינְךָ. הָאִי בְּרַכְתָּא דִּיהִיב לִי, וְאַתָּן
 ית אַרְעָא הָדָא לְבָרִיכּוֹן, לָא הוּוּ בְּאַרְעָא, לָא הוּוּ
 עֲמַהוֹן. כִּד יִיְתִי קִיְצָא דְמְשִׁיחָא וַיִּשְׁתְּלִים, אֲמַר קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא, לָא עֲתָה יְבוּשׁ יַעֲקֹב, כְּעַן (לֵא) אֲנַפּוּי דִּיעֲקֹב
 דְּלַעֲיִלָּא, לָא מִתְבִּיִּשׁוֹן מִדְּאֲמַר לְהוֹן אַתָּן, אֲרִי עַד כְּעַן
 לָא הוּוּ בִּידֵיהּ, וְהוּוּ אֲנַפּוּהִי מִתְבִּיִּשׁוֹן, כְּעַן דִּילֵיהּ
 מִסְתֵּייעַ מִן קָדָם מָאֲרִי שְׂמִיָּא וְאַרְעָא.

כְּמָה דְּאֲמַרִּינּוּן, אֲגַחְנָא דְּעַמְלָק, כִּד יִשְׁתְּלִים קִיְצָא, לָא
 יְהֵא אָלָא בְּתַקּוּף יָדָא, כְּמָה דְּהוּיִת בְּיוֹם קָרְבַּ,
 וַיְצָא ה' וְנִלְחַם בַּגּוֹיִם הָהֵם, דִּיִּדֵיהּ וְלֹא אַחֲרָא:
 וְעֲתָה שְׁנֵי בְּנֵיךָ הַנּוֹלָדִים לָךְ, דָּא יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא,
 דְּאֲתַרִּיהוֹן בְּגָלוּתָא, בְּנוּי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
 דְּאֲתֵיִלִּידוּ בִּינֵי עַמְמִיָּא. תֵּנָּא אֲמַר רַבִּי יוֹסִי, יִשְׂרָאֵל כִּד
 יְהוֹן בְּאַרְעָא קְדִישָׁא דִּישְׂרָאֵל, דֵּר בְּאַרְעָא, כִּד יִיְתִי
 מְשִׁיחָא, יְהוֹן עִם אַחוּהוֹן דִּילּוּוֹן בְּתַרִּיהוֹן. דְּלֹא אַתְקְרִי
 גָּלוּת, אָלָא לְמַאן דְּאִיהוּ דֵּר בְּאַרְעָא נוֹכְרָאָה, אִינוּן
 אַתְקְרִיין גְּלִיין. (ויקרא כו)

וְזַכְרְתִּי אֶת בְּרִיתִי יַעֲקֹב, וְאִו יִתְּרָה, תִּיתִי וְאִו
 דְּאִסְתְּלֶקֶת כִּד אַתְחַרִּיב בֵּיתָא, וְתֵהָא סִיּוּעָא
 לִיעֲקֹב, כִּד יְהֵא דָּא, וַיְהֵא לְבָרָא קְדִישָׁא אַרְעָא אַחְסַנְת
 עֲלֵם, וַיְהוֹן בְּנוּהִי בְּאַרְעָהוֹן, דְּדָאֲרוּ מִקְדַּמַּת דְּנָא
 בְּאַרְעָהוֹן, זַכָּאָה חוּלְקָהוֹן.

כֶּעֶן בְּרִיא, דְּהוּה עֲרֵעַן לְהוֹן, תְּהוֹן אֲזֵלִין רַבְרַבִּין
 דְּאֵתְגְּלִיאוּ מִן לְבַר לְאַרְעָא וְאֵתְנַשִּׁיאוּ, וְאַנְפִּישׁוּ.
 וַיִּמָּא יַעֲקֹב עֲלָאָה לְתַתָּא, בְּרִי דִילָךְ דְּאִינוּן לְבַר
 לְאַרְעָא דְּאֵתְיִלִּידוּ בְּגִלוּתָא, בְּכַל אַרְעָא וְאַרְעָא, עַד
 דְּאַנָּא אִיעוּל לְמַצְרָאִי, וְאַעֲבִיד לְהוֹן דִּינָא ^(דף רטו ע"א) עַל
 חוּבִיָּהוֹן, לָאו אָנָּא מְסַקִּית בְּרַךְ, דְּאֵתְבְּרִיאוּ בְּגִלוּתָא,
 לְבַר לְאַרְעָא בְּאַרְעָא רְחִיקָא. וְאַף עַל גַּב דְּאִינוּן סַגִּיאִין,
 וְאֵתְנַשִּׁיאוּ, דִּילִי אִינוּן. כַּד חֲזִיתִי דָּא גְלוּתָא דְּלְהוֹן,
 וְאַסִּיתִי לְכִיבִיָּהוֹן, וְשָׁמַעִית קְלִיָּהוֹן. רְאוּבֵן, ^(בראשית כט) כִּי
 רָאָה ה' אֶת עֲנָיִי. שָׁמַעוֹן, כִּי שָׁמַע ה' כִּי שָׁנוּאָה אָנֹכִי,
 וְחָשִׁיב בְּלִבִּךְ, כְּאִילוּ יְהוִיִן קִדְמֵי אִינוּן, וּמְדַנְתוּב
 מִמַּצְרָאִי, מִלְמַעְבַּד דִּינָא, נְסִיק יְתְּהוֹן מֵאַרְע גְּלוּתָא.
 רַבִּי אַבָּא אָמַר, מֵהֲכָא ^(ישעיה סו) וְהִבִּיאוּ אֶת כָּל אַחִיכֶם
 מִכָּל הַגּוֹיִם מִנְחָה לֵּה. צָבִי לְמִימַר, כַּד יְהִי
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּדִינָא בְּמַצְרָאִי, בְּעַדְנָא תְּהִיָּא יִיתוּן
 כָּל עַמְמֵיָּא מִנְחָה, כַּד שָׁמְעוּ שְׁמוּעָה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא, הֵיִינוּ ^(ישעיה ב) וְנִהְרֻ אֱלֹו כָּל הַגּוֹיִם.
 תְּנָא, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, עֲתִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 לְמִיעֲבַד לְכָל זַכָּאָה וְזַכָּאָה, חוּפָּה בִירוּשָׁלַיִם, ^{(ירמיה}
^{טז)} קוּל שָׁשׁוֹן וְקוּל שְׁמַחָה קוּל חֲתָן וְקוּל כְּלָה, כַּד תִּיתוּב
 מִטְרוּנִיתָא לְמַלְכָּא, וְעֲבִיד לָהּ אִרוּסִין, הֲדָא הוּא

דְּכַתִּיב, (שיר השירים ג) צְאִינָה וּרְאִינָה וְגו' בְּיוֹם חֲתוּנָתוֹ
 וּבְיוֹם שְׂמֻחַת לְבוֹ. בְּיוֹם חֲתוּנָתוֹ זֶה מִתֵּן תּוֹרָה, וּבְיוֹם
 שְׂמֻחַת לְבוֹ זֶה בְּנִין בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, שְׂיִבְנֶה בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ:
 וּמוֹלְדֶתְךָ אֲשֶׁר הוֹלְדֶת אַחֲרֵיהֶם לָךְ יְהִיו, דָּא יִשְׂרָאֵל
 לְתַתָּא, לְאַבְהֵן דְּאִינוּן רְתִיכִין, תְּהֵא
 שְׂמַהֲתְהוּן בְּרִזָּא דְּאֲתִיִּלִּידוּ לְבַתֵּר דִּנָּן, עַל שְׂמָא
 דְּאֲחִיהוּן יְהוּן מִקְרִיבִין בְּאַחְסָנָא דְּלְהוּן.

תְּאֵנָא, אָמַר רַבִּי שְׂמַעוֹן, וּמוֹלְדֶתְךָ, דָּא יְרוּשָׁלַם
 דְּלְתַתָּא, (ויקרא יח) מוֹלְדֶת בֵּית בְּפִרְשֵׁת עֲרִיּוֹת,
 יְרוּשָׁלַם לְתַתָּא, גּוֹבְרִין דְּאֲתִיִּלִּידוּ דָּא יְרוּשָׁלַם, בַּתֵּר
 דְּנָא, דִּיתּוּבוּן עֲלָמָא לְמֵאֲרִי שְׂמֵיָא בִירוּשָׁלַם, כַּד גִּיּוֹרִין
 לָא אֲתַקְרוּן אֶלָּא עַל שְׂמָהוֹן, דְּהוּא בַר יִשְׂרָאֵל, וְלָא
 יִתַּקְרוּן כַּד אַבְהֵתְהוּן, גִּיּוֹרָא מִקְפּוֹטְקֵיָא, אֶלָּא בְּהָא
 יִשְׂרָאֵל.

לָךְ יְהִיו, צְבִי לְמִימַר, עַל שְׂמִיּהוּן דְּיִשְׂרָאֵל יִתַּקְרוּן, עַל
 שֵׁם אֲחִיּהוּן יִקְרָאוּ בְּנַחֲלָתָם, וְכַד תְּבוּ לָא יִתְחַסְנוּן
 אֶלִין עִם יִשְׂרָאֵל בְּאַרְעָא, וַיִּסַּב כָּל שְׂבָטָא וְשְׂבָטָא,
 דִּינִדִּיה וְגוֹבְרִין מִנְהוּן, כָּל חֲדָא לְפּוּם מְנִיִּינִיה.

וְאֲנִי בְּבֹאֵי מִפְּדִן מִתָּה עָלַי רַחֵל בְּדַרְךָ וְגו', רַבִּי אֲבָא
 פִּתַח, (ירמיה לא) כֹּה אָמַר ה' קוֹל בְּרָמָה נִשְׁמַע וְגו',
 מֵה פְּתִיב בְּתַרִּיָּה, כֹּה אָמַר ה' מִנְעֵי קוֹלְךָ מִבְּכֵי וְעֵינֶיךָ

מִדְמָעָה פִּי יֵשׁ שְׂכָר לְפַעוּלְתְּךָ וְגוֹ' וְשָׁבוּ בָנִים לְגִבּוֹלָם,
 לֹא אָמַר וַיֵּשׁוּבוּ, אֲלֵא וְשָׁבוּ, כְּכָר שָׁבוּ.

תָּא חַזִּי, אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, בְּשַׁעֲתָא דִּיהָא דִּינָא עַל
 טוֹרָא, תְּתַעֲטֵר מִטְרוּנֵיתָא עַל טוֹרָא, וְהִיא סִבְרַת
 דְּבִנְיָהוֹן אֲבָדִין בְּדִינָא, וְרָזָא (ישעיה נד) רַנִּי עֲקָרָה לֹא יִלְדָה
 פְּצָחֵי רַנָּה וְצִהְלֵי וְגוֹ'. תִּנָּא, סַגִּינֵן יְהוֹן בְּנֵי כְּרִסְיָא מִן
 דִּידָהּ. הָדָא הוּא דְכְתִיב, פִּי רַבִּים בְּנֵי שׁוּמְמָה מִבְּנֵי
 בְּעוּלָה, תִּיתוּב מִטְרוּנֵיתָא לְבַעֲלָהּ, (זכריה יד) בַּיּוֹם הַהוּא
 יִהְיֶה ה' אֶחָד וְשָׁמוֹ אֶחָד.

מִן קְדַמַּת דִּינָא, תִּימָא מִטְרוּנֵיתָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
 בְּנֵיִיא דִּילֵי אָן. יִימָא לָהּ, בְּדִינָא. הִיא תְּסַבֵּר דְּאֲבָדִין
 בְּדִינָא, וּבְכָה עַל דִּינָא לְבִנְיָא דִּידָהּ, פִּי אַרִּי סַגִּי אִית
 לָךְ לְמִיִּסְב מְנֵי בְּדִלְהוֹן, דִּיהוֹת עֲמַהוֹן, וְהָא תְּבוּי מֵאַרְעָא
 דְּשִׁנְאָה.

וְכִי לֹא הוּא יָדַע יוֹסֵף דִּמְתָה אֲמִיָּה, תִּמְן הוּא עֲמָה פֶּד
 יִתָּה. אֲלֵא יֵאמֵר יִשְׂרָאֵל עֲלָאָה, פֶּד נִיתֵי
 מִפְּרָקְנֵיהוֹן דִּישְׂרָאֵל, תְּתַעֲר מִטְרוּנֵיתָא, וְתַתְּעַר כְּנֶסֶת
 יִשְׂרָאֵל, וְתַגַּח קְרָבָא עִם עֲמִמִּין, וַיִּמּוּתוּן מִנְהוֹן,
 וַיִּתְקַרְבוּן בְּזַעִיר לְמִיתֵי אַרְעָא. יִימַר לָהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא, פֶּד הִיא בְּכָה. לֹא תְדַחֲלֵי, אֲגָרָא לְהוֹן בְּנֵיִיא דְּמִיתָן
 עַל שְׁמֵי, אַחֲרָנִין הָא תְּבוּי, אִינוּן יְתוּבוּן לְחַיֵּי מִיתֵיִיא.

מִתָּה עָלַי רָחֵל, מִתָּה עַל יִיחֹד שְׁמָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא, וְעַל דָּא אֲתָמַר בְּעוּד כְּבַרְת אַרְיָן לְבֵא,
 דְּמִיתוּ עַל יִיחֹד שְׁמָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לְבַר
 לְאַרְעָא, בְּאַרְעָא דָּא, לָא יִמּוּת חַד מִנְהוֹן.

תְּנָא, אָמַר רַבִּי אַבָּא, עֲתִידִין יִשְׂרָאֵל לְאַגְחָא קֶרְבָּא
 בְּאַרְחָא דְאַפְרַת, וַיִּמּוּתוּן עֲמָא סְגִיָּא מִנְהוֹן,
 וּבִתְרַן בִּין לְחַיִּי מִיִּתְיָא יְקוּמוּן. וַיִּתִּיר שְׁלֹטְנָא יְהֵא לְכוּן
 דְּמִיתִין בְּאַרְחָא הַדִּין, מִכָּל דֵּיהֵא קְדָמִיהוֹן בִּירוּשְׁלָם.

וְלָמָּה אֲתִקְרִי שְׁמָא דְאַתְרָא קְדִישָׁא, (דף רטו ע"ב) דְּאַתְרָא
 הַדִּין לְחָם. בְּדִיל דֵּהוּא מִן שְׁמָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא בֵּיה, דֵּימּוּתוֹן תַּמָּן עַל שְׁמִיָּה, י"ד, דֵּימּוּתוֹן תַּמָּן עַל
 שְׁמִיָּה י"ה, לְחָם בְּגִלוּתָא, בְּדִיל דֵּהוּא מִן שְׁמִיָּה דְקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא:

וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת בְּנֵי יוֹסֵף וַיֹּאמֶר מִי אֵלֶּהָ. רַבִּי אַבָּא
 פְּתַח, (ישעיה מט) וְאָמַרְתָּ בְּלִבְבְּךָ מִי יֵלֵד לִי אֶת אֵלֶּהָ,
 מֵאִי קָא מִיִּירִי, יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא, חֲזִי דֵּיִיתוֹן בְּנוֹהִי
 דִּישְׂרָאֵל קְדָמִיָּה, כַּד יִיתוֹן (ישעיה יא) מֵעֵילָם וּמִשְׁנַעֲרָא
 וּמִחַמַּת וּמֵאֵיִי הַיָּם וְאֶכְנָשׁוּ כְּלָהוּ וַיְהוֹן סְגִיָּאִין. תִּימָא
 שְׂכִינְתָא מֵאֵן אֵינּוֹן כְּלָהוֹן, וְלֹא בְּהוֹן פְּסוּל מִבְּנֵי
 נּוֹכְרָאָה. יִימְרוּן לֵיהָ, אֲנַחְנָא כְּלָנָא מִבְּרַךְ, וְלִית בְּנָא
 נּוֹכְרָאָה בְּהַדָּן, דֵּיִתְפָּרְשׁוּן דָּא מִן דָּא וְכַרְתָּ לְהוֹן כְּחַדָּא,
 וַיִּתְגִּירוּן, יְתוּבוּן גְּיוּרִין עִם יִשְׂרָאֵל, וַיְהוֹן כְּחַדָּא.

תָּנָא, קָשִׁים גָּרִים לְיִשְׂרָאֵל כְּסַפְּחַת בְּעוֹר הַחֵי,
 לְאַרְעֵהוֹן. כְּתִיב (ישעיה יא) כִּי יֵרַחם ה' אֶת יַעֲקֹב
 וּבַחַר עוֹד בְּיְרוּשָׁלַם וּנְלוֹה הַגֵּר עֲלֵיהֶם וְנִסְפְּחוּ עַל בֵּית
 יַעֲקֹב, כַּד יִתּוּבוּן לְאַרְעֵהוֹן בְּרִיא, וַיְהוּיִין רְחִימוּ בְּהוֹן,
 (זכריה ד) יִהְיֶה ה' אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד, יִתְלוּוֹן גִּיּוּרִין עִם
 יִשְׂרָאֵל וַיְהוּיִין לְהוֹן כְּעוֹמְקָא בְּבִשְׂרֵיהוֹן.

וְכָל כֶּךָ לְמָה. תָּא שְׁמַע, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, עַל תְּחוּמֵי
 דְּאַרְעָא, דְּכָל חַד יְהָא רַעוּא לְמִידַר בְּאַרְעָא
 דְּיִשְׂרָאֵל, וְתִסְתַּעַר דְּיִוּרִין. כְּתִיב, (ישעיה נד) וַיִּתְדוּתֵיךָ
 חֲזֻקִי, צָבִי לְמִימַר, סִיכִיא דְּהוּיִין עַמְךָ מַעֲקָרָא, אֶתְקִיף
 יִתְהוֹן, וְסִייעַ יִתְהוֹן יִתִּיר מִשְׁאַר עַמְמֵינָא. כְּבִיכּוּל דְּאֶתְ
 סְכִי לְאַתְתַּקְפָּא יִתְהוֹן בְּכָל עַמְמֵיא אַחְרָא, וַיְהוֹן סְגִיאִין:
 וַיֹּאמֶר יוֹסֵף אֶל אָבִיו בְּנֵי הֵם אֲשֶׁר נָתַן לִי אֱלֹהִים בְּזוֹה,
 רַבִּי שְׁמַעוֹן תָּאנִי מֵהַכָּא, (דברים ד) וְזֹאת הַתּוֹרָה
 אֲשֶׁר שָׁם מִשֶּׁה לְפָנַי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, יֹאמֶר יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא,
 כַּד יִשְׂרָאֵל עֲלִיהוֹן לְעֵילָא, בְּנֵי אֵינּוֹן, דִּיֵּהֵב לִי קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא אֲוֵרִייתָא, כְּמָה יִתְהוֹן וְנִימוּסֵיהוֹן קְשִׁיטִין,
 בְּנִימוּסֵי אֲוֵרִייתָא (דאֶתְיֵהִיבַת לְהוֹן).

תָּא חֲזִי, כַּד יְהוֹן יִשְׂרָאֵל תְּחוּת גְּדַפִּי שְׁכִינְתָּא,
 אֲוֵרִייתָא) דְּלְהוֹן אֶתְקֵרִיאַת זֶה, הֲדָא הוּא דְּכְתִיב,
 (שמות טו) זֶה אֵלֵי וְאֲנוּהוּ, וּבְכָל עֵדֵן דְּלָא הָוָה דָּוִד מְמַלְל

תַּחֲוֹת גְּדַפֵּי שְׁכִינְתָּא דָּא מְלִתָּא, אֶלָּא אֶתְנַבֵּי מַה דְּלִיהוּי,
אֶתְקַרֵּינָא זֹאת.

רַב נַחְמָן אָמַר מֵהֶכָּא, (תהלים כו) אִם תַּחֲנֶנּה עָלַי מַחֲנֶנּה לֹא
יִירָא לְבִי וְגו' בְּזֹאת אֲנִי בּוֹטֵחַ, זֹאת דָּא אֹרִייתָא
תְּהֵא לַיִּיתִי מְשִׁיחָא, וּבְגִין דָּא, (שיר השירים ב) וְקוֹל הַתּוֹר
נִשְׁמַע בְּאַרְצֵנוּ. עַל מָה אֶתְמַתְּלַת אֹרִייתָא, לְגוֹזְלָא. מַה
גּוֹזְלָא קָלִיָּה עָרְב, אֶף פְּתַגְמֵי אֹרִייתָא קָלִיָּה עָרְב, וְדָא
קָלָא יְהֵא לַיִּיתִי מְשִׁיחָא, לְיוֹמָא דְּדִינָא.

תְּנָא, הַנְּצָנִים נִרְאוּ בְּאַרְץ עֵת הַזְּמִיר הַגִּיעַ וְקוֹל הַתּוֹר
נִשְׁמַע בְּאַרְצֵנוּ. הַנְּצָנִים, דָּא אֲבַהֲתֵן דְּמַרְכָּבָה,
דְּמֵן עֲלֵמָא יְקוּמוּן וַיִּתְחַזּוּ. עֵת הַזְּמִיר הַגִּיעַ, תּוֹשְׁבַתָּא
דִּישְׁבַּחוּן לְיוֹאֵי, כַּד יִתּוּבוּן לְפּוֹלְחַנְיָהוּן כַּדְּבַקְדְּמִיתָא.
וְקוֹל הַתּוֹר, אֲשֶׁר נָתַן לִי אֱלֹהִים בְּזֶה, פְּתַגְמֵי דְּאֹרִייתָא,
דְּאֵינּוּן עָרְבִין כְּקָלָא דְּתוֹרָא, דָּא זִ"ה זֹאת תּוֹר שׁוֹיֵן.

מֵאֵי קָא מִיִּירֵי. וְרִזָּא דְּמִלְתָּא, בְּעַדְנָא דְּלָא תְּהוּיִין
תַּחֲוֹת גְּדַפֵּי שְׁכִינְתָּא, א' דְּלֹזֹאת נְחִית, וְהוּא
מִתַּחֲוֹת לְכֻלָּא, וְסֻלִּיקַת ה', דְּזֶה אֵלֵי וְאֲנוּהוּ, מְדַחֲרַב
בֵּיתָא, דְּה"א, לָא יְכֻלָּא לְדוֹר וּלְמַהוּי בֵּין עַמְמִין עוֹבְדֵי
כּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת, דְּה"א קְדִישָׁא חֲתוּכָא מִן שְׁמָא. ה"א
אַלְף, ה"א עֲדִיפַת בְּקְדוּשָׁה, א' עֲדִיפַת לְאַתּוּן. כַּד
יִתּוּבוּן יִשְׂרָאֵל לְאַרְעֵהוּן, ה"א קְדִישָׁא דְּהוּא חֲתוּכָא מִן

שָׁמָּה דְקוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא, תִּיתוּב בְּזֶה וַיְפִיֵק (מִיּוֹמָא דְדִינָא,
וְהָא' תִּקְבֵּל) מְנַיִנָא תִּקְנָתָא.

רַבִּי אֲבָא פִּתַּח וְאָמַר, (ישעיה מ) מִי מִדְּד בְּשַׁעְלוּ מַיִם
וְשָׁמַיִם בְּזֶרֶת תְּכֵן, זֶה תוֹר, שְׁוִין כְּבִיכּוֹל, ז' לָר',
ר' לָת', ו' לָה', זֶרֶתָא דְקוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּשִׁית מָאָה
וְשִׁבְעִין שְׁנִין, מֵהֶכָּא מִן שְׁמַיָּא, וְעַד אֶרְעָא, כִּיֶּצֵד (ק"ה)
תו"ר, זֶרֶת ו"ה ה"ו תר"ז, אֶתְקַדְמַת ה' לִו'. וְאֶתְקַדְמַת
ו' לָת', ת' לָר', ר' לָז', (שמות כח) רְבוּעַ יְהִיָּה כְּפּוֹל זֶרֶת
אַרְכּוּ וּזְרֵת רַחְבּוֹ כְּפּוֹל.

וַיֹּאמֶר קָחֶם נָא אֵלַי וְאַבְרַכְכֶם, יֹאמֶר מִדְּהוּוּ בְּפִתְגָמֵי
אוֹרֵייתָא מֵתַעֲסָקִין, (וְדוּחַ) וְהוּא דָּא מְכִילָתָא בֵּין
חִפְיִמִּיהוּ, אֲבַרְכִּינּוּן, וְרִזָּא (בראשית לב) וַיֹּאמֶר אֵלָיו מַה
שְׁמֶךָ וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב. וַיֹּאמֶר (דף רטז ע"א) לָמָּה זֶה תִּשְׁאַל
לְשָׁמַי, וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב, מְנַיִנָא דָּא, לְמְנַיִנָא קַדְמֵיתָא
דְקַמִּיָּה, כְּדַפְרֵי שְׁנָא בְּאַתְרֵיהָ.

וְרִזָּא אַחֲרָא, וַיִּשְׁאַל יַעֲקֹב וְגו' וַיֹּאמֶר לָמָּה זֶה תִּשְׁאַל
לְשָׁמַי וַיְבָרַךְ אוֹתוֹ שֵׁם, הָא לָא עֲתִיד, אֶלָּא
בְּזִכּוֹתָא דְזֵה, לְבִרְכַּהוּן. וְרִזָּא סְגִיָּאָה תְּנִינָא, בְּאַתְרָה
דְּהָאֵי קָרָא, אֲבָל לָא אֶתִּינָא לְקַמֵּן דְּלָא לְאַשְׁמוּעִינָן הָאֵי
קָרָא דְאַמְרָנָא, מְקַמִּיָּה דְאַמִּינָא לָךְ דְּאַתְקַרִּיָּאת אוֹרֵייתָא
זֵה. כְּתִיב, (שופטים ה) זֶה סִינֵי מִפְּנֵי ה' אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל, כִּד

אֲתִי־הֵיבַת אֲוִרִי־תָא עַל יָדָא דְמִשָּׁה, (שמות לב) כִּי זֶה מִשָּׁה
הָאִישׁ (שמות טו) זֶה אֵלַי וְאֲנֹוהוּ, אֲוִרִי־תָא הִוָּה נַחְתַּת מִן
קָמִי אֱלֹהָא דִישְׂרָאֵל.

וְעֵינַי יִשְׂרָאֵל כְּבָדוּ מִזֶּקֶן וְגו', וּבְגִין דָּא, לָא אֵת מִשְׁכַּח
דְּכֹוּתִיהָ, וְכַד יְהוֹן בְּגִלוּתָא כָּל זְמַנָּא חֲרוּבָא הָדִין,
סִיבּוּ. לָא יְכַלִּין לְמַחְזִי אִפִּי שְׂכִינְתָא, עַד דְּתִיתִי רוּחָא
אַחֲרָא בְהוֹן.

מִקְדַּמַּת דְּנָא אִסְתְּאִיבּוּ בְּאַרְעַ עַמְמִיָּא, וְלָא הִוּוּ
בְּנִימוּסֵי אֲוִרִי־תָא. כְּמָה דְּיְהוֹן כְּהִיל לְמִיתָהּ,
וְתָבוּ עֲדָנָא סְגִי בִינֵי נְכָרָאִין, דְּרָא בְּתַר דְּרָא, וְאוּלִּיפּוּ
מִן אֲרַחֲיָהוֹן, כַּד יְתוּבּוּן אִפִּי שְׂכִינְתָא לְאַרְעֵהוֹן,
בְּקַדְמִיתָא לָא יְכַלִּין לְמַחְזִי אִפִּי שְׂכִינְתָא, עַד דְּיְהִיב
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא רוּחָא דִּילִיָּה לְהוֹן.

רַבִּי חֲזִיָּא פְתַח, (יחזקאל לו) וְאֵת רוּחִי אֶתֶן בְּקֶרְבְּכֶם, לְבַתַּר
וְעֲשִׂיתִי אֶת אֲשֶׁר בְּחֻקֵי תִלְכוּ וּמִשְׁפָּטֵי תִשְׁמְרוּ
וְעֲשִׂיתֶם, מִן בְּתַר דְּיִהֵב רוּחִין בְּכוּן וְקְדוּשָׁה, בְּנִימוּסֵי
תְּהִכּוּן וְתַתְּהִכּוּן.

לָא יוּכַל לְרָאוּת, רַבִּי אַבָּא פְתַח וְאָמַר, (משלי טו) בְּאוּר
פְּנֵי מֶלֶךְ חַיִּים וּרְצוֹנּוּ כְּעַב מְלָקוּשׁ, כַּד יִסְבְּרוּן אִפִּי
שְׂכִינְתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְיַתְעַסְקוּן בְּאִינוּן רְתִיכִין
דְּמִנְהוֹן חִיוּן דְּעֵלְמָא.

תָּא חֲזִי, לָא תִשְׁכַּח בְּהַנִּי קְרָאֵי כְּלַהוֹן לִישְׁנָא, אֶלֶּא
 לְאִינִישׁ, (תהלים עא) גַּם לְשׁוֹנֵי כָּל הַיּוֹם תִּהְיֶה
 צְדָקָתְךָ. וְלֹא אֶת מִשְׁכַּח בְּהַנִּי קְרָאֵי בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
 וּבְגִין כִּף יִתּוּבוֹן לְאַרְעֵהוֹן, וַיִּהְיֶה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא רוּחַ
 חֲכָמָתָא בְּהוֹן, לִישְׁנָא דְלַהוֹן תִּהְוִיין תְּדִיר בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא. (עד כאן אינו מן הזוהר):

וַיְחִי יַעֲקֹב וְגו', רַבִּי חֲזִיָּא פִּתַּח וְאָמַר, (ישעיה ס) וְעַמְּךָ
 כָּלֵם צְדִיקִים לְעוֹלָם יִירְשׁוּ אֶרֶץ וְגו', זַכָּאִין אִינוֹן
 יִשְׂרָאֵל, יִתִּיר מִכָּל עַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמִזְלוֹת,
 דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קָרָא לֹון צְדִיקִים. לְאַחֲסִין לֹון יְרוּתַת
 עַלְמִין בְּעַלְמָא דְאַתִּי, לְאַתְעַנְגָּא בְּהַהוּא עַלְמָא, כְּמָה
 דְּכַתִּיב, (ישעיה נח) אִז תִּתְעַנֵּג עַל ה'. מַאי טַעְמָא. בְּגִין
 דְּמַתְדַּבְּקִין בְּגוּפָא דְמַלְכָּא, דְּכַתִּיב, (דברים ד) וְאַתֶּם
 הַדְּבָקִים בַּה' אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים כָּלְכֶם הַיּוֹם.

רַבִּי יִצְחָק פִּתַּח וְאָמַר, וְעַמְּךָ כָּלֵם צְדִיקִים לְעוֹלָם יִירְשׁוּ
 אֶרֶץ, הֵאֵי קָרָא רְזָא עַלְאָה אִיהוּ בֵּין מְחַצְדֵי חַקְלָא,
 דְּהֵא בְּרְזָא דְאַגְדַּתָּא תַּנִּי רַבִּי שְׁמַעוֹן. דְּאַחֲסַנַת יְרוּתָא
 עַלְאָה דְּהֵיא אֶרֶץ, לִית מֵאן דִּירִית לָהּ, בַּר הַהוּא
 דְּאַקְרִי צְדִיק. (ס"א דְּהֵאֵי אֶרֶץ, וְלִית מֵאן דִּירִית לָהּ, בַּר הַהוּא דְּאַקְרִי צְדִיק, דְּהֵא
 צְדִיק יְרִית לְמַטְרוֹנִיתָא וְדֵאֵי) דְּהֵא מַטְרוֹנִיתָא בֵּיה אֶתְדַּבְּקַת
 לְאַתְבְּסָמָא, וְצְדִיק יְרִית לְמַטְרוֹנִיתָא וְדֵאֵי.

אָוֶף הָכָא, בְּחִבּוּבֹתָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל,
אָמַר, וְעַמּוּד פְּלִים צְדִיקִים, וּבְגִין כֶּף לְעוֹלָם יִירָשׁוּ
אָרֶץ, אֶתְחַזֵּן לְיִרִית לְמִטְרוּנִיתָא. מַאי טַעְמָא אֶקְרוּן
צְדִיקִים, וּמַאי טַעְמָא יִרְתִּין לְמִטְרוּנִיתָא. בְּגִין דְּאֶתְגַּזְרוּ.
כְּמָה דְּתַנִּינן, כָּל מֵאן דְּאֶתְגַּזֵּר, וְעֵייל בְּהַאי (ס"א בְּרִית קוּדִישָׁא
וְעֵייל בְּהַאי) אַחֲסָנָא, וְנָטִיר לְהַאי בְּרִית, עָאל וְאֶתְדַבֵּק
בְּגוּפָא דְּמַלְכָּא, וְעָאל בְּהַאי צְדִיק. וּבְגִינֵי כֶּף אֶקְרוּן
צְדִיקִים, וְעַל דָּא לְעוֹלָם יִירָשׁוּ אָרֶץ. מַאי אָרֶץ, דָּא
אָרֶץ הַחַיִּים.

אַהֲדַר וְאָמַר, נִצֵּר מִטְעֵי מַעֲשֵׂה יָדַי לְהַתְּפָאָר. נִצֵּר
מִטְעֵי, עֲנָפָא מֵאִינוּן עֲנָפִין, דְּנִטְע קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא כֹּד בְּרָא עֲלֵמָא. דְּכַתִּיב, (בְּרֵאשִׁית ב) וַיִּטַּע ה' אֱלֹהִים גֵּן
בְּעֵדֶן מִקְדֶּם, וְהָיִ אָרֶץ חַד מְנִייהוּ. בְּגִינֵי כֶּף, נִצֵּר
מִטְעֵי מַעֲשֵׂה יָדַי לְהַתְּפָאָר.

דְּבַר אַחַר, וְעַמּוּד פְּלִים צְדִיקִים, דָּא יַעֲקֹב וּבְנוֵי דְנַחְתּוּ
לְמִצְרַיִם בֵּין עַם קְשִׁי קְדַל, וְאַשְׁתַּכְּחוּ כְּלָהוּ זַכָּאִין.
וּבְגִין כֶּף כְּתִיב, לְעוֹלָם (דף רטז ע"ב) יִירָשׁוּ אָרֶץ דְּמִתְמָן
סְלִיקוּ לְיִרִית אַרְעָא קוּדִישָׁא.

וַיְחִי יַעֲקֹב בְּאָרֶץ מִצְרַיִם, אִמְאֵי פִרְשָׁתָא דָּא סְתִימָא.
רַבִּי יַעֲקֹב אָמַר, בְּשַׁעֲתָא דְּמִית יַעֲקֹב, אִסְתִּימוּ
עֵינֵיהוּן דְּיִשְׂרָאֵל. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, דְּכִדִּין נַחְתּוּ לְגַלוּתָא,
וְאַשְׁתַּעֲבִידוּ בְּהוּן.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, מִה פְּתִיב לְעֵילָא, וַיֵּשֶׁב יִשְׂרָאֵל
 בְּאַרְצֵי מִצְרַיִם בְּאַרְצֵי גִשׁוֹן וַיֵּאֲחֻזּוּ בָהּ וַיִּפְּרוּ וַיִּרְבוּ
 מְאֹד. וּכְתִיב וַיְחִי יַעֲקֹב, דְּלֹא אֲתַחְזִי לְאַפְרָשָׁא בֵּין דָּא
 לְדָא. מַה אֵינּוֹן קַיִימִי בְּתַפְנוּקִין דְּמַלְכִין, וְקַבִּילוּ עֲנוּגָא
 וְכִסּוּפִין לְגַרְמִייהוּ. אוּף יַעֲקֹב נָמִי, קַיִים בְּתַפְנוּקֵי
 מַלְכִין, בְּעֲנוּגָא וְכִסּוּפָא לְגַרְמִיָּה, לָא אֲתַפְרֵשׁ דָּא מִן
 דָּא.

וְהָכָא אַקְרִי וַיְחִי. דְּהָא כָּל יוֹמוֹי לָא אַקְרִי וַיְחִי, בְּגִין
 דְּכָל יוֹמוֹי בְּצַעְרָא הוּוּ, בְּצַעְרָא אֲשֶׁת־כַּחֲנוּ, עָלִיָּה
 פְּתִיב, (אֵיבֹב ג) לָא שְׁלוֹתִי וְלֹא שְׁקֻטִי וְלֹא נַחְתִּי וַיָּבֵא רַגְזוּ.
 בְּתַר דְּנַחַת לְמִצְרַיִם, אַקְרִי וַיְחִי. חָמָא לְבַרִּיה מַלְכָּא,
 חָמָא לְכָל בְּנוֹי זַפְאִין צַדִּיקִין, וְכִלְהוּ בְּתַעֲנוּגֵי וְתַפְנוּקֵי
 עַלְמָא, וְהוּא יְתִיב בֵּינֵיהוֹן כַּחֲמַר טַב דְּיִתִיב עַל דוֹרְדֵיִיה,
 כְּדִין אַקְרִי וַיְחִי יַעֲקֹב. וְלֹא פְרִישׁ בֵּין וַיִּפְּרוּ וַיִּרְבוּ מְאֹד
 לְוַיְחִי יַעֲקֹב, וְהָכִי אֲתַחְזִי.

שִׁבְעַ עֶשְׂרֵה שָׁנָה, מֵאֵי טַעֲמָא שִׁבְעַ עֶשְׂרֵה שָׁנָה. אָלָא
 אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כָּל יוֹמוֹי דְּיַעֲקֹב בְּצַעְרָא הוּוּ,
 בְּצַעְרָא אַעֲבַר לוֹן בְּקַדְמִיתָא, כִּיּוֹן דְּחָמָא לְיוֹסֵף, וְהוּוּ
 קָאִים קַמִּיָּה, כִּד יַעֲקֹב מְסַתְּפַל בְּיוֹסֵף, הוּוּ אֲשֶׁת־לִים
 בְּנַפְשִׁיה, כְּאִילוּ חָמָא לְאִמִּיה דְּיוֹסֵף. דְּשִׁפִּירוּ דְּיוֹסֵף דְּמִי
 לְשִׁפִּירוּ דְּרַחֵל. וְהוּוּ דְּמִי בְּגַרְמִיָּה כְּמָה דְּלֹא אַעֲבַר עָלִיָּה
 צַעְרָא בְּיוֹמוֹי.

וְכֹד יוֹסֵף אֶת־פֶּרֶשׁ מִנִּיהַ, כְּדִין אֶת־קַיִים, לֹא שְׁלוֹתֵי וְלֹא
 שְׁקֻטֵי וְלֹא נַחְתֵי וַיָּבֵא רֶגֶז. הִדָּא קִשְׂיָא לִיה
 לַיַּעֲקֹב מִכָּל מַה דְּעֵבֵר, וּבְזִמְנָא דְּאֶת־פֶּרֶשׁ יוֹסֵף מִנִּיהַ,
 מַה כְּתִיב, (בראשית לו) יוֹסֵף בֶּן שִׁבְעַ עֶשְׂרֵה שָׁנָה הָיָה רוֹעֵה
 וְגו'. וְכֹל יוֹמִין דְּיַעֲקֹב, לֹא הָוּה לִיה צַעֲרָא כְּהֵא, וְהָוּה
 בְּכִי כָּל יוֹמָא לְאִינוּן שִׁבְעַ עֶשְׂרֵה שָׁנָה דְּיוֹסֵף.

מֵאִי קָאֲתִיבוּ לִיה, (בראשית מו) וַיֹּסֵף יֹשִׁית יָדוֹ עַל עֵינָיו,
 הָא לָךְ שִׁבְעַ עֶשְׂרֵה שָׁנָה אַחֲרָנִין, בְּעֵנוּגִין
 וְתַפְנוּקִין וְהִנָּאוֹת וְכִסּוּפִין. הִדָּא הוּא דְּכְתִיב וַיְחִי יַעֲקֹב
 בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם שִׁבְעַ עֶשְׂרֵה שָׁנָה וְגו'. תְּנָא, כָּל אִינוּן
 שָׁנִין, שְׁכִינְתָא יְקָרָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, עֲמִיהַ
 אֲשֶׁת־כַּחַא, וּבְגִין כְּףֵי חַיִּים אַקְרוּן.

תָּא חֲזִי, כְּתִיב וַתְּחִי רוּחַ יַעֲקֹב אַבְיָהֶם, אֶת־חֲזִי דְּהָא
 בְּקִדְמִיתָא מִית הָוּה הֵהוּא רוּחָא דִּילִיהַ, וְלֹא הָוּה
 מִתְּפִוּין לְקַבְּלָא רוּחָא אַחֲרָא. דְּהָא רוּחָא דְּלַעֲיִלָא, לֹא
 שְׂרִיא בְּרִיקְנִיא. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, שְׁכִינְתָא לֹא שְׂרִיא,
 אֶלָּא בְּאֶתֶר שְׁלִים, וְלֹא בְּאֶתֶר חֶסֶד, וְלֹא בְּאֶתֶר פְּגִים,
 וְלֹא בְּאֶתֶר עֲצִיב, אֶלָּא בְּאֶתֶר דְּאֶתְפּוּוּן, בְּאֶתֶר חֲדוּ.
 וּבְגִין כְּףֵי, כָּל אִינוּן שָׁנִין דְּיוֹסֵף אֶת־פֶּרֶשׁ מֵאֲבוּי, וַיַּעֲקֹב
 הָוּה עֲצִיב, לֹא שְׂרִיא בֵּיהַ שְׁכִינְתָא.

תְּנָא, אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר רַבִּי אַבָּא, כְּתִיב, (תהלים ק)

עֲבָדוּ אֶת ה' בְּשִׂמְחָה בְּאוֹ לְפָנָיו בְּרִנָּה. לְאַפְקָא, דְּלִית
 פּוֹלְחָנָא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, אֲלֵא מְגוֹ חֲדוּתָהּ. דְּאָמַר רַבִּי
 אֶלְעָזָר, לִית שְׂכִינְתָא שְׂרִיא מְגוֹ עֲצָבוּת, דְּכִתִּיב (מלכים ב
 א) וְעַתָּה קָחוּ לִי מִנְּגִן וְהָיָה כְּנִגֹן הַמְּנִיגִן. מְנִיגִן מְנִיגִן תִּלְתָּ
 זִימְנֵי אַמְאֵי. בְּגִין לְאַתְעָרָא רוּחָא מְשָׁלִימוּתָא דְכָלְא,
 דֵּהוּא רוּחַ שְׁלִימָא.

אָמַר רַבִּי אַבָּא, תַּמָּן תַּנִּינִן, מֵאַרְבַּע סְטָרִין כָּלְא
 אֲשַׁתְּפַח, וְכָל שְׂרָשִׁין דְּעֵלְאִין וְתַתְּאִין בְּהוּ אֲחִידָן.
 וְתַנָּא דָּא עָיִל וְדָא נָפִיק דָּא סְתִים וְדָא פְרִישׁ, אֲתַתְּאֲחַד
 חַד בְּחִבְרַתָּהּ, וְאִינוּן אַבְהֵן דְכָלְא.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, (דברים י) רַק בְּאַבוּתֶיךָ חָשַׁק ה', כְּתִיב
 בְּאַבוּתֶיךָ, מִמֶּשׁ תִּלְתָּא, וּמִשְׁמַע דְּכְתִיב רַק, רַק
 מִמֶּשׁ, וּמֵאֲלִין מִתְפָּרְשִׁין וּמִתְאַחַדִּין כָּל שְׂאָר אַחֲרָנִין,
 וְסִלְקִין שְׁמָא לְאַתְעָטְרָא.

תַּנָּא, אָמַר רַבִּי יוֹסִי, מִן יוּמָא דְאַסְתְּלִיק רַבִּי שְׁמַעוֹן מִן
 מְעַרְתָּא, מְלִין (אל"ף) לָא אֲתַכְסִיין מִן חִבְרִיא, וְרוּזִין
 עֵלְאִין הוּוּ מְסַתְּפָלִין וְאַתְגְּלִיין מִבִּינֵיהוּ, כְּאֵלוּ אֲתִייהִבוּ
 הֵהִיא שְׁעָתָא בְּטוּרָא דְסִינֵי. בְּתַר דְשָׁכִיב כְּתִיב, (בראשית ח)
 וַיִּסְכְּרוּ מַעֲיִנוֹת (דף ריו ע"א) תְּהוּם וְאַרוּבּוֹת הַשָּׁמַיִם, וְהוּוּ
 חִבְרִיא מְרַחֲשֵׁן מְלִי, וְלֵא מִתְקַיְיֵמי בְּהוּ.

דְּיוּמָא חַד הוּוּ יְתִיב רַבִּי יְהוּדָה, אֲפַתְחָא דְטַבְרִיָּה,

וְחָמָא תְּרֵי גַמְלִי, דְּסִלְקֵי קִטְפִירָא מֵעֲלוּי דְּכַתְּפִין, נְפֹל
מִטּוּלָא דְּקִטְפִירָא, וְאָתוּ צַפְרֵי. וְעַד לָא מָטוּ עַלְיֵיהּ,
אֶתְבַּקְעוּ.

לְבַתַּר אָתוּ כַּמָּה צַפְרִין, וְהוּוּ אֲזִילֵי עַלְיֵיהּ, וְשָׂרוּ ^{(ב"א}
^{וְשָׂרִיאוּ)} לֹון בְּטַרְטִישָׁא, וְלֹא מִתְבַּקְעִין. וְהוּוּ צְוּוּחִין
לֹון, וְלֹא הוּוּ מִתְפָּרְשֵׁן. שְׁמַעוּ חַד קָלָא, עֲטָרָא דְּעֲטָרִין
בְּקַדְרִין שְׂרִיא, וּמְרִיָּה לְבַר.

עַד דְּהוּוּ יְתִיב, עָבַר חַד גְּבָרָא, אֲשַׁגַּח בְּהוּ. אָמַר, לָא
קַיִים דָּא, הָא דְּכַתִּיב, ^(בְּרַאשִׁית טו) וַיֵּרַד הָעֵיט עַל
הַפְּגָרִים וַיֵּשֶׁב אוֹתָם אֲבָרָם. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, וְהָא
עֲבִידְנָא וְלֹא אֶתְפָּרְשֵׁן. אֶהְדַּר רִישֵׁיהּ הֵהוּא גְּבָרָא וְאָמַר,
עַד לָא מָרִיט דָּא רִישֵׁיהּ דְּמְרִיָּה, וְעַד לָא גְּלִישׁ
לְמִטְרוֹנִיתָא. רַהֲט אֲבַתְרִיָּה תְּלַת מְלִין, וְלֹא אָמַר לֵיהּ.
חֲלַשׁ דְּעֵתִיָּה דְּרַבִּי יְהוּדָה.

יּוֹמָא חַד, אֲדַמּוּךְ תַּחֲוֹת אֵילָנָא, וְחָמָא בְּחַלְמִיָּה, ד'
גְּדַפִּין מִתְתַּקְנָן, וְסִלְיָק רַבִּי שְׁמַעוֹן עַלְיֵיהּ, וְסִפֵּר
תּוֹרָה עֲמִיָּה. וְלֹא שָׁבִיק כָּל סְפָרֵי רִזִּין עֲלָאִין וְאֲגַדְתָּא,
דְּלֹא סִלְיָק לֹון בְּהֵדִיָּה. וְסִלְיָק לְהוֹן ^(ס"א וְסִלְיָקוֹן לֵיהּ) לְרַקִּיעָא,
וְחָמָא דְּמִתְכַּסִּיא מֵעֵינָא, וְלֹא אֶתְגַּלִּיא.

כַּד אֶתְעַר, אָמַר, וְהָאִי מִדְּשָׁכִיב רַבִּי שְׁמַעוֹן, חֲכַמְתָּא
אֶסְתַּלְקַת מֵאַרְעָא. וּוִי לְדָרָא דְּהָאִי אֲבַנָּא טַבָּא,

דְּהוּ מִתְחַזֵּן (ס"א דְּמִתְאַחֲדוּן) מִנִּיָּה, וְסִמְכִין עֲלֶיהָ עֲלָאִין
וְתַתָּאִין, אֶתְאַבִּיד מִנִּיָּהוּ.

אַתָּא לְגַבִּיָּה דְרַבִּי אַבָּא, סַח לִיה. סָלִיק רַבִּי אַבָּא יְדוּי
עַל רִישֵׁיהָ, וּבָכָה וְאָמַר, רַבִּי שְׁמַעוֹן רִיחֵיָא
דְּטַחְחִין מִנִּיָּה מִנָּא טָבָא כָּל יוֹמָא, וְלִקְטִין לִיה. כְּמָה
דְּכַתִּיב, (במדבר יא) הַמְּמַעִיט אֶסְפֵּה עֲשָׂרָה חֲמָרִים, וְהִשְׁתָּא
רִיחֵיָא וּמִנָּא אֶסְתַּלְקוּ וְלֹא אֶשְׁתָּאֵר בְּעֵלְמָא מִינִיָּה, בַּר
כְּמָה דְּכַתִּיב, (שמות טז) קַח צִנְצֻנֹת אַחַת וְתֵן שָׁמָּה מִלֵּא
הָעוֹמֵר מִן וְהֵנַח אוֹתוֹ לְפָנַי ה' לְמִשְׁמֶרֶת. וְאֵלּוּ
בְּאַתְגְּלִיָּא לָא כְּתִיב, אֵלָּא לְמִשְׁמֶרֶת, לְאַצְנַעוּתָא.
הִשְׁתָּא מֵאֵן יָכִיל לְגַלְּאָה רְזִין, וּמֵאֵן יִנְדַע לֹון.

לְחִישׁ לִיה לְרַבִּי יְהוּדָה בְּלְחִישׁוֹ, (אָמַר לִיה רַבִּי אַבָּא) וְדָאִי
הֵהוּא גַבְרָא דְחָמִית, אֵלֶיהוּ הִוָּה. וְלֹא בַעַל
לְגַלְּאָה רְזִין, בְּגִין דְּתִנְדַע שְׁבַחָא דְרַבִּי שְׁמַעוֹן, דְּהוּהָ
בְיוֹמוֹי, וַיִּבְכּוּן דְרָא עֲלוּי. אָמַר לִיה, דֵּי לְמַבְכֵּי בְּכִיָּה
עֲלֶיהָ.

רַבִּי יְהוּדָה הָוָה בְּכִי כָּל יוֹמָא עֲלוּי, דְּהָא אַעְרָא עֲמִיָּה
בְּאַדְרָא קְדִישָׁא דְרַבִּי שְׁמַעוֹן, וּשְׁאָר חַבְרֵיָא. אָמַר
לִיה, וּוִי דְלֹא אֶסְתַּלְקֵנָּא הֵהוּא יוֹמָא עִם אֵינוֹן תְּלַתָּא
דְּאַסְתַּלְקוּ, וְלֹא לְחַמֵּי דְרָא דָא, דְּהָא אֶתְהַפְּדֵי.

אָמַר לִיה, רַבִּי אֵימָא לִי, כְּתִיב, (שמות כט) וְהֵם יִקְחוּ אֶת

הַזֶּהב וְאֵת הַתְּכֵלֶת וְאֵת הָאַרְגָּמָן וְאֵת תּוֹלַעַת הַשָּׁנִי וְאֵת
הַשֵּׁשׁ, וְאֵילָנוֹ כֶּסֶף לֹא כְּתִיב. וְהָא כְּתִיב זֶהב וְכֶסֶף. אָמַר
לִיָּה וְהָא נִמִּי נַחֲשֶׁת, דְּכֶסֶף וּנְחֹשֶׁת בְּחֻשְׁבָּנָא הוּוּ, וְהִכָּא
לֹא. אֵלָא, אִי לֹא דְגַלִּי בּוֹצִינָא קְדִישָׁא בְּאַתְרֵיהּ, לֹא
אַצְטְרִיכְנָא לְגַלְתָּא.

פְּתַח וְאָמַר, (חגי ב) לִי הַכֶּסֶף וְלִי הַזֶּהב נְאֻם ה', הֵינּוּ
דְּכְתִיב, (תהלים קטו) הַשָּׁמַיִם שָׁמַיִם לֵה'. בְּכִמָּה אֶתֶר
אַסְתַּפְלִנָּא בְּאַלִּין מְאֵנִי דְקוּדְשָׁא, דְּכְתִיב, (ויקרא טו) בְּגִדֵי
קֹדֶשׁ הֵם, וְכְתִיב, (שמות כח) וַעֲשׂוּ בְּגִדֵי קֹדֶשׁ. מֵאֵי קְדוּשָׁה
הִכָּא. אֵלָא הִכִּי תַנְיִנָן, קְדוּשָׁה אֵינּוֹן בְּכָל אֶתֶר. וְכְתִיב
בְּגִדֵי קֹדֶשׁ הֵם. וַעֲשִׂיתָ בְּגִדֵי קֹדֶשׁ, כְּגוּוֹנָא דְלַעֲיִלָּא.

דְּתַנְיָא כִּהֵן גְּדוֹל לַעֲיִלָּא, כִּהֵן גְּדוֹל לְתַתָּא, לְבוּשֵׁין
דִּיקָר לַעֲיִלָּא, לְבוּשֵׁין דִּיקָר לְתַתָּא. וּמָה דְלֹא
אָמַר כֶּסֶף וּנְחֹשֶׁת, לְאַתֶּר אַחֲרָא אַסְתַּלִּיקוּ. דְּכְתִיב (שמות
כז) כָּל עֲמוּנֵי הַחֹצֵר סָבִיב מִחֻשָּׁקִים כֶּסֶף וְגו', וְכְתִיב
וְאֲדַנִּיָּהֶם נַחֲשֶׁת. דְּאֵינּוֹן מְאֵנִי שְׁמוּשָׁא, לְאַשְׁתַּמְשָׂא
מִשְׁכָּנָא בְּהוּ.

אַבְל הִכָּא בְּאַלִּין לְבוּשֵׁין דִּיקָר, לֹא בְּעֵי לְאַשְׁתַּמְשָׂא
בְּהוּ בַר נֶשׂ אַחֲרָא, בַר מְכַהֲנָא רַבָּא, דְּרַבּוּ מִשַּׁח
קוּדְשָׁא עַל רִישִׁיהּ. דְּכְתִיב (שמות כח) וַעֲשִׂיתָ בְּגִדֵי קֹדֶשׁ
לְאַהֲרֹן אַחִיד לְכָבוֹד וּלְתַפְאֲרַת. דְּבְּאֵינּוֹן לְבוּשֵׁין דְּמִי
לְגוּוֹנָא דְלַעֲיִלָּא.

השלמה מההשמטות (סימן נ"ב)

לִי הַכֶּסֶף וְלִי הַזֶּהָב. מֵאֵי לִי הַכֶּסֶף וְלִי הַזֶּהָב, מִשָּׁל לְמָה
הַדָּבָר דּוֹמֵה לְמֶלֶךְ שֶׁהָיוּ לוֹ שְׁתֵּי אוֹצְרוֹת, אַחַת שֶׁל
כֶּסֶף וְאַחַת שֶׁל זֶהָב. שֶׁם שֶׁל כֶּסֶף בִּימִינוֹ וְשֶׁל זֶהָב
בְּשְׂמָאלוֹ אָמַר זֶה יִהְיֶה מְזוּמָן וְקָל לְהוֹצֵאָה וְעוֹשֶׂה דְבָרָיו
בְּנִחָת וְהוּא יִהְיֶה דָבֵק עִם הָעֲנִיִּים וּמְנַהִיגָם בְּנִחָת. כִּהְיֵא
דְאִמְרִינָן, (שמות ט"ו) יְמִינָךְ יִי נְאֻדְרִי בַכַּח.

וְאִם שָׂמַח אָדָם בְּחֶלְקוֹ טוֹב, וְאִם לָאוּ, (שמות ט"ו) יְמִינָךְ
יִי תִרְעֶץ אוֹיֵב. מֵאֵי יְמִינָךְ יִי תִרְעֶץ אוֹיֵב, אָמַר
לוֹ, זֶה הַזֶּהָב דִּכְתִּיב לִי הַכֶּסֶף וְלִי הַזֶּהָב. לְמָה נִקְרָא שְׁמוֹ
זֶהָב שֶׁבּוֹ כְּלוּלוֹת שְׁלֹשׁ מִדּוֹת. הַז', ו' מִדּוֹת. הַה', ה'
אַחַדוֹת אַחֲרוֹנוֹת (ס"א אַחֲרוֹנָה) הַב' חֲכָמָה וּבִינָה וְנִקְרָאת
נְשָׂמָה זוֹ עַל שֵׁם אֲצִילוֹת ה' סְפִירוֹת אַחֲרוֹנוֹת וְה' שְׁמוֹת
לְנִשְׂמָה (ס"א נר"ן ח"י סימנא נפש רוח נשמה תיה יחידה). רוּחַ, חֵיה,

יְחִידָה, נְשָׂמָה, נֶפֶשׁ.

מֵאֵי עֲבִידְתִּיהָ כִּסָּא הִיא ה' לז'. דִּכְתִּיב כִּי גְבוּהָ מֵעַל
גְבוּהָ שׁוֹמֵר וּגְבוּהֵים עֲלֵיהֶם וּב' הִיא קִיּוּמָם כְּמָה
דַּאת אָמַר בְּפִרְאשִׁית. וּמֵאֵי עֲבִידְתִּיהָ הַכָּא, מִשָּׁל לְמָה
הַדָּבָר דּוֹמֵה לְאַחַד שֶׁהָיָה לוֹ בַּת טוֹבָה וּנְעִימָה וּשְׁלָמָה
וְנָאָה וְהַשִּׂיאָה לְבֵן מֶלֶךְ וְהַלְבִּישָׁה וְעִיטְרָה וְקִישֻׁטָה
וְנִתְּנָה לוֹ עִם מָמוֹן רַב. אָמַר אֶפְשָׁר לְמֶלֶךְ זֶה לְשִׁבַת חוּץ

מִבֵּיתוֹ, אִמְרַתְּ לֹא. אֶפְשָׁר לוֹ לְשַׁבֵּת כָּל הַיּוֹם תַּמִּיד
 עִמָּה, אִמְרַתְּ לֹא. הֵא פִיֶּצֶד שָׁם חֲלוֹן בֵּינוֹ לְבֵינָה וְכָל
 שָׁעָה שְׁצָרִיכָה הֵבֵת לְאָבִיָּה אוֹ הָאֵב לְבִתּוֹ מִתְחַבְּרִין יַחַד
 בַּחֲלוֹן. הִדָּא הוּא דְכָתִיב, (תהלים מ"ה) כָּל כְּבוֹדָה בֵּית מֶלֶךְ
 פְּנִימָה מִמְּשַׁבְּצוֹת זָהָב לְבוּשָׁה ע"כ. (ובת"ב) (ווידיהם כֶּסֶף) (שמות
 כ"ז) וְאֲדַנִּיָּהֶם נְחֹשֶׁת דְּאִינוּן מָאֲנִי שְׁמוּשָׁא לְאִשְׁתִּימָשָׁא
 מִשְׁכָּנָא בְּהוּ.

אָבֵל הֵכָא בְּאֵלִין לְבוּשִׁין דִּיקָר לָא בְּעֵי לְאִשְׁתִּימָשָׁא
 בְּהוּ בַר נֶשׁ אַחְרָא בַר כְּהֵנָא (נ"א מִכְּהֵנָא) רַבָּא, דְּרַבּוּ
 מִשָּׁח קוּדְשָׁא עַל רִישָׁא. דְּכָתִיב (שמות כ"ח) (וְעִשִׂיתָ) בְּגָדֵי קֹדֶשׁ
 לְאַהֲרֹן אַחִיד לְכָבוֹד וּלְתַפְאֲרָתָא, דְּבְּאִינוּן לְבוּשִׁין דְּמִי
 לְגוּוּנָא דְלַעִילָא: (עד כאן מדההשמטות)

תַּנְיָא. וַיִּקְרְבוּ יְמֵי יִשְׂרָאֵל לָמוּת. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, וּוִי
 לְעֵלְמָא, דְּהָא בְּנֵי נֶשָׂא לָא חֲמָאן וְלָא שְׁמַעֲן,
 וְלָא (דף ריו ע"ב) יִדְעִין דְּהָא כָּל יוֹמָא וַיּוֹמָא, קָלָא דְכָרוּזָא
 אִשְׁתַּמַּע, בְּמַאתָן וְחֲמִשִּׁין עָלְמִין.

תַּנְיָא עֵלְמָא חָדָא, אִשְׁתַּמּוּדַע לְעֵילָא. וְכַד פְּרוּזָא נְפִיק,
 הָהוּא עֵלְמָא מוֹדְעוּזַעָא וּמִתְחַלְחָלָא. נְפִיקִי (קסב ע"ב)
 תַּרְיַן צַפְרִין, דְּאִסְתַּלְקוּ מֵהָהוּא עֵלְמָא, דְּמְדוּרִיהוֹן תַּחֲת
 אֵילָנָא דְחִיזוּ דְחִיִּי וּמוֹתָא בֵּיהַ.

נְפִיקָא חַד צַפּוּרָא לְסִטְר דְּרוּמָא וְחַד צַפּוּרָא לְסִטְר

צָפוּנָא, וְחַד צְפוּרָא כַּד נְהִיר יְמָמָא, וְחַד כַּד אֲתַחְשֵׁף
 יְמָמָא. כָּל חַד וְחַד קָרִי וּמְכַרְזָא, מַה דְּשָׁמְעִין מֵהָהוּא
 כְּרוּזָא.

לְבַתָּר בְּעוּ לְאַסְתִּלְקָא לְאַתְרֵיהוּ, וּמִשְׁתַּמְטִי רַגְלֵיהוּ
 בְּנוֹקְבָא דְתַהוּמָא רַבָּא, וּמִתְלַכְדֵּן בְּגוּיָהּ, עַד
 דְּאַתְפְּלִיג לֵילִיא. כַּד אֲתַפְּלִיג לֵילִיא, כְּרוּזָא קָרִי, (קהלת
 ט) וּכְצַפְרִים הָאֲחֻזוֹת בַּפֶּח כְּהֵם יוֹקְשִׁים בְּנֵי הָאָדָם.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, בְּשַׁעְתָּא דְּמִתְלַכְדֵּן רַגְלוֹי דְּבְנֵי נְשָׂא,
 וַיּוֹמוּי אֶתְקָרִיבוּ, הָהוּא יוֹמָא, אֲתַקְרִי יוֹם ה',
 לְאַתְבָּא רוּחִיהָ לֵיהּ. תְּנָא בְּהֵיא שַׁעְתָּא, פְּקֻדָּא הָהוּא
 כְּתָרָא קְדִישָׁא, עַל רוּחִיהָ. וּמֵאֵן אֵיהוּ, דְּכַתִּיב, (תהלים צ)
 יְמֵי שָׁנוֹתֵינוּ בְּהֵם שְׁבַעִים שָׁנָה. וְהִיא כְּתָרָא שְׁבִיעָאָה
 דְּכֻלָּא.

וְאֵם מְסֻטְרָא דְּגְבוּרָה קְאָתִי, כְּתִיב, וְאֵם בְּגְבוּרוֹת
 שְׁמָנִים שָׁנָה דְּכְתָרָא דְּגְבוּרָה תְּמִינָאָה הוּי, מִכָּאן
 וּלְהֵלָאָה, לֵית אַתְרַ לְאַתְמִשְׁף, כְּמָה דְּאַתְ אָמַר, וְרַהֲבִם
 עָמַל וְאוּן. בְּאַתְרַ דְּלָא הוּי יְסוּדָא, בְּנֵינָא לָא אֲתַקְרִיִים.
 אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, זַכָּאִין אֵינּוֹן צְדִיקָא, כַּד קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא בְּעָא לְאַתְבָּא רוּחִיהָ לֵיהּ, וּלְשִׁאָבָא
 הָהוּא רוּחָא בְּגוּיָהּ. דְּתַנָּיא, בְּשַׁעְתָּא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 בְּעָא לְאַתְבָּא רוּחִיהָ לֵיהּ, אִי זַכָּאָה הוּא הָהוּא רוּחָא, מַה

כְּתִיב, (קהלת יב) וְהָרוּחַ תָּשׁוּב אֶל הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר נָתַנָּה.
 וְאִי לֹא אֲשַׁתְּפַח זַכָּאָה, וּוִי לְהֵהוּא רוּחָא, דְּבַעֵי
 לְאִסְתַּחֲאָה בְּנוּרָא דְדִלִיק, וּלְאִתְתַּקְנָא בְּגִין
 לְאִשְׁתַּאֲבָא בְּגוּפָא דְמִלְכָּא וְאִי לֹא אִתְתַּקְנַת, וּוִי לְהֵהוּא
 רוּחָא, דְּמִתְגַּלְגָּלָא כְּאֲבָנָא בְּקוּסְפִיתָא, דְּכְתִיב, (שמואל א
 כד) וְאֵת נַפְשׁ אִיבִידְךָ יִקְלַעְנָה בְּתוֹךְ כַּף הַקַּלְעֵ. תְּנִיא, אִי
 הֵהוּא רוּחָא זָכִי, כַּמָּה טָבִין גְּנִיזִין לִיה בְּהֵהוּא עֲלֵמָא.
 דְּכְתִיב, (ישעיה סד) עֵין לֹא רָאָתָה אֱלֹהִים זּוֹלָתְךָ יַעֲשֶׂה
 לְמַחֲכָה לוֹ.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, כִּד הֵהוּא בַר נָשׁ אֶתְקַרִּיבוּ יוֹמוֹי, תִּלְתִּין
 יוֹמִין מִכְרִיזֵי עֲלוֹי בְּעֲלֵמָא וְאֲפִילוּ צַפְרֵי שְׂמִיא
 מִכְרִיזִין עֲלוֹי. וְאִי זַכָּאָה הוּא, תִּלְתִּין יוֹמִין מִכְרִיזִין עֲלוֹי
 בֵּין צְדִיקָא, בְּגִינְתָא דְעֵדָן.

תְּנָא, כָּל אֵינּוֹן תִּלְתִּין יוֹמִין, נִשְׁמַתִּיה נִפְקַת מִנִּיה בְּכָל
 לַיְלִיא, וְסִלְקַת וְחָמַאת דּוּכְתָה בְּהֵהוּא עֲלֵמָא,
 וְהֵהוּא בַר נָשׁ לֹא יָדַע, וְלֹא אֲשַׁגַּח, וְלֹא שְׁלִיט
 בְּנִשְׁמַתִּיה, כָּל אֵינּוֹן תִּלְתִּין יוֹמִין כַּמָּה דִּהוּה בְּקַדְמִיתָא.
 דְּכְתִיב, (קהלת ח) אֵין אָדָם שְׁלִיט בְּרוּחַ לְכֹלָא אֶת הָרוּחַ
 וְגו'. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מִפְּד שָׂרָאן אֵינּוֹן תִּלְתִּין יוֹמִין,
 צֵלְמָא דְבַר נָשׁ אֶתְחַשֵּׁךְ, וְדִיוֹקְנָא דְאֶתְחַזֵּי בְּאַרְעָא
 אֶתְמַנְעַת.

רַבִּי יִצְחָק הָוּה יְתִיב יוֹמָא חַד אֶפְתָּחָא דְרַבִּי יְהוּדָה, וְהָוּה
 עֲצִיב. נִפְיֵק רַבִּי יְהוּדָה, אֲשַׁכְּחִיה לְתַרְעִיָּה, דְּהָוּה
 יְתִיב וְעֲצִיב. אָמַר לִיה ^(צ"ל מ"ח) מֵאֵן יוֹמָא דִּין מִשְׁאָר יוֹמִין.
 אָמַר לִיה, אֶתִּינָא לְגַבְרָא, לְמַבְעֵי מִינְךָ תְּלַת מְלִין, חַד,
 דְּכַד תִּימָא מְלֵי דְאֹרֵייתָא, וְתַדְכֵּר מֵאִינֹן מְלִין
 דְּאִנָּא אֲמִינָא, דְּתִימָא לֹון מִשְׁמֵי, בְּגִין לְאֲדַכְרָא שְׁמֵי.
 וְחַד דְּתַזְכֵּי לְיוֹסֵף בְּרֵי בְּאֹרֵייתָא. וְחַד, דְּתִיזִיל לְקַבְרֵי
 כָּל ז' יוֹמִין, וְתַבְעֵי בְּעוֹתִיךָ עָלַי.

אָמַר לִיה מִנֵּין לָךְ. אָמַר לִיה, הָא נִשְׁמַתִּי אֶסְתַּלְקַת
 מִינִי בְּכָל לַיְלִיא, וְלֹא אֲנֵהִיר לִי בְּחֻלְמָא כְּמָה
 דְּהָוּה בְּקַדְמִיתָא. וְעוּד דְּכַד אָנָּא מִצְלִינָא וּמִטִּינָא
 לְשׁוּמַע תְּפֻלָּה, אֲשַׁגְחָנָא בְּצוּלְמֵי דִילִי בְּכוּתְלָא, וְלֹא
 חֲמִינָא לִיה. וְאֲמִינָא דְּהוּאִיל וְצֻלְמָא אֶתְעֵבֵר וְלֹא
 אֶתְחַזִּי, דְּהָא פְּרוּזָא נִפְיֵק וְכַרְיִז. דְּכַתִּיב, ^(תהלים לט) אַךְ
 בְּצֻלָּם יִתְהַלֵּךְ אִישׁ, כָּל זְמַנָּא דְּצוּלְמָא דְּבֵר נֶשׁ לֹא
 יִתְעֵבֵר מִנֵּיהּ, יִתְהַלֵּךְ אִישׁ, וְרוּחִיה אֶתְקִימָא בְּגוּיָה.
 אֶתְעֵבֵר צוּלְמָא דְּבֵר נֶשׁ וְלֹא אֶתְחַזִּי, אֶתְעֵבֵר מֵהֵא
 עָלְמָא.

אָמַר לִיה, וּמַהְכָּא, דְּכַתִּיב, ^(איוב ח) כִּי צֵל יִמִּינוּ עָלַי
 אַרְצָא. אָמַר לִיה, כָּל אֵלִין מְלִין דְּאֵת בְּעֵי עֲבִידְנָא.
 אַבְל בְּעֵינָא מִינְךָ ^(דף ריח ע"א) דְּבַהֲהוּא עָלְמָא, תְּבַרְרִיר

דּוֹכְתָאֵי גַבְרָא, כְּמַה דְּהוּינָא בְּהַאי עֲלָמָא. בְּכַה רַבִּי יִצְחָק
 וְאָמַר, בְּמָטוּ מִינֵךְ, דִּלָּא תִתְפָּרֵשׁ מִנָּאֵי כָּל אֱלִין יוֹמִין.
 אֲזִלוּ לַגְּבִיּה דְרַבִּי שְׁמַעוֹן, אֲשֶׁכְּחוּהוּ דִּהְוָה לְעֵי
 בְּאוּרֵייתָא, זָקִיף עֵינׇי רַבִּי שְׁמַעוֹן, וְחָמָא לְרַבִּי
 יִצְחָק, וְחָמָא לְמַלְאֲךְ הַמּוֹת דְּרַהִיט קַמִּיהָ, וְרַקִּיד קַמִּיהָ.
 קָם רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֶחֶיד בִּידֵיהָ דְרַבִּי יִצְחָק. אָמַר, גּוֹזְרָנָא,
 מֵאֵן דְּרַגִּיל לְמִיעֵל, יַעוּל. וּמֵאֵן דִּלָּא רַגִּיל לְמִיעָאֵל, לָא
 יַיעוּל. עָאֵלוּ רַבִּי יִצְחָק וְרַבִּי יְהוּדָה, קָטִיר מְלֵאֲךְ הַמּוֹת
 לְבַר.

אֲשַׁגַּח רַבִּי שְׁמַעוֹן, וְחָמָא דְעַד כְּעַן לָא מָטָא עַדְנָא,
 דִּהָא עַד תְּמַנְיָא שְׁעֵתֵי דְיוֹמָא הוּוּ זְמַנָּא.
 אוֹתְבִיָּה קַמִּי רַבִּי שְׁמַעוֹן, וְהוּוּ לְעֵי לִיָּה בְּאוּרֵייתָא. אָמַר
 רַבִּי שְׁמַעוֹן לְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּרִיָּה, תִּיב אֶפְתָּחָא וּמָה (צ"ל וּמֵאֵן)
 דְּתַחֲמִי, לָא תִשְׁתַּעֵי בְּהַדִּיָּה. וְאִי יִבְעֵי לְמִיעָאֵל הַכָּא,
 אוּמִי אוּמָאָה דִּלָּא לִיעוּל.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן לְרַבִּי יִצְחָק, חָמִית דְּיוֹקְנָא דְאַבּוּךְ
 יוֹמָא דָּא, אוּ לָא. דִּהָא תְּנִינֵן, בְּשַׁעְתָּא דְבַר נֶשׁ
 אֶסְתַּלַּק מֵעֲלָמָא, אָבוּי וְקָרִיבוּי מִשְׁתַּכְּחִין תַּמָּן עַמִּיָּה,
 וְחָמָא לוֹן וְאַשְׁתַּמוּדַע לוֹן, וְכָל אֵינּוֹן דִּהְוָה מְדוּרִיָּה
 גַּבִּיָּיהוּ בְּהַהוּא עֲלָמָא בְּדַרְגָּא חַד, כְּלָהוּ מִתְּכַנְשֵׁי
 וּמִשְׁתַּכְּחֵי עַמִּיָּה, וְאֲזִלִּין עִם נִשְׁמַתִּיָּה, עַד אַתְר דְּתִשְׁרִי
 בְּאַתְרֵיהָ. אָמַר, עַד כְּעַן לָא חָמִינָא.

אֲדַהְכִי קָם רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, מֵאֲרִי דְעֵלְמָא,
 אֲשֶׁתְּמוֹדַע רַבִּי יִצְחָק לְגַבְוָה, וּמֵאֲנוּן שְׁבַעָה
 עֵינָיו דְּהֵכָא הוּא. הָא אֲחִידְנָא בֵּיהּ, וְהָב לִי. נָפַק קָלָא
 וְאָמַר, כּוּרְסִיָּא (ס"א טְסִיסָה) דְּמֵאֲרִיָּה קָרִיבָא בְּגַדְפוּי דְּרַבִּי
 שְׁמַעוֹן, הָא דִּידָךְ הוּא, וְעַמְךָ תִּיִיתִיהּ בְּזִימְנָא דְּתִיעוּל
 לְמִשְׁרֵי בְּכוּרְסִיָךְ. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, וַדַּאי.

אֲדַהְכִי, חָמָא רַבִּי אֶלְעָזָר דְּהוּהוּ אֲסִתְלִיק מִלְּאָךְ הַמּוֹת.
 וְאָמַר, לִית קוּפְטָרָא דְּטִיפְסָא, בְּאַתְרַּךְ דְּרַבִּי
 שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי שְׁכִיחַ. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן לְרַבִּי אֶלְעָזָר
 בְּרִיָּה, עוּל הֵכָא, וְאֲחִיד בֵּיהּ בְּרַבִּי יִצְחָק, דְּהָא חָמִינָא
 בֵּיהּ דְּמִסְתָּפִי. עָאֵל רַבִּי אֶלְעָזָר, וְאֲחִיד בֵּיהּ. וְרַבִּי שְׁמַעוֹן
 אֶהְדֵּר אַנְפִּיהּ וְלַעֵי בְּאוּרִיָּתָא.

נַיִים רַבִּי יִצְחָק, וְחָמָא לְאַבוּי. אָמַר לִיהּ, בְּרִי, זַפְּאָה
 חוּלְקָךְ בְּעֵלְמָא דִּין וּבְעֵלְמָא דְּאַתִּי. דְּהָא בֵּין טְרַפִּי
 אֵילְנָא דְּחַיִּי דְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן, אֲתִיְהִיב (אַתְּ יְחִיב) אֵילְנָא רַבָּא
 וְתַקִּיף בְּתַרִּין עֲלָמִין, רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי הוּא. דְּהָא
 הוּא אֲחִיד לָךְ בְּעַנְפוּי, זַפְּאָה חוּלְקָךְ בְּרִי.

אָמַר לִיהּ אַבָּא, וּמָה אֲנָא הָתָם. אָמַר לִיהּ, תְּלַת יוֹמִין
 הוּוּ דְּחַפּוּ אֲדָרָא דְּמִשְׁכַּבְךָ. וְתַקִּינוּ לָךְ פִּיּוּן פְּתִיחָן,
 לְאַנְהָרָא לָךְ מֵאַרְבַּע סְטָרִין דְּעֵלְמָא. וְאַנָּא חָמִינָא
 דְּיֹכְתִיךָ וְחִדְינָא, דְּאַמִּינָא זַפְּאָה חוּלְקָךְ בְּרִי. בַּר דְּעַד
 כְּעֵן, בְּרַךְ לָא זְכִי בְּאוּרִיָּתָא.

וְהָא הַשְׁתָּא הוּי זְמִינִין לְמִיתֵי גַבְדָּ, תְּרִיסַר צְדִיקָיָא
 דְּחֻבְרֵיָא, וְעַד דְּהוּינָא נְפֻקֵי, אַתְּעַר קָלָא בְּכֻלְהוּ
 עַלְמִין, מֵאֵן חֲבָרִין (ס"א שְׁבִילִין) דְּקִיָּמִין הָכָא, אַתְּעַטְרוּ,
 בְּגִינֵיה דְּרַבֵּי שְׁמַעוֹן. שְׁאַלְתָּא שְׁאִיל, וְאַתְיִיחֵיב לֵיה.

וְלֹא דָא בְּלַחֲדוּי, דְּהָא שְׁבַעִין דּוּכְתֵי מִתְעַטְרִין הָכָא
 דִּילֵיה. וְכֹל דּוּכְתָא וְדוּכְתָא, פְּתַחֲנָן פְּתִיחָן לְשְׁבַעִין
 עַלְמִין. וְכֹל עַלְמָא וְעַלְמָא אַתְּפַתַּח לְע' רַהֲיִטִין. וְכֹל
 רַהֲיִטָא וְרַהֲיִטָא, אַתְּפַתַּח לְשְׁבַעִין כְּתָרִין עֲלָאִין. וּמִתְמַן
 אַתְּפַתַּחוּ אַרְחִין לְעֵתִיקָא סְתִימָאָה דְּכֻלָּא, לְמַחְמֵי בְּהֵוּא
 נְעִימוּתָא עֲלָאָה דְּנַהֲרָא, וּמַהֲנִיָּא לְכֻלָּא. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר,
 (תהלים כז) לַחֲזוֹת בְּנוֹעַם ה' וּלְבַקֵּר בְּהִיכְלוֹ. מַהוּ וּלְבַקֵּר
 בְּהִיכְלוֹ. הֵיִינוּ דְּכְתִיב, (במדבר יב) בְּכֹל בֵּיתִי נֶאֱמַן הוּא.

אָמַר לֵיה, אָבָא, כְּמָה זְמַנָּא יְהִיבוּ לִי בְּהָאֵי עַלְמָא,
 אָמַר לֵיה, לֵית לִי רְשׁוּתָא וְלֹא מוֹדְעֵי לֵיה לְבַר
 נֶשׁ. אָבֵל בְּהַלּוּלָא רַבָּא דְּרַבֵּי שְׁמַעוֹן, תְּהָא מְתַקֵּן
 פְּתוּרִיָּה. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (שיר השירים ג) צְאִינָה וּרְאִינָה בְּנוֹת
 צִיּוֹן בַּמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה בְּעַטְרָה שְׁעַטְרָה לוֹ אִמּוֹ בְּיוֹם חֲתָנָתוֹ
 וּבְיוֹם שְׁמַחַת לְבוֹ.

אַדְהָכִי אַתְּעַר רַבֵּי יִצְחָק, וְהוּהוּ חֲזִיף, וְאַנְפוּי נְהִירִין.
 חָמָא רַבֵּי שְׁמַעוֹן, וְאַסְתַּכֵּל בְּאַנְפוּי. אָמַר לֵיה,
 מָלָה חֲדַתָּא שְׁמַעְתָּא. אָמַר לֵיה, וּדְאִי. סַח לֵיה, אַשְׁתַּטַּח
 קַמִּיָּה דְּרַבֵּי שְׁמַעוֹן.

תָּאנָא, מִתְהוּא יוֹמָא, הָוָה (דף ריח ע"ב) רַבִּי יִצְחָק אֶחֱיד
 לְבָרִיָּה בִּידֵיהּ, וְלָעֵי לִיָּה בְּאוּרֵיָתָא, וְלֹא הָוָה
 שְׁבָקִיָּה. כִּד הָוָה עָאֵל קַמִּיָּה דְרַבִּי שְׁמַעוֹן, אוֹתִבִּיָּה
 לְבָרִיָּה לְבַר, וַיִּתֵּיב קַמִּיָּה דְרַבִּי שְׁמַעוֹן, וְהָוָה קָרִי קַמִּיָּה
 (ישעיה לח) ה' עֲשָׂקָה לִי עָרְבֵנִי.

תָּאנָא, בְּהֵוָא יוֹמָא תְּקִיפָא וּדְחִילוּ דְבַר נָשׁ, כִּד מָטִי
 זְמַנִּיָּה לְאַסְתִּלְקָא מֵעֲלָמָא, אַרְבַּע סְטָרִין דְּעֲלָמָא
 קְיָיְמִין בְּדִינָא תְּקִיפָא, וּמִתְעָרִין דִּינִין מֵאַרְבַּע סְטָרִי
 עֲלָמָא. וְאַרְבַּע קְשׁוּרִין נְצָאן, וּקְטָטוּתָא אֲשֶׁתִּכַּח
 בֵּינַיָּיהוּ, וּבְעֵיִן לְאַתְפָּרְשָׁא כָּל חַד לְסִטְרוּי.

כְּרוּזָא נָפִיק וּמְכָרוּזָא בְּהֵוָא עֲלָמָא, וְאַשְׁתַּמַּע בְּמֵאתָן
 וְשִׁבְעִין עֲלָמִין. אִי זַכָּאָה הוּא, כְּלָהוּ עֲלָמִין
 חֲדָאן לְקַדְמוּתִיָּה. וְאִי לָאוּ, וְוִי לְהֵוָא בַּר נָשׁ וּלְחִילְקִיָּה.
 תָּאנָא, בְּהֵוָא זְמַנָּא דְכְרוּזָא כָּרִיז, כְּדִין נִפְק חַד
 שְׁלֵהוּבָא מִסְטָר צְפוֹן, וְאַזְלָא וְאַתּוּקְד בְּנֵהָר
 דִּינּוּר, וּמִתְפָּרְשָׁא לְאַרְבַּע סְטָרִי עֲלָמָא, וְאוּקִיד
 נְשַׁמְתְּהוֹן דְּחֵיבֵיָּא. וְנִפְק הֵוָא שְׁלֵהוּבָא, וְסִלְקָא וְנַחְתָּא
 בְּעֲלָמָא. וְהֵוָא שְׁלֵהוּבָא מָטָא בְּגַדְפוּי דְתֵרַנְגוּלָא
 אוּכְמָא, וּבְטַשׁ בְּגַדְפוּי, וְקָרִי בְּפִתְחָא בֵּין תְּרַעִי.

זְמַנָּא קַדְמָאָה קָרִי וְאָמַר, (מלאכי ג) הִנֵּה יוֹם ה' בָּא בּוֹעֵר
 כְּתָנּוּר וְגו'. זְמַנָּא תְּנִינָא קָרִי וְאָמַר, (עמוס ד) פִּי

הִנֵּה יוֹצֵר הָרִים וּבוֹרֵא רוּחַ וּמַגִּיד לְאָדָם מֶה שָׁחוּ. וְהֵיא
 שְׁעֵתָא, יְתִיב בַּר נֶשׁ בְּעוֹבְדוּי, דְּסָהֲדִין קָמִיה, וְהוּא אוּדִי
 עֲלֵייהוּ. זְמַנָּא תְּלִיתָא, כַּד בְּעֵיִן לְאַפְקָא נִשְׁמַתִּיה
 מִיְהִי, קָרִי תְּרַנְגוּלָא וְאָמַר, (ירמיה י) מִי לֹא יִירָאךָ מֶלֶךְ
 הַגּוֹיִם כִּי לָךְ יֵאָתֶה וְגו'.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, תְּרַנְגוּלָא אוּכְמָא לְמַאי נִפְקָא. אָמַר לִיה
 רַבִּי יְהוּדָה, כֹּל מַה דְּעֵבַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 בְּאַרְעָא, כְּלָהוּ רְמִיז בְּחַכְמָה, בַּר דְּבַנֵּי נֶשׁא לֹא יִדְעִי.
 הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (תהלים קד) מַה רַבּוּ מַעֲשֵׂיךָ ה' כָּלֵם
 בְּחַכְמָה עָשִׂיתָ מְלֶאכֶה הָאָרֶץ קִנְיִנֶיךָ, וּמִשׁוּם דְּאֵתְעֵבִידוּ
 בְּחַכְמָה, כְּלָהוּ רְמִיזִין בְּחַכְמָה.

וְתְּרַנְגוּלָא אוּכְמָא, תְּנִינָן, לִית דִּינָא שְׂרִיא אֶלָּא
 בְּאַתְרֵהוּ זִינִיה. וְאוּכְמָא מְסֻטְרָא דְּדִינָא
 קָאֲתִי. וּבְגִין כֶּךָ, בְּפִלְגוֹת לִילִיא מִמֶּשׁ, כַּד רוּחָא דְּסֻטְרָא
 דְּצִפּוֹן אֲתַעַר, חַד שְׁלֵהוּבָא נְפִיק, וּבְטַשׁ תְּחוֹת גְּדַפּוּי
 דְּתְּרַנְגוּלָא, וְקָרִי. וְכֹל שְׁכֵן בְּתְּרַנְגוּלָא אוּכְמָא, דְּאֵתְפּוּן
 יִתִּיר מֵאַחְרָא.

אוּף הָכָא, בְּשְׁעֵתָא דְּדִינָא דְּבַר נֶשׁ יִתְעַר, שְׂאֲרֵי וְקָרִי
 לִיה, וְלִית דִּיִּדְע לִיה, בַּר הַהוּא בַּר נֶשׁ דְּשָׁכִיב.
 דְּתְּנִינָן, בְּשְׁעֵתָא דְּבַר נֶשׁ שָׁכִיב, וְדִינָא שְׂרִיא עֲלִיה
 לְנִפְקָא מֵהַאי עֲלָמָא, אֲתוּסַף רוּחָא עֲלָאָה בֵּיה, מַה דְּלֹא

הָיָה בְּיוֹמוֹי. וְכִיּוֹן דְּשָׂרְיָא עֲלוּי וְאֶתְדַבֵּק בֵּיהּ, חָמִי מַה
 דְּלֹא זָכָה בְּיוֹמוֹי, מְשׁוּם דְּאֶתְוֹסַף בֵּיהּ הֵהוּא רוּחָא. וְכֵד
 אֶתְוֹסַף בֵּיהּ וְחָמָא, כְּדִין נָפִיק מֵהָאֵי עֲלָמָא, הֲדָא הוּא
 דְּכַתִּיב, (תהלים קד) תוֹסֵף רוּחָם יִגְוְעוּן וְאֵל עֲפָרָם יִשׁוּבוּן.
 כְּדִין כְּתִיב, (שמות לג) כִּי לֹא יִרְאֵי הָאָדָם וַחִי, בְּחַיֵּיהוֹן לֹא
 זָכָאן, בְּמִיתְתְּהוֹן זָכָאן.

תַּאנָּא, בְּשַׁעְתָּא דְּבַר נָשׁ מִית, אֶתְיְהִיב לִיהּ רְשׁוּתָא
 לְמַחְמִי, וְחָמִי גְבִיהּ קְרִיבוֹי וְחֻבְרוֹי מֵהֵהוּא
 עֲלָמָא, וְאֶשְׁתְּמוּדַע לָהּ. וְכִלְהוּ גְלִיפִין בְּדִיוֹקְנִיהוֹן כְּמַה
 דְּהוּוּ בְּהָאֵי עֲלָמָא. אֵי זַכָּאָה הֵהוּא בַר נָשׁ, כְּלָהוּ חֲדָאן
 קַמִּיהּ, וּמְקַדְמִי לִיהּ שְׁלָם.

וְאֵי זַכָּאָה לֹא הָוִי, לֹא אֶשְׁתְּמוּדַעֵן גְּבִיהּ, בַּר מְאִינוּן
 חַיִּיבֵיא, דְּטַרְדִּין לֹון בְּכָל יוֹמָא בְּגִיהַנָּם. וְכִלְהוּ
 עֲצִיבִין, וּפְתַחִין בְּוִי וּמְסִימִין בְּוִי. וְסְלִיק עֵינְוִי, וְחָמָא
 לֹון כְּטִיסָא דְּמִסְתְּלָקָא מִן נוֹרָא, אוּף הָכִי, הוּא פְתַח, וּוִי.
 תַּנְיָא, בְּשַׁעְתָּא דְּנִפְק נְשַׁמְתִּיהּ דְּבַר נָשׁ, אֶזְלִין כְּלָהוּ
 קְרִיבוֹי וְחֻבְרוֹי דְּהֵהוּא עֲלָמָא עִם נְשַׁמְתִּיהּ,
 וּמְחַזִּיין לִיהּ אֶתְרָא דְּעֵדוּנָא, וְאֶתְרָא דְּעוֹנָשָׁא. אֵי זַכָּאָה
 הָוִי, חָמִי דּוּכְתִּיהּ, וְסְלִיק וַיְתִיב, וְאֶתְעַדֵן בְּעֵדוּנָא עֲלָאָה
 דְּהֵהוּא עֲלָמָא. וְאֵי לֹא הָוִי זַכָּאָה, אֶשְׁתְּאַרְתַּת הֵהִיא
 נְשַׁמְתָּא בְּהָאֵי עֲלָמָא, עַד דְּאֶטְמִיר גּוּפָא בְּאַרְעָא. פִּיּוֹן

דְּאֲטָמַר, כִּמְהַ גְּרֵדִינִין דְּנִמוּסִין אַחְדָּן בֵּיהּ, עַד דְּמָטָא
לְדוּמָ"ה, וְעָאֲלִין לִיהּ בְּמִדּוּרֵי דְּגִיּהֲנָם.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, כָּל ז' יוֹמִין, נִשְׁמַתָּא אֲזֵלָא מִבֵּיתִיהּ
לְקַבְרֵיהּ, וּמְקַבְרֵיהּ לְבֵיתִיהּ, וְאֵתְּאַבְּלַת עֲלוּי (ד) ^{ריט ע"א}
דְּגוּפָא. דְּכִתִּיב, (איוב ט) אַךְ בְּשָׂרוֹ עָלְיוּ יִכָּאֵב
וְנַפְשׁוֹ עָלְיוּ תֵּאבְּלֵ. אֲזֵלָא וַיִּתְּבֵא בְּבֵיתִיהּ, חָמִי לְכֻלְהוּ
עֲצִיבִין וּמִתְּאַבְּלָא.

תָּנָא, בְּתַר ז' יוֹמִין, גּוּפָא הוּי כִּמְהַ דְּהוּהּ, וְנִשְׁמַתִּיהּ
עָאֲלַת לְדוּכְתָא, עָאֲלַת לְמַעְרְתָא דְּכַפְלָתָא,
חֲמַת מַה דְּחֲמַת, וְעָאֲלַת לְאַתַּר דְּעָאֲלַת, עַד דְּמָטַת
לְגַן עֵדֶן, וְעֲרַעַת לְכְרוּבִים, וְשָׁנַן דְּחֲרַבָּא דִּי בְּגַן עֵדֶן
דְּלַתְתָּא. אִי זַכָּאָה הוּא דְּתִיעוּל, עָאֲלַת.

תָּאנָא, אַרְבַּע סַמְכִין זְמִינִין, וְחַד דְּיוֹקְנָא דְּגוּפָא
בִּידֵייהוּ, (שמות ר"י ע"א) מִתְּלַבְּשָׂא בֵּיהּ בְּחֻדּוּתָא
וַיִּתִּיבַת בְּהַהוּא מְדוּרָא דְּגַן עֵדֶן דְּלַתְתָּא, עַד זְמַנָּא
דְּאַתְגָּזַר עָלֶיהּ. לְבַתַּר כְּרוּזָא קָרִי.

וְעַמּוּדָא דְּתַלְתָּ גּוּוּנֵי אֲזַדְמִן, וְהַהוּא עַמּוּדָא אֲתַקְרִי,
מְכוּן הַר צִיּוֹן דְּכִתִּיב, (ישעיה ד) וּבָרָא ה' עַל מְכוּן
הַר צִיּוֹן וְעַל מְקַרְאֵיהּ עֲנָן יוֹמָם וְעֲשָׁן וְגו'. סְלָקָא בְּהַהוּא
עַמּוּדָא לְפַתְחָא דְּצַדִּיק, דְּצִיּוֹן וִירוּשָׁלַם בֵּיהּ.

אִי זָכִי לְסְלָקָא יַתִּיר, טַב חוּלְקִיָּה וְעַדְבֵּיהּ, לְאַתְדַּבְּקָא

בְּגוֹ גּוֹפֵא דְמִלְכָא. וְאִי לֹא זָכִי לְסִלְקָא יְתִיר, כְּתִיב, (ישעיה
 ד) וְהָיָה הַנְּשֹׂאֵר בְּצִיּוֹן וְהַנּוֹתָר בִּירוּשָׁלַם קְדוֹשׁ יֹאמֵר לוֹ.
 וְאִי זָכִי לְסִלְקָא יְתִיר, זִכָּאָה הוּא. דְּזָכִי לִיקְרָא דְמִלְכָא,
 וְלֹא תַעֲדֵנָא בְּעֵדוּנָא עֲלָאָה, דְּלַעֲיֵלָא מֵאַתָּר דְּאַקְרִי
 שְׁמַיִם. דְּכְתִיב, (ישעיה נח) אִז תַּתְּעַנֵּג עַל ה', עַל ה' דְּיִיקָא.
 זִכָּאָה חוֹלְקִיָה דְּמֵאֵן דְּזָכִי לְחֶסֶד דָּא, דְּכְתִיב, (תהלים קד) כִּי
 גָדוֹל מֵעַל שְׁמַיִם חֶסֶדְךָ.

וְכִי עַל הַשְּׁמַיִם הוּא, וְהָא כְּתִיב, (תהלים נז) כִּי גָדוֹל עַד
 שְׁמַיִם חֶסֶדְךָ. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, אֵיךְ חֶסֶד, וְאֵיךְ חֶסֶד.
 חֶסֶד עֲלָאָה, וְחֶסֶד תַּתָּאָה. חֶסֶד עֲלָאָה מֵעַל שְׁמַיִם הוּא.
 חֶסֶד תַּתָּאָה, הוּא דְּכְתִיב, (ישעיה נח) חֶסֶדִי דוֹד הַנְּאֻמָּנִים,
 וּבַהֲנִי כְּתִיב עַד שְׁמַיִם.

תַּנְיָא, אָמַר רַבִּי יִצְחָק, כְּתִיב, (תהלים קיג) אִם הַבָּנִים
 שְׂמַחָה הַלְלוּיָהּ, אִמָּא יְדִיעָא, הַבָּנִים מֵאֵן אֵינּוֹן.
 אָמַר רַבִּי שְׂמַעוֹן, הָא תַּנְיָנָן, תַּרְיִן בָּנִין אֵיךְ לְקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא, חַד דְּכַר וְחַד נְוִקְבָא. דְּכַר, יְהִיבִיה לִיעֶקֶב,
 דְּכְתִיב, (שמות ד) בְּנֵי בְּכוֹרֵי יִשְׂרָאֵל, וְכְתִיב, (ישעיה מט)
 יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ אֶתְפָּאֵר. בַּת, יְהִיבִיה לְאַבְרָהָם, דְּכְתִיב,
 (בראשית כד) וְהו' בְּרַךְ אֶת אַבְרָהָם בְּכָל, בַּת הִיְתָה לוֹ
 לְאַבְרָהָם, וּבְכָל שְׂמָה.

וְאִמָּא רַבִּיעָא עֲלֵייהוּ, דְּיִנְקָא לְהוּ, וְעַל הָאִי כְּתִיב,

(דברים קד) לֹא תִקַּח הָאֵם עַל הַבָּנִים. וְתַנִּינֶן, לֹא יִסְגֵי בַר
 נָשׁ חוֹבוֹי לְתַתָּא, בְּגִין דְּיִסְתַּלַּק אִמָּא מֵעַל בְּנִין. וְכִתִּיב,
 (ויקרא יח) אִמֶּךָ הִיא לֹא תִגְלֶה עֲרוֹתָהּ, וְוִי לְמֵאן דְּגַלֵּי
 עֲרִייתָא.

וְכַד תִּיִבִין בְּנֵי עֲלָמָא, וְאַסְגִּין בְּזִכּוֹתָא קָמִי קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא, וְאַמָּא תִבֵּת וְכִסִּיא עַל בְּנִין, כְּדִין
 אֲתִקְרִי תְּשׁוּבָה. מֵאִי תְּשׁוּבָה. דָּא תְּשׁוּבָה דְּאַמָּא, דְּתִבֵּת
 בְּקִיּוּמָהּ, וְכִדִּין (שמות פ"ג ע"א) כְּתִיב, (תהלים קיג) אִם הַבָּנִים
 שָׁמְחָה, אִם הַבָּנִים וַדָּאִי. וְעַל דָּא, לֹא לְפִטְר אִינִישׁ
 מִפְּרִיָּה וּרְבִיָּה, עַד דְּאוּלִּיד בִּין וּבֵת.

תַּנִּיא אָמַר רַבִּי יִצְחָק, כְּתִיב, (תהלים כז) לַחֲזוֹת בְּנַעַם ה'
 וּלְבַקֵּר בְּהִיכָלוֹ, תִּיאוּבְתָא דְּצַדִּיקָא לְמַחְמֵי דָּא,
 (ד"ח ל"ג נעם ה') וְאֵת אִמְרַת עַל ה'. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כִּלְא
 חַד. מִשְׁמַע דְּכְתִיב נַעַם ה', דְּאִתִּיא מֵעֲתִיקָא קַדִּישָׁא
 לְהֵאִי שְׁמַיִם. וְתִיאוּבְתָא דְּצַדִּיקָא כֶּף הוּא וַדָּאִי, וְעַל
 הַשְּׁמַיִם כְּתִיב, אִז תִּתְעַנֵּג עַל ה'. זַכָּא חוּלְקִיָּה מֵאֵן
 דְּזַכִּי. וַדָּאִי זַעֲרִין אִינוּן.

תַּנִּינֶן, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כְּתִיב, (שיר השירים א) בְּנֵי אִמִּי
 נַחְרוּ בִי שְׁמוֹנֵי נוּטְרָה אֵת הַכְּרָמִים, בְּנֵי אִמִּי,
 כְּמָה דְּכְתִיב, (איכה ב) הַשְּׁלִיךְ מִשְׁמַיִם אֶרֶץ, דְּכַד בְּעָא
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמַחְרְבָא בֵּיתִיה דְּלַתָּא, וְלֹאֲגַלְאָה

יִשְׂרָאֵל בֵּינֵי עַמֵּיָא. אַעְבַּר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְקַמֵּיה
 לְהֵאֵי אַרְץ, וְאַתְרַחֲקָא מִנִּיה. כְּדַכְתִּיב, (שמות ב) וְתִתְצַב
 אַחֻתּוֹ מֵרַחֹק. וְכֹד הֵאֵי אַרְץ אַתְרַחֲקָא מִשְׁמַיִם דְּלַעִילָא,
 הֵאֵי אַרְץ דְּלַתְתָּא אַתְחַרְבָּא, וַיִּשְׂרָאֵל אַתְפְּזֵרוּ בֵּינֵי
 עַמֵּיָא, אָמְרָה כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, מֵאֵן גָּרִים לִי הֵאֵי וּמֵאֵן
 עֵבִיד לִי הֵאֵי, בְּנֵי אֲמִי דְנַחְרוּ בִי, וְאַתְרַחֲקוּ מִנִּי, בְּנֵי
 אֲמִי וְדֵאֵי.

רַבִּי יוֹסִי הוּוּ אָזִיל בְּאַרְחָא, וְהוּוּ עֵמִיה רַבִּי חֵיָא בַר
 רַב. עַד דְּהוּוּ אָזִיל, אָמַר רַבִּי יוֹסִי לְרַבִּי חֵיָא,
 חֵמִיתָא מַה דְּאָנָא חֵמִית. אָמַר לֵיה, חֵמִינָא גְבָרָא חַד
 בְּנֵהָרָא, וְצַפְרָא חַד עַל (דף ריט ע"ב) רִישֵׁיה, וְעַלְעָא בְּפוּמִיה
 דְּצַפּוּרָא, וְאֶכְלָא וְרַפְסָא בְּרַגְלוֹי, וְהֵהוּא גְבַר רַמִּי קָלִין
 וְצוּוח, וְלֹא יִדְעָנָא מַאי קָאֲמַר.

אָמַר, נִקְרַב גַּבִּיה וְנִשְׁמַע. אָמַר, מִסְתַּפִּינָא לְמִקְרַב.
 אָמַר לֵיה, וְכִי בַר נֶשׁ הוּא בְּאַתְר דָּא, אָלָא
 רַמִּיזָא דְחֻכְמַתָּא דְרַמִּיז לָן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. קְרִיבוּ
 גַבִּיה, שְׁמַעוּ דְהוּוּ אָמַר, עוּטְרָא עוּטְרָא, תְּרִין בְּנִין
 שְׁרִיין לְבַר, (ס"א שְׁרִיאָו לְבָרָא) לָא נַח וְלֹא נִיחָא, עַד דְּצַפְרָא
 בְּקִיסְרָא רַמִּי.

בְּכַה רַבִּי יוֹסִי וְאָמַר, הֵיִינוּ דְתַנִּינָן, בְּנֵי אֲמִי נַחְרוּ בִי
 וְגו', מַאי טַעְמָא. בְּגִין דְּכַרְמֵי שְׁלִי לֹא נְטַרְתִּי.

אָמַר, וַדַּאי גְלוּתָא אֶתְמַשֶּׁךְ, וְעַל דָּא (ס"א ד') צַפְרֵי שְׂמִיָּא
 לָא אַעֲדִיו, עַד דֵּי שְׁלֹטְנוּתָא דְעַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוּדַת
 כּוֹכְבִים וּמְזוּלוֹת אַעֲדִיאוּ מִן עֲלְמָא. וַיֵּאמְרֵי, עַד דִּימִיטִי
 יוֹמָא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אֶתְעַר דִּינְוֵי בְעֲלְמָא. דְכְתִיב,
 (זכריה ד) וְהָיָה יוֹם אֶחָד הוּא יוֹדַע לָהּ לֹא יוֹם וְלֹא לַיְלָה.
 עַד דְּהוּוּ אֶזְלִין, שְׁמַעוּ חַד קָלָא דְהוּוּ אָמַר, אוֹקִידָא
 דְקוּפְטִירָא מָטָא בְּדִינְוֵי, נִפְקַח חַד שְׁלֵהוּבָא, וְאוֹקִיד
 לְהוּוּ צְפוּרָא. אָמַר, וַדַּאי, כְּמָה דְכְתִיב, (דניאל ז) וַיְהִיבַת
 לִיקְדַּת אֲשָׁא.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, לָא אַגְלִי קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל,
 אֲלֵא בְזַמְנָא דְלָא אֶשְׁתַּכַּח מְהִימְנוּתָא בִּינֵייהוּ. כַּד
 אֶתְמַנַּע מְהִימְנוּתָא בִּינֵייהוּ, כְּבִיכּוּל, הָכִי אֶשְׁתַּכַּח
 בְּכָלֵא. דְכְתִיב, (ישעיה כח) וְכִפֹּר בְּרִיתְכֶם אֶת מוֹת.

אָמַר רַבִּי חֵיִיא, מַאי דְכְתִיב, (ישעיה כח) בְּלַע הַמּוֹת לִנְצַח.
 אָמַר לֵיהּ, כַּד יִתְעַר קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא יְמִינָא
 דִּילֵיהּ, אֶתְמַנַּע מוֹתָא מִן עֲלְמָא. וְלֹא יִתְעַר הָאִי יְמִינָא,
 אֲלֵא כַּד יִתְעַרוּן יִשְׂרָאֵל בִּימִינָא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא,
 וּמַאי נִיהוּ תוֹרָה, דְכְתִיב בָּהּ, (דברים לג) מִימִינוֹ אֵשׁ דַּת
 לְמוֹ. בְּהוּוּ זַמְנָא, (תהלים קיח) יְמִין ה' עוֹשֶׂה חָיִל וְגוֹ', לֹא
 אַמוֹת כִּי אַחֲיָה וְאַסְפֹּר מַעֲשֵׂי יָהּ.

תַּנָּא, הַהוּא זַכָּאָה דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אֶתְרַעֵי בֵיהּ,

וְכִרְוֹזָא קָרִי עֲלֶיהָ, ל' יוֹמִין, בֵּינֵי צְדִיקָיָא בְּגִנְתָּא דְעָדָן.
 כְּלָהוּ צְדִיקָיָא חֲדָאן, כְּלָהוּ צְדִיקָיָא אֲתִיין, וּמַעֲטָרָן
 דְּוִכְתִּיָּה דִּהְהוּא צְדִיקָא, עַד דְּיִיתֵי לְמִידֵר דִּיּוֹרִיָּה
 בֵּינֵיהוּ. וְאִי חֲיִיבָא הוּא, כְּרוֹזָא קָרִי עֲלֶיהָ בְּגִיָּהֶם
 תְּלַתִּין יוֹמִין (עֲלֶיהָ), וְכְלָהוּ חֲיִיבָא, כְּלָהוּ עֲצִיבִין.

כְּלָהוּ פְתַחֲיָן ווִי, דִּהָא דִּינָא חֲדָתָא אֲתַעֵר הַשְׁתָּא,
 בְּגִינִיָּה דְפִלְנָא. כְּמָה גְרַדִּינִין דְּנִמוּסִין מְזִדְמָנִין
 לְקַבְלִיָּה, וְלֹאֲקַדְמָא לִיָּה ווִי. אוֹי לְרָשָׁע אוֹי לְשֹׁכֵנוּ.
 וְכְלָהוּ פְתַחֲיָן וְאֲמַרִין, (ישעיה ג) אוֹי לְרָשָׁע רָע כִּי גְמוּל יִדְּיוֹ
 יַעֲשֶׂה לוֹ. מֵאִי (טעמא) גְמוּל יִדְּיוֹ. אָמַר רַבִּי יִצְחָק.
 לְאֲכַלְלָא (לְאֲפָקָא) מֵאֵן דְּזַנֵּי בִידּוּי, לְאֲפָקָא וְלַחֲבֵלָא זְרַעִיָּה
 בְּרִיקְנִיָּא (ס"ט ע"א).

דִּהָא תְּנִינָן, כָּל מֵאֵן דְּאֲפִיק זְרַעִיָּה בְּרִיקְנִיָּא, אֲקָרִי
 רָע, וְלֹא חֲמֵי אִפִּי שְׂכִינְתָּא. דְּכְתִיב, (תהלים ה) כִּי לֹא
 אֵל חֲפִץ רָשָׁע אַתָּה לֹא יְגוֹרְךָ רָע. וְכְתִיב, (בראשית לח) וַיְהִי
 עַר בְּכוֹר יְהוּדָה רָע. אוֹף הָכָא, אוֹי לְרָשָׁע רָע. ווִי לִהְיוּא
 חֲיִיבָא דְאִיְהוּ רָע, דְּעַבַּד גְּרַמִּיָּה רָע. כִּי גְמוּל יִדְּיוֹ יַעֲשֶׂה
 לוֹ, לְאֲכַלְלָא מֵאֵן דְּזַנֵּי בִידּוּי, לְאֲפָקָא וְלַחֲבֵלָא זְרַעִיָּה
 בְּרִיקְנִיָּא, וְלֵהֲאֵי טְרַדִּין בְּהָהוּא עֲלָמָא יִתִּיר מְכֻלָּא.

תָּא חֲזִי, דִּהָא כְּתִיב אוֹי לְרָשָׁע (רע), כִּיּוֹן דְּכְתִיב אוֹי
 לְרָשָׁע, אֲמַאי רָע. אֵלָא כְּמָה דְּאֲמִינָא, דְּעַבַּד

גְּרִמְיָה רַע. וּכְתִיב לֹא יִגְוֹרֶךְ רַע. וּכְלָהוּ סֻלְקִין, וְהָאִי לֹא סֻלִּיק.

וְאִי תִימָא, שְׂאָר חֵיבִין דְּקָטְלוּ בְּנֵי נִשָּׂא. תָּא חֲזִי, כְּלָהוּ סֻלְקִין וְהוּא לֹא סֻלִּיק. מַאי טַעְמָא, אִינוּן קָטְלוּ בְּנֵי נִשָּׂא אַחֲרָא, וְהָאִי קָטִיל בְּנוֹי מִמֶּשׁ, אוֹשִׁיד דְּמִין סְגִיִּין.

תָּא חֲזִי, בְּשְׂאָר חֵיבֵי עֲלָמָא, לֹא כְּתִיב וַיִּרַע בְּעֵינֵי ה', וְכֹאן כְּתִיב, וַיִּרַע בְּעֵינֵי ה' אֲשֶׁר עָשָׂה. מַאי טַעְמָא, מִשּׁוּם דְּכְתִיב וְשַׁחַת אֶרְצָה.

תַּנּוּן, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, לֵית לָךְ חוּבָא בְּעֲלָמָא דְּלֹא אֵית לִיהּ תְּשׁוּבָה, בַּר מֵהָאִי. וְלֵית לָךְ חֵיבִיָּא דְּלֹא חֲמָאן אִפִּי שְׂכִינְתָּא, בַּר מֵהָאִי. דְּכְתִיב לֹא יִגְוֹרֶךְ רַע, כְּלָל. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, זַכָּאִין אִינוּן צְדִיקָא, בְּעֲלָמָא דִּין וּבְעֲלָמָא דְּאֵתִי. עֲלִייהוּ כְּתִיב, (ישעיה ס) וְעַמֶּךָ כָּלֵם צְדִיקִים לְעוֹלָם יִירָשׁוּ אֶרֶץ. מַאי לְעוֹלָם יִירָשׁוּ אֶרֶץ, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, כְּמָה דְּכְתִיב, (תהלים קטו) אֶתְהַלֵּךְ לִפְנֵי ה' בְּאֶרְצוֹת הַחַיִּים:

וַיְחִי יַעֲקֹב (שׁוּר וַיִּקְרָא ק"ד ע"ב) בְּגוֹיֵיהוּ. (בד"ק נמצא בח"ג בדף נ' עמוד קצ"ט) עַל דָּא לְבַעֲי לִיהּ לְבַר נִשָּׂא דְּלֹא לְאֶתְעַרְבָּא צוֹלָמָא דִּילִיהּ (דף רכ ע"א) בְּצוֹלָמָא דְּעוֹבֵד פּוֹכְבִּים וּמְזֻלוֹת, בְּגִין דְּהָאִי קְדִישָׁא וְהָאִי מְסֻבָּא.

תָּא חֲזִי, מַה בֵּין יִשְׂרָאֵל לְעַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת פּוֹכְבִים
 וּמְזֻלוֹת. דְּיִשְׂרָאֵל כַּד אֲשַׁתְּפַח בַּר נָשׁ מִית הוּא
 מְסַאֵב לְכָל גּוֹפָא, וּבֵיתָא מְסַאֵבָא. וְגוֹפָא דְעוֹבֵד פּוֹכְבִים
 וּמְזֻלוֹת לֹא מְסַאֵיב לְאַחֲרָא, וְגוֹפִיָּה (נ"א וּבֵיתָא) לֹא מְסַאֵבָא
 כַּד אֵיהוּ מִית. מֵאֵי טַעְמָא.

יִשְׂרָאֵל בְּשַׁעֲתָא דְאֵיהוּ מִית כָּל קְדוּשֵׁי דְמְאָרִיָּה
 מִתְעַבְרֵן מִנִּיהּ, אֲתַעְבַּר מִנִּיהּ הָאֵי צוּלְמָא
 קְדִישָׁא, וְאֲתַעְבַּר מִנִּיהּ הָאֵי רוּחַ קוּדְשָׁא, אֲשַׁתְּאֵר גּוֹפָא
 מְסַאֵבָא.

אַבְל עוֹבֵד פּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת עוֹבֵד עֲבוֹדָה זָרָה, לֵית הָכִי.
 דְּבַחֵי מְסַאֵב בְּכָל סְטְרִין, צוּלְמָא דִּילֵיהּ מְסַאֵבָא,
 וְרוּחָא דִּילֵיהּ מְסַאֵבָא. וּבְגִין דְּסוּאָבוּתֵי אֵלִין שְׂרִיין
 בְּגוּיָהּ, אָסִיר לְמִקְרַב לְגַבֵּיהּ. כִּיּוֹן דְּמִית, נְפָקֵי כָּל אֵלִין
 מְסַאֵבוּתָא וְאֲשַׁתְּאֵר גּוֹפָא בְּלֹא מְסַאֵבוּתָא לְסוּאָבָא.

וְאִף עַל גַּב דְּגוֹפָא דְלַהוֹן מְסַאֵב, בֵּין בְּחֵיָהוֹן וּבֵין
 בְּמִיתָהוֹן. אַבְל בְּחֵיָהוֹן דְּכָל אֵינוֹן מְסַאֵבִין
 אֲשַׁתְּפַחֵי לְגַבֵּיָהוּ, אֵית לוֹן חֵילָא לְסוּאָבָא לְאַחֲרֵינִי,
 בְּמִיתָהוֹן דְּנְפָקֵי כָּל אֵינוֹן מְסַאֵבִין מִנִּיהוּ, לֹא יִכְלִין
 לְסַאֵבָא. וּדְיִשְׂרָאֵל, יִכִּיל לְסַאֵבָא לְאַחֲרֵינִי. בְּגִין דְּכָל
 קְדִישֵׁין נְפָקִין מִנִּיהּ וְשָׂרָא עֲלֵיהּ סְטְרָא אַחֲרָא.

תָּא חֲזִי, הָאֵי צָלָם קְדִישָׁא, כַּד אֲזִיל בַּר נָשׁ וְאֲתַרְבִּי,

וְאֶתְעַבֵּיד מֵהָאֵי פְּרָצוּפָא דְיוֹקְנָא דִּילֵיהּ. אֶתְעַבֵּיד צוֹלְמָא
 אַחֲרָא, וּמִתְחַבְּרֵן כְּחָדָא. וְדָא נָטִיל לְדָא, בְּשַׁעְתָּא
 דְּאֶשְׁתַּכְּחוּ תְרִין צוֹלְמִין, נָטִיר הוּא בַר נָשׁ, וְגוּפָא דִּילֵיהּ
 בְּקִיּוּמָא, וְרוּחִיהּ שְׂרִיא בְּגוּיָהּ. בְּשַׁעְתָּא דְקָרִיבוּ יוּמוֹי,
 מִתְעַבְּרֵן מִנֵּיהּ, וְדָא סָלִיק לְדָא, וְאֶשְׁתָּאֵר בַּר נָשׁ בְּלֹא
 נָטִירוֹ. כְּדִין, (שִׁיר הַשִּׁירִים ב) עַד שְׁיִפּוּחַ הַיּוֹם וְנָסוּ הַצְּלָלִים,
 תְּרִי.

תָּא חֲזִי, כִּד אֶתְעַר דִּינָא בְּעֵלְמָא, דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא
 יִתִּיב עַל כְּרִסֵּי דִּינָא לְמִידֵן עֵלְמָא, בְּעֵי בַר נָשׁ
 לְאֶתְעָרָא (בְּדִינָא) תְּשׁוּבָה, דִּיִּיתוּב מַחֲיוּבָא (נ"א מַחֲבוּבִי). דִּהָא
 הֵהוּא יוּמָא, פְּתַקִּין כְּתִיבוּ, וּמִשְׁתַּכְּחִי כְּלָהוּ בְּאַחֲמַתָּא הָא
 כְּתִיבִין. אִי זְכִי בַר נָשׁ דִּיִּיתוּב קִמֵּי מָאֲרִיָּה, קָרְעִין פְּתַקִּין
 דְּעֵלִיָּהּ.

לְבַתָּר קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא זְמִין קִמֵּיהּ דְּבַר נָשׁ, יוּמָא
 דְּכַפּוּרֵי יוּמָא דְתְּשׁוּבָה. אִי תַב מַחֲטָאוֹי טַב. וְאִי
 לָא, פְּקִיד מַלְכָּא לְמַחְתָּם פְּתַקִּין. וְוִי, דִּהָא תְּשׁוּבָה בְּעֵיָא
 לְאַסְתִּלְקָא מִנֵּיהּ.

אִי זְכִי בְּתְּשׁוּבָה, וְלֹא שְׁלִימַתָּא כְּדָקָא יָאוּת, תְּלִיין לֵיהּ
 עַד הֵהוּא יוּמָא בְּתִרְאָה דְּעֶצְרַת, דִּהוּא תְּמִינָאָה לְחָג.
 וְאִי עֵבֵד תְּשׁוּבָה שְׁלִימַתָּא לְקִמֵּי מָאֲרִיָּה, אֶתְקָרְעוּ. וְאִי
 לָא זְכִי, אֵינּוֹן פְּתַקִּין נְפַקִּין מִבֵּי מַלְכָּא, וְאַתְמַסְרֵן בִּידוּי

דְּסִנְטִירָא, וְדִינָא מִתְעֵבִיד, וּפְתַקִּין לָא מְהֵדְרִין תּוּ לְבִי
מִלְכָּא.

כִּדְיִן צוֹלְמִין אֲתַעְבְּרוּ מִנְיָה, וְלֹא מִשְׁתַּכְּחִין עִמִּיהָ. כִּיּוֹן
דְּמִתְעֵבְרִין מִנְיָה, הָא וְדֵאִי טוּפְסָקָא דְּמִלְכָּא יַעֲבֵר
עֲלֵיהָ, וְיִטְעוּם כֶּסֶא דְּמוֹתָא. וּבַהֲהוּא לִילִיא דְּחָגָא
בְּתַרְאָה, סִנְטִירִין זְמִינִין, וּפְתַקִּין נְטְלִין, בְּתַר דְּנִטְלִי
לוֹן, צוֹלְמִין מִתְעֵבְרִין, וְלֹא מִשְׁתַּכְּחִין (נ"א וְאִי מִשְׁתַּכְּחִין גְּרִיעִין יַעֲבֵר
עֲלוּי מִרְעִין וְכוּ') בְּהוּ יְדִי. וְאִי מִשְׁתַּכְּחִין בְּהוּ יְדִי (עֲרִי), דִּינָא
גְּרִיעָא, אוּ יַעֲבֵר עֲלוּי דִּינָא מִרְעִין בִּישִׁין, בְּגְרִיעוֹתָא
דְּלַהוֹן, וְהָא אוֹקִימָנָא לְהָא.

וּבְסִפְרֵי קַדְמָאִי אֲמַרִי יְתִיר, כַּד רִישָׁא אֲגַרְע, וְיִשְׁתַּכַּח
גּוּפָא. בְּרִיָּה, אוּ אֲנַתְתִּיהָ יִשְׁתַּכְּחוּ וְהוּא
יִסְתַּלֵּק. וְהֵנִי מִיְלִי, כַּד לָא אֲהֵדֵר כָּל הָהוּא זְמָנָא
בְּתִיּוּבְתָא. אֲבָל אִי אֲהֵדֵר, טַעְמָא דְּמוֹתָא יִטְעֵם, וְיִתְסִי.
וְאִי גּוּפָא לָא אֲתַחְזִי, וְיִשְׁתַּכַּח רִישָׁא. אִינּוֹן סְלִקִּין,
וְהוּא אֲתַקִּיִּים. וְהֵנִי מִיְלִי, כַּד בְּרִיָּה זַעֲרָא
בְּרִשׁוֹתֵיהָ. וְאִי יְדוּי פְּגִימוּ, עֲבִידְתָּא דִּידוּי פְּגִימִין.
רְגְלוּי, מִרְעִין רְדִפִּין עֲלֵיהָ. עֵרַק צוֹלְמָא וְאֲהֵדֵר, עֵרַק
וְאֲהֵדֵר. עֲלֵיהָ כְּתִיב, (דְּבָרִים כח) בִּפְקֹר תֹּאמַר מִי יִתֵּן עֲרֵב,
וְהָאִי כַּד נְהָרָא סִיְהָרָא, וְלִילִיא אֲתַתְּקִין בְּנְהוֹרָא.
אֲבָל זַכָּאִי חֲסִידִי, בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא מִסְתַּכְּלִי בְּלַבִּיָּהוּ,

כְּאֵלוֹ הֵהוּא יוֹמָא מִסְתַּלְקֵי מֵעֲלָמָא, וְעֹבְדִין תְּיֹבְבָתָא
שְׁלִימָתָא קָמִי מְאָרִיהוֹן, וְלֹא יִצְטָרְכוּן לְמַלְה אַחְרָא.
זַכָּאָה חוֹלְקֵהוֹן בְּעֲלָמָא דִּין וּבְעֲלָמָא דְאֵתִי.

תָּא חֲזִי, (ישעיה מג) כָּל הַנִּקְרָא בְּשָׁמַי, כַּמָּה עֲלָאִין עוֹבְדֵי
מִלְכָא קְדִישָׁא, דְהָא בְּאִינּוֹן עוֹבְדֵי (נ"א בְּרִינּוֹן) דְאֵיהוּ
עֹבֵיד לְתַתָּא קָטִיר לֹון בְּמַלִּין עֲלָאִין דְלַעִילָא, וְכֹד נְטַלִּין
לֹון לְתַתָּא וְעֹבְדֵי בְהוּ עוֹבְדָא, אֲתַעַר הֵהוּא עוֹבְדָא
דְלַעִילָא דְקָטִיר בְּה. כְּגוֹן אֲזוּבָא, עֵץ אֲרֹז, וְהָא
אוֹקִימָנָא (דף רכ ע"ב) מִלִּי.

וְאֵית מְנַיִיהוּ דְאֲחִידֵן בְּשָׁמָא קְדִישָׁא, כְּגוֹן (ויקרא כד ע"א)
לוֹלֵב, וְאֲתָרוּג, הַדָּס, וְעֲרָבָה, דְכֻלְהוּ אֲחִידֵן
בְּשָׁמָא קְדִישָׁא לַעִילָא. וְעַל דָּא תְנִינּוֹן, לְאֲחַדָּא לֹון,
וְלַמְעַבַּד בְּהוּ עוֹבְדָא, בְּגִין לְאֲתַעַרָא חֲדוּה הֵהוּא דְאֲחִיד
בֵּיה. וְעַל דָּא תְנִינּוֹן, בְּמַלִּין וְעוֹבְדָא בְּעֵינִין לְאֲחֻזָּאָה מְלָה,
בְּגִין לְאֲתַעַרָא מְלָה אַחְרָא.

הָדָא הוּא דְכְתִיב, כָּל הַנִּקְרָא בְּשָׁמַי וְלְכַבּוּדֵי (בְּרִאֲתִיו),
לְאֲתַעַרָא יְקָרִי. בְּרִאֲתִיו, לְיִיחָדָא לִי. יִצְרַתִּיו,
לְמַעַבַּד בֵּיה עוֹבְדָא (נ"א חִילָא). אַף עֲשִׂיתִיו, לְאֲתַעַרָא בֵּיה
חִילָא דְלַעִילָא.

דְבַר אַחַר, כָּל הַנִּקְרָא בְּשָׁמַי, הֵיִינוּ דְכְתִיב (ויקרא כג) פְּרִי
עֵץ הַדֶּר. וְלְכַבּוּדֵי בְרִאֲתִיו, הֵיִינוּ כַּפּוֹת תְּמָרִים.

יִצְרָתִיו, הֵיִינוּ וְעַנְף עֵץ עֲבוֹת. אֵף עֲשִׂיתִיו, הֵיִינוּ וְעַרְבֵי
נַחַל.

וּתְקוּנָא דְהַאי דְאָמַר קָרָא, (ויקרא כג) וּלְקַחְתֶּם לָכֶם בַּיּוֹם
הָרֵאשׁוֹן, דִּיִּיקָא. דְּהוּא חֲמִישָׁאָה עַל עֲשׂוֹר.
אַבְל בַּיּוֹם הָרֵאשׁוֹן, הֵהוּא יוֹם רֵאשׁוֹן מֵאֵן הוּא. אֶלָּא יוֹם
דְּנִפִיק רֵאשׁוֹן, לְנִטְלָא (ד"א לבלא) בְּמַבּוּעוּי דְּמִיִּין נְבִיעִין,
וְאַנְן בְּעִיִּין לְאַמְשָׁכָא לִיָּה לְעֶלְמָא.

מִתַּל לְמַלְכָּא דְקָטָר בְּנֵי נֶשָׂא בְּקָטְרוּי, אַמִּיה
מִטְרוּנִיתָא אַתָּת, וְאַפִּיקַת לֹון לְחִירוֹת, וּמַלְכָּא
אַשְׁגַּח לִיקָרָא דִילָהּ, וְיָהֵב לֹון בִּידְהָא. אֲשַׁפַּחַת לֹון
כְּיִפִּין וְצַחִיִּין, אַמְרַת, הָא אַפִּיקַת לֹון לְחִירוֹ, אִיִּיתִי לֹון
מִיכְלָא וּמִשְׁתֵּיָּא.

כִּן, הָא יוֹם הַכְּפוּרִים אַפִּיק לְכֻלָּא לְחִירוֹ, וְאַנְן כְּפִי
מְזוּנָא קְאִימְנָא, וְצַחִיִּין לְמִשְׁתֵּיָּא, הִיא אַעֲטַרַת
לְמַלְכָּא בְּעֶטְרוּי. בְּהַאי יוֹמָא יְדַעְנָא, דְּהָא מִיִּין נְבִיעִין
עָמָה שְׂרִיִּין, שְׂאִילְנָא לְמִשְׁתֵּיָּא, לְמֵאֵן דְּאַפִּיק לֹון
לְחִירוֹ. וְעַל דָּא קָרִינְן לִיָּה יוֹם רֵאשׁוֹן.

דָּא בְּסִפְרָא דְאַגְדָּתָא וְשִׁפִּיר הוּא. אַבְל בְּהַאי יוֹמָא,
לְאַבְרָהָם שִׁירוֹתָא דְכֻלָּא, אִי בְּעַנְנֵי יָקָר הוּא
שִׁירוֹתָא, אִי בְּמִיָּא הוּא שִׁירוֹתָא. דְּאַבְרָהָם שְׂאִרֵי
לְמַחְפְּרֵי בִירֵי דְמִיָּא.

פְּרִי עֵץ הָדָר, דָּא בִּירָא דִּיצְחָק, דִּיצְחָק אַהֲדָר לִיה
 לְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא וְקָרָא לִיה עֵץ הָדָר. פְּרִי דֵהֲאִי
 עֵץ הָדָר יְדִיעָא. כַּפּוֹת תְּמָרִים, דְּכִתִּיב, (תהלים צב) צְדִיק
 כַּתְּמַר יִפְרַח, וְלֹא אֲשַׁתְּכַח בֵּינַיִהוּ פִּירוּדָא. וְעַל דָּא לֹא
 כְּתִיב וְכַפּוֹת, אֲלֵא כַּפּוֹת. בְּגִין דְּלֹא סָלִיק דָּא בְּלֵא דָּא,
 וּבִהֲאִי אַתְּמַלְיָא הֲאִי בְּאֵר, מִבְּאֵר מִים עֲלָאִין נְבִיעִין,
 הֵהוּא אַתְּמַלְיָא בְּקוּדְמִיתָא, וּמִנִּיהּ אַתְּמַלְיָא בִּירָא, עַד
 דְּאִיהוּ נְבִיעוּ לְכֻלָּא.

וְעַנְף עֵץ עָבוֹת, דָּא עֲנַפָּא דְאֵילָנָא רַבְרָבָא, דְּאֵתְקִיף
 וְאֲשַׁתְּרָשָׁא בְּשָׂרְשׁוּי, אַתְּעֵבִיד אֵילָנָא עֲלָאָה עַל
 כְּלָא, דְּאֵחִיד בְּכָל סְטֵרִיה, עַנְף דְּאִיהוּ עֵץ עָבוֹת, עֵץ
 דְּאֵחִיד לְעָבוֹת, דֵּהֲא מִהֲאִי נָטַל יְסוּדָא דְעֵלְמָא,
 וְאַתְּמַלְיָא לְאַרְקָא בְּבִירָא, הֲאִי הוּא עֵלְמָא אַרְקָא
 דְּשִׁקְיוֹתָא.

וְעַרְבֵי נַחַל, תְּרֵי אֵינּוֹן, תְּרִין נַחֲלִין דְּמִיָּא אַתְּכְּנִישׁ
 בְּהוּ, לְאַרְקָא לְצְדִיק. דְּבַר אַחַר, וְעַרְבֵי נַחַל,
 אֵלִין אֵינּוֹן גְּבוּרָן, דְּאֵחִידוֹן בֵּיהּ בִּיצְחָק, דְּאֵתִיִן מְסֵטְרָא
 דֵּהֲהוּא נַחַל עֲלָאָה, וְלֹא מְסֵטְרָא דְאַבָּא. בְּגִין כֶּף, כְּלָא
 יָאִי, וְלֹא בְּסִימָא לְפִירִין, וְלֹא עֵבִיד פִּירִין. וְעַרְבֵי נַחַל,
 תְּרִין קְיִימִין, דְּגוּפָא קְיִימָא עֲלִיָּהוּ, אֲבַל וְעַרְבֵי נַחַל
 וְדֵאִי, כְּמָה דְאַתְמַר, וְאֵלִין אֵינּוֹן כְּלָהוּ לְאַרְקָא מִיָּא
 לְבִירָא.

השלמה מההשמטות (סימן ג"ן)

מֵאֵי פְּרִי עֵץ הַדֶּר אֵילָנָא דְּאַתְרוּגָּא וּמֵאֵי הַדֶּר הַיֵּינוּ
הַדֶּר עַל הַכֹּל וְהַיֵּינוּ הַדֶּר דְּשִׁיר הַשִּׁירִים דְּכֹתִיב
בֵּיה (שִׁיר הַשִּׁירִים ו') מִי זֹאת הַנְּשִׁקְפָה כְּמוֹ שְׁחַר. וְהַיֵּינוּ עַל
שֵׁם נִקְבָּה וְעַל שְׁמָה נִלְקָחָה נִקְבָּה מֵאָדָם שְׂאֵי אִפְשָׁר
לְהַתְקַיֵּים עוֹלָם הַתְּחַתּוֹן בְּלֹא נִקְבָּה. וּמֵאֵי טַעְמָא אִקְרִי
נִקְבָּה עַל שֵׁם שְׁנִקְבִיָּה רְחֻבִים וַיֵּשׁ לָהּ נִקְבִים יִתְרִים עַל
הָאִישׁ. וּמֵאֵי נִינְהוּ נִקְבִים שְׂדִים וְרַחֵם וּבֵית קִיבּוּל הוֹלֵד.
וּמֵאֵי נִינְהוּ שְׂאִמְרוּ שִׁיר הַשִּׁירִים שְׁהוּא הַדֶּר לְכֹל סִפְרֵי
הַקֹּדֶשׁ אֵין דְּאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן כָּל הַסְּפָרִים קֹדֶשׁ
וְשִׁיר הַשִּׁירִים קֹדֶשׁ קֹדְשִׁים, וּמֵאֵי נִינְהוּ קֹדֶשׁ קֹדְשִׁים.
אַלֵּא קֹדֶשׁ, שְׁהוּא קֹדֶשׁ לְקֹדְשִׁים. וּמֵאֵי הֵם קֹדְשִׁים אֵלוּ
שְׁכַנְגָד שֵׁשׁ קְצוּוֹת שְׁבֵאָדָם וְקֹדֶשׁ הוּי לְהוּ קֹדֶשׁ לְכֹלְהוּ.

וּמֵאֵי נִינְהוּ קֹדֶשׁ זֶה, אֲתָרוּגָּא שְׁהוּא הַדֶּר הַכֹּל. וְלָמָּה
נִקְרָא שְׁמוֹ הַדֶּר אֵל תְּקִרֵי הַדֶּר אֵלֵּא ה' דֶּר זֶה
אֲתָרוּגָּא שְׁהוּא נִפְרָד מֵאָגַד הַלּוּלָב וְאֵין מְצוּת לּוּלָב
קִיּוּמַת אֵלֵּא בּוּ, וְהוּא גַם כֵּן אֲגוּד עִם הַכֹּל. שְׁעַם כָּל
אֶחָד הוּא וְעַם כּוֹלֵן יַחַד הוּא.

וּמֵאֵי לּוּלָב כְּנָגַד חוּט הַשְּׂדֵרָה. וְעַנְף עֵץ עֲבוֹת שְׁעַנְפֵי
חוּפִין אֵת רוּבּוֹ וְאֵם אֵין עַנְפֵי חוּפִין אֵת רוּבּוֹ

אִינוּ כָּלוּם. מִפְּנֵי מָה, מִשָּׁל לְאָדָם שְׁבִזְרוּעוֹתָיו יִגַן עַל
 רֵאשׁוֹ הָרִי זְרוּעוֹתָיו שְׁנַיִם וְרֵאשׁוֹ שְׁלֹשָׁה וְהֵינּוּ עֲנָף
 לְשִׁמְאֵל עֲבוֹת לְיָמִין וְנִמְצָא עֵץ בְּאֲמֻצֵּעַ. וְלָמָּה נֶאֱמַר בּוֹ
 עֵץ שֶׁהוּא שׁוֹרֵשׁ הָאֵילָן.

וּמֵאֵי עֲרֵבֵי נַחַל שׁוֹקֵי הָאָדָם שֶׁהֵם שְׁתֵּי־מֵי נִינְהוּ
 לְיִשְׁנָא דְעֲרֵבֵי נַחַל, מִשׁוּם דְּגִדּוּל שְׁבָהֵם הָיִי
 לְמַעְרָב וּמִשָּׁם יוֹנֵק כַּחוֹ. וְשָׁל צָפוֹן הוּא קָטָן מִמֶּנּוּ מֵהַלָּךְ
 חֲמִשׁ מֵאוֹת שָׁנָה וְהוּא בְּרוּחַ צְפוֹנִית מְעַרְבִית וְבוֹ פּוֹעֵל
 וְנִקְרָא עַל שְׁמוֹ וְהֵם שְׁנֵיהֶם עֲצִים. דָּבָר אַחֵר עֲרֵבֵי
 שְׁפַעֲמִים מְעַרְבִין פְּעוּלְתָן זֶה עִם זֶה מֵאֵי עֲרֵבֵי נַחַל, נַחַל
 הָיִי עַל שֵׁם הַמָּקוֹם שֶׁהֵם קְבוּעִים בּוֹ שֶׁשְׁמוֹ נַחַל פְּדֻכְתִּיב
 (קִהְלַת א')

מֵאֵי נִינְהוּ יָם, הָיִי אוֹמֵר זֶה אֶתְרוּג. וּמִנָּא לָן דְּכָל מִדְּהָ
 וּמִדְּהָ מֵאֵלוֹ הַשְּׁבַעָה אֵיקְרֵי נַחַל שְׁנֵאֱמַר (במדבר כ"א)
 וּמִתְנַה נַחֲלֵי־אֵל אֵל תִּקְרֵי נַחֲלֵי־אֵל אֵלָּא נַחֲלֵי־אֵל. וְעוֹד
 שָׁם, מָה לֵב, הִדְר פְּרֵי הַגּוֹף, אֵף יִשְׂרָאֵל פְּרֵי עֵץ הַדֶּר.
 מָה אֵילָן תְּמָר, עֲנַפְיוֹ סְבִיבּוֹ וְלוֹלְבוֹ בְּאֲמֻצֵּעַ, אֵף
 יִשְׂרָאֵל נָטְלוֹ גּוֹף הָאֵילָן הַזֶּה שֶׁהוּא לְבוֹ וּפְנִגְדַּת הַגּוֹף חוּט
 הַשְּׁדָרָה בְּאָדָם שֶׁהוּא עֵיקַר הַגּוֹף. וּמָה לּוֹלֵב זֶה כְּתִיב לוֹ
 לֵב אֵף לֵב מְסוּר לוֹ. וּמָה לֵב זֶה שְׁלֹשִׁים וּשְׁתֵּים נְתִיבוֹת
 חֲכָמָה בּוֹ, אֵף בְּכָל נְתִיב מֵהֵן צוּרָה שׁוֹמֶרֶת שְׁנֵאֱמַר
 לְשׁוֹמֵר אֵת דֶּרֶךְ עֵץ הַחַיִּים: (עַד כֵּאֵן מֵהַהֲשַׁמְטוֹת) (בְּרֵאשִׁית ג')

דְּבַר אַחַר, וּלְקַחְתֶּם לָכֶם בַּיּוֹם הַרְאִשׁוֹן פְּרִי עֵץ הָדָר,
 דָּא אֲבָרְהֶם. כִּפְתַּת תְּמָרִים, דָּא יִצְחָק. וְעֵנֶף עֵץ
 עֲבוֹת, דָּא יַעֲקֹב. וְעַרְבֵי נַחַל, אֵלֶיךָ אֵינֹן תֵּרִין דִּרְגִין
 דְּאִמְרוּן.

וּמֵאֵן דִּמְתַּנֵּי הָאִי, בְּגִין דִּיעֵץ עֲבוֹת דָּא יַעֲקֹב, דְּאִחִיד
 לְכֻלְהוּ חִלְקִין, וְדָאִי דָּא יַעֲקֹב. אֲבָל הָא
 אוֹקִימְנָא, פְּרִי עֵץ הָדָר דָּא בִּירָא דִּיִּצְחָק, דָּא גְבוּרָה
 תַּתָּא. כִּפְתַּת תְּמָרִים. כִּפְתַּת חֶסֶר, קְשׁוּרָא דְאִתְקַשְׁר
 בְּבִירָא, כְּמָא דְאֵת אִמֵּר, (דְּנִיאל ג) כְּפִיתוּ בְּסַרְבִּילֵיהוֹן, בְּגִין
 דְּאֵלֶיךָ לֹא סִלְקִין דָּא בְּלֹא דָּא. וְעֵנֶף עֵץ עֲבוֹת, עֲנַפָּא
 הוּא עֲלָאָה, דְּאִתְעֵבִיד עֵץ עֲבוֹת, וְאִחִיד לְכֻל סְטָרָא,
 כְּמָה דְּאִתְמַר. עַרְבֵי נַחַל דָּא יִצְחָק, בְּכֻל סְטָרֵי, דְּאִחִידוּן
 בְּסְטָרָא דְנַחֲלָא, וְלֹא בְּסְטָרָא דְאֲבָא. דִּתְנִינֹן, אִף עַל גַּב
 דְּבַהֲאֵי נַחַל דִּינָא לֹא אֲשַׁתְּכַח בֵּיהּ, דִּינִין מִתְעַרְיִן מִנֵּיהּ.
 וְרַב הַמְנוּנָא סְבָא פְּרִישׁ, וְעַרְבֵי נַחַל, אֵינֹן תֵּרִין קְיִימִין
 דְּקִאִמְרוּן, דִּמְיִיא נְפֻקֵי מִנֵּיהּ, וְשִׁפִּיר. אֲבָל תָּא
 חֲזִי, הָא חֲזִינֵן דִּתְרִין דִּרְגִין אֵלֶיךָ דְּקִימִי עַל דִּרְגָא
 דְּצִדִּיק, אֵיבָא וְכִנְיִשׁוּ רַבְרָבָא (ס"א דְּבִרְכָאן) נְפֻקֵי מִנֵּיהּ,
 וְעַרְבֵי נַחַל לֹא נְפֻקֵי מִנֵּיהּ, אֵיבָא, וְלֹא טַעֲמָא, וְלֹא
 רִיחָא. וְהָא אוֹקִימְנָא וְכֻלָּא שִׁפִּיר.

וְעַל דָּא אֲתָרוּג (דף רכא ע"א) בְּשִׁמְאָלָא, לְקַבִּיל לְבָא. לוּלֵב

בַּיּוֹם הַהוּא, כָּפַת בְּכָל־אֶרֶץ, וְקָטִיר בְּכָל־אֶרֶץ. וְהָאֵל אֲדֹנָי יְהוֹה
 הוּא בְּכָל סְטֵרִין, וְקָטִיר בְּכָל־אֶרֶץ, וְדָא הוּא קְשׁוּרָא
 דְּמַהֲיִמְנוּתָא.

וּבְסֵפֶר אֲדֹנָי יְהוֹה שִׁפְרָא קָאֲמַר, דְּכָל אֱלֹהִין אֵינְוּן
 אוֹשְׁפִיזִין, דְּזַמְיִנִין עִמָּא קְדִישָׁא בְּהַאי יוֹמָא,
 דְּבַעֲיִין לְאַשְׁכַּח לְהוּ, כִּיּוֹן דְּזַמְיִן לִוְן. וּבְהוּ בְּעֵי בַר נֶשׁ
 לְמַלְכָּא בְּעוֹתִיָּה. זָכָאִין אֵינְוּן יִשְׂרָאֵל דְּיִדְעִין אֲרַחוּי
 דְּמַלְכָּא קְדִישָׁא, וַיִּדְעִין אֲרַחוּי דְּאוֹרֵייתָא, לְמַתָּהּ בְּאוֹרַח
 קְשׁוּט, לְמִזְכֵּי בְּהוּ בְּעִלְמָא דִּין וּבְעִלְמָא דְּאֲתֵי.

בְּיוֹמָא דָּא נִפְקֵי יִשְׂרָאֵל, בְּסִימָנִין רְשִׁימִין מִגּוּ מַלְכָּא,
 בְּגִין דְּאֵינְוּן נִצְחִין דִּינָא. וּמֵאִי סִימָנִין אֵינְוּן,
 סִימָנֵי מְהֵימְנוּתָא, חוֹתְמָא דְּמַלְכָּא עֲלָאָה. לְתַרֵּי בְּנֵי
 נֶשָׁא, דְּעָאֵלוּ קָדָם מַלְכָּא לְדִינָא, וְלֹא יִדְעֵי עֲלְמָא מֵאֵן
 מְנַיְיָהוּ נִצַּח. נִפְקַח חַד לְגִיּוֹן מִבְּנֵי מַלְכָּא, שְׁאִילוּ לוֹ. אֲמַר
 לוֹן, מֵאֵן דִּיפּוּק וּבִידוּי סִימָנִין דְּמַלְכָּא, הוּא נִצַּח.

כֵּן, כּוּלֵי עֲלְמָא עָאֲלִין לְדִינָא, קָדָם מַלְכָּא עֲלָאָה,
 וְדָאִין לוֹן מִיוֹמָא דְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה וַיּוֹם הַכַּפּוּרִים, עַד
 חֲמִשׁ סְרֵי יוֹמִין לִירְחָא. וּבִין כֵּן אֲשַׁתְּכַחוּ יִשְׂרָאֵל זָכָאִין
 כְּלָהוּ בְּתִיּוּבְתָא. טְרַחֲחִין בְּסִפְּהָ וּלְוֹלָב וְאַתְרוּג, וְלֹא יִדְעֵי
 מֵאֵן נִצַּח דִּינָא. מַלְאַכֵי עֲלָאֵי שְׁאֵלוּ מֵאֵן נִצַּח דִּינָא.
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲמַר לְהוּ, אֵינְוּן דְּמִפְּקֵי בִידֵייהוּ
 סִימָנִין דִּילֵי, אֵינְוּן נִצְחִין דִּינָא.

בְּהַאי יוֹמָא, נִפְקֵי יִשְׂרָאֵל בְּרִשְׁמוֹ דְּמַלְכָּא,
 בְּתוֹשְׁבַחְתָּא דְּהֵלִילָא. עָאֲלִין בַּסְּפָה, אֶתְרוּג
 בְּשִׁמְאָלָא, לוֹלֵב בִּימֵינָא. חֲמָאן כְּלָהוּ, דִּישְׂרָאֵל רִשְׁמִין
 בְּרִשְׁמִין דְּמַלְכָּא קִדְיִשָּׂא. פִּתְחֵי וְאִמְרִי, (תהלים קמד) אֲשֶׁרִי
 הָעַם שָׁפְכָה לֹו אֲשֶׁרִי הָעַם שָׁה' אֱלֹהִיו.

עַד כָּאן חֲדוּתָא דְּכֻלָּא, חֲדוּתָא דְּאוּשְׁפִיזִין, וְאִפִּילוּ
 אוּמוֹת הָעוֹלָם חֲדָאן בְּחֲדוּתָא, וּמִתְבָּרְכִין מִנְהָ. וְעַל
 דָּא (מְקַרְיָבִין) קַרְבָּנִין בְּכָל יוֹמָא עֲלִייהוּ, לְאַטְלָא עֲלִייהוּ
 שְׁלָם, וְיִתְבָּרְכוּן מִינָן. מִכָּאן וְלַהֲלָאָה, יוֹמָא חַד, דְּמַלְכָּא
 עֲלָאָה, דְּחֲדִי בְּהוּ בִּישְׂרָאֵל. דְּכְתִיב, (במדבר כט) בַּיּוֹם
 הַשְּׁמִינִי עֲצַרְתָּ תַּהִיָּה לָכֶם. דְּהָא יוֹמָא דָּא מִן מַלְכָּא
 בְּלַחֲדוּי, חֲדוּתָא דִּילִיָּה בִּישְׂרָאֵל. לְמַלְכָּא דְּזִמִּין
 אוּשְׁפִיזִין וְכו'.

רַבִּי שְׁמַעוֹן פִּתַּח וְאָמַר, (שיר השירים ב) אֲנִי חֲבַצְלַת הַשָּׂרוֹן
 שׁוֹשַׁנַּת הָעֲמָקִים, כְּמָה חֲבִיבָה כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל קִמִּי
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְשַׁבַּח לָהּ, וְהִיא
 מְשַׁבַּחַת לִיָּה תְּדִיר, וְכִמָּה מְשַׁבַּחִין וּמְזַמְרִין אֲזַמִּינַת לִיָּה
 תְּדִיר לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. זַכָּאָה חוּלְקָהוֹן דִּישְׂרָאֵל,
 דְּאֲחִידִין בֵּיהּ בְּעַדְבָּא דְּחוּלְקָא קִדְיִשָּׂא. כְּמָה דְּכְתִיב, (דברים
 לב) כִּי חִלַּק ה' עִמּוֹ וְגו'. אֲנִי חֲבַצְלַת הַשָּׂרוֹן, דָּא כְּנֶסֶת
 יִשְׂרָאֵל, דְּקִימָא בְּשִׁפִּירוֹ דְּנוּי בְּגִנְתָּא דְּעַדָּן. הַשָּׂרוֹן,
 דְּהִיא שָׂרָה וּמְשַׁבַּחַת לְמַלְכָּא עֲלָאָה.

דְּבַר אַחַר אֲנִי חֲבַצְלַת הַשָּׁרוֹן, דְּבַעֲיָא לְאַשְׁקָאָה מִשְׁקִיו
 דְּנַחְלָא עֲמִיקָא, מְבוּעָא דְנַחְלִין. כְּמָא דְאַתְ דָּאֵת אָמַר,
 (ישעיה לז) וְהָיָה הַשָּׂרֵב לְאַגָּם. (נ"א ישעיה לג) וְהָיָה הַשָּׁרוֹן
 (כְּעַרְבָּה) שׁוֹשְׁנַת הָעֲמָקִים, דְּקִימָא בְּעֲמִיקָתָא דְכֻלָּא.
 מֵאֵן אֵינּוֹן עֲמָקִים. כְּמָא דְאַתְ דָּאֵת אָמַר, (תהלים קל) מִמַּעַמְקִים
 קָרָאתִיךָ ה'. חֲבַצְלַת הַשָּׁרוֹן. חֲבַצְלַת, מֵהָהוּא אַתְרָא,
 דְּשִׁקְיוֹ דְנַחְלִין נִפְקִין וְלֹא פִסְקִין לְעֵלְמִין. שׁוֹשְׁנַת
 הָעֲמָקִים, שׁוֹשְׁנָה מֵהָהוּא אַתְרָא דְאַקְרִי עֲמִיקָא דְכֻלָּא,
 סְתִים מְכָל סְטָרִין.

תָּא חֲזִי, בְּקַדְמִיתָא יְרוּקָא כְּחֲבַצְלַת, דְּטֵרְפִין דִּילָהּ
 יְרוּקִין. לְבַתֵּר שׁוֹשְׁנַת, סוּמְקָא בְּגוּוּנִין חוּוּרִין.
 שׁוֹשְׁנָה בְּשִׁית טֵרְפִין, שׁוֹשְׁנַת, דְּאַשְׁתַּנִּיאַת מְגוּוּנָא
 לְגוּוּנָא, וְשַׁנִּיאַת גּוּוּנָהָא.

שׁוֹשְׁנַת, בְּקַדְמִיתָא חֲבַצְלַת, בְּעַדְנָא דְבַעֲיָא לְאַזְדוּוּגָא
 בֵּיהּ בְּמִלְכָא, אַקְרִי חֲבַצְלַת. בַּתֵּר דְּאַתְ דְּבִקַּת
 בֵּיהּ בְּמִלְכָא בְּאֵינּוֹן נְשִׁיקִין, אַקְרִי שׁוֹשְׁנַת. בְּגִין דְּכְתִיב,
 (שיר השירים ה) שְׁפֹתוֹתַי שׁוֹשְׁנִים. שׁוֹשְׁנַת הָעֲמָקִים דְּהִיא
 מְשַׁנִּיאָא גּוּוּנָהָא, זְמַנִּין לְטַב, וְזְמַנִּין לְבִישׁ, זְמַנִּין
 לְרַחֲמִי, זְמַנָּא לְדִינָא.

וְתֵרָא הָאֵשָׁה פִּי טוֹב הָעֵץ לְמֵאֲכָל וְכִי תֵאֻוָּה הוּא
 לְעֵינַיִם. תָּא חֲזִי, דְּהָא בְּנֵי נְשָׂא לָא מְסַתְּפְלִין,

וְלֹא יִדְעִין, וְלֹא מִשְׁגִּיחִין. בְּשַׁעֲתָא דְבָרָא קוּדְשָׁא בְּרִיף
 הוּא לְאָדָם, וְאוֹקִיר לִיה בִּיקִירוּ עֲלָאָה, בְּעָא מְנִיה
 לְאֵתְדִבְקָא בִּיה בְּגִין דִּישְׁתַּכַּח יְחִידָאִי, וּבְלָבָא יְחִידָאִי,
 וּבְאַתֵּר דְּדִבְקוּתָא יְחִידָאִי, דְּלֹא ^(דף רכא ע"ב) אֲשַׁתְּנִי, וְלֹא
 מִתְהַפֵּךְ לְעֲלָמִין. בְּהֵוּא קְשׁוּרָא יְחִידָא, דְּכֹלָא בִּיה
 אֲתַקְשֵׁר. הֵדָא הוּא דְכְּתִיב, ^(בראשית ב) וַעֲן הַחַיִּים בְּתוֹךְ
 הַגֵּן.

לְבַתֵּר סָטוּ מְאַרְחָא דְמֵהִימְנוּתָא, וְשִׁבְקוּ אֵילָנָא
 יְחִידָאִי, עֲלָאָה מְכָל אֵילָנִין. וְאַתּוּ לְאֵתְדִבְקָא
 בְּאַתֵּר דְּמִשְׁתַּנִּי, וּמִתְהַפֵּךְ מִגּוּוֹנָא לְגּוּוֹנָא וּמִטַּב לְבִישׁ
 וּמִבִּישׁ לְטַב. וּנְחַתִּי מֵעֵילָא לְתַתָּא, וְאַתְדִבְקוּ לְתַתָּא
 בְּשִׁנּוּיִין סְגִיאִין. וְשִׁבְקוּ אֵילָנָא יְחִידָאָה, עֲלָאָה מְכָל
 אֵילָנִין. הֵדָא הוּא דְכְּתִיב, ^(קהלת ז) אֲשֶׁר עָשָׂה הָאֱלֹהִים אֶת
 הָאָדָם יֶשֶׁר וְגו'.

וְדָאִי פְדִין אֲתַהַפֵּךְ לְבִיּוּהוּ, בְּהֵוּא סְטָרָא מִמֶּשׁ, זְמַנִּין
 לְטַב, זְמַנִּין לְבִישׁ, זְמַנִּין לְרַחֲמִי, זְמַנִּין לְדִינָא.
 בְּהֵאִי מְלָה דְאֵתְדִבְקוּ בָּהּ וְדָאִי, ^(קהלת ז) בְּקִשׁוּ חֲשִׁבוֹנוֹת
 רַבִּים, וְאַתְדִבְקוּ בָּהּ.

אֲמַר לִיה קוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא, אָדָם, שְׁבַקְתָּ חַיִּי
 וְאַתְדִבְקְתָּ בְּמוֹתָא. חַיִּי, דְכְּתִיב וַעֲן הַחַיִּים בְּתוֹךְ
 הַגֵּן, דְאֶקְרִי חַיִּים. דְּמָאן דְאֶחִיד בִּיה, לָא טְעִים מוֹתָא

לְעֵלְמִין. אֶת־דְּבַקְתָּ בְּאֵילָנָא אַחְרָא, הָא וַדַּאי מוֹתָא הוּא
 לְקַבְלָךְ. הָדָא הוּא דְכְתִיב, (משלי ה) רְגֵלְיָהּ יוֹרְדוֹת מוֹת,
 וְכְתִיב, (קהלת ז) וּמוֹצָא אֲנִי מֵר מִמוֹת אֶת הָאִשָּׁה. וַדַּאי
 בְּאַתֵּר דְּמוֹתָא אֶת־דְּבַק, וְשִׁבַּק אֶת־ר דְּחִי. בְּגִין כִּף אֶת־גִּזְר
 עֲלִיהּ וְעַל כָּל עֲלֵמָא מוֹתָא.

אִי הוּא חָטָא, כָּל עֲלֵמָא מַה חָטוּ. אִי תִימָא, דְּכָל עֲלֵמָא
 אֲכִילֵי מְאִילָנָא דָא, וְאַתְרָמִי לְכֻלָּא. לָא הֲכִי. אֶלָּא
 בְּשַׁעְתָּא דְאָדָם קָאִים עַל רְגְלוֹי, חָמִי לִיהּ בְּרִיין פְּלָהוּ,
 וְדַחִילוּ מִקָּמִיהּ, וְהוּוּ נָטְלִין אֲבַתְרִיהּ, כְּעַבְדִּין בְּתַר
 מַלְכָא. וְהוּא אָמַר לוֹן, אֲנָא וְאַתּוֹן, (תהלים צח) בְּאו
 נִשְׁתַּחֲוֶה וְנִכְרַעָה וְגו'. וְאֶזְלוּ פְּלָהוּ אֲבַתְרִיהּ. פִּיּוֹן דְּחִזּוּ
 דְאָדָם סְגִיד לְהֵאִי אֶתֵר, וְאַתְדְּבַק בֵּיהּ, כְּלָהוּ אֶת־מִשְׁכּוּ
 אֲבַתְרִיהּ וְגָרִים מוֹתָא לְכָל עֲלֵמָא.

וְכִדִּין אֲשַׁתְּנִי אָדָם לְכַמָּה גְּוֹוִנִין, זְמַנִּין דִּינָא, זְמַנִּין
 רַחֲמֵי זְמַנִּין מוֹתָא, זְמַנִּין חִי. וְלֹא קָאִים בְּקִיּוּמָא
 תְּדִיר בְּחַד מְנִייהוּ, בְּגִין דִּהֵהוּא אֶתֵר גָּרִים לִיהּ. וְעַל דָּא
 אֶקְרִי, חֶרֶב הַמֶּתֶהֱפֶכֶת, הַמֶּתֶהֱפֶכֶת מִסְטָרָא דָא לְסְטָרָא
 דָּא, מִטְב לְבִישׁ, מִרַחֲמֵי לְדִינָא, מִשְׁלָם לְקָרְבָא,
 מִתְהַפֶּכֶת הִיא בְּכֻלָּא. טַב וְרַע דְכְתִיב, (בראשית ב) וְעַץ
 הַדַּעַת טוֹב וְרַע.

וּמַלְכָּא עֲלָאָה, לְרַחֲמָא עַל עוֹבְדוּי, אוֹכַח לִיהּ, וְאָמַר

לִיָּהּ, וַיִּמְעַץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ וְגו', וְהוּא
 לֹא קָבִיל מִנִּיהָ, וְאֶת־מִשְׁךְ בְּתֵר אֶת־תִּיהָ, וְאֶת־תְּרִף
 לְעַלְמִין. דְּהָא אֶתְתָּא לְאַתְרָא (ס"א לְאַתְרָא דְא) סִלְקָא וְלֹא
 יִתִּיר, וְאֶתְתָּא גָרִים מוֹתָא לְכֻלָּא.

תָּא חֲזִי, לְעַלְמָא דְאֵתִי כְּתִיב, (ישעיה סד) כִּי כִימִי הָעֵץ יִמִּי
 עָמִי, כִּימִי הָעֵץ, הֵהוּא דְאֶשְׁתְּמוֹדְעָא, בֵּיה זְמָנָא,
 כְּתִיב, (ישעיה כד) בִּלְע הַמּוֹת לְנֹצַח וּמַחָה ה' אֱלֹהִים דְּמַעָּה
 מֵעַל כָּל פְּנִים וְחִרְפַת עֲמוֹ יִסִּיר מֵעַל כָּל הָאָרֶץ וְגו' (עד

באן נדפס בוֹיִקְרָא):

וַיִּקְרְבוּ יִמֵּי יִשְׂרָאֵל לְמוֹת. תָּאנָא, אָמַר רַבִּי חֵיָּיא,
 כְּתִיב וַיְחִי יַעֲקֹב בְּאָרֶץ מִצְרַיִם שְׁבַע עֶשְׂרֵה
 שָׁנָה, הָתָם בְּקִיּוּמִיהָ יַעֲקֹב, וְהָכָא בְּמִיתְתִּיהָ יִשְׂרָאֵל.
 דְּכְתִיב, וַיִּקְרְבוּ יִמֵּי יִשְׂרָאֵל לְמוֹת. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, הָכִי
 הוּא וְדָא, דְּהָא לֹא כְּתִיב וַיִּקְרַב יוֹם יִשְׂרָאֵל לְמוֹת, אֱלָא
 יִמֵּי, וְכִי בְּכַמָּה יוֹמֵי מִית בְּר נֶשׁ, וְהָא בְּשַׁעְתָּא חֲדָא,
 בְּרַגְעָא חֲדָא, מִית וְנִפְיֵק מֵעַלְמָא.

אֱלָא הָכִי תָּאנָא, כִּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעֵי לְאַתְבָּא
 רוּחִיהָ לִיָּהּ, כָּל אֵינּוֹן יוֹמִין דְּקָאִים בְּר נֶשׁ בְּהָאֵי
 עַלְמָא, אֶתְפַּקְדֵּן קַמִּיהָ, וְעָאֲלִין בְּחוּשְׁבְּנָא. וְכִד אֶתְקַרְיָבוּ
 קַמִּיהָ לְמִיעַל בְּחוּשְׁבְּנָא, מִית בְּר נֶשׁ. וְאֶתִיב קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא רוּחִיהָ לִיָּהּ, הֵהוּא הֶבֶל דְּאֶפִּיק וְנִפְח בֵּיה,
 אוֹתְבִיהָ לְגַבִּיהָ.

זָכָאָה חוּלְקִיָּה דְתַהוּא בְר נֶשׁ, דְּיוֹמוּי אַתְקָרִיבוּ גַבֵּי
 מְלָכָא בְלָא כְסוּפָא, וְלֹא דְחֵי יוֹמָא מְנַיְיָהוּ לְבַר,
 דְּיִשְׁכַּח בְּתַהוּא יוֹמָא, דְּאִתְעַבִּיד בֵּיה חוּבָא. בְּגִין כֶּךָ,
 כְּתִיב בְּצַדִּיקָא, קָרִיבָה. (וְהִיךְ יְקָרְבוֹן) מְשׁוּם דְּקָרִיבוּ יוֹמוּי
 קָמִי מְלָכָא, בְלָא כְסוּפָא.

וְוִי לְרִשְׁיַעְיָא, דְּלֹא כְּתִיב בְּהוּ קָרִיבָה, וְהִיךְ יְקָרְבוֹן יוֹמֵי
 קָמִי מְלָכָא, דְּהָא כָּל יוֹמוּי בְּחוּבֵי עֲלָמָא אֲשַׁתְּכַחוּ.
 וּבְגִינֵי כֶּךָ לֹא יְקָרְבוֹן קָמִי מְלָכָא, וְלֹא יִתְמַנּוֹן קָמִיָּה,
 וְלֹא יִדְכְּרוּ לְעֵילָא, אֲלָא אִינוּן שְׂצִיאָן מְגוּוֹיְיָהוּ. עַלִּיָּהוּ
 כְּתִיב, (מְשַׁלִּי ד) דְּרֹךְ רְשָׁעִים כְּאִפְלָה לֹא יִדְעוּ בַּמָּה יִכְשְׁלוּ.

(דף רכב ע"א)

וְהַכָּא וַיְקָרְבוּ יָמֵי יִשְׂרָאֵל וְדֹאֵי, בְלָא כְסוּפָא,
 בְּשְׁלִימוּתָא, בְּחִדּוּתָא שְׁלִים. וּבְגִינֵי כֶּךָ, יָמֵי
 יִשְׂרָאֵל, דְּהוּהוּ שְׁלִים יִתִּיר יִשְׂרָאֵל מִיַּעֲקֹב. וְאֵי תִימָא,
 וְהָא כְּתִיב, (בְּרֵאשִׁית כו) וַיַּעֲקֹב אִישׁ תָּם, שְׁלִים. שְׁלִים הוּהוּ,
 וְלֹא שְׁלִים בְּדַרְגָּא עֲלָאָה כִּישְׂרָאֵל.

תַּנְיָא, אָמַר רַבִּי יוֹסִי, בְּשַׁעְתָּא דְּיוֹמוּי דְּבַר נֶשׁ
 אַתְפְּקִידָן קָמִי מְלָכָא, אִית זָכָאָה דְּאִתְפְּקִידָן
 יוֹמוּי וּרְחִיקִין מְקָמֵי מְלָכָא. וְאִית זָכָאָה, דְּכַד מִתְפְּקִידָן
 יוֹמוּי, קָרִיבִין וְסְמִיכִין לְמְלָכָא, וְלֹא מִתְרַחֲקִין. בְּלָא
 כְסוּפָא עֲאֲלִין, וְקָרִיבִין לְמְלָכָא. זָכָאָה חוּלְקִהוֹן. הַדָּא
 הוּא דְכְּתִיב, וַיְקָרְבוּ יָמֵי יִשְׂרָאֵל לְמוֹת.

וַיִּקְרָא לְבָנוֹ לְיוֹסֵף, אָמַר רַבִּי יִצְחָק, וְכִי שָׂאָר שְׁבֻטֵינוּ
 לָאוּ בְנוֵי אֵינוֹן. אֵלָּא אָמַר רַבִּי אַבָּא, יוֹסֵף בְּנוֹ
 הוּוֹה יִתִּיר מִכְּלָהוּ. דִּתְנִינוּן, בְּשַׁעְתָּא דְּאַנְתְּתִיּהּ דְּפוֹטִיפֶר
 דְּחֻקְתָּ לִּיהּ לְיוֹסֵף, מַה כְּתִיב, (בראשית ט) וַיָּבֵא הַבַּיִתָּה
 לַעֲשׂוֹת מִלְּאכְתּוֹ וַאֲיִן אִישׁ מֵאַנְשֵׁי הַבַּיִת. הַאי קָרָא הַכִּי
 מִבְּעֵי לִיהּ, וַאֲיִן אִישׁ בַּבַּיִת. מַהוּ מֵאַנְשֵׁי הַבַּיִת. אֵלָּא
 לְאַכְלָלָא דִּיוֹקְנָא דִּיעֵקֵב, דִּהוּוֹה תַּמָּן וְאַשְׁתַּכַּח תַּמָּן.
 וּבְגִינֵי כֶּף מֵאַנְשֵׁי הַבַּיִת, אֲבָל אִישׁ אַחֲרָא הוּוֹה תַּמָּן. כִּיּוֹן
 דְּסָלִיק יוֹסֵף עֵינֵינוּ, וְחָמָא דִּיוֹקְנָא דְּאַבּוּי, יְתִיב בְּקִיּוּמִיּהּ,
 וְתַב לְאַחֲרָא.

תָּא חֲזִי, מַה כְּתִיב, (בראשית ט) וַיִּמָּאן וַיֹּאמֶר אֵל אֶשֶׁת
 אֲדָנָיו. אָמַר לִיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּוֹה, אַתְּ אֲמַרְתְּ
 וַיִּמָּאן, וַיֹּאמֶר. חֲפִידָא, וַיִּמָּאן וַיֹּאמֶר אַחֲרָא, יִיתִי לְבָרְכָא
 לְבָנְךָ, וַיִּתְּבָרְכוּן בֵּיהּ. הֲדָא הוּוֹה דְּכְתִיב, וַיִּמָּאן אֲבִיו
 וַיֹּאמֶר יִדְעָתִי בְּנֵי יִדְעָתִי.

כִּיּוֹן דְּאָמַר יִדְעָתִי בְּנֵי, אֲמַאי אָמַר, יִדְעָתִי אַחֲרָא. אֵלָּא
 אָמַר, יִדְעָתִי בְּנֵי, בְּזִמְנָא דְּקִיּוּמָת בְּגוּפְךָ דְּאַתְּ
 בְּרִי, כַּד חָמִית דִּיוֹקְנָא דִּילִי, וְתַבַּת בְּקִיּוּמָךְ. וּבְגִינֵי כֶּף
 כְּתִיב, יִדְעָתִי בְּנֵי, יִדְעָתִי. עַל מַה דְּאֲמַרְתְּ דְּדָא הוּוֹה
 בּוֹכְרָא, גַּם הוּוֹה יְהִיָּה לְעָם וְגַם הוּוֹה יְגַדֵּל, וְהָכָא בְּגִין כֶּף
 כְּתִיב, וַיִּקְרָא לְבָנוֹ לְיוֹסֵף, לְבָנוֹ לְיוֹסֵף מִמָּשׁ.

דְּבַר אַחַר, וַיִּקְרָא לְבָנוֹ לְיוֹסֵף, דְּבַדְיוֹקָנָא חַד הָוּוּ
 מִתְחַזְּיִין. דְּכָל מֵאן דְּחָמֵי לְיוֹסֵף, הָוּה אֲסֵהִיד
 דְּבָרִיהּ דְּיַעֲקֹב הָוּה. רַבִּי יוֹסֵי אָמַר, פֶּלֶא הָכִי הוּא. וְעוֹד
 דְּיוֹסֵף זָן לִיהּ וְלְבָנוֹי בְּסַבּוּתִיהּ, וּבְגִינֵי כֶּךָ בְּנוֹ מִמֶּשׁ,
 יִתִּיר מִכְּלָהּוּ. וַיִּקְרָא לְבָנוֹ לְיוֹסֵף, אֲמַאי לְיוֹסֵף וְלֹא
 לְאַחֵרָא. מְשׁוּם דְּרִשׁוּתָא הָוּה בִּידֵיהּ לְסַלְקִיהּ מִתַּמָּן.

רַבִּי יוֹסֵי אָמַר, כִּיּוֹן דְּיַעֲקֹב הָוּה יַדַּע דְּבָנוֹי יִשְׁתַּעְבְּדוּן
 בְּגָלוּתָא תַּמָּן בְּמִצְרַיִם, אֲמַאי לֹא אֶתְקַבֵּר תַּמָּן בְּגִין
 דְּיִגִּין זְכוּתִיהּ עַל בְּנוֹי. אֲמַאי בְּעָא לְאַסְתְּלָקָא מִתַּמָּן.
 וְהָא כְּתִיב, (תהלים קג) פָּרַחַם אָב עַל בָּנִים, אֵן הוּא
 רַחֲמָנוּתָא.

אַלֵּא הָכִי תֵּאָנָא, בְּשַׁעְתָּא דְּהָוּה נַחִית יַעֲקֹב לְמִצְרַיִם,
 הָוּה דְּחִיל. הָוּה אָמַר, דִּילְמָא חַס וְשָׁלוֹם יִשְׁתַּצוּן
 בְּנֵי בִינֵי עַמְּמִיא, וְדִילְמָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יִסְלַק
 שְׂכִינְתֵיהּ מִינֵי פְּקַדְמִיתָא. מַה כְּתִיב, (בראשית לד) וַיֵּרָא
 אֱלֹהִים אֶל יַעֲקֹב וַגּו'. (בראשית מז) (וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים לְיִשְׂרָאֵל) אֵל תִּירָא
 מִרְדָּה מִצְרַיִמָּה כִּי לְגוֹי גָּדוֹל אֲשִׁימְךָ שָׁם. וּמַה דְּאִמְרַת
 דִּילְמָא אֲסַלַק שְׂכִינְתִי מִבִּינְךָ, אֲנֹכִי אֲרַד עִמָּךְ מִצְרַיִמָּה.
 אָמַר עוֹד, דְּחִילָנָא דִּילְמָא אֶתְקַבֵּר תַּמָּן, וְלֹא אֲזַכֵּה עִם
 אֲבֹהַתִּי. אָמַר לִיהּ וְאֲנֹכִי אֶעְלֶךָ גַּם עָלָה. אֶעְלֶךָ,
 מִמִּצְרַיִם. גַּם עָלָה, לְאַתְקַבְּרָא בְּקַבְּרָא דְּאֲבֹהַתְךָ.

בְּגִינֵי כֶּף, בְּעַא לְסִלְקָא גְרַמִּיה מִמְצָרִים. חַד, דְּלֹא
 יַעֲבֹדוּן מִנִּיה דְּחֵלָא, דְּהָא חֲמָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא זְמִין לְאַתְפָּרְעָא מִדְּחֵלִיהוּן. וְחַד, דְּחֲמָא דְשְׁכִינְתָּא
 יְשׁוּי מְדוּרִיה בֵּין בְּנוֹי בְּגָלוּתָא. וְחַד, בְּגִין דִּיהָא גּוֹפִיָּה
 דְּיִיר בֵּין גּוֹפִיָּיהוּ דְאַבְהָתוּי לְאַתְפָּלְלָא בֵּינֵיהוּ, וְלֹא
 יתְמַנֵּי עִם חֵיבֵיָא דְמִצְרָאֵי.

וְתַנִּינָן, גּוֹפָא דִיעֶקֶב, אֶתְמַשִּׁיךְ מִשׁוֹפְרוֹי דְהָאָדָם
 הָרָאשׁוֹן, וְהוּה דִיּוֹקְנִיה דִיעֶקֶב, דִּיּוֹקְנָא עֲלָאָה
 קְדִישָׁא. דִּיּוֹקְנָא דְכוּרְסִיא קְדִישָׁא, וְלֹא בְעַא לְאַתְקַבְּרָא
 בֵּינֵי חֵיבֵיָא. וְרוּזָא דְמִלָּה, דְּבִאֲבָהָן לִית פִּירוּדָא כָּלִל.
 וְעַל דָּא כְּתִיב וְשָׁכַבְתִּי עִם אֲבוֹתַי.

וַיִּקְרָא לְבָנוֹ לְיוֹסֵף, בְּנוֹ, בְּחַד דִּיּוֹקְנָא דְאַנְפִּין, בְּגִין
 דְּבְרַעוּתָא דְרוּחָא וְלִבָּא, אֹלִיד לִיה יִתִּיר
 מִכְּלָהוּ. תָּא חֲזִי, מַה כְּתִיב, (בראשית ל) הַמַּעַט קָחְתָּךְ אֶת
 אִישִׁי, דְּכָל רַעוּתָא דִיעֶקֶב בְּרַחֵל הוּה, וּבְגִין כֶּף (דף רכב ע"ב)
 וַיִּקְרָא לְבָנוֹ לְיוֹסֵף.

תָּאנָא, רַבִּי שְׁמַעוֹן פֶּתַח וְאָמַר, (דברים כט) הַנְּסֹתְרוֹת לֵה'
 אֱלֹקֵינוּ וְגו'. הַנְּסֹתְרוֹת לֵה' אֱלֹקֵינוּ, תָּא חֲזִי,
 כַּמָּה אֵית לִיה לְבַר נָשׁ לְאַזְדַּהְרָא מִחֻבּוּי, וְלֹאֲסַתְפָּלָא
 דְּלֹא יַעֲבֹר עַל רַעוּתִיה דְמֵאֲרִיה. דְּתַנִּינָן, כָּל מַה דְּבַר נָשׁ
 עֲבִיד בְּהָאֵי עֲלָמָא, בְּסַפְרָא כְּתִיבוּ אֵינוּן עוֹבְדִין, וְעֲאֲלִין

בְּחוֹשְׁבָנָא קָמִי מַלְכָּא קְדִישָׁא, וְכֹלָא אַתְגְּלִיָּיא קָמִיָּה.
הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (ירמיה כג) אִם יִסְתֵּר אִישׁ בַּמִּסְתָּרִים וְאֲנִי
לֹא אֶרְאֶנּוּ נְאֻם ה' . אִי הָכִי, אִיךָ לֹא יִסְתַּמֵּר בַּר נֶשׁ
מִלְמִיחָב קָמִיָּה דְמֵאֲרִיָּה. וְתַנְיָנּוּ, אֲפִילוּ הָהוּא (מאן) מֵה
דְּחָשִׁיב בַּר נֶשׁ וְאַסְתַּלַּק בְּרַעוּתִיָּה, כֹּלָא אֲשַׁתְּכַח קָמִי
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְלֹא אַתְאֲבִיד מִנִּיָּה.

תָּא חֲזִי, בַּהֲהוּא לִילִיָּא דְעָאֲלַת לֵאָה לְגַבִּיָּה דִיעֶקֶב,
וַיַּהֲבַת לִיָּה אֵינּוֹן סִימָנִין דְּיָהֵב יַעֲקֹב לְרַחֵל, סָלִיק
בְּרַעוּתִיָּה דְאִיָּהֵי רַחֵל, וְשִׁמְשׁ שְׁמוּשָׁא בָּהּ. וְהָיָא טָפָה
קְדָמִיתָא דִיעֶקֶב הָוֹת. דְּכְּתִיב, (בראשית מט) כֹּחִי וְרֵאשִׁית
אוֹנִי, וְסֹבֵר דְּאִיָּהֵי רַחֵל. קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְאִיָּהוּ גָּלִי
עֲמִיקְתָּא וּמִסְתַּרְתָּא, וַיֵּדַע מַה בַּחֲשׂוֹכָא, סָלִיק הָהוּא
רַעוּתָא לְאֲתַרִּיָּה, וּבְכִירוּתָא דְרֵאוּבֵן אֲסַתַּלַּק לְיוֹסֵף. מָאִי
טַעֲמָא, מְשׁוּם דְּהָא דְרַחֵל הָוֹת, הָיָא טָפָה קְדָמִיתָא
דְּנַפְקַת מִיעֶקֶב. וּבְגִין דְּהָוֹת דִּילָּהּ, הָהוּא בְּכִירוּתָא מִמֶּשׁ
דְּרֵאוּבֵן, יָרִית יוֹסֵף. וְרַחֵל יָרְתָה לְהָהוּא דִּילָּהּ.

וּבְגִין כֶּהָ, רָזָא דְמִלָּה, לֹא אֲסַתַּלַּק רֵאוּבֵן בְּשִׁמָּא כְּשָׂאָר
שְׁבִטִין. אֲלֵא רֵאוּבֵן. כְּלוּמַר חָמוּ בַר, רֵאוּ בִּן
סָתָם. וְהָאִי בִּן לֹא אֲתִידַע שְׁמִיָּה, וְעַל דָּא לֹא קָרִיא לֵאָה
בְּנֵי בְּהָאִי שְׁמָא, וְלֹא אֲקָרִי רֵאוּ בְּנֵי, דְּהָא לֵאָה יָדַעַת
עוּבָדָא.

וְתַנְיָנָן, גְּלִי קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דִּיעֲקֹב לְאוֹ
 רְעוּתִיהָ לְמִיחַב קָמִיהָ בְּהָאִי, וְלֹא אֶסְתַּכַּל
 בְּרְעוּתָא בְּאַתְתָּא אַחְרָא בְּהֵיא שְׁעָתָא, כְּשָׂאֵר חַיִּיבֵי
 עֲלָמָא. וְעַל כֵּךְ כְּתִיב, (בראשית לז) וַיְהִי בְּנֵי יַעֲקֹב שְׁנַיִם
 עָשָׂר. דְּהָא בְּנֵיהוּ דְשָׂאֵר חַיִּיבֵי עֲלָמָא דְעַבְדִּין הֵהוּא
 עוֹבְדָא, בְּשִׂמְא אַחְרָא אֶקְרוּן. וְהָא יְדִיעָא מְלָה דָא לְגַבֵּי
 חֲבַרְיָא, וּבְגִינֵי כֶךְ וַיִּקְרָא לְבָנוּ לְיוֹסֵף, בְּנוּ מִמֶּשׁ,
 מְשִׁירוּתָא וְסִיּוּמָא (ד"א ל"ג בְּרִייה) בְּנוּ הָוָה.

תַּאנָּא, אָמַר רַבֵּי יוֹסִי, בַּמָּה אוֹמִי לִיָּה יַעֲקֹב לְיוֹסֵף,
 דְּכְתִיב שִׁים נָא יְדָךְ תַּחַת יָרְכִי. אֶלָּא בְּהֵהוּא
 אֶת קַיִמָא, דְּהָוָה רְשִׁים בְּבִשְׂרִיהָ, דְּדָא חֲשִׁיבוּתָא דְאַבְהָן
 יִתִּיר מִכָּלָא. וְהָאִי בְּרִית, רְזָא דְיוֹסֵף אִיהוּ.

אָמַר רַבֵּי שְׁמַעוֹן, בְּאַבְרָהָם וּבְיַעֲקֹב כְּתִיב, שִׁים נָא יְדָךְ
 תַּחַת יָרְכִי, תַּחֲתוֹת יָרְכִי, כְּלוּמַר, בְּהֵהוּא אֶתֶר
 דְּרַמִּיזָא בְּשִׂמְא קַדִּישָׁא, וְאַפִּיק זֶרְעָא קַדִּישָׁא מִהִימְנָא
 לְעֲלָמָא. בְּיַצְחָק לֹא כְּתִיב, בְּגִין דְּנִפְיָק מִנִּיהָ עָשׂוּ.

תוּ, מֵאִי טַעְמָא הָכָא, שִׁים נָא יְדָךְ תַּחַת יָרְכִי אֶל נָא
 תְּקַבְּרֵנִי בְּמִצְרַיִם. אֶלָּא אָמַר לִיָּה יַעֲקֹב לְיוֹסֵף,
 בְּהָאִי רְשִׁימָא קַדִּישָׁא אוֹמִי לִי, דְּאַפִּיק זֶרְעָא קַדִּישָׁא
 מִהִימְנָא לְעֲלָמָא, וְאַתְנַטִּיר, וְלֹא אֶסְתַּאב לְעֲלָמִין. דְּלֹא
 יִתְקַבֵּר בֵּין אֵינוֹן מְסֻאֲבִין, דְּלֹא נִטְרוּ לִיָּה לְעֲלָמִין.

דְּכַתִּיב בְּהוּ, (יחזקאל כג) אֲשֶׁר בָּשָׂר חַמּוּרִים בְּשָׂרָם וְזָרְמַת
סוּסִים זָרְמָתָם.

וְאִי תִימָא, הָא יוֹסֵף דְנִטִּיר לִיהַ עַל כְּלָא, אִמַּאי
אֶתְקַבֵּר בֵּינַיְיָהוּ. אֶלָּא תַנִּינָן, כְּתִיב, (יחזקאל א) הֲלִיה
הִיָּה דְבַר ה' אֵל יַחְזַקְאֵל בֶּן בּוּזִי הַכֹּהֵן בְּאַרְצָן כְּשָׂדִים עַל
נְהַר כְּבָר, וְהָא תַנִּינָן, דְשְׁכִינְתָא לָא שְׂרִיא אֶלָּא בְּאַרְעָא
דְיִשְׂרָאֵל. אִמַּאי הָכָא שְׁכִינְתָא. אֶלָּא עַל נְהַר כְּבָר כְּתִיב,
וּכְתִיב וַתְּהִי עָלָיו שָׁם יַד ה'. אוּף הָכָא, יוֹסֵף בְּמִיא
אֶתְרַמֵּי אַרוּנָא דִילִיהַ. אֲמַר קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, אִי יוֹסֵף
אֶסְתַּלַּק מִהָכָא, גָּלוּתָא לָא אֶתְקִיִים. אֶלָּא תְהֵא קְבוּרַתִּיהַ
בְּאַתֵּר דְלָא יִסְתָּאב, וַיִּסְבְּלוּן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל גָּלוּתָא.

תַּאנָּא, אֲמַר רַבֵּי יוֹסֵי, חָמָא יַעֲקֹב דְהָא בְּכָלָא אֶתְתַּקֵּן
לְכַרְסִיא קַדִּישָׁא בְּאַבְתָּן (בְּאַבְתָּן). אֲמַר, אִי הָכִי
יִתְקַבֵּר, הִיךְ גּוּפָא דָא אַחִידָא בְּאַבְתָּתָא, וְאַפִּילוּ מְעַרְתָּא
דְאֶתְקַבֵּר תַּמָּן אַקְרִי כְּפִילְתָּא. בְּגִין דְכָל מְלָה דְכְּפִילְתָּא
הוּא תַרִין וְחַד, אוּף מְעַרְתָּא תַרִין וְחַד.

וְתָא חַזִי, אַבְתָּתָא זָכוּ לְאֶתְקַבְּרָא תַמָּן, אִינּוּן וְזוּוּגִיָּהוּ.
יַעֲקֹב (דף רכג ע"א) הוּא וְלָאָה, מַאי טַעְמָא רַחֵל לָא,
וְהָא כְּתִיב, (בראשית כט) וְרַחֵל עֲקָרָה, דְאִיהַ עֲקָרָא דְבֵיתָא.
אֶלָּא, לָאָה זָכְתָה בֵּיהַ, לְאַפְקָא שִׁית שְׁבַטִין מְגֻזְעָא
קַדִּישָׁא בְּעֵלְמָא יִתִיר. וּבְגִינֵי כֹךְ, אֶתִיָּהֲבַת עַמִּיהַ
לְזוּוּגָא בְּמְעַרְתָּא.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה לֵאמֹר כָּל יוֹמָהָא, הוֹת בְּפִרְשֵׁת אֹרְחִין
 קַיִימָא, וּבְכַת בְּגִינִיה דִּיעֵקֵב, כִּד שְׁמַעַת דְּאִיהוּ
 צְדִיקָא. וְצִלוֹתָא אֶקְדַּמַּת לֵיהּ. וְהֵינּוּ דְכַתִּיב, (בראשית כט)
 וַעֲיַנִּי לֵאמֹר רַכּוֹת, כִּמָּה דְאוֹקִימָנָא, דְּמִקְדַּמַּת וַיִּתְּבַת
 בְּפִרְשֵׁת אֹרְחִין לְמִשְׁאֵל.

רַחֵל לֹא נִפְקַת לְאוֹרְחִין לְעֵלְמָא. בְּגִינִי כִּף זָכְתָה לֵאמֹר
 לְאַתְקַבְּרָא עִמִּיהּ. וְרַחֵל קַיִימַת קְבוּרָתָהּ בְּפִרְשֵׁת
 אֹרְחִין וְאַתְקַבְּרַת תַּמָּן. הֵדָא הוּא דְכַתִּיב, וְאֲנִי בָּבְאִי
 מִפְּדֵן מִתָּה עָלַי רַחֵל. מֵהוּ עָלַי. עָלַי וְדֵאִי, כְּלוּמַר בְּגִינִי.
 בְּאַרְץ כְּנַעַן בְּדַרְדָּר, בְּגִינִי מִיִּתַת בְּדַרְדָּר, דְּלֹא נִפְקַת בְּגִינִי
 לְעֵלְמִין כַּאֲחֵתָהּ.

בְּגִין כִּף, לֵאמֹר דְּנִפְקַת וּבְכַת בְּפִרְשֵׁת אֹרְחִין בְּגִינִיה
 דִּיעֵקֵב, זָכְתָה לְאַתְקַבְּרָא עִמִּיהּ. רַחֵל דְּלֹא בַּעֲאֵת
 לְמִיפֵק וּלְמִשְׁאֵל בְּהַדְּיָה, בְּגִין כִּף קְבוּרָתָהּ בְּפִרְשֵׁת
 אֹרְחִין. וְרוּזָא דְּמַלְהָ, הָא אוֹקִימָנָא וְאַתְמַר, דָּא
 בְּאַתְגַּלְיָא, וְדָא בְּאַתְכַּסִּיא.

וְתָא חוּזִי, דְּתַנְיָא, דְּמַעִין סְגִיאִין שְׁדִיאַת הֵהִיא צְדָקַת
 לֵאמֹר, בְּגִין לְמַהוּי חוּלְקִיה דִּיעֵקֵב, וְלֹא בְּהַהוּא
 רְשָׁע דִּיעָשׂוּ. וְהֵינּוּ דְּתַנְיָנָן, כָּל בַּר נָשׁ דְּאוּשִׁיד דְּמַעִין
 קַמִּיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אִף עַל גַּב דְּאַתְגְּזוּר עָלֶיהּ
 עוֹנֶשָׁא, יִתְקַרַע, וְלֹא יִכִּיל הֵהוּא עוֹנֶשָׁא לְשִׁלְטָאָה בֵּיהּ.

מִנְלָן, מִלְאָה, דְּהָא לֹא אֶתְגְּזֹר לְמַהוּי חוּלְקָא דְעֵשׂוֹ,
וְהִיא בְּבִעוּתָא אֶקְדִּימַת לִיה לִיעֵקֵב, וְלֹא אֶתִּיּהִיבַת לִיה
לְעֵשׂוֹ.

אָמַר רַבִּי חֵיִיא, וְשִׁכְבְּתִי עִם אַבּוֹתַי וְגוֹ.
רַבִּי יִצְחָק פִּתַּח וְאָמַר, (קהלת א) מִה יִתְרוֹן לְאָדָם בְּכָל
עֲמָלוֹ שִׁיעֲמַל תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ. בְּכִמָּה אֶתֵּר אֶתְמַר
דְּאֶסְתַּכְּלָנָא בְּמַלּוּי דְשְׁלָמָה וְאֶתְחַזִּי מַלּוּי סְתִימִין, אֲבַל
כְּלָהּוּ מַלְי דְשְׁלָמָה, כְּלָהּוּ אֶקְרוּן בְּחֻכְמַתָּא.

דְּתַנִּיא כְּתִיב, (מלכים א ה) וַתֵּרֶב חֲכָמַת שְׁלָמָה, בְּיוֹמוֹי
דְשְׁלָמָה מַלְכָּא, קִיִּמָּא סִיְהָרָא בְּאֶשְׁלָמוּתָּא.
וְהֵינּוּ דְכְּתִיב, וַתֵּרֶב חֲכָמַת שְׁלָמָה מִחֲכָמַת כָּל בְּנֵי קָדָם.
תַּמָּן תַּנִּינָן, מֵאֵן אֵינּוֹן בְּנֵי קָדָם, הָא אִוְקָמוּהָ. אֲבַל
חֲכָמַת בְּנֵי קָדָם, הִיא חֲכָמַתָּא דִּירְתוּ מֵאַבְרָהָם.

דְּתַנִּיא כְּתִיב, (בראשית כד) וַיִּתֵּן אַבְרָהָם אֶת כָּל אֲשֶׁר לוֹ
לְיִצְחָק. מֵאֵי אֶת כָּל אֲשֶׁר לוֹ. דָּא חֲכָמַתָּא
עֲלָאָה דְהוּהָ יָדַע בְּשִׁמְאָ קְדִישָׁא דִקְוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
וּמִשְׁמַע אֶת כָּל אֲשֶׁר לוֹ, דְהוּהָ דִילִיָּה. כְּדִתַּנִּינָן בְּהִיא
בַּת דְהוּת לִיה לְאַבְרָהָם, וּבְכָל שְׁמָה.

וּלְבְנֵי הַפִּילִגְשִׁים אֲשֶׁר לְאַבְרָהָם נָתַן אַבְרָהָם מִתְּנּוֹת
וְגוֹ. דִּיְהֵב לָהּוּ מִלִּין יְדִיעָאן, בְּכַתְרִין תַּתְּאִין,
וּבְאֵן אֶתֵּר אֲשֶׁרִי לוֹן, אֶל אֶרֶץ קָדָם. וּמִתַּמָּן יִרְתוּ בְּנֵי

קָדָם חֲכָמָתָא, וְהֵינּוּ דְכָתִיב מִחֲכָמַת כָּל בְּנֵי קָדָם.
 תָּאנָא, יוֹמָא חַד הָוָה אֶתִּי רַבִּי שְׁמַעוֹן מִקְפּוּטְקֵי
 לְלוּד, וְהָוָה עֲמִיָּה רַבִּי אַבָּא וְרַבִּי יְהוּדָה. רַבִּי
 אַבָּא הָוָה לָאִי, וְהָוָה רַהִיט אַבְתָּרִיָּה דְרַבִּי שְׁמַעוֹן דְּהָוָה
 רַכִּיב. אָמַר רַבִּי אַבָּא, וְדָאִי (הוֹשַׁע יֵא) אַחֲרֵי ה' יִלְכוּ כְּאֲרִיָּה
 יִשְׂאָג.

נִחַת רַבִּי שְׁמַעוֹן, אָמַר לֵיהּ, וְדָאִי כְּתִיב, (דְּבָרִים ט) וְאִשָּׁב
 בְּהָר אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה, וְדָאִי חֲכָמָתָא
 לָא מְתִישְׁבָּא, אֶלָּא כַּד בַּר נָשׁ יִתִּיב וְלֹא אֲזִיל, אֶלָּא
 קָאִים בְּקִיּוּמִיָּה. וְהָא אוֹקִימָנָא מְלִי עַל מַה כְּתִיב וְאִשָּׁב.
 הַשְׁתָּא בְּנִיחָא תִּלְיָא מִלְתָּא. יִתְבוּ.

אָמַר רַבִּי אַבָּא, כְּתִיב וְתָרַב חֲכָמַת שְׁלָמָה מִחֲכָמַת כָּל
 בְּנֵי קָדָם וּמְכָל חֲכָמַת מְצָרִים. מַאי הִיא חֲכָמַת
 שְׁלָמָה וּמַאי הִיא חֲכָמַת מְצָרִים וּמַאי הִיא חֲכָמַת כָּל בְּנֵי
 קָדָם. אָמַר לֵיהּ, תָּא חֲזִי, בְּכַמָּה אֶתְר אוֹקִמּוּהָ בְּהַהוּא
 שְׁמָא, דְּסִיְהָרָא כַּד אֶתְבְּרָכָא מְכָלָא, כְּתִיב וְתָרַב. בִּיּוּמוֹי
 דְּשְׁלָמָה, דְּאֶתְרַבִּיָּאת וְאֶתְבְּרַכַת וְקִיָּמָא בְּאֶשְׁלָמוּתָא.

וְתַנְיָנָן, אֶלְפָּה טוּרִין מִתְרַבְּרִין קַמָּה, וְכֻלְהוּ נְשִׁיבָא חַד
 הוּוּ לְקַמָּה. אֶלְפָּה גַּהֲרִין סְגִיָּאִין לָהּ, וּבְגַמִּיעָא
 חֲדָא גַּמְעָא לֹון. טוּפְרָהָא מֵאֲחַדָּא לְאֶלְפָּה וְשַׁבְעִין עֵיבַר.
 יְדָהָא אַחֲדָן לְאַרְבַּע וְעֶשְׂרִין (וְחַמְשִׁין) אֶלְפָּה עֵיבַר,

לִית דְּנִפְיִק מְנָה לְסִטְר הַאי, וְלִית דְּנִפְיִק מְנָה לְסִטְר
 אַחֲרָא. כַּמָּה וְכַמָּה אֶלְפָּה תִּרְיִסִין, מִתְאַחֲדִין בְּשַׁעֲרָהָא.
 חַד עוֹלִימָא, דְּאוֹרְכִיָּה מִרִּישָׁא דְעֵלְמָא לְסִיפֵי דְעֵלְמָא,
 נִפְיִק בֵּין רַגְלָהָא. בְּשִׁתִּין פּוֹלְסֵי דְנוֹרָא מִתְלַבֵּשׁ,
 בְּגוּוּנֵי דָא אֶתְמַנָּא עַל תַּתָּאי (מִתְחֹת) מֵאַרְבַּע סִטְרָהָא. דָּא
 אִיהוּ נַעַר, דְּאֶחִיד שִׁית מָאָה וְתִלְת עֶשְׂר מִפְתָּחַן עֲלָאִין
 מִסִּטְרָא דְאַמָּא. וְכֻלְהוּ מִפְתָּחַן עֲלָאִין, בְּשִׁנְנָא דְחַרְבָּא
 דְּחִגִּיר בְּחַרְצִיָּה תְלִיִין.

הַהוּא נַעַר, קְרוּן לִיה חֲנוּךְ בֶּן יֶרֶד, בְּאִינוּן בְּרִיִּיתִי,
 דְּכְתִיב, (מְשֻׁלֵי כַב) חֲנוּךְ לְנַעַר עַל פִּי דְרֶכּוּ. וְאִי
 תִימָא מִתְנִיתִין הִיא, וְלֹא בְרִיִּיתָא. בְּמִתְנִיתָא דִילָן
 אוּקְיִמָנָא מִיְלִי, וְהָא אֶתְמַר, וְכֻלָּא מְלִתָּא חֲדָא אֶסְתַּכְּלוּ
 (ב"א אֲשֶׁתְכַלְלוּ). תְּחֹתִיָּה תְטַלֵּל חַיּוֹת בְּרָא. דְּתַנִּיא (ב"א דִּתָּא חֲזִי),
 כַּמָּה דִּישְׂרָאֵל קְדִישָׁא עֲלָאָה, אֶקְרִי בֶן לְאַמִּיָּה, דְּכְתִיב,
 (מְשֻׁלֵי ד) כִּי בֶן הָיִיתִי לְאָבִי רַךְ וַיַּחֲדִד לְפָנַי אֲמִי, וְכְתִיב,
 (שְׁמוֹת ד) בְּנֵי בְכוֹרֵי יִשְׂרָאֵל, הָכִי נָמִי לְתַתָּא, דָּא אֶקְרִי נַעַר
 לְאַמִּיָּה. דְּכְתִיב, (דוֹשֵׁעֵ יֵא) כִּי נַעַר יִשְׂרָאֵל וְאוֹהֵבֵהוּ, וּבְכַמָּה
 גּוּוּנִין אֶקְרִי בֶן יֶרֶד, וְהָא אוּקְיִמָנָא.

אַבְל תָּא חֲזִי, בֶּן יֶרֶד מִמֶּש. דְּתַנִּינוּן, עֶשְׂר יְרִידוֹת יֶרֶדָה
 שְׂכִינָה לְאַרְעָא, וְכֻלְהוּ אוּקְמוּנָה חֲבַרְיָא וְאַתְמַר.
 וְתַחֲתוֹת הַאי, כַּמָּה חַיּוֹתָא קְיִימִין, דְּאֶקְרוּן חַיּוֹת בְּרָא
 מִמֶּש.

תַּחֲתֵי אֵינֹן חַיּוֹתָא, מִתְאַחֲדֵן שְׁעָרָא דְסִיְהָרָא,
 דְאֶקְרוּן כְּכַבֵּיָא דְשִׁרְבִיטָא, דְשִׁרְבִיט מִמָּשׁ, מֵאֲרִי
 דְמֵאֲרִין, מֵאֲרִי דְמִתְקַלָּא, מֵאֲרִי דְקִשְׁוִי, מֵאֲרִי דְחוּצָפָא.
 וְכִלְהוּ אֶקְרוּן מֵאֲרִי (נ"א שְׁעָרִי) דְאֶרְגוּוֹנָא, יְדָהָא וְרַגְלָהָא
 אֲחִידָן בְּהָאִי, כְּאֲרִיָּה (קִדְיָשָׁא) תְּקִיפָא דְאֲחִיד עַל טְרַפֵּיהָ.
 וְעַל דָּא כְּתִיב, (מִכָּה ה) וְטָרַף וְאִין מִצִּיל.

טוּפְרָהָא, כֹּל אֵינֹן דְאֶדְפְּרִין חוּבֵי בְּנֵי נֶשָׂא, וְכִתְבִין
 וְרִשְׁמִין חוּבֵייהוּ בְּתִקְיָפוֹ דְדִינָא קִשְׁיָא. וְעַל
 דָּא כְּתִיב, (יִרְמִיָּה יז) חֲטָאת יְהוּדָה כְּתוּבָה בְּעֵט בְּרוֹזַל בְּצַפּוֹרֶן
 שְׁמִיר. מַהוּ שְׁמִיר. הֵהוּא דְרִשְׁמִין וְנִקְיָב אֲבָנָא, וּפְסִיק לָהּ
 לְכֹל סְטָרָא. זוּהָמָא דְטוּפְרָהָא, כֹּל אֵינֹן דְלֹא מִתְדַבְּקִין
 בְּגוּפָא דְמַלְכָּא, וַיִּנְקִין מִסְטָרָא דְמִסְאָבוּתָא, כִּד שְׁאֲרִי
 סִיְהָרָא בְּפִגְיָמוֹ.

וּבְגִין דְשְׁלֵמָה מַלְכָּא יִרְתָּא לְסִיְהָרָא בְּשְׁלִימוּתָא, בְּעֵי
 לְיִרְתָּא לָהּ בְּפִגְיָמוּתָא, וְעַל דָּא אֲשֵׁת־דָּל לְמִידַע,
 בְּדַעְתָּא (בְּרַעוּתָא) דְרוּחִין וְשִׁדִּין, לְמִירַת סִיְהָרָא בְּכֹל סְטָרָא.
 וּבִיּוֹמוֹי דְשְׁלֵמָה מַלְכָּא, בְּכֹלֹא אֲתַנְהִיר סִיְהָרָא. הָדָא
 הוּא דְכְּתִיב, (מַלְכִּים א ה) וַתֵּרֶב חֲכַמַת שְׁלֵמָה,
 וַתֵּרֶב דִּיִּיקָא. מִחֲכַמַת כֹּל בְּנֵי קָדָם, רָזָא עֲלָאָה הוּא,
 כְּמָה דְכְּתִיב, (בְּרַאשִׁית לו) וְאֵלֶּה הַמְּלָכִים אֲשֶׁר מָלְכוּ בְּאֶרֶץ
 אֲדוֹם וְגו'. וְאֵלִין אֶקְרוּן בְּנֵי קָדָם, דְכִלְהוּ לָא אֲתַקְיָמוֹ,

בַּר מִהָאִי דְכֻלְיֵלָא דְכֹר וְנוֹקְבָא דְאַקְרֵי הֶדֶר. דְכְתִיב,
וַיִּמְלוֹךְ תַּחֲתָיו הֶדֶר וְגו'.

וְתַאנָּא, הָאֵף עַל גַּב דְאַתְקֵימַת (נ"א דְאַתְנַהֲרִית סִיחָרָא), לֹא
אַתְנַהֲרִית בְּאַשְׁלָמוֹתָא. עַד דְאַתָּא שְׁלֵמָה,
דְאַתְחַזִּי לְקַבְלָהָא, כְּמָה דְאוֹקִימְנָא. דְבִגִּין כֶּךָ אֲמִיה בַּת
שְׁבַע הֹוֹת.

וּמְכָל חֲכָמַת מְצָרִים, דָּא חֲכָמָה תַּתְּאָה, דְאַקְרֵי שְׁפָחָה
דְבַתֵּר רִיחֵיא, וְכֻלָּא אַתְכְּלִילַת הָאִי חֲכָמָה
דְשְׁלֵמָה, חֲכָמַת בְּנֵי קָדָם, וְחֲכָמַת מְצָרִים. אָמַר רַבִּי
אַבָּא, בְּרִיךְ רַחֲמֵנָא, דְשְׁאִילְנָא קַמְךָ מְלָה דָּא, דְהָא בְּכָל
הַיָּי מִיָּלִי (מְלָה דָּא) זְכִינָא. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, מְלִין אֲלִין,
הָא אוֹקִימְנָא לוֹן, וְהָא אַתְמָרוּ.

תַּאנָּא, (קַחֲלַת א) מַה יִּתְרוֹן לְאָדָם בְּכָל עַמְלוֹ, יְכוּל אַף
עַמְלָה דְאוֹרֵייתָא, תַּלְמוּד לּוֹמַר שְׁיַעֲמוּל תַּחַת
הַשֶּׁמֶשׁ (בְּתִיב). שְׁאֵנִי עַמְלָה דְאוֹרֵייתָא, דְלַעֲיֵלָא מִן
שְׁמֵשָׁא הוּא. רַבִּי חֵיִיא אָמַר, אַף עַמְלָה דְאוֹרֵייתָא,
דְאַיְהוּ עַמְלָא בְּגִינְיָהוֹן דְבְנֵי נְשָׂא, אוּ בְּגִין יְקָרָא דִילֵיהָ.
הָאִי תַּחַת הַשֶּׁמֶשׁ כְּתִיב. דְהָא לָא סָלִיק לְעֵילָא. תַּנְיָא
אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, אֲפִילוּ אִי בַר נֶשׁ קַיִים אֶלְף שְׁנִין,
הֵוֹא יוֹמָא דְאַסְתֵּלַק מֵעֲלָמָא, דְמִי לֵיהָ כְּפִילוּ לָא
אַתְקֵימַת בַּר יוֹמָא חַד:

וְשִׁכְבְּתִי עִם אֲבוֹתַי, זָכָא חוּלְקֵהוֹן דְּאַבְהָתָא,
 דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָבִיד לֹון רְתִיכָא קְדִישָׁא
 לְעִילָא, וְאַתְרֵעֵי בְּהוּ, לְאַתְעֵטְרָא עֲמֵהוֹן. הֵדָא הוּא
 דְּכְתִיב, (דברים י) רַק בְּאַבוֹתֶיךָ חָשַׁק ה' וְגו'. אָמַר רַבִּי (דף
 רכד ע"א) אֲלֵעֶזֶר, יַעֲקֹב הוּא יָדַע, דְּהָא עֲטוּרָא דִּילִיָּה
 בְּאַבְהָתִיָּה הוּא, דְּהָא עֲטוּרָא דְּאַבְהָן עֲמִיָּה הוּא, וְהוּא
 עֲמֵהוֹן. וְעַל דָּא בְּאַתְוּוֹן גְּלִיפִין תְּנִינָן, שׁ תִּלְתִּן קְשָׁרִין,
 תְּרִין קְשָׁרִין, חַד מֵהָאֵי סְטָרָא, וְחַד מֵהָאֵי סְטָרָא, וְחַד
 דְּכָלִּיל לֹון. וְדָא הוּא דְּתִנִּינָן, (שמות כו) וְהִבְרִיחַ הַתִּיכּוֹן
 בְּתוֹךְ הַקְּרָשִׁים מִבְּרִיחַ מִן הַקְּצָה אֶל הַקְּצָה, וְהָהוּא
 קְשָׁרָא דְּבְּאַמְצָעִיתָא, אֶחָיד לְהָאֵי סְטָרָא, וְלְהָאֵי סְטָרָא.
 וְעַל הָאֵי פְתִיב, וְשִׁכְבְּתִי עִם אֲבוֹתַי וְדָאֵי.

וְשִׁכְבְּתִי עִם אֲבוֹתַי וְגו'. רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח וְאָמַר, (ישעיה
 מב) הַחֲרָשִׁים שָׁמְעוּ וְהָעוֹרִים הִבִּיטוּ לְרֹאוֹת.
 הַחֲרָשִׁים שָׁמְעוּ, אֵלֶיךָ בְּנֵי נֶשֶׁא דְּלָא צִיִּיתִין לְמַלּוּלֵי
 אוֹרֵייתָא, וְלָא פְּקַחִין אוֹדְנִיָּהוּ, לְמִשְׁמַע לְפִקּוּדֵי
 דְּמֵאֲרִיָּהוֹן. וְהָעוֹרִים, דְּלָא מְסַתְּפְלִין לְמַנְדַּע עַל מָה
 אֵינּוֹן קְיָיִמִין. דְּהָא בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא פְּרוּזָא נְפִיק וְקָרִי,
 וְלִית מֵאֵן דִּישְׁגַּח.

דְּתִנִּיָּא, אֵינּוֹן יוֹמִין דְּבֵר נֶשׁ כַּד אֶתְבְּרִי, בְּהָהוּא יוֹמָא
 דְּנִפְק לְעֵלְמָא, כְּלָהוּ קְיָיִמִין בְּקִיּוּמֵיָּהוּ.

וְאֶזְלִין וְטֹאסִין בְּעֵלְמָא, נְחֲתִין וְאֶזְהָרִין לְבַר נָשׁ, כֹּל יוֹמָא
 וְיוֹמָא בְּלַחֲדוּי. וְכֹד הֵהוּא יוֹמָא אֲתִי וְאֶזְהָר לִיה, וְבַר נָשׁ
 עֵבִיד בְּהֵהוּא יוֹמָא חוּבָא קָמִי מְאָרִיה. הֵהוּא יוֹמָא סָלִיק
 בְּכִסּוּפָא, וְאַסְהִיד סְהֵדוּתָא, וְקָאִים בְּלַחֲדוּי לְבַר.

וְתֹאנָא, בְּתַר דְּקָאִים בְּלַחֲדוּי, יְתִיב, עַד דְּבַר נָשׁ
 עֵבִיד מִנִּיה תְּשׁוּבָה. זָכָה, תָּב הֵהוּא יוֹמָא
 לְאַתְרִיה. לָא זָכָה, הֵהוּא יוֹמָא נְחִית, וְאַשְׁתַּתַּף בְּהֵהוּא
 רוּחָא דְלְבַר, וְתָב לְבֵיתִיה. וְאַתְתַּקֵּן בְּדִיוקְנִיה דְּהֵהוּא בַר
 נָשׁ מִמֶּשׁ, בְּגִין לְאַבְאָשָׁא לִיה, וְדִיר עֲמִיה בְּבֵיתָא.
 וְאִית דְּדִינְרָא לְטַב אִי הוּא זָכִי. וְאִי לָאו, דִּינְרִיה עֲמִיה
 לְבִישׁ.

בֵּין כַּף וּבֵין כַּף, אֲתַפְקֵדֵן אֵינּוֹן יוֹמִין וְחִסְרִים, וְלֹא
 עָאֲלִין בְּמִנְיָנָא דְּאֵינּוֹן דְּאַשְׁתְּאַרוּ. וּוִי לְהֵהוּא בַר
 נָשׁ, דְּגָרַע יוֹמוֹי קָמִי מְלָכָא קְדִישָׁא, וְלֹא שְׁבִיק לְעִילָא
 יוֹמִין, לְאַתְעֵטְרָא בְּהוּ בְּהֵהוּא עֵלְמָא, וְלֹאֲתַקְרָבָא
 בְּהַדְיָהוּ קָמִי מְלָכָא קְדִישָׁא.

תָּא חֲזִי, כַּד קָרִיבוּ אֵינּוֹן יוֹמִין קָמִי מְלָכָא קְדִישָׁא. אִי
 הוּא זָכָאָה, הֵאִי בַר נָשׁ דְּנַפְיָק מֵעֵלְמָא, סָלִיק וְעָאֲל
 בְּאֵינּוֹן יוֹמִין. וְאֵינּוֹן לְבוּשֵׁי יָקָר, דְּמַתְּלַבְּשָׁא בֵּיה
 נְשֻׁמְתִּיה. וְאֵינּוֹן יוֹמִין הוּוּ, דְּזָכָה בְּהוּ, וְלֹא חָב בְּהוּ.
 וּוִי לְהֵהוּא דְּגָרַע יוֹמוֹי לְעִילָא. דְּכֹד בְּעָאֵן לְאַלְבֻּשָׁא

לִיה בְּיוֹמוֹי, אֵינּוֹן יוֹמִין דְּפָגִים אִיהוּ בְּחוּבוֹי, חֶסְרִין
 מִהֵוּא לְבוּשָׁא, וְאֶת־לִבֵּשׁ בְּמִנָּא חֶסְרָא. כָּל שְׂכַן אִי
 סַגִּיאִין אֵינּוֹן, וְלֹא לָהּוּי לִיה לְבַר נֶשׁ בְּמָה דְּאֶת־לִבֵּשׁ
 בְּהֵוּא עֲלֵמָא. כְּדִין וּוִי לִיה, וּוִי לְנַפְשִׁיה, דְּדִיִּינִין לִיה
 בְּגִיחָנָם עַל אֵינּוֹן יוֹמִין. יוֹמִין עַל יוֹמִין, יוֹמִין עַל חַד
 תְּרִין. דְּכַד נִפְיִק מִהֵאִי עֲלֵמָא, לָא אֲשַׁכַּח יוֹמִין דְּאֶת־לִבֵּשׁ
 בְּהוּ, וְלֹא הָוִי לִיה לְבוּשָׁא בְּמָה דְּאֶת־כַּסִּי. זַכָּאִין אֵינּוֹן
 צְדִיקָא, דִּיּוֹמִיהוֹן כְּלֵהוֹן טְמִירִין אֵינּוֹן לְגַבִּיה דְּמִלְכָּא
 קַדִּישָׁא, וְאֶת־עֲבִיד מְנַיְיהוּ לְבוּשֵׁי יָקָר, לְאֶת־לִבֵּשׁ אִיהוּ
 בְּעֲלֵמָא דְּאֶתִי.

תְּנִינִין בְּרִזָּא דְּמִתְנִיתִין, מֵאִי דְּכְתִיב, (בראשית ג) וַיִּדְעוּ כִּי
 עֲרוּמִים הֵם, יִדְעָה יְדַעֵי מִמֶּשׁ. דְּהֵוּא לְבוּשָׁא
 דִּיקָר, דְּאֶת־עֲבִיד מֵאֵינּוֹן יוֹמִין, גָּרַע מְנַיְיהוּ, וְלֹא
 אֲשַׁתָּאֵר יוֹמָא מֵאֵינּוֹן יוֹמִין לְאֶת־לִבֵּשׁ אִיהוּ. הֵדָא הוּא
 דְּכְתִיב, (תהלים קלט) גִּלְמֵי רָאוּ עֵינֵיהֶם וְעַל סַפְרָהּ כָּלָם
 יִפְתָּבוּ. יָמִים יוֹצְרוּ. יָמִים יוֹצְרוּ וְהֵאִי, וְלֹא אֶחָד בְּהֵם,
 דְּהָא לָא אֲשַׁתָּאֵר חַד מְנַיְיהוּ לְאֶת־לִבֵּשׁ אִיהוּ. עַד
 דְּאֲשַׁתָּדֵל אָדָם, וְעַבְד תְּשׁוּבָה, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קְבִיל
 לִיה, וְעַבְד לִיה מָאֲנָא (מֵאֲנִי) לְבוּשָׁא אַחַרְנִין, וְלֹא מִן
 יוֹמוֹי. הֵדָא הוּא דְּכְתִיב, (בראשית ג) וַיַּעַשׂ ה' אֱלֹהִים לְאָדָם
 וְלֵאשֶׁתּוֹ פְּתָנוֹת עוֹר וַיִּלְבִּישֵׁם.

תָּא תְּוִי, בְּאַבְרָהָם דְּזָכָה, מַה כְּתִיב, (בראשית מד) בָּא
 בְּיָמִים, מְשׁוּם דְּזָכָה. כַּד אֶסְתַּלַּק מִהָאִי עֲלָמָא,
 בְּאִינוּן יוֹמִין מִמֶּשׁ דִּילִיָּה, עָאל וְאֶתְלַבֵּשׁ בְּהוּ, וְלֹא גָרַע
 מִהֵהוּא לְבוּשׁ יֶקָר כְּלוּם, דְּכְתִיב בָּא בְּיָמִים. בְּאִיּוֹב מַה
 כְּתִיב, (איוב א) וַיֹּאמֶר עָרוּם יִצְאֵתִי מִבֶּטֶן אִמִּי וְעָרוּם אָשׁוּב
 שָׁמָּה. דְּהָא לָא אֶשְׁתָּאֲר לְבוּשָׁא לְאֶתְלַבֵּשָׁא בֵּיהּ.

תְּנָא, זַכָּאִין אִינוּן צְדִיקָא, דִּיּוֹמִיָּהוּן זַכָּאִין, וְאֶשְׁתָּאֲרוּ
 לְעֲלָמָא דָּאֲתִי (זכאין), וְכַד נִפְקִין, מִתְחַבְּרֵן כְּלָהוּ,
 וְאֶתְעַבִּידוּ (דף רכד ע"ב) לְבוּשֵׁי יֶקָר, לְאֶתְלַבֵּשָׁא בֵּיהּ. וּבִהֵהוּא
 לְבוּשָׁא, זַכָּאִין לְאֶתְעַנְגָּא מִעַנְוָגָא דְעֲלָמָא דָּאֲתִי,
 וּבִהֵהוּא לְבוּשָׁא, זְמִינִין לְאַחֵיָּא וְלִמְיָקָם. וְכָל אִינוּן
 דָּאִית לְהוּ לְבוּשָׁא יְקוּמוּן, הֲדָא הוּא דְכְתִיב, (איוב לד)
 וַיִּתְיַצְבוּ כִּמּוֹ לְבוּשׁ. וּוִי לְאִינוּן חֲיִיבֵי עֲלָמָא, דִּיּוֹמִיָּהוּן
 בְּחוּבֵיהוּן (עלמין) חֲסָרִין, וְלֹא אֶשְׁתָּאֲר מִנֵּיָּהוּ, בַּמָּה
 דָּאֲתַכְסִּיין, כַּד יִפְקוּן מִעֲלָמָא.

תְּאֲנָא, כָּל אִינוּן זַכָּאִין, דְּזָכוּ לְאֶתְלַבֵּשָׁא בְּלְבוּשׁ יֶקָר
 בִּיּוֹמִיָּהוּן, מִתְעַטְרֵן בְּהֵהוּא עֲלָמָא (ס"א גולמא),
 מִעַטְוִרֵי דְמִתְעַטְרֵי בְּהוּ אַבְהֵן, מִהֵהוּא נַחַל דְּנִגִּיד וְנִפְיָק
 לְגַנְתָּא דְעַדָּן. הֲדָא הוּא דְכְתִיב, (ישעיה מד) וְנִחַךְ ה' תָּמִיד
 וְהִשְׁבִּיעַ בְּצַחְצָחוֹת נִפְשָׁךְ וְגו'. וְאִינוּן חֲיִיבֵי עֲלָמָא, דְּלֹא
 זָכוּ לְאֶתְלַבֵּשָׁא בְּלְבוּשָׁא דִּיּוֹמִיָּהוּן, עֲלֵיָּהוּ כְּתִיב, (ירמיה יז)

וְהָיָה כְּעָרְעָר בְּעָרְבָה וְלֹא יֵרָאֶה כִּי יָבֵא טוֹב וְשָׁכַן חֲרָרִים
בְּמִדְבָּר.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, זִפְאָה חוֹלְקִיהָ דִּיעֵקֵב, דִּרְחֲצָנוּ יִתִּיר
הָוּה לֵיהּ, דְּכָתִיב וְשָׁכַבְתִּי עִם אֲבוֹתַי. דְּאִזְכִּי בְּהוּ
וְלֹא בְּאַחֲרָא. דְּאִזְכִּי בְּהוּ, לְאַתְלַבְּשָׂא בְּיוֹמֵין דִּילֵיהּ,
וּבְיוֹמֵין דִּלְהוֹן.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, כְּתִיב, (בראשית כז) וַיִּרַח אֶת רִיחַ בְּגָדָיו
וַיְבָרְכֵהוּ. בְּגָדָיו. בְּגָדֵי עֵשָׂו מִבְּעֵי לֵיהּ. דְּהָא לֹא

דִּינִידִיהּ הָוּ, אֶלָּא דִּיעֵשָׂו הָוּ הִנְהוּ בְּגָדִים. דְּכָתִיב, (בראשית

כז) וַתִּקַּח רַבֶּקָּה אֶת בְּגָדֵי עֵשָׂו בְּנֵה הַגָּדוֹל הַחֲמוּדוֹת,

בְּגָדֵי עֵשָׂו כְּתִיב (הכא), וְהָכֵא רִיחַ בְּגָדָיו, דִּיעֵקֵב מִשְׁמַע.

אֶלָּא, הָכֵי אִוְקִימָנָא, וַיִּרַח, כְּלוּמַר, אִסְתַּכַּל לְהֵלְאָה,

וְאַרְחָ רִיחָא דְלְבוּשׁוֹי דִּיהוּא עֲלִמָא, כְּדִין

בְּרַכִּיָּה. וְעַל דָּא כְּתִיב, רָאֵה רִיחַ בְּנֵי כְּרִיחַ שְׂדֵה, דָּא הוּא

חֲקַל דִּתְפוּחִין קְדִישִׁין. אָמַר, הוּאִיל וְזָכִיתָ בְּאִינוּן לְבוּשֵׁי

יָקָר, וַיִּתֵּן לָךְ הָאֱלֹהִים מִטַּל הַשָּׁמַיִם. מֵאֵי מִשְׁמַע, בְּגִין

דְּבַהֲהוּא חֲקַל דִּתְפוּחִין קְדִישִׁין, נָטִיל (ס"א גְּטִיף) טָלָא כָּל

יוֹמָא, מִתְהוּא אֲתֵר דְּאִקְרִי שָׁמַיִם, דְּכָתִיב מִטַּל הַשָּׁמַיִם.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, בְּכֹלָא בְּרַכִּיָּה, מִטַּל הַשָּׁמַיִם וּמִשְׁמַנֵּי

הָאָרֶץ. מֵאֵי טַעֲמָא, בְּגִין דְּוַיִּרַח אֶת רִיחַ בְּגָדָיו.

בְּגָדָיו מִמֶּש, כְּמָה דְּאִוְקִימָנָא. תְּנָא, אֶלְפָּ וְחֲמֵשׁ מָאָה

רִיחִין, סֶלְקִין בְּכָל יוֹמָא מִגֵּן עֵדֶן, דְּמִתְבַּסְּמִי בְּהוּ אֵינוֹן
 לְבוֹשִׁין דִּיקָר דִּהְהוּא עֲלֵמָא, דְּמִתְעַטְרֵן מִן יוֹמוֹי דְּבַר
 נֶשׁ.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, כַּמָּה לְבוֹשִׁין אֵינוֹן. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר,
 טוּרִי (ויקרא ע"א ע"ב) דְּעֲלֵמָא, עַל דָּא פְּלִיגוּ. אֲבַל
 תִּלְתָּא אֵינוֹן. חַד דְּמִתְלַבְּשִׁי בְּהוּא לְבוּשָׁא, רוּחָא
 דְּבַגְנָתָא דְּעֵדֶן דְּאֶרְעָא. וְחַד יְקָרָא מִכְּלָא, דְּמִתְלַבְּשָׁא
 בֵּיהּ נִשְׁמָתָא בְּגוּ צְרוּרָא דְּחַיִּי, בֵּין פּוּרְפִירָא דְּמִלְכָּא. וְחַד
 לְבוּשָׁא דְּלִבְר, דְּקָאִים וְלָא קָאִים, אֲתַחְזִי וְלָא אֲתַחְזִי.
 בְּהַאי מִתְלַבְּשָׁא בֵּיהּ נַפְשָׁא, וְאִזְלָא וְשָׂטָא בְּעֲלֵמָא.

וּבְכָל רִישׁ יְרַחִי (שְׁתָּא) וְשִׁבְתָּא, אִזְלָת וְאֲתַקְשֶׁרֶת בְּרוּחָא
 דְּבַגְנָתָא דְּעֵדֶן דְּאֶרְעָא, דְּקִימָא בֵּין פְּרַגּוּדָא
 יְקִירָא, וּמִנִּיהּ אִוְלִיף וַיֵּדַע מַה דִּיֵּדַע, וְשָׂטָא וְאִוְדַע לִיהּ
 בְּעֲלֵמָא.

תְּנָא, בְּתַרִּין קְשׁוּרִין אֲתַקְשֶׁר נַפְשָׁא, בְּכָל רִישׁ יְרַחִא
 וְשִׁבְתָּא, בְּקְשׁוּרָא דְּרוּחָא, דִּי בֵּין רִיחִי בּוּסְמִין
 דְּבַגְנָתָא דְּעֵדֶן דְּאֶרְעָא, וּמִתְמֵן אִזְלִל וְשָׂאט, וְאֲתַקְשֶׁר
 עִם רוּחָא בְּנִשְׁמָתָא דְּצִרִירָא בְּצְרוּרָא דְּחַיִּי, וּמִתְרוּיָא
 וּמִתְזַנְת מֵאֵינוֹן זִיוִין יְקָרִין, דְּהַאי סְטָרָא, וְדֵהַאי סְטָרָא.
 הָדָא הוּא דְּכַתִּיב, וְנַחֲךָ ה' תָּמִיד, תָּמִיד דִּיִּקָּא.

וְהַשְׁבִּיעַ בְּצַחְצְחוֹת נַפְשֶׁךָ. מַהוּ בְּצַחְצְחוֹת. אֶלָּא צַחוּתָא

חַד, כִּד אֶתְקַשֵּׁר בְּרוּחָא דְבִגְנָתָא דְלִתְתָא, צַחוּתָא דְלָגוּ
 מִן צַחוּתָא, כִּד מִתְקַשְׁרֵן בְּנִשְׁמָתָא דְלַעִילָא, בְּצִרוּרָא
 דְחַיִּי, וְהַיְינוּ בְּצַח חַד, צַחוּת תְּרִין, דְּאִינוּן לַעִילָא
 לַעִילָא, בְּיִקִּירוּ דְנִשְׁמָתָא וְדַאי, כְּלוּמַר צַחֲצַחוּת, מֵאֵן
 יֵרִית דָּא, נִפְשָׁךְ. נִפְשָׁךְ מִמֶּשׁ. זַכָּאָה חוּלְקָהוֹן דְּצַדִּיקֵיָא.
 אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כִּד אָנָּא בֵּין אִינוּן חֲבַרְיָא דְבָבֵל,
 מִתְכַּנְשֵׁי גַבְאֵי, וְאוּלְפֵי מְלִי בְּאַתְגַּלְיָא, וְאִינוּן
 עֵיילִי לֹון בְּגוֹשְׁפִנְקָא דְפְרוּזְלָא תְקִיפָא, סְתִימָא מִכָּל
 סְטְרִין. כְּמָה זְמַנִּין אוּלִּיפְנָא לֹון אֲרַחוּי דְגִנְתָּא דְמִלְכָּא,
 אוּרְחוּי דְמִלְכָּא. (נ"א כְּמָה זְמַנִּין אֲמִינָא לֹון אֲרַחוּי דְאוּרִייתָא דְמִלְכָּא קֻדְשָׁא

וְאוּרְחוּי עֲלֵאִין).

כְּמָה זְמַנִּין אוּלִּיפְנָא לֹון כָּל אַנוּן דְרַגִּין דְצַדִּיקֵיָא
 דְבַהֲהוּא עֲלֵמָא, וְכִלְהוּ מִסְתַּפִּי לְמִימַר (דף רכה ע"א)
 מְלִין אֵלִין, אֵלָא לָעָאן (מַעֲלֵעִין) בְּגַמְגוּמָא. בְּגִינֵי כֶּךָ
 פְּסִילוּסִין אֲקִרוּן, כְּהֵהוּא פְּסִילוּתָא דְמַגְמָגָם בְּפוּמִיָּה.
 אֲבָל לְזַכוּתָא דְאִינְנָא לְהוּ, הוּאִיל וּמְסַתְּפֵי. דְהָא אוּרָא
 קֻדְשָׁא וְרוּחָא קֻדְשָׁא אֶתְעֵדִי מְנִיָּהוּ, וַיִּנְקִי
 מְאוּרָא וְרוּחָא דְרְשׁוּתָא אֲחַרָא. וְלֹא עוּד אֵלָא דְקִשְׁת
 אֶתְחַזִּי עֲלֵיָּהוּ, וְלֹאוּ אִינוּן כְּדַאי לְמַחְמֵי סְבַר אַנְפוּי (ס"א)
 כָּל שְׁכַן סְבַר אַנְפִּין אֲחַרְנִין. (דְאַלְהוּוּ)

אֲבָל דָּא מְהַנִּיא לְהוּ, דְּאֲנָא שְׂכִיחַ בְּעֵלְמָא וְאֲנָא סִימְנָא
 בְּעֵלְמָא, (נ"א סמבא) דְּהָא בְּחֵי לָא יְתִיב עֵלְמָא
 בְּצַעְרָא, וְלָא אֲתֵדֵן בְּדִינָא דְלַעִילָא, בְּתֵרָאי לָא יְקוּם
 דְּרָא כְּדָרָא דָּא. וְזִמִּין עֵלְמָא דְלָא יִשְׁתַּכַּח מֵאֵן דִּיגִין
 עֲלֵייהוּ, וְכָל אֲנַפִּין חֲצִיפִין יִשְׁתַּכַּחוּן בֵּין לְעֵילָא בֵּין
 לְתַתָּא. לְעֵילָא, בְּחוּבֵייהוּ דְלַתַּתָּא, וְחֲצִיפוּתָא דְלַהוּן.
 וְזִמִּינִין בְּנֵי עֵלְמָא דְצוּוחִין, וְלִית מֵאֵן דִּישְׁגַּח עֲלֵייהוּ.
 יְהִדְרוּן רִישָׁא לְכָל סְטְרֵי עֵלְמָא, וְלָא יְתוּבוּן
 בְּאִסּוּוּתָא. אֲבָל חַד אָסוּתָא אֲשַׁכְּחָנָא לְהוּ בְּעֵלְמָא וְלָא
 יִתִּיר, בְּהָהוּא אֲתֵר דִּישְׁתַּכַּחוּן אִינּוּן דְלַעָאן בְּאוּרֵייתָא,
 וְאִשְׁתַּכַּח בֵּינֵייהוּ (ויקרא ע"א ע"א) סֵפֶר תוֹרָה דְלָא מִשְׁתַּקֵּר
 בֵּיהּ. כִּד מִפְקֵי הָאִי, בְּגִינֵיהּ מִתְעָרֵי עֲלָאִי וְתַתָּאִי. וְכָל
 שְׁכֵן אִי אֲכַתִּיב בֵּיהּ שְׁמָא קְדִישָׁא כְּדַקָּא חֲזִי, וְהָא
 אוֹלִיפְנָא מְלָה.

וְוִי לְדָרָא דְאֲתַגְלֵיָא בֵּינֵייהוּ סֵפֶר תוֹרָה, וְלָא מִתְעָרֵי
 עֲלֵיהּ לְעֵילָא וְתַתָּא. מֵאֵן אֲתַעֵר עֲלֵיהּ בְּשַׁעְתָּא
 דְעֵלְמָא בְּצַעְרָא טְפִי, וְאֲצַטְרִיךְ עֵלְמָא לְמִטְרָא,
 וְאֲצַטְרִיךְ לְאֲגְלָאָה סֵפֶר תוֹרָה יִתִּיר בְּדוּחְקָא דְעֵלְמָא.
 דְכִד עֵלְמָא בְּצַעְרָא, וּבַעָאן בְּנֵי נְשָׂא רַחֲמִין עֲלֵי קְבָרֵי,
 כְּלָהוּ מִתִּין מִתְעָרִין עֲלֵיהּ, דְּהָא נְפִשָׁא אֲקָדִימַת
 וּמוֹדַעָא לְרוּחָא, דְּהָא סֵפֶר תוֹרָה אִשְׁתַּכַּח בְּגְלוּתָא,

דַּאִיגְלִי בְּדוּחָקָא דְעֵלְמָא, וְחַיֵּיא אֶתְאֵן וּבְעָאן רַחְמִי.
 כְּדִין רוּחָא מוֹדְעָא לְנִשְׁמָה, וְנִשְׁמָה לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא, וְכִדִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֶתְעַר, וְחָס עַל
 עֵלְמָא, וְדָא עַל גְּלוּתָא דְסֵפֶר תּוֹרָה מֵאֲתֵרִיהּ, וְחַיֵּיא
 אֶתִּין לְמַבְעֵי רַחְמִי עַל קְבָרֵי מֵתֵי. וְוִי לְדָרָא אִי אֶצְטְרִיךְ
 סֵפֶר תּוֹרָה לְאֶגְלָאָה לִיָּה מֵאֲתֵר לְאֲתֵר, אֶפִּילוּ מִבֵּי
 כְּנִישְׁתָּא לְבֵי כְּנִישְׁתָּא, דְּהָא לָא אֶשְׁתַּכַּח בֵּינֵייהוּ עַל מַה
 יִשְׁגַּחוּן עַלֵּיהוּ.

וְדָא לָא יִדְעִין כְּלָהוּ בְּנֵי נִשְׁא, דְּהָא שְׂכִינְתָּא כַּד
 אֶתְגַּלֵּיָּא גְּלוּתָא בְּתֵרָאָה. עַד לָא תִּסְתַּלַּק לְעֵילָא,
 מַה כְּתִיב, (ירמיה ט) מִי יִתְנַנֵּי בַּמַּדְבָּר מְלוֹן אוֹרְחִים. לְבַתֵּר
 בְּזִמְנָא דְדַחְקָא אֶשְׁתַּכַּח טְפִי בְּעֵלְמָא, תַּמָּן אֶשְׁתַּכַּחַת,
 וּבְגְלוּתָא דְסֵפֶר תּוֹרָה, תַּמָּן הִיא, וְכֹלָא מֵתְעַרִין עַלֵּיהּ,
 עֲלָאִי וְתֵתָאִי.

אֲמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אִי הֲנִי בְּבִלְאִי טַפְשָׁאִי, יְנַדְעוֹן מְלִין
 דְּרִזֵּי דְחַכְמַתָּא, עַל מַה קָּאִים עֵלְמָא, וְסִמְכוּי עַל
 מַה קָּא מֵתְרַגְּשֵׁן. כַּד יִשְׁתַּכַּח בְּדוּחָקָא, יְנַדְעוֹן שְׁבַחָא
 דְּרַב (דְּמִנּוּנָא) יִיבָא סָבָא. כַּד אֶשְׁתַּכַּח בֵּינֵייהוּ, וְלָא הוּוּ
 יִדְעֵי שְׁבַחִיהּ. וְהָא אֶשְׁכַּחנָּא מְלוּי מֵתְקַשְׂרֵן בְּמְלוּי
 דְשְׁלֵמָה מְלָפָא, בְּרִזָּא עֲלָאָה דְחַכְמַתָּא, וְאִינוּן לָא הוּוּ
 יִדְעֵי שְׁבַחִיהּ.

וְהִשְׁתָּא אֶזְלִין בְּתַר מְלֵי דְחֻכְמָתָא, וְלִית מֵאן דְקָאִים
עָלָהּ, וְלִית מֵאן דְקָרִי. וְעַם כָּל דָּא, אִית
בִּינֵייהוּ פְקֻחִין בְּעֵבוּרָא דְשִׁתָּא וּבְקִבְיַעוּתָא דִּירְחִי, אִף
עַל גַּב דְּלָא אֲתִיְהִיב לָהּ, וְלָא אֲתַמְסֹר בִּינֵייהוּ.

תְּנִינֵן, תְּרִיסֹר יְרַחֲי, הָאִי נֶפֶשׁ אִיהִי מִתְקַשְׁרָא בְּגוּפָא
בְּקִבְרָא, וְאֲתַדְנֹו בְּדִינָא כְּחֻדָּא, בַּר הֵהִיא נֶפֶשׁ
דְּצִדִיקֵי, כְּמָה דְאוּקְמוּהָ, וְזִמְינָא בְּקִבְרָא, וְיַדַּע
בְּצַעְרָא דִּילֵיהּ, וּבְצַעְרָא דְחַיֵּי יַדַּע (ס"א לָא יַדַּע), וְלָא
אֲשַׁתְּדֵלַת עֲלֵיהּ.

וּלְבַתֵּר תְּרִיסֹר יְרַחֲי, אֲתַלְבֵּשׁ בְּלְבוּשָׁא חַד, וְאֶזְלִל
וְשָׂאט בְּעֵלְמָא, וְיַדַּע מִן רוּחָא מַה דִּידַע,
וְאֲשַׁתְּדֵל צַעְרָא לְעֵלְמָא, וְלִמְבַעֵי רַחֲמֵי. וְלִמְנַדַּע (לְחַו)
צַעְרָא דְחַיֵּי.

וּמֵאן אֲתַעֲר לְכָל הָאִי, בְּזִמְנָא דְאִית זַכָּאָה, דְאוּדַע לָהּ
כְּדָקָא יְאוּת, וְהֵהוּא זַכָּאָה אֲשַׁתְּמוּדַע בִּינֵייהוּ.
דְתַנֵּי, זַכָּאָה כַּד אֲשַׁתְּאֲר בְּעֵלְמָא, בֵּין חַיָּא, וּבֵין
מִיתָיָא אֲשַׁתְּמוּדַע, דְהָא כָּל יוּמָא מִכְרוּזֵי עֲלִיהּ בִּינֵייהוּ,
וְכַד צַעְרָא טְפִי בְּעֵלְמָא, וְהוּא לָא יְכִיל לְאַגְנָא עַל דְרָא,
הוּא אוּדַע לָהּ צַעְרָא דְעֵלְמָא.

וְכַד לָא אֲשַׁתְּכַח זַכָּאָה (דף רכה ע"ב) דְמִכְרוּזֵי עֲלִיהּ בִּינֵייהוּ,
וְלָא אֲשַׁתְּכַח (ד"א ל"ג בִּינֵייהוּ) מֵאן דְאֲתַעֲר לָהּ בְּצַעְרָא

דְּעֲלָמָא, אֶלָּא סֵפֶר תּוֹרָה. כְּדִין עֲלָאי וְתַתָּאי מִתְעַרִּין
עֲלֵיהּ, וְצָרִיכִין כֹּלָּא דִישְׁתַּכְּחוּן בְּהֵיא זְמַנָּא בְּתִשְׁבֻּבָה.
וְאִי לָא מִשְׁתַּכְּחִי, הָא מָאֲרִי דְדִינָא אֶתְעָרוּן עֲלֵייהוּ,
וְאֶפִּילוּ רוּחַ דְּגִנְתָּא דְעֵדוּן, מִתְעַרִּין עֲלֵייהוּ, בְּגִינֵיהּ
דְּסֵפֶר תּוֹרָה, כְּדַא תִּמְר.

תַּאנָּא, וְשִׁכְבְּתִי עִם אֲבוֹתִי, בְּגוֹפָא, בְּנַפְשָׁא, בְּרוּחָא,
בְּנִשְׁמָתָא, בְּרִתִּיכָא חֲדָא, בְּדַרְגָּא עֲלָאָה. אָמַר
רַבִּי יְהוּדָה, כַּמָּה אֲטִימִין מִכֹּלָּא בְּנֵי עֲלָמָא, דְּלֹא יָדְעִי,
וְלֹא מִשְׁגִּיחִי, וְלֹא שָׁמְעִי, וְלֹא מִסְתַּכְּלִי בְּמִלֵּי דְעֲלָמָא.
וְהִיךְ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִשְׁתַּכַּח עֲלֵייהוּ בְּרַחֲמִין, בְּכֹל
זְמַן וְעֵידוּן, וְלִית מָאן דִּישְׁגָּת.

תַּלְת זְמַנִּין בְּיוֹמָא, עָאֵל רוּחָא חֲדָא בְּמַעְרְתָא
דְּכַפְלָתָא, וְנָשִׁיב בְּקַבְרֵי אֲבֹהֵתָא, וְאֶתְסִיין כֹּל
גְּרָמִין, וְקִיִּימִי בְּקִיּוֹמָא, וְהֵהוּא רוּחָא נָגִיד טַלָּא
מְלַעִילָא, מְרִישָׁא דְמַלְכָּא, אֶתְר דְּמִשְׁתַּכְּחִי אֲבֵהֶן עֲלָאי.
וְכַד מִטִּי (ס"א מַתְעַר) הֵהוּא טַלָּא מְנַיִיהוּ, מִתְעַרִּין אֲבֵהֶן
דְּלַתְתָּא.

וְתַאנָּא, נַחֲתִית הֵהוּא טַלָּא בְּדַרְגִּין יְדִיעֵן, דְּרָגָא בְּתַר
דְּרָגָא, וּמִטִּי לָגַן עֵדוּן דְּלַתְתָּא. וּמֵהֵהוּא טַלָּא,
אֶתְסַחֲחִי בְּבוֹסְמִין דְּגִנְתָּא דְעֵדוּן. וְאֶתְעַר רוּחָא חֲדָא,
דְּכִלְיִל בְּתַרִּין אַחְרָנִין וְסִלִּיק וְשִׁאט בִּינֵי בּוֹסְמִין, וְעִיִּיל

בְּפִתְחָא דְמַעְרְתָא, כְּדִין מִתְעָרִין אַבְהֵן, אֵינִון וְזִיווּגָן,
וּבְעָאן רַחֲמֵי עַל בְּנוֹי.

וְכֹד אֲשֶׁתֶּכַח עֲלֵמָא בְּצַעְרָא, בְּגִין דְּאֵינִון דְּמִיכִין עַל
חֻבֵי עֲלֵמָא, וְהָהוּא טֵלָא לָא אֲתַנְגִּיד וְלָא
אֲשֶׁתֶּכַח, עַד דְּאֲתַעֲר סֵפֶר תּוֹרָה, כְּדָקָא חֲזִי בְּעֲלֵמָא.
וְנַפְשָׁא אֹדְעָא לְרוּחָא, וְרוּחָא לְנִשְׁמָתָא, וְנִשְׁמָתָא
לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. כְּדִין יְתִיב מִלְכָּא בְּכַרְסֵיָא דְרַחֲמֵי,
וְנִגִּיד מַעְתִּיקָא קַדִּישָׁא עֲלָאָה, נִגִּידוּ דְטֵלָא דְבְדוּלְחָא.
וּמָטִי לְרִישָׁא דְמִלְכָּא, וּמִתְבְּרַכִּין אַבְהֵן. וְנִגִּיד הָהוּא
טֵלָא, לְאֵינִון דְּמִיכִין, וּכְדִין מִתְחַבְּרָן (נ"א מִתְבְּרַכִּין) כְּלָהוּ,
וְחַיִּים קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַל עֲלֵמָא.

וְתַאנָּא, לָא חַיִּים קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַל עֲלֵמָא, עַד
דְּאֹדְעָ לְאַבְהֵן וּבְגִינֵיהוּ עֲלֵמָא אֲתַבְּרָכָא.
אָמַר רַבִּי יוֹסִי, וְדַאי הָכִי הוּא, וְהָא אֲשַׁכְּחָנָא מְלִי
בְּסַפְרָא דְשְׁלֵמָה מִלְכָּא, הָהוּא עֲלָאָה, דְּקָרָא לֵיהּ עֵיטָא
דְּחַכְמָתָא דְכָלָא.

וְרַב הַמְּנוּנָא, הָכִי גְלִי וְאָמַר, דְּהָא אַחֲזִיו לֵיהּ, דִּיתִיר
עֲבַדַת רַחֵל, דְּקִיַּמָּא בְּפַרְשֵׁת אֹרְחִין, בְּכָל זְמָנָא
דְּאַצְטְרִיךְ עֲלֵמָא, מְכַלְהוּ. וְרִזָּא דְמִלָּה, אַרְוֹן וְכַפּוֹרַת
וְכַרוּבִים בְּחוּלְקָא דְבְנֵימָן, דְּאֲתִילִיד בְּאֹרְחָא, וְשְׁכִינְתָּא
עַל כָּלָא:

וַיִּשְׁתַּחֲוּ יִשְׂרָאֵל עַל רֹאשׁ הַמָּטָה, מֵאֵן רֹאשׁ הַמָּטָה. דָּא
 שְׂכִינְתָּא. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, חֶסֶם וְשָׁלוֹם. אֵלֶּא
 לְדִידִיהּ פֶּרַע וְסָגִיד. (אֵלֶּא) תָּא חֲזִי, מָטָה, דָּא שְׂכִינְתָּא.
 דְּכִתְיִב, (שִׁיר הַשִּׁירִים ג) הִנֵּה מִטַּתוֹ שְׁלֹשְׁמָה. רֹאשׁ הַמָּטָה
 מֵאֵן הוּא. דָּא יְסוּדָא דְעֵלְמָא, דְּהוּא רִישָׁא דְעֵרְסָא
 קְדִישָׁא. עַל רֹאשׁ, דָּא יִשְׂרָאֵל, דְּקָאִים עַל רֹאשׁ הַמָּטָה.
 בְּגִינֵי כֶּךָ, יִשְׂרָאֵל לְדִידִיהּ קָא סָגִיד.

וְאִי תִימָא, הָא בְּהֵוּא זְמַנָּא לָא הוּהּ מְרַע, דְּהָא לְבַתֵּר
 כְּתִיב, וַיְהִי אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיֹּאמֶר לְיוֹסֵף הִנֵּה
 אָבִיךָ חוֹלָה. וּבִשְׁעֵתָא דְסָגִיד, לָא הוּהּ חוֹלָה, וְעַל דִּידַע
 דְּהָא בְּהֵוּא זְמַנָּא, סָלִיק בְּדַרְגָּא עֲלָאָה קְדִישָׁא כְּרִסְיָא
 שְׁלִימְתָא, בְּגִינֵי כֶּךָ סָגִיד לְהֵוּא רְתִיכָא, כְּרִסְיָא
 עֲלָאָה, שְׁלִימוֹ דְאֵילְנָא רַבְרָבָא וְתַקִּינָה, דְּאֶקְרִי עַל
 שְׁמִיָּהּ. וְעַל דָּא, וַיִּשְׁתַּחֲוּ יִשְׂרָאֵל עַל רֹאשׁ הַמָּטָה, עַל
 רֹאשׁ הַמָּטָה וְדָאִי, דְּהָא אֶסְתַּלַּק לְאַתְרִיהּ וְאַתְעֵטֵר
 בְּעֵטְרוֹי דְּמַלְכָּא קְדִישָׁא:

וַיֹּאמֶר הַשְּׁבַעָה לִּי וַיִּשְׁבַּע לוֹ וַיִּשְׁתַּחֲוּ יִשְׂרָאֵל עַל רֹאשׁ
 הַמָּטָה, רַבִּי חֲזִיָּא פִּתַּח וְאָמַר, (קְהֵלֶת ז) כָּל זֶה
 נְסִיתִי בַּחֲכָמָה אֲמַרְתִּי אַחֲכָמָה וְהִיא רְחוּקָה מִמֶּנִּי. הָא
 תְּנִינָן, שְׁלֹמָה מַלְכָּא, יָרִית סִיְהָרָא מְכַל סְטְרוֹי, וּבִיּוֹמוֹי
 קְיִימָא בְּשְׁלֵמוֹתָא, הֵהִיא סִיְהָרָא דְאַתְבְּרַכָּא מְכַלָּא, וְכַד

בָּעֵא לְמִיָּקָם עַל נִימוּסֵי אוֹרֵייתָא. אָמַר, אָמַרְתִּי אַחֲכֶמָה
וְגו'.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, יַעֲקֹב אָמַר, וְשָׁכַבְתִּי עִם אֲבוֹתַי
וּנְשָׂאתֵנִי מִמְצָרִים וּקְבַרְתֵּנִי בְּקְבוּרָתָם, תַּמָּן
תַּנִּינָן, מֵאֵן דְּנִפְקַן נְשִׁמְתִּיה בְּרִשׁוּתָא אַחֲרָא, (דף רכז ע"א)
וְגוּפָא דִּילִיָּה אַתְקַבֵּר בְּאַרְעָא קְדִישָׁא, עָלִיָּה כְּתִיב, (ירמיה
ב) וַתָּבֹאוּ וַתִּטְמְאוּ אֶת אֶרְצִי וַנְחַלְתִּי שִׁמְתָם לְתוֹעֵבָה,
וַיַּעֲקֹב אָמַר וּקְבַרְתֵּנִי בְּקְבוּרָתָם, וּנְשִׁמְתִּיה נִפְקָא
בְּרִשׁוּתָא אַחֲרָא.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, שָׂאֲנִי יַעֲקֹב, דְּשָׁכִינְתָא הוּת אַחֲדִידַת
בֵּיהּ, וְאַתְדַּבְּקַת בֵּיהּ. הֵדָא הוּא דְכְּתִיב, (בראשית מו)
אֲנֹכִי אֶרְדָּה עִמָּךְ מִצְרַיִמָה, לְדִיירָא עִמָּךְ בְּגָלוּתָא. וְאֲנֹכִי
אֶעֱלֶךָ גַּם עָלָה, לְאַזְדַּוּוּגָא בִּי נְשִׁמְתָךְ, וְלֹאֲתַקְבְּרָא גּוּפְךָ
בְּקַבְרֵי אֲבֹהֶיךָ. מַאי קָא מִיירִי, (אף על גב דקא) (נ"א וְדָא לָא)
נִפְקַת נְשִׁמְתִּיה בְּרִשׁוּתָא אַחֲרָא. (נ"א וְעַל דָּא וְאֲנֹכִי אֶעֱלֶךָ גַּם עָלָה

כְּתִיב).

וַיּוֹסֶף יִשְׁתֵּי יָדוֹ עַל עֵינָיָהּ, יוֹסֵף וְדָא, דְּהָא הוּא בּוֹכָא
דְּהִרְהוּרָא דְלָבָא, בּוֹכָא דְטַפָּה קַדְמָאָה הוּת,
כְּדַאֲתַמָּר. וּבְגִין דִּינְדַע קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא טְמִירָא דָא,
אֲתַבְּשֵׁר לִיָּה בְּיוֹסֵף, דְּהָא כָּל רְחִימוּתָא בֵּיהּ תַּלְיָא.
יִשְׁתֵּי יָדוֹ עַל עֵינָיָהּ. מַאי קָא מִיירִי. אָמַר רַבִּי יִיסָא,

בְּגִין יִקְרָא דִיעֵקֵב, וְלֵאתְבַשְׂרָא דְהָא יוֹסֵף קִיָּים,
 וַיִּשְׁתַּכַּח עָלֶיהָ בְּמִיתְתֶיהָ. רַבִּי חֲזַקְיָה אָמַר, מַלְאָךְ
 אוֹלִיפְנָא, וְדַחֲלִנָא לְגַלְאָה, וּבְעוּבְדֵי עֲלָמָא חֲכַמְתָּא
 אֲשַׁתְּכַח. אֲתָא רַבִּי אַבָּא, (ד"א ל"ג וּנְשָׁקִיָּה) בְּטַשׁ בֵּיהָ. אָמַר,
 אִימָא מִילָךְ, וּזְיִין זְיִינָךְ. בְּיוֹמוֹי דְרַבִּי שְׁמַעוֹן מְלִין
 אֲתַגְלִיין.

אָמַר, אוֹלִיפְנָא מְפָרְקִין דְרַב יִיסָא סָבָא, בְּנַמוּסֵי
 עֲלָמָא. בַּר נָשׁ דְזָכִי לְבַר בְּהָאֵי עֲלָמָא, לִיבְעֵי
 לֵיהָ לְנַגְדָא עֲפָרָא עַל עֵינוֹי כַּד אֲתַקְבֵּר, וְדָא הוּא יִקְרָא
 דִּילֵיהָ, לְאַחֲזָאָה דְעֲלָמָא אֲסִתִּים מְנִיָּה, וְהוּא יֵרִית לֵיהָ
 לְעֲלָמָא תַּחֲתוּי.

בְּגִין דְעֵינוֹי דְבַר נָשׁ, חִיזוּ דְעֲלָמָא בֵּיהָ אֲתַחֲזוּי, וְכָל
 גּוֹוִנִין הָכִי אֵינוֹן דְאַסְחָרוּ. חוֹרָא דְבֵיהָ, הוּא יִמָּא
 רַבָּא אוֹקִינּוּס, דְאַסְחָר כָּל עֲלָמָא בְּכָל סְטָרֵי. גּוֹוִנָא
 אַחְרָא הוּא יִבְשָׁתָא (דְאַקִּיפּוּ), דְאַפִּיקוּ מִיָּא, וַיִּבְשָׁתָא קָאִים
 בֵּין מִיָּא, הָכִי הוּא גּוֹוִנָא בֵּין מִיָּא.

גּוֹוִנָא אַחְרָא תְּלִיתָאָה, הִיא בְּמִצִּיעוֹתָא דְבֵיהָ, דָּא
 יְרוּשָׁלַם, דְהִיא אֲמַצְעוֹתָא דְעֲלָמָא. גּוֹוִנָא
 רַבִּיעָאָה, הִיא חִיזוּ דְכָל עֵינָא, וְאַקְרִי בֵּת עֵין, דְבֵהָהוּא
 בֵּת עֵין, אֲתַחֲזוּי פְּרַצוּפָא. וְחִיזוּ יִקְרָא מְכָלָא, דָּא צִיּוֹן,
 דְאִיהִי נְקוּדָה אֲמַצְעוֹתָא מְכָלָא, דְחִיזוּ דְכָל עֲלָמָא תַּמָּן

אֲתַחֲזִי. וְתַמֵּן שְׂרִיא שְׂכִינְתָא, דְּהִיא שְׂפִירוּ דְּכֻלָּא, וְחִיזוּ
 דְּכֻלָּא, וְעִינָא דָּא הוּא יְרוּתַת עֲלֻמָּא. וּבְגִינֵי כְּךָ, הֵיא
 שְׂבִיק לֵיהּ, וְהֵאֵי נְטִיל לֵיהּ, וַיְרִית לֵיהּ.

אֲמַר לֵיהּ, שְׂפִיר קְאֻמְרַת, אֲבַל מְלָה סְתִימָא אִיהוּ
 יְתִיר, וּבְנֵי עֲלֻמָּא לָא יִדְעִין, וְלֹא מְסַתְּכְלוּן, דְּהֵא
 בְּשַׁעְתָּא דְּבַר נָשׁ נְפִיק מֵעֲלֻמָּא. נְפִשָּׁא דִּילֵיהּ טְמִירָא
 עֲמִיהּ, וְעַד לָא נְפַקַת, עֵינֵי דְּבַר נָשׁ חָמוּ מַה דְּחָמוּ,
 כְּמָה דְּאוּקִימְנָא דְּכְתִיב, (שְׁמוֹת לג) כִּי לֹא יֵרְאֵנִי הָאָדָם וְחִי.
 בְּחִייהוֹן לָא חָמָאן, אֲבַל בְּמִיתְתְּהוֹן חָמָאן.

וְעֵינֵי פְּקִיחֹן מִהֵהוּא חִיזוּ דְּחָמָא, וְאִינוּן דְּקִימִין
 עֲלֵיהּ, בְּעָא לְשׁוּאָה יִדָּא עַל עֵינֵי, וְלֹא־סְתַמָּא
 עֵינֵי, בְּגִין הֵהוּא דְּאוּלִּיפְנָא בְּרֹזָא דְּנִמוּסֵי עֲלֻמָּא.
 דְּבְשַׁעְתָּא דְּאֲשְׁתָּאֵרוּ עֵינֵי פְּקִיחֹן, מִהֵהוּא חִיזוּ יְקִירָא
 דְּחָמָא. אִי זְכִי לְבַר, בְּרָא קָדִים לְשׁוּאָה יְדִיהּ עַל עֵינֵי
 וְלֹא־סְתַמָּא לֹוֹן, כְּמָה דְּכְתִיב וַיֹּסֶף יִשִׁית יָדוֹ עַל עֵינָיָהּ.
 בְּגִין דְּהֵא חִיזוּ אַחְרָא דְּלֹא קְדִישָׁא אֲזִדְּמַנַּת לְקַבְּלֵיהּ,
 וְעִינָא דְּחָמָא הֲשִׁתָּא חִיזוּ קְדִישָׁא עֲלָאָה, לָא יִסְתַּכַּל
 בְּחִיזוּ אַחְרָא.

וְעוֹד, דְּהֵהוּא נְפִשׁ סְמִיכַת לְקַבְּלֵיהּ בְּבֵיתָא, וְאִי
 אֲשְׁתָּאֵר עִינָא פְּקִיחָא, וְהֵהוּא חִיזוּ אַחְרָא יִשְׂרִי
 עַל עֵינֵי, בְּכֹל מַה דְּאִסְתַּכַּל אֲתַלְטִיא, וְלֹאוּ יְקָרָא

דְּעִינָא הוּא, וְכָל שְׁפָן מְקַרְיבּוּי, וְכָל שְׁפָן מִן מִיתָא,
 דְּלָאוּ יִקְרָא דִּילֵיהּ לְאַסְתִּכְּלָא בְּמָה דְּלָא אֶצְטְרִיף,
 וְלֹא שְׂרִיא עַל עֵינּוּי מְלָה אַחֲרָא. לְבַתֵּר אֶתְכַסִּיא בְּעַפְרָא,
 וְהָא אֶתְעָרוּ חֲבַרְיָא עַל דִּינָא דְּקַבְרָא מַהוּ. וַיִּקְרָא הוּא,
 דִּי־סִתִּים עֵינָא מִן כְּלָא, עַל יְדָא דְּבַרְיָה דְּשִׁבְק בְּעַלְמָא.
 תָּא חֲזִי, כָּל שְׁבַעַה יוֹמִין, נִפְשָׁא אֲזֵלָא מִבֵּיתָא לְקַבְרָא,
 וּמְקַבְרָא לְבֵיתָא, וְאֶתְאַבְּלַת עֲלֵיהּ, וְתַלַּת זְמַנִּין
 בְּיוֹמָא, אֶתְדַּנּוּ כְּחֻדָּא נִפְשָׁא וְגוֹפָא, וְלִית מָאן דִּידַע
 בְּעַלְמָא, וַיִּשְׁגַּח לְאַתְעָרָא לְבָא.

לְבַתֵּר, גּוֹפָא אֶתְטְרִיד, וְנִפְשָׁא אֲזֵלָא וְאַסְתַּחֲיָא (דף רכז ע"ב)
 בְּגִיחָנָם, וְנִפְקָא וְשִׁטָּא בְּעַלְמָא, וּמְבַקְרָא
 לְקַבְרִיָּה, עַד דְּמִתְלַבֵּשָׁא בְּמָה דְּאֶתְלַבֵּשָׁא.

לְבַתֵּר תְּרִיסַר יְרַחֵי, נִיחִין כְּלָא. גּוֹפָא שְׁבִיק (שְׁכִיר)
 בְּעַפְרָא. נִפְשָׁא אֶתְצַרִּיר וְאֶתְנַהִיר בְּרוּחָא,
 בְּמָאנָא דְּאֶתְלַבֵּשׁ. רוּחָא אֶתְעַנַּג בְּגַנְתָּא דְּעַדָּן. נִשְׁמַתָּא
 סְלָקָא לְצֻרוֹרָא דְּעַנּוּגָא דְּכָל עַנּוּגִין. וְכָלָא אֶתְקַשֵּׁר דָּא
 בְּדָא לְזַמְנִין יְדִיעֵן.

תָּא חֲזִי, וּוי לֹון לְבַנֵּי נִשָּׂא, דְּלָא מִסְתַּכְּלִין וְלֹא יְדַעִין
 וְלֹא אֶשְׁתַּמוּדְעֵן, עַל מַה קְיַיְמִי, וַיִּתְנַשֵּׁי מִנִּיָּהוּ
 לְמַעַבְד פְּקוּדֵי אֲוֵרִיָּתָא. דְּאִית פְּקוּדֵי אֲוֵרִיָּתָא דְּעַבְדֵי
 לְבוּשׁ יִקְר לְעֵילָא. וְאִית פְּקוּדֵי אֲוֵרִיָּתָא דְּעַבְדֵי לְבוּשׁ

יָקָר לְתַתָּא. וְאִית פְּקוּדֵי אֹרִייתָא דְעַבְדֵי לְבוּשֵי יָקָר
 לְהֵאֵי עֲלָמָא. וְכֻלָּא אֲצִטְרִיכֵן לֵיה לְבַר נֶשׁ, וּמִן יוֹמוֹי
 מִמָּשׁ, כְּלָהוּ מִתְתַקְנֵן, כְּמָה דְאֹקִימָנָא.

רַבִּי יְהוּדָה סָבָא, אֲתַרְגִּישׁ בְּדַעְתִּיהּ יוֹמָא חַד, וְאַחֲזוּ
 לֵיה בְּחֻלְמִיהּ, חַד דִּיּוֹקְנָא מְנַהוּרָא דִּילֵיהּ, תְּקִיפָה,
 דְאֹזְדָהָר לְאַרְבַּע סְטָרִין, אָמַר לֵיהּ, מַאי הָאֵי. אָמַר לֵיהּ,
 לְבוּשָא דִילָךְ הוּא, לְדִיּוּרָא דְהַכָּא, וּמַהֲהוּא יוֹמָא הָוָה
 חַדִּי.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, כָּל יוֹמָא וְיוֹמָא, רוּחִין דְצַדִּיקֵי
 יִתְבִּין בְּלְבוּשֵי הוֹן, שׁוּרִין שׁוּרִין בְּגַנְתָּא דְעַדּוֹן,
 וּמִשְׁבַּחַן לְקוּדְשָא בְרִיךְ הוּא, בִּיקְרָא עֲלָאָה. הֲדָא הוּא
 דְכְּתִיב, ^(תהלים קמ) אַךְ צַדִּיקִים יוֹדוּ לְשִׁמְךָ יִשְׁבוּ יִשְׂרָאֵל אֶת
 פְּנֵיךָ. אָמַר רַבִּי אֲבָא, בְּקַדְמִיתָא מַה כְּתִיב וַיִּשְׁתַּחֲוּ
 יִשְׂרָאֵל וְגו', כְּמָה דְאֹקִימָנָא, מֵאֵן מְטָה, דָּא כְּנֻסְת
 יִשְׂרָאֵל. רֵאשׁ הַמְטָה, דָּא צַדִּיק. עַל רֵאשׁ הַמְטָה, דָּא
 מְלָכָא קְדִישָא, דְשִׁלְמָא כְּלָה דִּילֵיהּ, כְּמָה דְכְּתִיב ^{(שיר}
 הַשִּׁירִים א) הִנֵּה מִטָּתוֹ שֶׁלְשִׁלְמוֹה. דִּיעֲקֹב לְדִידֵיהּ קָא סָגִיד,
 לְתַהוּא דְקָאִים עַל רֵאשׁ הַמְטָה, יִשְׂרָאֵל שְׁמִיהּ, בְּגִינֵי
 כָּךְ, וַיִּשְׁתַּחֲוּ יִשְׂרָאֵל עַל רֵאשׁ הַמְטָה.

לְבַתֵּר, כִּיּוֹן דִּידַע יַעֲקֹב, דְהָא בְּדַרְגָּא עֲלָאָה אֲשַׁתְּלִים,
 וְדַרְגָּא דִּילֵיהּ הוּא לְעֵילָא עִם אֲבַהֲתָא, וְהוּא

בְּלַחֲדוּי תִקְוֶנָא שְׁלִימָתָא, אַחְסִין לְבֵיתָהּ, וְחָדִי וְאַתְתַּקַּף
 בְּרַעוּתָא עֲלָאָה דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בֵּיתָהּ. מַה כְּתִיב בֵּיתָהּ,
 וַיִּתְחַנֵּק יִשְׂרָאֵל וַיֵּשֶׁב עַל הַמָּטָה, עַל הַמָּטָה מִמֶּשׁ, דְּהָא
 בְּדַרְגָּא עֲלָאָה יִתִּיר אֲשֶׁתִּלָּם, זַכָּאָה חוֹלְקִיָּהּ.

תַּאנָּא, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, בְּמִתְנִיתָא דִּילָן אוּקִימְנָא, הָא
 דִּתְנִינָן בְּאַרְבַּעַה פְּרָקִים בְּשָׁנָה הָעוֹלָם נְדוּן,
 בְּפִסְחָא עַל הַתְּבוּאָה, בְּעֶצְרַת עַל פִּירוֹת הָאֵילָן, בְּרֹאשׁ
 הַשָּׁנָה כָּל בְּאֵי הָעוֹלָם עוֹבְרִים לְפָנָיו כְּבִנֵי מְרוֹן, וּבְחַג
 נְדוּנִין עַל הַמַּיִם, הָא אוּקִימְנָא מְלִי. וְרוּזָא דְמִתְנִיתָא
 אוּקִימְנָא, בְּפִסְחָא עַל הַתְּבוּאָה וְכוּ', לְקַבִּיל רְתִיכָא
 עֲלָאָה, רוּזָא דְאַבְהֵן, וְדוּד מִלְכָּא.

בְּפִסְחָא עַל הַתְּבוּאָה, דְּהִכִּי הוּא מִמֶּשׁ, וְהָא אוּקִימְנָא
 מְלָה דָא, עַל מָה אֲתֵיָא מְצָה בְּפִסְחָא, וְהָא דִּינָא
 הוּא, דִּינָא דְמִלְכוּתָא דִּינָא, וְדָא שִׁירוּתָא דְשָׂרִיאוּ
 יִשְׂרָאֵל לְמִיעַל בְּחוּלְקָא קַדִּישָׁא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא,
 וּלְבַעְרָא מְנִייהוּ חֲמִץ, דְּאִיהוּ טַעוּן אַחְרָנִין דִּי מְמַנָּן עַל
 עֲמִין עוֹבְדֵי עֲבוּדַת פּוֹכְבִּים וּמְזֻלוֹת דְּאַקְרוּן אֱלֹהִים
 אַחְרִים, אֱלֹהֵי נֹכַר. וְאַקְרוּן חֲמִץ, יֵצֵר הָרַע, וּלְמִיעַל
 בְּמְצָה, חוּלְקָא קַדִּישָׁא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אִמְאֵי
 תְּבוּאָה. (ס"א ל"ג כְּמָה דְאִתְּ אָמַר, (ירמיה ב) תְּבוּאָתָהּ בְּדָא, רְמִיז לְה"א קְדֻמָּאָה

דְּשָׂמָא קַדִּישָׁא) בְּגִין כֶּךָ, בְּפִסְחָא נְדוּנִין עַל הַתְּבוּאָה, וְאוּקִימְנָא
 דְּעֲלָמָא אֲתַדֵּן עַל דִּינָא דְה"א.

בַּעֲצָרַת עַל פִּירוֹת הָאֵילָן. פִּירוֹת הָאֵילָן, פִּירוֹת
 הָאֵילָנוֹת מִבְּעֵי לַיה, מֵאֵן פִּירוֹת הָאֵילָן. אֶלֶּא,
 דָּא הוּא אֵילָנָא רַבְרָבָא וְתַקִּיף לְעֵילָא. פִּירוֹת הָאֵילָן,
 כְּמָה דְכְּתִיב, (הושע יד) אֲנִי כְּבָרוֹשׁ רַעֲנָן מִמְּנֵי פְרִיָךְ נִמְצָא.
 בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה עוֹבְרִין לְפָנָיו כְּבָנֵי מָרוֹן. תָּנָא רֵאשׁ
 הַשָּׁנָה, דָּא הוּא רִישָׁא דְשִׁתָּא דְמַלְכָּא, וּמֵאֵן
 הוּא רֵאשׁ הַשָּׁנָה, דָּא יִצְחָק, דְּאֶקְרִי רֵאשׁ, דְּאִיהוּ חַד
 רִישָׁא דְמַלְכָּא (נ"א לְעֵילָא), אַתְרֵי דְאֶקְרִי שָׁנָה. בְּגִינֵי כֶּף כָּל
 בָּאֵי עוֹלָם עוֹבְרִין לְפָנָיו כְּבָנֵי מָרוֹן. וְעַל דָּא תְּנִינָן,
 בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה, דְּהָא בְּרִישָׁא דְשִׁתָּא שְׂאֵרֵי יִצְחָק.
 וּבַחֲגֵי גְדוּנִין עַל הַמַּיִם, דָּא הוּא שִׁירוֹתָא (דְּרִישָׁא) דִּימִינָא
 דְּמַלְכָּא, וְעַל דָּא חֲדוּוֹתָא דְּמִיָּא אֲשֶׁתַּכַּח בְּכֹלֵא,
 בְּשַׁעֲתָא דְּנִסְכֵי מִיָּא, וְשְׂאֵבֵי לֹוֹן, בְּגִין דְּמַיִם דָּא יִדְעָא.
 וְעַל דָּא בְּאַרְבַּעַה פְּרָקִים אֵילִין, כֹּלֵא מִשְׁתַּכְּחִין. (דף רכז ע"א)
 אֲמַר רַבִּי יוֹסִי, כִּד יִסְתַּכְּלוֹן מְלִי, כֹּלֵא אֲשֶׁתַּכַּח בְּהַנִּי
 פְּרָקִין, אַבְרָהָם יִצְחָק וַיַּעֲקֹב, דְּיֹוד מַלְכָּא. וּבְהַנִּי
 עֲלָמָא אַתְדִן, וּבְאַרְבַּע פְּרָקִין בְּנֵי נֶשָׂא אַתְדִנוּ, בִּיּוֹמִין
 דְּאֲשֶׁתַּכְּחוּ בְּעֲלָמָא. וּבְכֹל יוֹמָא וַיּוֹמָא, סִפְרִין פְּתִיחָן
 וְעוֹבְדִין כְּתִיבִין, וְלִית מֵאֵן דִּישְׁגַח, וְלִית מֵאֵן דִּירְכִין
 אוֹדְנִיָּה, וְאוֹרִייתָא אֲסִהִידַת בֵּיה בְּכֹל יוֹמָא, וְקָלָא קָרִי
 בְּחֵילָא, (מְשַׁלֵּי ט) מִי פְתִי יִסוּר הִנֵּה חֲסַר לֵב אֲמַרְהָ לֹו, וְלִית
 מֵאֵן דִּיצִית לְקָלִיָּה.

תָּאנָא בְּשַׁעְתָּא דְּבַר נֶשׁ קָאִים בְּצַפְרָא, סְהַדִּין קְיִימִין
 לְקַבְּלֵיהּ, וְסְהַדִּין בֵּיהּ, וְהוּא לָא אֲשַׁגַּח. נִשְׁמַתָּא
 אֲסַהֲדַת עָלֵיהּ, בְּכָל עֵדָן וּבְכָל שַׁעְתָּא, אִי אֲצִית יָאוּת.
 וְאִי לָאו, הָא סְפָרִין פְּתִיחִין וְעוּבְדִין פְּתִיבִין. אֲמַר רַבִּי
 חֲזִינָא, זַפְּאִין אִינּוּן צְדִיקֵינָא, דְּלֹא מִסְתַּפּוּ מִן דִּינָא, לָא
 בְּעַלְמָא דִּין, וְלֹא בְּעַלְמָא דְּאֲתִי. הֲדָא הוּא דְּכַתִּיב, (משלי
 כח) וְצְדִיקִים כִּכְפִיר יִבְטַח. וְכַתִּיב, (תהלים לז) צְדִיקִים יִירְשׁוּ
 אָרְצָא.

רַבִּי חֲזַקְיָה פִּתַּח וְאָמַר, (בראשית טו) וַיְהִי הַשָּׁמֶשׁ לְבָא
 וְתַרְדֵּמָה נִפְלָה עַל אַבְרָם וְגו', הָאִי קָרָא אוֹקְמוּיָהּ.
 אַבְל דָּא יוֹמָא דְּדִינָא קְשִׁיָּא, דְּאִפְקִי לֵיהּ לְבַר נֶשׁ מֵהָאִי
 עַלְמָא. דְּתַנְיָא, (החזקא יומא) זְמַנָּא דְּמָטָא דְּבַר נֶשׁ נְפִיק
 מֵהָאִי עַלְמָא, הֵהוּא (יומא) זְמַנָּא יוֹמָא דְּדִינָא רַבָּא,
 דְּאֲתַחְשַׁךְ שְׁמֵשׁא מִן סִיְהָרָא, כְּמָה דְּכַתִּיב, (קהלת יב) עַד
 אֲשֶׁר לֹא תַחֲשַׁךְ הַשָּׁמֶשׁ, דָּא נִשְׁמַתָּא קְדִישָׁא, דְּאֲתַמְנַעַת
 מִבַּר נֶשׁ, תְּלַתִּין יוֹמִין, עַד לָא יִפּוּק מֵעַלְמָא (וְהָא חֲזוּי),
 וְחָמָא דְּצוּלְמָא דְּאֲתַמְנַעַת מִנִּיהּ וְלֹא אֲתַחְזִי.
 מֵאִי טַעְמָא אֲתַמְנַעַת מִנִּיהּ. בְּגִין דְּנִשְׁמַתָּא קְדִישָׁא
 סְלַקַת, וְאֲתַעְבַּרַת מִנִּיהּ, וְלֹא אֲתַחְזִי. דְּלֹא תִימָא,
 דְּכַד מִית בַּר נֶשׁ וְאֲתַחֲלַשׁ, הָאִי נִשְׁמַתָּא אֲתַעְבַּרַת מִנִּיהּ,
 אֲלֹא כִּד אִיהוּ בְּחִיּוֹ, בְּתוֹקְפֵיהּ, אֲתַעְבַּרַת מִנִּיהּ (וְאֲתַחֲלַשׁ)

הָאִי נִשְׁמָתָא, וְלֹא נִהְרָא לְרוּחָא, וְרוּחָא לֹא נִהִיר
 לְנַפְשָׁא, כְּדִין צוֹלְמָא אֶתְעֵבֶרֶת מִנִּיהּ, וְלֹא נִהִיר לִיהּ.
 (אֵלָא) מִהֵוּא יוֹמָא, כֹּלָא מִכְרֻזֵי עֲלִיהּ, וְאַפִּילוּ צַפְרֵי
 שְׂמִיָּא. מֵאִי טַעְמָא. בְּגִין דְּנִשְׁמָתָא הָא סִלְקָא מִנִּיהּ,
 וְרוּחָא לֹא נִהִיר לְנַפְשָׁא, כְּדִין נַפְשָׁא אֶתְחַלְשֵׁת, וּמִיכְלָא
 וְכֹל תִּיאוּבֵתָא דְגוּפָא, סִלְקָא מִנִּיהּ וְאֶתְעֵבֶר.

וְאָמַר רַבִּי יְהוּדָה, וְאַפִּילוּ כֹּל זְמַנָּא דְנַפִּיל אִינִישׁ בְּבִי
 מְרַעִיָּה, וְלֹא יָכִיל לְצַלְאָהּ, נִשְׁמָתָא אֶתְעֵבֶרֶת
 וְסִלְקָא מִנִּיהּ, וְכְדִין לֹא נִהִיר רוּחָא לְנַפְשָׁא, עַד דְּדִיִּינִין
 דִּינִיָּה דְבַר נֶשׁ. וְאִי דִיִּינִין לִיהּ לְבַר נֶשׁ לְטַב, כְּדִין
 נִשְׁמָתָא אֶתְהַדְרֵת לְאַתְרָהּ, וְנִהִירָא לְכֹלָא. הָא בְּזַמְנָא
 דְקִיִּימָא מְלָה בְּדִינָא. וּבְזַמְנָא דְלֹא קִיִּימָא מְלָה בְּדִינָא,
 תִּלְתִּין יוֹמִין אֶקְדִימַת נִשְׁמָתָא לְכֹלָא, וְצוֹלְמָא אֶתְעֵבֶר
 מִנִּיהּ.

תַּאנָּא, בְּזַמְנָא דְדִיִּינִין לִיהּ לְבַר נֶשׁ לְעִילָא, סִלְקִין
 לְנִשְׁמָתִיָּה לְבִי דִינָא, וְדִיִּינִין עַל מִימְרָהּ,
 וְהִיא אֶסְהִידַת בְּכֹלָא, וְאֶסְהִידַת בְּכֹל רַעִיוֹנֵי דְבַר נֶשׁ,
 וּבְעוֹבְדִין לֹא אֶסְהִידַת, דְּהָא כֹּלָהוּ בְּסַפְרָא כְּתִיבִין.
 וְכֹלָהוּ דִיִּינִין לִיהּ לְבַר נֶשׁ, בְּהֵיָא שְׁעָתָא דְדִיִּינִין לִיהּ
 לְבַר נֶשׁ לְעִילָא, כְּדִין דְחָקָא דְגוּפָא אֶשְׁתַּפַּח, יִתִּיר
 מִשְׁאֵר זְמַנִּיָּא.

אִי דִיּוּנִין לִיָּה לְטֹב, כְּדִין אַרְפִּין מַנִּיה. וַיִּזְעַא אַתְּבַקַּע
עַל גּוּפֵא, וְנִשְׁמַתָּא אַהֲדַרַת לְבַתֵּר, וְנִהָרָא לְכֻלָּא.
וְלֹא סָלִיק בַּר נָשׁ מִבֵּי מַרְעִיָּה לְעֵלְמִין, עַד דְּדִיּוּנִין דִּינִיָּה
לְעֵילָא. וְאִי תִימָא, הָא כִּמָּה חֵיבֵי עֵלְמָא, כִּמָּה רִשְׁיַעֵי
עֵלְמָא, קִיִּימִין בְּקִיּוּמֵיָּהּ. אֲלֵא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
אַשְׁגַּח בְּדִינֵיהּ דְּבַר נָשׁ, אַף עַל גַּב דִּיהֲשַׁתָּא לָא זָכִי,
וְהוּא חָמֵי דִּהָא לְבַתֵּר זָכִי, דָּאִין לִיָּה לְטֹב. אוּ לְזַמְנִין
דְּאוּלִיד בַּר, דִּיְהוּי זַפָּאָה בְּעֵלְמָא, וְעַל דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא דָּאִין לִיָּה לְטֹב.

וְכֹל עוּבְדוּי וְדִינּוּי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְטֹב, וּבְכֻלָּא
אַשְׁגַּח. כִּמָּה דְּכַתִּיב, (יחזקאל לג) חֵי אֲנִי נָאִם ה' וְגו'
אִם אַחְפוּזִין בְּמוֹת הַרְשָׁע כִּי אִם בְּשׁוּב רְשָׁע מִדַּרְכוֹ. וּבְגִין
דָּא, כָּל אִינוּן חֵיבֵי עֵלְמָא, דְּקִיִּימִין בְּקִיּוּמֵיָּהּ, קוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא דָּאִין לוֹן לְטֹב.

וְלְזַמְנִין, דְּאִינוּן מַרְעִין אֲשַׁתְּלִימוּ זַמְנֵיָּהּ, מְלֻמְשֵׁרֵי
תַּמְן. כִּמָּא דָּאֵת אָמַר, (דברים כח) וְחִלָּאִים רָעִים
וְנַאֲמָנִים, דְּעַבְדוּ מְהִימְנוּתָא. דְּכַד שְׁרִיאַן עֲלֵיהּ דְּבַר (דף
רכז ע"ב) נָשׁ, מְסַתְּלָקֵי מַנִּיה לְבַתֵּר דְּאֲשַׁלְּימוּ זַמְנֵיָּהּ, בֵּין
לְצַדִּיקֵיָּא, בֵּין לְחֵיבֵיָּא, וְכֻלָּא אַתְּעַבַּד בְּדִינָא
כְּדַקְאֲמַרְן:

וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת בְּנֵי יוֹסֵף וַיֹּאמֶר מִי אַלְהָה, אָמַר רַבִּי

יִצְחָק, הָאִי קָרָא קִשְׁיָא, דְּכָתִיב וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל, וְכָתִיב
וַעֲיִנֵי יִשְׂרָאֵל כָּבְדוּ מִזִּזְקוֹן לֹא יוּכַל לְרֹאוֹת, אִי לֹא יוּכַל
לְרֹאוֹת, מֵהוּ וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל. אֶלָּא דְחָמָא בְּרוּחַ קוּדְשָׁא,
אֵינּוּן בְּנֵי יוֹסֵף, דְּאֵינּוּן יִרְבְּעָם וְחִבְרִיָּו. דִּירְבְּעָם עֲבַד
תְּרִין עֶגְלֵי זָהָב, וְאָמַר (מלכים א יב) אֵלֶּה אֱלֹהֵיךָ יִשְׂרָאֵל.
וּבְגִין כֵּךְ, מִי אֵלֶּה, מֵאֵן הוּא דְזִמִּין לְמִימַר אֵלֶּה אֱלֹהֵיךָ
לְטַעֲוּוֹן אַחֲרָן, וּבְגִין כֵּךְ וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת בְּנֵי יוֹסֵף.

מִכָּאֵן, דְּצִדִּיקֵיָא חָמָאן עוֹבְדָא לְמֶרְחוּק, וְקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא מְעֵטֵר לוֹן בְּעֵטְרָא דִּילֵיהּ, מֵה
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חָמֵי לְמֶרְחוּק, כְּמָה דְכָתִיב, (בראשית א)
וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה וְהִנֵּה טוֹב מְאֹד,
דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חָמָא כָּל עוֹבְדֵינָן, עַד לָא יַעֲבַד לוֹן,
וְכֻלְהוּ אַעֲבְרוּ קַמֵּיהּ.

כְּגוֹוְנָא דָא, כָּל דְרִין דְעֵלְמָא, מְסִיפֵי עֵלְמָא, עַד
סִיפֵי עֵלְמָא, כְּלָהוּ אֶתְעַתְדוּ וְקִיִּימוּ קַמֵּיהּ עַד
לָא יִיתוּן לְעֵלְמָא. הֵדָא הוּא דְכָתִיב, (ישעיה מא) קוֹרָא
הַדּוֹרוֹת מִרְאֵשׁ, עַד לָא אֶתְבְּרִי עֵלְמָא. בְּגִין דְכָל
נְשָׁמְתִין דְנִחְתִין לְעֵלְמָא, עַד לָא יִיחְתוּן, כְּלָהוּ קִיִּימֵי
קַמֵּיהּ דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּדִיוֹקְנָא דְקִיִּימֵי בְהָאִי
עֵלְמָא, וְאֶקְרוּן בְּשִׁמְהוֹן, דְכָתִיב, (ישעיה מ) לְכֻלָּם בְּשֵׁם
יְקָרָא.

אוֹף הָכִי צְדִיקֵיָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַחְמֵי לֹון כָּל
 דְּרִין דְּעֵלְמָא, עַד לָא יִיתוּן וַיִּשְׁתַּכְּחוּן בְּעֵלְמָא.
 מִנָּא לָן מֵאָדָם (דָּא אָדָם) דִּהוּה קְדַמָּא. דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 אַחְמֵי לִיה כָּל אֵינוּן דְּרִין עַד לָא יִיתוּן, כְּדַכְּתִיב, (בראשית
 ה) זֶה סֵפֶר תּוֹלְדוֹת (אָדָם). דְּתַנְיָנוּן, אַחְמֵי לִיה, כָּל אֵינוּן
 דְּרִין דְּזַמִּינִין לְמִיתֵי לְעֵלְמָא. וְכֵן לְמֹשֶׁה, דְּכַתִּיב, (דברים
 לד) וַיִּרְאֶהוּ ה' אֶת כָּל הָאָרֶץ, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַחְמֵי
 לִיה כָּל דְּרִין דְּעֵלְמָא, וְכָל אֵינוּן מְנַהֲיָגֵי עֵלְמָא, וְכָל
 שְׂאָר נְבִיאֵי, עַד לָא יִיתוּן לְעֵלְמָא.

אוֹף הָכָא, וַיִּרְא יִשְׂרָאֵל אֶת בְּנֵי יוֹסֵף, חָמָא לְמַרְחוּק,
 וְאוֹדְעֵזַע, וְאָמַר מִי אֱלֹהֵי. וְהָאֵי קָרָא אֲשֵׁלִים לְתַרִּין
 סְטָרִין, לְהָאֵי סְטָרָא, וְלְהָאֵי סְטָרָא. וְעַל דָּא אַתִּיב יוֹסֵף
 וְאָמַר, בְּנֵי הֵם אֲשֶׁר נָתַן לִי אֱלֹהִים בְּזֹה. וּמִנָּא לָן
 דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַחְמֵי לִיה בְּרוּחָא דְּקוּדְשָׁא. דְּכַתִּיב
 וְהִנֵּה הִרְאָה אֶתִּי אֱלֹהִים גַּם אֶת זֶרְעִי. גַּם, לְאַסְגָּאָה
 אֵינוּן דְּנַפְקִין מִנִּיהַ כְּדַקְאָמְרוּן:

וַיְבָרֶךְ אֶת יוֹסֵף וַיֹּאמֶר הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר וָגו', בְּהָאֵי קָרָא
 אֵית לְאַסְתַּכְּלָא בֵּיה, וַיְבָרֶךְ אֶת יוֹסֵף, דְּלָא
 אֲשַׁכְּחוּן הָכָא בְּרַכָּה דְּבְרִיךְ לִיה לְיוֹסֵף אֶלָּא לְבְנוֹי. אֵי
 לְבְנוֹי, וַיְבָרְכֶם מִבְּעֵי לִיה, מֵהוּ וַיְבָרֶךְ אֶת יוֹסֵף, וְלָא
 אֲשַׁכְּחוּן הָכָא דְּאֶתְבְּרִיךְ יוֹסֵף.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, אֶת דֵּי־יִקָּא, כְּתִיב אֶת יוֹסֵף, בְּרַכְתָּא
 דְּבְנֵי הוּהוּ, וְכֹד אֶתְבְּרַכְאן בְּנוֹי, אִיהוּ מִתְבְּרַךְ.
 דְּבְרַכְתָּא דְּבְנֵי דְּבַר נֶשׁ בְּרַכְתִּיהָ אִיהִי.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, וַיְבָרַךְ אֶת יוֹסֵף, אֶת דֵּי־יִקָּא, דְּבְרִיךְ
 לְאֵת קִי־מָא, רְזָא (נ"א דְּבְרִית בְּגִין דְּכִיּוֹן דְּאָמַר בְּנֵי הֵם אֲשֶׁר גִּתָּן לִי

אֱלֹהִים בְּזוּה, בְּדִין בְּרִיךְ לַחֲזוּא אֶתְר רְזָא) דְּבְרִית דְּנֶטְר יוֹסֵף, וּבְגִין כֶּף
 אֶקְרִי צְדִיק, אֶת דֵּי־יוֹסֵף, רְזָא דְּבְרִית דְּקִי־מָא בְּהַדְּיָה
 דִּי־יוֹסֵף:

הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר הִתְהַלְכוּ אֲבוֹתַי לְפָנָיו. הָאֱלֹהִים, דָּא רְזָא
 דְּבְרִית קְדִישָׁא, קִי־מָא קְדִישָׁא. אֲבוֹתַי לְפָנָיו,
 דֵּי־יִקָּא לְפָנָיו, דְּאִינוּן קְדֻמָּאי עֲלָאי, מְקַמֵּי רְזָא דְּנָא,
 אֲבֵרְהֵם וַיִּצְחַק, דְּהָא מְנַהוּן אֶתְנוּן וַיִּנְקָא הֵהוּא (נ"א מְנַהוּא)
 אֶתְר.

הָאֱלֹהִים הָרוּעָה אוֹתִי, מֵאֵי טַעְמָא זְמַנָּא אַחְרָא
 הָאֱלֹהִים. אֶלָּא רְזָא עֲלָאָה אִיהוּ, וְהַכָּא בְּרִיךְ
 לְהֵהוּא אֶתְר, בְּרְזָא דְּאֱלֹהִים חַיִּים, מְקוּרָא דְּחַיִּי, דְּמַנְיָה
 נְפָקִין בְּרַכְאן. וּבְגִין דָּא אֲדַפֵּר גְּרַמְיָה בְּהָאי אֶתְר, וְאָמַר,
 הָאֱלֹהִים הָרוּעָה אוֹתִי, בְּגִין דְּכָל בְּרַכְאן דְּנַגְדֵי מְמַקּוּרָא
 דְּחַיִּי, יַעֲקֹב נָטִיל לוֹן. וְכִיּוֹן דְּנָטִיל לוֹן אִיהוּ, הָאי אֶתְר
 נָטִל בְּרַכְאן, וְכָלָא אִיהוּ תִלְיָא (נ"א בְּדִכּוּרָא) בְּדְבוּרָא. וְעַל
 דָּא וַיְבָרַךְ אֶת יוֹסֵף כְּתִיב.

בְּגִין כֹּה־, בְּכֹל אֲתֵר דְּבִרְכָאן אֶצְטְרִיכוּ לְבִרְכָא, בְּעֵי
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאֲתִבְרָכָא בְּקִדְמִיתָא, וּלְבִתֵּר
 אֲתִבְרָכוּ אַחֲרָנִין, וְאִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא אֲתִבְרִיךְ
 בְּקִדְמִיתָא, אֵינּוּן בְּרִכָּאן לָא (דף רכז ע"א) מִתְקַיְיִמִין.

וְאִי תִימָא, הָא יַעֲקֹב דְּבִרְכִיה אַבוּהַ, וְלֹא בִרְכִיה
 לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּקִדְמִיתָא. תָּא חֲזִי, בְּשַׁעֲתָא
 דְּבְרִיךְ יִצְחָק לִיעֲקֹב, לָא בִרְכִיה, עַד דְּבְרִיךְ לְקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא בְּקִדְמִיתָא. פִּיּוֹן דְּבְרִיךְ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 בְּקִדְמִיתָא, בִּרְכִיה לִיעֲקֹב. מְנָא לָן, דְּכְתִיב (בראשית כו)
 וַיֹּאמֶר רְאֵה רֵיחַ בְּנֵי כְרִיחַ שְׂדֵה אֲשֶׁר בְּרָכוּ ה'. הֲכָא קָיִים
 בְּרָכָה לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. דְּכְתִיב, אֲשֶׁר בְּרָכוּ ה',
 אֲתִבְרֹךְ בְּקִיּוּמָא דְּבִרְכָאן, וּלְבִתֵּר כְּתִיב בְּתִרְיָה, וַיִּתֵּן לָךְ
 וְגו'. פִּיּוֹן דִּהֲהוּא שְׂדֵה אֲתִקָּיִים בְּקִיּוּמָא דְּבִרְכָאן, (ס"א)
 בְּבִרְכוּי, מִיַּד בִּרְכִיה, וַיִּתֵּן לָךְ הָאֱלֹהִים, דִּהֲהוּא שְׂדֵה רֹאן) דְּנִפְקִי מִיְנִיה בְּרִכָּאן,
 לְבִתֵּר דְּאִיהוּ אֲתִקָּיִים בְּבִרְכוּי.

כְּגִוּוֹנָא דָּא בְּרִיךְ יַעֲקֹב בְּקִדְמִיתָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
 וּלְבִתֵּר בְּרִיךְ לְבְנוֹי. תָּא חֲזִי, בְּצַפְרָא בְּעֵי פִר
 נָשׁ לְאֶקְדָּמָא בְּרִכָּאן לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּלְבִתֵּר לְשֹׂאֵר
 בְּנֵי עַלְמָא, וְהָא אוֹקִימְנָא דְּכְתִיב בְּפִקֹּר יֹאכֵל עַד וְגו'.
 וְתָא חֲזִי, כִּד בְּעָא יַעֲקֹב לְבִרְכָא לְאֵינּוּן בְּנֵי יוֹסֵף, חָמָא
 בְּרוּחַ קוּדְשָׁא דְּזִמִּין לְנִפְקָא מֵאֲפָרִים יְרַבְעֵם בֶּן

נִבְטָ. פֶּתַח וְאָמַר, מִי אֱלֹהֵי. מִשְׁמַע (ס"א מאי שְׁנָא) דְּאָמַר
 בְּעִבּוּדָה דָּא דְּסִטְרָא דְּעִבּוּדָה זֵרָה (שְׁמוֹת לֵב) אֱלֹהֵי אֱלֹהֵיךָ
 יִשְׂרָאֵל. אֵלָא רְזָא אִיהוּ, כֹּל אֵינּוֹן סִטְרִין דִּיהוּא חוּיָא
 בִּישָׂא, וּמִסְטְרָא דִּיהוּא רוּחַ מְסִאֲבָא הֵהוּא חוּיָא. (שְׁמוֹת רל"ו
 ע"ב) וְאִית מֵאֵן דְּרָכִיב עֲלֵיהּ, וְכַד מְזַדְּוּוֹגֵן, אֶקְרוּן אֱלֹהֵי.
 וְאֵינּוֹן מְזַדְּמִנִּין בְּעֵלְמָא, בְּכֹל אֵינּוֹן סִטְרִין דִּלְהוֹן.

וְרוּחַ דְּקוּדְשָׁא אֶקְרִי זֹאת, דִּיאִהוּ רְזָא דְּבְרִית, רְשִׁימָא
 קְדִישָׁא דְּאֶשְׁתַּכַּח תְּדִיר בְּבֵר נֶשׁ, וְכֵן (שְׁמוֹת טו) זֵה
 אֱלֹהֵי וְאֵנְוְהוּ, (ישעיה כח) זֶה ה' (ס"א הוּא י"ז) אֲבַל אֵלִין, אֶקְרוּן
 אֱלֹהֵי, וְעַל דָּא פְתִיב, אֱלֹהֵי אֱלֹהֵיךָ יִשְׂרָאֵל.

וּבְגִין כֶּךָ פְתִיב, (ישעיה מט) גַּם אֱלֹהֵי תִשְׁכַּחְנָה, וְאֶנְכִי רְזָא
 דְּזֹאת, לֹא אֶשְׁכַּחְךָ. וּכְתִיב, (איכה א) עַל אֱלֹהֵי אֲנִי
 בּוֹכִיָה, דִּיהוּא חוּבָא גְרָמָא לֹוֹן לְמַבְכֵי כִּמְהַ בְּכִיִּין. דְּבֵר
 אַחַר עַל אֱלֹהֵי אֲנִי, מֵאִי טַעְמָא. בְּגִין דִּיאֶתִיִּיהִיב רְשׁוֹ
 לְאַתֵּר דָּא לְשִׁלְטָאָה עַל יִשְׂרָאֵל, וּלְחַרְבָּא בֵּי מְקַדְשָׁא,
 וּבְגִין דִּיאֶתִיִּיהִיב לֹוֹן רְשׁוֹ לְשִׁלְטָאָה, (ס"א פְתִיב, איכה א) עַל
 אֱלֹהֵי אֲנִי בּוֹכִיָה, רְזָא דְּמִלָּה דָּא סִטְרָא דְּמִסְאֲבָא
 דִּיאֶתִיִּיהִיב לֹוֹן רְשׁוֹ לְשִׁלְטָאָה) אֲנִי בּוֹכִיָה, דָּא רוּחַ
 קוּדְשָׁא דְּאֶקְרִי אֲנִי.

וְאִי תִימָא, הָא פְתִיב, (דברים כח) אֱלֹהֵי דְּבְרֵי הַבְּרִית. הָכִי
 הוּא וְדָאִי, דְּכֹל אֵלִין לָא מִתְקַיְימִי, אֵלָא מְגוֹ אֱלֹהֵי,

דִּתְמַן כָּל לְוֹטִין שְׂרִיין, כְּמָה דְאֻקִּימְנָא דְאִיהוּ אַרְוֹר.
וּבְגִין דָּא אֲקָדִים וְאִמַר אֱלֹהִי, דְקִיִּימָא לְמָאן דְעֵבֵר דְבִרֵי
הַבְּרִית.

(ויקרא כז) אֱלֹהֵי הַמְּצוֹת אֲשֶׁר צִוָּה ה', בְּגִין דְכָל פְּקוּדָא
דְאֻרִייתָא לְאִתְדַכְּפָא בַר נֶשׁ, וְלֹא יִסְטִי מֵאוֹרְחָא
דָּא, וְיִסְתַּמַּר מִתְּמָן, וְיִתְפַּרֵּשׁ מִנִּייהוּ. וְאִי תִימָא (בראשית ו)
אֱלֹהֵי תוֹלְדוֹת נַח. הֵכִי הוּא וְדֵאִי, דְהָא נִפְקַח חָם, דְאִיהוּ
אָבִי כְנַעַן, וּכְתִיב, (בראשית מט) אַרְוֹר כְּנַעַן וְאִיהוּ רִזָּא דָּא
דְאֱלֹהֵי.

וְעַל דָּא (ס"א כל הני התוכא סוספיתא דדהבא, ועל דא כתיב מי אלה, ישראל פד
עבדון עגלא) כְּתִיב וַיֹּאמְרוּ אֱלֹהֵי אֱלֹהֵיךָ יִשְׂרָאֵל, וְכָל
הַנְּבִי הַתּוֹכָא סוֹסְפִיתָא דְדֵהֲבָא. אַהֲרֹן קָרִיב דֵּהֲבָא, דְאִיהוּ
סֹטְרָא דִילֵיהּ, דְכָלִּיל אִיהוּ בְּתוֹקְפָא דְאִשָּׁא, וְכֹלָא חַד,
וְסֹטְרָא דָּא דֵּהֲבָא וְאִשָּׁא. (ד"א ל"ג לְאִתְתַּקְּפָא) רוּחַ מְסֻבָּא,
דְאִשְׁתַּפַּח תְּדִיר בְּמִדְבָּרָא, אֲשַׁפַּח אֶתְרָא בְּהֵוּא זְמָנָא,
לְאִתְתַּקְּפָא בֵּיהּ.

וּמָה דְהוּוּ יִשְׂרָאֵל דְכִיִּין מֵהֵוּוּא זוּהֵמָא קְדַמָּה דְאִטִּיל
בְּעֵלְמָא, דְגָרִים מוֹתָא לְעֵלְמָא, פֶּד קָמוּ עַל טוֹרָא
דְסִינֵי, לְבַתֵּר אֶהְדְּרוּ, וְגָרִים לוֹ כְּמִלְקֵדְמִין, לְסֻבָּא לֹון,
וְלְאִתְתַּקְּפָא עֲלֵייהוּ. וְגָרִים לֹון מוֹתָא, וְלְכָל עֵלְמָא,
לְדִרְיֵהוּן בְּתִרְיֵיהוּ. הֵדָּא הוּא דְכְּתִיב, (תהלים פב) אֲנִי אִמַרְתִּי
אֱלֹהִים אֲתֵם וְגו' אֲכֵן כְּאָדָם וְגו'.

וְעַל דָּא כַּד חָמָא יַעֲקֹב לִירְבַעַם בְּן נִבְט דְּעַבְד פּוֹכְבִים
 וּמְזֻלוֹת, וְאָמַר אֵלֶּה אֱלֹהֵיךָ, אֲזִדְעֻזַּע, וְאָמַר מִי
 אֵלֶּה. כַּד בַּעַא לְבַתָּר לְבָרְכָא לֹוֹן, בְּרִיךְ לִיָּה (ס"א לְשִׁכְיִנְתָּא
 בְּקַדְמִיתָא, וּלְבַתָּר) בְּרִיךְ (לֹוֹן) לְבַנְוִי. כִּיּוֹן דְּבְרִיךְ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא בְּקַדְמִיתָא, לְבַתָּר מִהֵוּא אַתָּר דְּבְרִיךְ בְּקַדְמִיתָא,
 בְּרִיךְ לֹוֹן. הֲדָא הוּא דְכְתִיב הַמְּלֶאךָ הַגּוֹאֵל אוֹתִי מִכָּל רַע
 וְגו'.

רַבִּי יְהוּדָה פִּתַּח וְאָמַר, (ישעיה לח) וַיִּסַּב חֲזַקְיָהוּ פָּנָיו אֶל
 הַקִּיר וַיִּתְפַּלֵּל אֶל ה'. הָא אוּקְמוּהָ, דְלָא לְצִלֵי בַר
 נָשׁ אֶלָּא סָמוּךְ לְכוֹתְלָא, וְלָא יְהֵא מְלָה חֲצִיץ בֵּינֵיהּ לְבִין
 כּוֹתְלָא. דְכְתִיב וַיִּסַּב חֲזַקְיָהוּ פָּנָיו אֶל הַקִּיר. מַאי שָׁנָא
 בְּכֻלְהוּ דְצִלֵי צְלוֹתָא, דְלָא כְּתִיב בְּהוּ וַיִּסַּב פָּנָיו אֶל
 הַקִּיר, דְהָא דִי לִיָּה דִיִּימָא וַיִּתְפַּלֵּל אֶל ה', דְהָא מֵאֵן
 דְמִצְלֵי צְלוֹתָא, אִיהוּ כִּיּוֹן דְעֵתִיָּה כְּדַקָּא יְאוּת, דְהָא
 כְּתִיב בְּמִשָּׁה, (במדבר יא) וַיִּתְפַּלֵּל מִשָּׁה אֶל ה'. (שמות יא)
 וַיִּצַּעַק מִשָּׁה אֶל ה' וְלָא כְּתִיב (דף רכח ע"ב) וַיִּסַּב פָּנָיו. הַכָּא
 בְּחֲזַקְיָהוּ, מַאי טַעְמָא וַיִּסַּב חֲזַקְיָהוּ פָּנָיו אֶל הַקִּיר,
 וּלְבַתָּר וַיִּתְפַּלֵּל.

אֶלָּא רְזָא דְמְלָה אִיהוּ, דְתַנִּינָן, חֲזַקְיָה בְּהֵוּא זְמָנָא לָא
 הָוָה נְסִיב, וְלָא הָוָה לִיָּה אֲנַתּוּ, וְלָא אוּלִיד בְּנִין,
 מַה כְּתִיב, (ישעיה לח) וַיָּבֵא אֱלֹוִי וְגו' כִּי מֵת אַתָּה וְלָא

תְּחִיָּה, וְתַנִּינָן כִּי מֵת אֶתָּה בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְלֹא תְּחִיָּה בְּעוֹלָם
הַבָּא. מֵאֵי טַעְמָא, בְּגִין דְּלֹא אוֹלִיד בְּנִין.

דְּכָל מֵאֵן דְּלֹא אֲשַׁתְּדֵּל לְאוֹלָדָא בְּנִין בְּהֵאֵי עֲלֵמָא, לֹא
מִתְקִיִּים בְּעֲלֵמָא דְאַתִּי, וְלֹא יֵהָא לֵיהּ חוֹלְקָא
בְּהֵוֹא עֲלֵמָא. וְאֶתְתְּרַכַּת נְשַׁמְתִּיה בְּעֲלֵמָא (דְאַתִּי), וְלֹא
אֲשַׁכַּחַת נְיִיחָא בְּאַתְרֵךְ דְּעֲלֵמָא. וְדָא הוּא עוֹנֶשָׁא דְכְּתִיב
בְּאוֹרֵיִיתָא, (ויקרא ב) עֲרִירִים יָמוּתוּ, וּמִתְרַגְּמִינָן בְּלֹא וְלֹד.
בְּגִין דְּמֵאֵן דְּאִיהוּ בְּלֹא וְלֹד, כִּד אֲזִיל בְּהֵוֹא עֲלֵמָא,
מֵיַת הוּא תַּמָּן. מֵיַת בְּעֲלֵמָא דִּין, וּבְעֲלֵמָא דְאַתִּי. וְעַל דָּא
כְּתִיב כִּי מֵת אֶתָּה וְלֹא תְּחִיָּה.

וְלֹא עוֹד, אֲלֵא דְשְׁכִינְתָּא לָא שְׂרִיא עֲלוֹי כְּלָל, כְּדִין
כְּתִיב וַיִּסַּב חֲזַקְיָהוּ פָּנָיו אֶל הַקִּיר. אוֹלִיפְנָא דְשׁוּי
רְעִיוֹנִי, וְכוּוֹן אֲנַפּוּהֵי לְמִיִּסַּב אֶתְתָּא, בְּגִין דְּתְשַׁרִי עֲלוֹי
שְׁכִינְתָּא, רְזָא דְקִיר.

וּבְגִין כְּךָ כְּתִיב לְבַתֵּךְ, וַיִּתְפַּלֵּל אֶל ה', מִכָּאֵן אוֹלִיפְנָא,
דְּמֵאֵן דְּאִית בֵּיהּ חוּבָא, וּבְעֵי לְמַבְעֵי רַחֲמֵי עֲלוֹי,
יְכוּוִין אֲנַפּוּי וְרְעִיוֹנִי, לְאַתְקְנָא גְרַמִּיה מִהֵוֹא חוּבָא,
וּלְבַתֵּךְ יְבַעֵי צְלוֹתָא. כְּמָא דְאַתְ אָמַר, (איכה ג) נַחֲפָשָׁה
דְרַכֵּינוּ וְנַחֲקוֹרָה בְּקַדְמֵיתָא, וּלְבַתֵּךְ וְנִשׁוּבָה. אוּף הָכָא,
כִּיּוֹן דִּידַע חֲזַקְיָהוּ חוּבֵיהּ, מַה כְּתִיב וַיִּסַּב חֲזַקְיָהוּ פָּנָיו
אֶל הַקִּיר, שׁוּי אֲנַפּוּי לְאַתְקְנָא לְגַבֵּי שְׁכִינְתָּא, דְּהָא
לְגַבֵּי אֶתְרֵךְ דָּא חַב.

בְּגִין דְּשְׁכִינְתָּא כָּל נֹקְבֵי דְעִלְמָא קִימִין בְּסִתְרָהּ. מֵאן דְּאִית לִיה נֹקְבָא, שְׂרִיא אִיהִי לְגַבִּיהּ, וּמֵאן דְּלִית לִיה, לָא שְׂרִיא לְגַבִּיהּ. וְעַל דָּא אֲתִקִּין גְּרַמִּיה לְגַבְהָ לְאֲתִקְנָא, וְשׂוּי עֲלִיה לְאֲתַנְסְבָא, וּלְבַתַּר וּיְתַפְּלַל אֶל יי.

קִיר, דָּא הוּא אֲדוּן כָּל הָאָרֶץ, וְדָא שְׁכִינְתָּא, כְּמָא דְאֲתִ אָמַר, (יהושע ג) הִנֵּה אֲרוֹן הַבְּרִית אֲדוּן כָּל הָאָרֶץ. קִיר, כְּמָא דְאֲתִ אָמַר, (ישעיה כב) מְקַרְקַר קִיר וְשׂוּע. קַרְקוּרָא וּנְהִימָא דְקִיר, דְּאִיהוּ אֲדוּן, כַּד אֲתַחְרִיב בֵּי מְקַדְשָׁא, כְּמָא דְאֲתִ אָמַר, (ירמיה לא) רָחַל מְבַכָּה עַל בְּנֵיהּ, וְהָא אֹקִימְנָא. וּבְגִין כַּךְ וַיִּסַּב חֲזַקְיָהוּ פָּנָיו אֶל הַקִּיר.

תָּא חֲזִי, בְּצִלוֹתָא מַה כְּתִיב, (ישעיה לח) אֲנָא יי זְכַר נָא אֲתִ אֲשֶׁר הִתְהַלַּכְתִּי לְפָנֶיךָ, רִמּוֹז הַכָּא, דְּנִטְר בְּרִית קַדִּישָׁא, וְלָא סְאִיב לִיה, וְנִטְר לִיה כְּדַקָּא יְאוּת. כְּתִיב הַכָּא הִתְהַלַּכְתִּי לְפָנֶיךָ, וּכְתִיב הָתֵם (בראשית יז) הִתְהַלַּף לְפָנַי וְהָיָה תָמִים וְאֲתַנְּה בְרִיתִי בֵּינִי וּבֵינֶיךָ, דְּנִטְר בְּרִית קַדִּישָׁא כְּדַקָּא יְאוּת. בְּאַמַּת וּבְלֵב שְׁלָם, דְּאֲתַפּוּן בְּכָל אֵינוֹן רַזִּי מְהִימְנוֹתָא דְכְּלִילָן בְּאַמַּת.

וְהַטּוֹב בְּעֵינֶיךָ עֲשִׂיתִי, דְּסַמְךָ גְּאוּלָּה לְתַפְּלָה, וְהָא אֹקִימְנָא. וְהָא אֹקִימְנָה חֲבַרְיָא, דְּאֲתַפּוּן לְיַחְדָּא יְחוּדָא כְּדַקָּא יְאוּת. וּבְגִין כַּךְ, וַיִּבְךְ חֲזַקְיָהוּ בְּכִי

גְּדוֹל, דְּלִית תַּרְעָא דְקַיִמָּא קַמִּי דְמַעִין. גְּאוּלָּה, דָּא הוּא
מִלְאָךְ הַגּוֹאֵל, דְּדָא אִיהוּ דְאַשְׁתַּכַּח בְּכָל פְּרוּקָא דְעֵלְמָא,
וְהָא אוּקִימָנָא.

הַמִּלְאָךְ הַגּוֹאֵל אוֹתִי מִכָּל רַע. רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, פִּיּוֹן
דְּבַרְיָךְ יַעֲקֹב וְאַתְכּוּוֹן מִתַּתָּא לְעֵילָא, כְּדִין
אַמְשִׁיךְ מֵעֵילָא לְתַתָּא, דְכְּתִיב הָאֱלֹהִים הִרְוֵעָה אוֹתִי,
פִּיּוֹן דְּאִיהוּ נְטִיל, יְהִיב בְּרַכָּאן לְהַאי אַתֵּר, פִּיּוֹן דְּאַמְטִי
בְּרַכָּאן לְהַאי אַתֵּר, כְּדִין פִּתַּח וְאָמַר הַמִּלְאָךְ הַגּוֹאֵל וְגו'.
פִּתַּח וְאָמַר, (מלכים א ח) כִּי הִכְרוּבִים פּוֹרְשֵׁי כְּנָפַיִם אֶל
מְקוֹם הָאָרוֹן וְגו'. תָּא חֲזִי, כְּרוּבִים בָּאת וּבְנִיסָא
הוּוּ קַיִמִי, תִּלְת זְמַנִּין בְּיוֹמָא הוּוּ פְּרָשִׁי גְדַפְיָהוֹן, וְסַכְכִּי
עַל אַרְוֵנָא לְתַתָּא, דְכְּתִיב פּוֹרְשֵׁי כְּנָפַיִם, פְּרוּשֵׁי לָא
כְּתִיב, אֶלָּא פּוֹרְשֵׁי.

וְתָא חֲזִי, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֵבִיד לְתַתָּא כְּגוּוֹנָא
דְלְעֵילָא, כְּרוּבִים, דְיּוֹקְנָא דְלַהוֹן כְּחִיזוּ רַבִּיּוֹן,
וְקַיִמִין תַּחוֹת הַאי אַתֵּר, מִימִינָא וּמִשְׁמָאלָא, וְאֵלִין
אַתְבְּרָכֵן בְּקִדְמִיתָא מֵהֵנְהוּ בְּרַכָּאן דְנַגְדָן מֵעֵילָא, וּמֵהַכָּא
נַגְדִי בְּרַכָּאן לְתַתָּא.

וְעַל דָּא כְּתִיב, הַמִּלְאָךְ הַגּוֹאֵל אוֹתִי מִכָּל רַע. אוֹתִי,
דְנַטִּיל בְּרַכָּאן מִגּוּוֹנִין דְלְעֵילָא, וְכִיּוֹן דְּאִיהוּ נְטִיל,
יְבַרְךְ אֶת הַנְּעָרִים, דָּא רֹזָא דְכְּרוּבִים, דְמַנְיָהוּ נַגְדִי (דף

רכט ע"א) בְּרַכָּאן מֵעֵילָא לְתַתָּא (ותתאי):

הַמְלֵאךְ הַגּוֹאֵל אוֹתִי מִכָּל רָע יְבָרַךְ אֶת הַנְּעָרִים וְגו'.
 רַבִּי חֵיִיא פָּתַח וְאָמַר, (משלי יט) בֵּית וְהוֹן נַחֲלַת
 אָבוֹת, וְכִי נַחֲלַת אָבוֹת אֵינְהוּ, וְהָא קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא
 יְהִיב כֹּלָא לְבַר נָשׁ. אֵלָא, דְכִיּוֹן דְאַחְסִין בֵּיתָא לְבַר נָשׁ
 וּמְמוֹנָא, לְזַמְנִין דְיַחְסִין כֹּלָא לְבִרְיָה, וְיֵהָא אַחְסָנָא
 דְאָבוֹת. אֲבָל וּמִיֵּי אִשָּׁה מִשְׁכַּלְתָּ, בְּגִין דְאִתְתָּא, כַּד
 אַחְסִין לָהּ בַר נָשׁ, מִעַם קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אַחְסִין לָהּ,
 דְהָא לֹא יַחְסִין לָהּ קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לְבַר נָשׁ, אֵלָא כַּד
 מַכְרִיזִין עֲלֶיהָ בְּרַקִּיעָא.

דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא מְזוּוּג זְווגִין, עַד לָא יִיתוּן לְעֵלְמָא.
 וְכַד זְכוּ בְנֵי נָשָׁא לְפּוּם עוּבְדֵי הוֹן, הָכִי יְהִיב
 לוֹן אִתְתָּא, וְכֹלָא אִתְגַּלְיִין קַמִּיהָ דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא,
 וּלְפּוּם עוּבְדִין דְזַכָּאִין, הָכִי מְזוּוּג זְווגִין.

וּלְזַמְנִין דְקָא סְלִיקוּ בְקַלִּיטִין, וְאַסְטִי הַהוּא בַר נָשׁ
 אֲרַחֲיָה, סְלִיק זְווגִיָּה לְאַחֲרָא, עַד דְיִכְשֹׁר
 עוּבְדוּי, וְכַד יְכֹשֶׁר עוּבְדוּי, אוּ דְמִטִּי זְמַנִּיהָ, אִתְדַּחֲי גְבַר
 מִקַּמִּי גְבַר, וְאִתִּי הָאִי וְנָטִיל דִּילִיָּה. וְדָא קָשִׁי קַמִּי
 קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא מִכֹּלָא לְדַחֲיָא בַר נָשׁ מִקַּמִּי גְבַרָא
 אַחֲרָא, וּבְגִין כֶּף קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אִיהוּ יְהִיב אִתְתָּא
 לְבַר נָשׁ, וּמִנִּיהָ אִתִּיין זְווגִין. וְעַל דָּא וּמִיֵּי אִשָּׁה
 מִשְׁכַּלְתָּ.

בְּגִין כֹּה־, קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא יְהִיב כִּלְא לְבַר נֶשׁ. וְאִי
 תִּימָא אִשָּׁה מִשְׁכָּלֶת וְלֹא אַחֲרָא. תָּא חֲזִי, אִף עַל
 גַּב דְּקוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא אֲזֻמִּין טַבְּאֵן לְבַר נֶשׁ לְמִיּהֵב לִיהַ,
 וְהוּא אֲסִי אַרְחוּי מַעַם קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא לְגַבֵּי סֵטְרָא
 אַחֲרָא, מִהֵהוּא סֵטְרָא אַחֲרָא דְּאֶתְדַבֵּק בֵּיהַ, יִיתִי לִיהַ
 מֵאֵן דֵּיִיתִי, בְּכַל (ב"א בַל) קִטְרוּגִין, וְכַל בִּישׁוּן, וְלֹא אֶתְיִין
 לִיהַ מַעַם קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא, אֶלָּא מִהֵהוּא סֵטְרָא בִּישָׁא
 דְּאֶתְדַבֵּק בֵּיהַ, בְּאִינוּן עוֹבְדִין דְּעַבְדַּ.

וְעַל דָּא, אֶתְתָּא דְּלָאו אִיהִי מִשְׁכָּלֶת, קָרָא עַל דָּא
 שְׁלֵמָה, (קדלות ז) וּמוֹצָא אֲנִי מֵר מִמּוֹת אֶת הָאִשָּׁה.
 בְּגִין דְּחֻבּוּי דְּבַר נֶשׁ, הוּא מְשִׁיךְ עֲלֵיהַ, בְּאִינוּן עוֹבְדִין
 דְּעַבְדַּ. וְעַל דָּא כִּד קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא אֶתְרַעֵי בֵּיהַ בְּבַר
 נֶשׁ, בְּגִין עוֹבְדוּי דְּכִשְׁרוֹן, אִיהוּ אֲזֻמִּין לִיהַ אֲנִתּוּ דְּאִיהִי
 מִשְׁכָּלֶת, וּפְרִיק לִיהַ בְּפּוֹרְקוֹן, מִגּוּ סֵטְרָא אַחֲרָא.
 וְעַל דָּא אֲמַר יַעֲקֹב, הַמְּלֶאךְ הַגּוֹאֵל אוֹתִי מִכָּל רָע. מֵאִי
 מִכָּל רָע, דְּלֹא אֲזַדְמַנַּת לִי אֶתְתָּא, דְּאִיהִי מִגּוּ
 סֵטְרָא אַחֲרָא, וְלֹא אֶעְרַע פְּסוּל בְּזַרְעֵי (ס"א בְּעַרְסִי), דְּכִלְהוּ
 צְדִיקֵי וְשְׁלִימֵי בְּשְׁלִימוֹ, בְּגִין דְּאֶתְפָּרַק מִכָּל רָע, וַיַּעֲקֹב
 לָא אֶתְדַבֵּק בֵּיהֵהוּא סֵטְרָא אַחֲרָא כִּלְלַ.

וְעַל דָּא, הַמְּלֶאךְ הַגּוֹאֵל אוֹתִי מִכָּל רָע יְבָרַךְ אֶת
 הַנְּעָרִים. מֵאִי טַעְמָא אֶתְחַזּוּ לְאֶתְבְּרַכָּא, בְּגִין

דְּנַטִּיר יוֹסֵף אֶת קַיִימָא קַדִּישָׁא, וְעַל דָּא אָמַר יוֹסֵף בְּנֵי
 הֵם אֲשֶׁר נָתַן לִי אֱלֹהִים בְּזֶה, אַחֲמִי לִיה רְזָא דְבְרִית
 דְּנַטִּיר לִיה. וּבְגִין דְּנַטִּיר לִיה, אֶתְחַזֵּי לְאַתְבְּרָכָא וְאַתְחַזֵּי
 אִיהוּ לְבִרְכָאן סַגִּיאִין. בְּגִין דָּא לְכֻלְהוּ יִהֵב בִּרְכָא חַד,
 וְלִיוֹסֵף בִּרְכָאן סַגִּיאִין, מִשְׁמַע דְּכֻתִּיב בִּרְכוֹת אָבִיךָ גָּבְרוּ
 עַל בִּרְכוֹת הוֹרֵי וְגו', בִּרְכוֹת שְׂדִים וְרַחֵם תְּהֵינָן לְרֵאשׁ
 יוֹסֵף.

רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח וְאָמַר, (ר"ח ע"ב) (תהלים קב"ג) אֲלִיךָ נִשְׂאֵתִי
 אֶת עֵינֵי הַיּוֹשְׁבֵי בַשָּׁמַיִם, הֵאֵי קָרָא אוּקְמוּהָ, אֲבַל
 תָּא חֲזִי, צְלוֹתָא דְּבֵר נֶשׁ דְּאַתְכֹּוּן בָּהּ, אִיהוּ לְעִילָא
 לְעוּמְקָא עֲלָאָה, דְּמַתְמָן נְגִדֵי כָּל בִּרְכָאן וְכָל חִירוּ,
 וּמַתְמָן נְפִקֵי לְקַיִימָא כְּלָא.

וְעַל דָּא יִתִּיר יו"ד, בְּגִין דְּלָא פָּסִיק יו"ד, מֵאַתֵּר דָּא
 לְעֲלָמִין. וּבְגִין דָּא פְּתִיב, הַיּוֹשְׁבֵי בַשָּׁמַיִם, אֶחָיד
 לְעִילָא, בְּרְזָא דְּחֻכְמַתָּא עֲלָאָה, וְאַחִיד לְתַתָּא, דִּיתִיב עַל
 כְּרִסְיָא דְּאַבְהוֹן, יְתִיב עַל כְּרִסְיָא דְּאַקְרֵי שָׁמַיִם, וּבְגִין כֶּף
 הַיּוֹשְׁבֵי בַשָּׁמַיִם פְּתִיב.

וּמַהְכָּא, כִּד בִּרְכָאן נְגִדֵי מַעֲלָא מַעוּמְקָא דָּא, כְּלָהוּ
 נְטִיל לֹוֹן הֵאֵי אֶתֵר דְּאַקְרֵי שָׁמַיִם, וּמַהֵאֵי נְגִדֵי
 לְתַתָּא, עַד דְּמָטוּ לְצַדִּיקֵיָא קַיִימָא דְּעֲלָמָא, וּמַהְכָּא
 מִתְבְּרַכִּין כָּל אֵינֹוֹן חִיילִין, וְכָל אֵינֹוֹן מִשְׁרַיִין לְזַנְיָהוּ,
 וְהֵא אוּקְמוּהָ.

תָּא חַזִּי, בְּשִׁבְעֵין וַתְּרִין נְהוּרִין, אִסְתַּלַּק עֵטְרָא דְכָל
 מְשָׁרְיִין, עֲגוּלָא דְעֵלְמָא, בְּשִׁבְעֵין דְּיֻכְתִּי, חַד
 עֲגוּלָא לְכֻלְהוּ (לעיל נ"ג ע"ב) בְּגוּ הָהוּא עֲגוּלָא נְקוּדָה חַדָּא
 דְּקִימָא בְּאַמְצָעִיתָא, מִהָאִי נְקוּדָה, אֲתַזְנַת כָּל הָהוּא
 עֲגוּלָא, בֵּית קַדְשׁ הַקְּדָשִׁים, אִיהוּ אֲתֵר (דף רכט ע"ב) לְהָהוּא
 רוּחָא דְכָל רוּחִין (ס"א הָבֵא רְזָא דְכָל רְזִין) אֲתַטְמַר בְּגוּיָהּ. הָאִי
 טְמִירוּ אִיהוּ בְּגוּ חִילָהָא, טְמִירָא אִיהוּ בְּגוּ לְגוּ, כַּד
 סְלָקָא דָא, כְּלָא סְלָקִין אַבְתָּרָהּ. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (שיר

השירים א) מְשַׁכְּנֵי אַחֲרֵיךְ נְרוּצָה.

רְבִי חֲזַקְיָה וְרְבִי יוֹסִי וְרְבִי יְהוּדָה הָווּ אֶזְלֵי בְּאוּרְחָא,
 אָמַר רְבִי יוֹסִי, כָּל חַד וְחַד מֵינָן לִימָא מְלִי
 דְּאוּרִייתָא. פִּתַּח רְבִי יְהוּדָה וְאָמַר, (תהלים עט) אַל תִּזְכֹּר לָנוּ
 עֲוֹנוֹת רֵאשׁוֹנִים מֵהָר יִקְדְּמוּנֵינוּ וְגו'. תָּא חַזִּי, קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא, בְּרַחֲמֵימוֹתָא דִּישְׂרָאֵל, רַחֲמִים לוֹן, דְּאִינוּן
 עַדְבֵיהּ וְאַחַסְנֵתֵיהּ, לָא מְסַתְּפַל אַחֲרָא בְּדִינֵיהּ, בַּר אִיהוּ
 בַּלְחוּדֵיהּ.

וְכִיּוֹן דְּאִיהוּ מְסַתְּפַל בְּדִינֵיהּ, אֲתַמְלִי עַלֵייהּ רַחֲמִין,
 בְּגִין דְּאִיהוּ כְּאֵב דְּרַחֲמִים עַל בְּנִים, כְּמָא דְּאֲתֵ
 אָמַר, (תהלים קג) כְּרַחֵם אָב עַל בְּנִים רַחֵם ה' וְגו'. וְכִיּוֹן
 דְּאֲשַׁתְּפַח לוֹן חוּבִין, מְעַבֵּר לוֹן רֵאשׁוֹן רֵאשׁוֹן, עַד
 דְּאֲעַבֵּר לוֹן לְכֻלְהוּ מְקַמֵּיהּ. וְכִיּוֹן דְּאֲעַבֵּר לוֹן מְקַמֵּיהּ, לָא

אֶשְׁתָּאֵר עַל־יְהוָה חוֹבִין לְמִיָּהֵב שְׁלֹטְנוֹ לְסִטְרָא אַחֲרָא
 דְּדִינָא עַל־יְהוָה.

אֲתִי לְמִיָּהֵב קַמִּיָּה כְּדַבְּקַדְמִיתָא, אִינוּן חוֹבִין קַדְמָאִי
 דְּאֶעֱבַר מִקַּמִּיָּה חָשִׁיב עַל־יְהוָה, וְעַל דָּא פְּתִיב אַל
 תִּזְכַּר לָנוּ עוֹנוֹת רַאשׁוֹנִים מִהֵר יִקְדְּמוּנוּ רַחֲמִיךָ וְגו'. דָּאִי
 רַחֲמִיךָ לֹא יִקְדִּימוּ עַל־יְהוָה דִּישְׂרָאֵל, לָא יִכְלִין לְקַיִּמָּא
 בְּעַלְמָא. בְּגִין דְּכַמָּה אִינוּן מְאָרִי דְּדִינָא קִשְׂיָא, מְאָרִי
 תְּרִיסִין, וְכַמָּה דְּלְטוֹרִין דְּקַיִּימִי עַל־יְהוָה דִּישְׂרָאֵל לְעִילָא,
 וְאֶלְמָלָא דְּאֶקְדִּים קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא רַחֲמִים עַל־יְהוָה
 דִּישְׂרָאֵל, עַד לָא יִשְׁגַּח בְּדִינֵיהוֹן, לָא יִכְלִין לְקַיִּמָּא
 בְּעַלְמָא. וְעַל דָּא, מִהֵר יִקְדְּמוּנוּ רַחֲמִיךָ פִּי דְּלוֹנוּ מְאֹד.
 דְּלוֹתָא דְּעוֹבְדִין טָבִין, דְּלוֹתָא דְּעוֹבְדִין דְּכַשְׂרוֹן. (קַמִּי קוּדְשָׁא

בְּרִיךְ הוּא).

תָּא חֲזִי, אֶלְמָלִי יִסְגְּלוּן יִשְׂרָאֵל עוֹבְדִין דְּכַשְׂרוֹן קַמִּי
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לָא הוּוּ קְאִימוּ עַל־יָה עַמִּין
 עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת פּוֹכְבִים וּמִזְלוֹת בְּעַלְמָא, אֲבָל יִשְׂרָאֵל
 אִינוּן גְּרַמִּין לְשָׂאֵר עַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת פּוֹכְבִים וּמִזְלוֹת
 לְזַקְפָּא רִישֵׁיהוּ בְּעַלְמָא. דְּאֶלְמָלִי יִשְׂרָאֵל לָא יְהוּן חָטְאֵן
 קַמִּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שְׂאֵר עַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת פּוֹכְבִים
 וּמִזְלוֹת אֶתְכַפְּיִין קַמִּיָּהוּ.

וְתָא חֲזִי, אֶלְמָלָא דְּאֶמְשִׁיכוּ יִשְׂרָאֵל בְּעוֹבְדִין בִּישִׁין

לְסִטְרָא אַחֲרָא בְּאַרְעָא קְדִישָׁא, הָא אֲתַמַּר, דְּלֹא שְׁלִטּוּ
 שָׂאָר עַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוּדַת פּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת בְּאַרְעָא
 קְדִישָׁא, וְלֹא אֲתַגְלוּ מֵעַל אַרְעָא. וְעַל דָּא פְּתִיב, כִּי
 דְלוֹנוּ מְאֹד. דְּלִית לָן עוֹבְדֵין דְּכַשְׁרוֹן כְּדַקָּא חֲזִי. וּבְגִין
 כִּף כִּי דְלוֹנוּ מְאֹד מֵהָר יִקְדְּמוּנוּ רַחֲמִיף.

רַבִּי יוֹסִי פָּתַח וְאָמַר, (תהלים ב) עֲבָדוּ אֶת ה' בִּירָאָה וּגְלוּ
 בְּרַעְדָּה, וּכְתִיב, (תהלים ק) עֲבָדוּ אֶת ה' בְּשִׂמְחָה בְּאוֹ
 לְפָנָיו בְּרִנָּה. תָּא חֲזִי, כָּל בַּר נָשׁ דְּאֲתִי לְמַפְלַח לִיה
 לְקוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא, בְּצַפְרָא וּבְפַנְיָא בְּעֵי לְמַפְלַח לִיה
 לְקוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא.

בְּצַפְרָא כַּד סָלִיק נְהוּרָא, וְאֲתַעְרוּתָא דְסִטְרָא יִמִּינָא
 אֲתַעַר בְּעַלְמָא, כְּדִין בְּעֵי בַר נָשׁ לְאֲתַקְשָׁרָא
 בִּימִינָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא, וְלְמַפְלַח קַמִּיה בְּפוּלְחָנָא
 דְּצֻלוֹתָא. בְּגִין דְּצֻלוֹתָא אַחְסִין תּוּקְפָא לְעִילָא, וְאַמְשִׁיף
 בְּרַכָּאן מֵעוּמְקָא עֲלָאָה לְכֻלְהוּ עַלְמִין, וּמִתַּמָּן אֲמְשִׁיף
 בְּרַכָּאן לְתַתָּאי. וְאַשְׁתַּכְּחוּ עֲלָאִין וְתַתָּאִין מִתְּבַרְכָּאן,
 בְּהֵוּא פּוּלְחָנָא דְּצֻלוֹתָא.

פּוּלְחָנָא דְּצֻלוֹתָא, דְּקָא בְּעֵי בַר נָשׁ לְמַפְלַח קַמִּי
 קוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא, (שמות כ"ט ע"א) בְּשִׂמְחָה וּבְרִנָּה
 לְאַכְלֵלָא לְכַנְסַת יִשְׂרָאֵל בֵּינֵיהוּ, וּלְבַתַּר לְיִיחֻדָּא יְחוּדָא
 כְּדַקָּא חֲזִי. דְּכְתִיב, (תהלים ק) דַּעוּ כִּי ה' הוּא אֱלֹהִים, דָּא
 רְזָא דִּיחֻדָּא בְּרְזָא דְּפוּלְחָנָא.

וְעַם כָּל דָּא, בְּעֵי בַר נָשׁ לְמַפְלַח קַמִּיָּה דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא בְּחֻדוּהָ, וְלֹא־חֻזָּאָה חֻדוּהָ בְּפוּלְחָנִיהָ, וְאֵלִין
 תְּרִין שְׂמֻחָה וְרַנָּנָה, לְקַבֵּל תְּרִין אֵלִין, תְּרִין צְלוֹתִין, תְּרִין
 קוּרְבָּנִין לְיוֹמָא לְקַבֵּל תְּרִין אֵלִין, דְּאִינוּן שְׂמֻחָה וְרַנָּנָה.
 שְׂמֻחָה בְּצַפְרָא, וְרַנָּנָה בְּרַמְשָׁא. וְעַל דָּא, (במדבר כח) אֶת
 הַכֶּבֶשׂ אֶחָד תַּעֲשֶׂה בַבֶּקֶר וְאֶת הַכֶּבֶשׂ הַשֵּׁנִי תַעֲשֶׂה בֵּין
 הָעֶרְבִים.

וְעַל דָּא, צְלוֹתָא דְעַרְבֵית רְשׁוּת אִיְהִי, בְּגִין דְּהֵיא
 שְׂעֵתָא מַחְלֵק טְרַפָּא לְכָל חֵילָהָא, וְלֹא שְׂעֵתָא
 לְאֲדַפְרָא (נ"א לְאֲתַבְרָכָא) אֶלָּא לְמִיְהַב מְזוּנָא. בִּימָמָא הִיא
 מִתְבָּרַכַת מִתְרִין סְטָרִין אֵלִין, בְּצַפְרָא וּבְרַמְשָׁא מְגוּ
 שְׂמֻחָה וְרַנָּנָה, וּבְלִילִיָּא פְּלִיג בְּרַכָּאן לְכֹלָא כְּדָקָא חֻזִּי,
 הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (משלי לא) וַתִּקֶּם בְּעוֹד לֵילָהּ וַתִּתֵּן טָרֶף
 לְבֵיתָהּ וְגו'.

פְּתַח רַבִּי חֻזְקִיָּה וְאָמַר, (תהלים קמא) תִּכּוֹן תְּפִלָּתִי קְטָרַת
 לְפָנֶיךָ מִשָּׂאת כְּפִי מִנְחַת עָרֵב. אִמְאִי מִנְחַת עָרֵב
 וְלֹא צְלוֹתָא (דף רל ע"א) דְּצַפְרָא, דְּלֹא כְּתִיב תִּכּוֹן תְּפִלָּתִי
 בַּבֶּקֶר. אֶלָּא הָכִי אֲתַמָּר, תִּכּוֹן תְּפִלָּתִי קְטָרַת לְפָנֶיךָ,
 קְטָרַת לָא אֲתִיָּא אֶלָּא עַל חֻדוּהָ, הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (משלי
 כז) שָׁמֶן וּקְטָרֶת יִשְׂמַח לֵב. וְעַל דָּא כְּהֵנָּא כִּד אֲדַלִּיק
 בּוֹצִינִין, הָוָה מְקַרִּיב קְטָרַת, כְּמָא דְאֵת אָמַר, (שמות ל)

בְּהִטִּיבוּ אֶת הַנְּרוֹת יִקְטִירָנָה וּבְהַעֲלוֹת אֶהְרֵן אֶת הַנְּרוֹת
 בֵּין הָעֲרֵבִים יִקְטִירָנָה. בְּצַפְרָא, עַל חֲדוּה, דְּשַׁעְתָּא גָרִים.
 בְּרַמְשָׁא, לְמַחְדֵי סִטְר שְׂמַאלָא, וְהָכִי אֶתְחַזִּי. וּלְעֵלָם לֹא
 אֶתִּי אֵלָא עַל חֲדוּה.

וְתֵא חַזִּי קְטֻרַת מְקֻשָּׁר קְשָׁרִין, וְאַחִיד לְעֵילָא וְתַתָּא,
 וְדֵא אַעְבַּר מוֹתָא וְקְטְרוּגָא וְרוּגְזָא, דְּלֹא יִכִּיל
 לְשַׁלְטָאָה בְּעֵלְמָא. כְּמָה דְכָתִיב, (במדבר יז) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל
 אֶהְרֵן קַח אֶת הַמַּחְתָּה וְתֵן עָלֶיהָ אֵשׁ מֵעַל הַמִּזְבֵּחַ וְשִׁים
 קְטֻרַת וְהוֹלִךְ מִהֶרֶה וְגו'. לְבַתֵּר דָּא כְּתִיב, וַיִּרְץ (אֶהְרֵן)
 וְגו', וַיִּכְפֹּר עַל הָעַם, וַיְכַתִּיב, וַיַּעֲמֵד בֵּין הַמִּתִּים וּבֵין
 הַחַיִּים וַתַּעֲצֹר הַמַּגִּפָּה. בְּגִין דְּלֹא יִכְלִין כָּל סְטָרִין בִּישִׁין
 וְכָל מְקְטְרֵגִין לְמִיקָם קָמִי קְטֻרַת. וְעַל דָּא אִיהוּ רְזָא (ס"א)
 דְּכָלָא וְקְשׁוּרָא דְכָלָא.

וּבְשַׁעְתָּא דְּמִנְחָה, דְּדִינָא שְׂרִיא בְּעֵלְמָא, אֶתְכַוֵּן דְּוֹד
 בְּהֵוֹא צְלוֹתָא. דְּכָתִיב, תִּפְוֹן תְּפִלְתִּי קְטֻרַת
 לְפָנֶיךָ וְגו'. וְהֵאִי צְלוֹתָא דְּסְלִיק, יַעְבַּר רוּגְזָא דְּדִינָא
 קְשִׁיא, דְּשְׁלִיט הַשְׁתָּא בְּהֵאִי זְמָנָא, בְּהֵוֹא קְטֻרַת. דְּדַחִי
 וְאַעְבַּר קָמִיהָ כָּל רוּגְזָא, (דְּסְלִיק הַשְׁתָּא בְּהֵאִי שַׁעְתָּא בְּהֵוֹא קְטֻרַת דְּאַעְדִּי
 כָּל רוּגְזָא) וְכָל קְטְרוּגָא דְּעֵלְמָא, (ס"א ל"ג הֵינּוּ דְכָתִיב) (ס"א מֵאִי טַעְמָא

בְּגִין דְּאִיהִי) מִנְחַת עָרֵב, דְּדִינָא תְּלִיא בְּעֵלְמָא.

תֵּא חַזִּי, כַּד אֶתְחַרֵּב בִּי מִקְדָּשָׁא, בְּשַׁעְתָּא דְּאֶתְוֹקֵד, זְמַן

מִנְחָה הָיָה. וְעַל דָּא כְּתִיב, (ירמיה ו') אוֹי לָנוּ כִּי פָנָה הַיּוֹם
כִּי יִנְטוּ צְלָלֵי עָרֵב. מֵאֵן צְלָלֵי עָרֵב. אֵינּוֹן מְקַטְרְגִין
דְּעַלְמָא, וְרוּגְזֵי דְדִינִין, דְּזִמְיִין בְּהֵיא שְׁעָתָא. וְעַל דָּא
תְּנִינָן, דְּבַעֵי (שמות ל"ו ע"ב) בַּר נֶשׁ לְכוּנָא דְעֵתִיָּה, בְּצִלוֹתָא
דְּמִנְחָה. בְּכֻלְהוּ צִלוֹתָא בְּעֵי בַר נֶשׁ לְכוּנָא דְעֵתִיָּה,
וּבְהֵאֵי צִלוֹתָא יִתִּיר מְכֻלְהוּ, בְּגִין דְּדִינָא שְׂרִיא בְּעַלְמָא.
וְעַל דָּא זְמַן צִלוֹתָא דְּמִנְחָה, יִצְחָק תְּקִין לֵיהּ, וְהָא
אוּקְמוּהָ.

עַד דְּהָווּ אֲזִילֵי, אֲעֵלוּ בְּחַד טוֹרָא. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, הָאֵי
טוֹרָא דְּחֻלָּא, גֵּהַךְ וְלֹא נִתְעַכֵּב הָכָא, בְּגִין דְּטוֹרָא
דְּחִילָא הוּא. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אֵי הָוּה חַד, הָוּה אֲמִינָא
הָכִי. דְּהָא תְּנִינָן, דְּמֵאֵן דְּאֲזִיל יַחֲדָאֵי בְּאוֹרְחָא, אֶתְחַיֵּיב
בְּנַפְשִׁיָּה. אֲבָל תִּלְתָּא לָא. וְכֹל חַד וְחַד מִינָן, אֶתְחַזֵּי דְּלֹא
תְּעֵדֵי מִינָן שְׂכִינְתָּא.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, הָא תְּנִינָן דְּלֹא יִסְמוּךְ בַּר נֶשׁ עַל גִּסָּא.
מְנַלָּן, מִשְׁמוּאֵל. דְּכְתִיב, (שמואל א טז) אֵיךְ אֵלֶיךָ
וְשָׁמַע שָׂאוּל וְהִרְגָנִי, וְהָא אֶתְחַזֵּי שְׁמוּאֵל יִתִּיר מִינָן.
אָמַר לֵיהּ, אֲפִילוּ הָכִי, אֵיהוּ הָוּה חַד, וְהִזִּיקָא אֶשְׁתַּכַּח
לְעֵינָא. אֲבָל אֲנִן תִּלְתָּא, וְהִזִּיקָא לָא אֶשְׁתַּכַּח לְעֵינָא.
דְּאֵי מְשׁוּם מְזִיקִין. הָא תְּנִינָן, דְּלִתְלַתָּא לָא מִתְחַזֵּי וְלֹא
מְזִיקֵי. וְאֵי מְשׁוּם לְסֻטִּים, לָא מִשְׁתַּכַּחֵי הָכָא, דְּהָא רְחִיק

מִיִּשׁוּבָא הָאֵי טוֹרָא, וּבְנֵי נִשָּׂא לָא מִשְׁתַּכְּחֵי הָכָא. בְּרַם
דְּחִילוּ הוּא, דְּחִיוּן בְּרָא דְמִשְׁתַּכְּחִין הָכָא.

פְּתַח וְאָמַר. הַמְּלֶאךָ הַגּוֹאֵל אוֹתִי מִכָּל רָע, הָאֵי קָרָא
אֵית לְאִסְתַּכְּלָא בֵּיהּ, (ס"א ל"ג דְּהָא פְתִיב) הַגּוֹאֵל, אֲשֶׁר
גָּאֵל מִבְּעֵי לֵיהּ, מֵאֵי הַגּוֹאֵל. בְּגִין דְּהוּא מִשְׁתַּכַּח תְּדִיר
לְגַבֵּי בְנֵי נִשָּׂא, וְלֹא אֲעֵדִי מִבְּר נִשׁ זַכָּאָה לְעַלְמִין.

תָּא חֲזִי, הַמְּלֶאךָ הַגּוֹאֵל אוֹתִי דָּא שְׂכִינְתָּא, דְּאֲזִיל
עֲמִיה דְּבַר נִשׁ תְּדִיר, וְלֹא אֲעֵדִי מִנִּיהּ, כַּד בַּר נִשׁ
נְטִיר פְּקוּדֵי אֲוֹרֵייתָא. וְעַל דָּא יִזְדַּהֵר בַּר נִשׁ, דְּלֹא יִפּוּק
יְחִידָאֵי בְּאֹרְחָא. מֵאֵי יְחִידָאֵי, דְּיִזְדַּהֵר בַּר נִשׁ לְמִטְר
פְּקוּדֵי דְּאֲוֹרֵייתָא, בְּגִין דְּלֹא תַעֲדִי מִנִּיהּ שְׂכִינְתָּא,
וַיִּצְטַרֵּף לְמִיזַל יְחִידָאֵי, בְּלֹא זְווגָא דְּשְׂכִינְתָּא.

תָּא חֲזִי, כַּד נִפִּיק בַּר נִשׁ לְאֹרְחָא, יְסַדֵּר צְלוֹתָא קָמִי
מְאִרִיָּה, בְּגִין לְאִמְשַׁכָּא עֲלֵיהּ שְׂכִינְתָּא, וּלְבַתַּר
יִפּוּק לְאֹרְחָא, וַיִּשְׁכַּח זְווגָא דְּשְׂכִינְתָּא, לְמַפְרַק לֵיהּ
בְּאֹרְחָא, וּלְשׁוּבָא לֵיהּ בְּכָל מַה דְּאִצְטַרִּיד.

מַה פְּתִיב בִּיעֵקֵב, (בראשית כח) אִם יִהְיֶה אֱלֹהִים עִמָּדִי, דָּא
זְווגָא דְּשְׂכִינְתָּא. וּשְׁמַרְנֵי בְּדֶרֶךְ הַזֶּה, לְמַפְרַק לִי
מִכָּלֵּא, וַיַּעֲקֵב יְחִידָאֵי הַזֶּה (דף רל ע"ב) בְּהַהוּא זְמַנָּא,
וּשְׂכִינְתָּא אֲזִילַת קָמִיהּ. כָּל שְׁכֵן חֲבַרְיָא דְּאֵית בֵּינֵיהּ
מְלִין דְּאֲוֹרֵייתָא, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה. (אָמַר רַבִּי יוֹסִי, וְדָאֵי כֶּךָ הוּא,

אֲדַהֲכִי מֵאִיךְ שְׁמֵשָׂא לְעַרְבָא.)

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, מֵאֵי נֶעְבִּיד, אֵי נִתְעַכֵּב הָכָא, הָא יוֹמָא
 מֵאֵיךְ לְמִיעֵל. אֵי נִהָךְ לְעֵילָא, טוֹרָא רַב אִיהוּ,
 וְדַחִילוֹ דְּחִיוּן חֲקֵלָא דְּחֵילָנָא. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, תּוּוּהֵנָּא
 עֲלֶיךָ רַבִּי יוֹסִי. אָמַר לִיהָ הָא תַּנְיִנָן דְּלֵא יִסְמוּךְ בַּר נִשׁ
 עַל גִּיסָא, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא יִרְחִישׁ גִּיסָא בְּכָל
 שְׁעָתָא. אָמַר לִיהָ, הֵנִי מִיְלֵי יְחִידָאִי, אֲבָל אֲנַחְנָא
 תְּלַתָּא, וּמְלֵי אורֵייתָא בֵּינָנָא, וְשְׂכִינְתָּא עֲמָנָא, לָא
 דְּחֵילָנָא.

עַד דְּהוּוּ אֶזְלִי, חָמוּ לְעֵילָא בְּטוֹרָא, טַנְרָא חַד, וְחַד
 מְעַרְתָּא בְּגוּוּהָ. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, גִּיהָךְ וְגִיסָק לְהֵהוּא
 טִינְרָא, דְּאֵנָּא חָמֵי חַדָּא מְעַרְתָּא תַּמָּן. סְלִיקוּ לְתַמָּן,
 וְחָמוּ הֵהִיא מְעַרְתָּא. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, דְּחֵילָנָא, דִּילְמָא
 הֵהִיא מְעַרְתָּא אֲתֵר דְּלַחִיוּן אִיהוּ, וְלֹא יִפְגְּעוּ לֹון הָכָא.
 אָמַר רַבִּי יְהוּדָה לְרַבִּי חֲזַקְיָה, הָא חָמִינָא דְּרַבִּי יוֹסִי
 דְּחֵיל אִיהוּ, אֵי תִימָא בְּגִין דְּאִיהוּ חֲטָאָה. דְּכָל
 מֵאֵן דְּדַחִיל, חֲטָאָה אִיהוּ. דְּכַתִּיב, (ישעיה לג) פָּחַדוּ בְּצִיּוֹן
 חֲטָאִים, הָא לָאוּ אִיהוּ חֲטָאָה, (דָּהָא) וְכַתִּיב, (משלי כח)
 וְצַדִּיקִים כְּכַפִּיר יִבְטָח. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, בְּגִין דְּנִזְקָא שְׂכִיחַ.
 אָמַר לִיהָ, אֵי נִזְקָא שְׂכִיחַ, הָכִי הוּא. אֲבָל הָכָא לָא
 אֲשַׁתַּפַּח נִזְקָא. וְלַבְתֵּר דְּאֵנָן גִּיעוּל לְמְעַרְתָּא, לָא
 לִיעוּל נִזְקָא לְצַעְרָא לָן. עָאלוּ לְמְעַרְתָּא, אָמַר רַבִּי

יְהוּדָה, נִפְלוֹג לַיְלִיא לְתֵלֶת מְשָׁרוֹת דְּהוּי לַיְלִיא, כֹּל
 חַד וְחַד מִזֶּן, לִיקוּם עַל קִיּוּמֵיהּ, בְּהַנִּי תֵלֶת סְטְרֵי לַיְלִיא
 וְלֹא נִדְמוּד.

פְּתַח רַבֵּי יְהוּדָה וְאָמַר, (תהלים פט) מִשְׁכִּיל לְאִיתָן הָאֶזְרָחִי,
 הָאִי תוֹשְׁבַחְתָּא, אֲבָרְהָם אָבִינוּ אָמְרָה, בְּשַׁעְתָּא
 דְּאֶשְׁתַּדֵּל בְּפוֹלְחָנָא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, וְעֵבִיד חֶסֶד עִם
 בְּנֵי עֲלָמָא, דִּישְׁתַּמוּדְעוּן כֹּלָא לְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא,
 דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא שְׁלִיט עַל אַרְעָא וְאֶקְרִי אִיתָן. בְּגִין
 דְּאֶתְקִיף בְּתַקִּיפוּ בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא.

חֲסִדֵּי ה' עוֹלָם אֲשִׁירָה, וְכִי מִסְטָרָא דְחֲסִידִים אֶתְיִין
 לְזַמְרָא, אֵלָא הָכָא אֶתְכַלִּיל סְטָרָא דְשְׁמָאֲלָא
 בִּימִינָא, וְעַל דָּא קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא נָסִי לְאַבְרָהָם, וּבְחִין
 לֵיהּ. וְהָא אֶתְמַר דִּישְׁחַק בַּר תֵּלְתִין וְשִׁבְעַ שְׁנִין הוּהוּ
 בְּהָהוּא זְמַנָּא. מֵאִי נָסָה אֶת אֲבָרְהָם, נָסָה אֶת יִצְחָק מִבְּעֵי
 לֵיהּ. אֵלָא נָסָה אֶת אֲבָרְהָם, דִּישְׁתַּפַּח בְּדִינָא,
 וְלֹאֲתַכְלָלָא בְּדִינָא, דִּישְׁתַּפַּח שְׁלִים כְּדָקָא יָאוּת. וְעַל דָּא
 חֲסִדֵּי ה' עוֹלָם אֲשִׁירָה.

דְּבַר אַחַר חֲסִדֵּי ה' עוֹלָם אֲשִׁירָה, אֵינּוּן חֲסִדִים
 דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא עֵבִיד עִם עֲלָמָא. (תהלים פט) לְדוֹר
 וְדוֹר אֹדִיעַ אֲמוּנַתְךָ בְּפִי, טִיבוּ וּקְשׁוּט דְעֵבִיד עִם כֹּלָא.
 לְדוֹר וְדוֹר אֹדִיעַ אֲמוּנַתְךָ, דָּא מְהִימְנוּתָא דְקוּדְשָׁא

בְּרִיךְ הוּא דְאֹדַע אַבְרָהָם בְּעֶלְמָא, וְאֲדַכְר לֵיהּ בְּפּוּמָא
דְּכָל בְּרִיין. וְעַל דָּא אֹדִיעַ אַמוּנְתְךָ בְּפִי.

וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֹדַע לֵיהּ לְאַבְרָהָם רִזָּא
דְּמַהֲיִמְנוּתָא, וְכַד יַדַּע רִזָּא דְּמַהֲיִמְנוּתָא, יַדַּע
דְּאִיהוּ עֵיקְרָא וְקִיּוּמָא דְּעֶלְמָא, דְּבִגְיִנְיָה אַתְּבְּרִי עֶלְמָא,
וְאַתְקִיִּים. הֵדָּא הוּא דְּכְתִיב, (תהלים פט) כִּי אִמַּרְתִּי עוֹלָם
חֶסֶד יִבְנֶה וְגו'. דְּכַד בְּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֶלְמָא, חָמָא
דְּלֹא יְכִיל לְמִיקָם, עַד דְּאֹשְׁיֵיט יְמִינָא עֲלֵיהּ וְאַתְקִיִּים.
וְאִי לָאו דְּאֹשְׁיֵיט יְמִינָא עֲלֵיהּ, לָא אַתְקִיִּים. בְּגִין
דְּעֶלְמָא דָּא בְּדִינָא אַתְּבְּרִי, וְהָא אוּקִימְנָא.

וְאַתְמַר בְּרֵאשִׁית, וְרִזָּא כְּלָלָא חֲדָא, תְּרִין גְּוּוּנִין הָכָא,
בְּרֵאשִׁית, אַף עַל גַּב דְּאֲמַרְן שִׁירוּתָא מִתְתָּא
לְעֵילָא, רֵאשִׁית הָכִי נִמְי מְעֵילָא לְתַתָּא, וְקֹאמְרִינֵן ב'
רֵאשִׁית, כְּדִקְאמְרִינֵן בֵּית קֹדֶשׁ הַקְּדוּשִׁים, דְּהֵאִי
אַתְיִיחֵיבֵת לְהֵהוּא רֵאשִׁית, וּמְלָה כְּלִילָא אִיהִי כְּחֲדָא.

וּבְהֵאִי בִי"ת אַתְּבְּרִי עֶלְמָא דָּא, וְלֹא אַתְקִיִּים אֶלָּא
בְּיִמְינָא. וְהָא אוּקִמוּהָ. בְּהִבְרָאם, בְּאַבְרָהָם
כְּתִיב. וּבְגִין כְּךָ, אִמַּרְתִּי עוֹלָם חֶסֶד יִבְנֶה. וּבְנִינָא
קְדָמָה דְּעֶלְמָא (ההוא עולם), הֵהוּא נְהוּרָא דִּיּוּמָא קְדָמָה,
הוּהוּ בֵּיהּ לְקִיּוּמָא. וּלְבַתַּר בִּיּוּמָא תְּנִינָא, בְּשִׁמְאֵלָא.
וּבְהֵנְהוּ אַתְקִין שְׁמִים. וְכְתִיב, שְׁמִים תִּכְיֵן אַמוּנְתְךָ בְּהֵם.

דְּבַר אַחַר, שָׁמַיִם תִּכְיֶן אֲמוֹנַתְךָ בָּהֶם, שָׁמַיִם בְּאִינוֹן
חֲסָדִים אֶתְקַנּוּ, וְרוּא דְאֲמוֹנָה אֶתְקַנַּת בְּהוּ, דְּלִית
תְּקוּנָהּ אֱלָא מְגוּ שָׁמַיִם. (תהלים פט) פְּרַתִּי בְּרִית לְבַחֲרִי,
דָּא הוּא רְזָא דְמַהִימְנוּתָא.

דְּבַר אַחַר, דָּא אִיהוּ (דף רלא ע"א) צְדִיק דְּמִינִיה נְפִקִין
בְּרַכָּאן לְכֻלְהוּ תַתָּאי, וְכֻל (אינון) חִיוּן קַדִּישָׁן, כְּלָהוּ
אֶתְבְּרַכָּאן, מִן הַהוּא נְגִידוּ דְנִגִּיד לְתַתָּאי, וּבְגִין כֶּף
כְּתִיב, פְּרַתִּי בְּרִית לְבַחֲרִי.

(תהלים פט) נִשְׁבַּעְתִּי לְדוֹד עֲבָדִי, דָּא רְזָא דְמַהִימְנוּתָא,
דְּאִיהוּ קַיִמָּא תְדִיר בְּצְדִיק דָּא. קַיִמָּא דְעֵלְמָא,
דְּלָא יִתְבַּדְרוּן לְעֵלְמִין, בַּר בְּזֻמְנָא דְגָלוּתָא, דְנִגִּידוּ
דְבִרְכָאן אֶתְמַנְעוּ. וְרוּא דְמַהִימְנוּתָא לָא אֲשַׁתְּלִים, וְכֻל
חֲדוּן אֶתְמַנְעוּ. וְכַד עֵיִל לִילִיא, מַהֵהוּא זְמַנָּא, חֲדוּן
לָא עָאֵלוּ קַמִּי מִלְכָּא.

וְאִף עַל גַּב דְּחֲדוּן לָא אֶתְעָרוּ, אֲבַל לְבַר קַיִמִי וּמְזַמְרִי
שִׁירְתָּא. וְכַד אֶתְפְּלִיג לִילִיא, וְאֶתְעָרוּתָא סְלָקָא
מִתַּתָּא לְעֵילָא, כְּדִין קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אֶתְעַר כֹּל חֵילִי
שְׁמִיא לְבַכְיָה, וּבַעַט בְּרַקִּיעָא, וְאוּדְעֻזְעוּן עֲלָאי וְתַתָּאי.
וְלִית נְיִיחָא קַמִּיהּ, בַּר בְּזֻמְנָא דְמִתְעָרִי לְתַתָּא
בְּאוּרִייתָא. כְּדִין, קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא וְכֻל אִינוֹן
נִשְׁמַתִּין דְּצְדִיקָא (דְעַמִּיה), כְּלָהוּ צִיִּיתִין וְחֲדִיִּין לְהַהוּא

קָלָא וּכְדִין נִיחָא. (ס"א קמיה וְאֲתִי נִיחָא לְכֹלְהוּ נִשְׁמַתִּין דְּצִדִיקָא עֲמִיה) (קמיה אֲשַׁתְּבַח). בְּגִין דְּמִיּוּמָא דְּאֲתַחְרִיב מִקְדָּשָׁא לְתַתָּא, אֲוִימִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּלֹא יִיעוּל בְּגוּ יְרוּשָׁלַם דְּלַעִילָא, עַד דְּיַעֲלוֹן יִשְׂרָאֵל לְיְרוּשָׁלַם דְּלְתַתָּא. דְּכְתִיב, (הושע יא)

בְּקֶרְבְךָ קָדוֹשׁ וְלֹא אָבוֹא בְּעִיר, וְהָא אֲוִקְמוּהָ חֲבַרְיָא.
 וְכָל אֵינּוֹן מְזוּמְרִי, קִיִּימִי לְבָר, וְאֲמַרִי שִׁירְתָּא, בְּתַלְת
 פְּלָגִי לִילִיא וְכֹלְהוּ מְשַׁבְּחִין בְּתוֹשְׁבַחְתָּן יְדִיעָאן,
 וְכֹלְהוּ חִילֵי שְׁמִיא, כֹּלְהוּ מִתְעַרְי בְּלִילִיא, וַיִּשְׂרָאֵל
 בִּימְמָא. וְקְדוּשָׁה לָא מְקַדְּשֵׁי לַעִילָא, עַד דְּמְקַדְּשֵׁי
 יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא, וּכְדִין כָּל חִילֵי שְׁמִיא מְקַדְּשֵׁי שְׁמָא
 קְדִישָׁא כְּחָדָא. וְעַל דָּא יִשְׂרָאֵל קְדִישִׁין, מִתְקַדְּשִׁין
 מִעֲלָאִי וְתַתָּאִי (ס"א בְּגִין דְּקְדוּשָׁא דְּשְׁמָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא סְלִיק אֱלָא מִעִילָא

וּמִתַּתָּא) כְּחָדָא. הֵדָּא הוּא דְּכְתִיב, (ויקרא ט) קְדוּשִׁים תִּהְיוּ כִּי
 קְדוֹשׁ אֲנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם.

פְּתַח רַבִּי יוֹסִי וְאָמַר, (איוב לח) עַל מַה אֲדַנְיָהּ הִטְבָּעוּ, הָאִי
 קָרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר לֵיה, בְּגִין דְּכַד בְּרָא
 עֲלֵמָא, לָא בְּרָא לֵיה אֱלָא עַל סְמְכִין, דְּאֵינּוֹן ז' סְמְכִין
 דְּעֲלֵמָא. כְּמָא דָּאֲתָּ אָמַר, (משלי ט) חֲצַבְהָ עֲמוּדִיהָ שְׁבַעָה,
 וְאֵינּוֹן סְמְכִין לָא אֲתִיִּידַע עַל מַה קִּיִּימִין.

בְּגִין דְּאִיהוּ רְזָא עֲמִיקָא סְתִימָא דְּכָל סְתִימָן. וְעֲלֵמָא
 לָא אֲתַבְּרִי, עַד דְּנִטְל אֲבִנָא חָדָא, וְאִיהוּ אֲבִנָא

דְּאִתְקִרִי אֲבֹן שְׁתִּיָּהּ, וְנִטְלָה לָּהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְזָרְק
 לָהּ לְגוּ תְהוּמָא, וְאִתְנַעֲיץ מֵעִילָא לְתַתָּא, וּמְנִיָּה אֲשֶׁתִּיל
 עֲלֵמָא. וְאִיהִי נְקוּדָה אֲמַצְעִיתָא דְעֲלֵמָא, וּבִהֲאִי נְקוּדָה
 קִיִּמָא קֹדֶשׁ הַקְּדוּשִׁים. הֵדָא הוּא דְכְּתִיב, (איוב לח) אוּ מִי
 יֵרָא אֲבֹן פְּנֵתָהּ. כִּמָּא דְאִתְ אָמַר, (ישעיה כח) אֲבֹן בְּחֹן פְּנֵת
 יִקְרָת. וְכְּתִיב, (תהלים קיח) אֲבֹן מֵאֲסוּ הַבּוֹנִים הִתְּהָ לְרֹאשׁ

פְּנָה.

תָּא חֲזִי, הָאִי אֲבֹן אִתְפְּרִי מֵאֲשָׁא וּמְרוּחָא וּמְמִיא,
 וְאִתְגְּלִיד מִכְּלָהוּ, וְאִתְעֲבִיד אֲבִנָא חֲדָא, וְקִיִּמָא
 עַל תְּהוּמִי, וְלִזְמַנִּין נִבְעִין מְנִיָּה מִיא, וְאִתְמַלְיִין תְּהוּמִי.
 וְהָאִי אֲבִנָא קִיִּמָא לָאֵת בְּאֲמַצְעִיתָא דְעֲלֵמָא, וְהָאִי אִיהוּ
 אֲבֹן דְקִיִּים וְאֲשֶׁתִּיל יַעֲקֹב, שְׁתִּילוּ וְקִיּוּמָא דְעֲלֵמָא. הֵדָא
 הוּא דְכְּתִיב, (בראשית לא) וַיִּקַּח יַעֲקֹב אֶבֶן וַיְרִימֶהָ מִצְבָּה.

וְהָאֲבֹן הַזֶּה אֲשֶׁר שִׁמְתִי מִצְבָּה וְגו', (בראשית כט) וְכִי הָאִי
 אֲבֹן שְׁוִי לִיָּה יַעֲקֹב. וְהָאִי הָאִי אֲבֹן אִתְפְּרִי
 בְּקֹדְמִיתָא, כִּד בְּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲלֵמָא. אֵלָא
 דְשְׁוִי לָהּ (נ"א וְכִי הִשְׁתָּא שְׁוִי לִיָּה יַעֲקֹב. וְהָאִי עַד לָא אִתְפְּרִי עֲלֵמָא הַזֶּה, אֵלָא דְיַעֲקֹב
 שְׁוִי לָהּ) קִיּוּמָא דְלְעִילָא וְתַתָּא, וְעַל דָּא אֲשֶׁר שִׁמְתִי מִצְבָּה
 כְּתִיב. מֵאִי אֲשֶׁר שִׁמְתִי, דְכְּתִיב, יִהְיֶה בֵּית אֱלֹהִים, דְשְׁוִי
 מְדוּרָא דְלְעִילָא הַכָּא.

תָּא חֲזִי, הָאִי אֲבֹן אִית עֲלָהּ שְׁבַע עֵינַים. כִּמָּא דְאִתְ

אָמַר, (זכריה ג) עַל אַבְנֵי אַחַת שְׁבַע עֵינַיִם, עַל מָה
 אֶתְקַרֵּאת שְׁתֵּייהָ. חַד דְּמִנָּה אֲשֶׁתִּיל עֲלֵמָא. וְחַד,
 שְׁתֵּייהָ. שְׁתֵּי יָהּ, דְּשִׁוּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָהּ, לְאַתְבָּרְכָא
 מִנָּה עֲלֵמָא, בְּגִין דְּעֲלֵמָא מִנָּה מִתְבָּרְכָא.

וְתָא חֲזִי, בְּשַׁעְתָּא דְּעָאל שְׁמִשָּׁא, הֲנִי פְּרוּבִים דְּקִימִין
 בְּהַאי דּוּכְתָא, וְהוּוּ יִתְבִּי בְּאַת, הוּוּ אֲקֻשָׁן גְּדַפֵּייהוּ
 לְעִיל, וּפְרָשִׁי לֹון, וְאַשְׁתַּמַּע קוּל נְגוּנָא דְּגְדַפֵּייהוּ
 לְעִילָא, וּכְדִין שָׂרָאן לְנִגְנָא אֵינּוּן מְלֹאכִין, דְּאֶמְרִי
 שִׁירְתָּא בְּשִׁירוּתָא דְּלִילִיא, בְּגִין דִּי־סִלְק יִקְרִיה דְּקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא, מִתְתָּא לְעִילָא. וּמֵאִי שִׁירְתָּא הוּוּ אֶמְרוּ, הֵהוּא
 נְגוּנָא דְּגְדַפֵּייהוּ דְּכְרוּבִים, (תהלים קלד) תִּנְּה בָּרְכוּ אֶת ה' כָּל
 עַבְדֵי ה' וְגו', שְׂאוּ יְדֵיכֶם קֹדֶשׁ וְגו', וּכְדִין (אֵינּוּן) אֵיהוּ
 שִׁירְתָּא לְאֵינּוּן מְלֹאכִי עֲלָאי לְזַמְרָא.

בְּמִשְׁמֶרְתָּא תְּנִינָא, הֲנִי פְּרוּבִים (דף רלא ע"ב) אֲקֻשִׁי
 גְּדַפֵּייהוּ לְעִילָא, וְאַשְׁתַּמַּע קוּל נְגוּנָא
 דְּלֵהוּן, וּכְדִין שָׂרָאן לְנִגְנָא אֵינּוּן מְלֹאכִין דְּקִימִין
 בְּמִשְׁמֶרְתָּא תְּנִינָא. וּמֵאִי שִׁירְתָּא הוּוּ אֶמְרִי בְּהַאי
 שַׁעְתָּא, נְגוּנָא דְּגְדַפֵּייהוּ דְּכְרוּבִים, (תהלים קכה) הַבוֹטְחִים
 בַּה' כִּהְרֹ צִיּוֹן לֹא יִמוּט וְגו'. וּכְדִין (ההוא) אֵיהוּ (שִׁירְתָּא)
 שִׁירוּתָא לְאֵינּוּן דְּקִימִי בְּהַאי מִשְׁמֶרְתָּא תְּנִינָא לְנִגְנָא.
 בְּמִשְׁמֶרְתָּא תְּלִיתָא, הֲנִי פְּרוּבִים אֲקֻשִׁי גְּדַפֵּייהוּ וְאֶמְרִי

שִׁירְתָּא, וּמְאִי הִיא. (תהלים קיג) הַלְלוּיָהּ הַלְלוּ עַבְדֵי ה' וְגו',
 יְהִי שֵׁם ה' מְבוֹרָךְ וְגו', מִמְזֻרַח שֶׁמֶשׁ וְגו'. כְּדִין אֵינוֹן
 מְלֹאכִין דְּקִיָּיִמִי בְּמִשְׁמֵרָה תְּלִיתָאָה, כְּלָהוּ אֲמַרֵי שִׁירְתָּא.
 וְכָלָהוּ כּוֹכְבֵי וּמְזֻלֵי דְּבְרִקִיעָא פִּתְחֵי שִׁירְתָּא. כְּמָה
 דְּכַתִּיב, (איוב לח) בְּרֵן יַחַד כּוֹכְבֵי בְּקָר וַיִּרְיעוּ כָּל
 בְּנֵי אֱלֹהִים. וְכַתִּיב, (תהלים קמח) הַלְלוּהוּ כָּל כּוֹכְבֵי אוֹר,
 דְּהָא אֵינוֹן כְּכֵי דְנְהוֹרָא, מְנַגְנֵן עַל נְהוֹרָא. (ס"א דְּמִמְנֵן עַל
 שִׁירְתָּא).

כִּד אֲתֵי צְפָרָא, וְכְדִין נְטֻלֵי שִׁירְתָּא אֲבַתְרִיָּהוּ דִּישְׂרָאֵל
 (ס"א יִשְׂרָאֵל) לְתַתָּא, וְסֻלְקָא יְקָרִיָּה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
 מִתַּתָּא וּמְלַעֲיֵלָא. יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא בִּימָמָא, וּמְלֹאכֵי עֲלָאֵי
 לְעֵילָא בְּלִילִיא, וְכְדִין אֲשַׁתְּלִים שְׁמָא קְדִישָׁא בְּכָל
 סְטָרִין.

וְהָא אָבֵן דְּקָאֲמַר, כְּלָהוּ מְלֹאכֵי עֲלָאֵי, וַיִּשְׂרָאֵל
 לְתַתָּא, כְּלָהוּ אֲתַקְפוּ בְּהָאֵי אָבֵן, וְאִיהִי סֻלְקָא
 לְעֵילָא, לְאֲתַעֲטָרָא גּוֹ אֲבָהֵן בִּימָמָא. וּבְלִילִיא, קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא אֲתֵי לְאֲשַׁתְּעֲשָׂעָא עִם צְדִיקָא בְּגַנְתָּא דְּעָדָן.
 זְכָאִין אֵינוֹן כָּל דְּקִיָּיִמִי בְּקִיּוּמֵיהוּ, וּמִשְׁתַּדְּלִין
 בְּאוּרֵיָּתָא בְּלִילִיא. בְּגִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְכָל
 אֵינוֹן צְדִיקָא דְּבְּגַנְתָּא דְּעָדָן, שְׁמַעוּ קְלִיָּהוּ דְּבְּנֵי נְשָׂא,

אֵינּוֹן דְּמִשְׁתְּדִלִי בְּאוּרֵייתָא. כְּמָה דְכָתִיב, (שיר השירים ח) הַיּוֹשֶׁבֶת בַּגִּנִּים וְגו'.

תָּא חֲזִי, הָאֵי אֶבְנֵי, אֵיהּ אֶבְנֵי טָבָא. וְדָא הוּא רִזָּא דְכָתִיב, (שמות כח) וּמִלֵּאתָ בּוֹ מְלוֹאת אֶבְנֵי אֲרֶבֶעָה טוּרֵי אֶבְנֵי. וְאֵלִין אֵינּוֹן סְדְרִין (דְּאֶשְׁלַמּוּתָא) דְּאֶבְנֵי טָבָא, אֶשְׁלַמּוּתָא דְּאֶבְנֵי יְקָרָה. בְּגִין דְּאֵית (אֶשְׁלַמּוּתָא) אֶבְנֵי אַחְרָא. דְכָתִיב, (יחזקאל לו) וְהִסִּירוּתִי אֶת לֵב הָאֶבְנֵי וְגו'. וְכָתִיב, (יחזקאל לו) וְאֵת רוּחִי אָתָן בְּקֶרְבְּכֶם. וְהָאֵי אֵיהּ (ישעיה כח) אֶבְנֵי בַחַן פְּנֵת יְקָרָת וְאוּקְמוּהָ.

וְעַל רִזָּא דָּא כְּתִיב, (שמות לא) לַוַּחֹת הָאֶבְנֵי, דְּאֵינּוֹן לַוַּחֹת אֶתְגַּזְרוּ מִהַכָּא, וְעַל דָּא אֶקְרוּן עַל שְׁמִיָּה דְּהָאֵי אֶבְנֵי. וְהָאֵי הוּא רִזָּא דְכָתִיב, (בראשית מט) מִשָּׁם רוּעָה אֶבְנֵי יִשְׂרָאֵל (ס"א דָּא וְדָאֵי אֶבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶקְרִי) כְּמָה דְּאֶתְמַר.

פְּתַח רַבִּי חֲזַקְיָה וְאָמַר, (שמות כח) וְהָאֶבְנִים תְּהִיִּן עַל שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שְׁתִּים עֶשְׂרֵה, אֵלִין אֶבְנֵי יְקָרִין עַלְאִין, דְּאֶתְקְרוּן אֶבְנֵי הַמָּקוֹם, כְּמָא דְּאֶתְ אָמַר, (בראשית כח) וַיִּקַּח מֵאֶבְנֵי הַמָּקוֹם. וְהָאֵי אוּקְמוּהָ. (שמות לט ועי"ש) וְהָאֶבְנִים עַל שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, כְּמָה דְּאֵית (י"ב אֶבְנִים) י"ב שְׁבָטִים לְתַתָּא, הָכִי נָמִי לְעֵילָא תְרִיסַר שְׁבָטִין, וְאֵינּוֹן תְרִיסַר אֶבְנִין יְקָרִין, וְכָתִיב, (תהלים קכב) שָׁשָׁם עָלוּ שְׁבָטִים שְׁבָטֵי יְהוָה (דָּא רִזָּא) עֵדוֹת לְיִשְׂרָאֵל, דָּא יִשְׂרָאֵל, רִזָּא

דְּלַעֲיִלָּא. וְכִלְהוּ לְהוֹדוֹת לְשֵׁם ה', וְעַל דָּא וְהָאֲבָנִים
תְּהֵינן עַל שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.

וְכִמָּה דְאִית י"ב שְׁעֵי בִּימָמָא, הֲכִי אִית י"ב שְׁעֵי
בְּלֵילֵיָא, בְּיוֹמָא לְעֵילָא, בְּלֵילֵיָא לְתַתָּא, כִּלְא
דָּא לְקַבֵּל דָּא, הַנִּי י"ב שְׁעֵי דְבְּלֵילֵיָא מִתְּפִלְגִי לְתַלַּת
פְּלַגָּאן, וְכִמָּה מְמַנִּי תְּרִיסִין קְיַיְמִי תַּחוּתֵיהוּ, דְּרַגִּין עַל
דְּרַגִּין, כִּלְהוּ מְמַנֵּן בְּלֵילֵיָא, וְנִטְלֵי טַרְפָּא בְּקַדְמֵיתָא.

וְכִדִּין פֶּד אֲתַפְּלִיג לֵילֵיָא, קְיַיְמִין תְּרִין (סְתָרִין) סְדָרִין
מְסֻטָּרָא דָּא, וְתִרִין סְדָרִין מְסֻטָּרָא אַחֲרָא, (ס"א וְדָא)
וְרוּחָא עֲלָאָה נֶפֶק (ס"א נָשִׁיב) בִּינֵייהוּ, וְכִדִּין כֹּל אֵינּוֹן אֲלַנִּין
דְּבַגְנָתָא דְּעֵדוֹן, כִּלְהוּ פִּתְחֵי שִׁירְתָּא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
עָאֵל בְּגַנְתָּא דְּעֵדוֹן. הֲדָא הוּא דְּכַתִּיב, (דְּבַרֵי הַיָּמִים א יז) אִז
יִרְנְנוּ עֲצֵי הַיַּעַר מִלְּפָנֵי יי, כִּי בָא לְשֹׁפֹט אֶת הָאָרֶץ.
כִּמָּה דְּכַתִּיב, (יִשְׁעִיָּה יא) וְשֹׁפֵט בְּצֶדֶק דְּלִים. בְּגִין דְּמִשְׁפֹּט
עָאֵל בִּינֵייהוּ וְאֲתַמְּלִיָּא מִנָּה (ס"א מְנִיָּה) גַּן עֵדוֹן.

וְרוּחָא דְּצַפּוֹן אֲתַעַר בְּעֵלְמָא, וְחֻדּוּה אֲשֶׁתְּכַח וְנָשִׁיב
הֵהוּא רוּחָא בְּאֵינּוֹן בּוֹסְמִין, וְסֻלְקִין רִיחִין
לְעֵילָא, וְמִתְּעַטְרִין (ס"א וְמִתְּעַרִין) צְדִיקָא בְּעַטְרֵיהוּ, וְמִתְּהַנֵּן
מִגּוֹ זִיּוּא דְּאֶסְפֵּק לְרִיָּאָה דְּנַהֲרָא.

זְכָאִין אֵינּוֹן צְדִיקָא, דְּזֻכָּאן לְהֵהוּא נְהוּרָא עֲלָאָה,
וְהֵהוּא נְהוּרָא דְּאֶסְפֵּק לְרִיָּאָה דְּנַהֲרָא, נְהִיר לְכֹל

סְטָרִין, וְכָל חַד וְחַד מֵאַלִּין צְדִיקָא, נְטִיל לְחוּלְקִיה
 בְּדָקָא חֲזִי לֵיה, וְהוּה נְטִיל (ס"א וְהָכִי גְדִיר) כָּל חַד וְחַד כְּפּוּם
 עוּבְדוּי דְעֵבֵד בְּהַאי עֲלָמָא, אֵית מְנַהוּן דְמִתְכַסְפִּי,
 מַהֲהוּא נְהִירוּ דְנְטִיל חֲבֵרִיה (דף רלב ע"א) יִתִּיר וְנְהִיר, וְהָא
 אוּקְמוּה.

חוּלְקִיה דְלִילָא, מִכַּד שְׂאֲרֵי לִילָא לְמִיעֵל. כַּמְה
 גְּרִדִּינִי נְמוּסִין מִתְעָרִין, וְשְׂטָאן בְּעֲלָמָא,
 וּפְתַחִין (קע"ב ע"ב) סְתִימִין, וּלְבַתַּר כַּמְה זִינִין לְזַנִּיָּהוּ, כַּמְה
 דְאוּקִימְנָא. וְכַדִּין כַּד אֶתְפְּלִיג לִילָא, סְטָרָא דְצָפוֹן נְחִית
 מִיעִילָא לְתַתָּא, וְאַחִיד בֵּיה בְּלִילָא, עַד תְּרִין
 חוּלְקִין דְלִילָא.

וּלְבַתַּר סְטָרָא דְדָרוּם אֶתְעַר, עַד דְאֶתִּי צְפָרָא. וְכַד אֶתִּי
 צְפָרָא, כַּדִּין דָּרוּם וְצָפוֹן אֶחִידוּ בֵּיה, וְכַדִּין
 אֶתָּאן יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא, סְלָקִין לָהּ בְּצִלוֹתְהוֹן וּבְעוֹתְהוֹן
 לְעִילָא, עַד דְסְלָקָא וְאַתְגְּנִיזַת בֵּינֵיהוּ. וְנְטָלָא בְּרַכָּאן
 מִרִּישָׁא (דמלכא) דְכָל רִישִׁין.

וְאַתְבְּרַכָּא מַהֲהוּא טָלָא דְאֶתְמַשְׁכָּא מְלְעִילָא. וּמַהֲהוּא
 טָלָא פְּרִישׁ לְכַמְה סְטָרִין, וְכַמְה רַבּוּן אֶתְזָנוּ
 מִנֵּיה מַהֲהוּא טָלָא, וּמִנֵּיה עֶתִידִין לְאַחֲיָא מִיתֵיָא. הָדָא
 הוּא דְכְתִיב, (ישעיה כו) הָקִיצוּ וְרַנְנוּ שׁוֹכְנֵי עֶפְרָא כִּי טַל
 אִוְרוֹת טַלְךָ. טָלָא מֵאִינוּן נְהוּרִין עֲלָאִין דְנְהָרִין לְעִילָא.

עַד דְּהוּוּ יִתְבִּי אֶתְפְּלִיג לִילִיָּא, אָמַר לִיה רַבִּי יְהוּדָה
 לְרַבִּי יוֹסִי, הַשְּׁתָּא רוּחָא דְצַפּוֹן אֲתַעַר, וְלִילִיָּא
 אֲתַפְּלִג, וְהַשְּׁתָּא עֲדָנָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא תְּאִיב
 לְקַלְהוֹן דְּצַדִּיקִיָּא בְּהַאי עֲלָמָא, אֵינּוֹן דְּמִשְׁתַּדְּלִי
 בְּאוּרֵיָּתָא. הַשְּׁתָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא צִיִּית (לְקוּל מַלְיָהוּ) לֹן
 בְּהַאי אֲתַר, לָא נַפְסוּק מְלִי דְאוּרֵיָּתָא.

פְּתַח וְאָמַר, הַמְּלֶאךָ הַגּוֹאֵל אוֹתִי מִכָּל רָע, הָא אֲתַמַּר
 וְאוּקְמוּהָ. אֲבַל תָּא חֲזִי, כְּתִיב, (שְׁמוֹת כג) הִנֵּה אָנֹכִי
 שׁוֹלַח מְלֶאךָ וְגו', דָּא הוּא מְלֶאךָ דְּאִיהוּ פְּרוּקָא דְעֲלָמָא,
 נְטִירוּ דְבְנֵי נְשָׂא, וְהַאי אִיהוּ דְּאִזְמִין בְּרַכָּאן לְכָל עֲלָמָא,
 בְּגִין דְּאִיהוּ נְטִיל לֹן בְּקַדְמֵיָּתָא, וּלְבַתַּר אִיהוּ אִזְמִין לֹן
 בְּעֲלָמָא. וּבְגִין דָּא כְּתִיב, הִנֵּה אָנֹכִי שׁוֹלַח מְלֶאךָ לְפָנֶיךָ.
 (שְׁמוֹת לג) וְשַׁלַּחְתִּי לְפָנֶיךָ מְלֶאךָ.

וְהַאי אִיהוּ מְלֶאךָ דְּלִזְמִנִּין דְּכַר וְלִזְמִנִּין נוּקְבָא, וְהַכִּי
 אִיהוּ. דְּבִזְמַנָּא דְּאִיהוּ אִזְמִין בְּרַכָּאן לְעֲלָמָא
 (לְעִילָא), כְּדִין אִיהוּ דְּכַר, וְאַקְרִי דְּכַר. כְּדִכּוּרָא דְּאִזְמִין
 בְּרַכָּאן (לְתַתָּא) לְנוּקְבָא, הַכִּי אִיהוּ אִזְמִין בְּרַכָּאן לְעֲלָמָא.
 וּבִזְמַנָּא דְּקִיָּמָא בְּדִינָא עַל עֲלָמָא, כְּדִין אֲקִרִי נוּקְבָא.
 כְּנוּקְבָא דְּאִתְּי עוּבְרָא, הַכִּי אִיהוּ אֲתַמְלִי מִן דִּינָא, וּכְדִין
 אֲקִרִי נוּקְבָא. וְעַל דָּא לִזְמִנִּין אֲקִרִי דְּכוּרָא, וְלִזְמִנִּין
 אֲקִרִי נוּקְבָא, וְכֹלָא רְזָא חָדָא.

כְּגוֹוֶנָא דָא כְּתִיב, (בראשית ג) וְאֵת לְהַט הַחֶרֶב הַמֵּתֶהֱפֹכֶת,
 מְלֹאכִין אֵית שְׁלוּחִן בְּעֵלְמָא, דְּמֵתֶהֱפֹכִין לְכַמָּה
 גּוֹוֶנִין, לְזַמְנִין נּוֹקְבִי, לְזַמְנִין דְּכוּרִי, לְזַמְנִין דִּינָא,
 לְזַמְנִין רַחֲמִי, וְכֹלָא בְּחַד גּוֹוֶנָא. כְּגוֹוֶנָא דָא הָאִי מְלֹאךָ,
 בְּגוֹוֶנִין סְגִיאִין אִיהוּ, וְכֹל גּוֹוֶנִין דְּעֵלְמָא, כְּלָהוּ אִיתְנָהוּ
 בְּהָאִי אַתְר. וְרֹזָא דָא, (יחזקאל א) כְּמֵרְאָה הַקִּשְׁת אֲשֶׁר יִהְיֶה
 בְּעֵנֵן בְּיוֹם הַגִּשְׁם כִּן מֵרְאָה הַנִּגָּה סָבִיב הוּא מֵרְאָה דְּמוֹת
 כְּבוֹד ה'. וְכַמָּה דְּאִית בֵּיה כָּל אֵינוֹן גּוֹוֶנִין, הַכִּי נְמִי
 אֲנַהִיג לְכֹל עֵלְמָא: (דף רלב ע"ב)

תּוֹסַפְתָּא

רַחֲמִי עֲלָאִי, מְאָרִי דְּסַכְלָתְנוּ אֶסְתְּכְלוּ, הוֹרְמְנִי יְדִיעֵן בְּקוּלְפִי דְּסִיכְתָּא,
 קְרִיבוּ לְמַנְדַּע, מֵאֵן מְנַכּוֹן מְאָרִי דְּעֵינִין בְּסַכְלָתְנוּ, וַיְדַע בְּשַׁעְתָּא דְּסִלִּיק
 בְּרַעוּתָא דְּרֹזָא דְּרִזִּין, לְאַפְקָא תְּלַת גּוֹוֶנִין כְּחֻדָּא כְּלִילָן, וְאֵינוֹן, חוֹר
 וְסוּמְק וְיִרוּק, תְּלַת גּוֹוֶנִין כְּחֻדָּא אֲשֶׁתְּלִיבָאן דָּא עִם דָּא, מְזוּדוּגֵן (ס"א
 מְזוּדְלָן) דָּא עִם דָּא, מְגֵרופִיא תַתָּא אֲצַטְבַּע, וְנַפְקָא מְגוּ גּוֹוֶנִין אֵלִין.
 וְכֹל גּוֹוֶנִין אֵלִין, אַתְחַזוֹן בְּהָאִי. חִיזוּ אִיהוּ לְאַסְתְּכְלָא, כְּעֵינָא דְּבְדוּלְחָא
 אַתְחַזִּי בְּשַׁעְתָּא. כְּגוֹוֶנָא דְּבַטְשׁ בְּגוּוּה, הַכִּי אַתְחַזִּי לְבַר. אֵלִין תְּלַת גּוֹוֶנִין
 סַחְרוֹן לְהָאִי, וְגוֹוֶנָא אֲזֵלָא סְלָקָא וְנַחְתָּא קְסִטוֹרִין דְּקִטְרָא קְבִיעִי בְּגוֹוֶן
 (ס"א בְּגוּוּה).

גּוֹוֶנִין סַחְרִין (ס"א גּוֹוֶנִין) כְּלִילָן כְּחֻדָּא, סְלָקִין לָהּ לְעֵילָא בִּימְמָא, וְנַחְתָּא
 בְּלִילִיא. שְׂרָגָא דְּדִלִיק אַתְחַזִּי בְּלִילִיא, בִּימְמָא אֶסְתְּתַרְת נְהוֹרָא, טְמִירָא
 בְּמֵאתָן וְאַרְבַּעִין וְתַמְנִיא עֲלָמִין, כְּלָהוּ אֲזֵלִין לְגוּוּה (ס"א בְּגִינְה) מְלַעֲלָא
 לְתַתָּא, גּוּ תְּלַת מְאָה וְשִׁתִּין וְחֲמֵשׁ שְׁיִיפִין גְּנִיזָא וְאַתְפְּסִיא לְתַתָּא.

מֵאֵן דְּמִפְשָׁפֶשׂ לְאַשְׁכַּח לָהּ, יִתְּבַר גְּדִפִין קְלִיפִין טְמִירִין, וַיִּפְתַּח תְּרַעִין.
מֵאֵן דְּזָכִי לְמִיחְמִי, יִחְמִי גּוֹ יְדִיעָה וְסִכְלָתְנּוּ, כְּמֵאֵן דְּחָמִי בְּתַר כּוּתְלָא.
בַּר מִן מוֹשֶׁה נְבִיאָה מְהִימְנָא עֲלָאָה, דְּהוּהוּ חָמִי לִיהּ עֵינָא בְּעֵינָא, לְעִילָא
בְּאַתְרֵהּ דְּלֵא אֲתִידַע.

מֵאֵן דְּלֵא זָכִי, דְּחוּ לִיהּ לְבַר, כְּמָה חֲבִילִי טְהִירִין אֲזַדְמְנוּ לְגַבִּיהּ, אֲזַדְמְנוּ
נְפִקִי עֲלֵיהּ, וְאַפִּיקוּ לִיהּ דְּלֵא יִסְתַּכַּל בְּעֵנוּגָא דְּמִלְכָּא. וְוִי לֹון לְאִינוּן
חֲיִיבִין דְּעֲלָמָא, דְּלֵא זָכָאן לְאַסְתַּכְּלָא, כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, (במדבר ד) וְלֵא
יִבְאוּ לְרֵאוֹת כְּבֻלַּע אֶת הַקֹּדֶשׁ וְגו'.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מִסְתַּכַּל הוֹינָא, וְהָא מְגוּ זְהִירִין אֵלִין, מִסְתַּכְּלָן
נְשַׁמְתְּהוּן דְּצַדִּיקָא, כְּדֵ אֲתַדְּבִקוּ בְּהַאי אֲתַר, מְגוּ זְהִירִין אֵלִין מִסְתַּכְּלָן
נְשַׁמְתְּהוּן דְּצַדִּיקָא. אִינוּן גּוֹוִינִין, סְלִקִין וְאַתְּכְּלִילִין כְּחֻדָּא. זָכָאָה אִיהוּ
מֵאֵן דִּידַע לְאַכְלָלָא וְלִיחְדָּא כְּלָהוּ כְּחֻדָּא, לְאַתְּקֵנָא כְּלָא בְּאַתְרֵהּ דְּאַצְטְרִיף
לְעִילָא לְעִילָא, וְכִדִּין אֲתַנְטִיר בַּר נֶשׁ בְּהַאי עֲלָמָא, וּבְעֲלָמָא דְּאַתִּי. (ע"ב

תוספתא):

פְּתַח רַבִּי יוֹסִי וְאָמַר, (תהלים צ) וְעַז מֶלֶךְ מְשַׁפֵּט אֲהֵב
אֶתְּהּ כּוֹנֵנַת מִיִּשְׂרָאֵל וְגו'. וְעַז מֶלֶךְ מְשַׁפֵּט אֲהֵב,
דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא. וְעַז מֶלֶךְ, תּוּקְפָא דְּאַתְּקִיף
קוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא, לָאו אִיהוּ אֶלָּא בְּמִשְׁפֵּט, דְּהָא
בְּמִשְׁפֵּט אֲתַקִּיִּים אֲרַעָא. כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, (משלי כט) מֶלֶךְ
בְּמִשְׁפֵּט יַעֲמִיד אֲרֶץ.

וּבְגִין כֶּהָ, וְעַז מֶלֶךְ מְשַׁפֵּט אֲהֵב, וְלֵא (אתקף) אֲתַתְּקֵנַת
כְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל אֶלָּא בְּמִשְׁפֵּט, בְּגִין דְּמִתְּמָן
אֲתַזְנַת, וְכָל בְּרַכָּאן דְּנִטְלָא, מִתְּמָן נִטְלָא. וּבְגִין כֶּהָ וְעַז

מִלֶּךְ מִשְׁפֵּט אָהֵב, כָּל תְּאִיבוֹ, וְכָל רְחִימוֹ דִּילָהּ לְקַבִּיל
 מִשְׁפֵּט. אֵתָהּ כּוֹנֵנַת מִשְׁרִים, רֹזָא (קצ"ב ע"א בסתרי תורה) דְּתַרִּין
 כְּרוּבִים לְתַתָּא, דְּאִינוּן תְּקוּנָא וַיִּשׁוּבָא דְעֵלְמָא, וְהָא
 אֲתָמַר.

רַבִּי (יִצְחָק) חֲזַקִּיָּה פִּתַּח וְאָמַר, (תהלים קלה) הֲלָלוּ יְהוָה הֲלָלוּ
 עַבְדֵי ה' הֲלָלוּ אֶת שֵׁם ה', הָאִי קָרָא אֵית
 לְאַסְתַּכְּלָא בֵּיהּ, כִּיּוֹן דְּאָמַר הֲלָלוּיָהּ, אֲמַאי הֲלָלוּ עַבְדֵי
 ה', וּלְבַתֵּר הֲלָלוּ אֶת שֵׁם ה'. אֶלָּא הָכִי תַנִּין, מֵאֵן
 דְּמִשְׁבַּח (לְחֻדָּא) לְאַחֲרָא, אֲצִטְרִיךְ לְשַׁבְּחָא לִיהּ כְּפּוּם
 יְקָרִיָּה, וְכְפּוּם יְקָרִיָּה הָכִי אֲצִטְרִיךְ שְׁבַחִיָּה, וְתַנִּין מֵאֵן
 דְּמִשְׁבַּח לְאַחֲרָא, בְּשַׁבְּחָא דִּלִּית בֵּיהּ, הוּא גְּלִי (גְּלוּתָא וְסַבֵּב)
 גְּבוּתִיָּה, וְצַבִּי לְגַלְתָּא לִּיהּ. וְעַל דָּא, מֵאֵן דְּעַבִּיד הֶסְפָּדָא
 עַל בַּר נָשׁ, אֲצִטְרִיךְ כְּפּוּם יְקָרִיָּה, וְלֹא יִתִּיר. דְּמַגּוּ
 שְׁבַחִיָּה אֲתִי לְגְּבוּתִיָּה, וּבְכֻלָּא שְׁבַחִיָּה אֲצִטְרִיךְ כְּפּוּם
 יְקָרִיָּה.

תָּא חֲזִי, הֲלָלוּיָהּ, הָכָא אֵית שְׁבַחִיָּה עֲלָאָה דְּמֵאֲרִי
 דְּכֻלָּא. אֲתֵר דְּלֹא שְׁלֵטָא בֵּיהּ עֵינָא לְמַנְדַּע
 וְלְאַסְתַּכְּלָא (ס"א אַתֵּר), דְּאִיהוּ טְמִירָא דְּכָל טְמִירִין. וּמֵאֵן
 אִיהוּ, י"ה. שְׁמָא עֲלָאָה עַל כְּלָא.

וּבְגִין כֶּךָ הֲלָלוּיָהּ, שְׁבַחִיָּה וּשְׁמָא כְּחֻדָּא, כְּלִילֵן כְּחֻדָּא.
 וְהָכָא סְתִים מְלָה דְּאָמַר הֲלָלוּיָהּ, וְלֹא אָמַר מֵאֵן

הִלְלוּהָ, לְמֵאן אָמְרוּ הִלְלוּ, אֲלֵא כִּמְהָ דִי"ה סְתִים, הָכִי
 שְׁבַחָא דְשִׁבּוּחֵי סְתִים אֵינוֹן, דְּמִשְׁבַּחֵי לָא יִדְעָנָא מֵאן
 אֵינוֹן, וְהָכִי אֶצְטְרִיךְ לְמַהוּי כִּלְא סְתִים, בְּרִזָּא עֲלָאָה.
 וּלְבַתָּר דְּסְתִים בְּרִזָּא עֲלָאָה, גְּלִי וְאָמַר, הִלְלוּ עַבְדֵי ה'
 הִלְלוּ אֶת שֵׁם ה'. בְּגִין דְּדָא אֵיהּ אֲתֵר דְּלֵא סְתִים כִּתְהוּא
 עֲלָאָה טְמִירָא דְּכָל טְמִירִין. דָּא הוּא אֲתֵר דְּאֶקְרִי שֵׁם,
 כִּמְא דָּאֵת אָמַר, (שמואל ב' ו) אֲשֶׁר נִקְרָא שֵׁם שֵׁם ה'.

קִדְמָאָה סְתִים דְּלֵא (ס"א דָּא) גְּלִיָּא, (תַּנְיִינָא) סְתִים וְגְלִיָּא,
 וּבְגִין דְּקִיָּמָא בְּאֲתַגְלִיָּא, אָמַר אֵינוֹן דְּקָא
 מִשְׁבַּחֵי לְהֵהוּא אֲתֵר, מֵאן אֵינוֹן. וְקָאֵמַר דְּאֵינוֹן עַבְדֵי
 ה', דְּאֲתַחֲזוּן לְשִׁבַּחָא לְאֲתֵר דָּא.

יְהִי שֵׁם ה' מְבוֹרָךְ, מֵאִי שְׁנָא דְּקָאֵמַר יְהִי. אֲלֵא יְהִי,
 רִזָּא דְּאֲמִשְׁכוּתָא מֵהֵהוּא אֲתֵר עֲלָאָה, דְּאֵיהּ סְתִים
 דְּקָאֵמְרִין, דְּאֵיהּ י"ה, עַד רִזָּא דְּבְרִית, דְּאֵיהּ יו"ד
 תַּתָּאָה, כְּגִוּוֹנָא דִּיּו"ד עֲלָאָה, שִׁירוּתָא כְּסוּפָא.

וּבְגִין כִּךְ יְהִי, רִזָּא דְּאֲמִשְׁכוּתָא מִטְמִירָא דְּכָל טְמִירִין,
 עַד דְּרָגָא תַּתָּאָה. וּבְמִלָּה דָּא אֲתַקִּיִּים כָּל עוֹבְדָא
 דְּבְרָאשִׁית. כִּמְא דָּאֵת אָמַר, (י"ו ע"ב) יְהִי רְקִיעַ, יְהִי
 מְאוּרוֹת, יְהִי אוֹר. בְּכָל אֵינוֹן עוֹבְדִין דְּלְעִילָא כְּתִיב
 יְהִי.

בְּכָל אֵינוֹן עוֹבְדִין דְּלְתַתָּא, לָא כְּתִיב יְהִי. בְּגִין דְּרִזָּא

דָּא דְאִיהוּ (ס"א אַמְשֻׁכוּתָא) מְרֻזָּא עֲלָאָה, סְתִימִין דְּכָל סְתִימִין,
 לֹא אֲתַקֵּיִם אֶלָּא בְּמַלִּין עֲלָאֵי דְלַעֲיִלָּא, וְלֹא אֲתַמַּר
 בְּאִינוּן (דף רלג ע"א) מַלִּין תַּתְּאִין דְלַתְתָּא.

וּבְדָא מִתְבְּרַךְ שְׁמָא קְדִישָׁא בְּכֻלָּא, וְעַל דָּא פְּתִיב יְהִי
 שֵׁם יְיָ מְבֹרָךְ וְגו', מִמְזִרְחָ שְׁמֵשׁ עַד מְבוֹאוֹ, דָּא
 אֲתַר עֲלָאָה, דְקָא נְהִיר מְנִיָּה שְׁמֵשׁא, וְנְהִיר לְכֻלָּא. וְדָא
 הוּא אֲתַר דְרִישָׁא עֲלָאָה סְתִימָאָה.

וְעַד מְבוֹאוֹ, דָּא הוּא אֲתַר קְשָׁרָא, דְאֲתַקְשָׁר בֵּיה
 מְהִימְנוּתָא כְּדָקָא חֲזִי, וּמִתְמָן נְפָקוּן בְּרַכָּאן לְכֻלָּא,
 וְעֲלָמָא מְהַכָּא אֲתָנוּן, כְּמָה דְאֲתַמַּר. וּבְגִין כֶּךָ קְיִימָא הַאי
 אֲתַר לְאֲתָזְנָא מִעֲיִלָּא, וְלֹאֲתַבְרַכָּא מִתְמָן. וְכֻלָּא קְיִימָא
 בְּאֲתַעְרוּתָא דְלַתְתָּא, דְמִתְעָרִי אִינוּן עַבְדֵי יְיָ, כִּד מְבָרְכִי
 שְׁמָא קְדִישָׁא, כְּדָקָא מְרוּן. וּבְגִין כֶּךָ דְאִיהוּ בְּאֲתַגְלִיָּא,
 פְּתִיב הֲלֵלוּ עַבְדֵי יְיָ הֲלֵלוּ אֶת שֵׁם יְיָ.

אֲדַהֲכִי הָוָה נְהִיר צְפָרָא, נְפָקוּ מִן מְעַרְתָּא, וּבְהָהוּא
 לִילִיָּא לֹא דְמִיכוּ. אֲזֵלוּ בְּאַרְחָא, כִּד נְפָקוּ
 מֵאִינוּן טוּרִין, יְתָבוּ וְצִלוּ צִלוּתָא. מָטוּ לְחַד כְּפָר, וַיְתָבוּ
 תְּמָן כֹּל הָהוּא יוֹמָא, בְּתַהוּא לִילִיָּא נְמוּ, עַד דְהָוָה פְּלָגוּת
 לִילִיָּא, קָמוּ לְאֲתַעְסָקָא בְּאוּרִיָּתָא.

פְּתַח רַבִּי יְהוּדָה וְאָמַר וַיְבָרְכֶם בַּיּוֹם הַהוּא לְאִמּוֹר בְּךָ
 יְבָרַךְ יִשְׂרָאֵל וְגו', וַיְבָרְכֶם בַּיּוֹם הַהוּא, מֵאִי בַּיּוֹם

הַהוּא, דְּהָא סְגִי דְקָאֻמְר וַיְבָרְכֶם. וְתוּ, כֹּל לְאֹמֵר פְּתִיב
חֶסֶר, וְהָכָא לְאֹמֵר בּוּי"ו פְּתִיב, (כִּלְלָא פְתִיב לְאֹמֵר, אֶלָּא בּוּי"ו לְאֹמֵר

פְּתִיב דְּכָא) מַאי שְׁנָא.

אֶלָּא רְזָא אִיהוּ, וַיְבָרְכֶם בַּיּוֹם הַהוּא, מַאי בַּיּוֹם הַהוּא,
רְזָא דְדַרְגָּא דְאֶתְמַנָּא עַל בְּרַכָּאן לְעִילָא. יוֹם
הַהוּא, יוֹם מִהֵהוּא אַתְרַ עֲלָאָה, דְּאֶקְרִי הוּא. וְהָאִי יוֹם
הַהוּא, דְּלִית פִּירוּדָא בֵּין יוֹם וּבֵין הוּא, וּבְכֹל אַתְרַ הַיּוֹם
הַהוּא, דָּא (הוּא) תְּרִין דְרָגִין (עֲלָאִין), דְּרָגָא עֲלָאָה וְתַתָּאָה
דְּאִינוּן כְּחֻדָּא.

וּבְגִין כֶּךָ, כִּד בְּעָא יַעֲקֹב לְבָרְכָא לְבְנוֵי דְיוֹסֶף, בְּרִיף
לוֹן בִּיחֻדָּא דְלְעִילָא וְתַתָּא כִּלְהוּ כְּחֻדָּא, (ס"א לְאֹמֵר

בּוּא"ו דְאֶתְכִלִּיל וּא"ו בִּנְיִיחָה עַל דָּא יִיחַד לוֹן בִּיחֻדָּא דְלְעִילָא כִּלְהוּ כְּחֻדָּא) בְּגִין
דִּיתְקִיִּים בְּרַכְתֵּהוּן, וּלְבַתַּר כִּלְיִל כִּלְא כְּחֻדָּא. וְאֹמֵר, בְּךָ
יְבָרְךָ יִשְׂרָאֵל (לְאֹמֵר). מַאי בְּךָ. וְדָאִי דָּא רְזָא דִּיחֻדָּא,
בְּקַדְמִיתָא מִתַּתָּא לְעִילָא (ס"א יוֹם הַהוּא מִתַּתָּא לְעִילָא), וּלְבַתַּר
נְחִית לְאֻמְצָעִיתָא וּלְתַתָּא. לְאֹמֵר בּוּא"ו הָא אֻמְצָעִיתָא.
וּלְבַתַּר נְחִית לְתַתָּא בְּךָ. וְהָכִי הוּא יְאוּת כְּדָקָא חֲזִי,
מִתַּתָּא לְעִילָא וּמֵעִילָא לְתַתָּא.

בְּךָ יְבָרְךָ יִשְׂרָאֵל, מַאי יִשְׂרָאֵל, יִשְׂרָאֵל סְבָא. יְבוּרְךָ
יִשְׂרָאֵל לָא כְּתִיב, אֶלָּא יְבָרְךָ, דְּהָא יִשְׂרָאֵל נְטִיל
בְּרַכָּאן מְלְעִילָא, וּלְבַתַּר אִיהוּ מְבָרְךָ לְכֻלָּא, בְּהָאִי דְרָגָא
תַּתָּאָה דִּיִּיקָא, דְּקָאֻמְר בְּךָ יְבָרְךָ יִשְׂרָאֵל לְאֹמֵר.

יְשִׁימָךְ אֱלֹהִים כְּאֶפְרַיִם וְכַמְנַשֶּׁה, אַקְדִּים לִיָּה לְאֶפְרַיִם
 בְּקִדְמִיתָא, בְּגִין דְּאֶפְרַיִם עַל שְׁמָא (דִּי יוֹסֵף)
 דִּישְׂרָאֵל אַקְרִי. מָנָא לָן. מֵהָא, דְּכַד שְׁבֹטָא דְּאֶפְרַיִם
 נִפְקַ, עַד לָא אֲשַׁתְּלִים זְמָנָא דְּשַׁעְבוּדָא דְּמִצְרַיִם, דְּחִקּוּ
 שְׁעֵתָא וְנִפְקוּ מִן גְּלוּתָא, קָמוּ עֲלֵיהוֹן שְׁנַאִיְהוֹן וּקְטָלוּ
 לוֹן. וְכַתִּיב, (יחזקאל לו) בֶּן אָדָם הֵעֲצַמּוֹת הָאֵלֶּה כָּל בֵּית
 יִשְׂרָאֵל הֵמָּה. מִשְׁמַע דְּכַתִּיב, (יחזקאל לו) כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל
 הֵמָּה, וְעַל דָּא אַקְדִּים לְאֶפְרַיִם קָדָם מְנַשֶּׁה. בְּגִין כְּףֵ
 אֶפְרַיִם מְטוּלִיָּה לְסִטְר מְעָרְב, וּמְטָלְנוּי הָוָה.

תָּא חֲזִי, בְּרַכְתָּא דְּבָרִיךְ לְבְנֵי יוֹסֵף, אִמַּאי אַקְדִּים לוֹן
 בְּרַכָּאן, עַד לָא יְבָרַךְ לְבְנוּי. אֵלָא מְכָאן,
 דְּחִבִּיבוּתָא דְּבְנֵי בְנוּי, חָבִיב עֲלֵיהּ דְּבַר נָשׁ יִתִּיר מְבְנוּי.
 וּבְגִין כְּףֵ, אַקְדִּים חִבִּיבוּתָא דְּבְנֵי בְנוּי קוּדָם לְבְנוּי,
 לְבָרַכָּא לוֹן בְּקִדְמִיתָא.

וַיְבָרְכֶם בַּיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר, רַבִּי יוֹסֵף פָּתַח וְאָמַר, (תהלים
 קטו) יִי זְכָרְנוּ יְבָרַךְ יְבָרַךְ אֶת בֵּית יִשְׂרָאֵל וְגו' .
 יִי זְכָרְנוּ יְבָרַךְ, אֵלִין גּוֹבְרִין. יְבָרַךְ אֶת בֵּית יִשְׂרָאֵל, אֵלִין
 נְשִׁין. בְּגִין דְּדְכוּרִין בְּעֵיִן לְאֵתְבָרַכָּא בְּקִדְמִיתָא, וּלְבָתַר
 נְשִׁין, וְנְשִׁין לָא מִתְבָּרַכְן אֵלָא מִבְּרַכְתְּהוֹן דְּדְכוּרִין, דְּכַד
 דְּכוּרִין מִתְבָּרַכְן כְּדִין נְשִׁין מִתְבָּרַכְן. וְאִי תִימָא מֵהָא,
 דְּכַתִּיב, (ויקרא טז) וְכֹפֵר בַּעֲדוֹ וּבַעֲד בֵּיתוֹ, דְּבַעֲי לְכַפְּרָא

עֲלִיָּה בְּקִדְמִיתָא, וּלְבַתָּר עַל בֵּיתֵיהּ, בְּגִין דְּמִתְבָּרְכָא מִנֵּיהּ.

תָּא חֲזִי, דְּנָשִׁין לָא מִתְבָּרְכִין אֶלָּא מְגוּבְרִין, כִּד אֲתִבְרְכִין אֵינֻן בְּקִדְמִיתָא, וּמֵהֵאֵי בְּרַכְתָּא מִתְבָּרְכִין. אֶלָּא בְּמֵאֵי אֻקְיָמְנָא יְבָרַךְ אֶת בֵּית יִשְׂרָאֵל. אֶלָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְהִיב תּוֹסַפֵּת בְּרַכָּאן לְדְכוּרָא דְנָסִיב, בְּגִין דְּמִתְבָּרְכָא מִנֵּיהּ אֲתֵתָא. וְכֵן בְּכָל אֲתֵר (דף רלג ע"ב) יְהִיב קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא תּוֹסַפֵּת בְּרַכָּאן לְדְכוּרָא דְנָסִיב, בְּגִין דְּמִתְבָּרְכָא (מִנֵּיהּ אֲתֵתָא וְכֵן בְּכָל אֲתֵר יְהִיב קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא תּוֹסַפֵּת בְּרַכָּאן לְדְכוּרָא

דְנָסִיב, בְּגִין דִּתְתַבְּרַךְ מִנֵּיהּ נוֹקְבָא) מֵהֵהוּא תּוֹסַפֵּת דְּבְרַכָּאן. כִּיּוֹן דְּאֲנָסִיב בַּר נָשׁ יְהִיב לֵיהּ תְּרִין חוּלְקִין, חַד לֵיהּ וְחַד לְנוֹקְבֵיהּ, וְאִיהוּ נָטִיל כְּלָא, חוּלְקִיהּ וְחוּלְקֵי נוֹקְבֵיהּ.

תָּא חֲזִי, וַיְבָרְכֶם בַּיּוֹם הַהוּא, (ס"א לַאֲמוּר בְּרִיךְ בְּרַכָּאן לִוְן וְלְכָל דִּיפְקוּן מִנֵּיהּ) לְבַתָּר לַאֲמוּר בּוֹא"ו, הֲכָא אֲתֵרְמִיזָא בְּרָא בּוֹכְרָא, (שְׁמוֹת ד) בְּנֵי בְּכוֹרֵי יִשְׂרָאֵל, וְכַתִּיב, (יִרְמִיָּה לֵא)

וְאֶפְרַיִם בְּכוֹרֵי הוּא, וְעַל דָּא תּוֹסַפֵּת וַא"ו.
 רַבִּי חֲזַקְיָה פִּתַח, (תְּהֵלִים קִלְט) גְּלַמִּי רָאוּ עֵינֶיךָ וְעַל סַפְרֶךָ כְּלָם יִפְתָּבוּ וְגו', הֵאֵי קָרָא אֻקְמוּהָ בְּכַמְהָ אֲתֵר.
 אֲבָל תָּא חֲזִי, כָּל אֵינֻן נִשְׁמַתִּין דִּהּוּ מִיּוֹמָא דְאֲתִבְרִי עֲלֵמָא, כְּלָהּוּ קֵיִימֵי קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַד לָא נִחְתּוּ לְעֲלֵמָא, בְּהֵהוּא דִּיּוֹקְנָא מִפִּשׁ דְּאֲתִחְזוּן לְבַתָּר בְּעֲלֵמָא.

וְהָיָה חֵירוֹ דְּגוּפָא דְּבַר נֶשׁ דְּקָאִים בְּהָאֵי עֲלָמָא, הָכִי
קָאִים לְעִילָא.

וּבְשַׁעֲתָא דְּנִשְׁמַתָּא דָּא זְמִינָא לְאַחַתָּא בְּעֲלָמָא, הֵהִיא
נִשְׁמַתָּא בְּהֵהִיא דְּיוֹקְנָא מִמָּשׁ דְּקִיִּימָא בְּהָאֵי
עֲלָמָא, הָכִי קָאִים (לְעִילָא) קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאוּמִי
לָה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּיִטּוֹר פְּקוּדֵי אוֹרֵייתָא, וְלֹא יַעֲבֹר
עַל קִיִּימִין.

וּמִנָּא לֵן דְּקִיִּימִין קָמִיָּה, דְּכָתִיב, (מַלְכִים א יז) חַי יְיָ אֲשֶׁר
עֲמַדְתִּי לְפָנָיו. עֲמַדְתִּי וְדָאֵי, וְהָא אוּקְמוּהָ. וּבְגִין
כֶּךָ גְּלָמִי רָאוּ עֵינֶיךָ, עַד לָא יִתְחַזִּי (צוּלְמָא) בְּעֲלָמָא. וְעַל
סַפְרָךְ כָּלָם יִכְתְּבוּ, דְּהָא כָּל נִשְׁמַתִּין, בְּהֵהוּא דְּיוֹקְנָא
דְּלֵהוֹן, כְּלָהוּ בְּסַפְרָא כְּתִיבִין. יָמִים יִצְרוּ, הָא אוּקְמוּהָ
יִצְרוּ וְדָאֵי, וְלֹא אֶחָד בָּהֶם, בְּהָאֵי עֲלָמָא לְמִיקָם בְּקִיּוּמָא
דְּמֵאֲרִיִּהוֹן, כְּדָקָא חֲזִי.

תָּא חֲזִי, יוּמִין דְּבַר נֶשׁ, כִּד זְכִי בְּהָאֵי עֲלָמָא בְּעוּבְדִין
טְבָאן, יוּמִין דְּיִלִּיָּה אֶתְבְּרַכָּאן לְעִילָא, מֵהֵהוּא אֶתְר
דְּאִיָּהוּ מְדַת יוּמוֹי. פֶּתַח וְאָמַר, (תְּחִלִּים לט) הוּדִיעֵנִי יְיָ קִצִּי
וּמְדַת יָמֵי מַה הִיא וְגו', הָאֵי קָרָא אוּקְמוּהָ. אֲבַל תָּא חֲזִי,
קִצִּי, דָּא קִץ הַיָּמִין, דְּאִיָּהוּ מִתְקַשֵּׁר בֵּיהּ בְּדוּד. וּמְדַת יָמֵי
מַה הִיא, דָּא אִיָּהוּ דְּאֶתְמַנִּי (נ"א דְּאִית מְמַנָּא) מִמָּשׁ עַל יוּמוֹי.
אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, הָא שְׁמַעְנָא מִרְבִּי שְׁמַעוֹן, דְּהָאֵי קָרָא

אֲתָמָר, עַל אֵינֹן יוֹמִין דְּאֲתַגְזֹרוּ עָלָי מֵאָדָם קַדְמָאָה,
 דְּאֵינֹן ע'. דְּהָא אֲתָמָר, דְּחֵיִין כָּלֵל לָא הֵווּ לֵיהּ, אֶלָּא
 דִּיִּהִיב לֵיהּ אָדָם מֵאֵינֹן יוֹמִין דִּילֵיהּ, שְׁבַעִין שָׁנִין.

וְרוּזָא דָּא, וִילוּן לָא מְשִׁמֵּשׁ כְּלוּם, וְסִיְהָרָא לָא נְהָרַת
 מְגַרְמָה כָּלֵל, וְשְׁבַעִין שָׁנִין נְהָרִין לָהּ בְּכָל
 סְטֻרְהָא, וְאֵינֹן חֵיִי דְדוּד סְתָם. וְעַל דָּא בַּעַא דְדוּד
 לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לְמַנְדַּע רְזָא דָּא, עַל מָה לֵית לָהּ
 חֵיִין לְסִיְהָרָא מְגַרְמָה, וְלַמְנַדַּע עֲקָרָא דִילָהּ.

וּמַדַּת יְמֵי מָה הִיא, דָּא הוּא דְרָגָא (ס"א דְעֵלְמָא) עֲלָאָה
 סְתִימָא, דְּאֵיהּ קִיִּימָא עַל כָּל אֵינֹן יוֹמִין,
 דְּאֵינֹן חֵיִין דִילָהּ, אֲתֵר דְנִהִיר לְכָלָא. אֲדַעָה מָה חֲדַל
 אָנִי. אָמַר דְדוּד, אֲנַדַּע עַל מָה חֲדַל אָנָא נְהוּרָא מְגַרְמִי,
 וְאֲתַמְנַע מְנִי, כְּשָׂאָר כָּל אֵינֹן נְהוּרָאִין עֲלָאִין דְּאֵית לוֹן
 חֵיִין לְכָלְהוּ, וְאָנָא עַל מָה אָנָא חֲדַל, וְעַל מָה אֲתַמְנַע
 מְנִי. וְדָא הוּא דְבַעַא דְדוּד לְמַנְדַּע, וְלָא אֲתִיִּהִיב לֵיהּ
 רְשׁוּתָא לְמַנְדַּע.

תּוֹסַפְתָּא

וּגְלַגְלָא אֲסַחַר תְּדִיר וְלָא שְׂכִיף.
 תְּרִין (קס"ב ע"ב) צְפָרִין סְלָקוּן,
 דְקָא מְצַפְצָפּוּן, חַד לְסִטְר דְרוּם,
 וְחַד לְסִטְר צְפוּן. פְּרַחִין בְּאֹרֵיָא
 צְפָצוּפָא, וְקַל נְעִימוּ דְגְלַגְלָא

תָּא חֲזִי, כָּל בְּרַכָּאן עֲלָאִין,
 כְּלָהּוּ אֲתַמְסְרוּ לְהָאִי
 דְרָגָא, לְבְרַכָּא לְכָלָא. וְאַף
 עַל גַּב דִּלִית לָהּ נְהוּרָא
 מְגַרְמָה, כָּל בְּרַכָּאן, וְכָל

מִתְחַבְּרוּ כַּחֲדָא, כְּדִין (תהלים צ"ב)
 מְזֻמּוֹר שִׁיר לְיוֹם הַשַּׁבָּת. וְכָל
 בְּרַכָּאן נִגְדִין בְּלַחֲשׁוֹ בְּדָא
 נְעִימוֹ (מקול), מִגּוֹ רַחֲמֵימוֹ דְקוֹל
 שׁוֹפְרָא. לְקַבְּלָא אֵינּוֹן בְּרַכָּאן,
 נַחְתִּין מְלַעֲיִלָא לְתַתָּא, וְאַתְגְּנִיזוּ
 כַּחֲדָא בְּגוֹ (שמות ס"ג ע"ב) עוֹמְקָא
 דְּבִירָא, נְבִיעוֹ דְּבִירָא דְלֹא
 פְּסָקָא בְּלַחֲשׁוֹ, עַד דְּאַתְמַלִּיא
 הֵהוּא גְּלַגְלָא סַחְרָא.

אֵינּוֹן תְּרִין מְגֻרּוֹפִין סַחְרוֹ, חַד
 דִּימִינָא, קָרָא בְּחִיל וְאַמַר, זְהִירוּ
 דְּזַהֲרִין דְּסַלְקָא וְנַחְתָּא, תְּרִי
 אֲלֵפִי עֲלַמִּיזֵן אֲזַדְּהֵרוּ. עֲלַמָּא
 דְּאַמְצַעִיתָא בְּגוֹוִיָּהּ, אֲזַדְּהֵר
 בְּזוֹהֲרָא דְמֵאֲרָהּ. כָּל אֵינּוֹן מֵאֲרִי
 דְּעֵינִינּוּ, אֲסַתְּכְלוּ וּפְקַחוּ
 עֵינִיכוֹן, וְתִזְכּוֹן לְהֵאֵי נְהִירוּ,
 לְהֵאֵי עֲדוֹנָא, אֲלִין אֵינּוֹן בְּרַכָּאן
 דְּנִגְדִי מְלַעֲיִלָא, מֵאֵן דְּזָכִי,
 גְּלַגְלָא סַלְקָא אֲסַחַר לִימִינָא,
 וְאַנְגִיד וְאַמְשִׁיךְ לְהֵהוּא דְּזָכִי,
 וְאַתְעֲדוֹן מֵאֲלִין בְּרַכָּאן עֲלֵאִין
 דְּזַהֲרוּ, זְכָאִין אֵינּוֹן דְּזָכָאן בְּהוּ.
 וְכַד לֹא זָכִי, גְּלַגְלָא אֲסַחַר,

חִידוֹ, וְכָל טִיבוֹ, כְּלֵהוּ
 קְיִימִין בְּהּ, וּמְנָה (קיימי) נְפִקִי,
 וְעַל דָּא אֲתַקְרִיאַת כּוֹס שְׁל
 בְּרַכָּה. וְאַקְרִי בְּרַכָּה מִמֶּשׁ,
 כְּמָה דְכְּתִיב, (משלי י) בְּרַכַּת ה'
 הִיא תַעֲשִׂיר, וְעַל דָּא פְּתִיב,
 (דברים לג) וּמִלֵּא בְּרַכַּת ה' יִם
 וְדָרוֹם יִרְשָׁה.

וּבְגִין כְּךָ אֵית לָהּ בְּכֻלְהוּ
 שִׁינּוֹר, וּמְכֻלְהוּ
 אֲתַמְלִיא, וּמְכֻלְהוּ אֵית בְּהּ,
 וְאַתְבְּרַכָּא מְכָל (דף רלד ע"א)
 אֵינּוֹן בְּרַכָּאן עֲלֵאִין,
 וְאַתְמַסְרוּ לָהּ בְּרַכָּאן
 לְבְּרַכָּא, מְנַלְן. דְּאַמַר רַבִּי
 יִצְחָק, יַעֲקֹב בְּרִיךְ לְבִנָיו
 דְּיוֹסֶף, מֵאַתֵּר דָּא דְכָל
 בְּרַכָּאן אֲתַמְסְרוּ בִּידֵיהּ
 לְבְּרַכָּא, כְּמָא דְאַתְ אָמַר,
 (בראשית יב) וְהָיָה בְּרַכָּה. מְכָאֵן
 וְלֵהֲלֵאָה בְּרַכָּאן אֲתַמְסְרוּ
 בִּידֵךְ.

וְהָיָה מִגְרוּפֵּי דְלִסְטֵר
 שְׁמֵאלָא, אֶסְחָר וְנַחַת לְתַתָּא,
 וְאַמְשִׁיף דִּינָא עַל הָאֵי דְלֵא זְכִי,
 וְקֵלָא נְפֻקַת, וּוִי לְאַיְנוֹן חִיִּיבִין
 דְלֵא זְכוּ. מִהֶהוּא סְטֵרָא, נְפִיק
 אֶשָּׂא דְשְׁלֵהוּבָא דְדְלִיק, דְשֵׁאֲרֵי
 עַל רִישֵׁיהוֹן דְחִיִּיבֵיָא. זְכָאִין
 אִינּוֹן, כֹּל אִינּוֹן דְאַזְלוּ בְּאוֹרַח
 קְשׁוּט בְּהָאֵי עֵלְמָא, לְמִזְכֵּי
 לְהָהוּא נְהוּרָא עֵלְאָה, בְּרַכָּאֵן
 דְצַחְצַחוֹן, כִּמְהָ דָּאֵת אֶמֶר, (ישעיה
 נח) וְהִשְׁבִּיעַ בְּצַחְצַחוֹת נְפֻשָּׁה (עד
 כאן תוספתא):

תָּא חֲזִי, כְּגוּוֹנָא דָּא אֲנִן
 מְבָרְכִין וּמְשַׁבְּחִין
 לְשֵׁמָא דָּא, וְעַל דָּא הֲלִילָא,
 דְאַיְנוֹן יוֹמִין דְקֵאֲמַרִי
 הֲלִילָא. דְאֶמֶר רַבִּי חֲזִיָּא
 בְּהֲלִילָא צְרִיכִין ג' דְרַגִּין,
 חֲסִידִים, צְדִיקִים,
 וַיִּשְׂרָאֵלִים. (ס"א בגין דִּיסְתַּלַּק יְקָרָא

דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא עַל כֻּלָּא בְּאַלִּין דְרַגִּין)
 חֲסִידִים, מְסֵטְרָא דִימִינָא,
 צְדִיקִים מְסֵטְרָא דְשְׁמֵאלָא,
 וַיִּשְׂרָאֵל מִכָּל אִינּוֹן סְטֵרִין,

בְּגִין (דִּישְׁרִים) דִּישְׂרָאֵל כְּלִילִין מְכֻלָּהוּ, וְעַל דָּא אֶסְתַּלַּק
 תּוֹשְׁבַחְתָּא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא מְכֻלָּא, וְכֵן בְּכָל אֶתֶר
 דִּישְׂרָאֵל מְשַׁבְּחִין לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא מִתַּתָּא,
 אֶסְתַּלַּק יְקָרִיָּה בְּכֻלָּא:

וַיְקָרָא יַעֲקֹב אֶל בְּנָיו וַיֹּאמֶר הֵאֱסֹפוּ וְגו', רַבִּי אַבָּא
 פִּתַּח וְאָמַר, (תהלים ק"ב) פָּנָה אֶל תְּפִלַּת הָעֶרְעֵר וְלֹא
 בִּזְזָה אֶת תְּפִלָּתָם. הָאֵי קָרָא אוּקְמוּהָ, וְאַקְשׁוּ בֵּיהּ חֲבֵרֵיָּא.
 (אַלָּא הוּא אֵית בֵּיהּ סְטֵר קוּרְדִּיטָא) פָּנָה, הַקְּשִׁיב מִבְּעֵי לֵיהּ, אוּ שְׁמַע,

מֵאֵי פָּנָה.

אֶלָּא כָּל צְלוֹתֵיךְ דְּעֵלְמָא צְלוֹתֵיךְ. וְצְלוֹתָא דִּיחֵיד, לָא
 עָאֵל קָמִי מַלְכָּא קְדִישָׁא, אֶלָּא בְּחֵילָא תְּקִיפָא.
 דְּעַד לָא עָאֵלְתָּ הָהִיא צְלוֹתָא לְאַתְעֵטְרָא בְּדוּכְתָּהּ,
 אֲשַׁגַּח בָּהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאַסְתְּכִי בָּהּ, וְאַסְתְּכִי
 בְּחוּבוֹי וּבְזוּכוּתֵיהּ דְּהָהוּא בַּר נָשׁ, מַה דְּלָא עָבִיד פִּן
 בְּצְלוֹתָא דְּסַגִּיאִין. דְּצְלוֹתָא דְּסַגִּיאִין כַּמָּה אֵינוּן צְלוֹתֵיךְ
 דְּלָא ^(מִבְּנֵי) מִן זַפְאִין אֵינוּן, וְעָאֵלִין כְּלָהוּ קָמִי קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא, וְלָא אֲשַׁגַּח בְּחוּבוֹיֵיהוּ.

בְּגִין כְּהָ, פָּנָה אֶל תְּפִלַּת הָעֶרְעֵר, מִהֲפֹךְ ^(בְּזוּכוּתֵיהּ) וְאַסְתְּכִי
 בָּהּ, וְאַסְתְּכִי בָּהּ בְּמָה רְעוּתָא אֲתַעֲבִיד, וּמֵאן
 הָהוּא בַּר נָשׁ דְּצֵלִי צְלוֹתָא דָּא, וּמֵאן אֵינוּן עוּבְדוּי. בְּגִין
 כְּהָ, לִיבְעֵי לִי הָ לְבַר נָשׁ, דְּלְצֵלִי צְלוֹתָא בְּצַבוּרָא. מֵאִי
 טַעֲמָא, בְּגִין דְּלָא בִּזְהָ אֶת תְּפִלָּתְךָ, אֶף עַל גַּב דְּלָאוּ
 כְּלָהוּ בְּכוּוּנָה וְרְעוּתָא דְּלָבָא.

דְּבַר אַחַר פָּנָה אֶל תְּפִלַּת הָעֶרְעֵר, דָּא יְחִידָאֵי דְּאַתְפְּלִיל
 בְּסַגִּיאִין. וּמֵאן הוּא יְחִידָאֵי דְּאַתְפְּלִיל בְּסַגִּיאִין,
 הוּי אֵימָא דָּא יַעֲקֹב, דְּאִיהוּ פְּלִיל בְּתַרִּין סְטְרִין, וְקָרָא
 לְבַנוֹי, וְצֵלִי צְלוֹתֵיהּ עֲלֵייהוּ. מֵאן צְלוֹתָא דִּיתְקַבְּלוּן
 בְּשְׁלִימוּ לְעֵילָא, צְלוֹתָא דְּלָא יִשְׁתַּצוּן בְּגִלוּתָא.

בְּהָאֵי שְׁעֵתָא דִּיעֲקֹב קָרָא לֶון, אֲסַתְּלַק מִנִּיהּ שְׁכִינְתָּא,
 וְהָא אוּקְמוּהָ. וְתָא חֲזִי, בְּשְׁעֵתָא דִּיעֲקֹב הָוָה

קָאֲרִי לְבָנוּי, אֲזַדְמָנוּ אַבְרָהָם וַיִּצְחָק תַּמָּן, וּשְׁכִינָתָא עַל
 גַּבְיֵיהּ. וּשְׁכִינָתָא הָוה חֲדֵי בֵיהּ בִּיעֵקֵב, לְאַתְחַבְרָא
 בְּאַבְהֵן, (דף רלד ע"ב) לְאַתְקֻשְׂרָא עִם נַפְשֵׁיהּ כֹּחַד, לְמַהוּי
 רְתִיכָא.

בְּשַׁעְתָּא דְפִתַח יַעֲקֹב, וְאָמַר הָאֶסְפוּ וְאֶגִּידָה לְכֶם אֵת
 אֲשֶׁר יִקְרָא אֶתְכֶם בְּאַחֲרִית הַיָּמִים. בְּאַחֲרִית,
 דָּא שְׁכִינָתָא, כְּבִיכּוּל יֵהֵב עֲצִיבּוּ בֵיהּ, וְאֶסְתַּלֵּק. וּלְבַתֵּר
 אֶהְדְּרוּ לָהּ בְּנוּי, בִּיחּוּדֵי דְמִלֵּייהּ, וּפְתַחוּ וְאָמְרוּ, (דברים
 1) שְׁמַע יִשְׂרָאֵל וְגו'. בְּהֵיא שַׁעְתָּא קָאִים לָהּ יַעֲקֹב,
 וְאָמַר בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד, וְאַתֵּי שִׁבְתָּ
 שְׁכִינָתָא בְּדוּכְתָהּ. וַיִּקְרָא יַעֲקֹב, מַאי קָרִיאָהּ הָכָא. אֵלָא
 קָרִיאָהּ, לְקִימָא דוּכְתֵייהּ, לְקִימָא לֹון לְעֵילָא וְתַתָּא.
 תָּא חֲזִי, בְּכָל אַתְר קָרִיאָהּ בְּהַאי גְּוֹנָא, דְכְּתִיב, (במדבר
 1) וַיִּקְרָא מֹשֶׁה לְהוֹשַׁע בֶּן נֹון יְהוֹשֻׁעַ, לְקִימָא
 דוּכְתֵייהּ, בְּאַתְר דְּאַצְטְרִיךְ, וּלְקֻשְׂרָא לֵיהּ. וְכֵן (בראשית כד)
 וַיִּקְרָא שְׁמוֹ יַעֲקֹב. וְכְתִיב, (בראשית לג) וַיִּקְרָא לוֹ אֵל אֱלֹהֵי
 יִשְׂרָאֵל, קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא קִיִּים לֵיהּ לְאַתְר דָּא בְּשִׁמָּא
 דָּא. קָרִיאָהּ לְקִימָא קָא אֲתִיא.

אִי תִימָא (יונה ג) וַיִּקְרָאוּ אֶל אֱלֹהִים, (יונה ב) קָרִיאָתִי מִצָּרָה
 לִי אֵל ה', הָכִי הוּא וְדַאי, לְקֻשְׂרָא וּלְקִימָא קִימָא
 לְעֵילָא. וּמָאן אִיהּ, סְדוּרָא דְשִׁבְחָא דְמֵאֲרִיָהּ. וְכָל אֵינּוֹן

מִלֵּין דְּבַעָאן קָמִי מָאֲרִיה, קִיּוּמָא יְהִיב לֵיה לְמָאֲרִיה,
 דְּאַחֲזֵי דְבִיה תְּלִיא כְּלָא, וְלֹא בְּאַתֵּר אַחֲרָא, הָא כְּלָא
 קָיִים קִיּוּמָא. כְּהֵא גִוּוּנָא וַיִּקְרָא יַעֲקֹב אֶל בְּנָיו, קָיִים
 לֹון בְּקִיּוּמָא שְׁלִים. כְּגִוּוּנָא דָּא וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה, אֲתִקְיִים
 בְּקִיּוּמִיהָ.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, א' דְּוַיִּקְרָא, אֲמַאי הִיא זְעִירָא. אָמַר
 לֵיה, אֲתִקְיִים מֹשֶׁה בְּשְׁלִימוֹ, וְלֹא בְּכֻלָּא, דְּהָא
 אֲסִתְּלַק מֵאַתְתִּיהָ. בְּסִפְרֵי קִדְמָאי אָמְרֵי לְשִׁבְחָא, וְאַנָּן
 הָכִי תַנִּינָן, מַאי דְּאֲסִתְּלַק לְעִילָא, יִתְקַשֵּׁר לְעִילָא
 וְלִתְתָא, וְכִדִּין, אִיהוּ שְׁלִים. תוּ, אֶלֶף זְעִירָא מֵאַתֵּר
 זְעִירָא הוּהּ, זְעִירָא דְּאִיהוּ רַב בְּאַתְחֵבְרוּתִיהָ לְעִילָא. (נ"א
 לְעִילָא וְתַתָּא וְכִדִּין שְׁלִים).

וַיֹּאמֶר, מַאי וַיֹּאמֶר. הָא אוּקְמוּהָ, (כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, וַיֹּאמֶר בְּלָבוֹ)
 (יִשְׁעִיָּה מֵט) וְאֲמַרְתָּ בְּלָבְבְךָ, אֲמִירָה בְּחֻשָּׁאֵי.
 הָאֲסָפוֹ, אֲסָפוֹ מִבְּעֵי לֵיה, כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, (תְּחִלִּים ג) אֲסָפוֹ
 לִי חֲסִידֵי. אֶלָּא (ס"א קָיִים לֹון) קָיִים לָן הָאֲסָפוֹ מֵאַתֵּר דְּלְעִילָא
 הוּא. הָאֲסָפוֹ בְּקִשּׁוּרָא שְׁלִים בִּיחּוּדָא חֵד. וְאַגִּידָה לְכֶם,
 מַאי וְאַגִּידָה, רִזָּא דְּחֲכָמְתָא אִיהוּ.

רַבִּי יוֹסִי שְׁאִיל לְרַבִּי שְׁמַעוֹן, אָמַר לֵיה, וְאַגִּידָה, אוּ
 וַיִּגַּד, אוּ וַיִּגִּידוּ, וְכֵן כְּלָהוּ, דְּתַנִּינָן דְּרִזָּא דְּחֲכָמְתָא
 אִיהֵי, אֲמַאי בְּמִלָּה דָּא (בְּכִלְהוּ) אִיהוּ רִזָּא דְּחֲכָמְתָא. אָמַר

לִיָּהּ, בְּגִין דְּאִיהוּ מְלָה דְּאִתְיָא בְּגִימ"ל דְּל"ת בְּלֹא
פִּירוּדָא, וְהָאִי אִיהוּ רִזָּא דְּחֻכְמָתָא. מְלָה דְּאִתְיָא בְּשְׁלִימוּ
בְּרִזָּא דְּאִתּוּן, הִכִּי הוּא, כִּד אִינוּן בְּחֻכְמָתָא. אֲבָל דְּל"ת
בְּלֹא גִימ"ל, לָאוּ הוּא שְׁלִימוּ, וְכֵן גִּימ"ל בְּלֹא דְּל"ת.
דְּהָא דָּא בְּדָא אֲתַקְשְׁרוּ בְּלֹא פִּירוּדָא, וּמֵאן דְּאִפְרִישׁ
לוּן, גָּרִים לְגִרְמִיָּה מוּתָא, וְרִזָּא דָּא חוּבָא דְּאָדָם.

בְּגִין כֶּךָ, הוּא מְלָה דְּרִזָּא דְּחֻכְמָתָא, וְאִף עַל גַּב דְּאִית
י"ד לְזַמְנִין בֵּין גִּימ"ל לְדְּל"ת, לָאוּ הוּי פִּירוּדָא,
וְכֹלָא קְשׁוּרָא חֲדָא, וְעַל דָּא מְלָה דָּא, הִכִּי הוּא וְהָאִי.
וְאִגִּידָה לְכֶם, רִזָּא דְּחֻכְמָתָא, בְּעָא לְגִלְאָה סוּפָא דְּכָל
עוּבְדֵיהוֹן דִּישְׂרָאֵל.

וְאִי תִימָא, דְּלֹא גִלִּי מְאִי דְּבַעָא לְגִלְאָה, אִי הִכִּי,
אֲמֵאִי כְּתִיב בְּאוּרִייתָא מְלָה דִּיעֻקֵּב שְׁלִימָא,
וְאִתְפְּגִים לְבַתֵּר, וְלֹא אֲשַׁתְּלִים מְלָה. אֲלֵא וְהָאִי
אֲשַׁתְּלִים, כֹּל מַה דְּאֲצַטְרִיף לְגִלְאָה גִלִּי וְסַתִּים, אֲמַר
מְלָה וְגִלִּי לְבַר וְסַתִּים לְגוּ. וּמְלָה דְּאוּרִייתָא לֹא אֲתַפְּגִים
לְעֵלְמִין.

וְכֹלָא הוּא סַתִּים בֵּיהּ בְּאוּרִייתָא, בְּגִין דְּאוּרִייתָא הוּא
שְׁלִימוּ דְּכֹלָא, שְׁלִימוּ דְּלְעִילָא וְתַתָּא, וְלֹא אִית
מְלָה אוּ אֵת בְּאוּרִייתָא פְּגִימוּ. וַיַּעֲקֹב כֹּל מַה דְּאֲצַטְרִיף
לִיָּהּ לְמִימֵר אֲמַר, אֲבָל גִּלִּי וְסַתִּים, וְלֹא פְּגִים מְכָל מַה
דְּבַעָא אֲפִילוּ אוּת אַחַת.

רַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי יוֹסִי הוּוּ יִתְבִּי יוֹמָא חַד אֶפְתְּחָא דְלוּד.
אָמַר רַבִּי יוֹסִי לְרַבִּי יְהוּדָה, הָא דְחַמִּינָן דִּיעֵקֵב
בְּרִיךְ לְבָנוּי, חַמִּינָן מִמָּה דְכְתִיב, וַיְבָרֶךְ אוֹתָם, אֲבָל אֵן
בְּרַכְתָּא דְלַהוֹן. אָמַר לֵיהּ, כִּלְאֵ בְרַכָּאן אֵינוּן דְּבְרִיךְ לַהוּ.
כְּגוֹן, יְהוּדָה אַתָּה יוֹדוּךְ אַחֲיָךְ. דֵּן יְדִין עֲמוּ. מֵאֲשֶׁר
שְׁמַנָּה לְחֲמוּ. וְכֵן כִּלְהוּ.

אֲבָל מַה דְּבַעֵי לְגַלִּי לֹון לָא גַלִּי, דְּבַעֵא לְגַלְאָה לַהוּ
אֶת הַקֶּץ. וְהָא אוּקְמוּהּ, דְּאִית קֶץ לִימִינָא, וְאִית
קֶץ לְשִׁמְאֵלָא, וּבַעֵא לְגַלְאָה לֹון אֶת הַקֶּץ, בְּגִין
לְאַסְתְּמָרָא (דף רלה ע"א) וְלֵאֲתֵדְכָאָה מְעַרְלָה. וּמֵאֵן דְּגַלִּי לֹון
אֲתֵידַע וְאֲתֵגַלִּי, עַד דְּעָאלוּ לְאַרְעָא קְדִישָׁא. אֲבָל מְלִין
אַחֲרָנִין לָאוּ אֵינוּן בְּאַתְגַּלְיָא, וּסְתִימִין אֵינוּן בְּאוּרֵייתָא,
בְּהָאֵי פֶרֶשֶׁתָא דִּיעֵקֵב, וּבְאַיְנוּן בְּרַכָּאן.

פֶּתַח וְאָמַר. רְאוּבֵן בְּכָרִי אַתָּה כַּחֲזִי וְרַאשִׁית אוֹנִי. מֵאִי
קָא חָמָא יַעֲקֹב לְמַפְתַּח בְּרְאוּבֵן, לִיפְתַּח בִּיהוּדָה,
דְּאִיהוּ קְדַמָּאָה לְכָל מְשָׁרְיִין, וְאִיהוּ מְלֶכָא, וְחַמִּינָן דְּלֵא
בְּרַכִּיָּה וְסְלִיק בְּרַכָּאן מְנִיָּה, עַד דְּאַתָּא מִשָּׁה וְצִלִּי צְלוּתָא
עָלֵיהּ. כְּמָה דְּאַתָּא אָמַר, (דברים לג) יְחִי רְאוּבֵן וְאֵל יָמוֹת.
אֲבָל וְדָאֵי בְּרַכִּיָּה, וְסְלִקָא הֵהוּא בְּרַכְתָּא לְאַתְרֵיהּ. לְבַר
נָשׁ דְּהוּהָ לֵיהּ בַּר, כִּד מָטָא זְמַנִּיָּה לְאַסְתְּלִקָא
מְעַלְמָא, אַתָּא מְלֶכָא עָלֵיהּ, אָמַר, הָא כָּל מְמוֹנָא דִּילִי,

לִיהוֹי בִידָא דְמִלְפָא נָטִיר לְבָרְאִי. כַּד חָמִי מִלְפָא דְבָרִי
אֶתְחַזִּי, יִהְיֵב לִיָּה. כִּן יַעֲקֹב אָמַר.

רְאוּבֵן בְּכָרִי אַתָּה, רְחִימָא דִּמְעֵי אַנְתָּ, אֲבַל בְּרַכָּאן
דִּילָךְ יִסְתַּלְקוּן בִּידָא דְמִלְפָא קְדִישָׁא, עַד דִּיחָמִי
בָּךְ, בְּגִין דְּאֻזְלַת לְקַבֵּל אַפְךָ וְגו', כְּתַרְגוּמוֹ: רְאוּבֵן
בְּכֹרִי אַתָּה וְגו'. רַבִּי אֶלְעָזָר פֶּתַח וְאָמַר, (יחזקאל לו) וַיֹּאמֶר
אֵלֵי הַנְּבִיא אֵל הַרוּחַ וְגו'. כַּמָּה אֲטִימִין אֵינּוּן בְּנֵי נְשָׂא,
דְּלֹא יַדְעִין וְלֹא מְשַׁגְּיחִין בִּיקְרָא דְמִלְפָא, דְּהָא אֹרִייתָא
אֲכַרִּיז עֲלֵיהוּ בְּכָל יוֹמָא, וְלִית מֵאן דְּצִיית אֹודְנִיה
לְקַבְּלִיה. הָאִי קְרָא קְשִׁיא, כִּיּוֹן דְּכְתִיב הַנְּבִיא אֵל הַרוּחַ,
אֲמַאי זְמַנָּא אַחְרָא הַנְּבִיא בֶן אָדָם וְאִמְרַת אֵל הַרוּחַ.

אֵלֹא מִכָּאן אֹולִיפְנָא רְזָא דְחַכְמַתָּא, תְּרִין קְיִימִין הָכָא,
חַד לְאַתְעָרָא מִתְתָּא לְעִילָא. דְּהָא לָא מִתְעָרִין
לְתַתָּא, לָא מִתְעָרִין לְעִילָא, וּבְאַתְעָרוּתָא דְלְתַתָּא אַתְעָר
לְעִילָא. הַנְּבִיא אֵל הַרוּחַ מִתְתָּא לְעִילָא. הַנְּבִיא בֶן אָדָם
וְאִמְרַת אֵל הַרוּחַ, מִעִילָא לְתַתָּא.

דְּהָא אֲפִילוּ לְעִילָא, בְּאַתְעָרוּתָא דְלְתַתָּא, נָקִיט הֵהוּא
עֲלָאָה מִעֲלָאָה מִנִּיה. כְּגוֹן הָאִי קְרָא, (יחזקאל לו) כֹּה
אָמַר ה' מֵאַרְבַּע רוּחוֹת בְּאֵי הַרוּחַ, מֵאַרְבַּע רוּחוֹת, דָּא
דְרוּם וּמִזְרַח וְצָפוֹן וּמַעְרָב, וְרוּחַ אַתִּיא מִמַּעְרָב,
בְּאַתְחַבְרוּתָא דְאַלִּין אַחְרָנִין. כַּמָּא דָּאֵת אָמַר, (במדבר כא)

כָּרוּחַ נְדִיבֵי הָעָם וְגו'.

וַיִּמְהַכּוּ נַפְקִין רוּחִין וְנִשְׁמָתִין לְבְנֵי עֲלָמָא לְאַצְטִיירָא
 בְּהוּ. וּפְחִי, כְּמָא דְאַתְּ אָמַר, (בראשית ב) וַיִּפַּח
 בְּאַפּוֹ נְשַׁמַּת חַיִּים. תָּא חֲזִי, נְקִיט מֵהַאי גִיסָא, וַיְהִיב
 בְּגִיסָא אַחְרָא, וְעַל דָּא (קהלת א) כָּל הַנְּחָלִים הוֹלְכִים אֶל
 הַיָּם וְהַיָּם אֵינְנוּ מָלֵא. אֲמַאי אֵינְנוּ מָלֵא, בְּגִין דְּנְקִיט
 וַיְהִיב, אָעִיל וְאַפִּיק.

רַבִּי אֶלְעָזָר שְׂאִיל שְׂאִילָתָא לְרַבִּי שְׁמַעוֹן. אָמַר, הוּאִיל
 וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא גְלִי קַמִּיָּה דְּבְנֵי נְשָׂא יְמוּתוֹן,
 אֲמַאי נְחִית נִשְׁמָתִין לְעֲלָמָא, וְאַמַּאי אַצְטְרִיךְ לֵיהּ. אָמַר
 לֵיהּ, שְׂאִילָתָא דָּא קַמִּיָּהוּ דְּרַבְּנָן שְׂאִילוּ כִּמְהַ וְכִמְהַ,
 וְאוּקְמוּהָ. אֲבָל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְהִיב נִשְׁמָתִין דְּנַחְתִּין
 לְהַאי עֲלָמָא, לְאַשְׁתְּמוּדְעָא יְקָרִיָּה, וְנְקִיט לוֹן לְבַתֵּר, אִי
 הֲכִי אֲמַאי נַחְתוּ.

אַלָּא, רְזָא דָּא, הֲכִי הוּא. פִּתַּח וְאָמַר, (משלי ה) שְׁתֵּה מַיִם
 מִבּוֹרֶךְ וְנוֹזְלִים מִתּוֹךְ בְּאַרְךָ, הָא (ס' ע"א)
 אוּקְיָמְנָא. בּוֹר, אֲתֵר דְּלֵא נְבִיעַ מְגַרְמִיָּה, וְאַיְמָתִי נְבַעִין
 הֲנִי מֵיָא, בְּשַׁעְתָּא דְּאַשְׁתְּלִים נִשְׁמָתָא בְּהַאי עֲלָמָא, כַּד
 סְלָקָא לְהַהוּא אֲתֵר דְּאַתְקַשְׁר בֵּיָה, כְּדִין הוּא שְׁלִים, מְכַל
 סְטְרִין מִתְתָּא וּמַעִילָא. (ס"א ומכל סטריין).

וְכַד נִשְׁמָתָא סְלָקָא, כְּדִין אֲתַעַר תִּיאוּבְתָא דְּנוּקְבָא
 לְגַבֵּי דְּכוּרָא, וְכְדִין נְבַעִין מֵיָא מִתְתָּא לְעִילָא.

וּבוֹר, אֶתְעֵבִיד בְּאֵר, מִיַּיִן נְבִיעָאן. וּכְדִין אֶתְחַבְרוּתָא
וַיְחַוְדָא (נ"א ויסודא) וְתִיאֻבְתָא וְרַעֲוָא אֶשְׁתַּכַּח. (להא) דְּהָא
בְּנִשְׁמַתָּא דְצַדִּיקָא אֶשְׁתַּלִּים הָהוּא אֶתְר, וְאֶתְעַר
חֲבִיבוּתָא וְרַעֲוִתָא לְעֵילָא, וְאֶתְחַבַּר כְּחַד.

רְאוּבֵן בְּכָרִי אַתָּה, הָכִי הוּא וְדָאִי, טַפְּהָ קְדַמָּא דְיַעֲקֹב
הָוָה, וְרַעֲוִיתִיהָ בְּאַתְר אַחְרָא הָוָה כְּמָה דְאַתְמָר.
תָּא חֲזִי, רְאוּבֵן וְכֻלְהוּ שְׁבַטֵין תְּרִיסֵר, כְּלָהוּ אֶתְאַחְדָן
בְּשְׁכִינְתָא, וְכַד חָמָא יַעֲקֹב לְשְׁכִינְתָא עַל גְּבִייהָ, קָרָא
לְבְנוֹי תְּרִיסֵר לְאַתְחַבְרָא בְּהָ.

וְתָא חֲזִי, עֲרָסָא שְׁלִימְתָא לָא אֶשְׁתַּכַּח מִן יוֹמָא דְאַתְבְּרִי
עֲלָמָא, כְּהֵיא שְׁעָתָא דְבַעָא (דף רלה ע"ב) יַעֲקֹב
לְאַסְתְּלָקָא מֵעֲלָמָא, אֲבָרְהָם מִימִינִיהָ, יִצְחָק מִשְׁמָאֲלִיהָ,
יַעֲקֹב הָוָה שָׁכִיב בֵּינֵיהוּ, שְׁכִינְתָא קָמִיהָ. פִּיּוֹן דְחָמָא
יַעֲקֹב כֹּךְ, קָרָא לְבְנוֹי, וְאַחִיד לֹון סַחְרָנִיהָ דְשְׁכִינְתָא,
וְסִדֵּר לֹון בְּסִדּוּרָא שְׁלִים.

מִנָּא לֹון דְסִדֵּר לֹון סַחְרָנִיהָ דְשְׁכִינְתָא, דְכְּתִיב הָאֶסְפוּ,
וּכְדִין אֶשְׁתַּכַּח תַּמָּן שְׁלִימוּ דְכֻלָּא, וְכֻמָּה רְתִיכִין
עֲלָאִין סַחְרָנִיהוּ. פְּתַחִי וְאֶמְרִי, (דברֵי הַיָּמִים א כט) לֵךְ ה'
הַגְּדוּלָּה וְהַגְּבוּרָה וְגו', כְּדִין אֶתְכַנְיֵשׁ שְׁמָשָׁא לְגְּבִייהָ
דְסִיְהָרָא, וְאַתְקָרִיב מְזֻרַח בְּמַעְרֵב. הַדָּא הוּא דְכְּתִיב
וַיֶּאֱסֹף רַגְלָיו אֶל הַמָּטָה, וְאַתְנַהִיר סִיְהָרָא, וְאַשְׁתַּכַּח

בְּשִׁלְיָמוֹ. וּכְדִין וְדַאי תְּנִינָן, יַעֲקֹב אָבִינוּ לָא מִית. פִּיּוֹן
 דְּחָמָא יַעֲקֹב (ס"א סְדוּרָא) סְטָרָא שְׁלִים, מַה דְּלֵא אֲשֶׁת־כַּח הָכִי
 לְבַר נֶשׁ אַחֲרָא, חֲדִי, וְשִׁבַּח לִיה לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
 וּפְתַח וּבְרִיךְ לְבִנּוּי, כָּל חַד וְחַד כְּדָקָא יְאוּת לִיה.

רַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי יִיסָא הוּוּ אֲזֻלִּי בְּאַרְחָא. אָמַר רַבִּי יִיסָא
 הָא וְדַאי תְּנִינָן, כָּל בְּנֵי דִיעֲקֹב אֲתַקְּנוּ בְּסְדוּרָא
 שְׁלִים, וְאֲתַבְּרְכוּ כָּל חַד וְחַד כְּדָקָא יְאוּת לִיה, מַאי קָא
 נִימָא בְּהַאי קָרָא, דְּכְתִיב, מֵאֲשֶׁר שְׁמַנָּה לַחֲמוֹ וְגו'. אָמַר
 לִיה, לָא יְדַעְנָא, בְּגִין דְּלֵא שְׁמַעְנָא בִּיה מְבוּצִינָא
 קְדִישָׁא, אֵלָא אַנְתָּ וְאַנָּא נִיזִיל לְגַבִּי בּוּצִינָא קְדִישָׁא.
 אֲזֻלִּי, כִּד מָטוּ לְגַבִּי דְרַבִּי שְׁמַעוֹן, אָמְרוּ מְלָה וְשִׁאִילוּ
 שְׁאִילְתָּא. אָמַר לוֹן, וְדַאי רְזָא דְחֲכַמְתָּא הוּא.

פְּתַח וְאָמַר, (שׁוֹפְטִים ה) אֲשֶׁר יֵשֵׁב לְחוּף יַמִּים וְעַל מְפָרְצֵי
 יִשְׁכּוֹן, אֲמַאי יְתִיב תַּמָּן. אֵלָא מַאן דִּיתִיב בְּשִׁפְתָּא
 דִּימָא, אֲשֶׁת־מִשׁ בְּתַפְנוּקֵי עֲלֵמָא. (וְהֵכָא אֲשֶׁר דָּא פְתַחָא עֲלָאָה דְּצַדִּיק

(ס"א דְּצַדִּיק) כִּד אֲתַבְּרְכָא לְאַרְקָא בְּרַכָּאן בְּעֲלֵמָא. ס"א וְהֵכָא
 סִמְךָ לְהַאי קָרָא, מֵאֲשֶׁר, שְׁמַנָּה לְפְתַחָא עֲלָאָה דְּמַתְמָן
 אֲתַרְקוּ בְּרַכָּאן לְעֲלֵמָא) וְהַאי פְתַחָא אֲשֶׁת־מוֹדַע תְּדִיר
 בְּרַכָּאן דְּעֲלֵמָא וְאַקְרִי אֲשֶׁר, וְדָא הוּא עַמּוּדָא מֵאִינוֹן
 דְּקָאִים עֲלֵמָא עֲלִייהוּ.

וְהַהוּא אֲתַר דְּאַקְרִי לְחַם עוֹנִי, מֵהַהוּא אֲתַר אֲתַקְּיָן

(דהווא) • הָדָא הוּא דְכְתִיב מֵאֲשֶׁר שְׁמֵנָה לְחֶמּוֹ, מִה דְהוּא
 לְחֵמָא דְמִסְכְּנָא, אֶתְהַדֵּר לָחֵם (עוּבִי) פִּנְג (שְׁמֵנָה). בְּגִין דְאָרִיק
 וְאֲרִמִי בֵּיה בְּרַכָּאן וְתַפְנוּקִין, וְסוּפָא דְקָרָא אוּכַח, וְהוּא
 יִתֵּן מִעֲדַנֵי מַלְךְ. מֵאֵן מַלְךְ, דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, דְּמֵנָה
 אֲתִנּוֹן בְּתַפְנוּקֵי עֲלֵמָא. וְדָא יְהִיב לְהֵאִי מַלְךְ כָּל בְּרַכָּאן,
 כָּל חִידוֹ וְכָל טִיבוֹ. הוּא יְהִיב וּמֵנָה נְפֻקִי. אָמְרוּ, אִי לָא
 אֲתִינָא לְעֲלֵמָא, אֶלָּא לְמַנְדַּע דָּא, טַב לָן.

רֵאוּבֵן בּוּכְרָא דִיעֵקֵב הוּא, אָמַר רַבִּי חֵיִיא, לִיָּה הוּא
 אֲתַחֲזִי כְּלָא, וְאֲתַעְבֵּר מִינָה כְּלָא, וְאֲתִיָּהִיב
 מַלְכוֹ לִיְהוּדָה, בְּכִירוּתָא לְיוֹסֵף, כְּהוֹנְתָא לְלוֹי. הָדָא הוּא
 דְכְתִיב, פַּחַז כַּמִּים אֶל תּוֹתֵר, לָא תִשְׁתַּאֲר בְּהוּ. וּמַה
 דְאָמַר כַּחֲזִי וְרֵאשִׁית אוּנִי, הֵכָא בְּרַכִּיָּה וּפְקֻדִיָּה לְקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא.

לְרַחֲמָא דְמַלְכָּא, (דְּבַעָא מִן מַלְכָּא לְמַעְבַּד בֵּיה טִיבוֹ) (נ"א דְהוּא לִיָּה בְּרָא
 וְהוּא בְּעֵי דְמַלְכָּא יַעֲבִיד לִיָּה טִיבוֹ) יוֹמָא חַד אַעְבֵּר בְּרִיָּה
 בְּשׁוּקָא, אָמַר לְמַלְכָּא, דָּא הוּא בְּרִי, וְדֵאִי רַחֲמָא
 דְנַפְשָׁאִי. שְׁמַע מַלְכָּא, וַיֵּדַע דְהָא שְׂאִיל עַל בְּרִיָּה. כֶּף
 יַעֲקֹב אָמַר, רֵאוּבֵן בְּכוּרִי אֲתָה כַּחֲזִי וְגו', הֵכָא פְקֻדִיָּה
 לְמַלְכָּא.

פַּחַז כַּמִּים אֶל תּוֹתֵר, הֵכָא אָמַר מַה דְאֶעְרַע לִיָּה, דְלָא
 אֲשַׁתַּאֲר (לִיָּה) בְּאַרְעָא, וְשְׂדֵי לִיָּה לְבַר מֵאַרְעָא.

לְקַבֵּל דָּא, חַד מִמְנָא (תְּחוּמָא) מִסְטָרָא דְמִשְׁכְּנָא לְעֵילָא, דִּי
 מִמְנָא תְּחוּת יָדָא דְמִיכָאל, וְאַמְרֵי לָהּ תְּחוּת יָדָא
 דְגַבְרִיאֵל. וּמִיכָאל הוּא רִישָׁא בְּכַל אֲתֵר מִסְטָרָא
 דְחַס"ד, וְגַבְרִיאֵל מִסְטָרָא דְשְׂמָאלָא דְגַבְוֵר"ה. (הושע יב)
 וַיְהוּדָה עַד רַד עִם אֵל, סֵטֵר גְּבוּרָה, בֵּי דִינָא אֲקָרִי,
 וְסַמִּיךְ לִיָּה רְאוּבֵן, אֲפֵּי עַל גַּב דְּמַלְכוּ הוּהּ דִּיהוּדָה, רְאוּבֵן
 סַמוּךְ לְקַבְלִיָּה הוּהּ.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, זְמִינִין אֵינּוּן בְּנֵי רְאוּבֵן, לְאַגְחָא
 תְּרִין קְרַבִּין בְּגוּ אַרְעָא. תָּא חֲזִי, פְּתִיב כְּחִי,
 בְּגַלוּתָא דְמִצְרַיִם. וְרַאשִׁית אוּנֵי, דֵּאֵינּוּן הוּוּ קְדַמָּאִין
 לְגַבֵּי אַחוּהוֹן לְקַרְבָּא. יֵתֵר שְׂאֵת, לְגַלוּתָא דְאֲשׁוּר,
 דְמַתְמָן גְּלוּ בְנֵי גַד וּבְנֵי רְאוּבֵן קְדַמָּאִי מְכַלְהוּ, וְסַבְלֵי
 כְּמָה בֵּישִׁין, וְכְמָה עֲנוּיִין סַבְלוּ, וְלֹא תְבוּ עַד כְּעָן.

וַיֵּתֵר עָז, לְזַמְנָא דְמַלְכָּא מְשִׁיחָא יֵתְעַר בְּעַלְמָא, אֵינּוּן
 יְפֻקוּן וַיִּגְחוּן קְרַבִּין בְּעַלְמָא, וַיִּנְצְחוּן, וַיִּתְקַפּוּן עַל

עַמְמֵיא. וּבְנֵי עַלְמָא יִדְחִלוּן מִנִּיָּהוּ וַיִּרְתְּחוּן קַמִּיָּהוּ, (דף
 רלו ע"א) וַיִּחְשִׁיבוּ לְאַתְגַּבְרָא בְּמַלְכוּתָא, וְלֹא יִשְׁתַּאֲרוּן בֵּיהּ.

הָדָא הוּא דְכְּתִיב פַּחוּ כַּמִּים אֶל תּוֹתֵר, מֵאֵי טַעְמָא לֹא
 יִשְׁתַּאֲרוּן בֵּיהּ, וְאַפִּילוּ בְּסִטְרָא חַד דְּעַלְמָא, בְּגִין כִּי
 עֲלִית מְשַׁכְּבֵי אָבִיךָ. דְּזַמִּינִין לְאַעְלָא וְלְאַגְחָא קְרַבִּין בְּגוּ
 אַרְעָא קַדִּישָׁא, מְשַׁכְּבֵי אָבִיךָ דִּיִּיקָא, זֵו יְרוּשָׁלַם.

תָּא חֲזִי, בְּאַרְבַּע סְטְרֵי עֲלָמָא, אֲתַבְּדְרוּ בְּנֵי רְאוּבֵן
 בְּגָלוּתָא, לְקַבְּלֵיהוֹן דְּכָל יִשְׂרָאֵל, דְּאֲתַגְּלוּ בְּגָלוּתָא
 אַרְבַּע זְמַנִּין בְּאַרְבַּע סְטְרֵי עֲלָמָא. הֵדָּא הוּא דְכְּתִיב, פְּחִי
 חֵד, וְרֵאשִׁית אוֹנֵי תְּרֵי, יֵתֵר שְׂאֵת תְּלִית, וַיֵּתֵר עֲז
 אַרְבַּעָה. כְּגוּוּנָא דָּא זְמַיְנִין אֵינּוּן לְאַגְחָא קְרָבָא בְּאַרְבַּע
 סְטְרֵי עֲלָמָא, וְלִמְשַׁלְט בְּקַרְבֵּיהוּ עַל כֻּלָּא, וַיִּנְצַחוּן
 עֲמַמִּין סְגִיֵּאִין, וַיִּשְׁלְטוּן עַלֵּיהוּ:

פְּחֹז כַּמִּים אַל תּוֹתֵר כִּי עָלִיתָ מִשְׁכְּבֵי אָבִיךָ, הֲכָא
 אֲתִרְמִיז עַל הִרְהוּרָא קִדְמָאָה דְהוּא לֵיה לִיעֶקֶב.
 בְּהֵאִי טְפָה קִדְמָאָה בְּרַחֵל, דְּאֲלִמְלָא הִרְהוּרָא דְהֵהִיא
 טְפָה הוּא בְּאַתְרָהּ, אֲשֶׁתְּאֵר רְאוּבֵן בְּכֻלָּא. אַבְל פְּחֹז כַּמִּים
 אַל תּוֹתֵר כִּי עָלִיתָ מִשְׁכְּבֵי אָבִיךָ, עָלִיתָ, בְּהִרְהוּרָא
 אַחְרָא, אִז חֲלֵלְתָּ וְגו'.

דְּבַר אַחַר, פְּחֹז כַּמִּים אַל תּוֹתֵר, דְּהָא כִּד יִגְחֹן קְרָבָא
 בְּנֵי רְאוּבֵן בְּעֲלָמָא, וַיִּנְצַחוּן עֲמַמִּין סְגִיֵּאִין, לָא
 יִשְׁתְּאֲרוּן בְּמַלְכוּתָא, מֵאֵי טַעְמָא, כִּי עָלִיתָ מִשְׁכְּבֵי,
 דְּזַמִּינִין לְאַגְחָא קְרָבָא בְּאַרְעָא קְדִישָׁא דִּיִּקָּא, דְכְּתִיב
 כִּי עָלִיתָ מִשְׁכְּבֵי אָבִיךָ (ס"א דָּא יְרוּשָׁלַיִם. מִשְׁכְּבֵי), מִשְׁכַּב מִבְּעֵי
 לֵיה. אֵלָא, אָבִיךָ דָּא יִשְׂרָאֵל סְבָא, מִשְׁכְּבֵי אָבִיךָ וְלָא
 מִשְׁכַּב, בְּגִין דְּהָא בְּתַרֵּי זְמַנֵּי אֲתַבְּנֵי יְרוּשָׁלַם, וְתִלִּיתָאָה
 לְזַמְנָא דְמַלְכָּא מְשִׁיחָא. וְעַל דָּא מִשְׁכְּבֵי אָבִיךָ. וְהֲכָא

אֲתַגְלִיֵּיא בְּרָכָה, וּמֵאֵי דְהוּא בְּהוּא זְמַנָּא, וּמֵאֵי דְהוּא
כַּד עָאֵלוּ יִשְׂרָאֵל לְאַרְעָא, וּמַה דִּיהָא בְּזַמְנָא דְמַלְכָּא
מְשִׁיחָא בְּעוּבְדָא דְרַאוּבֵן:

שְׁמַעוֹן וְלוֹי אֲחִים, אָמַר רַבִּי יִצְחָק, הֲכָא אֶחִיד לֹון
בְּסִטְרָא שְׁמַאֲלָא דְשְׁכִינְתָּא. דְחַמָּא עוּבְדִין
דְדִינָא קְשִׁיא, דְלָא יְכִיל עֲלָמָא לְמַסְבֵּל. אָמַר רַבִּי יוֹסִי,
בְּרַכְתָּא דְלֵהוֹן אֵן הִיא. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, שְׁמַעוֹן לָא
אֲתַחְזִי לְהֵאֵי, דְחַמָּא לִיה פֶּמָה עוּבְדִין בִּישִׁין. וְלוֹי דְאֲתִי
מִסִּטְרָא דְדִינָא קְשִׁיא, וּבְרַכְתָּא לָא תִלִּיא בֵיה. וְאִפִּילוּ
כַּד אֲתָא מִשָּׁה, לָא תִלִּי בְרַכְתִּיה בֵּיה. דְכַתִּיב, (דְּבָרִים לג)
בְּרַךְ ה' חִילוּ וּפּוֹעֵל יַדָּיו תִּרְצֶה, בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
תִּלְיֵיא.

תָּא חֲזִי, כְּתִיב, (תְּהִלִּים קד) זֶה הַיָּם גָּדוֹל וּרְחָב יַדָּים שָׁם
רָמַשׁ וְאִין מִסְפָּר חֵיות קְטַנּוֹת עִם גְּדוֹלוֹת. זֶה הַיָּם
גָּדוֹל, דָּא שְׁכִינְתָּא דְקַיִמָּא עֲלִיה דִּיעֶקֶב כַּד בְּעָא
לְאַסְתִּלְקָא מֵעֲלָמָא. וּרְחָב יַדָּים, דְהָא כָּל עֲלָמָא אֲמִלִּי
וְאַשְׁתִּלִּים וְאַתְצַמְצֵם תַּמָּן. שָׁם רָמַשׁ וְאִין מִסְפָּר, דְכַמָּה
מִלְּאֲכֵי עֲלָאֵי וְקַדִּישָׁאֵי אֲשַׁתְּכַחוּ תַּמָּן. חֵיות קְטַנּוֹת עִם
גְּדוֹלוֹת, אֲלִין אִינוּן י"ב שְׁבַטִין, בְּנוֹי דִּיעֶקֶב, דְאֲשַׁתְּכַחוּ
בְּהוֹן בְּשְׁלִימוּ. חַד אִילָה, וְחַד זָאב, וְחַד אָרִי, וְחַד טָלָה.
אָמַר רַבִּי יִצְחָק, אֲרִיָּה חַד, וְטָלָה חַד, חַד זָאב, וְחַד גְּדִי,
וְכֵן כְּלָהוּ, לְאַשְׁתַּכְּחָא חֵיות קְטַנּוֹת עִם גְּדוֹלוֹת.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, כִּלְהוּ שְׁפִיר. אֲבָל יְהוּדָה אַרְיָה,
 שְׁמַעוֹן שׁוֹר, וְהָא אוּקְמוּהָ חֲבֵרַיִיא דְּהוּוּ מִשְׁגִּיחִין
 דָּא לְקַבֵּל דָּא, דָּא מִימִינָא, וְדָא מִשְׁמָאלָא. לְתוֹרָא
 דְּעוֹבְדוּי בִישׁוּן, אָמְרוּ נְצִייר אַקוּנִין דְּאַרְיָה בְּקוּפְטִיָּה,
 וַיִּסְתַּכַּל בְּדָא וַיִּדְחַל מִנִּיהּ, כֶּף שְׁמַעוֹן שׁוֹר, יְהוּדָה אַרְיָה.
 שְׁמַעוֹן לָא זָכָה לְבִרְכָאן, אֲלָא טַפַּל לִיָּה מִשָּׁה בִּיהוּדָה.
 כְּתִיב הֲכֹא (דברים לג) שְׁמַע ה' קוֹל יְהוּדָה, וְכְתִיב
 הֲתָם (בראשית כט) כִּי שְׁמַע ה' כִּי שָׁנוּאָה אָנֹכִי. אָמַר רַבִּי
 יְהוּדָה, שְׁמַעוֹן וְלוֹי, אֲבוּהוֹן סָלִיק לֹון לְמִשָּׁה. אָמַר לִיָּה
 רַבִּי יוֹסִי, מַאי טַעְמָא אֲבוּהוֹן סָלִיק לֹון לְמִשָּׁה. אָמַר
 לִיָּה, אִף אֲנִן נִסְלִיק לִיָּה לְבוּצִינָא קְדִישָׁא עֲלָאָה.
 אַתּוּ שְׁאַלוּ לִיָּה לְרַבִּי שְׁמַעוֹן. אָמַר, כִּמְה חֲבִיבִין מְלִין.
 אֲטַפַּח בִּידוּי וּבְכָה, אָמַר מֵאן יִגְלִי לָךְ מְהִימְנָא
 קְדִישָׁא, אֲסַתְּלַקְתָּ בְּחַיִּיךָ עַל בְּנֵי נִשָּׂא, אֲסַתְּלַקְתָּ
 בְּמוֹתְךָ, וְאַסְתִּים דִּיּוֹקְנֶךָ. מִפְּתַחן דְּמֵאַרְךָ אַתְּמַסְרוּ בִּידְךָ
 תְּדִיר.

תָּא חַוִּי, יַעֲקֹב הָוָה לִיָּה אַרְבַּע נָשִׁין, וְאוּלִיד בְּנִין
 מִכְּלָהוּ, (דף רלו ע"ב) וְאַסְתְּלִיק (נ"א וְאַשְׁתְּלִים) בְּנָשׁוּי. כַּד
 בַּעַא יַעֲקֹב לְאַסְתְּלַקָּא, שְׁכִינְתָּא קַיִימִי עֲלוּי, בַּעַא
 לְבְרוּכִי לְאַלִּין, וְלֹא יִכִּיל, מְקַמִּי שְׁכִינְתָּא דְּדַחִיל. אָמַר,
 הִיךְ אַעֲבִיד, דְּהָא תְּרוּוּיָהוּ מִסְטְרָא דְּדִינָא קְשִׁיא קָא

אֲתִיּוֹן. אִי אֲתִקְיָהּ בְּשִׁכְנִתָּא לָא יְכִילָנָא, דְּהָא אַרְבַּע
נְשִׁין הֱווּ לִי, וְאֲשֶׁת־לִימְנָא בְּהוֹן. אֶלָּא אֶסְלַק לֹוֹן לְמֵאֲרִי
דְּבֵיתָא, דְּהָא ^(בִּיה) בֵּיתָא בְּרַעוּתִיהָ קִימָא, וּמַה דְּבַעֵי
יַעֲבִיד.

כֶּךָ יַעֲקֹב אָמַר, חוּלְקִין דְּנְשִׁין וּבְנִין הָא נְסֻבִית בְּהָא
עֲלָמָא, וְאֲשֶׁת־לִמְנָא, הֵיךְ אֲתִקְיָהּ בְּמִטְרוֹנִיתָא יִתִּיר,
אֶלָּא אֶסְלַק מְלִין לְמֵאֲרִי מִטְרוֹנִיתָא, וְהוּא יַעֲבִיד מַה
דְּבַעֵי, וְלֹא יִדְחַל.

תָּא חֲזִי, מַה כְּתִיב, ^(דברים לג) וְזֹאת הַבְּרָכָה אֲשֶׁר בִּרְךָ
מֹשֶׁה אִישׁ הָאֱלֹהִים, מֵאֲרִיָּה דְּבֵיתָא, מֵאֲרִיָּה
דְּמִטְרוֹנִיתָא. כְּמַה דְּכְתִיב, ^(במדבר ל) אִישָׁה יְקִימְנוּ וְאִישָׁה
יִפְרְנוּ. דְּהָא ^(במדבר ז) כֹּלֵת מֹשֶׁה כְּתִיב. וְעַל דָּא, מֹשֶׁה בְּרִיךְ
מֵאֵן דְּבַעָא וְלֹא דְחִיל, כְּדֹאוּקִימְנָא. וּבְגִין כֶּךָ אָמַר
יַעֲקֹב, הָא חֲמִינֵן דְּבְנֵי אֲלִין בְּסִטְרָא דְּדִינָא קְשִׁיא, ^(ליתיה)
יִיתִי מֵאֲרִיָּה דְּבֵיתָא וַיְבָרַךְ לֹוֹן.

מֹשֶׁה וְדָאִי אִישׁ הָאֱלֹהִים הָיָה, וְרַעוּתִיהָ עָבִיד בְּבֵיתִיהָ,
כְּמַה דָּאֵת אָמַר אִישָׁה יְקִימְנוּ. הֵדָא הוּא דְּכְתִיב,
^(במדבר י) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה קוּמָה ה'. וְאִישָׁה יִפְרְנוּ. הֵדָא הוּא
דְּכְתִיב, ^(במדבר י) וּבִנְחָה יֹאמֶר שׁוּבָה ה'. וְדָאִי רַעוּתִיהָ עָבִיד
מֵאֲרִיָּה דְּבֵיתָא וְלִית דְּיִמְחִי בִּיְדִיהָ. כְּבַר נֶשׁ דְּגִזּוֹר עַל
אַנְתֵּתִיהָ, וְעָבְדָא רַעוּתִיהָ. וְעַל דָּא יַעֲקֹב אָף עַל גַּב

דְּהוּה אָחִיד בְּאִילָנָא דְחַיִּי, לָא הוּה מְאָרִי דְבֵיתָא, אֶלָּא
 לְתַתָּא, מִשָּׁה הוּא לְעֵילָא, בְּגִין כֶּן סָלִיק לֹון לְמְאָרִיָּה
 דְּבֵיתָא:

בְּסוּדָם אַל תְּבֵא נַפְשֵׁי וְגו', רַבִּי אַבָּא פִתַח וְאָמַר, (תהלים
 סד) סוּד יִי לִירָאִיו וְגו'. סוּד יִי לִירָאִיו, רָזָא
 עֲלָאָה דְאֹרִייתָא, לָא יְהִיב קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אֶלָּא
 לְאִינוּן דְּחֻלֵי חֲטָאָה. וּמֵאן דְּאִינוּן דְּחֻלֵי חֲטָאָה, אֲתַגְלִי
 לֹון רָזָא עֲלָאָה דְאֹרִייתָא. וּמֵאן אִיהוּ רָזָא עֲלָאָה
 דְאֹרִייתָא, הוּי אִימָא דָּא אֲתַ קִיִּמָּא קְדִישָׁא, דְּאֶקְרִי
 סוּד יִי בְרִית קְדִישָׁא.

שְׁמַעוֹן וְלוֹי, אֲטַרְחוּ גְרַמְיֵיהוּ עַל הַאי סוּד, בְּאַנְשֵׁי
 שְׁכָם, דִּיגְזֹרוּן גְרַמְיֵיהוּ וַיִּקְבְּלוּ עֲלוֹן הַאי סוּד.
 וַיִּקְרָא אֶסְהִיד, בְּמַרְמָה. תוּ בְּעוּבְדָא דְזֹמְרֵי בֶן סְלוּא,
 דְּפָסַל הַאי סוּד. וַיַּעֲקֹב אֶמַר בְּסוּדָם אַל תְּבֵא נַפְשֵׁי. מֵאִי
 נַפְשֵׁי. דָּא נַפְשָׁא דְעֲאָלַת וְאֲתַאֲחַדַת בְּבְרִית עֲלָאָה
 לְעֵילָא, וְאֶקְרִי נַפְשֵׁי צְרוּרָא דְחַיִּי.

בְּקַהֲלָם אַל תִּתְּחַד כְּבוֹדֵי. הָא אוּקְמוּהָ, כְּמָא דְאַתְּ אָמַר,
 (במדבר טז) וַיִּקְהַל עֲלֵיהֶם קִרְחָא. אַל תִּתְּחַד כְּבוֹדֵי,
 דָּא כְּבוֹד יִשְׂרָאֵל סִתָּם. וְעַל דָּא לָא בְרִיךְ לֹון אַבוּהוֹן,
 בְּגִין דְּסָלִיק לֹון לְמִשָּׁה. רַבִּי חֲזִיָּא אָמַר, מִהֲנִי קְרָאִי (חסר)
 (ובגניי כף) (ס"א משמע) דְּלָא אֲתַאֲחִיד דָּא בְּדָא, וְאַצְטְרִיךְ הַכִּי.

וְעַל דָּא אֵית בֵּיה כְּלָא, וְלִית לָךְ דְּרָא בְּעֵלְמָא, דְּלֹא
נַחְתָּא דִּינָא דְּלֵהוֹן לְקַטְרָגָא בְּעֵלְמָא וְאַסְגִּיאוּ מֵהֲדָרֵי עַל
פְּתַח־יְהוּ דְּבַנֵּי נֶשָׂא, הֵא לָךְ כְּלָא. (ס"א דָּא לְקַבֵּל דָּא):

יְהוּדָה אַתָּה יוֹדוּךְ אַחִיךְ יְדָךְ בְּעַרְףְּ אוֹיְבֶיךָ וְגו'. רַבִּי
יוֹסִי פִתַח, (תהלים קד) עֲשֵׂה יָרַח לְמוֹעֲדִים וְגו'.
עֲשֵׂה יָרַח בְּגִין לְקַדְשָׁא בֵּיה רִישׁ יַרְחִין, וְרִישׁ שְׁתִּין.
וְלַעֲלָמִין סִיְהָרָא לָא נְהִיר אֱלָא מִשְׁמָשָׁא, וְכַד שְׁמָשָׁא
שְׁלִיט, סִיְהָרָא לָא שְׁלֵטָא. כַּד אַתְּכַנֵּישׁ שְׁמָשָׁא, כַּדִּין
סִיְהָרָא שְׁלֵטָא, וְלִית חוּשְׁבִּין לְסִיְהָרָא אֱלָא כַּד אַתְּכַנֵּישׁ
שְׁמָשָׁא.

וְתַרְוּוּיָהּ עֵבֶד קוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַנְהָרָא. הֲדָא הוּא
דְּכַתִּיב, (בראשית א) וַיִּתֵּן אֶתְּם אֱלֹהִים בְּרַקִּיעַ
הַשָּׁמַיִם לְהָאִיר עַל הָאָרֶץ וְגו'. וְהָיוּ לְאוֹתוֹת, אֱלִין
שְׁבַתוֹת, דְּכַתִּיב, (שמות לא) כִּי אוֹת הִיא. וְלְמוֹעֲדִים, אִינוּן
יוֹמִין טְבִין. וְלִיָּמִים, אֱלִין רִישֵׁי יַרְחִין. וְלְשָׁנִים, אֱלִין
רִישֵׁי שָׁנִין. דְּלֵהוֹן אוֹמוֹת הָעוֹלָם עֲבָדִין חֲשְׁבִין לְשְׁמָשָׁא,
וַיִּשְׂרָאֵל לְסִיְהָרָא.

וְאַזְלָא הָא, כִּי הָא דְּאָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, כְּתִיב, (ישעיה ט)
הַרְבִּיתַּת הַגּוֹי לֹו הַגְּדִלְתָּ הַשְּׁמֹחָה. הַרְבִּיתַּת הַגּוֹי,
אֱלִין יִשְׂרָאֵל, דְּכַתִּיב בְּהוּ (דברים ד) כִּי מִי גוֹי גְּדוֹל. וְכַתִּיב,
(דברים הימים א יז) גוֹי אֶחָד בְּאָרֶץ. לֹו, בְּגִינֵיהּ. הַגְּדִלְתָּ הַשְּׁמֹחָה

(ממש), דָּא סִיְהָרָא, דְּאִתְרַבֵּיאת בְּנְהוּרָא בְּגִינֵיהוֹן
 דְּיִשְׂרָאֵל. אֹמְרוֹת הָעוֹלָם לְשִׁמְשָׁא, וַיִּשְׂרָאֵל לְסִיְהָרָא, הֵי
 מְנִייהוּ עֲדִיף. וְדָאִי סִיְהָרָא (דף רלז ע"א) לְעֵילָא, וְשִׁמְשָׁא
 דְּאֹמְרוֹת הָעוֹלָם, תַּחְתּוֹת הָאִי סִיְהָרָא הוּא, וְהָהוּא שִׁמְשָׁא
 מֵהָאִי (ס"א סט"א) סִיְהָרָא נְהִיר.

חָמִי מַה בֵּין יִשְׂרָאֵל, לְהוּ. יִשְׂרָאֵל אֲחִידוּ בְּסִיְהָרָא,
 וְאִשְׁתַּלְּשְׁלוּ בְּשִׁמְשָׁא עֲלָאָה, וְאִתְאַחְדוּ בְּאַתְרָא (בִּיה)
 (ס"א דְּנְהִיר לְשִׁמְשָׁא) דְּנְהִירָא מְשִׁמְשָׁא עֲלָאָה, וּמִתְדַבְּקוֹן בֵּיה,
 דְּכִתְיֵב, (דברים ד) וְאַתֶּם הַדְּבָקִים בֵּי אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים כְּלַכֶּם
 הַיּוֹם.

יְהוּדָה אַתָּה וְגו'. רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, מַלְכוּת לְיְהוּדָה
 אֲתַקֵּיִם, וְהֵינּוּ דְאַמְרִינּוּ, מֵאִי דְכִתְיֵב, (בראשית
 כט) הַפַּעַם אֹדְדָה אֶת ה', בְּגִין דְּאִיהוּ רַבִּיעָאָה, אֹדְדָה אֶת
 ה', בְּגִין דְּאִיהוּ רַגְלָא רַבִּיעָאָה לְכַרְסִיא. יְה"ו, דָּא
 רְשִׁימָא דְשִׁמָּא עֲלָאָה, וּבְמָה אֲשַׁתְּלִים, בְּה"א (ס"א בְּדַל"ת),
 וְהֵינּוּ ה"א בְּתַרְאָה דְשִׁמָּא קְדִישָׁא. שְׁמָא קְדִישָׁא שְׁלִים
 בְּאַתְוּוִי, וְקָשַׁר דְּאֲחִיד לֹוֹן, עַל דָּא יוֹדוּךְ אַחִידָה, דְּמַלְכוּת
 לָךְ אִתְחַזְיָא לְאַתְקִימָא וְדָאִי. (הושע יב) וַיְהוּדָה עַד רֹד עִם
 אֵל וְעִם קְדוּשִׁים נְאֻמָּן, מֵאֵן קְדוּשִׁים, אֲלִין קְדוּשִׁים
 עֲלִיוֹנִין, דְּכִלְהוּ אֹדְוֹן לְגַבִּיָּה, וְשׁוּיָה נְאֻמָּן, בְּגִין כֶּךָ הוּא
 קְדַמָּא בְּכוּלָא, הוּא מַלְכָא עַל כֻּלָּא.

רַבִּי שְׁמַעוֹן פָּתַח וְאָמַר, (תהלים מדה) כָּל כְּבוֹדָה בֵּת מֶלֶךְ
פְּנִימָה. כָּל כְּבוֹדָה, דָּא כְּנֻסְת יִשְׂרָאֵל, כְּבוֹדָה, בְּגִין
דְּאִיהוּ כְּבוֹד, דָּא עַל דָּא, דָּא דְּכָר, וְדָא נּוֹקְבָא (ס"א דָּא
נוֹקְבָא), וְאִתְקַרֵי כְּבוֹדָה. בֵּת מֶלֶךְ, הֵיִינוּ בֵּת שְׁבַע, בֵּת קוֹל
דְּאִיהוּ קוֹל גְּדוֹל, וְהָאִי מֶלֶךְ עֲלָאָה הוּא. פְּנִימָה, בְּגִין
דְּאִית מֶלֶךְ דְּלָאו אִיהוּ לְגוּ כְּבוֹתִיָּה, וְהָאִי כְּבוֹדָה בֵּת
מֶלֶךְ.

מִמְּשִׁבְצוֹת זָהָב לְבוּשָׁה, בְּגִין דְּאִתְלַבְּשַׁת וְאִתְאַחַדַּת
בְּגְבוּרְתָא עֲלָאָה, וְהָאִי, אוּף נְמִי מֶלֶךְ
אַקְרִי, וּבְגִינָה קִיִּמָּא אַרְעָא. אִימַתִּי, בְּשַׁעְתָּא
דְּאִתְאַחַדַּת בְּמִשְׁפָּט. כְּמָא דְּאִתְ אָמַר, (משלי כט) מֶלֶךְ
בְּמִשְׁפָּט יַעֲמִיד אַרְיָן. וְדָא קְרִינֵן מְלָכוּ דְּשִׁמְיָא, וַיְהוּדָה
אַתְאַחֲדִיד בָּהּ, וַיִּרִית מְלָכוּתָא דְּבְאַרְעָא.

רַבִּי (אבא) יְהוּדָה וְרַבִּי יִצְחָק הָווּ קְאֻזְלִי בְּאַרְחָא. אָמַר רַבִּי
יִצְחָק, נִפְתַּח בְּמִלִּי דְּאוּרִיִּיתָא וְנִיזִיל. פָּתַח רַבִּי
יִצְחָק וְאָמַר, (בראשית ג) וַיִּגְרֶשׁ אֶת הָאָדָם וַיִּשְׁכֵּן מִקְדָּם לְגִן
עֵדֶן וְגו'. הָאִי קָרָא אוּקְמוּיָה חֲבַרְיָא. אַבְל וַיִּגְרֶשׁ, כְּפַר
נֶשׁ דְּגַרְיִשׁ לְאַנְתְּתִיָּה, אֶת הָאָדָם דִּיִּיקָא.

תָּא חֲזִי, רוּזָא דְּמִלָּה, אָדָם בְּמָה דְּחֻטָּא אַתְפִּס, וְגַרִים
מוֹתָא לִיָּה וּלְכָל עֲלָמָא, וְגַרִים לְהָהוּא אִילְנָא
דְּחֻטָּא בֵּיה תִירוּכִין, לְאַתְרָכָא בֵּיה, וּלְאַתְרָכָא בְּבִנוּי

לְעֵלְמִין. הֲדָא הוּא דְכְּתִיב, וַיִּגְרַשׁ אֶת הָאָדָם, אֶת
 דִּיִּיקָא, כְּמָה דְכְּתִיב, (ישעיה ז) וְאַרְאֶה אֶת ה'. אוּף הָכִי אֶת
 הָאָדָם.

וַיִּשְׁכֵּן מִקְדָּם לְגִן עֵדֶן וְגו', הָאִי לְתַתָּא. וְכְּמָה דְכְּרוּבִים
 לְעֵילָא, אִית כְּרוּבִים לְתַתָּא, וְהָאִי אֵילָנָא אֲשֶׁרִי
 עֲלִיָּהּ. וְאֵת לְהַט הַחֶרֶב הַמְתַּהֲפֶכֶת, אֵינוֹן טַפְסִי
 דְשִׁלְהוּבֵי דְאֲשָׁא, מֵהֵהוּא חֲרָבָא דְמַתְּלַהֲטָא. הַמְתַּהֲפֶכֶת,
 דָּא הָאִי חֲרָבָא, דִּינִיקָא בְּתַרִין סְטְרִין, וְאֵתְהֲפֶכָא מִסְטְרָא
 דָּא לְסְטְרָא אַחְרָא.

דְּבַר אַחַר הַמְתַּהֲפֶכֶת, דָּא לְהַט אֵינוֹן טַפְסִי דְשִׁלְהוּבָא
 (ס"א דְמַלְכוּתָא) דִּקְאֲמַרְוֹן, דְּמַתְּהֲפֶכֶן לְזַמְנִין גּוֹבְרִין
 וְלְזַמְנִין נְשִׁין, וְמַתְּהֲפֶכֶן מְדוּכְתִּיָּהוּ לְכֻלָּא. וְכֻלָּ דָּא,
 לְשִׁמּוֹר אֶת דְּרֹךְ עֵץ הַחַיִּים. מֵאֵן דְּרֹךְ, כְּמָא דָּאֵת אֲמַר,
 (ישעיה מג) הַנּוֹתֵן בַּיַּם דְּרֹךְ.

אֲמַר רַבִּי יְהוּדָה שְׁפִיר, וְהָכִי הוּא וְדָאִי, דְּגָרִים אָדָם
 לְהֵהוּא אֵילָנָא דְחֻטָּא בֵּיה לְאַתְרָכָא, וְאֲפִילוּ שְׂאֵר
 בְּנֵי עֲלְמָא נְמִי, כְּמָא דָּאֵת אֲמַר, (ישעיה ב) וּבְפִשְׁעֵיכֶם
 שְׁלַחַה אִמְכֶם, אֲבַל שְׁפִיר קְאֲמַרְתָּ, דְּהָא מְדוּכְתִּיָּה
 מִשְׁמַע, דְּכְּתִיב וַיִּגְרַשׁ אֶת הָאָדָם, בְּגִין דְּדָא שְׁלִימוֹ
 דָּאָדָם הוּא.

וּמֵהֵהוּא יוֹמָא אַתְּפָגִים סִיְהָרָא, עַד דָּאֵתָא נַח וְעָאֵל

בְּתִיּוֹבְתָא (נ"א בְּתִיבּוֹתָא). אָתּוּ חֲיִיבִיא וְאֲתַפְּגִים. עַד דְּאָתָּא
 אֲבָרְהָם (וְאֲתַקְיִימוּ), וְקִיִּימָא בְּשְׁלִימוּ דִיעֶקֶב וּבְנוֹי. וְאָתָּא
 יְהוּדָה וְאֶחֱיד בֵּיהּ, וְאֲתַקֵּה בְּמַלְכוּתָא, וְאֲחֲסִין לֵיהּ
 אֲחֲסַנְתָּ עַלְמִין, הוּא וְכָל בְּנוֹי בְּתַרְוֵי, הֵדָּא הוּא דְכַתִּיב,
 יְהוּדָה אֶתְּהּ יוֹדוּךָ אַחִיךָ. (ס"א בְּגִין דְּדִילֵיהּ מַלְכוּתָא עַלְיָהּ, כְּמָא דְאָתָּא אֲמַר,
 (דְּבַרֵי הַיָּמִים א ה) כִּי יְהוּדָה גָּבַר בְּאַחִיו, יוֹדוּךָ אַחִיךָ) וְהָאִי
 בְּשַׁעְתָּא דְקִיִּימוּ יִשְׂרָאֵל עַל יַמָּא, דְּכֻלְּהוּ אוֹדוּ לֵיהּ,
 וְנַחְתּוּ אֲבַתְרִיהּ בִּימָא.

יְדָךְ בְּעַרְפָּה אוֹיְבֵיךָ, כְּמָא דְאָתָּא אֲמַר, (שׁוֹפְטִים א) יְהוּדָה
 יַעֲלֶה (בְּתַחֲלִילָה). יִשְׁתַּחֲוֵי לָךְ בְּנֵי אָבִיךָ, כְּלָלָא דְכָל
 אֵינּוֹן שְׂאָר שְׁבַטִין, בְּגִין דָּא בְּנֵי אָבִיךָ, וְלֹא בְּנֵי אֲמִיךָ.
 בְּנֵי אָבִיךָ, הָא כְּלָהּוּ שְׂאָר שְׁבַטִין, דְּהָאֵף עַל גַּב (בְּסַפְרִים יִשְׁנִים
 דְּאֵינּוֹן אֲתַפְּלִיגוּ) דְּאֲתַפְּלִיג לְתַרִּין מַלְכוּוֹן, כַּד הוּוּ סְלָקִין
 לְיִרוּשָׁלַם, הוּוּ סְגִידִין וְכַרְעֵן לְמַלְכָּא דְּבִירוּשָׁלַם, בְּגִין
 דְּמַלְכוּתָא דְּיִרוּשָׁלַם, (דף רלז ע"ב) מִמַּלְכוּתָא קְדִישָׁא (שְׁלֹטָא)
 מְנִיָּה הָוָה.

יִשְׁתַּחֲוֵי לָךְ, וְלֹא פְתִיב וְיִשְׁתַּחֲוֵי, דְּהָא פְתִיב וְיִשְׁתַּחֲוֵי,
 לְאוֹסְפָא לְשְׂאָר עַמִּין. וְיִשְׁתַּחֲוֵי לֹא פְתִיב, אֶלָּא
 בְּזַמְנָא דִּיִּתִי מַלְכָּא מְשִׁיחָא, דְּכַתִּיב, (ישעיה מט) שָׂרִים
 וְיִשְׁתַּחֲוֵי, הַשְׁתָּא דְּאֲמַר יִשְׁתַּחֲוֵי, לְאַחֲזָא דְּיִשְׂרָאֵל כְּלָהּוּ
 בְּלַחֲוֹדֵייהּ, כְּלָהּוּ יַפְלַחוּן לְרִישָׁא דְּגוּלָּהּ, לְרֹאשׁ דְּבַבְּלָא,
 וְלֹא שְׂאָר עַמִּין:

גֹּר אַרְיֵה יְהוּדָה, בְּקִדְמִיתָא גֹר, וּלְבַתֵּר אַרְיֵה, וְרוּזָא
 דְּמָלָה בְּקִדְמִיתָא נַעַר, וּלְבַתֵּר אִישׁ, (שְׁמוֹת טו) יִי אִישׁ
 מְלַחְמָה. מְטָרָה בְּנֵי עָלִית, מַאי מְטָרָה. לְאַכְלָלָא מְלָאךְ
 הַמּוֹת, דְּאִיהוּ קְיִימָא עַל טָרָה, לְשִׁיצָאָה בְּנֵי עֲלָמָא, וְלֹא
 מְשׁוּבֵיב. כְּמָא דְּאֵת אָמַר, (מִיכָה ה) וְטָרָה וְאִין מְצִיל. (וּמְדָר)

וּמַהֲהוּא טָרָה אֶסְתַּלְקַת שְׁכִינְתָא.

כַּרְע, בְּגָלוּתָא דְּבַבְל. רַבִּין, בְּגָלוּתָא דְּאָדוּם. כְּאַרְיֵה,
 דְּאִיהוּ תְּקִיפָא. וּכְלָבִיא, דְּאִיהוּ תְּקִיפָא יְתִיר. כֶּף
 יִשְׂרָאֵל תְּקִיפִין אִינוּן. דְּבְנֵי עֲלָמָא עוּבְדֵי פּוֹכְבִים
 וּמְזֻלוֹת מְפַתִּין וְדַחֲקִין לוֹן, וְאִינוּן קְיִימֵי בְּדַתִּיהוֹן
 וּבְנִימוּסִיהוֹן כְּאַרְיֵה וּכְלָבִיא. כֶּף שְׁכִינְתָא, דְּאֵף עַל גַּב
 דְּכַתִּיב, (עֲמוּסָה ה) נִפְלָה לֹא תוֹסִיף קוּם בְּתוּלַת יִשְׂרָאֵל, הִיא
 תְּקִיפָא כְּאַרְיֵה וּכְלָבִיא בְּהֵאִי נִפְלָה. מַה אַרְיֵה וְלָבִיא לֹא
 נִפְלִין, אֱלֹא בְּגִין לְמְטָרָה טָרְפָא וְלְשִׁלְטָאָה, דְּהֵא מִרְחִיק
 אֶרֶח טְרַפִּיהַ, וּמְשַׁעֲתָא דְּאֶרֶח נִפְל, וְלֹא קָם עַד דְּדָלִיג
 עַל טְרַפִּיהַ וְאָכִיל לָהּ. כֶּף שְׁכִינְתָא לֹא נִפְלָה אֱלֹא כְּאַרְיֵה
 וּכְלָבִיא, בְּגִין לְנִקְמָא מֵעַמִּין עוּבְדֵי עֲבוּדַת פּוֹכְבִים
 וּמְזֻלוֹת, וְלְדָלְגָא עֲלִיָּהוּ. כְּמָא דְּאֵת אָמַר, (יִשְׁעִיָּה סג) צוּעָה
 בְּרוּב כַּחוּ.

מִי יְקִימְנוּ, הוּא לֹא יְקוּם לְנִקְמָא מִנִּיָּהוּ נוֹקְמָא זְעִירָא,
 אֱלֹא מִי יְקִימְנוּ. מִי, כְּמָא דְּאֵת אָמַר, (מִיכָה ב) מִי

יִרְפָּא לָךְ, וְהוּא אִיהוּ עֲלֵמָא עֲלָאָה, דְּבִיָּה שְׁלִטְנוּתָא
 לְאַתְקַפָּא לְכֻלָּא. וְכֹתִיב, (איוב לח) מִבְּטָן מִי יֵצֵא הַקֶּרַח
 וְאוּקְמוּיָהּ:

לֹא יִסוּר שִׁבְט מִיְהוּדָה וְגו', אוּקְמוּיָהּ חֲבֵרִיא, אֲבָל עַד
 כִּי יבֹא שִׁיל"ה בְּה"א, בְּגִין דְּשָׂאֵר בּוֹ, לְאַחֲזָאָה
 הַכָּא רְזָא (הַכָּא) דְּשָׂמָא קְדִישָׁא י"ה, בְּאַתֵּר אַחֲרָא שִׁילוֹ
 בְּלֹא ה', בְּאַתֵּר אַחֲרָא שְׁלֵה בְּלֹא י', וְהַכָּא שִׁיל"ה בְּיוֹד
 ה"א, רְזָא דְּשָׂמָא קְדִישָׁא עֲלָאָה, דְּשְׁכִינְתָא תְּקוּם
 בְּשָׂמָא (ס"א דָּא) דִּי"ה וְאִיהוּ רְזָא דִי' (ס"א מ"י), כְּדָקְאֻמְרִינָן.

השלמה מזהה שמטות (סימן כא)

אוּסְרֵי לְגַפְּן עִיר"ה וְלְשׁוּרְקָ"ה בְּנֵי אֲתוּנֹו כְּפִס בֵּינָן
 לְבוּשׁוֹ וּבְדָם עֲנָבִים סוּתָה. תְּמַנְיָא דְּרַגְיָן כְּלִילָן
 בְּהַאי קְרָא. אַרְבַּע מְנַהוֹן דְּמֵינן אֲהַדְדִי, תְּרִין מְנַהוֹן
 דְּמֵינן אֲהַדְדִי, וְתִרְיָן אַחֲרֵינָן דְּמֵינן אֲהַדְדִי. אַרְבַּע דְּדְּמֵינן
 אֲהַדְדִי אֵינּוּן גַּפְּן שׁוּרְקָה, הֵינּוּ גַּפְּן הֵינּוּ שׁוּרְקָה
 דְּמְנַהוֹן נְפֻקִין עֲנָבִים וּמְנַהוֹן מְתַעֲבִיד חֲמָרָא דְּאִיקְרֵי יִין
 וְכֻלְהוֹ רְזָא חֲדָא וּמְשַׁרְשָׁא חַד נְפֻקִין וּנְגִדִין. וְתִרְיָן
 דְּדְּמֵינן אֲהַדְדִי עִירָה אֲתוּנֹו, הֵינּוּ עִירָה הֵינּוּ אֲתוּנֹו
 וְרְזָא חֲדָא נִינְהוּ וּבְדִרְגָּא חֲדָא כְּלִילָן וּמְרִזָּא חֲדָא נְגִדִין.
 לְבוּשׁוֹ סוּת"ה הֵינּוּ מְלָה חֲדָא וְרְזָא חֲדָא (שְׁמוֹת כ"ג) כִּי
 הִיא כְּסוּתוֹ לְבִדָּה הִיא שְׁמֵלְתוֹ לְעוּרוֹ. זְמַנָּא

קַרְיֵיהָ כְּסוּת וְזִמְנָא אַחְרָא קַרְיֵיהָ לְבוּשׁ וְזִמְנָא אַחְרָא
 קַרְיֵיהָ שְׁמָלָה וְכֻלְהוּ מִשְׁרָשָׁא חֲדָא נִגְדִין וּמְלָה חֲדָא
 עֲבָדִין וְחִלּוּפָא דְשִׁמְהֵן רִזִין עֲלָאִין פְּלִילֵן בְּהוּ, וּמָאן
 דְדֵיִיק טַעִים מִיְדֵי. וּמָאן דְלָא דֵיִיק, לָא טַעִים וְלָא מִיְדֵי.
 וְהַנִּי תִמְנִיא דְרַגִין רִזִין עֲלָאִין רְמִיזִין בְּהוּ, אֲבָל קָרָא
 בְּפִשְׁטִיהָ קָאִי.

תָּא חֲזִי, יַעֲקֹב שְׁלִימָא דְאֲבָהֵן הוּהוּ, כְּמָא דְאֵת אָמַר
 (בְּרֵאשִׁית כ"ה) וַיַּעֲקֹב אִישׁ אִישׁ וְגו' מֵאִי אִישׁ תָּם
 דְאִשְׁתְּכֻלֵּל מִחֲכָמְתָא דְלַעֲיֵלָא וּמִחֲכָמְתָא דְלַתְתָּא וְהֵינּוּ
 דְכְתִיב יוֹשֵׁב אֶהְלִים, תְּרִין אֶהְלִים נִינְהוּ. אֶהְלֵ דְאִיקְרִי
 לְפָנִים מִן הַפְּרָגוּד וְאֶהְלֵ דְאִיקְרִי אַחֲוֵרִי הַפְּרָגוּד וְכֻלִּיל
 הוּהוּ מִתְרִין סְטְרִין, מִבְּתֵי גְוָאִי וּמִבְּתֵי בְרָאִי וּמָאן אוֹלִיף
 לִיהָ לְיַעֲקֹב כּוּלִי הָאִי.

תָּא חֲזִי דְהָא אֵינּוֹן שְׁנֵי דְהוּהוּ טְמִיר וְגַנְיִז בְּהַדְרֵיהוּ דְשֵׁם
 וְעֵבֶר, שֵׁם אוֹלִיף לִיהָ חֲכָמְתָא עֲלָאָה דְבְּתֵי גְוָאִי.
 וְעֵבֶר אוֹלִיף לִיהָ חֲרָשְׁתָּא (ס"א חֲכָמְתָא) תְּתָאָה וְסִימְנִיךְ (הוֹשַׁע
 כ"ד) בְּעֵבֶר הַנְּהָר יִשְׁבוּ אֲבוֹתֵיכֶם מֵעוֹלָם. מֵאִי בְּעֵבֶר הַנְּהָר
 אֲלָא רְזָא הוּא דְכָל יוֹמִיהוֹן דְאֵינּוֹן קְדָמָאִי לָא הוּוּ
 אוֹלִיפֵן אֲלָא חֲכָמְתָא תְּתָאָה דְאֵתִיָּא מִבְּתֵי בְרָאִי דְאִיקְרִי
 אַחֲוֵרִי הַפְּרָגוּד וּבְאֵינּוֹן דְאַחֲוֵרִי הַפְּרָגוּד הוּוּ מִתְדַבְּקִין
 וְהוּוּ מוֹדִיעִין לוֹן מִלִּין דְעֵתִידִין לְמִיתֵי לְעֵלְמָא בִּישׁ אוֹ

טָב וְכִדְיִן הָיוּ כָּל אֵינֹנֵי דְרִין עַד דְּאַתָּא הֵהוּא סְטְרָא
 דְּקְדוּשָׁא עֲלָאָה וְאַמְשִׁיף לִיָּה לְאַבְרָהָם וְאוּדַע לִיָּה מְלִין
 דְּשִׂרְשָׁא דְאַתְמַשְׁכָּאן לְעֵלְמָא דְלֵהוֹן ^(מְנַדְוִן) מִבְּתֵי גּוֹאֵי
 וּמִתְמָן שְׂאֲבִין כָּל אֵינֹנֵי דְאַקְרוּן בְּתֵי בְרָאֵי וּמִתְמָן
 מִתְהוּוֹן קֶצֶת מִיְלִין לָא כְּלָא, וְסִימְנִיף מִתְמַצִּית גּוּפָה שְׁל
 אַרְץ יִשְׂרָאֵל הָעוֹלָם שׁוֹתָה.

וּמַהֲאֵי שְׁעֵתָא דְקָאִים אַבְרָהָם אָבִינוּ עָלְיוּ הַשָּׁלוֹם עַל
 הֵהוּא סְטְרָא קְדִישָׁא דְמִינֵיהּ כּוּלָא נְפִיק וְנִגִּיד
 וּבִיָּה כְּלָא תְלִיין נִפְק לִיָּה לְשַׁעֲתִיהּ מֵהֲאֵי סְטְרָא דְאֵינֹנֵי
 בְּנֵי עֶבֶר הִנְהָר וְאַתָּא לִיָּה לְאַשְׁתַּעְשַׁעָא בְּאַרְעָא קְדִישָׁא.
 הָדָא הוּא דְכְּתִיב, ^(יְהוֹשֻׁעַ ב"ד) וְאַקַּח אֶת אַבְיָכֶם אֶת אַבְרָהָם
 מֵעֶבֶר הִנְהָר וְאוּלְפָה אוֹתוֹ בְּכָל אֶרֶץ כְּנַעַן אֶרֶץ כְּנַעַן מִמֶּשׁ
 אֶרְעָא דְשָׂאֵר חֵיילִין עֲלֵאִין תְּבִירִין תְּחוֹתָהּ תְּמָן וְלִית
 לְהוֹן קִיּוּמָא בְּהֵדָה: ^(עַד כּאֵן מִזְהַשְׁמִטוֹת)

אַסְרֵי לְגַפְּן עִירָה וְלְשַׁרְקָה בְּנֵי אֶתְנוּ וְגו'. רַבִּי חֵיִיא
 פְּתַח, ^(תְּהֵלִים קכ"א) ה' יִשְׁמְרֶךָ מִכָּל רָע יִשְׁמֹר אֶת
 נַפְשֶׁךָ, כִּיּוֹן דְּאָמַר ה' יִשְׁמְרֶךָ מִכָּל רָע, אִמַּאי יִשְׁמֹר אֶת
 נַפְשֶׁךָ. אֵלָא ה' יִשְׁמְרֶךָ מִכָּל רָע, בְּהֵאֵי עֲלָמָא. יִשְׁמֹר
 אֶת נַפְשֶׁךָ בְּהֵהוּא עֲלָמָא.

שְׁמִירָה דְּהֵאֵי עֲלָמָא הוּא, לְמַהוּי נְטִיר בַּר נֶשׁ מִכְּמָה
 זִינִין בִּישׁוּן מְקַטְרָגִין, דְּאֹזְלִין לְקַטְרָגָא בְּנֵי

נָשָׂא בְעֶלְמָא, וְלֹא תִדְבְּקָא בְהוּ. בְּהוּא עֶלְמָא מֵאִי הוּא,
כְּמָה דְאִמְרֵן. כִּד נְפִיק בַּר נָשׁ מֵהֵאִי עֶלְמָא, אִי אִיהוּ זְכִי,
נִשְׁמַתָּא דִילִיָּה סִלְקָא וְאֵתְעֵטְרַת בְּאֵתְרִיָּה. וְאִי לָא, כְּמָה
חֲבִילִין טְרִיקִין אֲזִדְמֵן, לְאִנְגָדָא לִיָּה לִגִּיהֵנָם,
וְלֹא מִסְרָא לִיָּה בִידָא דְדוּמָה, דְאֵתְמִסְרָא לְמִמְנָא עַל
גִּיהֵנָם, וְתִלְיִסְר אֶלְהָ רַבּוּא מִמְנָן עִמִּיָּה, וְכִלְהוּ אֲזִדְמֵן
עַל נַפְשֵׁיָּהוּ דְחִיבֵיָּא.

תָּא חֲזִי, שְׁבַעָה מְדוּרִין אִית בֵּיה בְּגִיָּהֵנָם, וְשְׁבַעָה
פְּתַחִין. וְנִשְׁמַתָּא דְחִיבֵיָּא עָאלַת, וְכְמָה טְרִיקִין,
טְהִירִין, נְטוּרִי תְרַעִי, וְעֲלִיָּהוּ חַד מִמְנָא בְּכָל תְרַעָא
וְתְרַעָא, וְנִשְׁמַתְהוּן דְחִיבֵיָּא אֵתְמִסְרוּן לְאִינוּן מִמְנָן, עַל
יָדָא דְדוּמָה. כִּיּוֹן דְאֵתְמִסְרוּן בִּידֵיָּהוּ, סְתַמִּין תְרַעִין
דְאִשָּׂא דְמִלְהָטָא.

דְהָא תְרַעִין בְּתַר תְרַעִין הוּו, תְרַעִין כְּלָהוּ פְתִיחִין
וְסְתִימִין, אִינוּן דְלִבְר פְתִיחִין, דְלָגוּ סְתִימִין. וּבְכָל
שַׁבַּת וְשַׁבַּת כְּלָהוּ פְתִיחִין, וְנִפְקִין חִיבֵיָּא עַד אִינוּן
פְתַחִין דְלִבְר, וּפְגָעִין נִשְׁמַתִּין אַחֲרָנִין, דְמִתְעַפְּבִין
בְּפְתַחִין דְלִבְר. כִּד נִפְק שַׁבְּתָא, כְּרוּזָא קָאִי בְּכָל פְתַחָא
וּפְתַחָא, וְאִמַר (תהלים ט) יָשׁוּבוּ רְשָׁעִים לְשֹׁאֵלָה וְגו'.

תָּא חֲזִי, נִשְׁמַתִּין דְצְדִיקָיָא, קוּדְשָׂא בְרִיךְ הוּא נְטִיר
לוֹן, דְלָא יִתְמִסְרוּן בִּידָא דְדוּמָה, דְהוּא מִמְנָא,

הָדָא הוּא דְכְתִיב, יִשְׁמַר צִאתְךָ וּבֵאֵךְ וּכְתִיב יִשְׁמֹר אֶת
נַפְשְׁךָ. (דף רלח ע"א)

אֲסֵרִי לַגֶּפֶן עִירָה. מֵאֵי גֶפֶן, דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, כְּמָא
דְּאֵת אָמַר, (תהלים פ) גֶּפֶן מִמְצָרִים תִּסְיַע. וּכְתִיב,
(תהלים קכ"ח) אֲשַׁתְּךָ כְּגֶפֶן פֹּרִיָה, אֲשַׁתְּךָ, כְּהֵאֵי גֶפֶן
קִדִּישָׁא. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, הָאֵי גֶפֶן דְּמִבְּרַכִּינָן בֵּיהּ בּוֹרָא
פְּרִי הַגֶּפֶן. בּוֹרָא, הֵיִינוּ דְכְתִיב, עֵץ עוֹשֶׂה פְּרִי. פְּרִי
הַגֶּפֶן, דָּא עֵץ פְּרִי. עוֹשֶׂה פְּרִי, דְּכַר, עֵץ פְּרִי דָּא נוֹקְבָא.
בְּגִינֵי כְּהַ, בּוֹרָא פְּרִי הַגֶּפֶן דָּא דְּכַר וְנוֹקְבָא כְּחֻדָּא. (ס"א

נְשִׁמְתִּיהוּן דְּצִדִיקָאֵי אֵינּוּן פְּרִי הַגֶּפֶן כְּדָאמַר בּוֹרָא פְּרִי הַגֶּפֶן).

אֲסֵרִי לַגֶּפֶן עִירָה, דָּא מַלְכָּא מְשִׁיחָא, דְּזִמִּין לְשַׁלְטָאָה
עַל כָּל חֵילֵי עַמְמֵיָא, חֵילִין דֵּי מִמְּנָן עַל עַמִּין
עוֹבְדֵי פּוֹכְבִּים וּמְזֻלוֹת, וְאֵינּוּן תּוֹקְפָא דְלַהוֹן לְאַתְתְּקָפָא,
וְזִמִּין מַלְכָּא מְשִׁיחָא לְאַתְגַּבְּרָא עַלֵייהוּ.
בְּגִין דְּהֵאֵי גֶפֶן, שְׁלִיט עַל כָּל אֵלִין כְּתָרִין תְּתַאִין,
דְּשְׁלִטִי בְּהוּ עַמְמֵיָא עוֹבְדֵי עֲבוּדַת פּוֹכְבִּים
וּמְזֻלוֹת, הָאֵי נִצַּח לְעֵילָא. יִשְׂרָאֵל, דְּאֵינּוּן שִׁרְקָה,
יִשְׁיִצוּן וַיִּנְצַחוּן חֵילִין אַחְרָנִין לְתַתָּא, וְעַל כְּלָהוּ יִתְגַּבֵּר
מַלְכָּא מְשִׁיחָא. הָדָא הוּא דְכְתִיב, (זכריה ט) עֲנִי וְרוֹכֵב עַל
חֲמוֹר וְעַל עִיר. עִיר וְחֲמוֹר תְּרִין כְּתָרִין אֵינּוּן, דְּשְׁלִטִי
בְּהוּ עַמְמֵיָא עוֹבְדֵי עֲבוּדַת פּוֹכְבִּים וּמְזֻלוֹת, וְאֵינּוּן מְסִטֵר
שְׂמָאֵלָא סְטֵרָא דְחוּל.

וַיֹּמַר דָּאֲמַר עָנִי, וְכִי מִלְכָּא מְשִׁיחָא עָנִי אֶקְרִי. אֶלָּא הָכִי
אֲמַר רַבִּי שְׂמֵעוֹן, בְּגִין דְּלִית לֵיהּ מְדִילִיהּ וְקָרִינָן
לֵיהּ מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ. דָּא הוּא סִיְהָרָא קְדִישָׁא לְעֵילָא, דְּלִית
לָהּ נְהוּרָא אֶלָּא מְשִׁמָּשָׁא.

מִלְכָּא מְשִׁיחָא דָּא, יִשְׁלוּט בְּשִׁלְטָנִיָּה, יִתְיַחַד
בְּדוּכְתִיָּה, וְכִדִּין (זכריה ט) הֵנָּה מִלְכָּךְ יָבֵא לָךְ,
סָתָם. אִי לְתַתָּא עָנִי הוּא, דְּהָא בְּסִטְרָא דְּסִיְהָרָא הוּא. אִי
לְעֵילָא עָנִי, אֶסְפְּקִלְרִיא דְּלָא נְהָרָא. לָחֵם עָנִי. וְעַם כָּל
דָּא, רוּכַב עַל חֲמוֹר וְעַל עֵיר, תּוּקְפָא דְּעַמִּין עוֹבְדֵי
עֲבוּדַת כּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת, לְאַכְפִּיָּיא תַּחּוּתִיָּה, וַיִּתְתַּקַּף
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּדוּכְתִיָּה.

כַּבֵּס בֵּינָן לְבוּשׁוֹ, כְּמָא דָּאֲתָא אֲמַר, (ישעיה סג) מִי זֶה בָּא
מֵאֲדוּם חֲמוּץ בְּגָדִים מִבְּצָרָה, וְכַתִּיב פּוֹרָה דְּרַכְתִּי
לְבִדֵי וְגו'. כַּבֵּס בֵּינָן דָּא סִטְר גְּבוּרָה, דִּינָא קְשִׁיא,
לְמַהוּי עַל עַמְמִיא עוֹבְדֵי עֲבוּדַת כּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת, וּבְדָם
עֲנָבִים סוּתָה, דָּא אֵילָנָא לְתַתָּא, בִּי דִינָא דְּאֶקְרִי
עֲנָבִים, וַיִּינָא אֲתַמְסֵר (ס"א אסתמר) בְּדָם עֲנָבִים, בְּגִין
לְאַתְלַבְּשָׁא בְּתַרוּוֹיָהּ, לְתַבְרָא תַּחּוּתִיָּה כָּל שְׂאָר עַמִּין
עוֹבְדֵי עֲבוּדַת כּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת וּמְלַכִּין דְּעַלְמָא.

רַבִּי יוֹסִי פֶתַח וְאָמַר. אֶסְרִי לְגַפְּנָא עֵירוּהָ. וְכַתִּיב, (בראשית
מ) וּבְגַפְּנָא שְׁלֹשָׁה שְׂרִיגִים וְהִיא כְּפוּרְחַת עֲלֶתָה נְצִיָּה.

תָּא חֲזִי, כַּמָּה אֲטִימִין אֵינוּן בְּנֵי נֶשָׂא, דְּלֹא יַדְעִין וְלֹא
 מִשְׁגִּיחִין בִּיקְרָא דְמֵאֲרִיהוֹן, וְלֹא מִסְתַּכְּלִי בְּמִלֵּי
 דְאֹרִייתָא, וְלֹא יַדְעִי אֲרַחֲיִיהוּ בְּמָה יִתְפָּסוּן. דְּכֹתִיב, (משלי
 ד) דֶּרֶךְ רָשָׁעִים כַּאֲפֵלָה לֹא יַדְעוּ בְּמָה יִכְשָׁלוּ.

בְּזִמְנָא קְדַמָּא הָוּת נְבוּאָה שְׂרִיא עֲלֵיהוּ דְבְנֵי נֶשָׂא,
 וְהוּוּ יַדְעִין וּמִסְתַּכְּלִי לְמַנְדַּע בִּיקְרָא עֲלָאָה. כִּיּוֹן
 דְּפִסְקָא נְבוּאָה מְנִיִּיהוּ, הָוּוּ מִשְׁתַּמְּשֵׁי בְּבֵת קוּל. הַשְׁתָּא
 פִּסְקָא נְבוּאָה וּפִסְקָא בֵּת קוּל, וְלֹא מִשְׁתַּמְּשֵׁי בְּנֵי נֶשָׂא
 אֶלָּא בְּחֻלְמָא.

וְחֻלְמָא דְרֵגָא תִּתְאָה הוּא לְבַר, דְּהָא תְּנִינָן חֻלְמָא אֶחָד
 מִשְׁשִׁים לְנְבוּאָה. מַאי טַעְמָא, בְּגִין דְּאֲתִיָּא
 מִדְּרֵגָא שְׁתִּיתָא לְתַתָּא, וְהָא אֲתַמַּר. תָּא חֲזִי, חֻלְמָא
 לְכֻלָּא אֲתַחֲזִי, בְּגִין דְּחֻלְמָא מִסְטַר שְׂמַאלָא אֲתִיָּא,
 וְנַחֲתִית בְּכַמָּה דְרֵגִין, וְאֲתַחֲזִי (קצ"ב ע"ב) חֻלְמָא, אֶפִּילוּ
 לְחַיִּיבֵיָא. וְאֶפִּילוּ לְעוֹבְדֵי כּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת.

בְּגִין דְּזִמְנִין נְקֻטִין חֻלְמָא וְשִׁמְעִין הֲנִי זִינִי בִישִׁין,
 וּמוֹדְעִין לְבְנֵי נֶשָׂא, מְנִיִּיהוּ דְּחַיִּיכָן (בדו) בְּבְנֵי
 נֶשָׂא, וּמוֹדְעִין לוֹן מְלִין פְּדִיבִין. וְלְזִמְנִין מְלִין דְּקָשׁוּט
 דְּשִׁמְעִין. וְלְזִמְנִין דְּאֵינוּן שְׁלוּחִין לְחַיִּיבֵיָא, וּמוֹדְעִין לוֹן
 מְלִין עֲלֵאִין.

הָאִי רָשָׁע מַאי כְּתִיב בֵּיהּ, חֲמָא חֻלְמָא דְּקָשׁוּט, דְּכֹתִיב

וּבַגֶּפֶן שְׁלֹשָׁה שָׁרִיגִים. (קצ"ב ע"א) מֵאֵי גֶפֶן. דָּא כְּנֶסֶת
 יִשְׂרָאֵל, דְּכְתִיב, (תהלים פ) הֵבֵט מִשָּׁמַיִם וַרְאֵה וּפְקוּד גֶּפֶן
 זֹאת. מִשָּׁמַיִם, דְּהָא מֵאַתֵּר דָּא אֲתַרְמִי, כְּמָא דְּאֵת אָמַר,
 (איכה ב) הַשְּׁלִיךְ מִשָּׁמַיִם אֶרֶץ. וּפְקוּד גֶּפֶן זֹאת, גֶּפֶן דְּהִיא
 זֹאת, וַדָּאֵי.

שְׁלֹשָׁה שָׁרִיגִים, כְּמָא דְּאֵת אָמַר, (בראשית כט) שְׁלֹשָׁה
 עֲדָרֵי צֹאן רוֹבְצִים עָלֶיהָ. וְהִיא כְּפּוֹרְחַת,
 דְּכְתִיב, (מלכים א ה) וַתֵּרֶב חֲכֻמַּת שְׁלֹמֹה, דְּאֵתְנַהִיר סִיְהָרָא.
 עֲלֵתָה נְצָה, דָּא יְרוּשָׁלַיִם דְּלִתְתָא.

דְּבַר אַחַר, עֲלֵתָה נְצָה, לְעֵילָא, הֵהוּא דְּרִגָא דְּקִיָּמָא
 עָלָה וַיִּנְיֵק לָהּ, כְּמָא דְּאֵת אָמַר (דף רלז ע"ב) (בראשית א)
 אֲשֶׁר זָרְעוּ בּוֹ עַל הָאָרֶץ. הַבְּשִׁילוּ אֲשֶׁכְּלוּתֶיהָ עֲנָבִים,
 לְנִטְרָא בְּהוּ יִין דְּמִנְטְרָא.

חָמִי כְּמָא חָמָא הֵהוּא רְשָׁע. מֵה פְתִיב, (בראשית מ) וְכּוֹס
 פָּרְעָה בְּיַדִּי וְאָקַח אֶת הָעֲנָבִים וְאֶשְׁחַט אוֹתָם. הָכָא
 חָמָא הֵהוּא כּוֹס תְּרַעְלָה, יִנְיָקָא דְּבֵי דִינָא, דְּנִפְיָק מֵאִינוֹן
 עֲנָבִים דְּאֵתִיָּהִיב לְפָרְעָה וְשָׁתִי לִיהָ, כְּמָה דְּהוּהּ בְּגִינִיהוֹן
 דְּיִשְׂרָאֵל. כִּיּוֹן דְּשָׁמַע יוֹסֵף דָּא, חָדִי, וַיִּדַע מְלָה דְּקָשׁוּט
 בְּהֵאֵי חֲלָמָא. בְּגִינֵי כֶּךָ פֶּשֶׁר לִיהָ חֲלָמָא לְטַב, עַל דְּבִשְׁר
 לְיוֹסֵף בְּהֵאֵי.

תָּא חֲזִי, אֶסְרֵי לְגֶפֶן עִירָה, דְּאֵתְכַפְיִין תַּחֲוֹת הָאֵי גֶפֶן

כָּל אֵינוֹן חִילִין תְּקִיפִין דְּעַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה,
כַּדְאִמָּרוּן, בְּגִין הָאֵי גֶפֶן, אֶתְקִשֶׁר וְאֶתְכַפֵּיִיא הֵהוּא חִילָא
דְּלֵהוֹן. וְאֶתְמַר.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, אֵית גֶּפֶן, וְאֵית גֶּפֶן. אֵית גֶּפֶן קַדִּישָׁא
עֲלָאָה, וְאֵית גֶּפֶן דְּאַקְרִי, (דברים לב) גֶּפֶן סְדוּם, וְאֵית
(ירמיה ב) גֶּפֶן נְכַרְיָה בֵּת אֵל נְכָר. בְּגִין כֶּךָ כְּתִיב גֶּפֶן זֹאת,
הֵהִיא דְּאַקְרִי כֹּלָה זֶרַע אֲמַת. שׁוֹרֵק אֵלוֹ יִשְׂרָאֵל, דְּנַפְקֵי
מֵהָאֵי גֶפֶן. כַּד חֲבוּ יִשְׂרָאֵל, וְשִׁבְקוּ לְהָאֵי גֶפֶן, מַה כְּתִיב,
כִּי מִגֶּפֶן סְדוּם גִּפְנָם וְגו'. וּבְגִין כֶּךָ אֵית גֶּפֶן וְאֵית גֶּפֶן.
רַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי יִצְחָק הָווּ אֲזִילֵי בְּאַרְחָא. אָמַר רַבִּי
יְהוּדָה לְרַבִּי יִצְחָק, נִיזִיל בְּהָאֵי חֲקַל, דֵּהוּא אֲרַח
מִישֶׁר יִתִּיר. אֲזִלוּ. עַד דֵּהוּוּ אֲזִילֵי, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה,
כְּתִיב, (משלי לא) לֹא תִירָא לְבֵיתָהּ מִשָּׁלֵג כִּי כָל בֵּיתָהּ לָבוּשׁ
שָׁנִים. הָאֵי קָרָא, רַבִּי חֲזַקְיָה חֲבַרְנָא אוֹקִים בֵּיהּ. דְּאָמַר,
דִּינָא דְּחַיִּיבֵי דְּגִיְהֵנָם תְּרִיסַר יַרְחִין, פִּלְגָא מְנַיִיהוּ בְּחַמָּה
וּפִלְגָא מְנַיִיהוּ בְּתִלְגָא.

בְּשַׁעֲתָא דְּעֵאלִין לְנוֹרָא, אֵינוֹן אָמְרֵי דָא הוּא וְדֵאֵי
גִיְהֵנָם, עֵאלִין לְתִלְגָא, אָמְרֵי דָא חֲרִיפָא
דְּסִיטָא (דסיתוא) דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. שָׂרְאן וְאָמְרִין וְה,
וּלְבַתֵּר אָמְרִין ווִי. וְדוּד אָמַר (תהלים מ) וַיַּעֲלֵנִי מִבוּר שָׂאוֹן
מִטִּיט הַיּוֹן וַיִּקָּם וְגו'. מֵאֲתַר (נ"ט ע"א) דְּאָמְרֵי וְה, וּלְבַתֵּר
ווִי.

וְהִיכֵן מִשְׁתַּלְמֵי נַפְשֵׁיהוּ, בְּשִׁלְג. כִּמָּא דַּאתָּ אָמַר, (תהלים
 סח) בְּפִרְשׁ שְׁדֵי מְלָכִים בְּהַ תְּשִׁלַּג בְּצִלְמוֹן. יְכוּל
 אֶף יִשְׂרָאֵל בֵּן, תִּלְמוּד לֹמַר לֹא תִירָא לְבֵיתָהּ מִשְׁלָג.
 מַאי טַעְמָא. בְּגִין דְּכָל בֵּיתָהּ לְבוּשׁ שָׁנִים. אַל תִּקְרִי שָׁנִים
 אֲלֵא שָׁנִים. כְּגוֹן מִילָה וּפְרִיעָה, צִיצִית וּתְפִילִין, מְזוּזָה
 וְנֵר חֲנוּכָּה כו'.

תָּא חֲזִי, לֹא תִירָא לְבֵיתָהּ מִשְׁלָג, דָּא כְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל,
 דְּאִיהִי כָּל בֵּיתָהּ לְבוּשׁ שָׁנִים, כִּמָּה דְּאִמְרֵן. דְּכִתִּיב,
 חֲמוּץ בְּגָדִים וְגו', לְבוּשָׁא דְדִינָא קְשִׁיא, לְאִתְפְּרָעָא
 מֵעַמּוּן עוֹבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה. וְזִמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 לְמַלְבֵּשׁ לְבוּשָׁא סוּמְקָא, וְחֲרַבָּא סוּמְקָא, וְלְאִתְפְּרָעָא מִן
 סוּמְקָא. לְבוּשָׁא סוּמְקָא, דְּכִתִּיב, (ישעיה סג) חֲמוּץ בְּגָדִים,
 וְכִתִּיב, (ישעיה סג) מִדּוּעַ אָדוּם לְלְבוּשֶׁךָ. סִיפָא סוּמְקָא,
 דְּכִתִּיב, (ישעיה לד) חָרַב לֵה' מִלְּאָה דָם. וְלְאִתְפְּרָעָא מִן
 סוּמְקָא, דְּכִתִּיב, (ישעיה לד) כִּי זָבַח לֵה' בְּבִצְרָה וְגו'. תו, כִּי
 כָּל בֵּיתָהּ לְבוּשׁ שָׁנִים דְּהָא מִסְטָרָא דְדִינָא קְשִׁיא קָא
 אֲתִיָּא.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, וְדַאי הָכִי הוּא, אֲלֵא כָּל בֵּיתָהּ לְבוּשׁ
 שָׁנִים, מַאי שָׁנִים, אֲלִין שָׁנִים קְדַמוֹנִיּוֹת, בְּגִין
 דְּאִיהִי אֲתַכְלִילַת מִכְּלָהּ, וַיִּנְקָא מִכָּל סְטָרִין, כְּדִכְתִּיב,
 כָּל הַנְּחָלִים הוֹלְכִים אֶל הַיָּם. (קהלת א)

עַד דְּהוּוּ אֶזְלִי, פִּגְעוּ בֵּיהּ בְּהוּא יְנוּקָא, דְּהוּוּ אֶזְלִי
 לְקַפּוּטְקִיָּא בְּקַסְטִירָא דְחַמְרָא, וְחַד סָבָא רְכִיב. אָמַר
 הֵהוּא סָבָא לְהֵהוּא יְנוּקָא, בְּרִי, אֵימָא לִי קְרָאִיךְ. אָמַר
 לֵיהּ, קְרָאִי לָאוּ חַד הוּא, אֶלָּא חוּת לְתַתָּא, אוּ אֶרְכַּב
 לְקַמְךָ וְאֵימָא לָךְ. אָמַר לֵיהּ, לָא בְּעֵינָא. אָנָּא סָבָא וְאַנְתָּ
 רַבֵּיא, דְּאַתְקַל גְּרַמִּי בְּהַדָּךְ. אָמַר לֵיהּ, אֵי הֲכִי אֲמַאי
 שְׂאַלְתָּ קְרָאִי. אָמַר לֵיהּ, בְּגִין דְּנִיזִיל בְּאוּרְחָא. אָמַר,
 תִּיפַח רוּחִיהּ דְּהֵהוּא סָבָא, דְּהוּא רְכִיב וְלֹא יַדַּע מְלָה,
 וְאָמַר דְּלֹא יִתְקַל בְּהַדִּי. אֲתַפְּרֵשׁ מֵהֵהוּא סָבָא, וְאַזִּיל לֵיהּ
 בְּאוּרְחָא.

כַּד מָטוּ רַבֵּי יְהוּדָה וְרַבֵּי יִצְחָק, קָרִיב לְגַבֵּייהוּ. שְׂאִילוּ
 לֵיהּ, וְסַח לֹון עוּבְדָא, אָמַר לֵיהּ רַבֵּי יְהוּדָה, שְׂפִיר
 קָא עֲבַדְתָּ. זִיל בְּהַדָּן, וְנִיתִיב הָכָא, וְנִשְׁמַע מְלָה מְפוּמָּךְ.
 אָמַר לֹון, לָאִי (ס"א רַבָּא) אָנָּא, דְּלֹא (דף רלט ע"א) אַכִּילְנָא
 יוּמָא דִּין. אֶפִּיקוּ נְהֵמָא, וַיְהִיבוּ לֵיהּ. אֲתַרְחִישׁ לֹון נִיפָא,
 וְאַשְׁכְּחוּ חַד נְבִיעָא דְמִיא דְקִיק תְּחוּת אִילְנָא, שְׁתֵּי
 מְנִייהוּ, וְאִינוּן שְׁתוּ וַיְתִיבוּ.

פְּתַח הֵהוּא יְנוּקָא וְאָמַר, (תהלים לו) לְדוּד אַל תִּתְחַר
 בְּמַרְעִים אַל תִּקְנֵא בְּעוֹשֵׁי עוֹלָה. לְדוּד, אֵי
 שִׁירְתָּא, לָא קָאֲמַר. אֵי תַפְּלָה, לָא קָאֲמַר. אֶלָּא בְּכַל
 אֲתַר לְדוּד סַתָּם, רוּחַ הַקֹּדֶשׁ אָמְרוּ.

אֶל תִּתְחַר בַּמְרָעִים. מֵאֵי אֶל תִּתְחַר בַּמְרָעִים, אֶל
 תִּתְחַבֵּר מִבְּעֵי לֵיהּ. אֶלָּא אֶל תַּעֲבִיד תַּחְרוּת
 בַּמְרָעִים, בְּגִין דְּלֹא יִדְעַת יְסוּדָא דְגַרְמָךְ, וְלֹא תִיכּוּל
 לֵיהּ, דִּילְמָא אִיהוּ אֵילָנָא דְלֹא אַתְעַקֵּר לְעֵלְמִין, וְתִדְחִי
 קַמִּיהּ.

וְאֶל תִּקְנֵא בְּעוֹשֵׁי עוֹלָה, דְּלֹא תִשְׁגַּח בְּעוֹבְדֵיהוֹן, וְלֹא
 תִּיתִי לְקִנְיָה עַל־יֵהוּ, דְּכָל מֵאן דְּחָמֵי עוֹבְדֵיהוֹן,
 וְלֹא קָנִי לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אַעֲבַר עַל תִּלְתָּ לְאוּיָן.
 דְּכִתְיֵב, (שְׁמוֹת כ) לֹא יִהְיֶה לְךָ אֱלֹהִים אַחֲרַיִם עַל פָּנָי. לֹא
 תַעֲשֶׂה לְךָ פֶּסֶל וְכָל תְּמוּנָה. לֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לָהֶם וְלֹא
 תַעֲבִידֵם כִּי אֲנֹכִי ה' אֱלֹהֶיךָ אֶל קִנְיָא.

בְּגִין כְּהֵן, בְּעֵי לֵיהּ לְבַר נָשׁ לְאַתְפְּרָשָׁא מִנֵּי־הוּ, וְלִמְסֻטֵי
 אֹרְחֵיהּ מִנֵּי־הוּ, עַל דָּא אַתְפְּרָשְׁנָא וְסֻטִינָא
 אֲרַחָאֵי. מִכָּאן וְלַהֲלָאָה דְאִשְׁכַּחְנָא לְכוּ, אִימָא הַנִּי קָרְאֵי
 קַמִּיכוּן.

פִּתַּח וְאָמַר, וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה, הֲכָא אֶלְיָה זְעִירָא.
 אִמָּאֵי, בְּגִין דִּיהֵא קְרִיאָה לָא הָוָה בְּשְׁלִימוֹ. מֵאֵי
 טַעְמָא, דִּיהֵא לָא הָוָה אֶלָּא בְּמִשְׁכַּנָּא, וּבְאַרְעָא אַחֲרָא.
 בְּגִין דְּשְׁלִימוֹ לָא אִשְׁתַּכַּח אֶלָּא בְּאַרְעָא קְדִישָׁא.

תוּ, הֲכָא שְׁכִינְתָא, (ס"א ל"ג הָתָם וּגְרִיס נּוֹקְבָא) הָתָם שְׁלִימוֹ
 דְדַכְר וְנוֹקְבָא, (דְּבַרֵי הַיָּמִים א א) אָדָם שֵׁת אָנוּשׁ. אָדָם,

שְׁלִימוֹ דְּכַר וְנוֹקְבָא, הָכָא נוֹקְבָא. תּוּ סִיפָא דְקָרָא,
וַיְדַבֵּר ה' אֵלָיו מֵאַהֲל מוֹעֵד לְאֹמֵר, בְּגִין כֶּף אֱלֹ"ף
זַעֲרָא.

תּוּ אֱלֹ"ף זַעֲרָא, מִתַּל לְמַלְכָּא, דְּהוּה יְתִיב בְּכַרְסִיָּה,
וְכַתְרָא דְּמַלְכוּתָא עֲלֵיהּ, אֶקְרִי מֶלֶךְ עֲלָאָה. כִּד נְחִית
וְאִזְל לְבִי עֲבַדְיָה, מֶלֶךְ זּוּטָא אֶקְרִי. כֶּף קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא, כֹּל זְמַנָּא דְּאִיהוּ לְעִילָא עַל כֹּלָא, מֶלֶךְ עֲלָאָה
אֶקְרִי. כִּיּוֹן דְּנְחִית מְדוּרִיָּה לְתַתָּא, מֶלֶךְ אִיהוּ, אֲבַל לָאו
עֲלָאָה כְּקַדְמִיתָא, בְּגִין כֶּף אֱלֹ"ף זַעֲרָא.

וַיִּקְרָא, הָכִי תַנְיִנָּן, זְמִין לִיָּה לְהִיכְלִיָּה. מֵאַהֲל מוֹעֵד.
מֵאַן אֶהֱל מוֹעֵד. אֶהֱל דְּבִיָּה תַלְיִין מוֹעֵד וְחַגָּא
וְשִׁבְתָּא לְמַמְנִי, כְּמָא דְּאֵת אֹמֵר, (בראשית א) וְהָיוּ לְאוֹתוֹת
וּלְמוֹעֲדִים, בֵּיָה שְׂרִיא חוֹשְׁבְּנָא לְמַמְנִי. וּמֵאַן אִיהוּ,
סִיְהָרָא, כְּמָא דְּאֵת אֹמֵר, (ישעיה לג) אֶהֱל בַּל יִצְעֵן בַּל יִסַּע
יִתְדוֹתָיו לְנִצָּחַת.

לְאֹמֵר, מֵאִי לְאֹמֵר. בְּגִין לְגַלְאָה, (אבל כלא חד ושפיר הוא, בגין
דְּשְׁלִימוֹ וְשְׁפִירוֹ הוּא אֶתֶר לְגַלְאָה) מַה דְּהוּה סְתִים לְגוֹ. וּבְכַל
אֶתֶר לְאֹמֵר, כְּמָא דְּאֵת אֹמֵר, וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה לְאֹמֵר,
דְּאֶתְיִיְהִיב רְשׁוֹ לְגַלְאָה. אֲבַל כֹּלָא חַד הוּא, וְשְׁפִיר הוּא,
בְּגִין דְּהָא אֶתְמַנִּי לְסִיְהָרָא הֵהִיא מְלָתָה, מֵאַתֶּר דְּמֹשֶׁה
קִיִּמָּא.

וַיְדַבֵּר, לְעֵילָא. אֶל מֹשֶׁה, בְּאַמְצָעֵיתָא. לֵאמֹר,
 בְּתַרְיֵיתָא. אַתְרַּ, דְּאִית רִשׁוּ לְגַלְאָה. תּוּ, וַיִּקְרָא
 אֶל מֹשֶׁה מֶה פְּתִיב לְעֵילָא, (שמות לט) וַיְבִיאוּ אֶת הַמִּשְׁכָּן
 אֶל מֹשֶׁה וְגו'. אַמַּאי אֶל מֹשֶׁה. הֲכִי אָמְרוּ, בְּגִין דְּמֹשֶׁה
 חָמָא לִיָּה בְּטוּרָא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַחְמִי לִיָּה בְּחִיזוּ
 דְּעֵינָא, כְּמָא דְּאֵת אָמַר, (שמות כז) כַּאֲשֶׁר הִרְאָה אוֹתְךָ
 בְּהָר, וּכְתִיב, (במדבר ח) כַּמְרָאָה אֲשֶׁר הִרְאָה ה' אֶת מֹשֶׁה
 וְגו'. וּכְתִיב (שמות כח) וַרְאָה וַעֲשֵׂה בְּתַבְנִיתֶם אֲשֶׁר אֵתָּה
 מְרָאָה בְּהָר, הַשְּׁתָּא אֵייתִיאוּ לִיָּה, בְּגִין דִּיחֻמִּי, אִי אִיהוּ
 כְּהֵהוּא מִשְׁכְּנָא דְּחָמָא.

אַבְל אַמַּאי וַיְבִיאוּ אֶת הַמִּשְׁכָּן אֶל מֹשֶׁה. אֶלָּא, לְמַלְכָּא
 דְּבַעַא לְמַבְנֵי פְּלִטְרִין לְמַטְרוֹנִיתָא, פְּקִיד לְאוּמְנִין
 הֵיכְלָא דָּא בְּדוּךְ פְּלִן, וְהֵיכְלָא דָּא בְּדוּךְ פְּלִן, הֲכָא אַתְרַ
 לְעַרְסָא, וְהֲכָא אַתְרַ לְנִיחָא. פִּיּוֹן דְּעֵבִידוּ לֹון אוּמְנִין,
 אַחְמִיו לְמַלְכָּא. כֶּךָ וַיְבִיאוּ אֶת הַמִּשְׁכָּן אֶל מֹשֶׁה, מְאָרִי
 דְּבֵיתָא, אִישׁ הָאֱלֹהִים, פִּיּוֹן דְּאֶשְׁתְּכָלֵל הֵיכְלָא,
 מְטְרוֹנִיתָא זְמִינַת לְמַלְכָּא לְהֵיכְלָא, זְמִינַת לְבַעְלָה עֲמָה,
 בְּגִין כֶּךָ וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה.

וּבְגִין דְּמֹשֶׁה מְאָרִי דְּבֵיתָא אִיהוּ, מֶה פְּתִיב, (שמות לג)
 וּמֹשֶׁה יָקַח אֶת הָאֵהָל וּנְטָה לוֹ מִחוּץ לַמִּחֻנָּה,
 מֹשֶׁה דְּאִיהוּ מְאָרִי דְּבֵיתָא, (דף רלט ע"ב) עֵבִיד הֲכִי, מֶה דְּלִית
 רִשׁוּ לְבַר נֶשׁ אַחְרָא לְמַעַבְדַּד הֲכִי.

וַיְדַבֵּר ה' אֵלָיו, דְּרָגָא אַחֲרָא עֲלָאָה, וְכַדִּין בְּשַׁעְתָּא
דְּאַזְדַּמֵּן מִשָּׁה לְמִיעֵל, כְּדִין פִּתַּח וְאָמַר, (ויקרא א)
אָדָם כִּי יִקְרִיב מִכֶּם. מֵאִי אָדָם הָכָא. אֵלֹא כַּד אֲתַחֲבְרוּ
שְׁמִשָּׂא וְסִיְהָרָא כְּחֻדָּא, פִּתַּח וְאָמַר אָדָם. כְּדַכְתִּיב, (חבקוק
א) שְׁמִשׁ יִרַח עֲמַד זְבוּלָהָ, עֲמַד, וְלֹא עֲמַדוּ.
כִּי יִקְרִיב מִכֶּם, הָכָא אֲתַרְמִיזוּ, מֵאֵן דִּיעֲבִיד פּוּלְחָנָא
דְּקַרְבְּנָא שְׁלִים, דִּישְׁתַּכַּח דְּכַר וְנוֹקְבָא. מִשְׁמַע
דְּכַתִּיב מִכֶּם, דִּישְׁתַּכַּח בְּחִיזוּ דְלָכוּן. קַרְבָּן לָהּ דְּאַקְרִיב
כְּלָא, לְאַתְאַחֲדָא כְּחֻדָּא, לְעֵילָא וְתַתָּא.
מֵן הִבְהַמָּה, לְאַחֲזָאָה אָדָם וּבְהַמָּה, כְּלָא כְּחֻדָּא. מֵן
הַבְּקָר וּמֵן הַצֹּאן, אֵלִין רְתִיכִין, דְּאִינוּן דְּכִיּוּן. דְּכִיּוּן
דְּאָמַר מֵן הִבְהַמָּה, יְכוּל מְכָלָא, בֵּין דְּכִיּוּן בֵּין מְסֻאָבָן.
הֵדֵר וְאָמַר, מֵן הַבְּקָר וּמֵן הַצֹּאן.
תַּקְרִיבוּ אֶת קַרְבְּנֵכֶם. קַרְבְּנֵי מִבְּעֵי לֵיהּ, מֵאִי קַרְבְּנֵכֶם.
אֵלֹא בְּקַדְמִיתָא קַרְבָּן לָהּ, וְהַשְׁתָּא קַרְבְּנֵכֶם.
קַרְבָּן לָהּ אָדָם. קַרְבְּנֵכֶם מֵן הִבְהַמָּה מֵן הַבְּקָר וּמֵן הַצֹּאן,
לְאַחֲזָאָה יְחֻדָּא מִתַּתָּא לְעֵילָא, וּמִעֵילָא לְתַתָּא. מִתַּתָּא
לְעֵילָא, הֵיּינוּ קַרְבָּן לָהּ. מִעֵילָא לְתַתָּא, הֵיּינוּ קַרְבְּנֵכֶם.
לְמַלְכָּא, דְּאִיהוּ יְתִיב בְּטוּרְסְקָא עֲלָאָה, לְעֵילָא
לְעֵילָא, וְכַרְסִיא אֲתַתְקַן עַל הַהוּא טוּרְסְקָא,
וּמַלְכָּא עֲלָאָה עַל כְּלָא. בַּר נֶשׁ דְּקַרִיב דוּרוּנָא לְמַלְכָּא,

בְּעֵא לְסִלְקָא מְדַרְגָּא לְדַרְגָּא, עַד דְּסִלִּיק מִתַּתָּא לְעֵילָא
 לְאַתֵּר דְּמִלְכָּא יְתִיב, עֲלָאָה עַל כְּלָא. וּכְדִין יִדְעִין דְּהָא
 סִלְקִין דְּדוֹרָנָא לְמִלְכָּא, וְהָהוּא דוֹרָנָא דְּמִלְכָּא אִיהוּ.
 נְחִית דְּדוֹרָנָא מֵעֵילָא לְתַתָּא, הָא יִדְעִין דְּהָהוּא דוֹרָנָא
 דְּמִלְכָּא נְחִית מֵעֵילָא, לְרַחֲמָא דְּמִלְכָּא דְּאִיהוּ לְתַתָּא.

כִּךְ בְּקַדְמִיתָא, אָדָם סִלִּיק בְּדַרְגוּי מִתַּתָּא לְעֵילָא, וּכְדִין
 קָרְבַּן לֵה'. מִן הִבְהֶמָה מִן הַבְּקָר, נְחִית בְּדַרְגוּי
 מֵעֵילָא לְתַתָּא, וּכְדִין קָרְבַּנְכֶם. בְּגִינֵי כִּךְ פְּתִיב, (שיר השירים
 ה) אֲכַלְתִּי יַעֲרֵי עִם דְּבִשֵׁי שְׁתִּיתִי יַיִן עִם חֶלְבִי. הֵיִינוּ
 אָדָם וְקָרְבַּן לֵה'. אֲכָלוּ רַעִים, הֵיִינוּ מִן הִבְהֶמָה מִן הַבְּקָר
 וּמִן הַצֹּאן, וּכְדִין תִּקְרִיבוּ אֶת קָרְבַּנְכֶם.

אֲתוּ רַבִּי יִצְחָק וְרַבִּי יְהוּדָה וּנְשָׁקוּהוּ עַל רִישֵׁיהֶ. אָמְרוּ,
 בְּרִיךְ רַחֲמָנָא דְּזִכְיָנָא לְמִשְׁמַע דָּא, וּבְרִיךְ רַחֲמָנָא,
 דְּלֹא אֲתַאבִּידוּ מְלִין אֵלִין בְּהָהוּא סְבָא. קָמוּ וְאִזְלוּ. עַד
 דְּהוּוּ אִזְלֵי, חָמוּ חַד גְּפִן נְטִיעַ בְּחַג גְּנָא.

פְּתַח הָהוּא יְנוּקָא וְאָמַר, אֲסֵרִי לְגִפְן עִירָה וְלִשְׁוֹרְקָה
 בְּנֵי אֲתוּנוּ הָאִי קָרָא רְזָא עֲלָאָה הוּא. אֲסֵרִי, אֲסֵר
 מִבְּעֵי לִיָּה. עִירָה, עִיר מִבְּעֵי לִיָּה. אֲלֹא רְזָא הוּא,
 לְדַרְדְּקֵי דְּאִינוּן בְּבֵי רַב, לְאַסְתְּמָרָא מִהָהוּא גִירָא דְּעִיר,
 וְשָׂמָא קַדִּישָׁא אֲתַכְּלִיל תַּמָּן יִיָּה.

וּכְמָה דְּהֲכָא אֲתַרְמִיז שְׂמָא קַדִּישָׁא, הֲכִי נָמִי וְלִשְׁרָקָה,

שׁוֹרֵק מִבְּעֵי לִיָּהּ. אֶתְכַלִּיל תַּמָּן ו"ה. בְּנֵי בֶן מִבְּעֵי לִיָּהּ.
 שׁוֹרֵק, כְּדַכְתִּיב, (ירמיה ב) וְאֲנֹכִי נִטְעַתִּיךָ שׁוֹרֵק. בֶּן, כִּמָּא
 דַּאתְ אָמַר, (זכריה ט) בֶּן אֶתוֹנוֹת. אֲמַאי שׁוֹרְקָה, וְאֲמַאי
 בְּנֵי.

אֶלֶּא, כִּמָּה דַּאִית שְׂמָא קְדִישָׁא לְאֶכְפִּיא לְעִיר, הָכִי
 נָמִי, אִית שְׂמָא קְדִישָׁא, לְאֶכְפִּיא חִילָא אַחְרָא,
 דַּאִיהִי חֲמָרָא, דַּאֲלִמְלָא דְשְׂמָא קְדִישָׁא אֶתְרַמִּיז הָכֵּא,
 הוּוּ מְטַרְטְשֵׁי עֲלִמָּא, י"ה בְּחִילָא דָּא, (ס"א וי"ה) ו"ה בְּחִילָא
 דָּא, לְאֶסְתִּמְרָא עֲלִמָּא מְנִיִּהוּ, וְלֹאֶסְתִּמְרָא בַר נֶשׁ, דְּלָא
 יִשְׁלִטוּן בֵּיהּ בְּעֲלִמָּא.

אֶסְרֵי לְגַפּוֹן, מַאי גַּפּוֹן. דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, אֲמַאי
 אֶתְקַרִּיאת גַּפּוֹן. אֶלֶּא מַה גַּפּוֹן, לָא מְקַבְּלָא עֲלָהּ
 נְטִיעָא אַחְרָא, הָכִי נָמִי כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, לָא מְקַבְּלָא עֲלָהּ
 אֶלֶּא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וּבְגִין כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, אֶתְכַפִּיין
 קָמָה כָּל חִילִין אַחְרָנִין, וְלָא יְכַלִּין לְאַבְאָשָׁא וְלִשְׁלִטָּאָה
 בְּעֲלִמָּא. וְעַל דָּא אֶטִּיל קָרָא שְׂמָא קְדִישָׁא בִּינִיִּהוּ,
 בְּהֵאִי גִיסָא וּבְהֵאִי גִיסָא. בְּנֵי אֶתוֹנוֹ, דַּאתְעַקַּר בְּגִין
 הַהוּא שׁוֹרֵק, כִּמָּה דַּאתְ אָמַר, וְאֲנֹכִי נִטְעַתִּיךָ שׁוֹרֵק וְגו'.
 כְּבִס בֵּינָן לְבוּשׁוֹ וְגו', כְּבִס, כּוּבִס מִבְּעֵי לִיָּהּ. אֶלֶּא
 כְּבִס, מִיּוֹמָא דַּאתְבְּרִי עֲלִמָּא, וּמָאן אִיהוּ, דָּא
 מְלַכָּא מְשִׁיחָא. בֵּינָן סֵטֶר שְׂמָאֲלָא. וּבְדָם עֲנָבִים סֵטֶר

שְׁמַאֲלָא. לְתַתָּא. וְזַמִּין מְלָפָא מְשִׁיחָא (דף רמ ע"א) לְשִׁלְטָאָה
 לְעֵילָא עַל כָּל חֵילִין אַחֲרָנִין דְּעַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוּדַת
 פּוֹכְבֵּים וּמְזֻלוֹת, וּלְתַבְרָא תּוֹקֶפִיהוֹן מֵעֵילָא וּמִתַּתָּא.

דְּבַר אַחַר, כְּפִס בֵּיזִין לְבוּשׁוֹ, כְּגוּוֹנָא דְהָאִי חֲמָרָא, אַחֲזִי
 חִידוֹ, וְכוּלִיָּה דִינָא. (לְעַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוּדַת פּוֹכְבֵּים וּמְזֻלוֹת). הַכִּי
 נָמִי מְלָפָא מְשִׁיחָא, יַחֲזִי חִדּוֹ לְיִשְׂרָאֵל, וְכוּלִיָּה דִינָא
 לְעַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוּדַת פּוֹכְבֵּים וּמְזֻלוֹת. כְּתִיב, (בראשית א)
 וְרוּחַ אֱלֹהִים מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמַּיִם, דָּא רוּחָא דְמְלָפָא
 מְשִׁיחָא, וּמִן יוֹמָא דְאֵתְבְּרִי עֲלֵמָא, אֶסְחִי לְבוּשִׁיָּה
 בַּחֲמָרָא עֲלָאָה.

חֲמִי מַה כְּתִיב בְּתַרִּיה, חֲכֵלִילֵי עֵינַיִם מִיִּין וּלְבָן שְׁנַיִם
 מַחֲלָב, דָּא חֲמָרָא עֲלָאָה, (ס"א דְמַרְוֵי דְאֹרִיִּיתָא) דְאֹרִיִּיתָא
 דְמַרְוֵי, מְנִיָּה שְׁתֵּי. וּלְבָן שְׁנַיִם מַחֲלָב, דְהָא אֹרִיִּיתָא יִין
 וְחֲלָב, תּוֹרָה שְׁבַכְתָּב, וְתוֹרָה שְׁבַעַל פֶּה.

כְּתִיב, (תהלים קד) וַיִּין יִשְׁמַח לְבַב אָנוּשׁ (ס"א אֲמַאי, בְּגִין דְמַאֲתַר
 דְחֻדְוָה קְאֲתִי, וּמֵאֵן הוּא סוֹפִיָּה דְקָרָא) לְהַצְהִיל פְּנִים מְשָׁמֹן,
 וְדָאִי מַאֲתַר דְאֵתְקַרֵי שְׁמֹן. תָּא חֲזִי, שִׁירְתָּא דְחֲמָרָא
 חֻדְוָה, הוּא אַתְר דְּכָל חִידוֹ מְנִיָּה נַפְקָא. וְסוֹפִיָּה דִינָא.
 מַאי טַעֲמָא, בְּגִין דְסוֹפָא דִילִיָּה, אַתְר כְּנִישׁוֹ דְכָלָא,
 דִינָא הוּא, וּבִיָּה אַתְדֵן עֲלֵמָא. וְעַל דָּא שִׁירוּתָא חֻדְוָה,
 וְסוֹפָא דִינָא. בְּגִינֵי כְּדָ, לְהַצְהִיל פְּנִים מְשָׁמֹן. מַאֲתַר דְכָל
 חֻדְוָה מְנִיָּה נַפְקָא.

וְלַחֵם לִבֵּב אָנוּשׁ יִסְעָד, מֵאֵן לַחֵם. אֶלֶּא לַחֵם עֲלֵמָא
 סְעִיד (סְמִיךְ), וְאִי תִימָא, דְּבִיָּה תִלְיָא סְעִידוּ
 דְּעֲלֵמָא בְּלַחֲדוּי, לָאוּ הֲכִי, דְּהָא לִילְיָא בְּלֵא יוּמָא, לֵא
 אֲשַׁתְּכַח, וְלֵא בְּעֵי לְאַפְרָשָׁא לֹון. וּמֵאֵן דְּאַפְרִישׁ לֹון,
 יתְפַרֵּשׁ מַחֲיִין, וְהֵינֵנוּ דְכַתִּיב, (דְּבָרִים ח) לְמַעַן הוֹדִיעֶךָ פִּי
 לֵא עַל הַלֶּחֶם לִבְדוּ יַחֲיָה הָאָדָם. בְּגִין דְּלֵא בְּעֵי
 לְאַתְפַּרְשָׁא.

וְאִי תִימָא, דְּיֹוד הֵיךְ קָאֵמַר וְלַחֵם לִבֵּב אָנוּשׁ יִסְעָד,
 הוֹאִיל וְלֵא תִלְיָא בִּיָּה בְּלַחֲדוּי סְעִידוּ דְּעֲלֵמָא.
 אֶלֶּא דְיִיקָא דְמִלְהָ, וְלַחֵם, וְאִ"ו אֵיתוּסְתָּהּ, כְּמוֹ וַיִּי, וְעַל
 דָּא, כֵּלֵּא אֲשַׁתְּכַח כְּחָדָא.

תָּא חֲזִי, מֵאֵן דְּמִבְרַךְ עַל מְזוֹנָא, לֵא יְבָרַךְ עַל פְּתוּרָא
 רִיקְנִיָּא, וּבְעֵי נְהֵמָא לְאַשְׁתְּכַחָא עַל פְּתוּרָא, וְכִסָּא
 דְּחִמְרָא בִּימִינָא. מֵאִי טַעְמָא, בְּגִין לְקַשְׂרָא שְׁמָאלָא
 בִּימִינָא, וְנְהֵמָא דִּיתְבַּרְךְ מִנִּיָּהוּ, וְלֵאֲתַקְשְׂרָא בְּהוּ,
 וְלִמְהוּי כֵּלֵּא חַד קִשׁוּרָא, לְבִרְכָא שְׁמָא קְדִישָׁא כְּדָקָא
 יָאוּת. דְּהָא לַחֵם אֲתַקְשֵׁר בִּיָּין, וַיִּין בִּימִינָא, וְכַדִּין
 בְּרַכָּאן שְׂרִיָּין בְּעֲלֵמָא, וּפְתוּרָא אֲשַׁתְּלִים כְּדָקָא יָאוּת.
 אֵמַר רַבִּי יִצְחָק, אֲלֵמָלֵא לֵא אֲזַדְמֵן לָן אֲוֹרְחָא דָּא אֶלֶּא
 לְמִשְׁמַע מְלִין אֵלִין, דִּי לָן. אֵמַר רַבִּי יְהוּדָה, יָאוּת
 הוּא לְהָאִי יְנוּקָא דְּלֵא יְנַדַּע כֵּל הָאִי, וְאַנָּא מִסְתַּפִּינָא

עֲלִיָּהּ. אִי יִתְקַיֵּים בְּעֵלְמָא בְּגִין הָאִי. אָמַר רַבִּי יִצְחָק
וּלְמָה. אָמַר לֵיהּ, בְּגִין דְּהָאִי רַבִּיא יְכִיל לְאַסְתְּפִלָּא
בְּאַתְרָא דְלִית רְשׁוֹ לְבַר נָשׁ לְאַסְתְּפִלָּא בֵּיהּ. וּמִסְתְּפִינָא
עֲלוּי, דְּעַד לָא יִמְטִי לְפַרְקוּי, יִשְׁגַּח וַיִּסְתַּכַּל וַיַּעֲנִשׁוּן
לֵיהּ.

שָׁמַע הָהוּא יְנוּקָא. אָמַר, לָא מִסְתְּפִינָא מֵעוֹנָשׂא
לְעֵלְמִין, דְּהָא בְּשַׁעְתָּא דְאַסְתְּלִיק אַבָּא מֵעֵלְמָא,
בְּרִיךְ לִי וְצִלִּי עָלַי. וַיִּדְעֵנָא דְזְכוּתָא דְאַבָּא יְגִין עָלַי.
אָמְרוּ לֵיהּ, וּמַאֲן הוּא אָבוּךָ. אָמַר, (נ"א לִיתָא רַב יְהוּדָה) בְּרִיָּה
דְּרַב הַמְנוּנָא סָבָא, נָטְלוּ לֵיהּ, וְאַרְכְּבוּהָ עַל כְּתַפְיֵיהּ
תֵּלַת מִלִּין.

קָרוּ עֲלֵיהּ, (שׁוֹפְטִים טז) מִהָאוֹכֵל יֵצֵא מֵאֲכָל וּמֵעַז יֵצֵא
מִתּוֹק וְגו'. אָמַר לֹון הָהוּא יְנוּקָא, מְלָה אֲתָא
לִידֵיִכּוּ, פְּרִישׁוּ לָהּ. אָמְרוּ לֵיהּ, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא זְמִין
לָן אֲרַחָא דְחַיִּי, אִימָא אַנְתָּ.

פְּתַח וְאָמַר, מִהָאוֹכֵל יֵצֵא מֵאֲכָל וּמֵעַז יֵצֵא מִתּוֹק. הָאִי
קָרָא, אֲסַמְכְתָּא אִית לָן בֵּיהּ, מִהָאוֹכֵל, דָּא צְדִיק,
דְּכְתִיב, (מְשֻׁלִּי יג) צְדִיק אוֹכֵל לְשׁוֹבַע נִפְשׁוֹ. צְדִיק אוֹכֵל
וְדָאִי, וְנָטִיל כֹּלָא, אִמָּאִי, לְשׁוֹבַע נִפְשׁוֹ. לְמִיָּהּ שְׁבַעָא,
לְהָהוּא אֲתַר דְאַקְרִי נִפְשׁוֹ דְדוּד. יֵצֵא מֵאֲכָל, דְאַלְמָלָא
הָהוּא צְדִיק, לָא יְפּוּק מְזוּנָא לְעֵלְמִין, וְלָא יְכִיל עֵלְמָא

לְקַיִּימָא (ביה). וּמַעֲזוֹ יֵצֵא מִתּוֹק, דָּא יִצְחָק, דְּבְרִיךְ לִיעֲקֹב
בְּטַל הַשָּׁמַיִם וּמִשְׁמַנֵּי הָאָרֶץ.

תו, אַף עַל גַּב דְּכֻלָּא חַד, אֲלִמְלָא תוּקְפָא דְדִינָא
קִשְׂיָא, לָא נִפְקָא דְבִשׁ. מֵאן דְּבִשׁ. דָּא תוֹרָה שְׁבַעֲלִ
פֶּה, דְּכֻתִּיב, (תהלים ט) וּמִתּוּקִים מְדַבֵּשׁ וְנֹפֶת צוֹפִים. מַעֲזוֹ,
דָּא תוֹרָה שְׁבַכְתָּב, דְּכֻתִּיב, (תהלים כט) ה' עֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן. יֵצֵא
מִתּוֹק, דָּא תוֹרָה שְׁבַעֲלִ פֶּה. (דף רמ ע"ב):

אֲזָלוּ כַּחֲדָא תְּלַת יוֹמִין, עַד דְּמָטוּ לְטוֹרְסָא דְקִירָא
דְּאֲמִיָּה. כִּיּוֹן דְּחֻמַּאת לֹון אֲתַקְנִית בֵּיתָא, וַיִּתְּבוּ
תַּמָּן תְּלַת יוֹמִין אַחֲרָנִין. בְּרֻכּוּהוּ, וְאֲזָלוּ, וְסִדְרוּ מְלִין
קַמִּיָּה דְרַבִּי שְׁמַעוֹן. אָמַר, וַדַּאי יְרוּתָא אֲוֹרֵייתָא אַחֲסִין,
וְאֲלִמְלָא זְכוּתָא דְאֲבָהוּן יִתְעַנֵּשׁ מְלַעֲיָלָא, אֲבָל קוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא לְאִינוּן דְּאֲזָלִין בְּתַר אֲוֹרֵייתָא, אַחֲסִינוּ לָהּ
אִינוּן וּבְנֵייהוּ לְעֵלְמִין. הֵדָּא הוּא דְכֻתִּיב, (ישעיה נט) וְאֲנִי
זֹאת בְּרִיתִי אִוְתָם אָמַר ה' רוּחִי אֲשֶׁר עָלְיָךְ וְגו'.

זְבוּלוֹן לְחוּף יַמִּים יִשְׁכּוֹן וְהוּא לְחוּף אֲנִיּוֹת וַיִּרְכָּתוּ וְגו'.

רַבִּי אַבָּא פִתַּח, (תהלים מז) חֲגוּר חֲרַבְךָ עַל יַרְךָ
גְּבוּר הוֹדֶךָ וְהִדְרָךְ. וְכִי דָּא הוּד וְהִדְרָךְ, לְמִיּוֹן זַיִנָּא,
וְלֹאֲזַדְרָזָא בְּהַאי. מֵאן דְּאֲשַׁתְּדַל בְּאֲוֹרֵייתָא, וְאַגַּח קֶרְבָּא
בְּאֲוֹרֵייתָא, וְזַרְיָו גְּרַמִּיָּה בְּהַ, דָּא הוּא שְׁבַחָא (דְּמֵאֲרִיָּה), דָּא
הוּא הוּד וְהִדְרָךְ, וְאַתְּ אֲמַרְתָּ חֲגוּר חֲרַבְךָ.

אֵלָא, וּדְאֵי עֲקָרָא דְמַלְהָ, אֶת קַיִימָא קַדִּישָׁא. יְהַב
 קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, וְרָשִׁים לִיה בְּבִנֵי נֶשָׂא, בְּגִין
 דִּינִטְרוּן לִיה, וְלֹא יִפְגְּמוּן לִיה בְּפִגְמוֹ לְהֵאֵי רְשִׁימָא
 דְּמַלְכָּא. וּמֵאן דְּפָגְגִים לִיה, הָא קָאִים לְקַבְּלֵיהָ (ויקרא כו)
 חֲרַב נִקְמַת נָקָם בְּרִית, לְנִקְמָא נוֹקְמָא דְּבְרִית קַדִּישָׁא,
 דְּאֶתְרָשִׁים בֵּיה, וְהוּא פָּגְגִים לִיה.

וּמֵאן דְּבַעֵי לְנִטְרָא הָאֵי אֶתְר, יִזְדְּרוּ וַיִּתְקַן גְּרַמִּיָּה,
 וַיִּשְׁוֵי לְקַבְּלֵיהָ, בְּשַׁעֲתָא דִּי צִרָא בִישָׁא יִתְקַף
 עֲלוּי, לְהֵאֵי חֲרַב דְּקַיִימָא עַל יָרֵךְ, לְאֶתְפְּרָעָא מִמָּאן
 דְּפָגְגִים הָאֵי אֶתְר. וּכְדִין, חֲגוּר חֲרַבְךָ עַל יָרֵךְ גְּבוּר, גְּבוּר
 אִיהוּ, גְּבוּר אֶתְקַרִי. וְעַל דָּא הוּדְךָ וְהַדְרָךְ.

דְּבַר אַחַר, חֲגוּר חֲרַבְךָ עַל יָרֵךְ גְּבוּר. מֵאן דְּנִפְיֵק
 בְּאַרְחָא, יִתְקַן גְּרַמִּיָּה בְּצִלוֹתָא דְּמֵאֲרִיָּה, וַיִּזְדְּרוּ
 בְּהֵאֵי (מ"ט ע"ב) צְדָק, חֲרַב עֲלָאָה, בְּצִלוֹתָא וּבַעוֹתִין עַד לָא
 יִפּוּק לְאַרְחָא. פְּדַכְתִּיב, (תהלים פה) צְדָק לְפָנָיו יִהְיֶה וַיִּשָּׂם
 לְדַרְךָ פְּעֻמָּיו. תָּא חֲזִי, זְבוּלוֹן נִפְיֵק תְּדִירָא לְשִׁבְלִין
 וְאַרְחִין, וְאַגַּח קְרַבִּין, וְאַזְדְּרוּ בְּהֵאֵי חֲרַב עֲלָאָה,
 בְּצִלוֹתָא וּבַעוֹתִין, עַד לָא נִפְיֵק בְּאַרְחָא, וּכְדִין נִצַּח
 עֲמִין, וְאַתְתְּקַף עֲלֵייהוּ. וְאֵי תִימָא יְהוּדָה, הָא אֶתְתְּקַן
 בְּהֵאֵי, לְאַגַּחָא קְרַבִּין, וְתִקוּנִין, בְּהֵאֵי חֲרַב, אִמְאֵי
 זְבוּלוֹן. אֵלָא.

תָּא חֲזִי, הֲנִי תְרִיסר שְׁבֻטִין, כְּלָהוּ תְקוּנָא דְמִטְרוּנִיתָא
 הוּוּ. תְרִין תְקוּנִין דְנוּקְבֵי אִמְר שְׁלֵמָה בְּשִׁיר
 הַשִּׁירִים, חַד לְרַעֲיָא עֲלָאָה יוּבְלָא, וְחַד לְכֻלָּהּ, שְׁנַת
 הַשְּׁמִיטָה. חַד תְקוּנָא לְעֵילָא, וְחַד תְקוּנָא לְתַתָּא. עוּבְדָא
 דְבְרָא שִׁית, הָכִי הוּא נָמִי, בְּהֲנִי תְרִי אֲתֵרִי, חַד עוּבְדָא
 לְעֵילָא, וְחַד עוּבְדָא לְתַתָּא, וְעַל דָּא פְתִיחָא דְאוּרִייתָא
 בְּב'. עוּבְדָא דְלְתַתָּא, כְּגוּוּנָא דְלְעֵילָא, דָּא עֵבַד עֲלֵמָא
 עֲלָאָה, וְדָא עֵבַד עֲלֵמָא תַתָּאָה. כְּגוּוּנָא דָּא.

תְרִין תְקוּנִין דְנוּקְבֵי קְאִמְר שְׁלֵמָה, חַד לְעֵילָא, וְחַד
 לְתַתָּא. חַד לְעֵילָא, בְּתְקוּנָא עֲלָאָה דְשְׁמָא

קְדִישָׁא. חַד לְתַתָּא, בְּתְקוּנָא תַתָּאָה כְּגוּוּנָא דְלְעֵילָא.

תָּא חֲזִי, זַכָּאָה חוּלְקִיָּה דִיעֶקֶב קְדִישָׁא, דְזֻכָּה לְהָאִי.
 וְהָא אֲתֵמַר, מִיּוּמָא דְאֲתַבְרִי עֲלֵמָא, לָא אֲשַׁתְּכַח

עֲרִסָא שְׁלִימְתָא כְּעֲרִסִיָּה דִיעֶקֶב. וּבְשַׁעֲתָא דְבַעָא
 לְאַסְתִּלְקָא מֵעֲלֵמָא, כְּדִין הוּוּ שְׁלִים, בְּכֻל (רל"א ע"ב)

סְטְרוּי. אֲבִרְהֵם מִימִינִיָּה, יִצְחָק מִשְׁמָאֲלִיָּה, הוּוּ
 בְּאִמְצַעִיתָא, שְׁכִינְתָא קְמִיָּה. כִּיּוֹן דְחָמָא יַעֲקֹב הָאִי,

קָרָא לְבְנוּי, וְאִמְר לֹוֹן הָאֲסָפוּ, בְּגִין דִּישְׁתַּכַּח תְקוּנָא
 דְלְעֵילָא וְתַתָּא.

תָּא חֲזִי, רְזָא דְמִלָּה, תְרִין תְקוּנִין אֲשַׁתְּכַחוּ תַמָּן, חַד
 עֲלָאָה, וְחַד תַתָּאָה, לְמַהוּי כְּלָא שְׁלִים כְּדָקָא יְאוּת.

תְּקוּנָא עֲלָאָה, תְּקוּנָא סְתִים וְגַלְיָא, דְּהָא תְּקוּנָא דְיֹבְלָא
 אִיהוּ, הֵהוּא דְאָמַר שְׁלֵמָה בְּשִׁיר הַשִּׁירִים כְּדִקְאֲמָרוֹן,
 רִישָׁא סְתִים הוּוּה דְלָא אֲתַגְלִיָּא הֲכָא, וְלָא יָאוּת
 לְאֲתַגְלִיָּא. דְרוּעִין וְגוּפָא אֲתַגְלִיָּין, וְהָא יְדִיעִין. שׁוּקִין
 סְתִימוּ וְלָא אֲתַגְלִיָּין. מַאי טַעְמָא, בְּגִין דְנִבְוָאָה לָא
 שְׂרִיא אָלָא בְּאַרְעָא קְדִישָׁא. וְתְקוּנָא דָא סְתִים וְגַלְיָא.
 תְּקוּנָא אַחְרָא תַתָּאָה, תְּקוּנָא דְכֻלָּה דְקָאֲמַר שְׁלֵמָה
 בְּשִׁיר הַשִּׁירִים, הָאִי תְּקוּנָא דְאֲתַגְלִיָּא יִתִיר,
 וְתְקוּנָא דָא בְּתַרִיסַר שְׁבַטִין (דף רמא ע"א) דְאִינוּן תְּחוּתָה,
 וְתְקוּנָא דְגוּפָא דִילָהּ.

פְּתַח רַבִּי אַבָּא וְאָמַר, (מלכים א' ז) וַיַּעַשׂ אֶת הַיָּם מוֹצָק וְגו'.

וְכַתִּיב עוֹמֵד עַל שְׁנֵי עֲשָׂר בְּקָר שְׁלֹשָׁה פּוֹנִים
 צְפוֹנָה וְשְׁלֹשָׁה פּוֹנִים יָמָה וְשְׁלֹשָׁה פּוֹנִים נֹגְבָה וְגו' (רמ"ז
 ע"א) וְהַיָּם עֲלִיָּהֶם מְלַמְעֵלָה וְגו'. וְכַתִּיב וְאֵת הַבְּקָר שְׁנַיִם
 עֲשָׂר תַּחַת הַיָּם (וגו'). עוֹמֵד עַל שְׁנֵי עֲשָׂר בְּקָר, הַכִּי הוּא
 וְדָאִי, דְדָא יָם מִתְקַנָּא בִּי"ב בְּתַרִין עֲלָמִין, בְּתַרִיסַר
 לְעִילָא רְתִיכִין מְמַנָּן. לְעִילָא בְּתַרִיסַר, לְתַתָּא תַרִיסַר
 שְׁבַטִין. פִּיּוֹן דְחָמָא יַעֲקֹב תְּקוּנָא עֲלָאָה, וְחָמָא שְׁכִינְתָּא
 קָאִים לְקַבְלִיָּהּ, בְּעָא לְאֲשַׁלְמָא תְּקוּנָהָא, קָרָא לְבִנּוּהִי
 תַרִיסַר, וְאָמַר לוֹן הָאֲסָפוּ. אֲתַקִּינוּ גְרַמִּיכּוּ לְאֲשַׁלְמָא
 מְהִימְנוּתָא.

תָּא חֲזִי, תְּרִיסַר שַׁבְּטִין, בְּד' דְּגָלִין, בְּד' סְטָרִין, שְׁלֹשָׁה
 פּוֹנִים צְפוֹנָה וְשְׁלֹשָׁה פּוֹנִים יָמָה וְשְׁלֹשָׁה פּוֹנִים
 נֶגְבָּה וְשְׁלֹשָׁה פּוֹנִים מְזֻרְחָה וְהֵים עֲלֵיהֶם. וְהָכִי הוּא
 וְדַאי, תְּלַת שַׁבְּטִין לְכָל סֵטֶר לְד' רוּחֵי עֲלֵמָא, וְתַלְת
 שַׁבְּטִין לְדְרוּעָא דִּימִינָא, וְתַלְת שַׁבְּטִין לְדְרוּעָא
 דְּשְׂמַאלָא, וְתַלְת שַׁבְּטִין, לִירְכָא יְמִינָא, וְתַלְת שַׁבְּטִין
 לִירְכָא שְׂמַאלָא, וְגוּפָא דְשְׁכִינְתָא עֲלֵיהּ. הֵדָא הוּא
 דְכְּתִיב, וְהֵים עֲלֵיהֶם.

מֵאֵי טַעְמָא תְּלַת שַׁבְּטִין לְדְרוּעָא, וְתַלְת שַׁבְּטִין
 לִירְכָא, וְכֵן לְכָלָא. אֵלָא רְזָא דְמִלָּה, תְּלַת קְשָׁרִין
 אֵינּוּן בְּדְרוּעָא יְמִינָא, וְתַלְת בְּשְׂמַאלָא, וְתַלְת בִּירְכָא
 יְמִינָא, וְתַלְת קְשָׁרִין בִּירְכָא שְׂמַאלָא, אֲשֶׁתְּכַחוּ תְּרִיסַר
 קְשָׁרִין לְאַרְבַּע סְטָרִין, וְגוּפָא עֲלֵיהּ. אֲשֶׁתְּכַחוּ תְּרִיסַר
 עִם גּוּפָא פְּגוּוּנָא דְלַעִילָא. מִנָּא לָן, דְכְּתִיב, כָּל אֱלֹהֵי
 שַׁבְּטֵי יִשְׂרָאֵל שְׁנַיִם עָשָׂר. וְזֹאת, בְּגִין דְּבָהּ אֲשֶׁתְּלִים
 חוֹשְׁבָנָא, כְּמָה דְאַתְמַר וְהֵים עֲלֵיהֶם מְלַמְעָלָה.

(זכריה ד) שְׁבַע עֵינֵי ה', אֵינּוּן שְׁבַע עֵינֵי הָעֵדָה. שְׁבַעִין
 סְנֵה־דְרִין. שְׁעָרָא, כְּמָה דְכְּתִיב, (במדבר כ) כָּל הַפְּקוּדִים
 לְמַחְנֵה יְהוּדָה מֵאֵת אֶלְפָּה וְגו'. כָּל הַפְּקוּדִים לְמַחְנֵה
 רְאוּבֵן, וְכֵן לְכָלָהּ.

וְאֵי תִימָא, בְּמִצְרַיִם בְּסִלְקוּ דִיעֻקְב מֵעֲלֵמָא, דְאַשְׁתַּכַּח

שְׁלִימוֹ בְּהֵיִא שְׁעָתָא, כּוּלֵי הָאֵי אָן הוּא. וְדָאֵי שְׁבַעִין
נְפֻשֵׁין הֵווּ, וְכָל אֵינּוֹן דְּאוּלֵידוּ בְּשִׁבְעַ עֶשְׂרֵה שָׁנִין, דְּלֵית
לוֹן חוּשְׁבָנָא. כְּמָה דְכָתִיב (שמות א) וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל פָּרוּ
וַיִּשְׂרְצוּ וַיִּרְבוּ וַיַּעֲצֻמוּ בְּמָאד מְאֹד. וּכְתִיב, (תהלים מ) עֲצֻמוּ
מִשְׁעָרוֹת רֵאשִׁי. זַכָּאָה חוּלְקִיָּה דִיעֲקֹב שְׁלִימָא, דְּהוּא
אֲשֵׁתִּלִּים לְעֵילָא וְתַתָּא.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, וְדָאֵי הָכֵי הוּא, אָבֵל בְּתַקּוּנָא עֲלָאָה
דִּיּוּבְלָא, הֵיךְ אֲשַׁתְּכַח כּוּלֵי הָאֵי. אָמַר לֵיהּ,
אָרִיא, כִּיּוֹן דְּסִדְר רְגֻלֵי לְמִיעָאֵל בְּכַרְמָא, מֵאֵן אֵיהּ
דְּעֵיִל בְּהֵדִיָּה.

פְּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, (איוב כג) וְהוּא בְּאַחַד וּמִי יִשְׁכְּבוּ
וּנְפֻשׁוֹ אוֹתָהּ וַיַּעַשׂ. הָאֵי תַקּוּנָא עֲלָאָה, הוּא כְּלָא
חַד, לָא הֵוִי בֵּיהּ פִּירוּדָא כְּהָאֵי תַתָּאָה, דְּהָא כְּתִיב, (בראשית
ב) וּמִשָּׁם יִפְרֹד וְהָיָה לְאַרְבַּעַה רָאשִׁים. וְאַף עַל גַּב דְּאִית
בֵּיהּ פִּירוּדָא, כַּד יִסְתַּכְּלוֹן מְלִי, כְּלָא סְלִקָא לְחַד.

אָבֵל הָאֵי תַקּוּנָא עֲלָאָה דִּיּוּבְלָא, קִיִּמָּא עַל תְּרִיסַר,
כְּהָאֵי תַתָּאָה. וְאַף עַל גַּב דְּאֵיהּ חַד, הָאֵי חַד
אֲשֵׁלִים לְכָל סֵטֵר, בְּהָאֵי סֵטֵר, וּבְהָאֵי סֵטֵר. אֵינּוֹן שִׁית
סֵטְרִין עֲלָאִין תְּרִיסַר הֵווּ. דְּכָל חַד אוֹזִיף לְחַבְרִיָּה, (קנ"ח
ע"א) וְאֲתַכְּלִיל מְנִיָּה, וְאֲשַׁתְּכַחוּ תְּרִיסַר, וְגוּפָא, וְכְלָא
קִיִּמָּא עַל תְּרִיסַר. מֵאֵן גּוּפָא, דָּא יַעֲקֹב, וְהָא אֲתַמָּר,
אֲלָא רִישָׁא וְגוּפָא בְּחַד קִיִּמֵי.

תו תְּרִיסַר, תִּלְת קְשָׁרִין דְּדְרוּעָא יְמִינָא חֶסֶד חֶסְדִּים.
 תִּלְת קְשָׁרִין דְּדְרוּעָא שְׁמַאלָא גְבוּרָה גְבוּרוֹת. תִּלְת
 קְשָׁרִין בִּירְכָא יְמִינָא, נְצִ"ח נְצָחִים. תִּלְת קְשָׁרִין בִּירְכָא
 שְׁמַאלָא, הו"ד וְהוֹדוֹת. הָא תְּרִיסַר. וְגוֹפָא קְיִימָא עֲלֵיהּ
 הָא תְּלִיסַר. תו, בְּתִלְסַר מְכִילָן אֹרְיִיתָא אֶתְפְּרֶשׁ, וְכֹלָא
 חַד, מֵעִילָא לְתַתָּא בִּיחֻדָּא, עַד הֵהוּא אַתְר דְּקְיִימָא עַל
 פִּירוּדָּא.

שְׁבַעַה עֵינִין עֲלָאִין, אֲלִין דְּכְתִיב, (זכריה ד) עֵינֵי ה' הִמָּה
 מְשׁוּטְטִים דְּכוּרִין, דְּהָא אַתְר דְּדְכוּרָא אִיהוּ.
 הָכָא (דבריי הימים ב טז) עֵינֵי ה' מְשׁוּטְטוֹת, בְּתַקּוּנֵי שְׁכִינְתָא
 לְתַתָּא, אַתְר דְּנוֹקְבָא (זהר חדרש ל"ג קְיִימָא). שְׁבַעַה עֵינִין
 עֲלָאִין, לְקַבִּיל הָא דְּכְתִיב, (דבריי הימים א כט) לָךְ ה' (דף רמא ע"ב)
 הַגְּדוּלָּה וְהַגְּבוּרָה וְגו'. הָאִי אַתְר, אֲשֶׁלִּים לְכָל סֵטֶר.
 תו שְׁעָרָא, כְּמָה דְּכְתִיב, (תהלים קו) מִי יִמְלֵל גְבוּרוֹת ה'.
 הָדָא הוּא דְּכְתִיב, (תהלים מ) עֲצָמוֹ מִשְׁעָרוֹת רֵאשִׁי.
 וְכְתִיב, (איכה ג) חֶסְדֵי ה' כִּי לֹא תִמְנוּ וְגו'. וְתַקּוּנֵין אֲלִין
 אֶסְתַּלְקוּ (מֵאֲתֵר) לְאַתְר אַחְרָא. וְאַף עַל גַּב דְּהָכָא אֶתְמַר
 טְפִי, וְאֶסְתַּלְקִי בְּמַתְקָלָא עֲלָאָה וְתַתָּאָה, וְשְׁלֵמָה מְלָכָא
 אֲמָרֵן, וְאַצְטְרִיכְנָא לְפֶרֶשָׁא לֹוֹן. זְכָאָה חוּלְקָהוֹן
 דְּצְדִיקָא יִתִּיר, דִּידְעִין אֲרַחָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְהָכָא
 כֹּלָא אֶתְגַּלְיָא לִידְעֵי מְדִין.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, זְבוּלוֹן וַיִּשְׁשָׁכֶר תִּנְאֵי עֲבָדוֹ, חֵד יִתִּיב
 וְלָעֵי בְּאוֹרֵייתָא, וְחֵד נְפִיק וְעָבִיד פְּרַקְמָטִיא,
 וְתַמִּיךְ לִישְׁשָׁכֶר, דְּכַתִּיב, (משלי א) וְתוֹמְכִיהָ מְאוּשָׁר. וְהוּהּ
 פְּרִישׁ בְּיַמֵּי לְמַעְבַּד פְּרַקְמָטִיא, וְחוֹלְקִיהָ הָכִי הוּהּ, דְּהָא
 יִמָּא הוּהּ אַחְסַנְתִּיהָ. וּבְגִינֵי כֶּךָ קָרִי לִיהָ יִרְךָ. דְּרַפִּיָּה דִּירְךָ
 לְנַפְקָא וְלַמֵּיעַל, הֵדָא הוּא דְכַתִּיב, (דברים לג) שְׂמַח זְבוּלוֹן
 בְּצֵאתְךָ וַיִּשְׁשָׁכֶר בְּאַהֲלֶךָ. לְחוּף יַמִּים יִשְׁכּוֹן, בְּאִינוֹן
 פְּרִישֵׁי יַמִּים, לְמַעְבַּד פְּרַקְמָטִיא. לְחוּף יַמִּים, אִף עַל גַּב
 דְּחֵד יִמָּא הוּהּ לִיהָ בְּאַחְסַנְתִּיהָ, בְּתַרִּין יַמִּין שְׂרִיָּיא.

רַבִּי יוֹסִי אָמַר, כָּל שְׂאָר יַמִּין הוּוּ מְהֵדָרֵן קַרְפוּלִין בְּיִמָּא
 דִּילִיָּה. וְהוּא לְחוּף אַנְיוֹת, אֲתַר דְּכָל אַרְבִּין
 מִשְׁתַּכְּחִין לְמַעְבַּד סְחוּרְתָא. וַיִּרְכְּתוּ, אָמַר רַבִּי חֲזַקִּיָּה
 יִרְכְּתִיהָ דִּילִיָּה מָטִי עַל סֵפֶר צִידוֹן, וְתַחֲוּמָא פְּרִישׁ לְהָהוּא
 אֲתַר, וּפְרַקְמָטִיא דְּכָל מְאָרֵי סְחוּרְתָא, סְחָרִין וְתִיבִין
 בְּסְחוּרְתִּיהוּ לְהָהוּא אֲתַר.

רַבִּי אַחָא אָמַר, כְּתִיב, (ויקרא ב) וְלֹא תִשְׁבִּית מִלַּח בְּרִית
 אֶלְהֵיךָ מֵעַל מִנְחַתְךָ עַל כָּל קָרְבָנְךָ תִּקְרִיב מִלַּח,
 וְכִי אִמָּאֵי מִלַּח. אֶלָּא בְּגִין דְּאִיְהוּ מְמָרְק וּמְבַשֵּׁם מְרִירָא
 לְאַטְעָמָא, וְאִי לָאו הוּי (בגין) מִלְּחָא, לָא יְכִיל עַלְמָא
 לְמַסְבַּל מְרִירָא. הֵדָא הוּא דְכַתִּיב, (ישעיהו כו) כִּי כַּאֲשֶׁר
 מִשְׁפָּטֶיךָ לְאָרֶץ צֶדֶק לְמַדּוֹ יוֹשְׁבֵי תִבְל. וְכַתִּיב, (תהלים פט)
 צֶדֶק וּמִשְׁפָּט מְכוּן כְּסֹאף.

וּמַלַּח אִיהוּ בְרִית דְּעֵלְמָא קַיִמָּא בֵּיהּ. דְּכַתִּיב, (ירמיה לג)
 אִם לֹא בְרִיתִי יוֹמָם וְלַיְלָה חֲקוֹת שָׁמַיִם וָאָרֶץ לֹא
 שָׁמַתִּי. בְּגִין כֶּךָ, אֶקְרִי בְרִית אֱלֹהֶיךָ, וְאֶקְרִי יָם הַמַּלַּח,
 וַיִּמָּא אֶקְרִי עַל שְׁמִיָּהּ.

רַבִּי חֵיִיא אָמַר, כְּתִיב, (תהלים יא) כִּי צַדִּיק ה' צַדִּיקוֹת
 אֲהֵב, דָּא מַלְחָא בֵּימָא (במלא). וּמֵאֵן דְּפָרִישׁ לֹון,
 גָּרִים לְגַרְמִיָּה מִיתָהּ. בְּגִין כֶּךָ כְּתִיב, לֹא תִשְׁבֵּית מַלְחָה,
 דִּהָא דָּא בְּלֹא דָּא לֹא אֲזֵלָא.

אָמַר רַבִּי אַחָא, יָם חַד הוּא, וְאֶקְרִי (שמות מח) יָמִים. אֲלֵא
 אֲתַר אִית בֵּימָא דְּאִיהוּ מִיִּין צְלִילֹון, וְאֲתַר דְּאִית
 בֵּיהּ מִיִּין מְתִיקֹון, וְאֲתַר דְּאִית בֵּיהּ מִיִּין מְרִירֹון, בְּגִין כֶּךָ
 יָמִים קָרִינֹון, וְעַל דָּא לְחוּף יָמִים. אָמַר רַבִּי אַבָּא, כָּל
 שְׁבֻטָא וְשְׁבֻטָא, וְכָל חַד וְחַד קְשָׁרָא חַד, מֵאִינוּן קְשָׁרִין
 דְּמַתְּחַבְּרֹון בְּגוּפָא.

רַבִּי אַבָּא הוּוּה יְתִיב לִילִיָּא חַד וְקָם לְמַלְעֵי בְּאוּרִיָּתָא.
 עַד דִּהוּוּה יְתִיב, אֲתָא רַבִּי יוֹסִי, וּבִטְשׁ אֶפְתָּחָא.
 אָמַר, סִיפְטָא בְּטוּפְסָרָא קַפְטָלָאי שְׂכִיחִי.

יְתָבוּ וְלָעוּ בְּאוּרִיָּתָא. אֲדַחְכִּי קָם בְּרִיָּה דְּאוּשְׁפִיזָא
 וַיְתִיב קַמִּיָּהּ, אָמַר לֹון מֵאִי דְּכַתִּיב, (יהושע ב)
 וְהַחֲיִיתֶם אֶת אָבִי וְאֶת אִמִּי וְגו'. וְכַתִּיב וּנְתַתֶּם לִי אוֹת
 אֲמַת. מֵאִי קָא בְּעָאת מְנִיָּהּ. אָמַר רַבִּי אַבָּא יְאוֹת

שְׁאַלְתָּ, אָבֵל אֵי שָׁמַעְתָּ מִיַּד אִמָּא בְרִי. אָמַר, תּוֹ
 שְׁאַלְתָּא, דִּהָא אֵינוּן יִהְבוּ לָהּ מַה דְּלֵא בַּעֲתַת מַנְיִיהוּ,
 דְּכַתִּיב, אֵת תִּקְוַת חוּט הַשְּׁנִי הִנֵּה תִקְשְׁרִי בַחֲלוֹן וְגו'.
 אֵלֵא הָכִי אוֹלִיפְנָא, הִיא בַּעֲתַת סִימָנָא דְחַיִּי, דְּכַתִּיב
 וַהֲחַיִּיתֶם אֶת אָבִי וְגו', וְאָמְרָה, סִימָנָא דְחַיִּי לֵא
 שְׂרִייא, אֵלֵא בְּאוֹת אֲמַת, וּמֵאִי אִיהוּ (ויקרא ב ע"א) אוֹת
 אֲמַת, דָּא אֵת ו', בְּגִין דְּבִיהַ שְׂרִיין חַיִּין. הָכִי אוֹלִיפְנָא,
 סִימָנָא דְמֹשֶׁה קָא בַּעֲתַת, וְאֵינוּן אֲמֵאֵי יִהְבוּ לָהּ תִקְוַת
 חוּט הַשְּׁנִי.

אֵלֵא אֵינוּן אֲמַרִי, מֹשֶׁה הָא אֶסְתַּלַּק מֵעֲלָמָא, דִּהָא
 אֶתְכַנְיֵשׁ שְׁמִשָּׂא, וְהָא מָטָא זְמָנָא דְסִיְהָרָא
 לְמִשְׁלַט, סִימָנָא דְסִיְהָרָא אִית לֶן לְמִיְהַב לָךְ, וּמֵאִי
 אִיהוּ, תִקְוַת חוּט הַשְּׁנִי הִנֵּה. כְּמָא דְאֵת אָמַר, (שיר השירים ד)
 כְּחוּט הַשְּׁנִי שְׁפֹתוֹתֶיךָ. סִימָנָא דִּיהוֹשֻׁעַ יְהָ גַבְרָךְ, בְּגִין
 דְּשׁוֹלְטָנוּתָא דְסִיְהָרָא הַשְּׁתָּא. קָמוּ רַבִּי אַבָּא וְרַבִּי יוֹסִי (דף
 רמב ע"א) וּנְשָׁקוּהוּ. אָמְרוּ, וַדַּאי זְמִין אַנְתָּ לְמַהוּי רִישׁ
 מְתִיבְתָא, אוּ גַבְרָא רַבָּא בִישְׂרָאֵל, וּמַנּוּ. רַבִּי בּוֹן.

תּוֹ שְׂאִיל וְאָמַר, בְּנוֹי דִּיעֲקֹב פְּלָהוּ תְרִיסַר שְׁבַטִין,
 אֶתְסַדְרוּ לְתַתָּא כְּגוּוֹנָא דְלַעִילָא, אֲמֵאֵי אַקְדִּים
 בְּבִרְכָאן זְבוּלוֹן לִישְׁשַׁכַּר תְּדִיר, וְהָא יִשְׁשַׁכַּר
 אֶשְׁתַּדְלוּתִיהָ בְּאוּרִייתָא, וְאוּרִייתָא אַקְדִּים בְּכָל אֶתְר,

אֲמַאי אֶקְדִים לִיה זְבוּלוֹן בְּבִרְכָאן. אַבּוּי אֶקְדִים לִיה,
מֹשֶׁה אֶקְדִים לִיה.

אֶלֹא זְבוּלוֹן זָכָה עַל דְּאַפִּיק פֶּתָא מְפּוּמִיָּה, וַיְהִי
לְפּוּמִיָּה דִישְׁשָׁכָר, בְּגִינֵי כַף אֶקְדִים לִיה בְּבִרְכָאן.
מִהְכָּא אֹלִיפְנָא, מֵאֵן דְּסַעִיד לְמַרְיָה דְּאוּרִיטָא, נְטִיל
בְּרַכָּאן מֵעִילָא וְתַתָּא. וְלֹא עוֹד אֶלֹא דְזָכִי לְתַרִי פְתוּרִי,
מַה דְלֹא זָכִי בַר נֶשׁ אַחְרָא. זָכִי לְעוֹתְרָא דִיתְבַּרְךָ בְּהַאי
עֲלֵמָא, וְזָכִי לְמַהוּי לִיה חוּלְקָא בְּעֲלֵמָא דְאַתִּי. הֵדָּא הוּא
דְכְתִיב, זְבוּלוֹן לְחוּף יַמִּים יִשְׁכּוֹן וְהוּא לְחוּף אֲנִיּוֹת. כִּיּוֹן
דְכְתִיב לְחוּף יַמִּים, אֲמַאי וְהוּא לְחוּף אֲנִיּוֹת. אֶלֹא, לְחוּף
יַמִּים, בְּעֲלֵמָא דִין. לְחוּף אֲנִיּוֹת, בְּעֲלֵמָא דְאַתִּי, כְּמַא
דְאַתְּ אָמַר, (תהלים קד) שֵׁם אֲנִיּוֹת יִהְלָכוּן וְגו', דְתַמֵּן הוּא
נְגִידוּ דְעֲלֵמָא דְאַתִּי.

פֶּתַח וְאָמַר, (שיר השירים ג) הַשְּׁבַעְתִּי אֶתְכֶם בְּנוֹת יְרוּשָׁלַיִם
אִם תִּמְצְאוּ אֶת דּוּדֵי מַה תִּגִּידוּ לוֹ שְׁחוּלַת אֶהְבֶּה
אֲנִי. וְכִי מֵאֵן קָרִיב לְמִלְכָּא כְּכַנְסַת יִשְׂרָאֵל, דְּאִיהִי
אֲמַרְת אִם תִּמְצְאוּ אֶת דּוּדֵי מַה תִּגִּידוּ לוֹ. אֶלֹא בְנוֹת
יְרוּשָׁלַיִם, אֵלִין אֵינּוֹן נִשְׁמַתְהוֹן דְּצַדִּיקֵיָא דְּאֵינּוֹן קָרִיבִין
לְמִלְכָּא תְדִיר, וּמוֹדְעִין לְמִלְכָּא בְּכָל יוֹמָא עֲסָקוּי
דְמִטְרוֹנִיתָא.

דְּהַכִּי אֹלִיפְנָא, בְּשַׁעְתָּא דְנִשְׁמַתָּא נְחַתַּת לְעֲלֵמָא,

כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל עָאֵלֶת עֲלָהּ בְּקִיּוּמָא דְאֹמְמָא, דִּיחֻוּי
לְמַלְכָא, וַיֹּדַע לִיה רְחִימוּתָא דִּילָהּ לְגַבִּיּהּ, בְּגִין
לְאֵתְפֵּיִסָא בְּהַדִּיהָ.

וּבְמָה, בְּגִין דְּחִיּוּבָא עַל בַּר נֶשׁ לִיחְדָא שְׂמָא קְדִישָא
בְּפוּמָא, בְּלִבָּא בְּנַפְשָא, וּלְאַקְשָׁרָא כְּלָא,
כְּשִׁלְהוּבָא דְאֵתְקִשָׁרָא בְּטִיפְסָא, וּבְהַהוּא יְחֻדָא דְעֵבִיד,
גָּרִים לְאֵתְפֵּיִסָא מְלַכָּא בְּמִטְרוּנִיתָא, וְאוּדַע לִיה לְמַלְכָּא
רְחִימוּתָא דִּילָהּ לְגַבִּיּהּ.

דְּבַר אַחַר, בְּנוֹת יְרוּשָׁלַם, אֵלִין תְּרִיסַר שְׁבֻטִין. דְּתַנְיִנֵן,
יְרוּשָׁלַם עַל תְּרִיסַר טוּרִין קְיִימָא. וּמֵאן דְּאָמַר עַל
שְׁבַעָה, לָא קָאמַר לְאַשְׁלָמָא שְׁלִימוּ, וְאַף עַל גַּב דְּכֻלָּא
חַד, דְּאִית שְׁבַעָה, וְאִית ד', וְאִית תְּרִיסַר, וְכֻלָּא חַד.
וְדָאֵי עַל תְּרִיסַר טוּרִין קְיִימָא, תְּלַת טוּרִין לְסַטְרָא דָא,
וְתְּלַת טוּרִין לְסַטְרָא דָא, וְכֵן לְאַרְבַּע זְווִיִין, וְכַדִּין
אַתְקְרִי חִיָּה. כְּמָא דְאֵת אָמַר, (יחזקאל י) הִיא תְּחִיָּה אֲשֶׁר
רְאִיתִי תַּחַת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל. וְאֵלִין אֶקְרוּן בְּנוֹת יְרוּשָׁלַם,
בְּגִין דְּקִיִּימָא עֲלֵייהוּ. וְאֵינֻן סְהַדִּי סְהַדוּתָא לְמַלְכָּא עַל
כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. הֵדָּא הוּא דְכְּתִיב, (תהלים קכ"ב) שְׁבֻטֵי יְהוָה
עֲדוּת לְיִשְׂרָאֵל לְהוֹדוֹת לְשֵׁם יְיָ. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, זַכָּאָה
חוּלְקָהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל, דִּידְעֵי אוּרְחוּי דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
עֲלֵייהוּ כְּתִיב, (דברים יד) כִּי עַם קָדוֹשׁ אַתָּה לִּי אֱלֹהֶיךָ וּבְךָ
בְּחַר יְיָ וְגו':

יִשְׁשַׁכֵּר חֲמוֹר גָּרַם רוּבֵץ בֵּין הַמְּשֻׁפְּתִים. אָמַר רַבִּי
 אֶלְעָזָר, וְכִי יִשְׁשַׁכֵּר חֲמוֹר אֶקְרִי. אִי בְּגִין
 דְּאֶשְׁתַּדַּל בְּאוֹרֵייתָא, נְקַרֵּיהּ לֵיהּ סוּס אוֹ אַרְיָה, אוֹ
 נִמְר, אִמְאֵי חֲמוֹר. אֶלָּא אָמְרוּ, בְּגִין דְּחֲמוֹר נָטִיל
 מְטוּלָא, וְלֹא בְּעֵיט בְּמֵאֲרִיָּה כְּשֶׁאֵר בְּעִירִי, וְלֹא אֵית בֵּיהּ
 גַּסּוֹת הָרוּחַ, וְלֹא חֵיִישׁ לְמִשְׁכַּב בְּאַתַּר מִתְתַּקֵּן. אוּף הָכִי
 יִשְׁשַׁכֵּר, דְּאֶשְׁתַּדַּלוּתֵיהּ בְּאוֹרֵייתָא, נָטִיל מְטוּלָא
 דְּאוֹרֵייתָא, וְלֹא בְּעֵיט בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְלֹא אֵית
 בֵּיהּ גַּסּוֹת הָרוּחַ, כְּחֲמוֹר דְּלֹא חֵיִישׁ לִיקְרָא דִּילֵיהּ, אֶלָּא
 לִיקְרָא דְמַרְיָה (ס"א דְרַבִּיהּ). רוּבֵץ בֵּין הַמְּשֻׁפְּתִים, כְּדֹאמְרִינֵן
 וְעַל הָאָרֶץ תִּישָׁן, וְחֵי צֶעַר תַּחֲתֶיהּ, וּבַתּוֹרָה אַתָּה עֵמַל.
 דְּבַר אַחַר יִשְׁשַׁכֵּר חֲמוֹר גָּרַם רוּבֵץ וְגו'. פֶּתַח וְאָמַר,
 (תהלים כז) לְדוֹד ה' אוֹרִי וַיִּשְׁעֵי מִמִּי אִירָא יי מְעוֹז
 חֵי מִמִּי אֶפְחַד, כַּמָּה חֲבִיבִין אֵינֹן מְלִין דְּאוֹרֵייתָא, כַּמָּה
 חֲבִיבִין אֵינֹן דְּמִשְׁתַּדְּלִי בְּאוֹרֵייתָא, קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא. דְּכָל מֵאן דְּאֶשְׁתַּדַּל בְּאוֹרֵייתָא, לָא דְחִיל מְפֻגְעֵי
 עֲלֵמָא, נָטִיר הוּא לְעֵילָא, נָטִיר הוּא לְתַתָּא. וְלֹא עוֹד,
 אֶלָּא (דף רמב ע"ב) דְּכַפִּית לְכָל פְּגִיעֵי דְעֲלֵמָא, וְאַחֲתִית לוֹן
 לְעוּמְקֵי דְתַהוּמָא רַבָּא.

תָּא חוּי, בְּשַׁעְתָּא דְעָאל לִילֵיא, (לעיל קע"ב ע"א) פֶּתַחֲחִין
 סְתִימִין, וְכַלְבֵּי וְחַמְרֵי שְׂרִיין וְשַׁטָּאן בְּעֲלֵמָא,

וְאֶת־יְהִיבַת רִשׁוֹ לְחַבְלָא, וְכָל בְּנֵי עֲלָמָא נַיִימִי
 בְּעַרְסִייהוּ, וְנִשְׁמַתְהוֹן דְּצַדִּיקַיָּא סְלָקִין לְאֶתְעַנְגָּא
 לְעִילָא. כַּד אֲתַעַר רוּחַ צְפוֹן, וְאֶתְפְּלִיג לִילִיא,
 אֲתַעְרוּתָא קַדִּישָׁא אֲתַעַר בְּעֲלָמָא, וְאֲתַמַּר בְּכַמָּה דּוּכְתִי.
 זְכָאָה חוּלְקִיָּה דְהַהוּא בַר נָשׁ, דְּאִיהוּ קָאִים בְּהַהִיא
 שְׁעָתָא, וְאֲשַׁתְּדַל בְּאוּרִייתָא. כִּיּוֹן דְּאִיהוּ פְּתַח
 בְּאוּרִייתָא, כָּל אֵינּוֹן זִינִין בִּישִׁין, אָעִיל לֹון בְּנוֹקְבֵי
 דְתַהוּמָא רַבָּה, וְכַפִּית לִיָּה לְחַמּוֹר, וְנַחֲת לִיָּה בְּטַפְסָרִי
 דְתַחֲתוֹת עַפְרָא, דְזוּהֵמִי קַסְרָא.

בְּגִינֵי כֶּךָ, יִשְׁשַׁכְר, דְּאֲשַׁתְּדְלוּתִיָּה בְּאוּרִייתָא, כַּפִּית
 לִיָּה לְחַמּוֹר, וְנַחֲת לִיָּה. מַהֲהוּא גַרְם הַמַּעְלוֹת,
 דְּאִיהוּ סְלִיק לְנִזְקָא עֲלָמָא, וְשׁוּי מְדוּרִיָּה בֵּין הַמַּשְׁפָּתִים,
 בֵּין זוּהֵמִי דְטַפְסָרִי דְעַפְרָא.

תָּא חֲזִי, מַה כְּתִיב. וַיֵּרָא מְנוּחָה כִּי טוֹב וְאֶת הָאָרֶץ כִּי
 נַעֲמָה וַיֵּט שְׁכֻמוֹ לְסַבּוּל וַיְהִי לְמַס עוֹבֵד. וַיֵּרָא
 מְנוּחָה כִּי טוֹב, דָּא תּוֹרָה שְׁבַכְתָּב. וְאֶת הָאָרֶץ כִּי נַעֲמָה,
 דָּא תּוֹרָה שְׁבַעֲל פֹּה. וַיֵּט שְׁכֻמוֹ לְסַבּוּל, לְמַסְבַּל עוֹלָא
 דְּאוּרִייתָא, וְלְדַבְקָא בָּהּ יוּמֵי וְלִילֵי. וַיְהִי לְמַס עוֹבֵד,
 לְמַהוּי פְּלַח לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְלְאֶתְדַבְקָא בֵּיָּה,
 וְלְאֶתְשָׂא גְרַמִּיָּה בָּהּ.

רַבִּי שְׁמַעוֹן וְרַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי חֲזִיָּא הָווּ קָא אֲזִלִּי מַגְלִילָא

עֲלָאָה לְטַבְרִיָּה, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, נִיחָךְ וְנִשְׁתַּדַּל
 בְּאוּרֵייתָא, דְּכָל מַאן דִּידַע לְאַשְׁתַּדַּלָּא בְּאוּרֵייתָא, וְלֹא
 אֲשְׁתַּדַּל, אֶתְחִיִּיב בְּנַפְשִׁיהּ. וְלֹא עוֹד אֶלָּא דִּיהֲבִין לִיהּ
 עוּלָא דְאַרְעָא, וְשַׁעְבוּדָא בִּישָׂא, דְּכֹתִיב בִּישְׁשָׁכֶר, וַיֵּט
 שְׁכָמוֹ לְסַבּוּל, מֵהוּ וַיֵּט, סָטָא. כְּמָא דְאַתְ דְּאָמַר, (שְׁמוּאֵל א
 ח) וַיֵּטוּ אַחֲרֵי הַבָּצַע. מַאן דְּסָטָא אֶרְחִיָּה וְגִרְמִיָּה, דְּלֹא
 לְמַסְבַּל עוּלָא דְאוּרֵייתָא, מִיַּד וַיְחִי לְמַס עוֹבֵד.

פִּתַּח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, (מִשְׁלֵי ח) לְהִנְחִיל אוֹהֲבֵי יֵשׁ
 וְאוֹצְרוֹתֵיהֶם אֲמַלָּא. זַכָּאִין אֵינּוֹן בְּנֵי עֲלָמָא,
 אֵינּוֹן דְּמִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוּרֵייתָא, דְּכָל מַאן דְּאַשְׁתַּדַּל
 בְּאוּרֵייתָא, אֶתְרַחִים לְעֵילָא, וְאַתְרַחִים לְתַתָּא, וְאַחְסִין
 בְּכָל יוֹמָא, יְרוּתָא דְּעֲלָמָא דְּאַתִּי. הָדָא הוּא דְּכֹתִיב,
 לְהִנְחִיל אוֹהֲבֵי יֵשׁ. מַאי יֵשׁ. דָּא עֲלָמָא דְּאַתִּי דְּלֹא פִּסְק
 מִיִּמּוּי לְעֲלָמִין, וְנָטַל אֲגַר טַב עֲלָאָה, דְּלֹא זָכִי בֵּיהּ בַּר
 נֶשׁ אַחֲרָא, וּמַאי אִיהוּ. י"ש. וּבְגִינֵי פְּךְ, רְמִיז לָן שְׁמָא
 דִּישְׁשָׁכֶר דְּאַשְׁתַּדַּל בְּאוּרֵייתָא, יֵשׁ שְׁכָר. דָּא הוּא אֲגַרָא
 דְּאֵינּוֹן דְּמִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוּרֵייתָא, י"ש.

כְּתִיב, (דְּנִיָּאֵל ז) חֲזָה הָיִית עַד דֵּי כְּרִסּוֹן רְמִיז וְעַתִּיק יוֹמִין
 יְתִיב וְגו'. חֲזָה הָיִית עַד דֵּי כְּרִסּוֹן רְמִיז, פֶּד
 אֶתְחַרַּב בֵּי מְקַדְשָׁא, תְּרִי כְּרִסּוֹן נְפְלוּ, תְּרִי לְעֵילָא, תְּרִי
 לְתַתָּא. תְּרִי לְעֵילָא, בְּגִין דְּאַתְרַחִיקַת תַּתָּאָה מֵעֲלָאָה,

כְּרִסְיָא דִיעֶקֶב אֶתְרַחֲיקַת מִכְּרִסְיָא דְדָוִד. וּכְרִסְיָא דְדָוִד
נִפְלְתָה. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (איכה ב) הַשְּׁלִיךְ מִשָּׁמַיִם אֶרֶץ.
תְּרִי כְּרִסְוּוֹן לְתַתָּא, יְרוּשָׁלַם, וְאִינוּן מְאָרִי דְאֹרִייתָא.
וּכְרִסְוּוֹן דְלְתַתָּא כְּגֹוּנָא דְכְּרִסְוּוֹן דְלְעֵילָא, מְרִיהוֹן
דְאֹרִייתָא הֵינּוּ כְּרִסְיָא דִיעֶקֶב. יְרוּשָׁלַם הֵינּוּ כְּרִסְיָא
דְדָוִד, וְעַל דָּא כְּתִיב, עַד דֵּי כְּרִסְוּוֹן, וְלֹא כְּרִסְיָא. כְּרִסְוּוֹן
סְגִיָאִין נִפְלוּ, וְכֻלְהוּ לָא נִפְלוּ, אֶלָּא מֵעֲלֻבּוּנָה
דְאֹרִייתָא.

תָּא חַוִּי, כִּד אִינוּן זַכָּאֵי קְשׁוּט מְשִׁתְּדִילֵי בְּאֹרִייתָא, כָּל
אִינוּן תּוֹקֶפִין דְשָׂאֵר עַמִּין, דְשָׂאֵר חֵילִין, וְכָל חֵילִין
דְלַהוֹן, אֶתְכַפִּיין וְלֹא שְׁלֵטִי בְּעֵלְמָא, וְיִשְׂרָאֵל (נ"א וי"ש)
אֶזְדַּמְן עֲלֵייהוּ לְסַלְקָא לֹון עַל כְּלָא. וְאִי לָא, חֲמוֹר גְּרַמָּא
לֹון לְיִשְׂרָאֵל לְמִיּהָךְ בְּגִלוּתָא, וְלִמְנַפֵּל בֵּינֵי עַמְמֵיָא,
וְלִמְשַׁלֵּט עֲלֵייהוּ. וְכָל דָּא אֲמַאי, בְּגִין, וַיֵּרָא מְנוּחָה פִּי
טוֹב, וּמִתְקַנָּא קַמִּיהָ, וַיִּכִּיל לְמַרוּחַ בְּגִינָה כַּמָּה טְבִין
וְכַמָּה כְּסוּפִין, וְסָטָא אֹרְחִיהָ דְלָא לְמַסְבֵּל עוּלָא
דְאֹרִייתָא. בְּגִין כֶּךָ וַיְהִי לְמַס עוֹבֵד.

כְּתִיב, (שיר השירים ו) הַדּוֹדָאִים נָתַנוּ רִיחַ וְעַל פִּתְחֵינוּ כָּל
מְגִדִים חֲדָשִׁים גַּם יִשְׁנִים וְגו'. הַדּוֹדָאִים נָתַנוּ
רִיחַ, (הדודאים) אֵלִין אִינוּן דְאֶשְׁכַּח רְאוּבֵן. כְּמָא דְאֵתְ אָמַר,
(בראשית ל) וַיִּמְצָא (דף רמג ע"א) דוֹדָאִים בְּשֹׁדֵה, וְלֹא אֶתְחַדְדֵּשׁן

מְלִי דְאֹרִייתָא, אֶלָּא עַל יְדוּי בִּישְׂרָאֵל, כְּמָא דְאֵת אָמַר,
 (דברי הימים א יב) וּמִבְּנֵי יִשְׁשַׁכָּר יוֹדְעֵי בְּיָנָה לְעֵתִים וְגו'.

וְעַל פְּתַחֲנֵנוּ כָּל מְגָדִים, אֵינּוּן גְּרָמוּ לְמַהוּי עַל פְּתַחֲנֵנוּ,
 עַל פְּתַחֵי בֵּתֵי כְּנִסְיֹת וּבֵתֵי מְדַרְשׁוֹת, כָּל מְגָדִים.
 חֲדָשִׁים גַּם יִשְׁנִים, כְּמָה מְלִי חֲדַתָּאן וְעֵתִיקִין דְּאֹרִייתָא,
 דְּאֵתְגַלְיִין עַל יַדֵּיהוּ, לְקַרְבָּא לְיִשְׂרָאֵל לְאֲבוּהוֹן
 דְּלַעִילָא. הֵדָא הוּא דְכְּתִיב, (דברי הימים א יב) לְדַעַת מַה יַּעֲשֶׂה
 יִשְׂרָאֵל.

(שיר השירים ז) יוֹדֵי צַפְנָתֵי לָךְ. מֵהַכָּא אֹלִיפְנָא, כָּל מֵאן
 דְּאֵשְׁתַּדַּל בְּאֹרִייתָא כְּדָקָא יְאוּת, וַיִּדַּע לְמַחְדֵי מְלִין,
 וּלְחֲדַתוֹתֵי מְלִין כְּדָקָא יְאוּת, אֵינּוּן מְלִין סְלָקִין עַד
 כְּרִסְיָא דְמִלְכָּא, וּכְנִסַּת יִשְׂרָאֵל פְּתַח לֹון תְּרַעִין, וְגַנְיֹז
 לֹון. וּבִשְׁעַתָּא דְעָאֵל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאֵשְׁתַּעֲשַׂעָּא עִם
 צְדִיקֵיָא בְּגִנְתָּא דְעַדוֹן, אֲפִיקַת לֹון קַמִּיהּ, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא מְסַתְּפַל בְּהוּ וְחַדֵי, כְּדִין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מֵתַעֲטַר
 בְּעַטְרִין עֲלָאִין, וְחַדֵי בְּמִטְרוֹנִיתָא, הֵדָא הוּא דְכְּתִיב,
 חֲדָשִׁים גַּם יִשְׁנִים יוֹדֵי צַפְנָתֵי לָךְ. וּמַהֲהִיא שְׁעַתָּא, מְלוּי
 כְּתִיבִין בְּסַפְרָא, הֵדָא הוּא דְכְּתִיב, (מלאכי ג) וַיִּכְתֹּב סֵפֶר
 זְכָרוֹן לְפָנָיו.

זְכָאָה חוּלְקִיָה, מֵאן דְּאֵשְׁתַּדַּל בְּאֹרִייתָא כְּדָקָא יְאוּת,
 זְכָאָה הוּא בְּהֵאֵי עֲלָמָא, וְזְכָאָה הוּא בְּעֲלָמָא

דָּאֲתִי. עַד הֶכָּא שׁוֹלְטָנוּתָא דִּיהוּדָה, דְּרוּעָא דְאֲתַפְּלִיל
בְּכֹלָא, בְּחֵילָא דְכָל סְטָרִין, תְּלַת קְשָׁרִין דְּדְרוּעָא,
לְאֲתַגְּבְּרָא עַל כֹּלָא:

דִּן יְדִין עֲמוֹ כְּאֶחָד שְׁבִטֵי יִשְׂרָאֵל. רַבִּי חֵיִיא אָמַר, הֵאֵי
קָרָא הֶכִּי אֵית לִיה לְמִימַר, דִּן יְדִין לְשְׁבִטֵי יִשְׂרָאֵל,
אוּ דִּן יְדִין לְשְׁבִטֵי יִשְׂרָאֵל כְּאֶחָד, מֵהוּ דִּן יְדִין עֲמוֹ,
וּלְבַתֵּר כְּאֶחָד שְׁבִטֵי יִשְׂרָאֵל. אֶלָּא דִּן, הוּא דְכְּתִיב בֵּיה,
(במדבר י) מֵאִסְפָּה לְכָל הַמַּחֲנוֹת, דֵּהוּא יִרְכָּא שְׁמָאֲלָא, וְאִזִּיל
לְבַתְּרֵיתָא.

תָּא חֲזִי, כִּיּוֹן דִּיהוּדָה וּרְאוּבֵן נְטָלִין, לִיּוֹאֵי וְאֲרוֹנָא
פְּרָשִׁין דְּגָלִין, וְנָטִיל דְּגָלָא דְּאֲפָרִים דְּאִיהוּ לְמַעְרַב,
יִרְכָּא יְמִינָא נְטִיל, בְּקַפְסִירֵי קֶסְטָא. וְאִי תִימָא זְבוּלֹן
דְּאִיהוּ עָאֵל, וְנָפִיק, דְּכְּתִיב בֵּיה, (דברים לג) שְׂמַח זְבוּלֹן
בְּצֵאתְךָ, וְכְּתִיב וַיִּרְכְּתוּ וְגו'. אֶלָּא וְדֵאֵי, יְהוּדָה אֲתַפְּלִיל
מִכֹּלָא.

תָּא חֲזִי, מַלְכוּ דְּלַעֲיִלָא אֲתַפְּלִיל מִכֹּלָא, וִיהוּדָה אִיהוּ
מַלְכוּ תַתְּאָה. כְּמָה דְּמַלְכוּ עֲלָאָה אֲתַפְּלִיל מִכֹּלָא,
הֶכִּי נְמִי מַלְכוּ תַתְּאָה, אֲתַפְּלִיל מִכֹּלָא מְגוּפָא מִיִּרְכָּא,
בְּגִין לְאֲתַגְּבְּרָא בְּתוּקְפֵיהָ.

כְּתִיב, (דברים לג) מִיְמִינֵי ו' א"ש ד'ת למו, (ע"ד ע"א) אֲוִרֵיתָא
מִסְטָרָא דְּגְבוּרָה אֲתִיְהִיב (אתִּיְהִיב), וְגְבוּרָה

אֶתְכֹלֵל בְּיַמֵּינָא, וּבְגוּפָא, וַיִּרְכָּא, וּבְכֹלָא. הֵכִי נִמְי
 סְדָרָא קְדָמָא, יְהוּדָה אִיהוּ, מַלְכוּ דְאֶתֵי מְסִטְר גְּבוּרָה,
 וְאֶתְכֹלֵל בְּיַמֵּינָא בְּגוּפָא וּבִירְכָא, בְּכֹלָא אֶתְכֹלֵל. כְּמָה
 דְּמַלְכוּ דְלַעֲיֵלָא, אֶתְכֹלֵל מְכֹלָא.

סְדָרָא תְנַיֵּינָא רֵאוּבֵן, דְאִיהוּ לְסִטְר דְרוּם, וְדָרוּם אִיהוּ
 יַמֵּינָא, וְכֹל חֵילָא דִימֵינָא, יְהוּדָה נְטִיל לֵיה,

בְּגִין דְרֵאוּבֵן (ס"א אֶתְעֵבִיר) אֶתְעֵבִיר מַיְנִיה מַלְכוּ, כְּמָא דְאֶתֵ
 אָמַר פְּחוּז כְּמִים אַל תּוֹתַר, וְנְטִיל לֵיה יְהוּדָה, וְאֶתְגַּבֵּר

בְּתוּקְפָא דִימֵינָא, דִּיהוּ מְרֵאוּבֵן, וְכֵן כְּתִיב בְּדוּד, (תְּהֵלִים
 קי) נָאם יִי לֵאדְנִי שִׁב לִימֵינִי. בְּגִין דְשְׁמָאֵלָא אֶתְכֹלֵל

בְּיַמֵּינָא, וְאֶתְתַּקַּף בְּחֵילֵיה, הֵדָא הוּא דְכְּתִיב, (תְּהֵלִים קיח)
 יַמֵּינִי יִי עוֹשֶׂה חֵיל וְגו'. יְהוּדָה וְרֵאוּבֵן תְּרִין דְרוּעִין הוּוּ.

סְדָרָא תְלִיתָא, אֶפְרַיִם, דְאִיהוּ יִרְכָּא יַמֵּינָא, וְנְטִילָא
 קָמִי שְׁמָאֵלָא תְדִיר, וְדָן (דא) דְאִיהוּ יִרְכָּא

שְׁמָאֵלָא, נְטִיל לְבִתְרֵייתָא, וְעַל דָּא הוּא הַמְאִסָּף לְכֹל
 הַמְּחַנּוֹת לְצַבָּאוֹתָם, וְאִזִּיל לְבִתְרֵייתָא.

יְהוּדָה נְטִיל חֵילָא בְּתִרִין דְרוּעִין, בְּגִין דְרֵאוּבֵן דְאִיהוּ
 יַמֵּינָא, (ס"א אֶתְעֵבִיר) אֶתְאֲבִיד מַיְנִיה בְּכִירוּתָא

כְּהוֹנָתָא וּמְלָכוּתָא, וְעַל דָּא כְּתִיב בִּיהוּדָה, (דְּבָרִים לג) יָדִיו
 רַב לוֹ וְעֶזְר מִצָּרָיו תִּהְיֶה.

תָּא חֲזִי, כְּתִיב, (מְלָכִים א י) וַיַּעַשׂ הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה כֶּסֶף שָׁן

גְּדוֹל. פְּרִסְיָא דְשְׁלֵמָה, עֶבֶד לִיה פְּגוּוֹנָא דְלְעִילָא, וְכָל
 דְיִוְקָנִין ^(דְהֶכָא) דְלְעִילָא עֶבֶד הָכָא. וְעַל דָּא פְתִיב, ^{(דבריי הימים}
 א בט) וַיֵּשֶׁב שְׁלֵמָה עַל כְּפֵא ה' לְמַלְךְ, מְלֶךְ מְלָה סְתִימָא
 הוּא. וְכֵן ^(מלכים א ב) וּשְׁלֵמָה יֵשֶׁב עַל כְּפֵא דְיֹד אָבִיו וְתַכּוֹן
 מְלָכוֹתוֹ מְאֹד, דְקִימָא סִיְהָרָא בְּאַשְׁלָמוֹתָא.

דֵּן יְדִין עֲמוֹ בְקִדְמִיתָא, וּלְבַתָּר שְׁבִטֵי יִשְׂרָאֵל כְּאַחַד,
 כִּיחֻדּוֹ שֶׁל עוֹלָם ^(דף רמג ע"ב) כְּמָה דִּהּוּה בְּשִׁמְשׁוֹן,
 דְאִיהוּ יְחִידָאֵי עֶבֶד דִּינָא בְּעֵלְמָא, וְדָאִין וְקָטִיל כְּחֶדָא,
 וְלֹא אֶצְטְרִיךְ סְמֶךְ. דֵּן יְדִין עֲמוֹ. רַבִּי יִצְחָק אָמַר, דֵּן,
 הֵינּוּ חֻיָּא, כְּמִין עַל אֹרְחִין וּשְׁבִילִין. וְאִי תִימָא דְעַל
 שְׁמִשׁוֹן בְּלַחֲדוּדֵי הוּא. אֹפֶה הָכִי נְמִי לְעִילָא, דָּא הוּא נְפֶשׁ
 אַחְרָא ^(ס"א נחש זוטא) מְאִסְףָּ לְכָל הַמַּחְנוֹת, וְכְמִין לְאֹרְחִין
 וּשְׁבִילִין. לְבַתָּר, חִילִין וּמִשִּׁירֵין מֵהָכָא נְפָקִי, אִינּוֹן
 דְכְמָאן לְבַנֵי נְשָׂא, עַל חוּבִין, דְרָאֲמִין לְהוּ לְאַחֲוֹרָא בְתָר
 כְּתַפְיִיהוּ. אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא, נְחָשׁ הַקְּדָמוֹנִי לְעִילָא, עַד
 דְלֹא יִתְבַּסֵּם בְּחֶמְרָא דְחִידּוֹ.

נְחָשׁ עָלֵי דְרָךְ. תָּא חֲזִי, כְּמָה דְאִית דְרָךְ לְעִילָא, הָכִי
 נְמִי אִית דְרָךְ לְתַתָּא, וּמִתְפָּרְשָׂא יִמָּא, לְכְמָה
 אֹרְחִין בְּכָל סֵטֵר. וְאִית אֹרְחָא חַד, דְאֲתִי וְאַסְגִּי יִמָּא,
 וְרַבִּי נוּגִין בִּישִׁין לְזַנִּיָּהוּ, כְּמָה דְאֲפִיקוּ מִיִּין לְתַתָּא נוּגִין
 טְבִין, ^(שמות ל) נוּגִין בִּישִׁין, נוּגִי עוֹרֵדְעַנְיָא, כְּפְגוּוֹנָא דָּא,
 נוּגִין בִּישִׁין לְזַנִּיָּהוּ.

וְכֹד מִשְׁתַּמְשֵׁי מֵאַרְחָא דִּימָא, אֶתְחַזֵּון רְכַבִּין עַל
 סוּסֵייהוּ. וְאַלְמָלָא דְהָאֵי חוּיָא, דְּאִיהוּ פְּנִישׁ לְכָל
 מִשְׁיִרְיִין, פְּמִין לְסוּף אֶרְחִין, וּבְדַר לֹון לְאַחֹרָא, הוּוּ
 מִטְשַׁטְשֵׁי עַלְמָא. מִסְטָרָא דְהַנִּי נִפְקִין חֲרָשִׁין לְעַלְמָא.
 תָּא חֲזִי, בְּבַלְעָם פְּתִיב, (במדבר כד) וְלֹא הֶלֶף כְּפַעַם בְּפַעַם
 לְקִרְאֵת נְחָשִׁים, בְּגִין דְּאִינוּן קְיִימִין לְלַחֲשָׁא בַּחֲרָשִׁי
 עַלְמָא.

חֲמִי מַה פְּתִיב, יְהִי דָן נְחָשׁ עַלִּי דָרָךְ. מַאי עַלִּי דָרָךְ.
 אֶלָּא נְחָשׁ, מֵאֵן דְּאֶשְׁתַּדַּל אֲבַתְרִיָּה, אֶכְחִישׁ
 פְּמִלְיָא דְלְעִילָא, וּמַאי אִיהוּ, הֵהוּא דָרָךְ עַלְאָה דְנִפְק
 מְלְעִילָא. כְּמָא דְאֵת אָמַר, (ישעיה מג) הַנּוֹתֵן בַּיָּם דָּרָךְ וְגו' .
 נְחָשׁ, מֵאֵן דְּאֶשְׁתַּדַּל אֲבַתְרִיָּה, כְּאִילוּ אָזִיל עַל הֵהוּא
 דָּרָךְ עַלְאָה לְאַכְחֲשָׁא לִיָּה, בְּגִין דְּמַהְהוּא דָרָךְ, אֶתְזַנּוּ
 עַלְמִין עַלְאִי.

וְאִי תִימָא, דָן, אֲמַאי אִיהוּ בְּדַרְגָּא דָא, אֶלָּא פְּדַכְתִּיב,
 (בראשית א) וְאֵת לֵהֵט הַחֶרֶב הַמִּתְהַפֶּכֶת לְשִׁמּוֹר אֶת דָּרָךְ
 עֵץ הַחַיִּים. הֵכִי נִמִּי הַנּוֹשֵׁף עֵקְבֵי סוּס וְגו', בְּגִין לְנִטְרָא
 לִיָּה לְכָל מִשְׁיִרְיִין. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, תְּקוּנָא דְכוּרְסִיָּא
 אִיהוּ. תָּא חֲזִי, כְּרִסְיָא דְשְׁלֵמָה מְלָכָא, חַד חוּיָא מְרַפְרַף
 בְּקִטּוּרֵי שְׂרָבִיטָא לְעִילָא מֵאַרְיֹתָא.

פְּתִיב, (שופטים יג) וַתַּחַל רוּחַ ה' לְפַעֲמוֹ בְּמַחְנֵה דָן וְגו'. תָּא

חַזִּי, שְׁמִשׁוֹן נְזִיר עוֹלָם הָוָה, וּפְרִישׁ עֲלֵמָא אִיהוּ,
וְאִתְגַּבַּר בֵּיהּ חֵילָא תְּקִיפָא, וְהוּא הָוָה חוּיָא בְּהַאי עֲלֵמָא,
לְקַבֵּל עֲמִין עוֹבְדֵי עֲבוּדַת פּוֹכְבִּים וּמְזִלוֹת, דְּהָא אַחֲסַנַּת
חוּלְקָא דְּבִרְכַּתָּא דְּדָן אֲבוּהֵי יִרִית, דְּכַתִּיב, יְהִי דָן נַחֲשׁ
עָלֵי דְרַף וְגו'.

אָמַר רַבִּי חֲזִיָא, נַחֲשׁ יְדִיעָא, שְׁפִיפּוֹן מַאי נִיהוּ. אָמַר
לֵיהּ, רִזָּא דְתִקּוּנָא דְחַרְשִׁין, דְנַחֲשׁ אִיהוּ שְׁפִיפּוֹן,
הָכִי נָמִי הָהוּא רִשְׁע דְּבַלְעָם, בְּכֹלָא הָוָה יַדַּע. תָּא חַזִּי
כְּתִיב, (במדבר כג) וַיִּלֶּךְ שָׁפִי, לְזִמְנִין בְּהַאי, וּלְזִמְנִין בְּהַאי.
וְאִי תִימָא דָן, לָאו דְרַגְיָה בְּהַאי. הָכִי הוּא וְדַאי. אָלָא
אֲתַמְנָא עַל דְרַגָּא דָא (להווא), לְמַהוּי סֵטְרָא
בְּתַרִּיתָא, וּשְׁבַחָא אִיהוּ דִּילֵיהּ, מְמַנָּן דְּמִלְכָא בְּהַאי,
וּמְמַנָּא עַל הַאי, וַיִּקְרָא אִיהוּ לְכָל אֵינּוֹן מְמַנִּין. וּפְרַסְיָא
דְּמִלְכָא, בְּכָל אֵינּוֹן מְמַנָּן אֲתַתְּקוֹן, בְּכָל הַנִּי מְמַנָּן
תַּחֲוֹתֵיהּ מִתְּפָרְשָׁן אֹרְחִין וְדַרְגִּין, הֵן לְטַב, הֵן לְבִישׁ,
וְכֹלְהוּ אֲתַאֲחַדָּן בְּהַנִּי תִקּוּנֵי דְפְרַסְיָא. וּבְגִינֵי כֶּף דָן
לְסֵטְר צְפוֹן, בְּנוֹקְבָא דְתַהוּמָא רַבָּא. דְּסֵטְר צְפוֹן כַּמָּה
חַבִּילֵי טְרִיקִין אֲזַדְמַנָּן תַּמָּן, וְכֹלְהוּ טַפְסִירָא דְקַסְטְרָא
לְאַבְאָשָׁא עֲלֵמָא.

בְּגִינֵי כֶּף צְלִי יַעֲקֹב וְאָמַר, לִישׁוּעַתְךָ קוּיִתִּי ה'. בְּכָל
שְׁבֻטִים לָא קָאֲמַר לִישׁוּעַתְךָ אָלָא בְּהַאי. בְּגִין

דְּחָמָא לִיה תּוּקְפָא תְּקִיפָא דְחוּיָא, מְרַחֶשָׂא דִינָא
לְאַתְגַּבְרָא.

רַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי חֲזַקְיָה הָווּ אֲזִילִי לְמַחְמֵי לְרַבִּי שְׁמַעוֹן
בְּקַפּוּטְקִיָּא, אָמַר רַבִּי חֲזַקְיָה, הָאִי דְאַמְרִינָן לְעוֹלָם
יְסִדֵּר בַּר נָשׁ שְׁבַחָא דְמַרְיָה, וּלְבַתָּר יִצְלִי צְלוֹתֶיהָ, הָאִי
מֵאֵן דְּלַבִּיָּה טָרִיד, וּבְעֵי לְצַלָּאָה צְלוֹתֶיהָ, וְאִיהוּ בְּעַקּוּ,
וְלֹא יְכִיל לְסַדְרָא שְׁבַחָא דְמַרְיָה כְּדָקָא יָאוּת, מֵאִי הוּא.
אָמַר לִיה, אַף עַל גַּב דְּלֹא יְכִיל לְכוּוֹנָא לְבָא וְרַעוּתָא,
סְדוּרָא וְשְׁבַחָא דְמַרְיָה אֲמַאי גֵרַע, אֲלֵא יְסִדֵּר
שְׁבַחֶיהָ דְמַאֲרִיָּה, אַף עַל גַּב (דף רמד ע"א) דְּלֹא יְכִיל לְכוּוֹנָא,
וַיִּצְלִי צְלוֹתֶיהָ. הֵדָא הוּא דְכָתִיב, (תהלים יז) תִּפְלָה לְדָוִד
שְׁמַעָה ה' צְדָק הַקְּשִׁיבָה רִנָּתִי, שְׁמַעָה ה' צְדָק
בְּקִדְמִיתָא, בְּגִין דְּאִיהוּ סְדוּרָא דְשְׁבַחָא דְמַרְיָה. וּלְבַתָּר
הַקְּשִׁיבָה רִנָּתִי הַאֲזִינָה תִּפְלָתִי. מֵאֵן דִּיכִיל לְסַדְרָא שְׁבַחָא
דְמַרְיָה, וְלֹא עֲבִיד, עָלֶיהָ כְּתִיב, (ישעיה ט) גַּם כִּי תִרְבוּ
תִּפְלָה אֵינֶנִּי שׁוֹמַע יְדֵיכֶם וְגו'.

כְּתִיב, (שמות כט) אֶת הַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד תַּעֲשֶׂה בַּבֶּקֶר וְאֶת
הַכֶּבֶשׂ הַשֵּׁנִי תַעֲשֶׂה בֵּין הָעֲרֻבִים. תִּפְלוֹת כְּנֻגַד
תְּמִידִין תְּקַנּוּם. תָּא חֲזִי, בְּאַתְעָרוּתָא דְלִתְתָא, אֲתַעַר הַכִּי
נָמִי לְעִילָא. וּבְאַתְעָרוּתָא דְלְעִילָא, הַכִּי נָמִי לְעִילָא
מִנִּיהָ, עַד דְמַטִּי אֲתַעָרוּתָא לְאַתָּר דְּבַעֲיָא בּוֹצִינָא

לְאֲדֹלָקָא וְאֲדֹלִיק. וּבְאַתְעָרוּתָא דְתַנּוּנָא דְלַתְתָּא, אֲדֹלִיק
 בוּצִינָא לְעֵילָא, וְכֹד הָאִי אֲדֹלִיק (בוּצִינִין), כְּלָהוּ בוּצִינִין
 אַחֲרֵינִין דְּלִקִין, וּמִתְבָּרְכָאן מִנִּיהּ כְּלָהוּ עַלְמִין. אֲשֶׁתְּכַח,
 דְּאַתְעָרוּתָא דְקָרְבָנָא תְּקוּנָא דְעֵלְמָא, וּבִרְכָאן דְעֵלְמִין
 כְּלָהוּ.

הָא כִּיצַד, שְׂאֲרֵי תַנּוּנָא לְסִלְקָא, אִינוּן דְיוֹקְנִין קְדִישִׁין
 דְמִמֶּנּוּן עַל עֵלְמָא אַתְהֵנוּן (ס"א אַתְהֵקְנוּ) לְאַתְעָרָא,
 וּמִתְעָרִין לְדִרְגִין בְּכִסּוּפָא דְלְעֵילָא, כְּמָא דְאַתְ אָמַר,
 (תְּהֵלִים קד) הַכְּפִירִים שׁוֹאֲגִים לְטָרְף וְגו'. אֵלִין אַתְעָרִין
 לְדִרְגִין עֲלָאִין דְעֵלְיִיהוּ, עַד דְמִטִּי אַתְעָרוּתָא, עַד דְבַעֵי
 מְלָכָא לְאַתְחַבְרָא בְּמִטְרוּנִיתָא.

וּבְכִסּוּפָא דְלַתְתָּא, נְבַעִין מִיִּין תַּתְּאִין, לְקַבְּלָא מִיִּין
 עֲלָאִין, דְהָא לָא נְבַעִין מִיִּין עֲלָאִין, אָלָא
 בְּאַתְעָרוּתָא דְכִסּוּפָא דְלַתְתָּא, וְכֹדִין תִּיאוּבְתָא אַתְדַּבֵּק,
 וְנְבַעִין מִיִּין תַּתְּאִין לְקַבְּלָא מִיִּין עֲלָאִין, וְעֵלְמִין
 מִתְבָּרְכָאן, וּבוּצִינִין כְּלָהוּ דְלִקִין, וְעֵלְאִין וְתַתְּאִין
 מִשְׁתַּכְּחִי בְּבִרְכָאן.

תָּא חֲזִי, כְּהֵנִי וְלִיּוֹאִי. מִתְעָרִי לְאַתְחַבְרָא שְׂמָאלָא
 בִּימִינָא. אָמַר רַבִּי חֲזַקְיָה, כְּלָא הָכִי הוּא וְדָאִי, אָבֵל
 הָכִי שְׂמַעְנָא, כְּהֵנִי וְלִיּוֹאִי, דָּא אַתְעָר שְׂמָאלָא, וְדָא
 אַתְעָר יְמִינָא, בְּגִין דְאַתְחַבְרוּתָא דְדְכוּרָא לְגַבִּי נוֹקְבָא,

לָאוּ אִיהוּ אֱלֹא בְשִׁמְאֵלָא וַיְמִינָא. כְּמָא דְאַתְּ אָמַר, (שיר
 השירים ב) שְׁמַאלוּ תַחַת לְרַאשֵׁי וַיְמִינוּ תַחֲבַקְנִי. וְכַדִּין
 אֶתְחַבֵּר דְּכַר בְּנוֹקְבָא, וְתִיאוּבְתָא אֶשְׁתַּכַּח, וְעַלְמִין
 מִתְבַּרְכִּין, וְעַלְאֵי וְתַתְּאֵי בְּחִידוּ.

וְעַל דָּא, כְּהֵנִי וְלִיּוֹאֵי, מִתְעָרִי מְלָה לְתַתָּא, לְאַתְעָרָא
 כְּסוּפָא וְחֲבִיבוּתָא לְעֵילָא, דְּכֻלָּא תְּלִיא בִּימִינָא
 וּשְׁמַאלָא. אֶשְׁתַּכַּח דְּקַרְבְּנָא יְסוּדָא דְּעַלְמָא, תְּקוּנָא
 דְּעַלְמָא, חִידוּ דְּעַלְאִין וְתַתְּאִין. אָמַר רַבִּי יוֹסִי וְדָאֵי
 שְׁפִיר קָא אָמַרְתְּ, וְהֵכִי הוּא, וְהֵכִי שְׁמַעְנָא מְלָה,
 וְאַנְשֵׁינָא לָהּ, וְאַנָּא שְׁמַעְנָא הָא, וְכֻלָּא בְּחַד סִלְקָא.

הַשְׁתָּא צְלוּתָא בְּאַתְרֵי דְּקַרְבְּנָא, וּבְעֵי בַר נָשׁ לְסִדְרָא
 שְׁבַחָא דְּמַרְיָה כְּדָקָא יְאוּת, וְאֵי לָא יְסִדְרָא, לָאוּ
 צְלוּתִיָּה צְלוּתָא. תָּא חֲזִי, סְדוּרָא שְׁלִים דְּשְׁבַחָא דְּקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא, מֵאֵן דִּידַע לִיְחַדָּא שְׁמָא קַדִּישָׁא כְּדָקָא יְאוּת,
 דְּבַהֲאֵי מִתְעָרִין עַלְאִין וְתַתְּאִין, וְנִגְדִי בְּרַכָּאן לְכַלְהוּ
 עַלְמִין.

אָמַר רַבִּי חֲזַקְיָה, לָא אֲשֵׁרִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל
 בְּגִלוּתָא בִּינֵי עַמְמֵיָא, אֱלֹא בְּגִין דִּיתְבַּרְכוּן שְׁאָר
 עַמִּין בְּגִינֵיהוֹן, דְּהָא אֵינּוֹן נִגְדִין בְּרַכָּאן מְלַעֲיָלָא לְתַתָּא
 כָּל יוּמָא.

אֲזַלוּ, עַד דְּהוּוּ אֲזַלֵּי, חָמוּ חַד חוּיָא דְּהוּוּ קַמְסַחַר (ואֲסַטְר)

בְּאַרְחָא. סָטוּ מְאַרְחָא. אֲתָא בַר נָשׁ אַחְרָא לְגַבְיֵיהוּ,
 קָטִיל לֵיהּ חוּיָא. אֶהְדְּרוּ רִישׁיֵיהוּ, וְחָמוּ לֵיהּ, לְהֵוּא בַר
 נָשׁ דְּמִית. אָמְרוּ, וַדַּאי תְּהוּא נַחֲשׁ, שְׁלִיחוּתָא דְּמָרִיהּ קָא
 עֵבִיד. בְּרִיךְ רַחֲמֵנָא דְּשׁוּבֵינָנָא.

פְּתַח רַבִּי יוֹסִי וְאָמַר, יְהִי דָן נַחֲשׁ עָלֵי דְרָךְ. אֵימַתִּי הָוָה
 דָן נַחֲשׁ, בְּיוֹמוֹי דִּירְבָּעָם, דְּכַתִּיב, (מלכים א יב) וְאֵת
 הָאֶחָד נָתַן בְּדָן אֲמַאי אֲתִיִּיהִיב תַּמָּן עָלֵי דְרָךְ. עַל הָהוּא
 אֶרַח, דִּיתַמְנַע (ההוּא דְרָךְ דְּסִלְקִין) דְּלֹא יִסְלְקוֹן לִירוּשָׁלַם (וְלֹא
 יִסְלְקוֹן תַּמָּן). וְדַא דָן, הָוָה לוֹן נַחֲשׁ לְיִשְׂרָאֵל עָלֵי דְרָךְ, עָלֵי
 דְרָךְ וַדַּאי, כְּמָא דַּאֲתָ אָמַר, (מלכים א יב) וַיִּוַעֶץ הַמֶּלֶךְ וְגו'.
 שְׁפִיפּוֹן עָלֵי אֶרַח. דְּעַקִּיץ לוֹן לְיִשְׂרָאֵל. וְכֹלֹא לָא הָוָה
 אָלֹא עָלֵי דְרָךְ, וְעָלֵי אֶרְחָא, לְאַתְמַנְעָא מִיִּשְׂרָאֵל דְּלֹא
 יִסְלְקוֹן לִירוּשָׁלַם, לְמִיחַג חַגִּיִּיהוּ, וְלְקַרְבָּא קַרְבָּנִין
 וְעֵלוּן, לְמַפְלַח תַּמָּן. (דף רמד ע"ב)

תָּא חוּי, בְּשַׁעְתָּא דְּמָטוּ בְּרַכָּאן לִידָא דְּמִשָּׁה, לְבְּרַכָּא
 לְכֻלְהוּ שְׁבָטִים, חָמָא לְדָן דְּהוּא קָטִיר בְּחוּיָא, אֶהְדְּר
 קָטִיר לֵיהּ בְּאַרְיָא. הָדַא הוּא דְּכַתִּיב, (דברים לג) וּלְדָן אָמַר
 דָן גּוֹר אַרְיָה יִזְנַק מִן הַבֶּשֶׁן. מַאי טַעְמָא, בְּגִין (דְּאִיהוּ)
 דִּיהָא שִׁירוּתָא וְסוּפָא דְּד' דְּגָלִין קָטִיר בִּיהוּדָה דְּאִיהוּ
 מְלָכָא, כְּמָא דַּאֲתָ אָמַר, גּוֹר אַרְיָה יְהוּדָה, וְהוּא שִׁירוּתָא
 דְּדִגְלִין. וְסוּפָא דְּדִגְלִין דָן, דְּכַתִּיב דָן גּוֹר אַרְיָה וְגו',
 לְמַהוּי שִׁירוּתָא וְסוּפָא קָטִיר בְּחַד אֲתַר:

לִישׁוּעַתְךָ קוֹיִתִּי ה', רַבִּי חֵיִיא אָמַר, (פְּדָכְתִּיב) כִּמָּא דְאֵת
 אָמַר, (שׁוּפְטִים יג) וְהוּא יַחַל לְהוֹשִׁיעַ אֶת יִשְׂרָאֵל
 מִיַּד פְּלִשְׁתִּים. אָמַר (ס"א רַבִּי אַחָא), וְכִי אֲמַאי קוֹיִתִּי וְהָא
 סָלִיק הוּהוּ יַעֲקֹב מֵעֲלָמָא בְּהָהוּא זְמַנָּא מִכְּמָה שְׁנִין. אֲמַאי
 אָמַר דְּאִיהוּ מְחַפָּה לְהָהוּא יְשׁוּעָה. (ס"א אֶלָּא וְדַאי) אָמַר לִיה
 וְדַאי רְזָא דְמִלָּה, פְּדָכְתִּיב, (שְׁמוֹת יז) וְהָיָה כִּפְּאֶשֶׁר יָרִים מֹשֶׁה
 יָדוֹ וַגְּבַר יִשְׂרָאֵל, יִשְׂרָאֵל סִתָּם. אוּף הֲכָא וְהוּא יַחַל
 לְהוֹשִׁיעַ אֶת יִשְׂרָאֵל, יִשְׂרָאֵל סִתָּם. בְּגִינֵי כֶּךָ אָמַר,
 לִישׁוּעַתְךָ קוֹיִתִּי ה'.

אָמַר רַבִּי חֵיִיא. וְדַאי הֲכִי הוּא, וְשְׁפִיר. זַפָּאָה חוּלְקָהוֹן
 דְּצַדִּיקָיָא, דִּידְעֵי לְאַשְׁתְּדָּלָא בְּאוּרֵיִיתָא, לְמִזְכֵּי
 בַּה לְחַיִּין דְּלַעֲיִלָּא. כִּמָּא דְאֵת אָמַר, (דְּבָרִים ל) כִּי הוּא חֵיִיף
 וְאַרְךָ יָמֶיךָ לְשֶׁבֶת עַל הָאֲדָמָה וְגו'.

גְּד גְּדוּד יְגוּדְנוּ וְהוּא יְגוּד עָקֵב. רַבִּי יִיסָא אָמַר, מְגַד
 אֲשֶׁתְּמַע, דְּהָא חֵילִין יִפְקוֹן לְאַגְחָא קַרְבָּא, מִשְׁמַע
 דְּכְתִיב גְּד, בְּכָל אֲתֵר גִּימָ"ל (רל"ד ע"ב) דְּל"ת, חֵילִין
 וּמִשְׁרִיין נִפְקֵי מִנֵּיהוּ. דְּהָא גִימָ"ל יְהִיב, וְדָל"ת לְקִיט.
 וּמַהֲכָא (נ"א מִשְׁכָּא) כִּמָּה חֵילִין וְכִמָּה מִשְׁרִיין תְּלִיין בְּהוּ.
 תָּא חֲזִי, הָהוּא נְהַר דְּנִגִּיד וְנִפְיָק מֵעֵדָן, לָא פְּסָקִין
 מִימּוּי לְעֵלְמִין, וְהוּא אֲשֶׁלִּים לְמִסְכְּנֵי, וְעַל דָּא
 קִיִּימֵי כִּמָּה חֵילִין וְכִמָּה מִשְׁרִיין, וְאַתְּזַנּוּ מַהֲכָא. וְעַל דָּא

גַּד, דָּא אֶפִּיק וַיְהִיב, וְדָא לְקִיט וְנָקִיט, וְאַתְּזֵן בֵּיתָא וְכָל
אֲנָשֵׁי בֵּיתָא.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, אֲלִמְלָא דִּהוּי גַד מְבַנֵּי שְׂפָחוֹת, שְׂעֵתָא
קַיִמָּא לִיָּה לְאַשְׁלָמָא יִתִּיר מְכָלָא. הֵדָא הוּא
דְּכֹתִיב, (בראשית ל) בָּא גַד קָרִי, וּכְתִיב בְּגַד חָסֵר אֶלֶף,־
דִּהָא שְׂעֵתָא קַיִמָּא בְּשְׁלִימוֹ, וְאַסְתִּלַּק מִנִּיה. הֵדָא הוּא
דְּכֹתִיב, (איוב ו) אַחֵי בְּגָדוֹ כְּמוֹ נַחַל, בְּגִין דִּיהָוָא נִהָר
דְּנִגִּיד, אֲסִתְלַק בְּהֵיאָא שְׂעֵתָא, וּכְתִיב בְּגַד חָסֵר אֶלֶף,־
וְעַל דָּא, לָא זָכָה בְּאַרְעָא קַדִּישָׁא וְאַסְתִּלַּק מִנִּיהָ.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, מַנִּין לְרַאוּבֵן דִּיהוּה פְּהָאֵי גּוּוּנָא,
כְּדְכֹתִיב, פָּחוּז כַּמִּים אֶל תּוֹתֵר דְּאַסְתִּלְקוּ מִיִּין וְלָא
נִגִּידוּ, וְהָא אֲתַמַּר בְּמָה אֶפְגִּים. וְתַרוּוִייהוּ לָא זָכוּ
בְּאַרְעָא קַדִּישָׁא, וְחִילִין וּמִשִּׁירִין אֶפִּיקוּ לְאַחְסָנָא לְהוּ
לְיִשְׂרָאֵל אַרְעָא. תָּא חֲזִי, מַה דְּאַתְפְּגִים בְּגַד, אֲשִׁתְלִים
בְּאַשֵׁר, הֵדָא הוּא דְּכֹתִיב, מֵאַשֵׁר שְׂמִנָּה לְחֶמּוֹ וְהוּא יִתֵּן
מִעֲדָנֵי מֶלֶךְ. הֵשְׁתָּא אֲשִׁלִּים גִּימָ"ל לְדָלָ"ת.

רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי אַבָּא אֲשִׁתְמִיטוּ בְּמַעְרְתָא דְלוּד,
דְּעָאלוּ קָמִי תּוּקְפָא דְשִׁמְשָׁא, דִּיהוּוּ אֲזִלִּי בְּאַרְחָא.
אָמַר רַבִּי אַבָּא נִסְחָר הָאֵי מַעְרְתָא בְּמַלְי דְּאוּרִייתָא. פִּתַּח
רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, (שמות קי"ד ע"א) (שיר השירים ח) שְׂיִמְנֵי כַחוֹתֵם
עַל לִבְךָ כַחוֹתֵם עַל זְרוּעֶךָ וְגו', רְשָׁפִיָּה רְשָׁפִי אֵשׁ

שְׁלֹהֶבֶת יְהוָה, הָאֵי קָרָא אֶתְעָרְנָא בֵּיהּ. אַבְל לַיְלִיָּא חַד הָוָה
כַּד הוּינָא קָאִים קָמִי אַבָּא, וְשִׁמְעָנָא מִנִּיהּ מְלָה, דְּלִית
שְׁלִימוּ וְרַעוּתָא וְכִסּוּפָא דְכִנְסַת יִשְׂרָאֵל בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא, אָלָא (ס"ח ע"ב) בְּנִשְׁמַתְהוֹן דְּצַדִּיקָיָא. דְּאִינוּן מִתְעָרִי
נְבִיעוּ דְּמִיָּא תַתָּאִי, לְקַבְּלֵי עֲלָאִי. וּבִהֵיא שְׁעָתָא שְׁלִימוּ
דְּרַעוּתָא וְכִסּוּפָא בְּדַבְּרֵי קוּדְשָׁא לְמַעַבְד פִּירִין.

תָּא חֲזִי, בְּתַר דְּאֶתְדַבְּקוּ דָּא בְּדָא, וְהִיא קְבִילַת רַעוּתָא,
הִיא אֲמַרַת שִׁימְנֵי כַחֲוֹתֵם עַל לְבָבְךָ, אֲמַאי כַחֲוֹתֵם.
אָלָא אֲרַחֲיָה דְּחֹתֵם, כִּיּוֹן דְּאֶתְדַבְּק בְּאַתְרַךְ חַד, אַף עַל
גַּב דְּאֶתְעֵדִי מִינִיהּ, הָא אֲשֶׁתְּאֲר רְשִׁימוּ בְּהָהוּא אֲתֵר,
וְלֹא אֲעֵדִי מִנִּיהּ. דְּכָל רְשִׁימוּ, וְכָל דְּיוֹקְנָא דִּילִיָּהּ, בֵּיהּ
אֲשֶׁתְּאֲר. כֶּךָ אֲמַרְה כְּנִסַּת יִשְׂרָאֵל, הָא אֶתְדַבְּקָנָא בְּךָ,
אַף עַל גַּב דְּאֶתְעֵדִי מִינְךָ וְאֹזִיל (דף רמה ע"א) בְּגָלוּתָא. שִׁימְנֵי
כַחֲוֹתֵם עַל לְבָבְךָ, בְּגִין דְּיִשְׁתְּאֲר כָּל דְּיוֹקְנֵי בְּךָ, כִּהֵאִי
חֹתֵם דְּיִשְׁתְּאֲר כָּל דְּיוֹקְנֵיהּ, בְּהָהוּא אֲתֵר דְּאֶתְדַבְּק בֵּיהּ.
כִּי עֲזָה כְּמוֹת אֶהְבָּה, תְּקִיפָא הִיא, כְּפָרִישׁוּ דְּרוּחָא מִן
גּוּפָא. דְּתַנִּינוּן, בְּשְׁעָתָא דְּבֵר נֶשׁ מְטִי לְאַסְתִּלְקָא מִן

עֲלָמָא וְחָמִי מַה דְּחָמִי, רוּחָא אֲזֹלָא בְּכָל (ויקרא קכ"ו ע"ב)
שְׁיִיפֵי דְּגּוּפָא וְסָלִיק גַּלְגְּלוּי, כְּמָאן דְּאֹזִיל בִּימָא בְּלֹא
שְׁיִיטִין, סָלִיק וְנַחֲתִית וְלֹא מְהַנִּיָּא לִיהּ, אֲתָא וְאִישְׁתְּאִיל
מִכָּל שְׁיִיפֵי גּוּפָא, וְלִית (לון) תְּקִיפּוּ כִּיּוּמָא דְּפָרִישׁ רוּחָא

מִן גּוֹפָא. כִּף תְּקִיפוּ דְרַחֲמֵי דְכִנְסַת יִשְׂרָאֵל לְגַבֵּי קוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא, כִּתְקִיפוּ דְמוֹתָא, בְּשַׁעְתָּא דְבַעֵי רוּחָא
לְאַתְפְּרָשָׁא מִן גּוֹפָא.

קָשָׁה כְּשָׂאֹל קְנָאָה, כֹּל מֵאֵן דְרַחֲמִים, וְלֹא קָשִׁיר עֲמִיה
קְנָאָה, לָאוּ רַחֲמֵימוֹתֶיהָ רַחֲמֵימוֹתָא. פִּיּוֹן דְקַנְיִי, הָא
רַחֲמֵימוֹתָא אֲשַׁתְּלִים. מִכָּאֵן אֹלִיפְנָא דְבַעֵי בַר נָשׁ לְקְנָאָה
לְאַנְתִּיתֶיהָ, בְּגִין דִּיתְקַשֵּׁר עִמָּה רַחֲמֵימוֹתָא שְׁלִים, דְהָא
מִגּוּ כִּף לֹא יִהְיֵב עֵינוֹי בְּאִינְתוֹ אַחְרָא. מַהוּ קָשָׁה כְּשָׂאֹל.
אַלָּא, מַה שְׂאֹל קָשִׁיא בְּעֵינֵיהוּ דְחַיִּיבִין לְמִיחַת בֵּיהּ,
כִּף קְנָאָה קָשִׁיא בְּעֵינֵיהוּ דְמֵאֵן דְרַחֲמִים וְקַנְיִי, לְאַתְפְּרָשָׁא
מִרַחֲמֵימוֹתָא.

דְּבַר אַחַר, קָשָׁה כְּשָׂאֹל קְנָאָה, מַה שְׂאֹל, בְּשַׁעְתָּא
דְנַחְתִּין לֹון לְחַיִּיבִיא בֵּיהּ, מוֹדִיעִין לֹון חוֹבֵייהוּ עַל
מַה נַחְתִּין לֵיהּ, וְקָשִׁיא לְהוּ. כִּף, מֵאֵן דְקַנְיִי, הוּא תַבַּע
עַל חוֹבֵיהּ, וְחַשִּׁיב (נ"א וְחִשִּׁיד) כַּמָּה עוֹבְדִין, וְכַדִּין קְשׁוּרָא
דְרַחֲמֵימוֹתָא אַתְקַשֵּׁר בֵּיהּ.

רְשָׁפִיהּ רְשָׁפִי אִשׁ שִׁלְהֶבֶת יָהּ. מֵאֵן שִׁלְהֶבֶת יָהּ, דָּא
שִׁלְהוּבָא דְאַתּוּקְדָא וְנַפְקָא מִגּוּ שׁוּפְרָא, דְאִיהוּ
אַתְעַר וְאוּקִיד, וּמֵאֵן אִיהוּ, שְׁמַאלָא. הָדָא הוּא דְכְתִיב,
שְׁמַאלוֹ תַחַת לְרַאשֵׁי. דָּא אוּקִיד שִׁלְהוּבָא
(שִׁיר הַשִּׁירִים ב)

דְרַחֲמֵימוֹ דְכִנְסַת יִשְׂרָאֵל לְגַבֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

וּבְגִינֵי כָּף, (שִׁיר הַשִּׁירִים ח) מַיִם רַבִּים לֹא יוּכְלוּ לְכַבּוֹת אֶת
הָאֱהָבָה. דֵּהָא כַּד אֲתֵי יְמִינָא דְאִיהוּ מַיִם, אוֹסִיף
יְקִידוּ דְרַחֲמֵימוֹתָא, וְלֹא כְּבִי שְׁלֵהוּבָא דְשִׁמְאֵלָא, כְּמָא
דְאֵת אֲמַר וַיְמִינֵנוּ תַחֲבַקְנִי, הֵאֵי אִיהוּ מַיִם רַבִּים לֹא יוּכְלוּ
לְכַבּוֹת אֶת הָאֱהָבָה, וְכֵן כֻּלָּא כְּהֵאֵי גִוּוּנָא.

עַד דֵּהוּוּ יִתְבִי, שְׁמַעוּ קָלִיָּה דְרַבִּי שְׁמַעוֹן, דֵּהוּוּ אֲתֵי
בְּאוֹרְחָא, הוּא וְרַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי יִצְחָק. קָרִיב
לְמַעְרְתָא, נִפְקוּ רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי אַבָּא. אֲמַר רַבִּי
שְׁמַעוֹן, מְכוּתְלִי דְמַעְרְתָא חֲמִינָא דְשְׁכִינְתָא הַכָּא. יִתְבוּ.
אֲמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בְּמַאי עֲסַקִיתוּ. אֲמַר רַבִּי אַבָּא,
בְּרַחֲמֵימוֹתָא דְכְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל לְגַבִּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְרַבִּי
אֶלְעָזָר פְּרִישׁ הֵאֵי קָרָא בְּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, שְׁיִמְנֵי כַחוּתֵם
עַל לִבְךָ וְגו'. אֲמַר לִיָּה, אֶלְעָזָר בְּרַחֲמֵימוּ עֲלָאָה וּקְשִׁירוּ
דְּחַבִּיבוֹתָא אֶסְתַּכְּלֵת.

אֲשַׁתִּיק רַבִּי שְׁמַעוֹן שְׁעֵתָא. אֲמַר, בְּכָל אֲתֵר בְּעֵינָא
שְׁתִּיקוּ, בַּר שְׁתִּיקוּ דְאוֹרֵייתָא. גִּינְזָא חֲדָא אִית
לִי גִנְזָא, וְלֹא בְּעֵינָא דִּיתְאֲבִיד מְנַיִכוּ, וְהִיא מְלָה
עֲלָאָה, וְאֶשְׁכַּחנָא לָהּ בְּסַפְרָא דְרַב הַמְּנוּנָא סְבָא.

תָּא חֲזִי, בְּכָל אֲתֵר דְּכוּרָא רְדִיף בְּתֵר נּוּקְבָא, וְאֲתַעַר
לְגַבְהַ רַחֲמֵימוֹתָא, וְהֵכָא אֶשְׁכַּחנָא, דֵּהִיא אֲתַעַרְת
רַחֲמֵימוֹתָא וְרַדְפָּה אַבְתְּרִיהּ, וְאוֹרְחִיהּ דְּעֵלְמָא, דְּלִית

שְׁבַחָא דְנוֹקְבָא, לְמַרְדָּף בְּתַרְיָה דְדַכּוּרָא. אֱלֹא, מְלָה
 סְתִימָא הִיא, וּמְלָה עֲלָאָה דְבִי גְנוּזִיָּא דְמִלְכָא.

תָּא חֲזִי, תְּלַת נְשָׁמְתִין אִינוּן, וְאִינוּן סְלָקִין בְּדַרְגִין
 עֲלָאִין יְדִיעֵן, וְעַל דְאִינוּן תְּלַתָּא אַרְבַּע אִינוּן. חַד
 נְשָׁמְתָא עֲלָאָה דְלֹא אַתְפֹּס, וְלֹא אַתְעַר בֵּיהּ גּוֹזְבְּרָא (ס"א
 אַצְא) דְקַרְטִיטָאָה עֲלָאָה, כָּל שְׁכֹן תְּתַאָּה. וְהֵאִי נְשָׁמְתָא
 לְכָל נְשָׁמְתִין. וְהוּא סְתִים, וְלֹא אַתְגְּלִיא לְעֵלְמִין, וְלֹא
 אַתְיִידַע, וְכֻלְהוּ בֵּיהּ תְּלִיִין.

וְהֵאִי אַתְעֵטֶף בְּעֵטוּפָא דְזַהָרָא דְכַרְמֵלָא, (נ"א דְבְדוּלְחָא) בְּגוּ
 זְהִירוּתָא וְנָטִיף טַפִּין טַפִּין מַרְגְּלָאן וְאַתְקֶשְׁרוּ
 כְּלָהוּ כְּחַד, כְּקֶשְׁרִין דְשִׁיפִי דְגוּפָא חַד. וְהוּא אֶעֱיִל
 בְּגוּזִיָּהּ, וְאַחֲזִי בְּהוּ עֲבִידְתִּיהּ. הוּא וְאִינוּן חַד הוּא, וְלִית
 בְּהוּ פְרִישׁוּ. הֵאִי נְשָׁמְתָא עֲלָאָה טְמִירוּ דְכֻלָּא.

נְשָׁמְתָא אַחְרָא, נּוֹקְבָא דְמַטְמָרָא בְּגוּ חִילָהָא, וְהֵאִי
 נְשָׁמְתָא לְהוּ, וּמְנִיָּהּ אַחֲדָא (דף רמה ע"ב) גּוּפָא,
 לְאַחֲזָאָה בְּהוּ עֲבִידְתָּא לְכָל עֲלָמָא. כְּגוּפָא דְאִיהוּ מָאנָא
 לְנְשָׁמְתָא, לְמַעַבְד בֵּיהּ עֲבִידְתָּא. וְאֵלִין כְּגוּוּנָא דְאִינוּן
 קֶשְׁרִין טְמִירִין דְלַעִילָא.

נְשָׁמְתָא אַחְרָא, הִיא נְשָׁמְתְהוּן דְצְדִיקָיָא לְתַתָּא.
 נְשָׁמְתְהוּן דְצְדִיקָיָא אַתְיִין מְאִינוּן נְשָׁמְתִין
 עֲלָאִין, מְנְשָׁמְתָא דְנוֹקְבָא, וּמְנְשָׁמְתָא דְדַכּוּרָא. וּבְגִין

כֹּךְ, נִשְׁמָתִין דְּצִדִּיקָיָא עֲלָאִין, עַל כֹּל אֵינּוֹן חֵילִין
וּמְשָׁרְיִין דְּלַעֲיֵלָא.

וְאִי תִימָא, הָא עֲלָאִין אֵינּוֹן מִתְרִין סְטֵרִין, אִמָּאֵי נַחְתִּין
לְהָאֵי עֲלָמָא, וְאִמָּאֵי אֶסְתְּלִקּוּ מִנִּיהָ. לְמַלְכָּא
דְּאֲתֵיִלִיד לִיהַּ בַּר, שְׂדֵר לִיהַּ לְחַד כְּפָר, לְמַרְבָּה לִיהַּ
וּלְגַדְלָא לִיהַּ עַד דִּיתְרַבִּי (לִיהַּ), וְיּוֹלְפּוֹן לִיהַּ אֲרַחֵי דְהִיכְלָא
דְּמַלְכָּא. שְׁמַע מַלְכָּא דְהָא בְרִיהַּ רַב וְאֲתְרַבִּי. מַה עֶבֶד
בְּרַחֲמֵי דְבְרִיהַּ, מְשֵׁדֵר לָהּ לְמַטְרוֹנִיתָא אִמִּיהַּ בְּגִינִיהַּ,
וְאָעִיל לְהִיכְלִיהַּ, וְחֲדֵי עֲמִיהַּ כֹּל יּוֹמָא.

כֹּךְ קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, אֹלִיד בַּר בְּמַטְרוֹנִיתָא, וּמָאֵי
אִיהוּ, נִשְׁמָתָא עֲלָאָה קְדִישָׁא, שְׂדֵר לִיהַּ לְכְפָר,
לְהָאֵי עֲלָמָא, דִּיתְרַבִּי בֵּיהַּ, וְיּוֹלְפּוֹן לִיהַּ אֲרַחֵי דְהִיכְלָא
דְּמַלְכָּא. כִּיּוֹן דִּידַע מַלְכָּא דְהָא בְרִיהַּ אֲתְרַבִּי בְּהָאֵי כְּפָר,
וְעִידָן הוּא לְמִיִּתִי לִיהַּ לְהִיכְלִיהַּ. מַה עֶבֶד בְּרַחֲמֵי
דְּבְרִיהַּ, מְשֵׁדֵר לְמַטְרוֹנִיתָא בְּגִינִיהַּ וְאָעִיל לִיהַּ לְהִיכְלִיהַּ.
נִשְׁמָתָא לָא סְלָקָא מֵהָאֵי עֲלָמָא, עַד דְּאֲתַת מַטְרוֹנִיתָא
בְּגִינָהּ, וְאָעִילַת לָהּ בְּהִיכְלָא דְּמַלְכָּא, וְיִתִּיבַת תַּמָּן
לְעֵלְמִין.

וְעַם כֹּל דָּא, אֲרַחָא דְעֲלָמָא, דְּאֵינּוֹן בְּנֵי כְּפָר בְּכָאן עַל
פְּרִישׁוֹ דְּבְרִיהַּ דְּמַלְכָּא מִנִּיהוּ. חַד פְּקַח הָוּה תַּמָּן,
אֲמַר לוֹן, עַל מָה אֲתוֹן בְּכָאן, וְכִי לָאו בְרִיהַּ דְּמַלְכָּא

אִיהוּ, וְלֹא אֶתְחַזִּי לְמִידֵר יִתִּיר בֵּינַיִכוֹן, אֶלֹּא בְּהִיכָלֹּא
 דְּאָבוּי. כֶּךָ מִשָּׁה, דְּהָוּה פִּקְחָ, חָמָא בְּנֵי כִפְר דְּהָוּה בְּכָאן.
 עַל דָּא אָמַר, (דברים יד) בָּנִים אַתֶּם לִי אֱלֹהֵיכֶם לֹא
 תִּתְגַּדְּדוּ.

תָּא חֲזִי, אִילוּ הָוּוּ יַדְעִין כְּלָהוּ צַדִּיקָיָא הָאִי, הָוּוּ חֲדָאן
 הָהוּא יוֹמָא דְמָטִי לֹון לְאַסְתְּלָקָא מֵהָאִי עֲלִמָּא. וְכִי
 לָאו יִקְרָא עֲלָאָה הוּא, דְּמִטְרוֹנִיתָא אַתְתּ בְּגִינִיָּהוּ,
 וְלֹאוּבָלֹא לֹון לְהִיכָלֹּא לְמִלְכָּא, לְמַחְדֵּי בְּהוּ מִלְכָּא כָּל
 יוֹמָא, דְּהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא אֲשַׁתְּעֲשֵׂע אֶלֹּא
 בְּנִשְׁמַתְהוֹן דְּצַדִּיקָיָא.

תָּא חֲזִי, אֶתְעֲרוּתָא דְּרַחֲמֵי דְּכִנְסַת יִשְׂרָאֵל, לְגַבִּי
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, נִשְׁמַתְהוֹן דְּצַדִּיקָיָא לְתַתָּא
 מִתְעַרִּין לָהּ. בְּגִין דְּאִינוּן אַתִּיין מִסְטָרָא דְּמִלְכָּא, מִסְטָרָא
 דְּדְכוּרָא, וְאַתְעֲרוּתָא דָּא מָטִי לְנוֹקְבָא מִסְטָרָא דְּדְכוּרָא,
 וְאַתְעַר רַחֲמֵימוֹתָא. אֲשַׁתְּפַח דְּדְכוּרָא אַתְעַר חֲבִיבוֹ
 וְרַחֲמֵימוֹתָא לְנוֹקְבָא, וְכַדִּין נוֹקְבָא אַתְקִשְׂרַת בְּרַחֲמֵימוֹתָא,
 לְגַבִּי דְּכוּרָא.

כְּהָאִי גְוֹנָא, תִּיאוּבְתָא דְּנוֹקְבָא לְמִשְׁדֵּי מִיין תַּתְּאִין
 לְקַבֵּל מִיין עֲלָאִין, לָאו אִיהוּ אֶלֹּא בְּנִשְׁמַתְהוֹן
 דְּצַדִּיקָיָא. זַכָּאִין אִינוּן צַדִּיקָיָא בְּהָאִי עֲלִמָּא, וּבְעֲלִמָּא
 דְּאַתִּי, דְּעֲלִיָּהוּ קִיִּמִין עֲלָאִין וְתַתְּאִין. וְעַל דָּא (משלי י'
 וְצַדִּיק יִסּוּד עוֹלָם כְּתִיב, סֶתֶם.

וְרִזָּא דְכֻלָּא, צְדִיק, אִיהוּ יְסוּדָא דְלְעִילָא, וְאִיהוּ יְסוּדָא
לְתַתָּא, וְכֻנְסַת יִשְׂרָאֵל אֶתְכֻלִּילַת מִצְדִיק,

מְלַעֲיִלָא וּמִתַּתָּא. (קנ"ג ע"ב) צְדִיק מִהֲאִי סְטָרָא, וְצְדִיק
מִהֲאִי סְטָרָא, יִרְתִּין לָהּ. הֵדָא הוּא דְכְּתִיב, (תהלים לז)

צְדִיקִים יִרְשׁוּ אֶרֶץ. יִרְשׁוּ אֶרֶץ וְדָאִי.

תָּא חֲזִי, צְדִיק אַחְסִין לָהּ לְהֲאִי אֶרֶץ, וְאֶרֶץ עֲלָהּ
בְּרַכָּאן בְּכָל יוֹמָא, וַיְהִיב לָהּ תַּפְנוּקִין וְעֵדוּנִין,
בְּנִגְיֵדוּ עֲלָהּ דְנִגִּיד עֲלָהּ, וְהָא (רל"ה ע"ב) אוֹקִימְנָא מְלָהּ.

וְרִזָּא דְכְּתִיב (בראשית מט) מֵאֲשֶׁר שְׁמֵנָה לְחֶמוֹ וְהוּא יִתֵּן
מִעֲדָנֵי מֶלֶךְ. וְעַם כָּל דָּא, מְלָהּ אַחְרָא, כְּמָה

דְּכְּתִיב, (שיר השירים ו) רְאוּהָ בָנוֹת וַיֹּאשְׁרוּהָ, וְעַל דָּא אַמְרָה
לָאָה, (בראשית ל) בְּאֲשָׁרֵי כִי אֲשָׁרוּנִי בָנוֹת וְכֻלָּא שְׁפִיר. וְתָא
חֲזִי מִעֲלָמָא דְאֲתִי, אֶתְמַשִּׁיךְ וְנִגִּיד לְהֲאִי צְדִיק, לְמִיָּהֵב
תַּפְנוּקִין וְעֵדוּנִין לְהֲאִי אֶרֶץ, דְּאִיהוּ לְחֶם עוֹנִי, וְאֶתְעַבִּיד
לְחֶם פֻּנְג, הֵדָא הוּא דְכְּתִיב, מֵאֲשֶׁר שְׁמֵנָה לְחֶמוֹ וְהוּא

יִתֵּן מִעֲדָנֵי מֶלֶךְ וְדָאִי, וְהָא (ע"ז ע"ב) אוֹקִימְנָא. (דף רמז ע"א)

תָּא חֲזִי, מֵאֲשֶׁר שְׁמֵנָה לְחֶמוֹ. דָּא הוּא אַתֵּר דְּכֻלָּא
מֵאֲשָׁרִין לִיָּה. וּמֵאִי אִיָּהוּ, עֲלָמָא דְאֲתִי. דְּעֲלָאִי
וְתַתָּאִי מֵאֲשָׁרִין לִיָּה, וּמִכְּסָפִין לִיָּה. שְׁמֵנָה לְחֶמוֹ, מֵאֵן,
עַד כָּאֵן לָא פְּרִישׁ מֵאֵן הוּא אַתֵּר. אֶלָּא, אִית לְחֶם, וְאִית
לְחֶם, כְּמָה דְאִית אֵילְנָא, וְאִית אֵילְנָא. אִית אֵילְנָא

דְּחֵי, וְאִית אֵילָנָא דְּתַלְיָא בֵּיה מוֹתָא. אִית לָחֶם דְּאֶקְרִי
 לָחֶם עוֹנֵי, וְאִית לָחֶם דְּאֶקְרִי לָחֶם פִּנְג. וּמֵאן אִיהוּ (לָחֶם).
 דָּא ו', וְדָא הוּא לַחֲמ"ו, לָחֶם ו'. וְעַל דָּא פְּתִיב, (שְׁמוֹת טז)
 הַנְּבִי מִמְטִיר לָכֶם לָחֶם מִן הַשָּׁמַיִם, מִן הַשָּׁמַיִם וְדָאִי.

וְעַל דָּא, מֵאֲשֶׁר שְׁמַנָּה לַחֲמו, לָחֶם ו', דִּהָא מִינֵיה אֲתָזֵן
 הָאִי אֵילָנָא, וְהוּא מְעַטְרָא לֵיה, כְּדַכְתִּיב, (שִׁיר הַשִּׁירִים
 א) בְּעֶטְרָה שְׁעֶטְרָה לוֹ אָמוּ. וְכַד אִיהוּ נֶקִיט, וְדָאִי הוּא
 יִתֵּן מִעֲדֵנֵי מֶלֶךְ. וּמֵאן מֶלֶךְ. דָּא פְּנֹסֶת יִשְׂרָאֵל, דִּהָא
 מִינֵיה אֲתָזֵנָת, וְהוּא יְהִיב לָהּ עַל יָדָא דְּצִדִיק, דְּרָגָא
 קְדִישָׁא אֶת קִימָא. וּמִהֲכָא לְשָׂאֵר דְּרָגִין דְּלַתְתָּא, וְכִלְהוּ
 כְּגוּוֹנָא דְּלַעִילָא.

בְּסִפְרָא דְּרַב הַמְּנוּנָא סָבָא, אָמַר הָכִי, מֵאֲשֶׁר שְׁמַנָּה
 לַחֲמו, (לַעִיל מִז ע"ב) דָּא לָחֶם שֶׁבֶת, דִּהָאִיהוּ פִּנְג,
 עַל חַד תְּרִין. כְּדַכְתִּיב, (שְׁמוֹת טז) לֶקְטוּ לָחֶם מִשְׁנָה. מֵאִי
 לָחֶם מִשְׁנָה. אֶלָּא, תְּרִי לָחֶם, לָחֶם מִן הַשָּׁמַיִם, וְלָחֶם מִן
 הָאָרֶץ. דָּא הוּא לָחֶם פִּנְג, וְדָא הוּא לָחֶם דְּמִסְכְּנָא,
 וּבִשְׁבֶת אֲתַכְּלִיל לָחֶם תַּתָּאָה בְּלָחֶם עֲלָאָה, וְאֲתַבְּרֵךְ הָאִי
 בְּגִינֵי הָאִי, וְאִיהוּ לָחֶם מִשְׁנָה.

וְתוּ הָוָה אָמַר, לָחֶם מִשְׁנָה דְּשֶׁבֶת, נֶקִיט מִשְׁבֶּת עֲלָאָה,
 דִּהָאִיהוּ נֶגִיד וְאֲנָהִיר לְכֻלָּא, וְאֲתַחְבֵּר לָחֶם בְּלָחֶם,
 וְאִיהוּ מִשְׁנָה. וּבְכָל אֲתַר, רְזָא דְּלָחֶם, נִוְקְבָא הִיא. בְּגִין

כִּף שֶׁמֶנֶה פְּתִיב וְלֹא שֶׁמֶן. וּכְתִיב, (בראשית מט) כִּי אִם הִלָּחֵם
אֲשֶׁר הוּא אוֹכֵל, דָּא אֲנִתִּיתָהּ.

וְאִי תִימָא (שמואל א ט) וְהִלָּחֵם אוֹל מִכְּלִינוּ, וְלֹא פְּתִיב
אוֹלֵת. שְׁאָר מְזוֹנָא לָחֵם קָרִינָן לֵיהּ, וְאִשְׁתְּמוּדְעָן
מְלִין, מֵאֵן הוּא שְׁאָר מְזוֹנָא, וּמֵאֵן הוּא לָחֵם מִמֶּשׁ. לָחֵם
דְּלַעִילָא, בְּכָל אֲתָר דְּכֹר, לָחֵם תִּתָּאָה, בְּכָל אֲתָר נּוֹקְבָא
וְאֵנָן אֲשַׁכְּחִנָּא דְּזִמְנִין פְּתִיב דְּכֹר, וְלִזְמְנִין נּוֹקְבָא, וְכִלָּא
חַד מְלָה, הֵאֵי פְּהֵאֵי, וְשִׁפִּיר כִּלָּא.

תָּא חֲזִי, אֲשֶׁר, רְשִׁים לַעִילָא וְרְשִׁים לְתַתָּא, בְּתַקּוּנֵי
כִּלָּה. וְכִלְהוּ תְרִיסַר שְׁבַטִין יִמָּא קָאִים עַלֵייהוּ,
וְאִתְתַּקְּן בְּהוּ. הֵדָא הוּא דְּכְתִיב, (מלכים א ז) וְהֵימָּ עַלֵייהֶם
מִלְמַעְלָה. וְרוּז דְּמְלָה, אִתְתַּקְּן לַעִילָא וְאִתְתַּקְּן לְתַתָּא
בְּאַרְעָא. אִתְתַּקְּן לַעִילָא בְּתַקּוּנֵין יְדִיעָן, כְּגוּוֹנָא דְּעִלְמָא
עֲלָאָה. וְאִתְתַּקְּן לְתַתָּא בְּהֵי תְרִיסַר שְׁבַטִין כְּגוּוֹנָא
דְּלַעִילָא. וְעַל דָּא שְׁכִינְתָא לַעִילָא וְשְׁכִינְתָא לְתַתָּא
בְּגִינֵייהוּ (בְּגוּוֹיִיהוּ) דִּישְׂרָאֵל, וּבְתִרִיסַר שְׁבַטִין (נ"א וּבְתַרִין שְׁבַטִין)
(נ"א וּבְתַרִין סְטִרִין) אִתְכְּלִילַת וְאִתְתַּקְּנַת. אֲשֶׁר בְּתַקּוּנָהָא
קִיִּמָּא, כְּשֶׁאָר שְׁבַטִין.

וְאִי לָאוּ דְּגָלֵי מִשָּׁה, לָא אִתְיִידַע. דְּכְתִיב, (דברים לג)
וְטוֹבֵל בְּשֶׁמֶן רַגְלוֹ. לְאַחֲזָאָה אָן הוּא קְשָׂרָא דִּילֵיהּ
בְּאַתְרֵיהּ, דְּאִיהוּ נְגִיד הֵהוּא מִשָּׁח רְבוּת מְלַעִילָא. בְּגִינֵי
כִּף פְּתִיב, בְּרוּף מִבְּנִים אֲשֶׁר וְגו'.

רַבִּי שְׁמַעוֹן פָּתַח וְאָמַר נִפְתָּלִי אֵילָה שְׁלוּחָה הַנּוֹתֵן
 אֲמַרִי שֶׁפֶר. הָא אֲתָמַר, דְּעֵלְמָא עֵלְמָה עֵלְמָא
 דְּדְכוּרָא אִיהוּ, כִּיּוֹן דְּסִלְקָא מְלָה מְכַנְסַת יִשְׂרָאֵל
 וְלֵעִילָא, כִּלְא הוּא דְכֹר. מְנַלְן, מֵעוּלָה, אֲמַאי אֲתִקְרִי
 עוּלָה, בְּגִין דְּסִלְקָא לְעִילָא מִן נוֹקְבָא. וּבְגִינֵי כֶּךָ, (ויקרא
 א) עוּלָה זְכַר תָּמִים יִקְרִיבּוּ וְגו'.

אֲמַאי תָּמִים, וְכִי פִיִּסְקִי פִיִּסְקִי בְּעֵינָן לִיה, דְּאָמַר
 תָּמִים, מֵהוּ תָּמִים. אֶלְא, כְּדַכְתִּיב, (בראשית יז)

הִתְהַלַּךְ לְפָנַי וְהָיָה תָּמִים. אִימְתִי תָּמִים, בְּשַׁעֲתָא (ס"א בְּאֲתַר)
 דְּאֲתַגְזֹר, דְּהָא דְכוּרָא לָא הוּי, וְלָא אֲשַׁתְּמוּדַע, אֶלְא
 בְּהָהוּא אֲתַר דְּאֶקְרִי תָּמִים. וּמֵאֵן אִיהוּ, דָּא אֲתִ קִיִּמָא,
 דְּבִיה אֲשַׁתְּמוּדַע דְּכוּרָא מִן נוֹקְבָא. כְּדַכְתִּיב, (בראשית ו)
 אִישׁ צְדִיק תָּמִים הָיָה. בְּגִינֵי כֶּךָ זְכַר תָּמִים, דְּאֲשַׁתְּמוּדַע
 בִּיה הָאִי שְׁיִיפָא, וְלָא יִסְרוֹן לִיה.

וְאִי תִימָא, הָא כְּתִיב, (ויקרא ד) נִקְבָה תְּמִימָה. הֲכִי הוּא
 וְדֵאִי, כְּמָה דְּאֶקְרִי צְדִיק תָּמִים, כֶּךָ אֶקְרִי צְדִיק
 תְּמִימָה. בְּגִין דְּכִלְא, נְטֹלָא מִנִּיה, בְּגִינֵי כֶּךָ, עוּלָה
 דְּסִלְקָא מִן נוֹקְבָא לְדְכוּרָא, וּמֵהָאִי אֲתַר וְלֵעִילָא, כִּלְא
 הוּא דְכוּרָא. וּמִן נוֹקְבָא (דף רמז ע"ב) וְלִתְתָא, כִּלְא הוּא
 נוֹקְבָא, וְהָא אוֹקִימָנָא.

וְאִי תִימָא, הֲכִי נְמִי נוֹקְבָא דְלֵעִילָא. אֶלְא, סִיּוּמָא

דְּגוּפָא אַחְזִי עַל כָּל גּוּפָא דְאִיהוּ דְכֹר, רִישָׁא דְגוּפָא
 נּוּקְבָא, עַד דְנַחֲתִית לְסִיּוּמָא, וְכֹד סִיּוּמָא אַתְחֲזִי, הָא
 עֵבִיד פְּלָא דְכֹר. אֲבָל הֵכָא, רִישָׁא וְסוּפָא נּוּקְבָא, דְהָא
 כָּל תְּקוּן גּוּפָא נּוּקְבָא.

תָּא חֲזִי, חַד רְזָא עֲלָאָה אִית בְּמַלְהָ דָא, דְהָא חֲמִינָן
 דִיעֵקֵב בְּרִיךְ לְיוֹסֵף בְּגוּ אַחוּהִי, כִּיּוֹן דִּמְנִי קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא אַרְבַּע דְגָלִים בְּשִׁכְיִנְתָּא, בְּתַרִיסַר שְׁבַטִין
 לְאַתְתְּקִנָא בְּהוּ, גָרַע מְנַיְיהוּ לְיוֹסֵף, וְשׁוּי לְאַפְרִים
 בְּאַתְרִיהִי. מְאִי טַעְמָא אֶסְתַּלַּק יוֹסֵף מְנַיְיהוּ. אִי תִימָא
 בְּגִין חוּבוּי, לָאו הֵכִי, דְהָא זַפְאָה אִיהוּ.

אַלָּא, רְזָא דְמַלְהָ, יוֹסֵף רְשִׁימָא דְדְכוּרָא הוּוּ, דְכְתִיב
 בֶּן פּוֹרְתַת יוֹסֵף בֶּן פּוֹרְתַת עָלִי עֵינַי. וְכְתִיב מִשָּׁם
 רוּעָה אֲבִן יִשְׂרָאֵל, מִתְמָן אֲתוּן הָאִי אֲבִן יִשְׂרָאֵל. אֲבִן,
 דָּא כְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל, וְעֲלָה אֲמַר דּוּד (תהלים קיח) אֲבִן מִאֲסוּ
 הַבּוֹנִים הִיטָה לְרֹאשׁ פְּנֵה. וּבְגִין דִּיּוֹסֵף אִיהוּ רְשִׁימוּ
 דְדְכוּרָא, אֲקָרִי יוֹסֵף הַצְּדִיק, דְהָא אִיהוּ צְדִיק וְדָאִי,
 מִשָּׁם רוּעָה אֲבִן יִשְׂרָאֵל.

וּבְגִין דְכָל תְּקוּנֵי שְׁכִינְתָּא אֵינּוּן נּוּקְבָן, אֶסְתַּלַּק יוֹסֵף
 מִתְמָן, וְאַתְמַנִּי תַּחוּתִיהָ אֲפְרִים, וְאִיהוּ נּוּקְבָא
 לְתַקוּנָהָא. וּבְגִין דְאִיהוּ הֵכִי, אַתְמַנִּי לְסִטְר מְעָרְב, אֲתַר
 דְנּוּקְבָא שְׂרִיא, וְהָהוּא רְשִׁימוּ דְאִיהוּ דְכוּרָא, אֶסְתַּלַּק

מִתְקוֹנָהּ, בְּגִין דְּאִיהוּ עֲלְמָא דְנוֹקְבָא, וְלֹא עֲלְמָא
דְּדְכוּרָא, וְכֹל תְּקוּנָהּא בְּעֵינֵי נוֹקְבֵי.

וּבְגִין כֶּךָ, יוֹסֵף דְּאִיהוּ צְדִיק, אֶסְתַּלַּק מִתְקוּנָהּא,
וְאֶתְמַנֵּי אַפְרִים תְּחוּתִיה. וְעַל דָּא, כְּלָהוּ תְרִיסַר

שְׁבֻטִין, תְּקוּנֵי שְׁכִינְתָא אֵינוּן, וְכְלָהוּ בְּעֵינֵי כְּגוּוּנָא
דְּלְעִילָא, בַּר דְּרָגָא דְּצְדִיק, דְּאִיהוּ עֶבֶד כָּל שְׁיִיפִין

דְּכַר, וְלֹא בְּעֵי לְאַכְחָשָׁא (נ"א ל'יה).

נִפְתָּלִי אֵילָה שְׁלוּחָה הַנּוֹתֵן אִמְרֵי שְׁפָר, הֵיִינוּ דְכְּתִיב,
וּמְדַבֵּר נְאוּה, בְּגִין דְּקוּל מְדַבֵּר לִיה

לְדְבוּר, וְלִית קוּל בְּלֹא דְבוּר. וְהֵהוּא קוּל אֶשְׁתַּלַּח מֵאַתֵּר
עֲמִיקָא דְּלְעִילָא, וְשְׁלִיחַ מְקַמֵּיה, לְאַנְהָגָא לְדְבוּר, דְּהָא

לִית קוּל בְּלֹא דְבוּר, וְלֹא דְבוּר בְּלֹא קוּל. וְדָא כְּלָל
דְּצְרִיךְ לְפָרְט, וּפָרְט דְּצְרִיךְ לְכְלָל. וְדָא קוּל נִפְקָא

מִדְרוּם, וּמְדַבֵּר לְמַעְרַב, יְרִית לְתַרִּין סְטְרִין. וְדָא הוּא
דְּכְתִיב, (דְּבָרִים ל) וּלְנִפְתָּלִי אָמַר וְגו', יָם וְדְרוּם יְרָשָׁה,

לְעִילָא דְּכַר, לְתַתָּא נוֹקְבָא, בְּגִין כֶּךָ נִפְתָּלִי אֵילָה
שְׁלוּחָה נוֹקְבָא לְתַתָּא. כְּגוּוּנָא דָּא דְּכַר לְעִילָא, דְּכְתִיב

הַנּוֹתֵן אִמְרֵי שְׁפָר, הַנּוֹתֵן כְּתִיב, וְלֹא הַנּוֹתֵן.

תָּא חֲזִי, מַחְשְׁבָה רֵאשִׁיתָא דְּכֹלָא, וּבְגִין דְּאִיהִי
מַחְשְׁבָה, אִיהִי לְגוּ סְתִימָא וְלֹא אֶתִּידַע. כֶּךָ

אֶתְפֹּשֵׁט הָאִי מַחְשְׁבָה יִתִּיר, אֶתִּיא לְאַתֵּר דְּרוּחָא שְׂרִיא,

וְכֹד מָטִי לְהֵהוּא אֶתֶר אֶקְרִי בִּינָה, וְהָא לָאו סְתִימ
 כְּדִקְדַּמִּיתָא, וְאִף עַל גַּב דְּאִיהוּ סְתִימ, הָאִי רוּחָא
 אֶתְפִּשֵׁט, וְאֶפִּיק קְלָא, כְּלִיל מֵאֲשָׁא וּמִיָּא וְרוּחָא, דְּאִינוּן
 צְפוּן וְדָרוּם וּמְזֻרְחָה. וְהָאִי קְלָא, כְּלָלָא דְכָל שְׂאָר חֵילִין,
 וְקְלָא דָּא מְדַבֵּר לְדַבּוּר, וְדָא יְהִיב מְלָה בְּתַקּוּנָא, בְּגִין
 דְּקוּל אֲשֶׁתְּלַח מֵאֶתֶר דְּרוּחָא, וְאֶתִּי לְדַבְרָא מְלָה,
 לְאַפְקָא מְלִין תְּרִיצִין.

וְכֹד תְּסַתְּפַל בְּדַרְגִּין, הוּא מַחְשָׁבָה, הוּא בִּינָה, הוּא
 קוּל, הוּא דַּבּוּר, וְכֹלָא חֵד, וְהִיא הִיא מַחְשָׁבָה,
 רֵאשִׁיתָא דְכֹלָא, וְלָא הוּי פְּרוּדָה, אֶלָּא כְּלָא חֵד, וְקִשּׁוּרָא
 חֵד, דְּאִיהוּ מַחְשָׁבָה מִמֶּשׁ אֶתְקִשֵׁר בְּאִין, וְלָא אֶתְפָּרֵשׁ
 לְעֵלְמִין, וְדָא הוּא (זְכַרְיָה יד) ה' אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד. וְעַל דָּא,
 הַנּוֹתָן אֶמְרֵי שְׁפָר כְּתִיב, דָּא גּוּפָא.

סִיּוּמָא דְגּוּפָא דָּא, דְּכְתִיב בֵּין פּוֹרְת יוֹסֵף בֵּין פּוֹרְת עֲלִי
 עֵין, אֶמְאִי תְּרִי זְמַנִּי. אֶלָּא בֵּין פּוֹרְת לְעֵילָא. בֵּין
 פּוֹרְת לְתַתָּא. וְאֶמְאִי לָאו אִיהוּ בֵּין פּוֹרְת לְתַתָּא, בְּתַקּוּנֵי
 מְטְרוּנִיתָא. בְּגִין דְּבָנוֹת צְעָדָה, לְמַהוּי עֲלִי שׁוּר, דְּבַעֲיִין
 בָּנוֹת לְתַקּוּנָהָא וְלָא בָּנִים. כְּמָא דָּאֵת אֶמְר, (מְשֻׁלֵי לֵא) רַבּוֹת
 בָּנוֹת עָשׂוּ חֵיל וְגו'. רַבּוֹת בָּנוֹת עָשׂוּ חֵיל, אֶלִּין תְּרִיסַר
 שְׁבַטִין.

תָּא חֲזִי, מְלַכּוּתָא קְדִישָׁא, לָא קְבִיל מְלַכּוּתָא קְדִישָׁא

שְׁלִימָתָא, עַד דְּאַתְחַבֵּר בְּאַבְהֵן, וְכַד אֶתְחַבֵּר בְּאַבְהֵן,
 אֶתְבְּנִי בְּנִינָא שְׁלִימָא (בְּבִנְיָנָא שְׁלִימָא) מֵעֲלָמָא (דף רמז ע"א)
 עֲלָאָה, דְּאִיהוּ עֲלָמָא דְּדְכוּרָא, וְעֲלָמָא עֲלָאָה אֶקְרִי ו'
 שְׁנִין, בְּגִין דְּכֻלְהוּ ז' שְׁנִין בֵּיתָא.

וְסִימְנִיךְ (מלכים א' ו') וַיִּבְנֶהוּ שְׁבַע שָׁנִים, דָּא עֲלָמָא עֲלָאָה,
 וְלֹא כְּתִיב בְּשֶׁבַע שָׁנִים, כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, (שמות
 לא) כִּי יִשָּׁשׂת יָמִים עָשָׂה ה' אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ, וְלֹא
 כְּתִיב בְּשֶׁשֶׁת וּכְתִיב, (בראשית ב') אֱלֹהִים תּוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם
 וְהָאָרֶץ בְּהִבְרָאָם, בְּאַבְרָהָם. וְאַבְרָהָם, ז' יָמִים אֶקְרִי,
 וּבֵיהּ אֶתְבְּנִי עֲלָמָא עֲלָאָה, (ס"א כְּגִוּוֹנָא דָּא וַיִּבְנֶהוּ שְׁבַע שָׁנִים) וְאַלְיָן
 אֶקְרוּן עֲלָמָא דְּדְכוּרָא (ס"א וּבֵיהּ אֶתְבְּנִי עֲלָמָא לְתַתָּא).

כְּגִוּוֹנָא דָּא לְתַתָּא אִית שְׁנִין, רְזָא דְּעֲלָמָא תַתָּאָה,
 וְרְזָא דָּא, דְּכְתִיב, (מלכים א' ה') ז' יָמִים וְז' יָמִים י"ד
 יוֹם. דְּכִיּוֹן דְּאָמַר שְׁבַעַת יָמִים וְשְׁבַעַת יָמִים, לָא יִדְעֻנָּא
 דְּאַרְבִּיסַר אֵינּוֹן. אֶלָּא, לְאַחְזָאָה עֲלָמָא עֲלָאָה, וְעֲלָמָא
 תַתָּאָה. וְאֵינּוֹן שְׁבַעַת יָמִים וְשְׁבַעַת יָמִים. אֶלְיָן דְּכוּרִין,
 וְאַלְיָן נוֹקְבִין. אֶלְיָן נוֹקְבִי הֵאֵי עֲלָמָא עֲלִיָּהּ. דְּכְתִיב,
 (משלי לא) רַבּוֹת בָּנוֹת עָשׂוּ חָיִל, אֶלְיָן תְּרִיסַר שְׁבַטִין,
 דְּאֵינּוֹן עָשׂוּ חָיִל. כְּדְכְתִיב, (במדבר ב') כָּל הַפְּקוּדִים לְמַחְנֶה
 יְהוּדָה וְגו', וְכֵן כְּלָהּ.

וְאִי תִימָא רַבּוֹת, וְהֵא תְרִיסַר אֵינּוֹן, וְלֹא יִתִיר, בַּר

הַהוּא חֵיל דְּעֵבְדוּ, מְאִי רַבּוּת. אֶלָּא כְּמָה דְּכַתִּיב, (בראשית
 טז) זַעֲקַת סְדוּם וְעַמּוֹרָה פִּי רַבָּה, כְּמוֹ גְדֻלָּהּ. וְכֵן רַבּוּת
 גְּדוּלוֹת, עֲלָאִין, וְרַבְרַבִּין עַל כֻּלָּא. וְאֵלִין אֶקְרוּן חֵיות
 גְּדוּלוֹת. עֲשׂוּ חֵיל, הַהוּא חֵיל דְּעֵבְדוּ דְּסַמִּיכִין עַלֵּיהוּ,
 אֶקְרוּן חֵיות קְטַנּוֹת עִם גְּדוּלוֹת, לְאֶתְחַבְּרָא כְּחַדָּא,
 לְאֶתְתַּקְנָא בְּהוּ מְטְרוֹנִיתָא, לְמַחְדֵּי בְּהוּ עֲלָאִין וְתַתְּאִין.
 כְּמָא דְּאֶתְ אִמְר, (תהלים קד) לְוִיתֵן זֶה יִצְרֵת לְשַׁחַק בּוֹ, בְּגִינֵי
 כֶּף רַבּוּת בְּנוֹת עֲשׂוּ חֵיל. (ס"א וְאֶתְ עֲלִית עַל בְּלָנָה כְּמָא דְּאֶתְ אִמְר, (מלכים
 טא) עוֹמֵד עַל שְׁנֵי עֲשָׂר בְּקָר שְׁלֹשָׁה פּוֹנִים צְפוֹנָה וְשְׁלֹשָׁה
 וּגּוֹ' וְכַתִּיב וְהֵים עֲלֵיהֶם מְלֻמְעָלָה הֵיִינוּ וְאֶתְ עֲלִית עַל
 כְּלָנָה).

וְעַל דָּא בְּנוֹת צְעָדָה עֲלֵי שׁוּר. בְּנוֹת צְעָדָה, צְעָדוֹת
 מְבַעֵי לֵיהּ, אֶלָּא הַהוּא עֵין דְּכַתִּיב לְעֵילָא, וּמֵאן
 אִיהוּ, עֵין מְשַׁפֵּט, וְאִיהוּ קָאִים עֲלֵי עֵין, וְאִיהוּ עֵין,
 צְעָדָה, וּפְסַעַת לְמֵיטַל בְּנוֹת לְתַקּוּנָהָא, וְהֵיִינוּ בְּנוֹת
 צְעָדָה, וְלֹא בְּנִים, בְּנוֹת צְעָדָה, אֶסְתַּכְּלַת לְתַקּוּנָהָא,
 וְלֹא בְּנִים. וַיִּמְרָרוּהוּ וְרַבּוּ, בְּאֶסְתַּכְּלוּתָא דְּרַחֲמֵמוּ לְגַבִּיהָ.
 כְּדַכְּתִיב, (שיר השירים ו) הִסְבִּי עֵינַיךָ מִנְּגִדֵי שָׁהִם הִרְהִיבוּנִי.
 וְעַל דָּא וַיִּשְׁטְמוּהוּ בְּעֲלֵי חֲצִים.

וְתִשָּׁב בְּאִיתָן קִשְׁתּוֹ דָּא קִשְׁתָּ. מַה קִּשְׁתָּ דָּא בַת זּוּגּוּ.
 בְּאִיתָן, תּוֹקְפָא אֶלְבִּישֵׁת עֲלוּי, דְּלֹא אַחֲלִשְׁתָּ

חֵילָא, דְּהָא יַדְעַת דְּיוֹסֶף לֹא יִסְטִי בְּהֵוּא דְרָגָא, דְּאֵת
קַיִימָא דִּילֵיהּ, לִימִינָא וְלִשְׂמָאלָא.

וַיִּפְּזוּ, מֵאֵי וַיִּפְּזוּ. אֶלָּא כְּדַכְתִּיב, (תהלים יט) הַנְּחַמְדִּים
מִזֶּהב וּמִפְּזוּ רַב. וְכַתִּיב, (איוב כח) וּתְמוּרְתָהּ כָּלִי פִּזוּ.
אֲתֵיִיקְרוּ דְרוּעוּי בְּמַרְגְּלִיתָא עֲלָאָה. מִיַּדִּי אֲבִיר יַעֲקֹב,
מֵאִינוּן תִּרִין סְטָרִין, דְּאֲתַקִּיף בְּהוּ יַעֲקֹב. מִשָּׁם רוּעָה אֲבָן
יִשְׂרָאֵל, מִתְּמָן אֲתַזֵּן הֵהוּא אֲבָן יִקְרָא, כְּדַקְאֲמַרְן. תּוּ,
מֵאִינוּן תִּרִיסר סְטָרִין, אֲתַזֵּן הֵהוּא אֲבָן יִקְרָא, דְּאִינוּן
צָפוֹן וְדָרוֹם, וְהִיא אֲתֵיִיֶּהֱבַת בֵּינֵיִיהוּ, וְאֲתַבְּרַכָּא מִנֵּיִיהוּ,
וְאֲתַזְנָא מִנְהוֹן עַל (דרגא) יְדָא דְצַדִּיק.

תָּא חֲזִי, לְיוֹסֶף אֲתוֹסֶף לִיהּ בְּרַכָּה אַחְרָא, כְּמָא דְאֵת
אָמַר, מֵאֵל אֲבִיךָ וַיַּעֲזֹרְךָ וְגו'. הָאֵי קָרָא קְשִׁיא.
מֵאֵל אֲבִיךָ, אֵל אֲבִיךָ יַעֲזֹרְךָ מִבְּעֵי לִיהּ. מֵאֵי מֵאֵל אֲבִיךָ
וְלִבְתַּר יַעֲזֹרְךָ. וְאֵת שְׂדֵי, וְאֵל שְׂדֵי מִבְּעֵי לִיהּ, כְּמָה
דְּכַתִּיב, (בראשית מג) וְאֵל שְׂדֵי יִתֵּן לָכֶם רַחֲמִים לְפָנַי הָאִישׁ.
וַיְבָרְכֶךָ, יְבָרְכֶךָ מִבְּעֵי לִיהּ.

אֶלָּא אַחְסִין לִיהּ לְעֵילָא וְתַתָּא. אַחְסִין לִיהּ לְעֵילָא,
מֵאֵל אֲבִיךָ, דְּאִיהוּ אַחְסִנָּא עֲלָאָה, אֲתַר דְּאֲקָרִי
שְׁמַיִם. וַיַּעֲזֹרְךָ, בְּגִין דְּלֹא יַחְלִיף הָאֵי אֲתַר לְאֲתַר אַחְרָא,
וְסִינְעָא דִּילֵיהּ לִיְהוּי מֵאֲתַר דָּא, וְלֹא מֵאַחְרָא.
וְאֵת שְׂדֵי, מַהוּ וְאֵת שְׂדֵי, אֶלָּא, אִיהוּ דְרָגָא אַחְרָא

תַּתָּאָה, דִּהָא תַּנִּינֵן, בְּכָל אַתְר אַתְּ ה', דָּא שְׂכִינְתָּא, כְּמוֹ
 (ישעיה ו) וַאֲרָא אַתְּ ה', אַתְּ לְרַבּוּת. וְאַתְּ לְאַכְלָלָא יוֹם
 בְּלִילָה, וְלִילָה בְּיוֹם, כְּדַכְתִּיב וְאַתְּ שְׂדִי, דִּהָא מִתְמָן
 נִפְקִין בְּרַכָּאן לְבְרַכָּא עֲלֵמִין.

תוּ, אַמַּאי לָא קָאֵמַר וְאֵל שְׂדִי, דִּהָא הָכָא נְמִי מִשְׁמַע
 כְּדַקְאֵמְרִינֵן. דְּכַתִּיב, וְאֵל שְׂדִי יִתֵּן לָכֶם רַחֲמִים,
 כִּלְא אַתְר חַד הוּא, אַמַּאי שְׂבַק ל' וְכַתֵּב ת'. אֵלָא רִזָּא
 אִיהוּ, דְּכַד אִינוּן שְׂבִילִין נִפְקִין מֵעִילָא, (דף רמז ע"ב) כִּלְלָא
 דְּאוּרִייתָא, אַחְסִין שְׁמִים. כְּמָא דְאַתְּ אֵמַר אַתְּ הַשְׁמִים,
 כִּלְלָא דְכ"ב אַתּוּן. וּמַהְכָּא נִפְקִי לְתוֹרָה שְׂבַעַל פּוּה
 דְּאֶקְרִי אַרְץ, כְּדַקְאֵמְרִינֵן וְאַתְּ הָאָרֶץ, כִּלְלָא דְכ"ב
 אַתּוּן. וְשְׁמִים כִּלְיֵל כִּלְא כְּחַדָּא, וְכַדִּין מִתְעַטְרָא סִיְהָרָא
 בְּכִלְא, וַיִּתְבֵּא בְּאֲשֻׁלְמוֹתָא, וּבְרַכָּאן נִגְדִין כְּדִין מִתְמָן,
 וְעַל דָּא וְאַתְּ שְׂדִי.

וַיְבָרְכֶךָ, בְּגִין דִּיְהָא לִיָּה קִיּוֹם תְּדִיר וַיִּתִּיר, דִּהָא בְּכָל
 אַתְר דְּאִית בֵּיה וְא"ו, תּוֹסַפֵּת אִית לִיָּה,
 וְקִיּוֹמָא. עַד כָּאן כִּלְל, וְלְבַתֵּר עֶבֶד פֶּרֶט, דְּכַתִּיב בְּרַכּוֹת
 שְׁמִים וְגו':

בְּרַכּוֹת אָבִיךָ גָּבְרוּ עַל בְּרַכּוֹת הוֹרֵי. בְּרַכּוֹת אָבִיךָ גָּבְרוּ
 וְדַאי, דִּהָא יַעֲקֹב אַחְסִין שְׂבַחָא דְכִלְא, יִתִּיר
 מֵאַבְהוֹן, דִּהָא הוּא שְׁלִים הוּה בְּכִלְא. וְכִלְא יֵהֵב לִיָּה

לְיוֹסֵף, מֵאֵי טַעַמָּא. בְּגִין דְּהָכִי אֲתַחֲזִי, דְּהָא צְדִיק כֹּלָא
נְטִיל, וְאַחֲסִין כֹּלָא כְּחֻדָּא, וְכֹל בְּרַכָּאן בִּיה שְׂרִיין. הוּא
אַרְיֵק בְּרַכָּאן מְרִישָׁא לְעֵילָא, וְכֹל שְׂיִיפֵי גּוּפָא כִּלְהוּ
אֲתַתְּקִנוּ, לְאַרְקָא בִּיה בְּרַכָּאן, וְכִדִּין אֲתַעְבִּיד נְהַר
דְּנַפְיֵק מֵעֵדָן.

מֵאֵי מֵעֵדָן, אֶלָּא, בְּכֹל שַׁעְתָּא דְּכֹל שְׂיִיפִין יִתְבִּין
בְּקִשׁוּרָא חֻדָּא, וְאִינוּן בְּעֵדוּנָא דְּתִיאובְּתָא מְרִישָׁא
לְעֵילָא וְלִתְתָּא, וְכִלְהוּ מֵעֵדוּנָא וְתִיאובְּתָא דְּלַהוּן,
מְרִיקִין בִּיה, וְאֲתַעְבִּיד נְהַר דְּנָגִיד וְנַפְיֵק מֵעֵדָן וְדַאי. תּוּ
מֵעֵדָן מִחֲכֻמָּה עֲלָאָה, נָגִיד כֹּלָא לְאַתְמִשְׁכָּא, וְעָבִיד
נְהָרָא, וְאַתְמִשְׁכָּא עַד דְּמִטִּי לְהָאֵי דְּרָגָא, וְכִדִּין כֹּלָא
בְּבְרַכָּאן, וְכֹלָא חַד.

עַד תְּאוֹת גְּבַעוֹת עוֹלָם, (ס"א דַּאי עַד) תִּיאובְּתָא דְּאִינוּן
גְּבַעוֹת עוֹלָם. וּמֵאֵי נִינְהוּ, תְּרִי נוֹקְבֵי. חַד לְעֵילָא,
וְחַד לְתַתָּא, דְּכֹל חַד אֶקְרִי עוֹלָם. וְתִיאובְּתָא דְּכֹל שְׂיִיפֵי
גּוּפָא, בְּאִינוּן תְּרִין אֲמָהֵן. תִּיאובְּתָא לְיִנְקָא מֵאֲמָא
עֲלָאָה. תִּיאובְּתָא לְאַתְקִשְׂרָא בְּאֲמָא תַתָּאָה. וְתִיאובְּתָא
דְּכֹלָא חַד, בְּגִין כֶּף כִּלְהוּ, (כְּדָקָא חֲזִי). תְּהֵינְנָה לְרֵאשׁ יוֹסֵף
וְגו', לְאַתְבְּרַכָּא הֵהוּא דְּרָגָא דְּצְדִיק, וְלַנְטִלָּא כֹּלָא.
כְּדָקָא חֲזִי.

זְכָאִין אִינוּן דְּאַקְרוּן צְדִיקִים, דְּהָא צְדִיק לָא אֶקְרִי,

אָלָא מֵאֵן דְּנָטִיר הָאִי דְרָגָא, הָאִי אָת קִימָא קְדִישָׁא.
 זָכְאִין אִינוּן בְּעֵלְמָא דִּין, וּבְעֵלְמָא דְאַתִּי. נְפָקוּ מִן
 מְעֵרְתָא, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כָּל חַד וְחַד לֵימָא מְלָה,
 וַיְנִיחָךְ בְּאַרְחָא.

פְּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר קָרָא אֲבִתְרִיהּ, בְּנִימִין זָאב יִטְרַף וְגו'.

בְּנִימִין זָאב יִטְרַף, זָאב אִמְאִי. אָלָא בְּגִין דְהָכִי
 אֲתֵרְשִׁים בְּכִרְסֵיִיא, דְהָא כָּל חִיוּן רַבְרַבִּין זְעִירִין רְשִׁימִין
 תַּמָּן. כְּמָה דְכְּתִיב, (תהלים קד) חִיּוֹת קִטְנוֹת עִם גְּדוֹלוֹת.
 וּכְרִסֵּיִיא דְעֵבֵד שְׁלָמָה, הָכִי אֲתֵרְשִׁים, כְּגוּוֹנָא דְלְעִילָא.
 תּוּ זָאב יִטְרַף, דְהָא מְזִבַּח בְּחוּלְקִיָּה הוּוּה. וּמְזִבַּח אִיהוּ
 זָאב. דְאִי תִימָא בְּנִימִין אִיהוּ זָאב, לָאו הָכִי. אָלָא מְזִבַּח
 דְהוּוּה בְּחוּלְקִיָּה, הוּוּא זָאב, דְהוּוּה אָכִיל בְּשָׂרָא כָּל יוֹמָא
 וּבְנִימִין הוּוּה זָן לֵיהּ, בְּגִין דְהָא בְּחוּלְקִיָּה הוּוּה, כְּבִיכּוּל
 אִיהוּ מְפָרְנִס וְזָן לְהָאִי זָאב. תּוּ זָאב יִטְרַף, זָאב יִזּוּן.
 וּמֵאֵן אִיהוּ, אִילִין מְאָרִי דְבָבוּ, דְאִינוּן קִימִי לְעִילָא
 לְקִטְרָגָא, וְכִלְהוּ אֲתֵהֲנוּ וְאֲתֵתְקֵנוּ מְקַרְבָּנָא, וּמִתְעָרִי
 אֲתֵעֲרוּתָא לְעִילָא.

בְּבִקְרָא יֵאכֹל עַד וְלַעֲרַב יַחְלֹק שְׁלָל. מֵאִי בְּבִקְרָא יֵאכֹל עַד.
 אָלָא בְּצַפְרָא, דְאֲבַרְהָם אֲתַעֲרַב בְּעֵלְמָא, וְשַׁעֲתָא דְרַעוּא
 אֲשַׁתְּכַח, קַרְבָּנָא עֵבֵד אֲתֵעֲרוּתָא וַיְנִיחָא וְסִלְקָא עַד
 ע"ד. הֵהוּא אֲתֵר, דְכְּתִיב, (דברים ל) וְשַׁבַּת עַד ה' אֱלֹהֶיךָ.

תוּ בַּבֶּקֶר, מֵאֵי בַּבֶּקֶר, דָּא אַבְרָהָם כְּדִקְאִמְרֵן, דְּכְתִיב,
 (בראשית כב) וַיִּשְׁכֶם אַבְרָהָם בַּבֶּקֶר, בְּזִמְנָא דְרַעְוָא אֲשַׁתְּכַח,
 בְּהֵיא שִׁעְתָּא לָא הוּוּ אָכִיל קֶרְבְּנָא אַחְרָא, וּמֵאן הוּוּ
 אָכִיל, הֵהוּא אַתְר דְּאֶקְרִי ע"ד, וְאִיהוּ כְּרִסְיָא
 עֲלָאָה, דְּאִיהוּ עֲדִי עַד, כְּדְכְתִיב עֲדִי עַד וְגו'. וְזִמְן
 אָכִילָה, בְּצַפְרָא דְע"ד הוּא, וְהֵאֵי עַד, (הכבי נמז) לְעִילָא (הכבי
 אַתְקְרִי), דְּכְתִיב, (ישעיה כו) בְּטַחוּ בְּיַי עֲדִי עַד. וּבַבֶּקֶר, הֵיִינוּ
 קֶרְבֵּן לָהּ, וְדֵאֵי. יֵאכֹל עַד, וְלֹא אַחְרָא.

תְּנַנָּא סְלִיק, וְאַתְעֲרוּתָא דְרַחֲמֵי קִשִּׁיר, וְאַתְעֲר לְעִילָא
 וְקִיִּמָּא דָּא לְקַבֵּל דָּא, (דף רמח ע"א) וְנוֹרָא (נ"א וְשֶׁרָגָא) דְלִיק,
 וְאַנְהִיר בְּהֵאֵי אַתְעֲרוּתָא דְלַתְתָּא. וְכַהֲנָא אַתְעֲר, וְלִיּוֹאֵי
 מִשְׁבַּחֵן, וְאַחְזִיין חִידוּ, וּכְדִין חֲמָרָא אַתְנַסֵּךְ, לְאַתְקִשְׂרָא
 בְּמֵיא, וְחֲמָרָא נְהִיר וְאַחְזִי חִידוּ, בְּגִינֵי כֶּךָ, חֲמָרָא טַב
 לַתְתָּא, לְאַחְזָאָה חִידוּ, לְחֲמָרָא אַחְרָא דְלְעִילָא, וְכֹלָא
 אַתְעֲר, לְאַתְקִשְׂרָא שְׂמָאֲלָא בִּימִינָא.

וְלַחֵם דְּאִיהוּ (ויקרא רמ"ז ע"א) סֶלֶת, מְלֻכּוּתָא דְאַתְעֲר
 אַתְעֲרוּתָא, נְקֻטִין לָהּ שְׂמָאֲלָא בִּימִינָא, וּמְקֻשְׂרֵי לָהּ
 בְּגוּפָא, וּכְדִין נְגִיד מִשְׁחָא עֲלָאָה, וְלִקְטָא לִיהָ עַל יְדָא
 דְצִדִּי"ק. וְעַל דָּא בְּעֵי לְמַעַבַּד אַתְעֲרוּתָא דְסֶלֶת בְּמִשְׁחָא,
 וְאַתְקִשְׂר כֹּלָא כְּחֲדָא, וּכְדִין עֲדוּנָא וְנִיחִין דִּיחֻדָּא חַד,
 וְלִקְטִין עֲדוּנָא וְנִיחָא דִּיחֻדָּא, כֹּל אֵינוֹן כְּתָרִין,

וְאֶתְקַשֶּׁר דָּא בְדָא, וְאֶתְנַהִיר סִיְהָרָא, וְאֶתְקַשֶּׁרָא
בְּשִׁמְשָׁא, וַיְתִיב כִּלְא בְּעֵדוּנָא.

וּכְדִין קָרְבַּן לֵיִי, וְלֹא לְאַחֲרָא. וְעַל דָּא, בְּבִקְר יֹאכֵל עַד,
וְלֹא לְאַחֲרָא (עד), יֹאכֵל עַד, וַיִּתְעַדֵּן וַיִּתְקַשֶּׁר בְּקַשׁוּרִיהָ
בְּקַדְמִיתָא. אִימַתִּי, בְּבִקְר. דְּבַעֵי לְאַתְבָּרְכָא שְׁמָא
קַדִּישָׁא בְּקַדְמִיתָא, וּלְבַתַּר יִתְבָּרְכוּן אַחֲרָנִין.

וְעַל דָּא, אָסִיר לִיָּה לְבַר נָשׁ לְבָרְכָא לְחַבְרִיהָ בְּצַפְרָא,
עַד דִּיבְרַךְ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּאִיהוּ בְּעֵי לְאַתְבָּרְכָא
בְּרִישָׁא, וְהֵינּוּ בְּבִקְר יֹאכֵל עַד. וּלְבַתַּר יִתְבָּרְכוּן אַחֲרָנִין,
וְלַעֲרַב יַחְלֵק שְׁלָל. דְּהָא קָרְבָּנוֹת דְּהוּוּ בְּרִישָׁא, כִּלְא
אֶתְקַרַּב לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאֶתְעָרוּתָא סְלָקָא תַּמָּן.
וּבְגִין דְּהָא הוּא אֶתְבָּרַךְ, הוּוּ מְקַשֶּׁר קַשְׁרִין לְכָל שְׁאָר
חִילִין עֲלָאִין, וּמְפָלִיג לֹון בְּרַכָּאן, לְכָל חַד וְחַד כְּדָקָא
חֲזִי וַיְאוֹת לִיָּה, וּמִתְבַּסְּמֵן עַלְמִין, וְאֶתְבָּרְכָאן עֲלָאִין
וְתַתְּאִין.

וְהֵינּוּ רוּזָא דְכְּתִיב, (שִׁיר הַשִּׁירִים ה) אֶכְלֵתִי יַעֲרֵי עִם דְּבִשִׁי
וְגו', בְּקַדְמִיתָא, לְבַתַּר פְּלִיג לְכַלְהוּ, וְאָמַר, אֶכְלוּ רַעִים
שְׁתוּ וּשְׁכְּרוּ דוּדִים. אָרִיק בְּרַכָּאן לְכַלְהוּ, וּמְפָלִיג לֹון,
לְכָל חַד וְחַד כְּדָקָא חֲזִי לִיָּה, וְעַל דָּא וְלַעֲרַב יַחְלֵק שְׁלָל.
דְּהָא שְׁמָא קַדִּישָׁא יִתְבָּרַךְ בְּקַדְמִיתָא, וְהַשְׁתָּא פְּלִיג
בְּרַכָּאן לְכַלְהוּ עַלְמִין. דְּלֹא תִימָא דְקַרְבָּנָא מִתְקַרַּב לֹון,

וְלֹא לְשׁוּם חֵילָא אַחְרָא, אֱלֹא כֹלָא מִתְקַרְב לְקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא, וְהוּא אָרִיק בְּרַכָּאן, וּמִפְּלִיג בְּרַכָּאן לְכֻלְהוּ
 עַלְמִין, וּבְגִין כֶּךָ קָרְבַּן לֵי, וְלֹא לְאַחְרָא.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, בְּרִי, שְׁפִיר קָא אָמַרְתָּ. תּוּ אֲתַעְרוּתָא
 אַחְרָא דְקַרְבְּנָא, כֹּלָא בְּגִין לְאַמְשַׁכָּא בְּרַכָּאן, וְלֹאֲתַעְרָא
 בְּרַכָּאן, דִּיתְבְּרַכּוּן כֻּלְהוּ עַלְמִין. בְּקַדְמִיתָא קָרְבַּן לֵי,
 וְלֹא לְאַחְרָא, הַשְׁתָּא תְּקַרְיָבוּ אֶת קַרְבְּנֵכֶם, דִּיתְקַשְׁרוּן
 כֻּלְהוּ עַלְמִין כְּחַדָּא, וַיִּתְחַבְּרוּ וַיִּתְבְּרַכּוּן עַלְאֵי וְתַתְּאֵי.

פְּתַח רַבִּי אָבָא וְאָמַר קָרָא אַבְתְּרִיה, כָּל אֵלֶּה שְׁבִטֵי
 יִשְׂרָאֵל שְׁנַיִם עָשָׂר וְגו', כָּל אֵלֶּה שְׁבִטֵי יִשְׂרָאֵל, אֵלֶּה
 שְׁבִטֵי יִשְׂרָאֵל מִבְּעֵי לֵיה, מֵאֵי כָּל אֵלֶּה. אֱלֹא, לְאַחְבְּרָא
 (ס"א לְמַחְתָּם) לֹוּן, בְּאַתְר דְּכָל בְּרַכָּאן מְרִיקִין תַּמּוּן. שְׁנַיִם
 עָשָׂר. שְׁנַיִם עָשָׂר וַדְּאֵי, קְשָׁרִין דְּתַקּוּנֵי מְטְרוֹנִיתָא,
 וְאִיהִי אֲתַחְבְּרַת בְּהַדְיָהּ, הַדָּא הוּא דְכְּתִיב שְׁנַיִם עָשָׂר.
 וְזֹאת אֲשֶׁר דִּבֶּר לָהֶם אֲבִיהֶם וַיְבָרֶךְ אוֹתָם, דְּהָא בְּאַתְר
 דָּא, דְּבוּר שְׁרִיא.

אֲשֶׁר דִּבֶּר, הֲכָא קְשָׁרָא חַד, לְאַתְחַבְּרָא מִתְתָּא לְעֵילָא,
 וּמֵעֵילָא לְתַתָּא. מִתְתָּא, בְּאֵלִין תְּרִיסַר שְׁבִטִין, וְזֹאת,
 אֲתַחְבְּרָא בְּהַדְיָהּ. אֲשֶׁר דִּבֶּר, הָא חַבּוּרָא דְכַר וְנוֹקְבָא,
 קְשׁוּרָא לְתַרִין סְטְרִין, מִתְתָּא וּמִלְעֵילָא, לְסוּף קְשָׁר לֹוּן
 בְּאַתְר דְּלְעֵילָא, דְכַר וְנוֹקְבָא כְּחַדָּא. הַדָּא הוּא דְכְּתִיב

אִישׁ אֲשֶׁר כִּבְרַכְתּוֹ וְגו'. מֵאֵי כִּבְרַכְתּוֹ. אֲלֹא כִּבְרַכְתּוֹ בַּת
זוּגוֹ. אִישׁ אֲשֶׁר כִּבְרַכְתּוֹ תִּרְוּיָהּ כִּכְדָא.

פְּתַח וְאָמַר, (תהלים לד) יְבָרְכֶךָ יי מְצִיּוֹן וּרְאָה בְּטוֹב
יְרוּשָׁלַם וְגו', יְבָרְכֶךָ יי מְצִיּוֹן, דְּמַנְיָה נְפָקִין
בְּרַכָּאן, לְאֲשַׁקָּא לְגִינְתָא. וְהוּא כְּלִיל כָּל בְּרַכָּאן, וַיְהִיב
לָהּ, וּלְבַתֵּר וּרְאָה בְּטוֹב יְרוּשָׁלַם. לְאַחְזָא דְכָל בְּרַכָּאן
אֲתֵיין מְדַכֵּר וְנוֹקְבָא. כְּגוּוֹנָא דָא (במדבר ז) יְבָרְכֶךָ יי
וַיִּשְׁמְרֶךָ. יְבָרְכֶךָ יי מְדַכּוּרָא. וַיִּשְׁמְרֶךָ מְנוֹקְבָא. יְבָרְכֶךָ יי
מְזַכּוּר. וַיִּשְׁמְרֶךָ מְשֻׁמּוּר. וְכָלֵא חַד מְלָה, בְּגִין
דְּמַתְרוּיָהּ נְפָקִין בְּרַכָּאן לְעֵלְמִין. וְעַל דָּא, אִישׁ (דף רמז
ע"ב) אֲשֶׁר כִּבְרַכְתּוֹ בִּרְךָ אוֹתָם.

רַבִּי יְהוּדָה פְּתַח קָרָא וְאָמַר, וַיְכַל יַעֲקֹב לְצִוּוֹת אֶת בְּנָיו
וְגו'. וַיְכַל יַעֲקֹב לְצִוּוֹת אֶת בְּנָיו, לְצִוּוֹת, לְבָרְךָ
מִבְּעֵי לֵיהּ. אֲלֹא דְפָקִיד לֹון לְגַבִּי שְׂכִינְתָא, לְאַתְקַשְׂרָא
בְּהַדְּהָ. תוּ, דְפָקִיד לֹון עַל עֶסְקִי מְעַרְתָּא, דְּהִיא קְרִיבָא
לְגִן עֵדוֹן, דְּתַמָּן הוּא אָדָם הָרָאשׁוֹן קְבוּר.

תָּא חַזִּי, הֵהוּא אֲתֵר אַקְרִי קְרִית אַרְבַּע. מֵאֵי טַעְמָא.
בְּגִין דְּתַמָּן אֲתַקְבְּרוּ אַרְבַּע זוּגוֹת, אָדָם וְחַוָּה.
אַבְרָהָם וְשָׂרָה. יִצְחָק וּרְבֵקָה. יַעֲקֹב וְלֵאָה. הָא קוּשְׁיָא
הָכָא, דְּתַנְיִנָן, אַבְהָן אֵינּוֹן רְתִיכָא קְדִישָׁא, וּרְתִיכָא לָאו
פְּחוֹת מְאַרְבַּע, וְתַנְיִנָן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַחְבַּר לְמַלְכָּא

דָּוִד בְּהַדְיֵיהוּ, וְאֶתְעַבְדוּ רִתִּיכָא שְׁלִימְתָא, הֲדָא הוּא
 דְּכִתְיֵב, (תהלים קיח) אֶבְנֵי מְאֹסוֹ הַבּוֹנִים וְגו'. דְּדָוִד מִלְכָּא
 אֶתְחַבֵּר לְמַהוּי רִתִּיכָא שְׁלִימְתָא בְּהַדְיֵיהוּ. אִי הָכִי דָּוִד
 בְּעֵיָא (נ"א לְאַתְקֻשְׂרָא) לְאַתְקֻבְרָא בְּגוֹ אַבְהָן, וַיְהִי קִרְיַת
 אַרְבַּע בְּהַדְיָה, מֵאִי טַעְמָא לָא אֶתְקֻבְר בְּהַדְיֵיהוּ.

אַלְא, דָּוִד מִלְכָּא אַתְר מִתְתַקֵּן הוּא לִיָּה פְּדָקָא יְאוּת,
 וּמֵאֵן הוּא צִיּוֹן, לְאַתְחַבְרָא לִיָּה כְּחֻדָּא. וְאָדָם
 דְּאַתְקֻבְר בְּגוֹ אַבְהָן, הָא אֵינּוֹן אֶתְקֻבְרוּ בְּהַדְיָה, בְּגִין
 דְּאִיְהוּ מְלֻךְ קְדָמָאָה הוּא, וְאֶתְעַבֵּר מִנִּיָּה מְלָכוּ, וְאַתְיָהֵב
 לְדָוִד מִלְכָּא. וּמִיּוֹמֵי דְאָדָם, אֶתְקֻיִים דָּוִד מִלְכָּא. דְּאָדָם
 אֶלְף שְׁנִין אֶתְגָּזֵר עָלוּי, וְאֶתְעַבְרוּ מִנִּיָּה שְׁבַעִין שְׁנִין,
 יוֹמוֹי דְּדָוִד מִלְכָּא, וְהוּא יְהִיב לִוְן. וְאַבְהָן הֵיךְ יְקוּמוֹן עַד
 דְּיִיִתִי דָּוִד מִלְכָּא, אַלְא זָכָה לְאַתְרֵיהּ, פְּדָקָא חֲזִי לִיָּה,
 בְּגִינֵי כֶּךָ לָא אֶתְקֻבְר לְגַבֵּי אַבְהָן.

תוּ, אַבְהָן בְּאַתְר דְּדְכוּרָא שְׁרִיִין, וְדָוִד בְּאַתְר דְּנוֹקְבָא,
 וְאַבְהָן נִיּוֹקְבָן אֶתְקֻבְרוּ בְּהַדְיֵיהוּ. וְדָוִד אֶתְקֻבְר
 וְאַתְחַבֵּר בְּאַתְר דְּדְכוּרָא, מְלָה פְּדָקָא חֲזִי לִיָּה. וַיֵּאֲסוּף
 רַגְלֵיו אֶל הַמָּטָה, בְּגִין דְּהָא אִיְהוּ בְּאַתְר דְּחִיִּין יְתִיב. כִּד
 בְּעָא לְאַסְתְּלָקָא מֵעֲלָמָא, נְחִית רַגְלוֹי לְגַבֵּי מָטָה,
 וְאַתְכַּנְיֵשׁ וְאַסְתְּלַק מֵעֲלָמָא, הֲדָא הוּא דְּכִתְיֵב, וַיִּגְוַע
 וַיֵּאֲסֹף אֶל עַמּוּיוֹ. פֶּתַח וְאָמַר, (תהלים פד) נִכְסְפָה וְגַם כָּלְתָה

נִפְשֵׁי לְחֻצְרוֹת ה', מְלָה דָּא הָא אוּקְמוּהָ חֲבַרְיָא. אַבְל
 תָּא חֲזִי, אֵית מְדוּרִין תְּתַאֲיִן, וְאֵית מְדוּרִין עֲלָאִין.
 בְּעֲלָאִין לָאו (מְדוּרִין) שְׂרִיִין תַּמָּן, וּמֵאן אִינוּן, אִינוּן
 בְּתֵי גֹאֲי, וּבְתֵי בְרָאִי. אִינוּן אֲקֶרוּן חֻצְרוֹת ה', בְּגִין
 דְּאִינוּן קְיִימֵי בְּרַחֲמֵי וְתִיאוּבְתָא לְגַבֵּי נוּקְבָא. תָּא חֲזִי,
 כִּד נִשְׁמַתָּא סִלְקָא אֲתַעַר כִּלְא לְגַבֵּי נוּקְבָא, דְּהָא אִיהִי
 אֲתַאֲחַדַּת בְּתִיאוּבְתָא שְׁלִימַתָּא וְאֲתַקְשַׁרַת בֵּיהּ.

יַעֲקֹב לָא מִית, בְּגִין כֶּף לָא אֲתַמַּר בֵּיהּ מוּתָא, אֲלָא
 וַיִּגְוַע וַיֵּאסֹף אֶל עַמּוּי. חָמֵי מַה כְּתִיב, וַיֵּאסֹף
 רַגְלָיו אֶל הַמָּטָה, דְּאֲתַכְנִישׁ שְׁמַשָּׂא לְגַבֵּי סִיְהָרָא,
 שְׁמַשָּׂא לָא מִית, אֲלָא אֲתַכְנִישׁ מַעֲלָמָא, וְאֲזִיל לְגַבֵּי
 סִיְהָרָא.

תָּא חֲזִי, בְּשַׁעֲתָא דְּאֲתַכְנִישׁ יַעֲקֹב, אֲתַנְהִיר סִיְהָרָא,
 וְתִיאוּבְתָא דְּשְׁמַשָּׂא עֲלָאָה אֲתַעַר לְגַבֵּיהּ, בְּגִין
 דְּשְׁמַשָּׂא כִּד סִלְיָק, אֲתַעַר שְׁמַשָּׂא אַחְרָא, וְאֲתַדְּבִק דָּא
 בְּדָא, וְאֲתַנְהִיר סִיְהָרָא.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, שְׁפִיר קָא אֲמַרְתָּ, אַבְל הָא אֲתַמַּר,
 דְּעֲלָאָה עֲלָמָא דְּדַכּוּרָא, אֲתַקְשַׁר בְּתַתָּאָה דְּאִיהוּ עֲלָמָא
 דְּנוּקְבָא, וְתַתָּאָה אֲתַקְשַׁר בְּעֲלָאָה, וְכִלְא דָּא כְּגוּוּנָא דָּא.
 וְהָא אֲתַמַּר תְּרִין עֲלָמִין נִינְהוּ, כְּדַכְתִּיב, (דְּבְרֵי הַיְמִיִּם א טז) מִן
 הָעוֹלָם (קַב"ג ע"ב) וְעַד הָעוֹלָם. וְאַף עַל גַּב דְּתְרִין
 נוּקְבֵי נִינְהוּ, חַד מִתְתַּקֵּן בְּדַכּוּרָא, וְחַד בְּנוּקְבָא. דָּא

שֶׁבַע (שְׁבַת), וְדָא בַת שֶׁבַע. דָּא אַם, וְדָא אַם, דָּא אַקְרִי
 אַם הַבְּנִים, וְדָא אַקְרִי אַם שְׁלֵמָה. כְּדַכְתִּיב, (שִׁיר הַשִּׁירִים ג)
 צְאֵנָה וְרֵאנָה בְּנוֹת צִיּוֹן בַּמֶּלֶךְ שְׁלֵמָה וְגו'. בַּמֶּלֶךְ שְׁלֵמָה,
 בַּמֶּלֶךְ דְּכָל שְׁלֵמָא דִּילֵיהּ. דָּא אַם שְׁלֵמָה. כְּדַכְתִּיב, (מַלְכִּים
 א א) בַת שֶׁבַע אַם שְׁלֵמָה.

וְכַתִּיב, (מַלְכִּים א ה) וַתֵּרֶב חֲכָמַת שְׁלֵמָה. חֲכָמַת שְׁלֵמָה, דָּא
 אַם שְׁלֵמָה. דְּכַתִּיב, (מִשְׁלֵי ל א) דְּבָרֵי לְמוֹאֵל מֶלֶךְ
 מִשָּׂא אֲשֶׁר יִסְרְתוּ אָמוּ. דְּבָרֵי לְמוֹאֵל מֶלֶךְ, הָאִי קָרָא
 לָאו אֲתִיידַע מַהוּ סְתִימָא דִּילֵיהּ. אֶלָּא, דְּבָרֵי לְמוֹאֵל
 מֶלֶךְ, דְּבָרִים דְּאֲתָמַר בְּגִין אֵל (דף רמט ע"א) דְּאִיהוּ מֶלֶךְ,
 וּמֵאֵן אִיהוּ. דָּא (תְּהֵלִים ז) אֵל זֹעֵם בְּכָל יוֹם. וְאֵל שְׂדֵי. כְּמָה
 דְּאֲתָמַר. לְמוֹאֵל כְּמָא דְּאֲתָ אָמַר, (אִיּוֹב מ) לְמוֹ פִּי. לְמוֹאֵל
 מֶלֶךְ, דְּאִיהוּ בַת שֶׁבַע. מִשָּׂא אֲשֶׁר יִסְרְתוּ אָמוּ, כַּד
 אֲתַגְלִי עֲלוּי בְּגַבְעוֹן, בְּחֵלְמָא דְּלִילֵיא.

תָּא חֲזִי, יַעֲקֹב אֲתַכְּנִישׁ לְגַבֵּי סִיחָרָא, וְעֵבִיד בְּהַ פִּירִין
 לְעֵלְמָא. וְלִית לָךְ דְּרָא בְּעֵלְמָא, דְּלֵא אִית בֵּיה
 אִיבָא דִּיעֵקֵב, בְּגִין דְּהָא אִיהוּ אֲתַעֲרוּתָא לְעֵילָא,
 בְּגִין דְּכַתִּיב, וַיֵּאֶסֹף רַגְלָיו אֶל הַמָּטָה, דְּאִיהוּ מְטָתִיה
 דִּיעֵקֵב וְדָאִי.

זַכָּאָה חוּלְקִיָּה דִּיעֵקֵב, דְּהָא אֲשַׁתְּלִים לְעֵילָא וְתַתָּא,
 דְּכַתִּיב, (יֵרֵמִיָּה ל) וְאַתָּה אַל תִּירָא עַבְדֵי יַעֲקֹב נְאֻם ה' וְגו'.

כִּי אֶתְךָ אָנִי. כִּי אֲתִי אַתָּה לֹא אֶתְמַר, אֲלֵא כִּי אֶתְךָ אָנִי,
וְהָא אֶתְמַר.

רַבִּי יִצְחָק פִּתַּח וְאָמַר, וַיְבֹאוּ עַד גְּרֵן הָאֲטָד וְגו', וּכְתִיב,
וַיֵּרָא יוֹשֵׁב הָאָרֶץ הַכְּנַעֲנִי אֶת הָאֵבֶל בְּגֵרֵן הָאֲטָד
וְגו'. הַנִּי קָרְאִי אֵיִת לְאֶסְתְּכָלָא בְּהוּ, מֵאִי אֵיכְפַת לָן
דְּאִינוּן אָתוּ עַד גְּרֵן הָאֲטָד. וּמֵאִי טַעְמָא אֶתְכַנַּת אֲבִלוּתָא
דָּא לְמִצְרַיִם, דְּהָא אֵבֶל יִשְׂרָאֵל מְבַעֵי לֵיהּ, מֵאִי טַעְמָא
לְמִצְרַיִם.

אֲלֵא הָכִי אָמְרוּ, כָּל הַהוּא זְמַנָּא דְּהוּה יַעֲקֹב בְּמִצְרַיִם,
אֶתְבָּרַךְ אֶרְעָא בְּגִינֵיהּ, וְנִילוּס הוּה נְפִיק וְאִשְׁקִי
אֶרְעָא, וְעוּד דְּפִסֵּק כַּפְנָא בְּגִינֵיהּ דִּיעֲקֹב. וְעַל דָּא,
מִצְרַאִי עֲבָדוּ אֲבִלוּתָא, וְאֶתְכַנַּי עַלֵּיהּ.

פִּתַּח וְאָמַר, (תהלים קו) מִי יִמְלֵל גְּבוּרוֹת יְיָ יִשְׁמִיעַ כָּל
תְּהִלָּתוֹ, הָאִי קָרָא אוּקְמוּהָ. אֲבֵל מַהוּ יִמְלֵל, יַדְבֵּר
מְבַעֵי לֵיהּ. וְאִי תִימָא דְּאֶרְחִיָּה דְּקָרָא הָכִי הוּא, דְּהָא
קָרְאִי אִינוּן הָכִי. לֹא. דְּכִלְהוּ לְאַחְזָאָה מְלָה קָא אֶתְיִין.
אוּף הָכָא, לְאַחְזָאָה מְלָה קָא אֶתְיָא, מִי יִמְלֵל (גְּבוּרוֹת יְיָ),
כְּדַכְתִּיב, (דברים כג) וְקִטְפַת מְלִילוֹת. גְּבוּרוֹת ה', בְּגִין
דְּסִגְיָאִין אִינוּן, דְּהָא כָּל גְּזָרָא דְּדִינָא, מִתְּמָן קָא אֶתְיָא,
וְעַל דָּא, מֵאֵן אִיהוּ דִּיסְלָק וַיַּעֲבֵר גְּזָרָה חֲדָא, מֵאִינוּן
גְּבוּרָאֵן דְּעֵבִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

תו, מִי יִמְלַל, וַיִּדְבֵּר, כִּלְאֵ חַד. יִדְבֵּר, דְּהָא כִּמָּה וְכִמָּה
גְּבוּרָאן אֵינּוּן, דְּלִית לֹון חוּשְׁבָנָא, כִּמָּה מָאֲרִי
דְּדִינִין, כִּמָּה מָאֲרִי תִרִיסִין, כִּמָּה גְרִדִינִי נְמוּסִין, וּמְלוּלָא
לָא יְכִיל לְמַלְלָא לֹון.

וּבְמָה יִדְעֵן, כְּלָהוּ בְּהַגָּדָה, דְּאִית בֵּיה רִזָּא דְּחַכְמָתָא,
דְּהָא בְּמְלוּלָא וּבְאֲמִירָה לָא יְכִיל לְמַלְלָא לֹון.
לְמַנְדַּע לֹון, אֲבַל בְּהַגָּדָה יִדְעֵן, כִּמָּה דְּכְתִיב, (תהלים קמח)
דוֹר לְדוֹר יִשְׁבַּח מַעֲשֵׂיךָ וּגְבוּרוֹתֶיךָ יַגִּידוּ, בְּרִזָּא דָּא
יִדְעִין, אֲבַל גְּבוּרָתְךָ דְּהִיא גְּבוּרָה תַתָּאָה, יִדְבְּרוּ, דְּכְתִיב
וּגְבוּרָתְךָ יִדְבְּרוּ.

יִשְׁמִיעַ כָּל תְּהֵלְתוֹ, דְּסַגִּיאִין אֵינּוּן (נ"א דְּרַגִּין) דְּיִנִּין,
דְּאִשְׁתְּמוּדְעֵן וּמִתְחַבְּרֵן בְּתַהֲלָה, וְכִמָּה חֵילִין,
וְכִמָּה מְשִׁירֵיין דְּמִתְחַבְּרֵן בְּהַ, כְּדְכְתִיב, (איוב סד) הֵישׁ מְסֹפֶר
לְגִדּוּדִיו, וְעַל דָּא, מֵאֵן יְכִיל לְאִשְׁתַּמַּע כָּל תְּהֵלְתוֹ.
תָּא חֲזִי, מְצָרָאֵי כְּלָהוּ חֲפִימִין הֲוֹן, וּמְסֹטְרָא דְּגְבוּרָה קָא
נְפִיקִי, כִּמָּה חֵילִין וְכִמָּה מְשִׁירֵיין, וְכִמָּה דְּרַגִּין עַל
דְּרַגִּין, עַד דְּמָטוּ לְגַבֵּי דְּרַגִּין תַתָּאִין, וּמְצָרָאֵי הֲוֹן חֲרָשִׁין
וְחֲפִימִין בְּהוּ, וַיִּדְעִין סְתִימִין דְּעֵלְמָא, וְאִסְתְּכְּלוּ הָא,
דְּבִזְמָנָא דְּיַעֲקֹב קָיִים בְּעֵלְמָא, לָא אִית עֵמָא דְּשִׁלְטָא
עַל בְּנוֹי, וַיִּדְעוּ דְּהָא יִשְׁתַּעְבְּדוּ בְּהוּ בִּישְׂרָאֵל וּמְנִין
סַגִּיאִין.

כִּיּוֹן דְּמִית יַעֲקֹב חָדוּ, אֶסְתְּכְלוּ מַה יִּהְיֶה בְּסוּפָא, עַד
 דְּמָטוּ לְגוֹרֵן הָאָטָד, דְּאִיהוּ גְזָרָא דְדִינָא שְׁלִיטָא,
 אָט"ד בְּגִימְטְרִיא יָד, כְּמָא דְאֵת אָמַר, (שמות יד) וַיֵּרָא
 יִשְׂרָאֵל אֶת הַיָּד הַגְּדוֹלָה וְגו', כִּיּוֹן דְּמָטוּ לְאֵתֵר דָּא, חָמוּ
 גְבוּרָאן דְנַפְקִי מֵהַאי אָטָד. אֲמַאי אֶקְרִי אָטָד. אֶלָּא, מַה
 אָטָד נַפְקִי כּוּבִין לְהַאי סְטָרָא וּלְהַאי סְטָרָא, הָכִי נְמִי
 י"ד, נַפְקִי מִינָה אֶצְבָּעָאן, לְהַאי סְטָרָא וּלְהַאי סְטָרָא,
 וְכָל אֶצְבָּעָא וְאֶצְבָּעָא סָלִיק בְּכַמָּה גְבוּרָאן, בְּכַמָּה דִּינִין,
 וּבְכַמָּה נְמוּסִין, כְּדִין וַיִּסְפְּדוּ שָׁם מִסְפַּד גְּדוֹל וְכַבֵּד מְאֹד
 עַל כֵּן קָרָא שְׁמָה אֶבֶל מְצָרִים, וְדַאי אֶבֶל כְּבֵד זֶה
 לְמְצָרִים, וְלֹא לְאַחֲרָא.

רַבִּי שְׁמַעוֹן פְּרִיש פְּרִשְׁתָּא. נַפְקִי יִתְבוּ לְגוּ מְעֵרְתָּא.
 אָמַר חֲמִינָא דִּיּוֹמָא דִּין יִנְפוּל בֵּיתָא בְּמִתָּא,
 וַיַּעֲדְרוּן תְּרִי רוּמָאי מְקַטְרָגִין. אִי אָנָּא בְּמִתָּא לָא יִנְפוּל
 בֵּיתָא. אֶהֱדְרוּ לְגוּ מְעֵרְתָּא יִתְבוּ.

פְּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, (ישעיה י) צְהֲלִי קוּלְךָ בֵּת גְּלִים
 וְגו'. (דף רמט ע"ב) צְהֲלִי קוּלְךָ, הַאי קָרָא לְכַנְסַת
 יִשְׂרָאֵל אֶתְמַר, בְּגִין דְּאִיהִי מְשַׁבַּחַת לִיהַ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא, בְּקָלָא מְשַׁבַּחַא, וְעַל דָּא צְהֲלִי קוּלְךָ. מֵהֲכָא
 אוֹלִיפְנָא, כָּל מַאן דְּבַעֵי לְשַׁבַּחַא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 בְּקָלָא, בַּעֲיָא לִיהַ קָלָא נְעִימוּתָא, דִּיעַרְב לְאַחֲרָנִין
 דְּשְׁמַעִין לִיהַ, וְאִי לָאו, לָא יְקוּם לְאַרְמָא קָלָא.

תָּא חֲזִי, לְיוֹאֵי דְאַתְיִין מִסְטָרָא דָא, דְכְתִיב, (במדבר ח) וּמִבֶּן חֲמִשִּׁים שָׁנָה יָשׁוּב מִצְבָּא הָעֲבוּדָה וְגו'. מֵאֵי טַעְמָא. בְּגִין דְקָלִיָּה (דרגיה, ואי) נְמִיךְ, וְלֹא יַעֲרֵב לְאוּדְנִין, כְּשָׂאָר חֲבֵרוֹי, כְּדִין מְעַבְרִין לֵיה מֵהֵאֵי צְבָא הָעֲבוּדָה (מתילין) דְלַעֲיִלָא, דְקִיִּמִין לְנִגְנָא לְגַבֵּי הָאֵי עֲבוּדָה, וְלִיקְרָא שְׂמָא קַדִּישָׁא כְּדָקָא חֲזִי.

חִילִין לַעֲיִלָא, חִילִין וּמִשְׁרִיִין לְגַבֵּי תַתָּאי, לְשִׁבְחָא שְׂמָא קַדִּישָׁא, וְלִזְמָרָא לֹון. וּבְגִינֵי כֶּךָ יָשׁוּב מִצְבָּא הָעֲבוּדָה. וּבְגִין דְכִנְסַת יִשְׂרָאֵל קָא מְשִׁבְחָא לֵיה לְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, אָמַר קָרָא, צְהֲלֵי קוּלְךָ בֵּת גְּלִים, בֵּת אַבְהֵן.

תוּ, בֵּת גְּלִים, עֲלָמָא דְאַתֵּי אַקְרִי גְּלִים, בְּגִין דְכָלָא קִיִּמָא בֵּיה, וְאַתְכְּלִיל בֵּיה תְּלֵי תְּלִים, וְנִפְקָא מִנֵּיה לְכָלָא. תוּ בֵּת גְּלִים, כְּדְכְתִיב, (שיר השירים ד) גַּל נְעוּל, וְכָל אֵינוֹן גְּלִים וּמְבוּעִין, כְּלָהוּ נִפְקֵי מֵעֲלָמָא דְאַתֵּי, וְכִנְסַת יִשְׂרָאֵל אֵיהֵי בֵּת גְּלִים.

תָּא חֲזִי, הָאֵי קָרָא קְשִׁיא, בְּקַדְמִיתָא כְּתִיב צְהֲלֵי קוּלְךָ, דְהוּא בְּגִין לְזְמָרָא וְלִאֲרָמָא קָלָא, וְלִבְתַר כְּתִיב הַקְּשִׁיבִי. אֵי הָכֵי אִמָּאי צְהֲלֵי קוּלְךָ, כִּיּוֹן דְכְתִיב הַקְּשִׁיבִי. אָלָא, צְהֲלֵי, בְּגִין לְשִׁבְחָא וְלִזְמָרָא. תָּא חֲזִי, אֵי יִשְׂרָאֵל שָׂרָאן לְשִׁבְחָא וְלִזְמָרָא לְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא,

כְּדִין כְּתִיב הַקְּשִׁיבִי, מֵאֵי טַעְמָא, בְּגִין דִּישְׂרָאֵל אֵינוֹן
מִשְׁבַּחַן וּמְזוּמָּרָן בְּגִינָה לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְעַל דָּא כְּתִיב
צִהְלִי קוּלְךָ, וּכְתִיב הַקְּשִׁיבִי.

לִישָׁה, בְּגִין דְּאֲתִיָּא מִסְטָרָא דְגְבוּרָה, כְּמָא דְאֲתָּ דָּאֵת אִמֶּר,
(משלי ל) לִישׁ גְּבוּר בַּבְּהֵמָה. וְהֵאֵי לִישָׁה, גְּבוּרָה,
לְתַבְרָא חֵילִין וְתוֹקֶפִין. עֲנִיָּה עֲנָתוֹת, בְּגִין דְּאִיָּהִי
אֲסַפְקִלְרִיא דְלֹא נִהְרָא ^(עלה), עֲנִיָּה וּדְאִי, לִית לָהּ נְהוּרָא
לְסִיְהָרָא מְגַרְמָה, אֲלֹא מַה דִּיְהִיב לָהּ שְׁמִשָּׂא.

עֲנָתוֹת אִיָּהוּ חֲקֵל, כְּפַר חַד, וְשָׂרִיִּין בֵּיהּ כְּהֵנִי מְסַכְנֵי
דְּאֵהֲדָרָן עַל פְּתַחִין ^(דלואי), וְלִית מֵאֵן דִּישְׁגַּח
בְּהוּ, בְּגִין דְּכָל אֵינוֹן בְּנֵי הַהוּא כְּפָרָא ^(ס"א קלישין), קְלִיסִין
הוּוּ בְּעֵינֵיהוּ דְעַמָּא, וּבֵיתֵיהוּ רִיקְנֵיִין יִתִּיר מְכַל עַמָּא,
בַּר מַה דִּיְהִיבִין לוֹן, כְּמִסְכְּנֵי ^(ס"א קלישין) קְלִיסִין דְעַמָּא. בְּגִין
כְּךָ, סִיְהָרָא לִית לָהּ נְהוּרָא מְגַרְמָה, אֲלֹא בְּשַׁעְתָּא
דְּאֲתַחְבַּר עֲמָה שְׁמִשָּׂא אֲתַנְהִיר.

תָּא חֲזִי, דְכְּתִיב, ^(מלכים א ב) וְלֹאֲבִיתָר הִכְהֵן אִמֶּר הַמֶּלֶךְ
עֲנָתוֹת לֶךְ עַל שְׂדֵךְ כִּי אִישׁ מוֹת אֲתָהּ. וְכִי עַל
דְּזוּמִין לִיָּה אֲדוּנֵיהוּ, אִישׁ מוֹת אֲקָרִי. אֲלֹא, בְּגִין דְּהוּהּ
מֵאֲתַר מְסַכְנָא, דְּאִידְבַּק בֵּיהּ סִיְהָרָא, דְּאִיָּהִי עֲנִיָּה
עֲנָתוֹת.

וְאִי תִימָא, ^(מלכים א ב) וְכִי הִתְעַנִּית בְּכָל אֲשֶׁר הִתְעַנָּה

אָבִי, בְּגִינֵי כֶּךָ זַכָּאָה דְּלֹא קָטִיל לִיָּהּ. אֶלָּא אָבִיתָר, בְּגִין
 דְּהוּה מֵאַתֵּר מְסַכְנָא, זָכָה בֵּיה דְּדוּד, עַד לָא סָלִיק לְמַלְכוּ, כַּד
 הוּה מְכַמָּאן לִיָּה שָׂאוּל, וְהוּי אֲרַחוּי כְּמִסְכְּנָא, (לְבַתֵּר)
 אָבִיתָר כְּגִוּוּנָא דָּא, וְלִזְמַנָּא דְּשִׁלְט שְׁלֹמֹה, סִיְהָרָא
 קִיַּימָא בְּאַשְׁלָמוּתָא, וְהוּה בְּחִדּוּתָא דְּעֵתִירוּ, דְּכִלְא הוּה
 לִיָּה, לָא זָכָה בֵּיה אָבִיתָר.

וַדֵּאִי שְׂדֵה עֲנָתוֹת, רִזָּא דְּמִלְהָ הוּה, וַיִּרְמִיָּה דְּקִנֵּי לִיָּה,
 כִּלְא הוּה, בְּגִין לְאַחְסָנָא רִזָּא עֲלָאָה. תָּא חֲזִי, כַּד
 שְׁלֵטָא סִיְהָרָא, שְׂדֵה תַּפּוּחִים אֶקְרִי, כַּד אִיְהוּ בְּמִסְכְּנוּ,
 שְׂדֵה עֲנָתוֹת. בְּגִינֵי כֶּךָ, תּוּשְׁבַחְתָּא דְּלִתְתָּא, עֲבִיד לִיָּה
 עֲתִירוּ, וּשְׁלִימוּתָא.

כְּמָה דְּדוּד, כָּל יוֹמוּי אֲשֶׁתִּדֵּל לְמַעְבַּד שְׁלִימוּ לָהּ,
 וְלִנְגָנָא זְמָרִי, לְזַמְרָא וּלְשַׁבְּחָא לְתַתָּא. וְכַד דְּדוּד
 אֲסִתְּלִיק מֵעֲלָמָא, שְׁבִיק לָהּ בְּשְׁלִימוּ, וּשְׁלֹמֹה נָטַל לָהּ
 בְּעוּתְרָא, בְּשְׁלִימוּתָא, דְּהָא סִיְהָרָא נְפָקָא מִמִּסְכְּנוּ,
 וְעָלִת לְעוּתְרָא, דְּבַהֲךָ עוּתְרָא, שְׁלֵט עַל כָּל מַלְכֵי
 אֲרַעָא.

וְעַל דָּא (מַלְכִים א ו) אִין כְּסָף נְחֹשֶׁב בִּימֵי שְׁלֹמֹה. אֶלָּא כִּלְא
 דְּהַב, דְּאַתְרֵבִי דְּהַב, וּבַהֲהוּא זְמַנָּא כְּתִיב, (אִיּוֹב כד)
 וְעַפְרוֹת זָהָב לוֹ, דְּהָא עָפֵר דְּלְעִילָא, הוּה מְסִתְּפַל בֵּיה
 שְׁמֵשָׁא, וּבְאַסְתְּכְלוּתָא דְּשִׁמְשָׁא וְתוּקְפִיָּה, עַפְרָא עֲבִיד
 וְאַסְגֵי דְּהַב.

תָּא חֲזִי, מְטוּרֵי דְנְהִירוֹ, דְּתוּקְפָא דְשִׁמְשָׁא תַמְן, עֶפְרָא
 (דף רנ ע"א) דְּאַרְעָא בִּינֵי טוּרֵי, כְּלֵהוּ עֲבָדֵי דְהַב,
 וְאַלְמָלָא חִיוּן בִּישִׁין דְּרַבִּיאוּ תַמְן, בְּנֵי נָשָׂא לָא הוּוּ
 מִסְכְּנֵי, בְּגִין דְּתוּקְפָא דְשִׁמְשָׁא אִסְגֵי דְהַב.

בְּגִין כְּךָ, בְּיוֹמוֹי דְשְׁלֵמָה, אִין כְּסָף נְחֹשֶׁב לְמֵאוּמָה,
 דְּהָא תְקִיפָא דְשִׁמְשָׁא אִסְתַּכַּל בְּעֶפְרָא, וְאַסְגֵי לֵיהּ
 דְהַב. וְעוּד דְּהָהוּא עֶפְרָא, סִטְרָא דְדִינָא אִיהוּ. כַּד
 אִסְתַּכַּל בֵּיהּ שִׁמְשָׁא, נָטַל תוּקְפָא וְאַתְרֵיבֵי דְהַבָּא. פִּיוֹן
 דְּאַסְתַּכַּל שְׁלֵמָה בָּהּ, שִׁבַּח וְאַכְרִיז וְאָמַר, (קחלת ג) הַכֵּל הִיָּה
 מִן הָעֶפֶר וְגו'.

וְעַל דָּא שְׁלֵמָה לָא אֲצִטְרִיךְ לְנַגְנָא כְּדוּד, אֶלָּא שִׁירְתָּא
 דְּאִיהוּ רְחִימֵי דְעוּתְרָא, דְּהוּא נְהִירוֹ וְרְחִימוֹ דְכָל
 תוֹשְׁבַחן דְּעֵלְמָא בֵּיהּ הוּוּ, תוֹשְׁבַחְתָּא דְּמִטְרוֹנִיתָא כַּד
 יִתְבָּא בְּכַרְסֵיָא לְקַבְלֵיהּ דְּמִלְכָּא קְאָמַר.

כְּתִיב, (מלכים א י) וַיִּתֵּן הַמֶּלֶךְ אֶת הַכֶּסֶף בִּירוֹשָׁלַם
 כְּאַבְנֵים, בְּגִין דְּכָלָא הָוֵה דְהַב, וְעֶפְרָא אֶתְקַשֵּׁר
 בְּשִׁמְשָׁא לָא, בְּסִטְרָא דְרְחִימוֹ. כְּמָא דְאֵת אָמַר, (שיר השירים ב)
 שְׁמָאלוֹ תַחַת לְרַאשֵׁי, וְשִׁמְשָׁא אֶתְדַבֵּק בַּהֲדָה, וְלָא
 אֶתְעַדֵי מִינָהּ.

שְׁלֵמָה טָעָה בְּהָא, דְּהָא חָמָא דְאֶתְקַרִיב סִיְהָרָא
 בְּשִׁמְשָׁא, וַיְמִינָא מְחַבְקָא, וְשִׁמְשָׁא לָא תַחַת

רִישָׁא, כִּיּוֹן דְּאִתְקַרְיָבוּ דָּא בְּדָא, אָמַר, הָא אִתְקַרְיָבוּ
כְּחַדָּא, יְמִינָא מַה הָכָא. דְּהָא יְמִינָא לָאו אִיהוּ אֶלָּא בְּגִין
לְקַרְבָּא, כִּיּוֹן דְּאִתְקַרְיָבוּ דָּא בְּדָא לְמַאי אֶצְטְרִיךְ, מִיַּד
אֵין כֶּסֶף נְחֻשְׁב בְּיַמֵּי שְׁלֵמָה.

אָמַר לִיה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אַנְתְּ דְּחִית יְמִינָא, חֲיִיךְ,
אַנְתְּ תְצַטְרִיךְ לְחֻסְדַּ בְּנֵי נְשָׂא, וְלֹא תִשְׁכַּח. מִיַּד
סְטָא שְׁמִשָּׂא מְלֻקְבֵּל סִיְהָרָא, וְסִיְהָרָא שְׂרִיא לְאִתְחַשְׁכָּא,
וְהוּא שְׁלֵמָה מְהֵדֵר עַל פְּתַחֲיָן, וְאָמַר, (קֹהֶלֶת א) אֲנִי קֹהֶלֶת,
וְלֹא הוּא מֵאֵן דִּיעֲבִיד עֲמִיה חֻסְדַּ, מֵאי טַעֲמָא, בְּגִין
דְּדַחָה יְמִינָא, וְלֹא חָשִׁיב לִיה. הֵדָּא הוּא דְכְּתִיב, (מְלָכִים א
י) אֵין כֶּסֶף נְחֻשְׁב בְּיַמֵּי שְׁלֵמָה לְמֵאוּמָה.

וְעַל דָּא, כָּל דְּאִסְגִּי תוֹשְׁבְּחָן לְגַבֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
אִסְגִּי שְׁלֵמָא לְעֵילָא, בְּגִינֵי כֶּף הַקְּשִׁיבֵי לִישָׁה.
כְּתִיב, (אִיּוֹב ו) לִישׁ אֹבֵד מִבְּלֵי טָרְף וְגו', לִישׁ חֵינּוּ
לִישָׁה, כְּדְכְּתִיב, חָק חֻקָּה. אֹבֵד, כְּדְכְּתִיב, (יִשְׁעִיָּה כו) וּבָאוּ
הָאֹבְדִים. מִבְּלֵי טָרְף, בְּגִין, דְּאִיהִי תְּבַעָה (ס"א עֵילָה) עֲלֵיהָ
לְמִיְהָב, כְּדְכְּתִיב, (מְשָׁלֵי לֹא) וְתִקְּמוּ בְּעוֹד לִילָה וְתִתֵּן טָרְף
לְבֵיתָהּ.

וּבְנֵי לְבִיא יִתְפָּרְדּוּ. בְּגִין דְּכֻלְהוּ חֲיִילִין, כִּד אִיהִי יְהִיבַת
לְהוֹן טָרְף, כְּלָהוּ מִתְחַבְּרָן כְּחַד, וַיִּנְקִין כְּחַד. וְכִד
אִיהִי יִתְבָּא מִבְּלֵי טָרְף, דְּגָרָם גְּלוּתָא, וְדֵאי בְּנֵי לְבִיא

יִתְפָּרְדוּ, מִתְפָּרֵשׁ כְּלֵהוּ לְכֹמָה סְטָרִין וְאַרְחִין, בְּגִין
 לְאַשְׁכְּחָא לְמַעְבַּד דִּינָא. וְעַל דָּא, בְּזִמְנָא דְקָרְבָנָא
 אֲתַעְבִּיד, כֹּלָא מִתְתַקְנִין, וּמִתְקַרְבִּין כְּחֵדָא כְּדִקְאֲמַרִין.
 הַשְׁתָּא דְקָרְבָנָא לֹא אֲתַעְבִּיד, וְדַאי בְּנֵי לְבִיא יִתְפָּרְדוּ,
 וּבְגִינֵי כֶּף, לִית לָן יוֹם דְּלֹא אֲשַׁתְּכַח בֵּיהּ דִּינָא, דִּהָא לֹא
 מִתְעָרִין עֲלָאִין וְתַתָּאִין בְּשְׁלִימוֹ עֲלָאָה כְּדִקְאֲמַרִין.

תָּא חֲזִי, הַשְׁתָּא צְלוּתָא דְבַר נָשׁ, אֲתַעַר שְׁלִימוֹ לְעִילָא
 וְתַתָּא, וּבְבִרְכָתָא דְבָרִיךְ לְקוּדְשָׁא בָרִיךְ הוּא,
 מִתְבָּרְכִין עֲלָאִין וְתַתָּאִין. וְעַל דָּא בְּצְלוּתָא דִּישְׂרָאֵל
 מִתְבָּרְכָאן עֲלִמִין. מֵאן דְּמְבָרַךְ לִיהּ לְקוּדְשָׁא בָרִיךְ הוּא,
 יִתְבָּרַךְ. מֵאן דְּלֹא בָרִיךְ לְקוּדְשָׁא בָרִיךְ הוּא, לֹא יִתְבָּרַךְ.
 הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (שְׁמוּאֵל א ב) כִּי מְכַבְּדִי אֶכְבֵּד וּבּוֹזִי יִקְלוּ.
 רַב הַמְנוּנָא סְבָא, כֹּסָא דְבִרְכָתָא לֹא יְהִיב לִיהּ לְבַר נָשׁ
 אַחְרָא לְבִרְכָא, (דְּבַעֵי לְאַתְנַטְלָא) אֲלֵא אִיהוּ אֶקְדִּים וְנִטִּיל
 לִיהּ (בִּימִינָא וּבְשִׁמְאֵלָא) בְּתָרֵי יְדוּי וּמְבָרַךְ. וְהָא אֲמַרִין, דְּבַעֵי
 לְנִטְלָא לִיהּ בִּימִינָא (ס"א וְלֹא בְשִׁמְאֵלָא) וּבְשִׁמְאֵלָא, וְאַף עַל
 גַּב דְּכֹלָא אֲתַעְרוּ בֵּיהּ, שְׁפִיר הוּא.

אַבְל כֹּסָא דְבִרְכָה הָכִי אֲצַטְרִיךְ כּוֹס, דְּכְּתִיב, (תְּהִלִּים קטז)
 כּוֹס יְשׁוּעוֹת אֲשָׂא, דִּהָא בְּהַאי כּוֹס, אֲתַנְגִּידוּ
 בְּרָכָאן מֵאִינוּן יְשׁוּעוֹת דְּלְעִילָא, וְהוּא נְטִיל לֹון, וְכִנְיֵשׁ
 לֹון לְגַבִּיהּ, וְתַמָּן אֲתַנְטִיר (לֹון) חֲמָרָא עֲלָאָה וְאַתְכַּנְיֵשׁ

בְּהוּא כּוּס. וּבְעֵינָן לְבָרְכָא לִיה בִּימִינָא, (ס"א ובשמאלא) וְלֹא
 בְּשִׂמְאַלָא, וְחִמְרָא דְאִיהוּ בְּהַאי כּוּס כְּנִישׁ, דִּיתְבָּרְכוּן
 כְּחֻדָא, וּבְעֵינָן לְבָרְכָא פְתוּרָא, דִּלָא תְהֵא רִיקְנִיא
 מִנְהֵמָא וְחִמְרָא, כְּלָא (חד) כְּחֻדָא.

תָא חֲזִי, כְּנִסְת יִשְׂרָאֵל, כּוּס שֶׁל בְּרָכָה אֶקְרִי, וְכִיּוֹן
 דְאִיהוּ כּוּס שֶׁל בְּרָכָה, בְּעֵינָן יְמִינָא וּשְׂמַאלָא (ובְעֵי)
 לְנִטְלָא לִיה, וְהוּא כּוּס אֲתִיְהִיב בֵּין יְמִינָא (דף רנ ע"ב)
 וּשְׂמַאלָא, וּבְעֵי דְאֲתַמְלִיִּיא חִמְרָא, בְּגִין חִמְרָא
 דְאֹרִיִּיתָא, דְאִיהוּ נְפִיק מֵעֲלָמָא דְאֲתִי.

וְתָא חֲזִי, כּוּס שֶׁל בְּרָכָה, (הכא) בְּהַאי אֲתַגְלִיִּין מְלִין
 עֲלָאִין, הֵכָא דְאֲנִן בְּמַעְרְתָא, אִימָא הֵכָא אֲתַגְלִיִּיא
 רְזָא דְרִתִּיכָא קְדִישָׁא. כּוּס שֶׁל בְּרָכָה בְּעֵי לְקַבְּלָא לִיה
 בִּימִינָא וּשְׂמַאלָא, דְא צְפוֹן וְדְרוֹם, וְכוּס שֶׁל בְּרָכָה דִּיהֵא
 נְטִיל בְּרָכָה מִנִּיְהוּ.

מֵאֵן כּוּס שֶׁל בְּרָכָה, דְא מְטָתוּ שֶׁלְשֵׁלְמָה, דְבְעֵינָן
 דְאֲתִיְהִיב בֵּין צְפוֹן לְדְרוֹם, וּבְעֵי לְאַנְחָא לָהּ
 בִּימִינָא, וְגוּפָא דִיתְתַקֵּן בְּהַדִּיְהוּ, וְיִשְׁגַּח בִּיה בְּהוּא
 כּוּס, לְבָרְכָא לִיה בְּאַרְבַּע בְּרָכָאן, בְּגִין דְכִתִּיב, (דברים יא)
 תְּמִיד עֵינֵי ה' אֱלֹהֶיךָ בָּהּ וְגו'. אֲשֶׁתַּפַּח בְּכוּס שֶׁל בְּרָכָה,
 רְזָא דְמַהִימְנוּתָא, צְפוֹן וְדְרוֹם וּמְזֻרַח וּמַעְרֵב, הָא רִתִּיכָא
 קְדִישָׁא כְּדָקָא חֲזִי לִיה.

וּפְתוּרָא בְּנִהְמָא, בְּגִין דִּיתְבָּרְכָא הֵהוּא לָחֶם דְּלִתְתָא,
 וַיְתְּבֵרְךָ לָחֶם עוֹנִי, וַיְהִי לָחֶם פִּנְג, וְהָא
 אוֹקִימְנָא. וַיִּשְׁתַּכַּח דְּכִנְסַת יִשְׂרָאֵל מִתְבָּרְכָא בְּד' סְטָרֵי
 עֲלֵמָא, לְעִילָא וְתִתָּא לְעִילָא (בְּהֵהוּא נִהְמָא שֶׁל בְּרָכָה). וְכוּס שֶׁל
 בְּרָכָה, לְאַתְחַבְרָא דוֹד מְלָכָא בְּאַבְהֵן, וַיְתְּבֵרְךָ לִתְתָא,
 דִּיתְבָּרְךָ (נ"א וּפְתוּרָא בְּנִהְמָא בְּגִין דִּיתְבָּרְךָ מִכַּל סְטָרִין מִעִילָא וּמִתְתָא לְעִילָא בְּרֻזָא
 דְּכוּס שֶׁל בְּרָכָה לְאַתְחַבְרָא דוֹד מְלָכָא בְּאַבְהֵן וַיְתְּבֵרְךָ לִתְתָא דִּיתְבָּרְךָ לָחֶם עוֹנִי וַיְהִי לָחֶם
 פִּנְג וְהָא אוֹקִימְנָא וַיְתְּבֵרְךָ) פְּתוּרָא דְּבֵר נֶשׁ, לְאַשְׁתַּכַּחָא בֵּיהּ מְזוּנָא

תְּדִיר.

קָמוּ כְּלָהוּ וַנִּשְׁקוּ יְדוּי, אָמְרוּ בְּרִיךְ רַחֲמָנָא דְּאֶעֱלֵנָא
 הָכָא, וְשִׁמְעֵנָא מְלִין אֲלִין. נִפְקוּ מִן מְעֵרְתָא
 וְאֶזְלוּ, כִּד עָאלוּ בְּמֵתָא, חָמוּ עֵיטְרָא דְּבְנֵי נֶשָׁא דְּמִיתוּ,
 דְּנַפְל בֵּיתָא עֲלֵייהוּ, יִתְבוּ וְחָמוּ דְּקָא סְפְדֵי לְאַיְנוּן
 דְּמִיתוּ, עִם אֵינּוּן רוּמָאֵי.

פְּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר וַיָּבֵאוּ עַד גְּרִין הָאָטְד, מֵאֵן גְּרִין
 הָאָטְד. אֵלָא, הָכָא אֲתַרְמִיז שְׁלִטְנוּתָא דְּמִצְרָאֵי
 דְּאַתְעֵדִי. גְּרִין הָאָטְד, דָּא מְמַנָּא שׁוּלְטָנָא דְּמִצְרָאֵי,
 דְּאַתְעֵדִי מְקַמֵּי שׁוּלְטָנוּתָא דִּישְׂרָאֵל, דְּהָא חָמוּ (גוֹרִין). כְּמָא
 דְּאַתְ אָמַר, (מְלָכִים א כב) מְלוּכְשִׁים בְּגָדִים בְּגָרִין. וְעַל דָּא
 וַיִּסְפְּדוּ שָׁם מְסַפְּד גְּדוּל וְכַבֵּד מְאֹד וְגו'.

עַל כֵּן קָרָא שְׁמָה אֲבַל מְצָרִים עַד הַיּוֹם הַזֶּה, דְּוַדָּאֵי

מִמְצָרִים הָוָה, אֹפֶה הָכָא לָאו דִּיּוֹדָאֵי נִינְהוּ אֱלִין
 בְּכַיִן, אִף עַל גַּב דְּמִיתוּ בֵּיהּ יוֹדָאֵי, וְאֱלִין יוֹדָאֵי,
 אֱלִמְלָא הוּוּ יוֹדָאֵי, לָא מִיתוּ, וְכִיּוֹן דְּמִיתוּ, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא מְכַפֵּר חוּבֵייהוּ.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן תָּא חֲזִי, דִּיעֵקֵב אִף עַל גַּב דְּנַפְקַת
 נְשַׁמְתִּיה בְּמִצְרִים, לָאו בְּרִשׁוּתָא אַחֲרָא נַפְקַת.
 מַאי טַעְמָא, כְּמָה דְּאִתְמַר, דְּלָא הָוָה מִיּוֹמָא דְּאִתְבְּרִי
 עַלְמָא עַרְסָא שְׁלִימְתָא כְּהוּא עַרְסָא דִּיעֵקֵב. בְּשַׁעְתָּא
 דְּהוּוּ סָלִיק מִעַלְמָא נְשַׁמְתִּיה, מִיַּד אִתְקַשְׁר בְּאִתְרִיהּ,
 וְהָא אוֹקִימְנָא.

תָּא חֲזִי, כִּד הָוָה עָאל יַעֲקֹב בְּמַעְרַתָּא, כָּל רִיחִין דְּגַנְתָּא
 דְּעַדָּן אֲשַׁתְּכַח בְּמַעְרַתָּא, וּמַעְרַתָּא סָלְקָא נְהוּרָא,
 וְשַׁרְגָּא חַד דְּלִיק. וְכִד עָאלוּ אֲבָהוּן לְגַבֵּי דִּיעֵקֵב לְמִצְרַיִם,
 לְאֲשַׁתְּכַחַּא עַמִּיהּ, אֲסַתְּלַק נְהוּרָא דְּשַׁרְגָּא. כִּיּוֹן דְּעָאל
 יַעֲקֹב בְּמַעְרַתָּא, הִדְרָא שַׁרְגָּא לְאִתְרִיהּ, כְּדִין אֲשַׁתְּלִים
 מַעְרַתָּא מְכַל מַה דְּאַצְטְרִיךְ.

וְעַד יוֹמֵי עַלְמָא, לָא קַבִּילַת מַעְרַתָּא בַּר נָשׁ אַחֲרָא,
 וְלָא תְקַבֵּל. וְנִשְׁמַתִּין דְּזוֹכָאן אַעֲבְרָן מְקַמֵּיהוּ בְּבֵי
 מַעְרַתָּא, בְּגִין דִּיתְעַרוּן, וְחַמִּין זֶרְעָא דְּשִׁבְקוּ בְּעַלְמָא,
 וַיַּחֲדוּ קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. אָמַר רַבִּי אַבָּא, חֲנִיטָא
 דִּיעֵקֵב מַאי אִיהוּ, אָמַר לִיהּ, זִיל שְׂאִיל לְאַסִּיא.

תָּא חֲזִי, פְּתִיב וַיִּצּוּ יוֹסֵף אֶת עֲבָדָיו אֶת הַרוֹפְאִים לְחַנּוּט
 אֶת אֲבִיו וַיִּחַנְטוּ הַרוֹפְאִים אֶת יִשְׂרָאֵל, סִלְקָא
 דְּעֵתָךְ כְּשָׂאָר בְּנֵי נֶשֶׂא הָוּה חֲנִיטָא דָּא. אִי תִימָא בְּגִין
 אֹרְחָא הוּא דְעַבְדוּ, הָא פְּתִיב וַיִּמַּת יוֹסֵף בֶּן וְגו' וַיִּישָׁם
 בְּאֶרֶן בְּמִצְרַיִם, הָא לָא אֶזְלוּ עִמִּיהָ בְּאֶרְחָא, דְּהָא תַּמָּן
 אֶתְקַבֵּר, וּכְתִיב וַיִּחַנְטוּ אוֹתוֹ.

אֶלָּא, אֶרְחָא דְּמַלְכִין אֵינּוּן, בְּגִין לְקִימָא גּוֹפִייהוּ,
 חֲנִיטֵי לוּן בְּמִשַׁח רַבּוּת, עֲלָאָה עַל כָּל מִשְׁחִין,
 מְעוֹרָב בְּבוֹסְמִין, וְשָׂאִיב לִיהָ בְּגוֹפָא יוֹמָא בְּתַר יוֹמָא
 בְּהֵהוּא מִשְׁחָא טָבָא, אַרְבַּעִין יוֹמִין. דְּכְתִיב, וַיִּמְלְאוּ לוֹ
 אַרְבָּעִים יוֹם כִּי כֵן יִמְלְאוּ יְמֵי הַחַנּוּטִים. בְּתַר דְּאֶשְׁתְּלִים
 דָּא, קִימָא גּוֹפָא שְׁלִים זְמַנִּין סְגִיאִין.

בְּגִין דְּכָל הָהוּא אֶרְעָא דְּכַנְעַן, וְאֶרְעָא דְּמִצְרַיִם, מְכַלָּה
 גּוֹפָא וּמְרַקֵּב לִיהָ ^(דף רנא ע"א) לְזַמֵּן זַעִיר מְכָל שְׂאָר
 אֶרְעָא, וּבְגִין לְקִימָא גּוֹפָא עֲבָדֵי דָּא, וְעַבְדֵי חֲנִיטָא דָּא
 מְגוּ וּמְבָרָא. מְגוּ דְּשׁוּיִן הָהוּא מִשְׁחָא עַל טְבוּרָא, וְהוּא
 עָאֵל בְּטְבוּרָא לְגוּ וְאֶשְׁתְּאִיב בְּמַעוּזֵי, וְקָאִים לִיהָ לְגוֹפָא
 מְגוּ וּמְבָרָא לְזַמַּנִּין סְגִיאִין.

וַיַּעֲקֹב הָכִי הָוּה בְּקִיּוּמָא דְּגוֹפָא, וְהָכִי אֶצְטְרִיף. דְּגוֹפָא
 דְּאֶבְהֵן אִיהוּ, וְהָוּה בְּקִיּוּמָא בְּגוֹפָא וְנִפְשָׂא.
 כְּגוֹוְנָא דָּא לְיוֹסֵף, דְּאִיהוּ דוּגְמָא דְּגוֹפָא, וּבְקִיּוּמָא

דְּגוּפָא וְנַפְשָא הוּא. בְּקִיּוּמָא דְגוּפָא, דְכָתִיב וַיַּחַנְטוּ
 אוֹתוֹ, בְּקִיּוּמָא דְנַפְשָא, דְכָתִיב וַיִּישָׁם בְּאָרוֹן בְּמִצְרַיִם.
 וַתִּנְיָן תְּרֵי יוּדִי"ן אַמַּאי. אֱלֹא, יוֹסֵף נָטַר לִיה בְּרִית
 לְתַתָּא, וְנָטַר לִיה בְּרִית דְלַעֲיִלָא, אֲסַתְלַק
 מֵעֲלָמָא, אֲתִשׁוּי בְתֵרֵי אַרוּנִי, (אֲתֵר) בְּאָרוֹן לְתַתָּא וּבְאָרוֹן
 לַעֲיִלָא. אָרוֹן דְלַעֲיִלָא מֵאֵן אִיהוּ. אֱלֹא, כְּמָא דְאֵת אָמַר,
 (יְהוֹשֻׁעַ ו') הִנֵּה אָרוֹן הַבְּרִית אֲדוֹן כָּל הָאָרֶץ, דְאָרוֹן דְלַעֲיִלָא
 אָרוֹן הַבְּרִית אֲקָרִי, דְהָא לָא יֵרִית לִיה אֱלֹא מֵאֵן דְנָטַר
 בְּרִית, וּבְגִין דְיוֹסֵף נָטַר לִיה לְבְרִית, אֲתִשׁוּי בְתֵרֵי
 אַרוּנִי.

וַיִּישָׁם בְּאָרוֹן בְּמִצְרַיִם, הָכִי הוּא וְדַאי. וְקָרָא אוֹכַח רִזָּא
 אַחֲרָא, דְאָף עַל גַּב דְנַפְקַת נִשְׁמַתִּיה בְּרִשׁוֹ
 אַחֲרָא, אֲתַקְשֵׁר בְּשִׁכְיִנְתָּא. הֵדָא הוּא דְכָתִיב, וַיִּישָׁם
 בְּאָרוֹן, לַעֲיִלָא וּלְתַתָּא, בְּגִין דְהוּה צְדִיק. דְכָל צְדִיק
 יֵרִית אַרְעָא קְדִישָׁא עֲלָאָה, כְּמָא דְאֵת אָמַר, (יִשְׁעִיָּה ס)
 וְעַמֶּךָ כָּלֵם צְדִיקִים לְעוֹלָם יִרְשׁוּ אֶרֶץ נִצֵּר מִטְעֵי מַעֲשֵׂה
 יְדֵי לְהַתְפָּאֵר. בְּרוּךְ ה' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן:

סְלִיק סֵפֶר בְּרַאשִׁית